

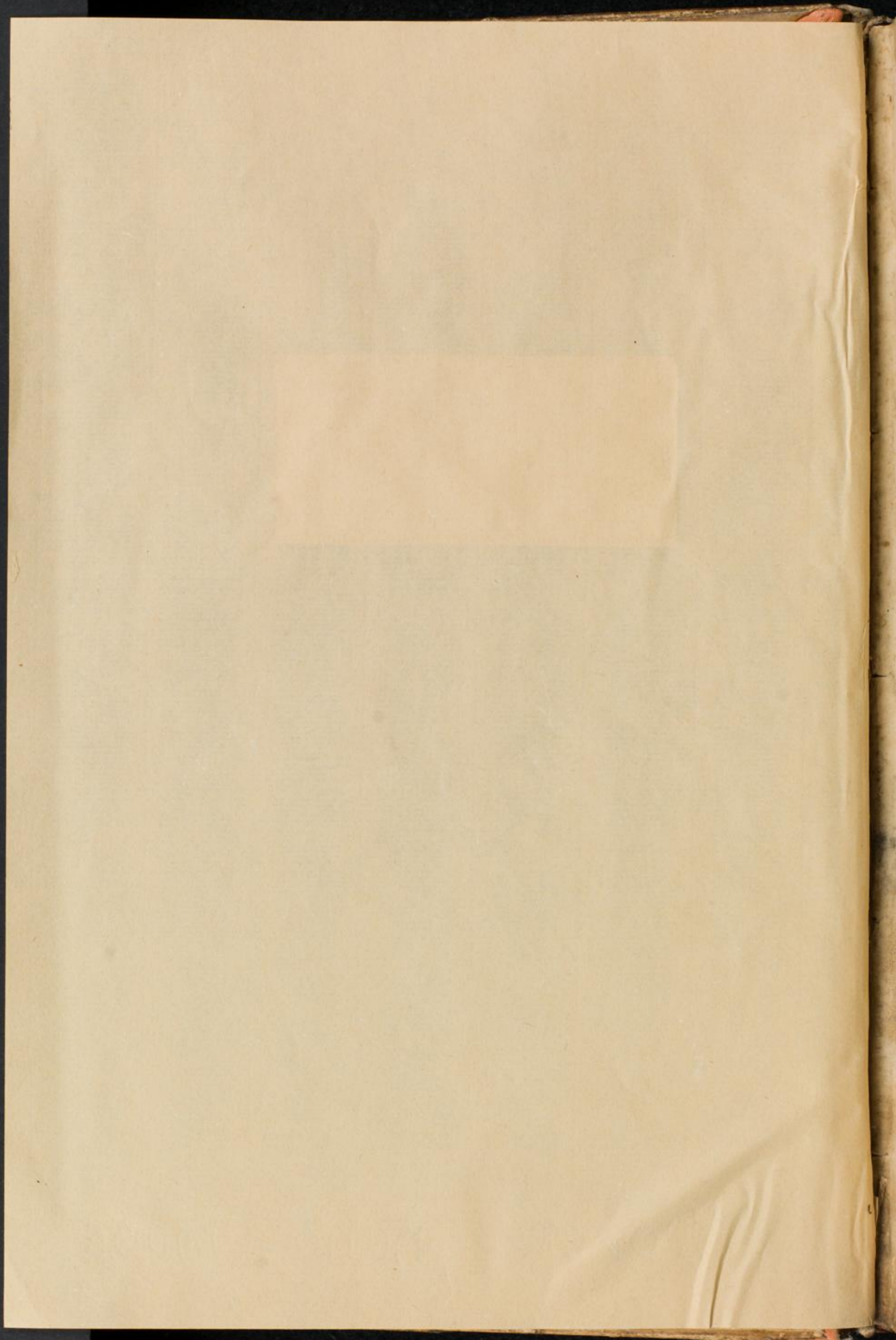

~~Fräulein Käthe Kapp und Herr Alfred Kapp~~

haben mit ihrer Spende für die Universitäts-
und Landesbibliothek Düsseldorf
die Restaurierung dieses Bandes ermöglicht.

2001

**Incipit prologus de
vitis sanctorum patrum
heremitarum.**

Benedictus
deus. Qui
vult om
nes homi
nes saluos
fieri. et ad
agnitione
veritatis venire. qui etiam
iter nostrum dixerit ad e
gyptum. et ostendit no
bis mirabilia magna.
ad posteritatis memoria
pro futura. ex quibus no
solum nobis causa salu
tis oriretur. verum et
hystoria salutaris atque ad
doctrina pietatis aptissi
ma conderetur. que vir
tutis iter agere uolentib.
gestorum precedentium
fide amplissimum trami
tem pandat. Quamuis
ad tantarum rerum nar
rationem minus ydonci
simus. nec dignum uide
atur ingenium rerum
exiguos ac paruos fieri

auctores. precellas que virtu
tes humili narrare sermo
ne. tam quoniam fratrum
caritas eorum qui in mon
te sancto oliueti conmanet.
hoc a nobis frequenter ex
poscit. ut egyptiorum mo
nachorum uitam uirtutes
que animi. et cultum pieta
tis. atque abstinentie robur.
quod in eis coram iudim?
explicemus. precibus ipso
rum qui hoc imperant ad
iuuandum me credens ag
grediar. non tam ex stilo
laudem requirens. quam
ex narratione rerum edifi
cationem futuram legen
tibus sperans. dum gesto
rum unusquisque inflam
matus exemplis. horresce
re quidem seculi illecebra.
sectari uero quietem. et ad
pietatis inuitatur exercitia.
Vidi ergo et uere uidi. the
saurum christi in humanis
absconsum uasculis. Que
thesaurum repertum nolui
tamquam inuidus ocul
tare. Sed quasi pro multis

Liber de vitis Latrum. idem hic non habetur. — tertius in 2do signo.

supra dicitur etiam hic scriptus.
Vita S. Antonij per Athanasium incipit in eod. 2do signo hic.

Vita S. Pauli Eremitae incipit in 3to signo ad leg. hic.

Vita S. Hilarionis per S. Hieronimum incipit in 4to signo.

Lib. 19. de uerbis et opib. S. Latrum et Eremitarum. 5to signo.

Manita Abbatis Moyses ad Abb. pynemum. 6to signo.

Vita S. Pelagii ibidem post 8. folia.

Vita S. Euphrasie post 8. folia pauca. prima reliqua hic.

Vita S. marie Aegyptiaca post 8. folia pauca. contenta uide in ult. folio.

inuentum proferre in me-
dium et facere commune:
certus quod quanto plu-
res ex eo fuerint ditati. tan-
to michi amplius acquin-
tur. Ergo enim si iam locu-
pletior: cum aliorum sal-
ministerij mei fuerit que-
sita mercedem. In prin-
cipio ergo narrationis nos-
tre ad esse nobis precamur
gratiam domini nostri
iesu xpisti: cuius uirtute
omnia hec pietatis exer-
cicia apud egyptios mo-
nachos habentur. Vidimus
enim apud eos multos
patres celestem uitam in
terra positos agentes: et
nouos quosdam prophe-
tas tam uirtutibus animi
quam uaticinandi officio
suscitados: quibus ad testi-
monium mentorum. nec
signorum quidem ac pro-
digiorum deerat efficacia.
Et merito. Cur enim hi q-
nichil terrenum nichilq-
carnale cupiunt. non acci-
pant celestium potestate.

Non nullos namq- eoru-
ita ab omni malicie cogi-
tatione ac suspitione in-
dimus sequestratos: ut
nec si aliquid mali ad huc
gereretur in seculo memi-
nissent. Tanta eis inerat
tranquillitas animi. tan-
tusq- moleuerat eis boni-
tatis affectus: ut merito
de eis dictum sit: par mul-
ta diligentibus nomen
tuum domine. Conmanet
ergo per heremum disp-
si et separati cellulis: sed
caritate conneri. Ob hoc
autem dimunt habita-
culis. ut silency sui quie-
tem et intencionem men-
tis diuina sectantis: nec
uox aliqua. nec occurfus
ullus. aut sermo aliquis
ociosus obturbet. Inten-
tis ergo in suo quisq- loco
animis uelut boni patres
xpisti expectant aduentu:
aut tamquam miles para-
tus in castus impatoris p-
senciam. uel fideles serui
aduentum dominum

sustinent: libertatem si-
bi pariter et munera lar-
gicurum. **O**mnes ergo hi
nullam tibi aut indumē-
ti aut ullius horum solli-
citudinem gerunt: scūt
enim quia sicut scriptū
est: hec omnia gentes
cogitant. **I**psi uero iusti-
ciam et regnum dei req-
runt: et hec omnia secū-
dum promissionem sal-
uatoris apponuntur eis.
Deniq; plurimi eorum
si in aliquo forte necessa-
rijs ad usus corporis egu-
erint: non ad humana
profugia sed ad deum
conuersi. et ab ipso tam-
quam a patre poscentes:
que poposcerint ilico cō-
sequuntur. **T**anta namq;
fides in eis est: que etiā
montibus ut transferā-
tur ualeat imperare.
Unde et non nulli eorum
irruptiones fluij. imper-
uicem uicinarum regio-
num concitatas. oracioni-
bus represserunt. et pede

incedentes alvei eius pro-
funda ingressi sunt: inma-
nesq; in eis pemerunt. bel-
tias. et plurima atq; inu-
mera signa que a prophetis
et apostolis antiquitus ges-
ta fuerant consummaue-
runt: ut dubitari non debe-
at ipsorum meritis ad huc
stare mundum. **S**ed et illū
ualde mirum est. cum sem-
per optima queq; rara sint
et difficilia: in illis tamen
pariter utrumq; conuenit
se: ut et numero immensi
sint. et uirtutibus in com-
parabiles. **S**unt etenim
alij in suburbanis locis a-
lij per rura. plures autem
et egregij uiri per heremū
dispersi: et uelut quidam
celestis exercitus improcuc-
tu positus: atq; in taberna-
culis degens. ad obediē-
ciam preceptorum regis
semper intentus. armis o-
racionum pugnans. et scu-
to fidei ab inimico insidi-
ante protectus. regnum
sibi celeste conquirit. **S**ūt

ergo ornati moribus: qui
eti. lenes. tranquilli. et ca-
ritatis uinculis uelut qua-
dam germanitate construc-
ti. Ad emulationem uero
uirtutum certamen ingēs
exercent et agones. **S**tu-
det enim unusquisq; cle-
mencior altero. humilior
benignior. ac paciencior.
inueniunt. **S**iquis autē sa-
piencior ceteris fuerit. hic
ita communis erga om-
nes et mediocris existit.
ut secundum mandatū
domini omnium minimus.
et omnium seruus esse uide-
atur. **Q**uia ergo dei mune-
re donatum est michi. et
uidere eos. et interesse cō-
uersationi eorum. De sin-
gulis iam nunc que ad me-
moriam dominus reducere
ut enarrare temptabo. et
ut hi qui non uiderūt eos
in corpore. Opera eorum dis-
centes. uitamq; perfectā
lectionis iudicio colligētes.
Ad emulationem sancti o-
peris inuidentur. et perfec-

te paciencie palmam re-
quirant. **Finis plog. Inq-**
pit de scō johāne heremi

Primū igitur ta-
tamquam funda-
mentū nostri ope-
ris ad exemplū bonorum
omnium sumamus iohā-
nem. qui uere etiam solus
satis superq; sufficiat re-
ligiosas et deo deuotas
mentes ad uirtutum cul-
men erigere. et ad perfec-
tionis fastigia concitare.
Hunc enim iohannem
uidimus in thebaidis p-
tibus in heremo que ad
iacet ciuitati lyco. in rupe
quadam montis ardui
comanentem. **A**scensus
ad eum difficilis. aditus
monasterij eius obstruc-
tus et clausus. ita ut aq̄
dragesimo etatis sue an-
no usq; ad nonagesimū
quem tunc gerebat cū
eum uidimus. monaste-
rium eius nullus intra-
uerat. **A**duentibus
uero p fenestram uidē

3
dum se prebebat. et inde
eis uel uerbum dei ad edi
ficacionem. uel si qua fuit
sent consolacionis respō
sa reddebat. **M**ulierum
tamen illuc nulla. nec ad
conspectum eius quidem
accesit. sed et uin raro. et
certis quibus q̄ temporibus.
Cellam sane hospi
talem extrinsecus fieri p
misit. in qua aduentan
tes eloginquis regionib;
paululum requiescerent.
Ipsē intrinsecus solus soli
deo uacans. non diebus
non noctibus a colloqui
is dei et oracione cessabat.
diuinum illud et quod su
per omniem mentem est.
tota mentis puritate con
sectans. **Q**uanto enim se
magis ab humanis cu
tis et colloquijs sequest
bat. tanto illi uicinior et
p̄uicior deus erat. **I**n
tantum deniq; mentis sin
ceritate profecerat. ut nō
solum eorum que erant
saenciā consequeretur

a domino. uerū etiam et eo
rum que futura erant pre
saenciā mereretur. **E**uidē
tem namq; ei dominus pro
phete gratiam contulit.
ita ut non tantum ciuibus
et prouincialibus suis si for
te percunctarentur futura
prediceret. sed et imperato
ri theodosio uel quos belli
eritus habiturus esset. uel
quibus modis uictoriam
caperet de tyrannis. sed et
quod irupcionēs passurus
esset gentium barbararū
sepe ei predixit. **Q**uodam
uero tempore cum gens
ethiopum romanum mili
tem circa cyrenen que pri
ma est ex ethiopiē partib;
thebaidis ciuitas incurfa
ret. et strages plurimas
nostrorum dedisset predāq;
durisset. ueniens ad se ro
mano duce et metuenti cō
fligere cum eis eo quod ei
erat numerus militum en
guis et hostis contra se in
numera multitudo. statu
tam ei sanctus iohannes

designans. diem. perge in-
quit securus. Die enim q̄
dixi et hostem prosternes.
et spolia capies. predamq̄
reuocabis. Quod cum fu-
isset impletū. etiam apud
augustum quia carus ei
acceptus q̄ futurus esset
predixit. Sed hec apud illū
prophete gracia ita habe-
bat. ut magis hoc illorū
qui percunctabantur quā
suis mentis ascriberet. di-
cebat enim non pro se hec
sed pro illis qui audiunt
a domino pronuncian. Al-
liud quoq̄ ualde mirū per
eum dominus ostendit.
Tribunus quidam ad agē-
dum militem pergens ue-
nit ad eum. et obsecrare
eum cepit ut permitteret
etiam coniugem suam ue-
nire ad se. Multa namq̄
dicebat eam pertulisse pe-
ricula. ob hoc tantum ut
faciem eius uideret. Tunc
ille negat sibi unquā mo-
tis fuisse uisendi mulieres.
et precipue ex quo in illius

rupis se monasterio conclu-
sisset. Cepit tribunus per-
sistere obsecrando. et con-
firmare quod nisi uideret
eum esset sine dubio ex mil-
ta tristitia peritura. Cūq̄
iterum ac sepius eandem
precaretur tribunus et
causam mortis eum sue
coniugis confirmaret fu-
turum atq̄ in intentum
unde salutem sperauerat
accepturam. tam fidem q̄
inopportunitatem eius as-
piciens senior. uade inq̄t
uidebit me coniux tua
hac nocte. Non tamen huc
ueniet. sed in domo sua atq̄
in lecto suo manebit. Post
hec uerba abcessit uir. am-
biguitatem responsi in
pectore suo uersans. Cūq̄
hec etiam coniugi nun-
ciasset. simili nichilomi-
nus etiam mulier sermo-
nis incerto fatigabatur.
Sed ubi sompni tempus
aduenerat. adest homo dei
johannes per uisū. et as-
sistens mulieri dixit. fides

4
7
tua magna est o mulier: et ideo ueni ut desiderio tuo satisfacere. Te tam moneo ut non faciem corporalem seruorum dei desideres: sed ut gesta et actus per spiritum contempleris. Spiritus est enim qui uiuificat: nam caro non prodest quicquam. Ego autem non quasi iustus aut propheta ut tu putas: sed pro fide uestra intercessi pro uobis apud dominum: et concessit tibi omnium morborum quos in corpore tuo pateris sanitatem. Eris ergo ex hoc sana et tu et uir tuus: et benedicetur omnis domus uestra. Sed et uos memores estote benefici uobis a deo collati: et time te dominum semper: nec amplius quam stipendium uestris debetur aliquid requiratis. Sufficiat ergo tibi quod me uices in somnis: et amplius non requiras. Euigilans autem

mulier. indicabat uiro suo que uiderat queque audierat: sed et habitum uiri et uultum atque omnia signa eius exposuit. Super quod miratus uir eius regressus ad hominem dei gratias refert: et accepta ab eo benedictione perrexit in pace. Alio quodam tempore prepositus quidam militum uenit ad eum: cuius uxor grauida ab eo relicta est in domo sua: atque illa ipsa die qua ille ad iohannem uenit primum edens perichitabatur. Tunc sanctus homo dei dixit. Si scires domum dei: et quia tibi hodie natus est filius: ageres deo gratias. Sed scito matrem pueri perichitacam: ad erit tamen dominus et inuenies eam sanam. Festina ergo et redi: et inuenies puerum iam septem dierum: et uocabis nomen eius iohannem. Hic nutritur in domo tua absque ulla contaminatione gentium: septem annis. Am

bus peractis: trade eum mo-
nachis erudiendum. sanc-
tis et celestibus disciplinis.
Vultis preterea uenienti-
bus ad se prouincialibus
sive peregrinis. cum res po-
poscisset et occulta cordis
eorum indicabat: et si quid
forte peccati ab eis in occul-
to fuisset admissum secre-
tius corripuens arguebat:
et ad emendacionem ac pe-
nitenciam prouocabat.
Fili quoque fluminis sive
habundanciam aquarum
sive penuriam esse futura
predicebat. Sed et si forte
ex offensa hominum pla-
ga aliqua et correpcio a do-
mino inueneret similiter
predicebat: et quid cause
esset pro qua induceretur
castigacio designabat. Sa-
nitates quoque et curas cor-
porum ita poscentibus co-
ferebat: ut omnem ex hoc
iactanciam fugeret. Non
enim permittebat ad se in-
commodantes deferri: sed be-
nedicens oleum dabat: ex

quo perunchi sani fiebat,
aqua cumque infirmitate
tenerentur; Sena

Senatoris cuiusdam ur-
or aliquando excecra-
ta est; hec deprecabatur
uirum suum: ut eam per-
duceret ad hominem dei.
Cui cum respondisset uir
suis non ei moris esse ui-
dendi mulieres. Rogabat
eum ut uel ipse pergens
diceret ei tantum modo
inbecillitatis sue causam.
et deprecaretur ut oratio-
nem faceret pro se. Cumque
legacionem pertulisset
ad eum uir eius: orans
et benedicens oleum mi-
sit ad illam. Ex quo post
triduum contingens ocu-
los suos uisum recepit:
et deo gratias egit. Sed
multa sunt eius gesta:
que enarrare satis lon-
gum est; Vnde omillis
hys interim que auditu
comperimus: ad ea que
oculis nostris insperum
ueniamus;

Septem fuimus simul
comitantes qui ad eum
uenimus; Cumque saluta-
semus eum: omni- que nos
cum leticia suscepisset: u-
numquemque nostrum gra-
tifice alloquitur; Roga-
tus a nobis ut orationem
simul ac benedictionem
daret: hic enim mos est
apud egyptios mona-
chos ut ubi aduenerint
fratres statim per oraci-
onem sibi inuicem con-
federentur: interroga-
bat si quis e nobis esset
clericus; Et ut omnes
negauimus: respiciens
in singulos intellerit esse
inter nos quemdam qui
huius erat ordinis: sed
latere cupiebat; Erat e-
nim diaconus: et hoc
preter unum solum qui
ei fidus erat etiam ipsi
itineris comites ignora-
bant; Visurus enim ta-
les ac tantos uiros hu-
militatis gracia celare
uoluit gradus sui hono-

rem: ut inferior haberetur
in ordine hys quibus se lo-
ge inferiorem esse meritis
iudicabat; Sanctus ergo
iohannes ut eum uidit:
et quidem cum esset adoles-
centior ceteris digito osten-
dens eum: hic inquit dia-
conus est; Et cum ad huc
negare temptaret: appre-
hendens eum manu sua
erosculatur et dicit: Non
fili negare gratiam dei: ne
in curas pro bono malum:
pro humilitate mendacium;
Cauendum namque est om-
nibus modis mendacium:
siue pro malo siue etiam
pro bono profertur uideat:
quia omne mendacium
non est ex deo: sed sicut sal-
uator ait a malo est; At ille
hys auditis quieuit: blan-
damque eius correptionem
equanimiter tulit; Et cum
orationem domino optu-
lisset: post finem unius
ex fratribus nostris tercia
no typo grauissime ueraba-
tur: et rogabat hominem

dei ut ab eo curaretur; Qui
ait ad eum; Bem tibi ne-
cessariam cupis abicere.
Ut enim vitro corpora uel
alijs huiusmodi lenimen-
tis abluuntur sordibus:
ita ^{ait} a languoribus alijsq;
huiusmodi castigacio-
nibus purificantur; Et
postea quam de hys nobis
multa per doctrinam mis-
ericordiam differuit: benedices
tamen oleum dedit; Quo
perunctus eger omnem
continuo habundantiam
fellis euomit: et sanissi-
mus redditus pedibus su-
is ad diuersorium rediit;
Post hec iubet officia erga
nos humanitatis atq; hos-
pitalitatis expleri: et cor-
poris curam gerere; Ipse ue-
ro sui negligens: noctu sol-
licitus erat; Jam enim con-
tinuo usu et iugi consuetu-
dine nec recipere cibum ni-
si ad uesperum poterat: et
hunc exiguum; Erat autem
attenuati et auri corporis
pre abstinentia: capilli ei

et barba quasi ex languo-
re nimio rara et tenuis:
ut pote quam nullus suf-
ficiens cibus nutiret:
nec leuior aliquis humor
infunderet; Obseruabat
enim etiam tunc cum iam
nonagenariam ut supra
diuimus ageret etatem:
ut nullum per ignem pa-
ratum sumeret cibum;
Igitur post hospitalita-
tis officia regressos ad se
sedere nos iubet: et tunc
denuo uenire uel cur adue-
nerimus inquit: cum
iam nos letos et omni-
cum gaudio tamquam
natos propios suscepis-
set; Cumq; respondi-
mus quod de ierosolimis
ad eum utilitatis et pro-
fectus anime nostre cau-
sa ueniremus. ut ea que
olim ad auditum nostrum
fama pertulerat ipsis
nunc oculis cerneremus:
quam quidem tenacius
solent inherere memori-
e ea que oculus uident:

quam que aures audient;
Tunc beatus iohannes
uultu placidissimo et quasi
subidente et habundantia
gaudente hoc modo res-
pondit ad nos; Miror in-
quit ad modum dulcissi-
mi pueni laborem uos ta-
ta ita ueni suscepisse: cum
nichil ad hec dignum in
nobis uidere possitis; ho-
mines enim sumus hu-
miles et erigui: nichil ha-
bentes in nobis quod ul-
ter expecti debeat uel mirari;
Et tamen etiam si esset a-
liquid in nobis secundum
opinionem uestram:
numquid tale quale le-
gitis in prophetis dei et
apostolis? Nam utique ob
hoc in omnibus dei eccle-
sijs recitantur: ut exem-
pla uite hominibus non
de longinquis et peregrin-
is locis querantur: sed
domi unusquisque et apud
se habeat quod debeat
mirari; Unde plurimum
miror intentione uestra

6
laboris et studij: quod pro-
fectus anime uestre causa
tantas superare regiones
tantosque labores adire uo-
luistis: cum nos eo usque pi-
gricia desidiosaque constringat:
ut nec cellulas nostras pro-
gredi audeamus; Verum
tamen quoniam putatis
in nobis esse aliquid ex
quo proficere debeatis: hoc
primum indicandum uo-
bis est ut hoc ipsum quod
uenistis ad nos et tantum
laborem uidendi nos sus-
cepistis ne iactantiae alicuius
habeat prouectum: ut
non tam proficere ad ani-
mi uirtutem quam profer-
re et iactare se unusquisque
uestrum uelit pro eo quod
uident eos qui apud alios
ex auditu solo cogniti uide-
tur; Graue est iactantiae ui-
cium et periculosum nimis:
et quod de ipso etiam pro-
fectionis fastigio deicit a-
nimas: et ideo hoc uos pri-
mo omnium cauere uo-
lo; Est autem species ma-

h huius duplex quidem;
Non nullis enim accidit
in ipsis statim incipit con
uersionis sue cum parū
aliquid uel abstinentie
impenderint: uel pecuni
e aliquid in pauperes pro
gauerint. et cum de eo ita
sentire debeant quasi qd
impenderint adiecerint:
ita agunt et ita sentiunt
quasi eminentiores sunt
illis quibus aliquid lar
gia sunt; Alia uero est iac
tancie species: cum quis
ad summam uirtutem
perueniens non totum
deo sed suis laboribus
ac studijs deputat; Et
dum ab hominibus glo
riam querit: perdit eam
que a deo est; propter qd
filioh omni genere fugi
amus iactancie uicium:
ne forte incurramus eum
lapsum quem dyabolus
incurrit; Tunc preterea cor
di nostro et cogitationib;
precipua adhibenda est
diligencia; Obseruandū

namq; est ne qua cupidi
tas: ne qua uoluntas
praua. ne quod deside
rium uanum et quod
non est secundum deū:
radices in corde nostro
defigat; Ex huiusmodi
enim radicibus conti
nuo pullulant cogita
ciones uane et inutiles:
et in tantum moleste ut
nec orantibus nobis ces
sent neq; in conspectu
dei consistentibus no
bis et preces pro salute
nostra offerentibus cru
bescant: sed rapiunt a
nobis captiuam men
tem; Et cum corpore sta
re uideamur in oratio
ne: sensu et cogitatio
ne uagamur et abduc
mur per diuersa; Si quis
ergo est qui se putat re
nūciare mūdo et operi
bus dyaboli: non suffi
cit in eo renūciasse ut
possessiones et predia.
cetera q; seculi negocia
tereque uent nisi etiam

7
ipius uicis renunciaue
rit: et in uales ac uanas
abiecerit uoluntates; hec
enim sunt de quibus a
postolus dicit; Desideria
uana et uocua: que de
mergunt homines in in
tentum; hoc est ergo ue
re renunciare dyabolo:
et operibus eius; Dyabo
lus enim per alicuius ui
cy occasionem et prauo
uoluptatis aditum ure
pit in cor nostrum. quia
uicia ex parte ipsius sunt:
sicut uirtutes ex deo sunt;
Si ergo sunt uicia in cor
de nostro: cum uenerit
princeps eorum dyabolus
quasi proprio auctori dat
locum: et introducunt e
um uelud ad possessione
suam; Et inde est quod
nunquam huiusmodi
corda pacem habere pos
sunt. nunquam quiete:
sed semper conturbantur.
semper terrentur. et nuc
uana leticia. nunc in
h tristitia deprimuntur;

habent enim intra se ha
bitatorem pessimum? cui
introcundi ad se locum per
passiones suas et uicia fe
cerunt; Et contra uero mens
que uere renunciauit mu
do hoc est que absedit et
amputauit a se omne uici
um et nullum ad se intro
eundi dyabolo aditum de
relinquit: que uacundiam
cohibet. et furorem repri
mit: mendacum fugit:
erecratur inuidiam: et no
solum non detrahere. sed
ne male quidem sentire
aut suspicari se de proximo
suo patitur: que fratris gau
dia sua dicit. et tristitiam
eius suam tristitiam depu
tat: que ergo hec et horum
similia obseruat mens: spi
ritu sancto in se apertit lo
cum; Qui cum ingressus
fuerit et illuminauent ea:
semper ibi iam gaudia:
semper leticia semper ca
ritas. paciencia. longani
mitas bonitas. et omnes
qui sunt spiritus fructus

oriuntur; Et hoc est quod
dicebat dominus in euā-
gelio; Non potest arbor
bona malos fructus face-
re: neq; arbor mala fruc-
tus bonos facere; Ex fruc-
tibus enim arbor cognos-
citur; Sunt autem non
nulli qui uidentur seculo
renunciasse. et curam nō
adhibent ad mundiciam
cordis. neq; uicia et passi-
ones reserant ex anima
sua moresq; componunt:
sed hoc tantum student
ut uideant aliquos sanc-
torum patrum et audiāt
ab eis aliqua uerba: que
narrantes alijs gloriē-
se ab illo uel ab illo didi-
cisse; Et sicubi forte uel
audiendo uel legendo
aliquid sciencie acqui-
erunt continuo doctores
fieri uolunt. et docere
non ea que gesserunt sed
ea que audierunt et uide-
runt: et despicientes cete-
ros affectant ipsi sacerdo-
cum atq; immergere se

conantur ad clerum:
nescientes quia mino-
ris condempnationis
est si cum ipsi uirtutib;
polleant. alios tamen
docere non audeant:
quam quod ipsi uicijs
et passionibus preman-
tur. et alios de uirtuti-
bus doceant; Sic ergo
filioli neq; fugiendum
omnimodis clerum di-
cimus. neq; rursum om-
nimodis expetendum:
sed danda opera est ut
uicia quidem depellan-
tur: et uirtutes animi
conquirantur; Dei au-
tem iudicio relinquen-
dum est: quem uelit et
si uelit sibi assumere ad-
ministrum uel ad sa-
cerdotium; Non enim
qui se ipsum ingerent:
sed quem dominus as-
sumpserit ille probatus
est; Monachi autem il-
lud opus est precipui
ut orationem puram
offerat deo: nichil ha-

bens in consciencia rep
 henabile sicut dominus
 dicit in euuangeho; Cū
 steteritis ad oracionem:
 remittite fratribus uest
 ris si quid habeatis con
 tra eos in cordibus uest
 ris; nisi enim remise
 ntis fratribus uestris:
 nec uobis remittet pa
 ter uester; Si autem re
 miseritis fratribus uest
 ris: et uobis remittet
 pater uester qui in celis
 est; Si ergo mundi ut
 supra diximus corde as
 titenimus ante deum.
 et liben ab omnibus ui
 cijs et passionibus que
 supra memorauimus:
 poterimus in quantū
 possibile est etiam deū
 uidere: et orantes oculū
 cordis nostri in ipsum di
 rigere. et uidere inuisi
 bilem mente non corpo
 re et intellectu sciencie:
 non carnis aspectu; Ne
 mo enim putet posse se
 ipsam sicut est diuinam

substantiam contuen: ita ut
 speciem sibi aliquam aut
 ymaginem fingat in corde
 corporee alicuius imaginis
 similem; nulla forma in
 deum: nulla circumscrip
 cio: sed sensus et mens qui
 sentiu quidem possit et p
 stringere mentis affectū:
 non tamen comprehendi
 aut describi aut enarraui;
 Et ideo oportet cum omni
 reuerencia et metu accede
 re ad deum: et ita in eū
 librare mentis intinuum.
 ut omne quicquid potest
 splendoris claritatis. ful
 goris. maiestatis. mens
 humana concipere super
 hec omnia esse eum sen
 ciat semper: et hoc sicut
 diximus si pura mens fu
 erit nec ullis prauis uo
 luptatibus sordibus q̄ oc
 cupata; Et ideo in hoc max
 ime oportet operam dare
 eos qui renuciare seculo
 et deum sequi iudentur:
 sicut scriptum^{est}; vacate et
 cognoscate quoniam ego

sum deus; Si ergo cogno-
uerit deum in quantum
homini cognoscere possi-
bile est: tunc demum etiā
reliquoꝝ que sunt scien-
cie capiet. et misteria dei
agnoscat; Et quanto pu-
rior in eo fuerit mens: tan-
to plura ei reuelat deus.
et ostendit ei secreta sua;
Amicus enim iam efficitur
dei: sicut illi de quibus di-
cebat saluator; Jam non
dicam uos seruos sed a-
micos: et omne quicquid
petierit ab eo tamquam
amico caro prestat ei deus;
Ipse quoq; uirtutes ange-
lice et cuncta ministeria
diuina tamquam amici
dei diligunt eum: et obse-
cuntur petitionibus eius;
Et hic est quem a caritate
dei que est in xpisto ihesu.
neq; mors separat. neq;
uita. neq; angel. neq; pū-
cipatus. neq; potestates.
neq; alia aliqua creatura;
Et id eo carissimi quando
quidem hec legistis ut deo

placeatis et ad caritatem
eius perueniatis: date
operam alieni effici ab
omni iactantia. ab om-
ni uicio animi: ab om-
nibus deliciis corporali-
bus; Delicias autem
corporales non solum
illas putetis quibus
homines seculi utun-
tur: sed abstinenti deli-
cie credende sunt om-
ne quicquid cum cupi-
ditate sumpserit etiam
siue illud uile sit et qđ
in usu esse abstinentib;
soleat; Aqua demq; ip-
sa uel panis si cum eu-
piditate sumatur idē
ut non necessitati corpo-
ris sed ut animi deside-
rio satisfiat: hoc etiam
abstinenti deliciarum
uicio ducatur; Oportet
ergo in omnibus con-
suescere animam uici-
o carere; Ideo demq; do-
minus docere uolens
animam desiderijs suis
et uoluptatibus relis-

tere. dicebat; Intrate per
angustam portam: qui
a lata est et spaciola in
a que ducit ad mortem:

angusta autem et ar
ta uia est que ducit ad
uitam; lata ergo uia est
anime: cum qualicūq;
desiderio suo lassifere
rit; Angusta uero est:
cum uoluptatibus suis
repugnat; Multum ta
men prodest ad absti
nenda secreta habita
tio et conuersatio soli
tana: quia interdum
per occasionem aduen
tancium fratrum et eun
cium ac redeuncium fre
quentiam abstinentie
et parsimonie frena lax
antur: et per huiusmo
di occasionem uentur
paulatim in consuetu
dinem et usum delicia
rum: et sic interdum p
fecti etiam uini capiunt
tur; Ideo deniq; et da
uid dicebat; Ecce elon
gam fugiens et mansi

9
in solitudine: et respecta
bam eum qui saluum me
fecit a puillo animo et
tempestate; Postquam
multa autem nobis sanc
tus iohannes de iactan
cie uicio alijs q; quam
plurimis utiliter disseru
it: ad ultimum intulit di
cens; Referam autem uo
bis quid etiam nuper cui
dam ex fratribus nostris
accident: ut cauciores
uos precedencia exem
pla constituant;

Erat quidam apud nos
monachus in hac ui
cina heremo conmanens
cui habitaculum spelun
ca fuit uir summe absti
nencie: cotidianum uictu
labore manuum querens:
in orationibus die noctu
q; persistens: cunctis ani
mi uirtutibus florens;
Sed hic letis successibus
elatus confidere quasi in
profectibus suis cepit: et
non deo totum sed sibi
met ipsi quod profecerat

deputare; hanc autem
intuens eius animi pre
sumptionem continuo
temptator accedit: et
laqueos parat; Quada
namq; die ad uesperam
fugit speciem pulcher
rime mulieris oberran
tis per heremum: que
uelut fessa post nimium
laborem accedens ad of
tium spelunce monachi
lassitudinem se simu
lans ac fatigatam: in
trifsecus semet ipsam
proiecit: atq; aduolu
ta gemitibus uiri ut sui
miseretur exorat dicens;
Hoc me infelicem in he
remo latitantem comp
hendit: iube ergo me re
quiescere in angulo cel
lule tue: ne forte efficiar
nocturnis bestiis preda;
At ille primo misera
tio nis obtentu recepit eam
intra speluncam: requi
rens que ei causa erran
di per heremum fuerit;
Illa causam fugit satis

accurate et interim ue
nena blandimentorum
atq; illecebre uirus p
onime certum narra
onis interserit: et nunc
se miserandam. nunc
etiam defensione dig
nam ostendens: ele
gantia et suauitate
sermonis inclinatur a
nimium hominis: et
in affectum sui illece
broso amore deflectit;
hinc iam blandiora
eloquia iocus ususq;
commiscetur: manus
etiam procax ad men
tum barbamq; quasi
uenerandi specie pre
tendit; Tunc uero pal
pate ceruicem mollius:
collumq; leuigare; Ad
multa. Ad ultimum
captiuum ducit mili
tem xpisti; Continuo
enim perturbatur in
semetipsum: et libidi
num fluctibus estua
re cepit; Nequaquam
laborum preteritorum ne

quaquam professionis
 ac propositi sui memor;
 pascitur cum cordis sui
 concupiscencia: et intra
 archana cogitationum
 suarum fedus cum fal
 sa uoluptate componit;
 Inclinat stultus latera
 sua: et efficitur sicut eq^{us}
 et mulus. quibus non
 est intellectus. Atq^{ue} ubi
 obscenos iam conabat^{ur}
 inire compleris: illa u
 lulatum terribilium dire
 uocis emittens umbra
 ut erat tenuis per ma
 nus amplectentis ela
 bitur: ipsumq^{ue} de deco
 rosis motibus inanes
 auras sectantem cum fe
 dissima irrisione deseru
 it; Tunc preterea mul
 titude demonum in aere
 ad hoc ipsum spectacu
 lum congregata: cum
 clamore ingenti cum ca
 thinno exprobracionis
 elato dicebant; O mona
 che qui te usq^{ue} ad celum
 extollebas: quomodo

dimeris es usq^{ue} ad in
 fernum; Disce ergo. qui
 a qui se exaltat humilia
 bitur; Tunc ille uelut
 amens effectus et decep
 cionis sue pudorem non
 ferens: grauius a semet
 ipso decipitur: quam fu
 erat a demonibus ante
 deceptus; Cum enim de
 buent reparare semet ip
 sum et renouare certa
 men ac satisfactionis su
 e lacrimis et humilitatis
 fructibus prioris elatio
 nis culpam deflere: hoc
 miser non fecit: sed despe
 rans semetipsum sicut
 apostolus dixit tradidit
 se omni impudicie et in
 iquitati. Regressus est
 enim ad uitam secularē;
 preda demonum factus;
 Refugit namq^{ue} a consp
 tu omnium sanctorum:
 ne quis posset eum salu
 taribus monitis de pre
 cipio reuocare; Si enim
 reddere semetipsum pri
 oris uite abstinentie uo

luisset: recuperasset sine
dubio et locum et grati-
am suam; Denique audite
quid etiam de alio gestu
sit similiter quidem temp-
tato: sed non simili ex-
itu temptationis effuso;

Fuit quidam uir in
hac proxima ciuita-
te uitam turpissimam
per omne facinus duces:
ita ut opinatissimus in
flagitijs haberetur; hic
aliquando miseratione
dei compunctus ad peni-
tenciam uertitur: et intra
sepulchrum quoddam
se concludens proorum
scelerum pollutiones:
lacrimarum fontibus
diluebat: diebus ac noc-
tibus in faciem prostra-
tus: et nec leuare quidem
ausus oculos ad celum
neque uocem emittere et
nomen dei nominare:
sed in solis gemitibus
ac fletibus perdurabat:
et tamquam uiuens se-
pultus, de inferno iam

quodammodo mugitum
cordis gemitumque red-
debat; Cumque in hys
ei posito septimana u-
na transisset: noctu ue-
niunt ad eum demo-
nes in sepulchro clama-
tes et dicentes; Quid
est quod agis o impurif-
sime et flagitiosissime?
Postea quam omni spur-
cia omnique impunita-
te saturatus es nunc
nobis castus et religio-
sus procedis: et postea
quam conseruisti in sce-
lenibus nec iam suffici-
unt uires ad facinora-
tunc christianus uiden-
tis et pudicus et peni-
tens, quasi alius tibi
iam ullus possit dari
locus sauciato in malis:
nisi qui tibi nobiscum
debetur. Vnus ex no-
bis es, iam aliud esse
non potes; Redi ad
nos magis redi: et quod
superest tibi tempus
inperfruenda uolupta

te ne perdas: Prepara-
mus tibi affluentes de-
licias: preparamus sco-
rum nobilissimum: et
cuncta alia que florem
tibi possunt reparare
gracissime iuuentutis:
Quid temetipsum ua-
mis et in anibus affli-
gis cruciatibus: Quid
temetipsum ante tem-
pus supplicis tradis:
Quid enim aliud es
passurus in inferno:
nisi hoc quod nunc ti-
bi confiscas: Si te pe-
na delectat: respecta
paululum et inuenies
paratam: Nunc frueri
intem munibus nos-
tris: que dulcia semp
et grata dixisti: hec et
hys similia plura ex-
probrantibus eis ille
iacebat immobilis:
nec auditum suum q-
quidem conuertens
ad eos: nec ullum pen-
tus sermonem respon-
dens: Cumq; illi sepius

11
eadem repeterent et alia
dunora: nec ille omnino
moueretur: In furorem
prolapsi demones ubi ui-
derunt uerba sua contem-
ni uerbenbus eum affice-
re aggressi sunt: et multas
eum supplicis excruciatu.
seminuum reliquerunt:
Nec tamen in tot tantis
q; cruciatibus moueri sal-
tem potuit loco: in quo
orationis causa iacuerat:
Postera die quidam suor
requerentes eum huma-
nitatis dum taxat graci-
a inueniunt penis incre-
dibilib; affectum: et cau-
sam percunctantes cum
didicissent: rogabant eu-
ut cure gracia reportan-
se ad domum propriam
pateretur: Abnegat: et
in eodem permanet loco:
Tunc uero et sequenti
nocte repeterentes demo-
nes gramoribus eum
uerbenbus cruciant: sed
nec sic quidem moueri
uoluit loco: melius esse

dicens se mortem subire,
quam ultra demonibus
obedire; Tertia nichilo
minus nocte multitudo
conuenit demonum et
absq; ulla miseratione
irruentes in eum: om-
nibus penis cruciatib;
q; conficiunt; Cumq; iā
corpus defecisset in sup-
plicijs: extremus tamē
spiritus obfistebat in
peno demonum, Quod
ubi impij . peruiderūt:
exclamantes uoce mag-
na. uicisti inquit. ui-
cisti; Et mox uelut qua-
dam uirtute celitus ef-
fugati. precipites abscē-
dunt: nec ultra ei quicq;
sue artis aut sceleris in-
tendunt; Ipse uero uitā-
tum uirtutibus animi
profecit. et ita ornatus
moribus effectus est ac-
tocius diuine gracie re-
pletus: ut omnis hec re-
gio quasi e celo eum lap-
sum uiderit et unū esse
crederet ex numero au-

gelorum: omnes pene
simul atq; uno ore dicen-
tes; hec est mutacio der-
tere excelsi; Quanti exē-
plo eius qui iam semet
iplos desperauerant rur-
sus ad spem salutis regē-
si sunt. et emendacionē
sui quam prius despe-
rauerant presumpserūt;
quanti admiratione ef-
de ipso iam inferno pec-
catorum retracti sunt et
ad uirtutum indolem
reparati; Illo namq;
tanta in mutacione cō-
uerso: omnibus omni-
a uisa sunt possibilis;
Non solum enim emen-
dacio morum florebat
in eo et assumptio uir-
tutum: uerum et gracia
dei plurima ei collata
est; Signa enim et pro-
digia que ab eo facta
sunt: quantum apud
deum haberet menti
testabantur; Sic humi-
litas et conuersacio bo-
norum omnium ma-

tenam prebet: elatio ue-
ro et desperatio interit
et mortis est causa; Ad
effugienda uero pericu-
la lapsuum et conquie-
dam dei gratiam atq; ip-
sius diuinitatis euiden-
torem noticiam capien-
dam plurimum prodest
secretior conuersatio et
heremi interioris habi-
tatio. quod uos non
tam uerbis quam reb;
ipsis et exemplis doceri
melius puto;

Huit quidam mona-
chus qui in heremo
hac que pre ceteris in-
terior est habitabat;
hic cum plures annos
in abstinentia pdurass;
et profectus tempore
prope iam ad senilem
uenisset etatem: omni
uirtutis flore adornat;
ac totius continencie
magnitudine sublima-
tus. cum in oracionib;
& ymnis sedule deo de-
seruiret. et tamquam

12
emerito militi suo dñs
remuneracionem parat:
ut pote qui in corpore ad-
huc positus ad instar
angelorum in corpore
uite officijs fungeretur.
dignum iudicans anno-
tiam celestem prebere
in deserto ei qui celestem
regem iugibus prestola-
batur excubijs; Volens
ergo deus etiam in hoc
seculo remunerare eius
fidele propositum: ad p-
uidencie sue sollicitudi-
nem cotidiani uictus ei
reuo cat curam; ut enim
cibi usum poposcisset na-
ture necessitas: ingredi-
ens speluncam suam in-
ueniebat mensule sue pa-
nem super positum mire
sua uicatis minq; cando-
ris; Ex quo reffectus et
gracias diuine prestancie
referens. rursus ad ymnos
et oraciones conuerteba-
tur. Ad quem multe etiã
reuelaciones. multe q; ei
de futuris rebus a deo p-

monitiones fiebant. In
hys ergo talibus ac tan-
tis profectibus positus
quia quasi gloriari de
meritis suis cepit: celestis
beneficij munus uite
sue meritum dunt: con-
tinuo subintrat eum pra-
ua quedam desidia ani-
mi tam parua quam nec
posset aduertere: Post
hec creuit maior negligē-
cia ita ut tardior iam fi-
eret ad ymnos. sed et ad
orationem pigrius sur-
geret. psalmi quoque ipsi
non ea qua prius uigi-
lantia canerentur: sed
ubi parum quid exhibi-
tum fuisset soliti minis-
teri anima eius quasi
nimio labore fatigata
quiescere festinabat:
quia eius sensus repro-
bus effectus de supeno-
ribus ad inferiora corru-
erat: et cogitationes su-
e per diuersa eum preci-
pia rapiiebant: Erat enī
iam in corde eius clandes-

tina quedam turpis ac
nefanda cogitatio: con-
suetudo tamen prior
uelut si decursus aque
etiam cessante remigio
ad huc ex priore impetu
nauigium ferat ita ue-
tus institutio ad consue-
ta hominem officia tra-
hebat: ob quam cau-
sam et stare ad huc in
suo statu uidebatur:
hic ergo cum post ora-
ciones cibum solito re-
quisisset ad uesperam:
ingressum locum eum
in quo refici consueue-
rat inuenit solito panē
mense super impositū:
Ex quo reffectus: nichil
de eorum que in corde
suo uersabantur emen-
datione curauit. neque
immutationis sue dāp-
na persensit: et spernē-
tem se minima paula-
tim casurum non intel-
lexit: Interea cū graui-
iam libidinis incendio
stimularetur et inflam-

13
matus turpi concupis-
cencia raperetur rursus
ad seculum: illa interim
die cohibuit se et solita
ymnorum et orationū
ministra persoluit:
atq; ingressus ut cibū
sumeret. panem quidē
inuenit mense superpo-
sitam. sed aliquantulū
sordidiorē; Ammira-
tus est et tristis effectus:
intelligit enim quod ad
ipsū respiceret hoc ge-
nus monstri: tamen ci-
bo sumpto reffectus est:
Die tertio triplicatis ur-
gen stimulis cepit: oc-
cupauerant enim cogi-
tationes eum quasi iā
presentis et secum po-
sita secumq; accumben-
tis imago mulieris: q̄
et complecti sibi uideba-
tur et ad turpes usus
habere prostratam; P-
cessit tamen et sequen-
ti die ad solita psallen-
di et orandi officia: sed
stabat uagus oculis

et mente captiuus; Cūq;
solito ingressus ad uespe-
ram requireret cibū. pa-
nem quidem inuenit
super mensam: sed sor-
didissimū atq; aridissi-
mum. et quasi amuribi-
uel a canibus undiq; cor-
rosum; Tunc ille ut uidē
ingemuit. et lacrimas
fudit. sed non ita ex cor-
de nec ita uberes. que
possent flammam tanti
ignis extinguere; Verūp-
tamen sumit cibum. sed
neq; quantum uolebat.
neq; quantum solebat.
cum interim cogitatio-
nes eum tamquā cohortes
barbarica undiq; curū
uallabant et ex omni
parte in eum tela iacu-
lant. ac uinctum capti-
uumq; eum ad seculum
retraherent; Erurgens
ergo cepit iter agere noc-
te per heremum. et cen-
dere ad ciuitatem; Sed
ubi dies factus est. cui-
tas quidem longe ad

huc aberat: ipse uero cum
rapidissimo estu coquere-
tur et fatigaretur per he-
remum: undiq; uersus
considerare oculis cepit
et requirere sicubi esset
in uicino monasterium:
Et cum conspexisset fra-
trum quorundam cel-
lulam: tendebat illuc. ut
apud eos requiesceret;
Quem ubi ad esse sense-
runt serui dei. continuo
procurunt in obuiam
uelut angelum dei eri-
pientes adorant: pedes
lauant. ad orationem in-
uitant. mensam ponunt.
atq; omnia secundum di-
uinum mandatum con-
plent caritatis officia;
Verumptamen ubi refectus est &
paululum requieuit: ex mo-
re quasi ab eruditissimo
et opinatissimo patre ce-
perunt uerba edificatio-
nis expectere. ac monita
salutis inquirere: inter-
rogare quoq; eum quo-
modo quis dyaboli la-

queos possit effugere:
aut si quando turpes
iniecit animo cogita-
tiones. quomodo de-
pelli possint et abici;
Tum ille ut compulsus
est monita fratribus
dare. et salutis eos ma-
docere: ac de insidijs de-
monum quas seruis
dei intendunt facere.
sermonem. illos quidem
plene et sufficienter
edocuit. sibi uero ipsi
stimulos conpunctio-
nis incendit: et in se-
metipsum regressus
ait; Quomodo ego a-
lios moneo? et ipse de-
cipior? Aut quomodo
alios corripo? qui me
ipsum non emendo?
Age ergo o miser. fac-
to prior que facere ali-
os doces; Cumq; hi inipa-
cibus; uteretur aduer-
sus semetipsum. et in-
tellerisset se miserabili-
ter supplantatum: uale
dicens fratribus. conti-

nuo se cursu rapidissimo
 in heremum dedit. et ad
 speluncam de qua egres-
 sus est rediit. prosternens
 se in orationem domino
 et dicens; nisi dominus
 adiuuisset me: paulomi-
 nus habitasset in infer-
 no anima mea; Et iterum;
 Paulominus fui in om-
 ni malo; Et paulominus
 consummauerunt me
 in terra; In hoc uero co-
 pletum est; quod ait
 scriptura; frater fratre
 adiuuans. exaltabitur
 sicut ciuitas munita.
 et fortis; Post hec ergo
 permansit omni uita
 sua in luctu et lacrimis.
 uidens se diuinitus sibi
 concessum celestis men-
 se beneficium perdidis-
 se; cepit enim in labo-
 re et sudore uultus sui
 manducare pane sili;
 Concluserunt enim se intra
 speluncam; atque in cine-
 re et alio iacens tam-
 diu lugens fleusque per

mansit in orationibus.
 donec assistens ei ange-
 lus domini diceret ad eum;
 Suscepit dominus peni-
 tentiam tuam. et repro-
 piatus est tibi. sed caue
 ne ultra elatus decipia-
 ris; Venient autem fra-
 tres ad te quos tu ipse
 docuisti. deferentes tibi
 benedictiones quas sus-
 cipere non recuses. et su-
 mens cum eis abun-
 gracias age deo tuo; hec
 autem loquutus sum uo-
 bis filioh; ut sciretis et
 in humilitate quanta
 sit firmitas et in elacio-
 ne ruina quam proxi-
 ma; Ideo denique saluator
 noster primam beaticu-
 dinem de humilitate
 nos docuit. dicens; Be-
 ata pauperes spiritu.
 quoniam ipsorum est
 regnum celorum; simul
 et huiusmodi exempla
 discentes cautiore sias.
 ne a demonibus in co-
 gitationum subtilitate

seducamini; Propterea e-
nim et forma huiusmodi
inter monachos obseruat:
ut si quis ad eos ueniat
si uir ille seu mulier sit
siue senex siue iuuenis ea-
am si notus etiam si igno-
tus ante omnia ut oratio
fiat et nomen domini in-
uocetur quia si fuerit aliq
transformatio demonis
continuo facta oratione
defugit; Si uero in cogita-
tione uestra suggerunt
ipsi demones aliquid in-
de laudari debeatis et ex-
tolli. non acquiescatis eis.
sed tunc magis humili-
tate in conspectu domini:
uos met ipsos et pro nic-
hilo ducite cum uobis illi
aliquid delectanda lau-
de suggererint; Deniq;
etiam me frequenter demo-
nes noctibus seduxerunt
ut neq; me orare neq; re-
quiescere permitterent.
phantasias quasdam per
totam noctem sensibus
meis et cogitationibus

meis suggerentes: ma-
ne uero uelut cum qua-
dam illusionem proster-
nebant se ante me dice-
tes; Indulge nobis ab-
ba: quia laborem tibi
incussimus tota nocte;
Ego autem respondi eis;
Discedite a me omnes
qui operamini iniqui-
tatem. et non temptetis
seruum domini. Et uos
ergo o filii quietem si-
lentiumq; diligite et sa-
entiae operam date: atq;
exercete uos met ipsos
ut frequenti collatione
mentem uestram pura
exhibeatis deo: nec ora-
tiones uestrae impedian-
tur apud deum; Quam-
uis enim et illi bonum
opus agant et sic i illis
probabilis consciencia.
qui inter seculares posi-
ti exercentur in operibus
bonis. et occupant se
met ipsos actibus reli-
giosis et sanctis. uel hos-
pitalitatem sectando ul'

caritatis ministerijs obse-
 quendo . uel misericordi-
 as . et uisitaciones aliagq
 huiusmodi opera imple-
 do . in quibus alijs quide-
 boni semper aliquid co-
 ferant . et semet ipsos cas-
 tas seruent : sunt ergo &
 isti probabiles et ualde
 probabiles qui in bonis
 actibus placent deo : et
 sunt operari in confusi-
 biles mandatorum dei .
 sed tamen hec omnia t-
 renos habent actus . et
 erga materias corrupti-
 biles geruntur ; Qui ue-
 ro in exercitacione mentis
 desudat et spirituales
 intra semet ipsum exco-
 lit sensus : longe illis su-
 penor iudicandus est ;
 Locum namq; intra se-
 met ipsum preparat ubi
 spiritus sanctus habi-
 tet ; et obliuionē quodā-
 modo faciens terrenor
 sollicitudinem gerit de
 celestibus et eternis . Cō-
 stituit enim semper se

ipsum ante conspectū dei ;
 et exemplo sancti hehe di-
 cit ; Viuit dominus cui
 asto ; Et omnes presen-
 cum rerum sollicitudi-
 nes post se relinquens
 solo diuini desiderij calo-
 re constringitur ; et ideo
 in laudibus dei positus
 et ymnis et psalmis die
 ac nocte non potest sa-
 au ; hec et multa alia hys
 similia beatus iohannes
 per triduum loquēs ad
 ad nos : animas nostras
 refecit et in nouauit ; ut
 autem cepimus ab illo
 uelle proficisci datis no-
 bis benedictionibus : p-
 gite inquit o filij in pa-
 ce ; hoc tamen uos scire
 uolo : quod hodierna
 die uictorie religioso pū-
 cipi theodosio alexandē
 nunciate sunt de euge-
 nio tyranno ; Hecesse est
 autem : et ipsum theodo-
 sium non multo post p-
 pna morte uitam finire ;
 Cumq; profecti ab eo fu-

issemus. hec ita gesta esse
ad fidem comperimus ut
ipse predixerat; Post dies
autem paucos insecuti
sunt nos quidam fratres
annunciantes nobis quod
ipse sanctus iohannes
iam in pace quiescisset.
obitus autem ipsius ta-
lis quidem fuerit; Per-
triduum inquirunt nul-
lum ad se introire pmi-
sit. et positus genibus in
oratione reddidit spiri-
tum: atque ita perierit ad
dominum cui est honor
et gloria in secula seculo-
rum amen;

Uidimus et alium p̄f-
biterum in uicinia
regione nomine apellen;
virum iustum; hic faler
erat ferrum: et que necessa-
ria erant fratribus ope-
rabatur; Quodam autē
tempore cum ad fabrilis
opera uigilaret in silen-
cio noctis. conuersus di-
abolus in formam spec-
tose mulieris uenit ad eū:

tamquam aliquid ope-
ris ei deferens; Tum ille
arreptum manu nuda
ferrum candens in faci-
em eius iecit; At ille cla-
mans et ululans aflu-
git: ita ut omnes fratres
qui in circuitu comma-
nebant ululatum eius
fugientis audirent; Et
ex eo iam uir ille in usu
habuit ferrum candens
manu nuda tenere. nec
leui; Ad hunc ergo cum
uenissemus et huma-
nissime nos suscepisset:
poscebamus ab eo ut
nobis uel de gestis suis
uel de aliorum quos p̄-
cipuos in conuersatio-
ne sancta sciret. uirtua-
bus loqueretur; Tunc
ille dixit. Est in hac he-
remo uicinia frater qui-
dam nomine iohannes
etate prouectus: uita et
moribus atque abstinē-
tia cunctos precellens;
hic primum cum seces-
sisset ad heremum: trib;

conuincis annis sub cuiusdam saxi rupe stans semper orauit ita ut nunquam reledere neque iacuerit. somni autem tantum ceperit quantum stans capere potuit; cibum uero nunquam sumpserit. nisi die dominica; Presbiter uero tunc ueniebat ad eum et offererebat pro eo sacrificium; idque ei solum et sacramentum erat et uictus; hinc quadam die satanas subripere uolens transfigurauit se in presbiterum qui uenire ad eum solebat; et preueniens horam solitam simulabat se sacramentorum gratia uenisse; At ille uigilanter intelligens fraude: cum indignatione quadam ita ait ad eum; O omni doli omnisque fraudis pater inimice omnis iusticie non desinis seducendo animas christi

16
anas. sed ausus es etiam ad ipsa te in mergere terrificam et sacrosanctam misteria. At ille respondit ei; Putaui inquit quod te possem lucificare; Sic enim alium quemdam ex uestris decepi. ita ut mente excederet et perderet sensum; Quem cum credentem michi in sanum reddidissem; tot iusti orantes pro eo. uir eum et loco et sanitate restituere potuerunt. hec cum dixisset demon; aufugit ab eo; Erat autem supradictus uir persistens in opere cepto. atque in oratione perdurans; Pedes uero eius ex eo quod multo tempore immobiles fuerant dissumpebantur. ita ut sanies ex eis proflueret; Tres autem cum complerentur anni; affuit angelus domini et ait ad eum; Dominus ihesus christus et spiritus sanctus susceptis orationibus tuis et cor

poris cicatrices sanat. et
celestis tibi id est uerbi et
scientie sue tibi habun-
dantiam donat; Et con-
tingens os eius ad pedes:
et abulceribus eum sa-
num reddidit. et repletū
scientie et doctrine gra-
tia famem tibi sentire nō
fecit; Jubet autem tran-
sire eum ad alia loca et
heremum circuire: iusita-
re etiam alios fratres et
edificare eos in uerbo et
doctrina domini; Domi-
nico tamen die ad eundē
semper reuertebat locū
simili modo sacramento-
rum gratia. reliquis ue-
ro diebus etiam opus ma-
nuum faciebat et opera-
batur iumentorum cin-
gula palmarum folijs
terens ut in illis locis ha-
beri mos est; Quodam
uero tempore claudus
aliquis ire ad ipsum uo-
luit ut ab eo curaretur;
Contigit autem ut ani-
mal quo usus erat cin-

gulum manibus homi-
nis dei factum haberet;
Cum ergo imponeretur
supra iumentum. statim
ut contigerunt pedes
eius illud cingulum
sanus effectus est; Sed
et quibuscumque egris
benedictum panem mi-
sit: statim ut ex eo per-
ceperunt sanati sunt;
Et alias multas uirtu-
tes et sanitates per eū
dominus impleuit; ha-
buit autem et hanc gra-
tiam super omnes pa-
tres et ceteros homines
ut uniuscuiusque fratris
de uicinis monasterijs
conuersatio ei reuela-
retur: ita ut scriberet
ad patres ipsorum et
commoueret quod ille
et ille sequitur agunt
nec rectum in timore do-
mini propositum ge-
runt: ille uero et ille in
fide et in uirtute animi
proficiunt; Sed et ad ip-
sos patres scribebat a

hys quidem quod ualde
tediosi essent erga fra-
tres et pusillo animo er-
ga pacenciam: alys ue-
ro quod bene constant
et sollicitate agerent et suf-
ficienter consolarentur
fratres: et quid huic me-
rita pro uirtutibus. quid
uero illi correptionis in-
mineret a domino per
ignauia predicabat. et
ita eorum qui absentes
erant actus et causas et
merita et negligencias
describat. ut audien-
tes hys de quibus dice-
batur consciencia con-
uicti negare non possent:
Docebat autem omnes:
ut a uisibilibus et cor-
poreis animos ad inui-
sibilia et incorporea tran-
ferent: Tempus est e-
nim inquit: ut ad huius-
modi studia transeamus:
neque enim semper pueri
et semper infantes esse
debemus: sed aliquan-
do iam ad spiritualia

et altiora conscendere et
uirozum sensus capere
atque perfectiorem subire
intelligenciam: ut possi-
mus uirtutibus animi
enitescere: Sed et alia mul-
ta de hoc uiro sanctus ho-
mo dei appelles narra-
tione nobis fidelissima co-
mendauit: que cuncta
conscribere et longum uide-
tur et pro magnitudine
sui non nullis fortasse au-
diencium uix credibile:

Uidimus **De sancto pas-**
et monasterium uicio;

sancti pasnucy hominis
dei qui nominatissimus
in illis locis anachontes
et ulani habitator fue-
rat deserti in regione era-
cleos splendide apud the-
baidis urbes: De hoc er-
go fidelissima patrum
relacione conuimus: quod
cum fuisset uite angelice.
quodam tempore orauit
ut deum ut sibi ostende-
ret cui sanctorum similis
haberetur: Assistens ue-

ro angelus: respondit ei
quod similis esset sympho-
niaco cuidam qui in uico
illo cantandi arte uicti-
quereret; Tum ille obstu-
pefactus nouitate respō-
si: cum omni properaci-
one pergens ad uicum
perquirat hominem; Et
cum inuenisset studiosis-
sime perquirat ab eo quod
nam sancti et religiosi o-
peris gestum sit ei: om-
nesque actus eius curiosi-
us discutit; At ille respō-
dit quod res erat se esse
indignissime uite homi-
nem peccatorem; atque an-
te non multum temporis
ex latrone ad istud quod
nunc exercere uideretur
fedum artificium deuo-
lutum; Pasnucius eo
magis instabat: requi-
rens si quid ei forte uel
inter latrocinia per ope-
ris fuisset admissum;
Nihil inquit michi con-
scius sum boni: hoc tan-
cum scio quod cum inter

latrones essem: capta ē
aliquando a nobis uir-
go deo sacra; huius
cum ceteri college mei
latrones cuperent eripe-
re pudorem: obieci me
in medium et eripui de
contaminacione latro-
num: et nocte deducēs
eam usque ad uicum do-
mii sue proximum re-
stitui intactam; Alio quoque
tempore inueni mulie-
rem honeste forme in
heremo oberrantem;
hec cum interrogaret
ame unde uel cur aut
quomodo in hoc loco
aduemisset; Respondit:
nihil me interrogas in
felicitissimam mulierem
nec causas requiras:
sed si ancillam placet
habere adducto quo-
uis; Michi enim infeli-
ci est maritus. qui debi-
ti fiscalis gratia sepe sus-
pensus et flagellatus
ac penis omnibus qua-
tus seruatur in carce

re: nec aliam ob causam
 producitur: nisi ut tor
 menta pascatur; Tres
 autem nobis filij fuerat:
 qui iam pro eiusdem ce
 liti necessitate distracti
 sunt; Ego quoque miser
 una que ad similes pe
 nas inquiror de loco ad
 locum fugitans media
 miseraque confecta per
 hec nunc lactans ober
 ro loca: triduum hoc sa
 sine cibo ducens; Ego
 ubi hec audiui: misera
 tus ad duxi eam ad spe
 luncam: et reficiens a
 nimam eius fame col
 lapsam: dedi etiam tre
 centos ei solidos: pro
 quibus se ac maritum.
 ac filios non solum ser
 uitati sed et supplicij
 asserbat obnoxios. et
 reuocata ad ciuitatem
 omnes eos data pecu
 nia liberauit; Lunc pa
 ter pascuicus ego iqt
 nichil tale feci. tamen
 credo etiam ad te perue

nisse quod celebre nome
 pascuici inter monachos
 habeatur; fuit enim mie
 hi non mediocri studio.
 ut uitam meam in hui
 modi excolerem discipli
 nis; Deus igitur michi de
 te reuelauit: quia nichil
 minus apud eum meriti
 habeas quam ego; Quia
 ergo frater iudes te non
 minimo loco haberi apud
 deum: non negligas a
 nimam tuam; Ac ille sta
 tim fistulas quas manu
 gerebat abiciens secutus
 est eum ad heremum: et
 artem musicam in spiritu
 alem conmutans uite
 mentisque armoniam p
 integrum triennium ar
 tissime se tradidit absta
 nencie in psalmis et ora
 tionibus semet ipsum
 die noctuque exercens: atque
 iter celeste animi uirtu
 bus agens: inter sanctor
 angelorum choros reddi
 dit spiritum; Postea igitur
 quam hunc pascuici

tertia.

us omni exercitio uirtu-
tum consummatum p-
misit ad dominum. ip-
se autem prioribus semetipsum
quam prius exercuerat
studijs agens: iterum
domino supplicabat. ut
sibi ostenderet quis ei si-
milis esset super: fit ergo
iterum ad eum domini-
uor dicens: Similem te
esse nosce primario uici-
illius: qui est in proximo;
Quibus auditis pafnu-
cius sine mora ad eum
properans: pulsat ad
ostium domus eius: Ille
uero cui moris erat susci-
pere hospites occurrit ei.
atque introducit domum:
lauans quoque pedes eius.
apposuit mensam: agit
que conuiuium: Inter e-
pulas uero pafnucius
peritunciam cepit ab hos-
pice qui actus ei quod
studium: cuiusque opem
haberet exercitia: Ille ue-
ro cum de se humilia res-
ponderet et latere in bo-

nis quam publicam mal-
let. perurgebat pafnu-
cius dicens reuelatum
sibi esse a domino quod
dignus esset consortijs
monachorum: At ille eo
magis humiliora dese-
met ipso sentiens. aie-
bat: Ego quidem in nul-
lo michi sum boni alicui-
us conscius: Verum
quia uerbum dei factum
est ad te: eum quem
nichil latere celare non
possum: hec ergo que
michi in medio multo-
rum posito in usu sunt
loquor: Triginta iam
completi sunt anni quod
continentie consensum
habere me cum coniu-
ge mea nullus agno-
uit: Suscepi autem ex
ea tres filios: horum enim
causa solummodo cog-
nita michi est uxor. nec
preter eam alia nec ipa
ultra iam cognita: Sus-
cipere hospites nunquam
cessaui: ita ut neminem

19
12
patrer ante me adueni
enti occurrere peregrino;
Non dimisi unquam
peregrinum de domo
mea sine iatico: paupe
rem nullum desperi. si
que necessaria fuerunt
prebui; Si in iudicio sedi:
nec filij mei personam
contra iusticiam accepi;
Alieni laboris fructus
numquam introierunt
in domum meam; Lite
si iudi: numquam pre
terui donec reconcilia
rem dissidentes ad pa
cem; Nemo unquam
deprehendit in culpa fa
mulos meos: numquam
greges mei leserunt fru
ges alienas; Volentem
seminare in rure meo
numquam prohibui:
nec uberora michi no
ualia elegi. et illi sterili
ora dereliqui; Quancu
m in me fuit: numquam
permisi ut potentior i
firmum premeret; Sem
per studui in uita mea:

ut neminem contusta
rem; Iudicium si fuit apud
me neminem condemp
nam. sed dissidentes re
uocare in concordiam stu
dui; hec michi uite ince
rum institutio: deo dona
te actenus fuit; Audiens
autem hec beatus pafnu
cius: caput eius eroscu
latus benedixit cum di
cens; Benedicat te domi
nus ex syon: ut uideas
que bona sunt in ierusa
lem; Quia ergo bene hec
et conuenienter implesti;
illud tibi deest quod bono
rum omnium summum
est. ut omittens cuncta
ipsam ueram sequaris dei
sapientiam. et secretioris
sciencie inquiras thesau
ros ad quos non aliter po
teris peruenire. nisi abne
ges temet ipsum: et tol
las crucem tuam et sequa
ris xpistum; Ac ille cum
auoisset hec: nichil mo
ratus nec omnino aliqd
in domo sua ordinans

secutus est uirum dei p
gens cum illo ad desertū;
Cumq; uenissent ad flu
men: nusquam ad trans
meandum reperto nau
gio. pafnuicius precepit
intrare secum pedibus
fluum: cuius in illis lo
cis profunda habebatur
altiludo; Transierunt er
go pariter fluum: ita
ut aqua eis uir ad latera
perueniret; Vbi uero uene
runt ad desertum: collo
cat hominem pafnuicius
in cellulam quandam:
hanc procul a suo monas
terio positam: et conuer
sationis spiritalis ordi
nem tradit: perfectorumq;
studiorum exercitia docet:
scientie quoq; secretiora
credit; Cumq; eum in om
nibus instruxisset: semet
ipsum deuoto maioribus
exercitijs dedit: eriguos
priores deputans labores
quibus confem potuerit
hys qui seculi uidebatur
actibus occupatus; hoc

enim sibi dicebat: Sisti
qui sunt in seculo tantū
boni operis faciunt: quā
to magis nos studere de
bemus plus uel ampli
us in abstinentie labore
eos ante cedere; Tempo
re autem aliquanto in
hys transacto et ad scien
tie perfectionem peruen
to eo quem perfectū iam
in operibus assumpse
rat: quadam die pafnu
cius sedens in cella sua:
uidit animam eius int
angelorum choros as
sumptam dicentem;
Beatus quem elegisti
et assumpsisti: habita
bit in tabernaculis tuis;
Et cum hec audisset: ag
nouit assumptum esse
ex hoc mundo uirum;
Tunc uero pafnuicius
persistebat in ieiunijs
et orationibus semet
ipsum ad maiora et per
fectiora extendens: rur
sus orauit dominum
ut sibi ostenderet cui si

milis haberetur inter ho-
 mines; Rursus ei diuina
 uox respondit dicens; Si
 milis es negocianti ei q̄
 uidens ad te ueniente;
 Ser exurge uelociter et
 occurre ei; adest enim uir
 cui te similem iudicau;
 Et pafnuicius sine mora
 descendens occurrat ciuitati
 negociatori alexandrino;
 uiginti milibus solidorū
 merationia tribus nauibus
 deferenti ex tebaide;
 Et quoniam erat religi-
 osus et bonorū operum
 studium gerens; decem
 leguminum saccos pu-
 ens suis impositos ad
 monasteriū hominis di-
 deferebat; et hec ei cau-
 sa ad eundi pafnuicium
 fuit; At ille continuo ut
 eum uidit; quid agis
 inquit o preciosissima
 et deo digna anima;
 Quid tibi cum terrenis
 est labor; cui fors et soci-
 etas cum celestibus da-
 ta est; Relinque hec il-

lis qui de terra sunt et de
 terra cogitant; tu autem
 regni dei ad quod uocat
 es negociator efficere; et
 sequere saluatorem a quo
 paulo post assumendus
 es; At ille nichil omnino
 differens precepit puenis
 suis ut omnia que super-
 essent multa enim iam
 ipse per se distribuerat
 pauperibus prerogaret;
 ipse uero sequens sanctū
 pafnuicium ad desertum
 in eodem ab eo constitu-
 tus est loco ex quo et pri-
 ores a domino fuerant
 assumpti; Qui similiter
 ab eo de omnibus instruc-
 tus exercitijs spiritualibz;
 in diuine sapientie studi-
 is permanebat; Breui au-
 tem tempore consumato
 etiam hic translatus est
 ad congregationes iusto-
 rum; Et non multo post
 etiam ipse pafnuicius in
 ipsis summe abstinence
 exercitijs et laboribus ui-
 tam ponit; At ita autē

ei angelus domini di-
cens ei: veni iam bene-
dicte et ingredere ea que
tibi debentur eterna ta-
bernacula; Ecce enim
mecum assunt prophe-
te: qui te visum susci-
piunt chorum: hoc autem
prius tibi idcirco non re-
velavi. ne forte elatus
dampnum aliquod la-
boris tui incurres; Et
unum post hec in corpore
ad huc positus diem du-
cens. cum quidam pres-
biteri ad eum visitandi
venissent: omnia eis que
sibi dominus revelave-
rat nota fecit dicens ad
eos nullum in hoc secu-
lo despici: etiam si latro
sit aliquis aut in scena
positus. etiam si culcum
erroris exerceat et coniu-
gio videatur astrictus:
etiam si negotiator dicat
et mercatoris serviat:
tamen in omni ordine
humane vite sunt anime
deo placentes et habentes

actus aliquos occultos:
quibus delectatur deus.
Vnde constat non tan-
tum professionem vite
aut habitus speciem de-
o esse placitam: quan-
tum sinceritatem acq-
pfectionem mentis et
operum probitatem:
Et cum similia de sin-
gulis quibusque disseru-
isset. tradidit spiritum;
Evidenter autem pres-
biteri qui aderant et
omnes fratres viderunt
eum ab angelis suscipi:
ymnum canentibus et
collaudantibus deum;

Vidi **De sancto helia:**
Unus et alium senem
venerabilem heliam
nomine in finibus ci-
uitatis antiquos que
est metropolis thebai-
dis fere centum iam et
decem ut ferebatur an-
norum: super quem di-
cebant quia vere spiri-
tus helie requievisset;
Multa enim de eo et mag-

21
nifica referebantur; Sep-
tuaginta namque annos
in solitudine vastissima
eum transegitte perhi-
bebant cuius deserti hor-
rorem nullus sermo dig-
ne potuit exponere; **H**
ic ergo sedebat senior
cota hac etate: humane
habitationis nesciens
loca; **S**emita autem e-
rat angusta et scrupea
que ad eum ducebat: qu-
am inueniri a comitan-
tibus posset; Locus ue-
ro ipse in quo sedebat
spelunca quedam erat
terribilis: et intuentibus
plurimum horrois in-
ciens; Ipse autem tri-
mentibus iam membris
pre matura quaecebat
etate: incessabiliter ta-
men per singulos dies
signa faciebat: et adue-
nientes ad se quacumque
in commoditate consti-
tos omnimodis resolue-
bat; Cuncti uero patres
confirmabant: quod n-

nullus omnino meminisset
quod hic secessisset ad
heremum; Libus ei erat
eriguus panis et paucissi-
me oliuae usque ad ultimam
senectutem; Nam in iuue-
tute septimana frequen-
ter ieiunasse perhibebat;
Altera **De sancto pyrrone**
Predeuntes ex thebaide ne;
vidimus montem quendam
preiuptum fluuiio immi-
nentem in elacione mina-
tis san etiam aspectu ipso
terribile: in quo erant p-
ipsa precipicia speluncae
difficiles accessu; In his
monachorum plurimi co-
manebant: quorum pater
erat nomine pyrron;
hic ex discipulis beati an-
tonij fuit: et post illius
obitum cum sancto habi-
tauerat ammonie; Post
huius quoque abscissum:
in hoc se constituerat mo-
te; Sed et tanta in eo erat
uirtutum copia: tanta gra-
tia sanctitatis et potestas
aduersus demones: ut

duorum merito summorum
uirorum solus hereditatem
consecutus dupliciter
uideatur; hic ergo multis
monitis edificans multa
et doctrina instruens.
praecipue tamen de discre-
tione spirituum nos doce-
bat: dicens esse quosdam
demonas qui certis quibus-
que uiciis obsecuntur: quibus
cum affectu anime passi-
biliter et uiciose uidentur
quosdam moueri: conuer-
tunt eos ad omne facinus
malum; Si quis ergo est
qui uult demonibus do-
minari: prius uiciis suis
et passionibus dominetur;
Quodcumque uicium enim
proprie passionis abie-
ceris: huius uicij demonem
poteris etiam de obsessis
corporibus effugare; Et
ideo conandum est pau-
lacim superare propriam
uiciam: ut possimus etiam de-
mones superare qui huius-
modi uiciis obsequuntur;
hic secundo reficiebat in

septimana pulaculas
accipiens de farina: nec
poterat iam accipere al-
iam escam: neque etate:
neque consuetudine per-
mittente; **De sancto eulo**

Uidimus et alium **gros-**
sanctum patrem eu-
logium nomine qui in
offerendis sacramentis
tantum gratiae accepe-
rat a domino: ut unius-
cuiusque accedentium ad
altare dei merita cul-
pasque cognosceret; De-
nique ex monachis quos-
dam uolentes accedere
ad communionem: retine-
bat dicens; Quomodo
ausi estis accedere ad
sacramenta diuina: cum
meus uestra et propo-
situm uestrum sit in malo;
Denique aiebat; Tu hac
nocte habuisti cogitatio-
nes fornicandi: tu ue-
ro dixisti in corde tuo ni-
hil interest siue iustus
ad sacramenta siue pec-
cator accedat; Et alius

dubitationem habuit
in corde dicens; Quid e-
nim me sanctificare co-
muniō potest; Hos er-
go singulos remoue-
bat a comuniōne sa-
cramenti; et dicebat eis;
Secedite paululum et a-
gite penitentiam; ut pu-
nificati per satisfactiōē
et lacrimas digni habe-
amini comuniōne
cristi;

De sancto apolloni

Vidimus et alii **o. xii.**
sanctum uirum apol-
lonium nomine apud
thebaidem in finibus
chopolis; ad quam ciui-
tatem saluatorē et ma-
nam et ioseph de iudee
finibus uenisse tradit;
secundum prophetiam
ysaie dicentis; Ecce domi-
nus sedet super nubem
leuem et ueniet in egyptum;
et commouebuntur
manufacta egyptiorum
a facie eius et cadent in
terram; Vidimus ergo
ibi etiam templū ipsum

in quo ingresso saluatore
corruisse omnia idola in
terram; et conminuta et
se memorabant; Vidimus
ergo supradictum uirū
in uicina heremo sibi quo-
dam monte habentem
monasteria; Erat enī pa-
ter monachorum circiter
quingentorū; et famolis
simus in omnibus the-
baide finibus habebat;
Opera enim magna erat
ei et uirtutes multe; sig-
naq; multa et prodigia
deus faciebat per eum;
A puero namq; in absti-
nencia nutritus; ubi ad
maturam peruenit etate;
gracia dei semper cū ipso
creuit; Erat enim annorū
fere octoginta; cum eum
uidimus in monasterio
uī congregatiōne floren-
tem; Sed et ipsi qui uide-
bantur eius esse discipuli
ita perfecti erant et mag-
nifici; ut omnes pene pos-
sent signa facere; Quin-
decim ergo annorū seces

fisse eum ferebant ad he
remum: atq; ibi cū qua
draginta annis fuisset
in exercitijs spiritualib;
conuersatus. audiuit uo
cem domini ad eum de
latam diuise; Apolloni
per te perdam sapientiā
sapientium in egypto: &
intellectum prudentiū
reprobabo; Perdes autē
michi etiam eos qui iter
ipso sapientes sunt ba
bylonis: et omnem cul
turam demonum sub
rues: Perge ergo nunc
ad loca habitabilia ge
nerabis enim michi po
pulum substantiū per
fectum: emulatorem bo
norum operum; Ac ille
respondens ait; Aufer
ergo a me domine iac
tantiam: ne forte elatus
super omnes fratres me
os cadam ab omnibus
bonis tuis; Respondit
ad eum rursus diuina
uox dicens; Mitte manū
tuam ad ceruices tuas

et quod comprehende
ris constinge. et sub
arena obrue; At ille si
ne mora iniecta manu
ad ceruices suas appre
hendit quasi paruulū
quendam ethiopem: &
continuo dimersit eū
sub arena: clamantē
et dicentem ego sum
ego sum superbie de
mon; Post hec uox ad
eum facta est a deo di
cens; Perge nūc omni
a enim quecumq; a deo
poposcens consequis;
Ille ergo post hec prer
it ad ea loca: in quibus
homines habitabant;
Temporibus autē hec
fiebant iuliam tyran
ni; tunc itaq; in locis
illis spelunca quedam
heremo uicina in qua
habitare cepit indefi
nenter die ac nocte o
rationibus uacans: e
as q; centum ut aiebāt
per diem totidēq;
noctis tempore curuās

genua consignabat ;
 cibo autem magis celesti
 quam humano utebatur ; Indumentum
 eius stuprum colobium
 erat quod apud illos lebitinarum ap-
 pellatur : et hinc quod
 collum et caput obuol-
 ueret ; Que tamen in-
 dumenta ferebant per-
 mansisse ei in deserto :
 numquam ueterata ;
 Erat ergo in vicino he-
 remi loco in uirtute spi-
 ritus degens signa & sa-
 nitates miras efficiens :
 quas enarrare pro sui
 immensitate sicut ab hi-
 qui cum ipso erant se-
 moribus comperimus
 uox nulla sufficere ; Fa-
 ma autem magnifica
 de eo per uulgata cum
 admiratione omnium
 propheta aliquis aut
 apostolus haberi cepisset ;
 euangis regionibus ; mo-
 nachum diuersis ex locis
 conueniebant ad eum :

et tamquam pio patri
 magna munera suas ei
 singuli quique animas ob-
 tulerunt ; Ac ille unumquod-
 que eorum tota religione
 suscipiens : alios ad be-
 ne operandum alios ad
 bene intelligendum pro-
 uocabat ; Sed et ipse pri-
 us ostendebat exemplis :
 ea que uerbis docere cu-
 piebat ; Aliis quidem di-
 ebus unumquemque apud
 semet ipsum exercere ab-
 stinenciam quam posset
 sinebat : die uero domi-
 nico caritatis gratia se-
 cum omnes sumere cibum
 hortabatur : cum tamen
 ipse solitis abstinentie
 obseruationibus deser-
 uiret : herbis solummodo
 aut oleribus utens . nec
 usum aut ministerium
 ignis admittens ; Hic
 cum audisset iulianum ut
 supra diximus temporibus
 fratrem quendam ad mili-
 tiam comprehensum deti-
 neret in carcere uenit ad

eum cum fratribus con-
solandi gratia ut mone-
ret eum in necessitate te-
nere constantiam atq; i-
minencia contempnere
ac deindere pericula. tem-
pus enim inquiring cer-
caminis adest in quo fi-
delium mentes tempta-
tionibus probande sunt
et noscende; Cumq; hys
et alijs uerbis roborar-
animum adolescentis
superuenit centurio et
indignatus cur introire
ausus sit. clauēs extrin-
secus carcerem imposuit.
ipsumq; et omnes qui cū
eo uenerant pariter in-
clusit: quo scilicet etiam
ipsi similiter ad milicie
deinerentur officium; Cō-
stituens quoq; custodes
quam plurimos: absces-
sit. Media autem nocte
altare iulus est angelus
ingenti luce replendus:
et obstupefactis pteri-
tisq; custodib; carceris
claustra patefecit; Tunc

uero ipsi custodes aduo-
luti pedibus sanctorū
rogabant eos discede-
re: dicentes melius sibi
esse mori pro eis. quā
diuine uirtuti obsis-
tere. que eorum curam
gerebat; Mane uero
etiam ipse centurio cū
principalibus uiris
festinus ad carcerem
uenit: rogans ut disce-
derent omnes qui te-
nebantur; Dicebat e-
nim domum suam ter-
remotu magno conu-
disse: et electos quosq;
famulorum suorū per-
emisse; Sancti uero hy
auditis ymnium deo
laudes q; ceauerunt:
et regressi ad heremū
erant in vno positi se-
cundum apostolorū
exemplū habentes a-
nimam et cor vnum;
Pater autem senior do-
cebat eos ut cotidie
proficerent in uirtuti-
bus: et insidias dya-

boli quas per cogitacio-
 nes infert hominibus
 inimicis statim recun-
 derent; Sic enim aiebat;
 Constingatur caput ser-
 pentis; et omne ei cor-
 pus emortuum reddit;
 Ob hoc enim mandat
 nobis deus observare
 caput serpentis: ut om-
 nino statim ab inicio
 nec recipiamus malas
 et sordidas cogitaciones
 in corde nostro; Tanto
 ergo magis diffundi
 non convenit in sensi-
 bus nostris cogitacio-
 num phantasias: q̄s
 etiam in inicio recipi-
 uerat; Sed et illud mo-
 uebat ut in uirtutib⁹
 alter alterum uincat:
 nec paciatur se vnus-
 quisq; inferiorem fra-
 tri suo fieri; Hinc autē
 dicebat sacris nos p̄fi-
 cere in uirtutibus: si
 nulla in nobis passio
 fuerit erga mundana
 desideria: hoc enim ē

initium donorum dei;
 Quod si etiam ad hoc ue-
 nerit quis uestrum ut
 signa et mirabilia faci-
 at non extollatur p̄ hoc
 neq; in cogitatione sua
 erigatur tamquam cete-
 us prelatus: sed nec hoc
 ipsum omnibus debet
 ostendere quod donum
 huius grane acceperit:
 alioquin seducat se ipsū
 et ipse decipitur et grani-
 am perdit; Habebat au-
 tem beatus appollonius
 ualde magnificam ubi
 dei doctrinam sicut etiam
 nos ipsi ex parte fructi su-
 mus: sed maiorem habe-
 bat in operibus gratiā;
 Omne enim quicquid pe-
 tisset a deo: sine mora cō-
 sequebatur; Sed et re-
 uelaciones ei plurime
 ostendebantur; Deniq;
 seniore fratre suū qui
 et ipse in heremo defūc-
 tus est cum quo plurimo
 tempore egerat uitā per-
 fectam uidit in sōpnis

habent

in sede apostolica residen-
tem: atq; unum ex ipsis
effectum hereditate sibi
uirtutum et gratie reliq̄s-
se; Cumq; etiam pro sem-
ipso oraret ut uelocius
eum dominus assume-
ret. et cum ipso sibi requi-
em prestaret in celis: res-
ponsum est ei a domino
saluatore parū ad huc
tempus ei in terris de-
ben: donec uite et con-
uersationis eius pluri-
mi emulatores existerēt;
Populus namq; ei plu-
rimus credendus esset
monachorum exercitus
quidam piorum: ut per
hec dignam pro talibus
mentis remuneracionē
inueniat apud deum;
hec autem ut uidit ita
gesta sunt; Conuenerūt
enim ex omni loco mo-
nachi fama et doctrina
eius inuitati: et precipu-
e exemplis eius quam-
plurimum seculo renunti-
antes conuentum quen-

dam magnificum fece-
runt: apud eum i sup̄-
dicto montis loco con-
muniem uitam mense-
uimus unanimiter cō-
seruantes; hos ergo
tamquam celestem q̄-
dam uere et angelicū
ceruebamus exercitiū-
omnibus uirtutibus
ad ornatum; nullus
sane in eis sordidis u-
tebatur indumentis:
Sed splendore pariter
uestium et animarū
nitebant. ita ut secun-
dum scripturas leta-
retur heremus sciens
et multi filij eius uide-
rentur in deserto; Nec
quamuis de ecclesia
dicta sint: tantum in
egypti desertis hec et-
iam hystorica relacōne
completa sunt; Vbi enī
tante per urbes mul-
titudines ueniūt ad
salutem: quantas e-
gypti deserta ptulerūt;
Etiam quanti populi

habent i

habentur in urbibus: tante pene habentur in desertis multitudines monachorum; unde michi uidetur etiam apostoli dictum in eis esse completum: quod ubi habundauit peccatum. ibi super habundauit gratia; habundauit enim aliquando imundus ydolorum cultus in egypto: sicut nusquam in illis gentibus; Canes enim et symias aliaque portenta olim uenerati sunt; Aliaque et cepas et non nulla olerum deos esse credebant: sicut ipso patre apollonio narrante didicimus: causas nobis prisce eorum superstitionis hoc modo exponente; Bouem quidem aiebat deum crediderunt aliquando egypti: pro eo quod per ipsum rura excolentes uictum cibumque capiebant; Sed et aquam

mili: pro eo quod uniuersas regabat egypti regiones uenerabantur; Colebant quoque et terram ut potest uberozem ceteris terris; Canes etiam ut supra diximus et symeas ac diuersa herbarum genera atque olerum colebant: pro eo quod occasionem sibi salutis per hec uenisse opinabantur temporibus pharaonis; Circa hec enim singula occupatio eis exorta uidebatur: cum ille patres nostros persequens submersus est: et unusquisque id per quod occupari uisus est ut ne pharaonem sequeretur hoc sibi deum reputauit dicens: quia hoc michi deus fuit hodie ut non pharaonem sequerer: ne simul cum ipso dimergerer; hec ergo erant uerba sancti apollonii que nobiscum loquebatur: sed multo magis

illa scribi oportet exem-
pla que in operibus et
uirtutibus habuit;

Erant aliquando in
circuitu eius positi
decem circiter gentiliū
uici: apud quos demo-
niaca superstitio sumo
studio colebatur; Tem-
plum enim erat amplis-
simum atq; in eo simula-
chrum quod moris erat
circumferri a sacerdotib;
bachanicum ritu cū reli-
qua multitudine circu-
ientib; et quasi pro aq; s
fluuijalibus prophana
mysteria peragentibus;
Contigit autem sub eo
tempore quod huiusmo-
di prestigia ab eis gere-
bantur iter agere bea-
tum apollonium per
ipsa loca cum aliquan-
tis fratribus; Et cū ui-
disset infelicium turbas
quasi demone quodam
agi bachanq; per cam-
pos: miseratus errorem
eorum fuis genibus in

uocauit dominum et
saluatorem nostrum
et omnes eos qui ceri-
monijs demoniacis
agebantur cum simu-
lacro suo stare fecit
in mobiles nec progre-
di omnino usquam
posse: atq; ita per to-
tam diem rabidissimis
adusti ignibus pman-
serunt: ignorantēs vn-
de eis herere uno imo-
biliter loco contigiss;
Tunc sacerdotes eorū
dicebāt esse quendā
cristianū in regionib;
uicine heremi commo-
rantem apollonium
nomine: et ipsius esse
hec opera qui nisi eis
eroratus sibi periculū
permanisurum; ut au-
tem ad rei tante mira-
culum conuenerunt
undiq; qui audierūt
pertinctantes que tā-
ti causa erititene mōs-
tri ignorare se penitus
fatebantur: suspicio

nem tamen dan sibi di-
 cunt supradicti uiri que
 orari pro se deposcunt;
 Tunc quidam ex ipsis
 uere opinari aiunt; Nam
 et uidisse eum illo itine-
 re pretereuntem confir-
 mant: et tamen ad-
 hibere que putabant
 prodesse auxilia non mo-
 rantur; Adducunt bo-
 ues quorum uirtute ui-
 deretur moueri posse
 simulachrum; Sed cum
 nec sic quidem aliquid
 profecissent omni auxi-
 lio frustrati legatos ad
 hominem dei mittunt;
 pollicentes ut si eos re-
 soluat hijs uinculis:
 pariter quoque in eis er-
 ronis uincula dissolue-
 rer; hec ubi nunciata est
 ei sine mora descendit
 ad eos: et oratione sola
 ad deum fusa omnes
 resoluit; At illi sine di-
 latione unanimiter om-
 nes confugiunt ad eum
 saluatori deo nostro cre-

dentes: et gratias referen-
 tes; Simulacrum uero
 quod erat ligneum con-
 tinuo igni tradunt; ipsi
 autem secuti hominem
 dei atque edocti ab eo fide
 domini ecclesie dei soci-
 ata sunt; Plurimi uero
 ex ipsis cum ipso perman-
 serunt: et iam nunc in
 monasterijs degunt;
 facti tamen huius mi-
 rabilis fama ubique dif-
 fusa est et multi pro hoc
 ad fidem domini con-
 uertebantur ita ut in
 omnibus illis regionibus
 nullus iam pene
 gentiliu remaneret;
Quodam autem tem-
 pore certamen erat
 inter duos uicos de fi-
 nibus; hoc cum nunci-
 atum fuisset apollonio:
 festinus descendit ad eos
 pacis gratia; Sed illi fu-
 rore contencionis incen-
 si nullo genere ad pacis
 consilium flectebantur
 maxime quod unius p-

dis plus plurimum fidu-
cie in uinibus cuiusdam
lacionis gerebat: qui ip-
sius certaminis signifer
uidebatur; hunc cum vi-
disset apollonius paci-
resistentem: dicit ad eum;
Si michi o amice acqui-
escere uolueris ad pacem:
rogabo deum meum: et
remittit tibi peccata tua;
At ille cum audisset nic-
hil omnino distulit: sed
genibus eius pro uoluntis
supplicabat ei; Tunc de-
inde conuersus ad tur-
bas que cum fuerant se-
cute: fecit omnes cum pa-
ce discedere; A uibus se-
dentibus ipse perman-
sit cum homine dei: ex-
spectans ab eo promissum;
Tunc uero apollonius
assumens eum et cum
ipso iter agens ad mo-
nasterium docebat eum
mutare debere ordinem
uite. et patienter querere
a deo misericordiam pro-
missionemque ex fide spec-

tare: omnia possibilis
esse ardenti; Cumque noc-
tis tempore simul in
monasterio quiesceret
per uisum ambo uideret
se esse in celis et assiste-
re ante tribunal christi
uident etiam angelos
dei et sanctos quosque
adorantes deum; Et
cum hec uidentes deum
etiam ipsi adorassent
uox domini ad eum defert
dicens; Licet nulla con-
muniō sit luci ac tene-
bris. nec sit aliqua por-
tio fidei cum infidei:
tamen tibi donatur sa-
lus istius pro quo sup-
plicasti apolloni; hec
et alia multa cum au-
dissent in celesti uisio-
ne positi. neque sermo nar-
rare sufficit: neque aures
audire: surrexerunt de
somnia. et que uiderant
fratribus indicauerunt;
Admiratio ingens esse
cepit: cum unum atque
idem somnium uterque

narraret; Permansit
autem cum fratribus
lano ille iam sanctus:
uita sua mores q; ad oēs
inoctia pietateq; ymitas
faq magnū uersus ex lupu
ut in eo plenissime con
pleti uideretur prophe
cia ysaie dicentis; Lupi
cum agnis pascuntur;
et leo. et bos simul pa
leis uescuntur; Vidim
enim quosdam etiam
gentis ethyopiū uiros
cum monachis uiuen
tes. et multos ex ipsis
ceteros monachos in
obseruancia religio
nis et uirtute animi
precellentes: ut i ipsis
uideretur compleri scrip
tura que dicit ethiopi
a preueniet manus e
ius deo;

Ad huc autem i ges
tis sancti apollonii
ferebatur etiam hoc;
Lis quodam tempore
dicebatur inter duos
uicos exorta; quorum

unus cristianorum ah
us gentilium fuit; Pro
cedunt ex utraq; parte
armatorum turbe pluri
me: et accidit ut sanct
apollonius superueni
ret; Cumq; eos hortare
tur ad pacem. quidam
eorum qui inter genti
les quasi caput et cau
sa belli illius erat homo
truculentus et ferus ob
sistebat ei uehementer.
dicens non se permitte
re fieri pacem usq; ad
mortem suam; Tunc be
atus apollonius ait;
fiat inquit ut optas.
nullus enim hic alius
preter te perimetur. sed
et congruum honori tu
o tibi sepulchrum fiet
non terra. sed bestiarū
ac uulcurum uentres;
Et continuo sermo eius
efficitur ueritas; Nullus
enim ibi alius ex vtraq;
parte nisi ipse solus ce
cidit; quem cum sub are
na obruissent: mane

regressi inuenerunt eum
a bestijs effossum. lamia
cumque atque a uulturb;
deuoratum; Cumque om-
nes ammiratio habuis-
set quod sermo homi-
nis dei fuisset impletus.
conuersi sunt omnes ad
fidem saluatoris domi-
ni: et apollonium prophe-
tam dei predicabant;

xiiij
Sed et hoc non
nos effugiat quod
ab eo primis ad huc di-
ebus quibus in spelun-
ca habitare cum paucis
fratribus ceperat. factum
didicimus; Dies sanctus
ad erat pasche. et cum sol-
lemnitas uigiliarum
sacramentorum que intra
speluncam fuisset exple-
ta. atque ex hijs que apud
eos fuerant relectio pa-
raueretur. erant autem eis
pauci tantummodo et sicci
panes atque olera ex hijs
que sale aspersa reponi
apud eos solent: tunc
apollonius fratres qui

secum erant ita alloqu-
cepit; Si est in nobis
fides et uere fideles
sumus famuli christi.
petat unusquisque uel-
trum a deo si quid quasi
in die festo sumere libe-
ter habet; At illi ipsi
potius qui eos et etate
et meritis precellebat.
hec a deo poscenda per-
mittunt: semet ipsos in-
feriores huius gratie
iudicantes; Tunc ille
cum omni alacritate
orationem fudit ad do-
minum; Qua expleta cum
omnes respondissent
amen: ecce repente ante
fores astare homines
quosdam sibi penitus
ignotos. quique tam mul-
tas copias rerum om-
nium que ad usus diu-
tarat ciborum pertinere
detulerant: ut neque tam
multa neque tam diuer-
sa facile quisquam in-
derit; In quibus erant
quedam que omnino

in egypti regionibus
 nunquam uisa sunt
 pomorum genera et
 magnitudo in credibi-
 lis uue et nucis rificis
 mala quoq; punica et
 ante tempus omnia fa-
 ui atq; mellis et lactis
 copia uicolai quoq; in-
 gentes et panes calidi
 ac mundissimi. qui ta-
 men peregrine viderentur
 esse prouincie; vin-
 autem qui hec decule-
 rant statim ut ea mo-
 nachis tradiderunt q̄si
 festinanter ad eū a quo
 missi fuerant redire cu-
 pientes. mox discedūt;
 Tunc ipsi domino gra-
 cias referentes ex hys
 que sibi fuerant dela-
 ta uesci ceperunt. quorū
 tanta fuit copia ut usq;
 ad diem pentecosten co-
 tidie ministrata suffice-
 rent. certi quod hec sibi
 a deo sollempnitatis
 gratia missa sint; Com-
 perimus etiam hoc qd̄

quidam ex fratribus cui
 de erat humilitatis et
 mansuetudinis gratia
 hec aduenit. ut omnes
 fratres stuperent de tran-
 quillitate animi eius
 ac modestia. in quo p̄us
 nichil horum uiderant;

Orra est aliquando
 fames apud theba-
 idem; Sciētes autem
 habitatores terre illius
 quod monachi qui cum
 apollonio seruebant
 deo frequenter etiā sine
 cibo per domini gratiā
 pascebantur. omnes
 simul cum uxoribus ac
 filiis pergunt ad eum.
 abum simul benedicti-
 onem q̄ poscentes; Ac
 ille nichil dubitans p̄-
 ferre ex hys que ad usq;
 fratrum reposita erant.
 et dare singulis copio-
 se; Cum uero sole tres pa-
 num sparte remisissent.
 fames autem populos
 uehementer urgebat.
 iubet proferrī in mediū

poposcit ab eo ut
 peteret a dño ut sibi
 daret hoc mun' orate
 illo tanta i eo humilita-
 tis et mansuetudinis
 gratia.

sportas que sole supfu
erant unius diei uictum
monachis prebiture et
in auditu totius populi
qui famis necessitate
flurerant. eleuatis ad
deum oculis manibus
q; ait; Numquid nō ua
let manus domini ml
tiplicare hec. Hec dicit
spiritus sanctus; Non
deficient panes in spor
tis hys. donec faciemur
omnes de frugibus no
uis; Et ut plurimi ex
hys qui tunc in presē
fuerant confirmabant
quatuor continuis men
sibus neq; cessatum est
unquam panes eroga
ri ex sportis. neq; de esse
pocuit aliquando;

Similiter autem fecit
se eum de frumenti
et olei specie alio tempo
re perhibebant; In quib;
uitibus motus dya
bolus. dixisse ad eū fert;
Numquid helyas es tu
aut alius quis prophe

tarum. uel apostolorū.
quod hec facere ausus
es. At ille respondens
dixit ei; Quid enim.
Nonne et prophete et
apostoli homines erāt.
qui nobis et fidem suā
et gratiam tradiderūt.
Aut uero tunc deus p
sens erat. nunc uero
absens. Deus omnia
potest. et que potest
semper potest; Si ergo
deus bonus est. tu er
go dyabole quare tā
malus es. Hec ut sup
dymus a senioribus
uiris religiosis et sanc
tis per eum gesta esse
fida narratione compe
rimus; Et quamuis
fidelis eorum habēda
sit relatio. maiorem
tamen fidem rerum
prestitit etiam hoc. qd
nos ipsi oculis nostris
insperimus; Plenas
enim sportas paub;
deferri uidimus ad ua
cuas mensas. et cum

replerentur panib; mē
 se atq; ad omnem faci
 etatem consumerentur:
 nichilominus plene re
 colligebantur; Aliud
 quoq; quod apud eum
 mirum iudim' nō silebo:
Tres eramus nos
 fratres cum uenim'
 ad eum et ecce longe
 ad huc nobis positus
 ab eius monasterio oc
 curerunt nobis fratres:
 qui ab ipso ante triduū
 auerunt de aduētū
 nostro; Occurrerunt
 autem nobis cū psal
 mis. hoc enim moris
 est facere eis in aduētū
 omnium monachorū:
 et adorantes in facies
 suas usq; ad terram de
 osculabantur nos: atq;
 ostendentes nos sibi in
 uicem dicebant; Isti sūt
 fratres de quorū aduē
 tu ante triduum nob
 pater apollonius pre
 dixerat dicens: post tri
 duum affuturos tres

fratres de iherosolimis
 uenientes; Alij ergo ex
 fratribus precedebant
 nos: alij sequebantur:
 utraq; tamen turba psal
 lebat; Vbi autem appro
 pinquare iam cepimus.
 audita uoce psalmi etiā
 ipse sanctus apollonius
 procedit in occursum; Et
 ut uidit nos statim prior
 adorauit usq; ad terram:
 et surgens osculo nos sus
 cepit; Vbi autem ingressi
 sumus monasteriū ora
 tione prius ut moris ē
 data pedes nostros pro
 prijs manibus lauit: et
 cetera que ad requiem
 corporis pertinent adī
 pleuit; Hec autem ita fa
 cere moris erat ei omni
 bus aduentantib; Con
 suetudo autem erat ap
 eum ut fratres qui cum
 ipso erant non prius ci
 bum sumerent quā com
 munionem dominicam
 perciperent circa horam
 diei nouam. et post hoc

interdum sic usq; ad ues-
peram permanebat dū
uerbum dei audientes
de mandatis domini im-
plendis sine intermissio-
ne docebantur; Post hec
iam cibo sumpto alij ip-
forum ad heremum sece-
debant. per totam noc-
tem scripturas diuinas
memoriter recolentes; a-
lij in eodem loco ad quē
conuenerant permane-
bant: et usq; ad lucem i-
ymnis et laudibus dei
peruigiles perdurabāt;
Aliquā uero et ipsis cir-
ca horam nonam cū des-
cendissent de monte per-
cepta gratia domini statim
discedebant solo hoc spi-
rituali cibo contenti. et
hoc faciebant per pluri-
mos dies; Supra modū
autem leticia et gaudiū
inerat eis. et tanta exul-
tatio quanta haberi ab
ullo hominū non possit
in terris; Nullus in eis
tristis omnino inuenie-

batur: sed et si aliquis
uisus est esse aliquantu-
lum melior: statim pa-
ter apollonius causam
meliorie perquirebat;
Frequenter autē etiam
si aliquis occultare uo-
luisse ipse nuntiabat
quid lateret in corde: ita
ut ex eis que patiebat
agnosceret; Monebat
ergo eos dicens non o-
portere prorsus in esse
tristitiam his quibus
salus in deo est et spes
in regno celorum; Tris-
tentur ergo aiebat ge-
tiles et lugeant iudei:
plangent sine cessacio-
ne peccatores: iusti ue-
ro letentur; Nam si hi
qui terrena diligunt
super fragilibus et ca-
ducis rebus letantur:
nos qui tante gloriam
spei et eternitatis habe-
mus exspectationem?
cur non cum omni ex-
ultatione letemur: aut
non et apostolus ita nos

30

monet dicens. **S**emper
 gaudete. sine intermissi-
 sione orate. in omnibus
 gratias agite; Sed quis
 possit doctrine eius et
 uerboru gratiam sufficia-
 enter exponere. vnde
 silere de his melius cen-
 seo: quam paru digne
 proloqui; Multa enim
 nobis etiam secretius
 de ratione abstinentie.
 de conuersationis inte-
 gritate multa etiam de
 hospitalitatis studio dis-
 serebat: et precipiebat
 attentius ut aduenien-
 tes fratres quasi domi-
 ni suscipiamus aduen-
 tum; Nam et adorari
 aduentantes fratres pp-
 terea inquit tradicio ha-
 bet: ut certum sit in adue-
 tu eorum aduentu domi-
 ni ihesu haberi qui dicit:
 hospes fui: et collegis-
 sis me; Interdum autem
 etiam contra uoluntate
 uolens cogere fratres
 ad corporalem requiem:

sancti loth exemplum pro-
 ponebat. qui angelos co-
 pullos ad hospicium do-
 mus sue perdunt; Sed et
 hoc monebat. ut si fieri
 posset cotidie monachi co-
 municarent mysterijs ipi:
 ne forte qui longe satis-
 facit ab eis. longe fiat a
 deo; Qui autem frequen-
 tius hec suscipit. frequen-
 tius ipsum iudicatur sus-
 cipere saluatorem: quia et
 ipse saluator ita dicit; Qui
 manducat carne meam
 et bibit sanguine meu:
 in me manet et ego in eo;
 Sed et ipsa inquit com-
 memoratio dominice pas-
 sionis. cum assidue fit a
 monachis plurimum eis
 utilitatis confert ad ere-
 plum paciencie; Sed et
 comonicio datur phec.
 ut studeat unus quisq;
 ita semper paratus iue-
 niri: ut indignus habea-
 tur dominicis mysterijs;
 Addebat autem his. qd
 etiam remissio peccatoru

per hec credentib; datur;
Ieiunia sane legitima id
est quarta et sexta feria
monebat non esse soluē
da nisi grandis necessi
tas fieret: quia quarta
feria iudas de prodicione
domini cogitauerit: et
sexta feria crucifixus est
saluator; Videbitur ergo
qui in hys diebus sine a
liqua necessitate soluit
statuta ieiunia: uel cum
tradente tradere salua
torem: uel cum crucifige
tib; crucifiger; Dice
bat ergo ut si in diebus
forte supradictis super
uenient aliquis fratrum:
si quidem ante horam no
nam laboris causa uelit
reficere ponendam esse
mensam soli; Quod si no
lit: non cum esse cogēdū;
Communis namq; hui'
obseruancie traditio est;
Et culpabat sane ualde
eos qui uel comam capi
tis nutriunt: uel ferrum
in collo circumferunt: uel

aliquid tale quod ad
ostentationem homi
num fieri uideatur ge
runt; Certum est enim
inquit quod isti laudē
ab hominibus querāt
et ostentationis causa
hec faciant: cum man
datum sit etiam ieiuni
a ipsa in occulto celebra
da ut deo sint cognita.
qui uidet quid in occul
to sit et reddit in palā;
Sed ut uidetur isti nō
sunt contenti eius tes
timonio et remunera
tione qui uidet in occul
to: sed manifestare se
apud homines uolūt;
Omnis ergo abstinē
cie ratio in occulto ha
benda est: ut et corpus
ieiunijs fatigetur: et
tamen apud homines
iactancia uideatur: sed
apud deum retributio
queratur; Hec et mul
ta alia nobis de conuer
satione monachorum
per totam differens sep

timantiam dierum a fide
 doctrine gestorum suo
 rum auctoritate confir
 mans: ubi proficisci ce
 pimus ab eo: produces.
 nos ipse aliquantulum
 monebat dicens; Ante
 omnia dilectissimi pa
 cem habete inter nos:
 et nolite ab inuicem se
 parari; Tunc conuersus
 ad fratres qui simul cu
 eo producentes nos ad
 erant: dicit; Quis uel
 trum fratres promptus
 est deducere eos usque ad
 uicina patrum monas
 teria. Et cum pene om
 nes promptissime se
 metipsos optulissent
 et egredi nobiscum uel
 lent: ipse pater sanctus
 apollonius elegit ex
 omnibus tres: qui et
 grecam linguam: et egyp
 tiam bene nossent. ut
 si tibi necessarium fuis
 set interpretarentur no
 bis: quiq; et in colloca
 tionibus suis edificare

nos possent; Mittens er
 go eos nobiscum precepit
 eis ne prius a nobis dis
 cederent quam omnes
 patres atq; omnia que
 uellemus monasteria ui
 deremus: quamuis om
 nes circuire nemo suffia
 at; Benedicens ergo nos
 dimisit: atq; in hec uerba
 benedictionem dedit; Be
 nedicat uos dominus
 ex syon ut uideatis que
 bona sunt in iherusalé:
 omnibus diebus uite
 uestre; **De sancto amore.**

Igitur digressi **xv;**
A beato apollonio cum
 progredieremur ad par
 tem deserti contra me
 roianum: uidimus
 per harenam uestigi a
 tractus draconis ingen
 tis cuius tanta magni
 tudo apparebat: quasi tra
 bes aliqua per harenam
 ducta uideretur; Quod
 ut uidimus: ingenti ter
 rore percussi sumus; fra
 tres autem qui nos dedu

cebant hortabant nichil
omnino formidare: sed
magis fiduciam capere.
et per uestigia sequi dra-
conem; Videbitis enim
inquiunt quantum uale-
at fides: cum a nobis eu-
uideritis extinguui; Vul-
tos enim et dracones et
angues et cornutas ma-
nibus nostris pereminui
sic enim scriptum legimus
quia credentibus in se
concedit saluator calca-
re super serpentes et sco-
piones: et super omnem
uirtutem inimici; Sed illi
hec dicentibus. nos cre-
do infidelitatis fragili-
tate magis magis que me-
tuebamus et rogaba-
mus eos ne uellent
sequi draconis uestigia:
sed potius ut recto itine-
re pergeremus; Unus ta-
men ex ipsis alacritate im-
paciens. secutus est draco-
nem; Et cum non longe
inuenisset eius speluncam.
clamabat ad nos ut ue-

mus ad eum. et uidere
mus exitum rei; Quidam
tamen ex fratribus oc-
currens nobis qui in
uicino habebat mo-
nasterium. prohibuit
nos ire dicens ingentis
esse magnitudinis bes-
tiam nec posse nos ipsum
saltem uisum eius asp-
tumque tolerare: precipu-
e quia nichil tale in usu
habuerimus uidendi;
Semetipsum uero fate-
batur frequenter uidis-
se ipsam bestiam: cuius
uastitas quidem incre-
dibilis. longitudo uero
distenderetur in quin-
decim cubitis; Cumque
nos ad locum dehorta-
tus esset accedere: ipse
properans fratrem qui
illis nos hortabatur.
paratus ad perimendam
bestiam. abstraxit se cumque
renocauit: et uolentem
discedere nisi extingue-
ret eum multa prece de-
flectit; Qui cum uenisset

ad nos. ignauiam nos-
 tram infidelitateq; re-
 darguit; Peruenientes
 autem ad cellam fratris
 illius qui nos rogauit
 rat. cum multa dilectio-
 ne suscepti ab eo requi-
 euimus; Ille uero nar-
 rauit nobis quod in illo
 loco ubi ipse comane-
 bat quidam fuit uir sac-
 tus cuius ipse esset disci-
 pulus ammon nomine:
 per quem plurimas uir-
 tutes fecerit dominus;
 Inter ceteras igitur etiam
 hoc de eo narrabat; fre-
 quenter inquit uenie-
 bant ad eum latrones
 panem quo solo uesce-
 batur auferentes ei. et
 si quid erat quod aduic-
 tum continentissimu
 repositum uidebatur;
 Cumq; frequenter ab
 his molestiam patere-
 tur; quadam die proce-
 ssit ad heremum; Et inde
 rediens duos diacones
 ingentes secum comita-

ri misit: atq; ad hostium
 sui monasterii manere
 eis precepit ingressum
 q; seruare; Veniunt ex-
 more latrones et uiden-
 tes qui essent custodes
 in limine: exanimis et a-
 mentes effecti obmutu-
 erunt statim et concede-
 runt; Quod ubi senior
 sensit. egressus inuenit
 eos semineces: et accedens
 atq; erigens increpabat
 eos dicens; Cernitis quon-
 tum uos duriores estis
 bestiis; Ille enim uobis
 propter deum obediuit.
 uos autem nec deum ti-
 metis. nec uitam seruo-
 rum dei erubescitis; Veru-
 tamen introducens eos
 in cellam posuit mensam:
 et iubet ut perciperent
 cibum; Illi uero corde co-
 puncti et ab omni men-
 tis sue inhumanitate con-
 uersi. multis qui prius
 domino seruire ceperat
 breui meliores fiunt; In-
 tantum enim per penite-

inno 32

400

ciam profecerunt: ut post
non multum temporis
etiam ipsi eadem facerēt
signa eademq; uirtutes;
Alio preterea tempore im
manissimo quodam dra
cone uicinas uastante re
giones. et plurimis per
emptis uenerunt habita
tores loci illius ad supra
dictum patrem. orantes
eum ut de regionib; suis
perimeret bestiam; Siml
etiam ut ad misericordiā
flecterent senem puerū
quendam pastoris filiū
secum defe runt: qui so
lo uisu draconis exteri
tus mente excesserat: et
afflatu bestie exanimis
portabatur ac turgens;
Tunc ille quidem puerū
perungens oleo restituit
sanum semet ipsum uero
ad necem draconis insti
gans. illis interim quasi
qui nichil possit uiuare
promittere nichil uoluit;
Naturae autem surgens
abijt ad ad digressus besti

e. et fuit genua sua iter
ram deprecans domi
num; Tunc bestia cum
ingenti impetu uenire
super eum cepit. teter
rimis flatibus ac sibil
stidoribus q; premissis;
At ille nichil horum me
tuens. conuersus ad dra
conem dixit; Perimat
te xpistus filius dei: qui
perempturus est cetū
magnum; Et hec ubi se
nior dixit. statim durissi
mus leo omne simul cū
spiritu euomens uene
num. disruptus crepuit
medius; Cum autē ue
nissent finitimi habita
tores. et facto miraculo
obstupescerent fetoris
uehementiā non feren
tes: congregauerunt
super eum harene mo
les immensas. astante
tamen ibidem patre ā
mone: quia nec sic q̄tē
cum mortua fuisset bes
tia sine ipso appropin
quare ei audebant;

rat qdam

33
Frat. **De scō Topre**
quidam **cc. xvi.**
presbiter copres nomi
ne in ipsa heremo habēs
monasterium uir sanc
tus annorum circiter
octoginta. et ipse mul
tas uirtutes faciens lā
guores curans et effici
ens sanitates. et demo
nes fugans et multa
mirabilia faciens ex
quibus non nulla etiā
in nostri presentia effe
at; **I**s ergo cū uidisset
nos et osculo salutass;
atq; ex more post oratio
nem etiā pedes lauis
set. requirebat a nobis
que gererentur in secu
lo; **H**os autem rogaba
mus eum. ut magis ip
se nobis de suis gestis
aliqua narraret: ex qui
bus actibus uel meritis
dominus ei tantā gra
tiam contulisset expo
neret; **A**t ille nichil de
dignatus et sue uite. ⁊
priorum sanctorū pa

trum narrare nobis or
dinem cepit: quos tamē
longe illustriores fuisse
perhibebat. seq; ipsorū
parua uir exempla secta
ri; **D**icebat ergo; nichil
magis est os filioh quod i
nobis uideatis. ad compa
rationem sanctorum pa
trium; **F**rat enim quidā
ante nos uir nobilissim⁹
nomine mutius. hic fuit
primus in hoc loco mona
chus. et in omni hac here
mo uiam salutis omnib;
nobis primus ostendit;
Hic autem primo gentilis
fuit. latronum maximus.
et sepulchrorū uiolator. atq;
in omnibus flagitijs opi
natissimus; **A**d quē tali
ex modo occasio salutis ad
uenit; **N**octe quadam ad
domum cuiusdam uirgi
nis deo sacrata. ex polian
di causa perrexit; **C**umq;
machinis quibusdā que
huiusmodi artificib; satis
nota sunt domus eius
tectā conscendisset q̄rens

quali arte uel quo aditu
in penetralia eius irum-
peret: difficultate perpe-
trandi operis inmeris plu-
rimum noctis tempus in
tectis positus sine ullo
transiegit effectu; Post
multos uero animi cona-
tus frustra adhibitos. ue-
luti fessus sompno oppri-
mitur per uisum sibi assis-
tere uidit quendam regi-
o habitu dicentem; Desi-
ne iam ab hys flagitijs:
et ab effusione humani
sanguinis cessa atq; ab
excrabilibus furtis. ad la-
borem religiosum conuer-
te uigilias: et suscipe ce-
lestem angelicam q; mihi-
ciam: atq; ex hoc iam ani-
mi uirtutibus uiue: et e-
go te huius milicie ducē
ac principem faciam; At
ille cū gratanter que sibi
offerebantur audisset: os-
tenditur ei exeratus mo-
nachorum et principatū
super eos iubetur tenere;
In hys euigilans assisten-

tem sibi uidit uirginē
requerentem quis aut
unde uel cur illuc uenis-
set; At ille quasi amens
effectus nichil ei respon-
dit: sed tantum ut eccle-
siam sibi ostenderet ro-
gavit; Illa uero cum in-
tenderet in re esse ali-
quid operis diuini: ho-
minem perducit ad ec-
clesiam ac presbiteris
offert; Ad quorum ille
uestigia prouens roga-
bat christianum se fieri:
et ilico penitentiā sibi
dant; Presbiteri uero qui
cognouerant uirū hunc
esse omnium flagitior:
mirantur si hec uera lo-
queretur; Et cum perse-
uerancia sui fidem rei fe-
cisset: monent eum ut
si hec uellet. illa penit-
omitteret; Dehinc cum
religionis uicia susce-
pisset: orat sibi dari pre-
cepta. quibus uiam salu-
tis deberet incedere; At
illi tres ei primi psalmi

uersiculos tradunt; quibus ille diligenter consideratis sufficere sibi ait eos ad uiam salutis et scientiam pietatis. tribusque diebus permanens apud eos ad heremum proficiscatur; ubi plurimo tempore demoratus et die ac nocte in oratione cum lacrimis perdurans: cibum ex radicibus capiebat herbarum; Regressus autem ad ecclesiam tres uersiculos psalmi quos a presbiteris perceperat non solum uerbis sed et rebus atque operibus reddidit; Presbiteri uero mirabantur quod subito conuersus acerrimam statim sibi iniecerit abstinentiam: et instruentes eum plenius ex diuinis scripturis hortabantur secum demorari; At ille ne uideretur esse inobediens unam apud eos erigens ebdomadam

rursus ad heremum pergit: atque ibi per septem continuos annos in omni abstinentia degens: plenitudinem gratiae consequitur a domino. ita ut omnes pene scripturas memoriter retineret; Panem uero dominica die tantum sumebat et hunc diuinitus delatum; Nam cum oraret surgens ab oratione inueniebat panem positum quem nemo hominum detulerat; Hunc ubi cum gratiarum actione sumpsisset sufficiebat ei ad alteram dominicam; Post multum autem temporis iterum regressus a deserto: exemplo abstinentie sue quam plurimos ad imitationem sui inuitauit; Inter quos accessit ad eum adolescens quidam cupiens eius esse discipulus; Cui ille cum habitu monachorum hoc est lebitonem et cucullam ac melotem que est caprina pell

imposuisset docere eum
de ceteris monachorum
institutionibus cepit in
multa sane cum sollicitu-
dine curabat sicubi quis
christianorum fuisset de-
functus: ut sepeliret eum;
Quem cum uidisset ado-
lescens ille discipulus
suus cum summa dilige-
tia mortuus indumenta
aptantem: dicit ad eum;
vellem ut et me mortuum
ita indueres. ac sepelires
magister; At ille ait. Ita
faciam fili: et tam copio-
se te induam donec di-
cas sufficit; Post non mi-
tum uero tempore de-
functus est adolescens:
et predictus sermo com-
pletur; Cum enim pluri-
ma ei indumenta circum-
dedit: ait ad eum coram
omnibus; Sufficiunt tibi
hec ad sepulturam filiule:
an ad huc uis ut aliquid
addamus; Tunc defunc-
tus uocem cunctis audi-
entibus emisit obuola-

ta iam facie uultuque co-
stricto: et dicit; Sufficit
pater: implesti quod
promiseras; Obstupu-
erunt autem qui presen-
tes aderant: et ammira-
ti sunt ualde super tam
mirabili facto eius; At
ille sepulto adolescente.
continuo ad heremum
rediit: summo studio
iactantiam declinans;
Quodam autem tempo-
re iterum de heremo ue-
nit: ad uisitandos fra-
tres quos ipse institue-
rat. et cum quidam ex
eis in extremis ageret:
reuelatum est ei a domi-
no quod moriturus esset.
hora autem erat iam
ad uesperam; Festina-
bat ergo ut eum uidere
posset; vicus autem ubi
decumbebat eger: lon-
go ad huc aberat spa-
cio. et nolens nocte in-
trare uicum. simul et
saluatoris sermonem
intra semetipsum medi-

tans quo dicit. ambu-
 late dum ad huc lucē
 habetis in uobis ⁊ qui
 ambulat in luce non
 offendit: cum uiderit
 solem iam dimergi ait
 ad eum; In nomine ihū
 xpisti domini nostri sta
 paulisper in itinere tuo:
 et respice me donec
 ad uicium perueniam;
 At ille cum aliqua iam
 mergi cepisset ex parte
 restitit: nec prius occu-
 buit quam homo dei
 peruenit ad uicū; hoc
 autem manifestū factū
 est omnibus illis qui
 ibidem consistebant;
 Stantes enim et intue-
 tes moras solis in occa-
 sum: mirabantur om-
 nes quid sibi hoc uell;
 quod tot horas in occa-
 sum suum non descen-
 deret sol; videntes autē
 patrem in uicium de he-
 remo uenientem: quere-
 bant ab eo quod hoc
 signum esset quod ostē-

deret sol; At ille respon-
 dit eis; Non meministis
 uocem domini et salua-
 toris nostri dicentem: si
 habeatis fidem sicut gr-
 num sinapis: maiora ho-
 rum signa facietis; At illi
 cum intellerissent eius fi-
 de solem stetit timore n-
 magno perterriti sūt plu-
 rimiq; eorum iunxerūt
 se ei discipulos: et sequi
 eum ceperunt; Cum autē
 ingressus fuisset domum
 illius fratris pro quo festi-
 nauerat et inueniss; eum
 iam defunctum: oratione
 facta. accedens ad lectu-
 lum osculatus est eū et
 ait; Quid magis habes
 desiderij frater: abire et
 esse cum cristo: an pma-
 nere in carne. Tunc ille
 recuperato spiritu paulu-
 lum resedit: et ait ad eū;
 Quid me reuocas pater:
 Melius est michi redire et
 esse cum cristo: permane-
 re autem in carne michi
 necessarium non est; Cui

dirit; Dormi ergo in pace
fili: et ora pro me; At ille
continuo recluans se in
lectulo obdormiuit; Hii
autem qui aderant obstu-
perunt dicentes; Vere
homo dei est hic; Tunc ille
induit adolescentem ut
sibi mors erat satis decore:
et totam noctem psalmis
ymnis q̄ peruigilem du-
cens honeste inuenē tra-
didit sepulture; Alium
autem fratrem cum uisi-
casset pater mutius in lec-
tulo decubantem: ubi ui-
dit eum quietem mortis
difficulter accipere: et gra-
uiter conscientie sue metu
redargui: ait ad eum; Cur
imparatus es fili ad pro-
fectionem? Accusatrix ut
uideo ignaue tue tecum
pergit conscientia; Tunc
ille exorabat eum dicens;
Obsecro te pater intercede
pro me ad dominū: ut
michi paruum temporis
spacium largiatur quo
possim emendare uitam

meam; At ille dirit ad
eum; Nunc spacium pe-
nitencie requiris? ubi
uite tempus implesti?
Quid facebas in omni
hoc uite tue tempore?
Non potuisti uulnera tu-
a curare. Quinimo: re-
uencioza semper adde-
bas; At ille cum p̄ma-
neret exorans: ait ad
eum senex; Si ultra nō
addas malis tuis mala:
orabimus pro te deum;
Bonus est enim et pa-
ciens: et indulget tibi
parum aliquid tempo-
ris uite: ut omnia debi-
ta tua persoluas; Et cū
post hec orasset deum:
surgens de oratione ait
ad eum; Ecce tres ānos
tibi dominus concessit
in hac uita tantum: ut
ex animo ad penitenti-
am conuertaris; Et ap-
prehensa manu eius e-
leuauit eum de lectulo;
At ille surgens sine ali-
qua dilatione secutus

est eum in desertum; Et
ubi completi sunt tres
anni: postea reuocauit
eum ad locum unde eum
assumpserat: iam non
quasi hominem sed quasi
angelum ex homine deo
consignans: ita ut om-
nes mirarentur de con-
uersatione eius; Cumque
conuenissent ad eum fra-
tres plurimi: statuit eum
in medio: atque ex eo mate-
riam sumens per totam
noctem doctrinam de fruc-
tibus penitentie et conu-
sionis dixit ad eos; Ipso
uero sermonem faciente:
quasi obdormitare frat-
ille paululum cepit: et
continuo in pace quie-
uit; Tunc facta oratio-
ne super eum: et omni-
bus que ad sepulturam
pertinent ex more com-
pletis: ad heremum prope-
rante abscedit; frequen-
ter autem et nilum ima-
nem hunc fluum pe-
dibus transiit: aquam

36
usque ad genua habens;
Alio tempore clausis osti-
is fratribus que in super-
ioribus solaris sedentibus:
ipse ingressus est ad eos,
Et frequenter ad quemcumque
locum uoluit quamuis
longe positum: intra mo-
mentum temporis euec-
tus est; Nam primo ad-
huc huius tempore conuer-
sionis sue cum esset in he-
remo: et ebdomadam ie-
iunasset: ante occurrisse
ei hominem in deserto
habentem panes et aquam
qui exhortatus est eum
ut perciperet cibum: qui
de celo ei fuerat destinatus;
Alio quoque tempore demum
assistens auri thesauros
plurimos quos pharao-
nis fuisse perhibebat: of-
tendit ei sub terra dimer-
sos; Cui respondisse fertur
pater mucius; Pecunia
tua tecum sit in interitum;
hec ergo et huius similia
plurima per eum fecit deus;
Sed alij nichilominus fue-

runt ante nos multi pa-
tres quorum dignus nō
fuit mundus: signa ce-
lestia et prodigia facien-
tes; Quid ergo mirami-
ni si nos parui homines
parua facimus: claudos
et cecos curantes. quod et
medici ex arte facere pos-
sunt: Et cum hec nobis
senex copres narraret: v-
nus ex fratribus nostris
quasi in incredulitate co-
rum que dicebantur te-
diare cepit: et pro tedio
dormitare; Cumque som-
no fuisset oppressus: iu-
dit per visum librum au-
reus litteris scriptum. in
manibus senis copres.
ex quo narratio eius de-
ducti uidebatur. et assis-
tentem quendam claris-
simum aspectus uirum. ca-
nicie uenerandum. cum
cominatione magna sibi
dicentem; Cur non audis
attente que recitantur?
sed incredulus dormitas.
At ille conturbatus cui

gilat: et statim nobis
secrecius latino sermo-
ne que uiderat enarra-
uit; Inter hec autem
uidimus rusticanium
accessisse ad ostiū senis.
habentem uas harenę
plenum. et expectan-
tem donec senex sermo-
nem sue narrationis
expleret; Nos ergo ui-
dentes eum interroga-
uimus presbiterū quid
sibi uellet rusticani ille
stans et harenam tenēs
in uase; Et respondit
ad nos senior dicens;
Non quidem oportet
bat me ostioli uobis
hoc proddere ne uidea-
mur in dei opere glo-
riari. et merces laboris
nostri pereat. tamen
pro edificatione uest-
et utilitate. qui de lōgo
itinerē uenistis ad nos.
non paciar etiam hoc
abscondi a uobis. sed
enarro opera domini
que dignatus est imple

re per nos; Terra regi-
onis huius que in via
no nostro colitur steri-
lis ualde est et in fruc-
tuosa fuit. ita ut si quādo
semina ex necessitate
suscepit: duplicata uix
rederet; Vermes enim
quidam nascebantur in
ipsis germinū culmis:
et ascendentem segetē
succidebant; Erant autē
agricole loci ipsius gen-
tiles. Nos cum docuisse-
mus deum credere. et
fidem cristi recipere: cus-
tiani iam facti ueniūt
ad nos rogantes ut ore-
mus dominum pro se-
getibus illorum; Et cū
diceremus eis nos quē
oratuos sed fidem ipso-
rum requiri apud deum
que hoc percipere me-
reatur illi ex harena
hac que calcatur a no-
bis sinus suos replen-
tes obtulerunt nobis:
rogantes ut in nomine
domini benedicerem;

37
Et ego aio ad eos; Secun-
dum fidem uestram fiat
uobis; Tunc illi auferen-
tes harenam secum mis-
cuerunt seminibus que
seminatum erant: et spar-
serunt per agros suos:
et tantum fructum colle-
gerunt quantum nulla
usquam potuit egypti
terra colligere; Ex eo er-
go consuetudo est eis. bis
per singulos annos ue-
nire ad nos: et eadē ex-
petere a nobis; Sed et
illud non celabo uos:
quod michi dominus
ad gloriam nominis sui
prestauit; Descenderam
aliquando ad ciuitatē:
et inueni ibi uirū quēdā
doctorem manicheorū
seducentem populos;
Cum hoc habui conflic-
tum sermonis. sed quia
erat uersutus nimis. et
concludere eum uerbis
non poteram. uentus ne
auditorum turbe ledere-
tur. si ille in uerbis quasi

superior abscelisset au-
dientibus turbis dixit;
Accendite ignem pluri-
mum in medio platee:
et ambo intremus infla-
mam; Si quis nostrum
non fuerit adustus: huius
fides uera esse credatur;
Quod cum dixissem ual-
de placuit populo: et con-
tinuo ignis accenditur
plurimus; Tunc ego ap-
prehensum eum: cepi
mecum pertrahere ad
ignem; Non inquit ita:
sed unusquisque nostrum
singulariter ingrediat;
Primus tamen tu debes
intrare: quia hoc ipsum
proposuisti; Et ego in no-
mine christi consignans me
metipsum. medias flā-
mas ingressus sum; Ignis
uero huc illuc que disspgi
ac fugere me penitus
cepit; Steti in medio ig-
nis dimidia fere hora: et
in nomine domini inul-
lo penitus sum; Viden-
tes autem populi cum

⁊ iesus

ingenti ammiracione
acclamauerunt et be-
nedixerunt deo dicentes;
Mirabilis deus in sanc-
tis suis; Ceperunt autē
perurgere et maniche-
um: ut introiret in ignē;
At ille reluctari cepit:
et subtrahere se; Tunc
comprehentes eum tur-
be miserunt eum in
medio ignis et statim
circumdans eum flāma
atque adurens: semivivum
reddidit; Et illum quidem
cum dedecore ex urbe
populus eiecit: clamans
et dicens. uiuus ardeat
seductor ille: me uero
assumentes secum et
benedicentes dominum:
ad ecclesiam perducunt;
Alio quoque tempore dum
transeo iuxta templum
quoddam uidi ibi sacri-
ficare gentiles: et aio
ad eos; Cur uos cum
sitis homines rationa-
biles immolatis mu-
tis et insensibilibus

simulacris. Nonne etiam uos multo magis sine sensu estis quam illi quibus immolatis. Ad hunc sermonem dominus aperuit eis intellectum. et relinquentes errorem suum quem agebant. secuti sunt me. et crediderunt saluari domino nostro; fuit michi aliquando ortulus monasterio iuanius. in quo propter aduentantes fratres cholera colere uidebamus. Quidam autem gentilis ingressus est nocte: et furatus est olera; Aue cum pertulisset ad domum suam: igni apposuit ut coqueret; Cumque tribus horis continuus ingenti igne suggesto neque feruere neque molliui aut calefieri aliquatenus potuisset. sed permansissent eadem uiriditate qua missa sunt et neque aqua quidem ipsa uel leuit

calefieri potuisset. in se met ipsum regressus ille qui furatus est. erepta rursus de foco cholera reportat ad nos. et prosteruens se ante pedes nostros rogare cepit ut peccata sui ueniam mereretur. et fieret christianus; Ad et impetrauit; Accidit autem eadem die hospites uenire ad nos plurimos fratrum: quibus oportune cholera ipsa parata sunt; Gratias ergo referentes domino pro mirabilibus suis. duplicem leticiam gessimus: et pro salute hominis. et pro beneficiis diuinis;

Fuit. **De sancto heleno** et alius uir. **xviii.** Sanctus helenus nomine; Hic a puericia in seruitio domino omni continentia et castissimis institutionibus enutritus: ad summa merita peruenerat; Denique cum ad huc puer esset in monasterio

si necessarius fuisset; ignis
ut euicino peteretur: ar
dentes prunas uestimē
to deferrebat illeso; Ad
ammirantes omnes q̄
aderant fratres: studiū
animi uite q̄ eius ac me
riti imitari cupiebant;
Huic quodam tempore
cum solus esset in here
mo: desiderium uescen
di mellis exortum est;
Et conuersus uidit i saro
fauum mellis in heren
tem. sed intelligens im
mici hanc esse fallaciā:
continuo increpans ait;
Discede a me deceptur:
et illecebrosa concupiscē
tia: scriptum est enim;
Spiritu ambulare: et cō
cupiscencias carnis ne
perfeceritis; Et statim de
relinquens etiam ipsum
locum discessit et abiit i
desertum: atq; ibi tantū
pro carnis concupiscen
tia puniēda ieiunio se
met ipsum cepit afflige
re; Tertia autem septima

na ieiunij sui uidit inde
serto iacere diuersa po
ma: et intelligens dolos
immici ait; Non man
ducabo neq; contingā:
ne fratrem meum hoc
est animam meā scan
dalizem; Scriptum est
enim. quia non in cibo
solum uiuit homo. sed
in omni uerbo dei; Cūq;
et sequenti septimana
ieiunaret: paululu in
sompno deductus est;
Et ecce angelus astitit
per uisum ei dicens; Sur
ge iam et quecūq; iue
nens tibi apposita: nic
hil dubitans uescere;
Frugens autem uidit
aque fontem lenibus
repletum fluentis eius
q̄ rivas in circuitu her
bis quibusdam tenens
odoratis q̄ preteritas.
et accedens decerpere
cepit et edere. sumit
et ex fonte poculū su
mere; Confirmabat
autem se nunquam

in omni uita sua tante dulcedinis aliquid & tante suauitatis habuisse; Inuenit autem in ipso loco etiam speluncam quandam intra quam aliquamdiu requieuit; Et cum reficiendi corporis tempus et necessitas affuisset. per deum nichilominus gratiam nichil deerat eorum que postcebat a domino; Quodam uero tempore pergebat ad uisitandos fratres in commodos quibus etiam que necessaria erant ad refecionem corporis deferrebat; Et cum in itinere eorum que portabat onere grauaretur. uidit onagros eminus transire per desertum. et exclamabat dicens; In nomine domini nostri ihesu christi ueniat huc unus ex uobis. et suscipiat sarcinam meam; Et ecce uolans ex omni grege tota cum mansuetudine

pergit ad eum; Tunc ille prebenti se sponte et onus imposuit. et ipse insedit. et cum omni uelocitate ab eo ad cellulas fratrum quo pergebat euectus est; Alio rursus tempore dominica die uenit ad quoddam monasterium fratrum; Et cum uidisset eos non plenam agentes sollempnitatem diei; causam requirit; Cum autem diriscent ei pro eo quod presbiter non adesset quia transfluum maneret. propter metum enim eorum codilli transire nullus audebat; Tunc ille dixit eis; Si uultis ego uadam. et adducam eum ad uos; Et continuo ad ripam fluminis pergit; Vbi cum nomen domini inuocasset presbiter fuit belua. et que solebat adesse ad perniciem hominum. affuit tunc ad uehiculum. tergoque suo suscipiens eum cum omni metu subiecta usque ad p

rem ripe ulceriosis euenit;
Adiit continuo helenus
presbiterum: et exorare
cepit. ut ueniret ad fra-
tres; Erat autem indut
uilissimo et abiectissimo
indumento; Super quo
miratus presbiter. quis
aut unde esset. uel quid
sibi uellet inquit; Vbi
uero cognouit esse homi-
nem dei: sequi eum cepit
ad flumen; Et cum causare-
tur non inueniri nauigiū
quo transire possit: tunc
abbas helenus dixit ad eū;
Nichil uerearis pater: ego
iam nunc parabo uehicu-
lum; Et exclamans uoce
magna. ad esse bestiam
iubet; Que statim uoce
eius audita affuit: ac dor-
sum suum ad uehendū
placide prebuit; Prior
ipse ascendit: et inuitat
presbiterū dicens; Ascen-
de: nichil formidans; At
ille uisa belua exterritus:
retrocedere ac fugere ce-
pit; Omnes autem qui

aderant stupor ingens
et metus apprehendit.
uidentes hominem dei
corcodrillo euectū flumi-
nis alucum transmeare;
Qui ubi descendit secum
pariter in siccum adducit
etiam bestiam: dicens ad
eam; Melior tibi est mors
quam tot scelerum. et tor-
homicidiorum inuolui-
reatu; At illa statim cor-
ruens expirauit; In te-
ra per triduum in mo-
nasterio permanens
sanctus helenus doce-
bat fratres spirituali doc-
tina ita ut etiam non
nullorum cogitationes
cordis. et secreta consili-
a proferret in medium.
et alium quidem prode-
ret spiritu fornicationis
urgen. alium spiritu ira-
cundie. alium uero cupi-
ditate pecunie. non nul-
los etiam iactantie ac
superbie spiritu illudi.
alterius uero mansuetu-
dinis. alterius iusticie.

alterius etiam paciētia
 e testimonium dabat;
 Et sic utraq; ex parte ali
 orum uicia. aliorū etiā
 uirtutes eraggerans;
 ad omnes eos pfectus
 mirabiliter excolebat;
 Agnoscentes uero singu
 li quiq; ita agi in trase
 metipfos ut ille nunci
 auerat. corde compunc
 ti emendabantur; Pro
 fecturus autem: ait ad
 eos; Preparare holera
 uestra ad aduentū fra
 trum; Et illis preparā
 tib; continuo supue
 nerunt fratres; **Quib;**
 honorifice susceptis; ip
 se contendit ad heremū;
 Rogabat autem eum
 quidam ex fratribus ut
 permitteret eum seclū
 degere in heremo; Cūq;
 respondisset ei grande
 esse negotium. et plu
 rimū laboris obsis
 te re temptationibus
 demonum. eo cōten
 tiosius iuuenis p̄siste

bat. promittens se tunc
 ta toleraturum. tantum
 ut preberet ei copiam cō
 sortij sui; Et cum p̄misit
 set: secutus est eum ad he
 remum; Quem ille in
 spelunca sibi uicina habi
 tare iubet; Tunc demones
 aduolantes per noctem
 primū eum fedis ac tur
 pibus cogitationibus
 eragitant. post hec uero
 etiam uiolenter irruere
 et necare eum aggrediū
 tur; Effugiens autē iu
 uenis et peruolans ad
 cellulam sancti heleni?
 quibus malis urgeret
 exponit; Tunc senior cō
 solatus est eum paucis.
 et de uirtute fidei ac pa
 ciencie cōmonens. statū
 reuocat ad speluncam
 de qua effugerat et tam
 quam sulcum quendā
 per harenam extra cellu
 lam iuuenis digito suo
 ducens: precepit inōie do
 mini ne audeant demo
 nes statutum limitem

transgredi; Et ita uerbi
eius uirtute permansit
adolescens de reliquo se
curus; ferebatur de eo qd
et ipse adolescens in he
remo positus celestes se
pe percepisset cibos & fra
tribus ad se ueniens
cum nichil haberet qd
apponeret: affuisse que
dam adolescentem panes
ei et que erant necessari
a deferentem: eaq; cum
ante speluncam eius de
posuisset ultra nusquam
comparuisse. dixisse uero
eum ad fratres benedi
camus dominum qui p
parauit nobis mensam
in deserto; Hec et alia p
plurima de sanctoru pa
trium uita et conuersate
enarrans nobis pater co
pres. et cum omni affec
tu instruens post edifica
tionis sermonem intro
ducit nos in hortulum
suum: ostendens nobis
arbores palmaru alioru
q; pomorum quas ipse

plantauerat et dicebat;
Hec me in heremo plan
tare rusticanozu fides
ammonuit; Ut eni uidi
eos tantam fidem habe
re ut harenam sub nos
tris uestigijs colligen
tes per agros suos spar
gerent. et terram sterile
ad totius fecunditatis
uerterent ubertate. pu
dor inquam est si nos
inferiores inueniamur
hys infide quoru fides
per nos consignata est
deo; **De sco theone xxx.**

Vidimus et aliu
non longe ab urbe
ad eam partem que mit
tit ad heremum nomi
ne theonem uirum sac
tum intra cellulam sua
clausum solitariu. qui
perhibebatur triginta
annis silentij habuisse
continenciam quicq; ta
multas uirtutes fa
ci
ebat. ut propheta
apud illos habere
tur; Conueniebant na

q; ad eum p

41

q; ad eum per singulos
 dies in firmorum pluri
 ma multitudo ad quos
 ille per fenestram ma
 num proferens et unius
 cuiusq; capiti super im
 ponens ac benedicens:
 eos sanos ab omni egri
 tudine remittebat; hic
 etiam ipso iusu tam ho
 norabilis erat. tantuq;
 reuerencie gerebat i uul
 tu ut inter homines an
 gelus uideretur. ita leti
 oculis plenus totius g
 ae apparebat; hunc cu
 ante paruum tempus
 ut comperimus nocte
 latrones superuenisset.
 aurum se apud eum in
 uenturos credentes. ora
 tione sola ita eos uinxit.
 ut foribus eius affixi mo
 uere se omnino no pos
 sent; Mane uero cum
 ad eum turbe solito co
 uenissent et uiderent
 ad ianuam eius latro
 nes uolebant eos igni
 tradere; At ille reru ne

cessitate compulsus: unu
 eis solummodo locutus e
 uerbum; Sinite inquit
 istos abire illesos. alioqu
 gratia a me refugit sani
 tatum; Populi uero ut
 audierunt he c contra
 dicere no au- d' etes:
 dimiserunt eos; Latro
 nes uero uiden tes qd
 secum gestum est. abiec
 ta scelerum uoluntate p
 teritorum q; malorum pe
 nitenciam agentes. ad
 monasteria uicina cofu
 giunt. atq; ibi emenda
 toris uite formam modu
 q; suscipiunt; Erat aute
 supradictus uir eruditus
 non solum egyptiorum
 et grecorum lingua sed
 etiam latinorum. ut et
 ab ipso et ab ipsis qui ei
 aderant didicimus; Sed
 et ipse releuare cupiens
 et consolari peregrinaci
 onis nostre labores. i ta
 bella scribens ad nos g
 riam doctrinamq; sui ser
 monis ostendit; Erat aut

cibus eius absq; ignis
opere; Dicebant autem
quod et noctibus ad he-
remum progrediens. co-
mitatu uteretur plurimo
heremi bestiarum; Ipse
uero hau nens aquam
de puteo suo et pre-
bens eius poculū; obse-
quio ferarum reuiu-
nerabat laborem; Huius
autem rei manifestū da-
batur indicium. quod uel
tigra bubalorum. caprea-
rumq; et onagrorū circa
eius cellulam plurima
deprehendebantur;

De sancto dyoscolo mona-

Uidimus **dyo. xx. lib.;**
Et alium uenerabi-
lem patrem apud thebai-
dam dyoscotum nomine.
presbiterum habentē in
monasterio suo centum
ferē monachos; Quem eo
tempore quo accedit ad
sacramenta summā curā
summamq; persperimū
habere diligenciam; ne
quis eorum qui accedit

in aliquo deferat consci-
entiam maculatam in-
tantum ut eos etiam
de his commoueret
que accidere per somp-
nia hominibus solent
uel per phantasias mu-
lieribus apparentibus
uel etiam per natural-
humoris habundanti-
am; Dicebat ergo si qui-
dem absq; mulierum
phantasias tale aliquid
eueniat non esse pecca-
tum. conuenit enim
humor in corpore ubi
propria repleuerit re-
ceptacula. suis necesse
est ut meatibus egera-
tur et ideo non trahit
ad peccatum; Vbi uero
uisus mulierum et blan-
dimenta carnis occur-
runt in hoc iam desite-
ris anime et erga hu-
iusmodi cogitationes
atq; illecebras occupa-
te dan confirmabat in-
dicia; Debere ergo mo-
nachos aiebat omni

genere a cogitationibus suis repellere huiusmodi simulacra nec indulgere omnino in hec delabi sensus suos alioquin nihil differre ab hys q' secundum carnem uiuunt. quoniam si fieri potest etiam in eo satis agere debere. ut per multam continentiam ipsam superent habundantiam naturalem. fluxus q' eius labem orationis ac ieiunij continuacione restringant; Deniq' dicebat. et hys qui in delicijs uiuunt. et si forte corporis sui egritudo deposcat. ab omnibus que noxia esse iudicauerit medicus. abstinerebunt. cur non multo magis hoc monachus faciat. si anime et spiritus sanctas expetenda est.

De abbate hor. xvi.

Quidimus et alium apud thebaidem mirabilem uirum nomine hor; hic multorum

erat pater monachorum: qui habitu ipso honore uidebatur angelica. nona ginta iam agens etatis annos barba prolixa et claritatis canicie splendida uultu et aspectu ita letus ut plus aliquid haberet quam hominis natura paterecur; hic prius in ultima heremo plurimis abstinentie laborib; exercitatus. postremo in uicino urbis monasterium instituit; In adiacentib; autem habitacionis sue locis diuersi generis arborum siluas. ipse plantata ponendo conseruit in quibus ut nobis aplibus sanctis patribus affirmatum est. ante illius aduentum nullum omnino uirgultum fuit; De hoc autem plantauit hanc siluam. ut fratres quos ibi congregare cupiebat. non haberent necessitatem ligni gratia longius euagandi. habens

curam et in hijs que mi-
nisterio corporis necessa-
ria sunt. sed precipue sa-
lutis eorum ac fidei; Ipse
tamen cum esset in here-
mo herbis pascebatur et
radicibus quibusdam et
hec ei dulcia uidebantur.
aquam uero si quando in-
uenisset bibeat. oratio-
nibus et hymnis occupans
omne diei tempus ac noc-
tis; ut autem ad maturam
peruenit etatem. appa-
ruit ei angelus domini
in heremo per uisum di-
cens; Eris in gente mag-
nam. et multus tibi po-
pulus credet. et erunt
per te saluanda multa
milia hominum; Quan-
tos cumque autem in hac
uita positus conuerteret
ad salutem. super tantos
principatum accipies in
futurum; Et nichil uereca-
ris nunquam enim aliquid
deert tibi eorum que ad
usum corporis pertineunt;
quod dicens hec poposcens

adeo; hec cum audisset
ad uiciniora loca perit.
et primo solus sub par-
uo tugurio quod ipse
construxerat habitare
cepit; holeribus compo-
sitis uescens solis. inter-
dum etiam post continu-
ata ieiunia; Litteras pri-
mo ignorauit; Cum autem
de heremo ad hec que
supradiximus uiciniora
habitaacula accessisset.
data ei diuinitus gracia
est; Et cum ei a fratribus
oblatus fuisset codex.
quasi olim iam sciens lit-
teras legere cepit; Col-
lata est ei et aduersus
demonas uirtus. ita ut
multi ex hijs quos urge-
bant demonas etiam
inuiti ad eum raperent.
protestantes summo et
clamore de meritis eius;
Sed et alias quam plu-
rimas sanitates opera-
batur; Congregabant
interim ad eum plurime
multitudines monacho

†

rum; Inter quos cum nos
 etiam aduenissemus: uisus
 nobis: letissimus reddi;
 Cumque salutans nos oras-
 set. more sibi solito pedes
 hospitum propriis manu-
 bus lauit. et docere nos
 ex scripturis que ad edi-
 ficationem uite ac fidei
 pertinent cepit; Erat e-
 nim ei docendi gratia a
 deo collata; Cum itaque p-
 plurima scripturarum no-
 bis capitula sapienter
 differuisset. rursus ad o-
 rationem conuertebat;
 Consuetudo autem erat
 illi non prius corporale
 cibum sumere: quam
 spirituale in casti comu-
 monem perciperet; Quo
 percipito. post gratiarum
 actionem adhortari nos
 etiam ad reficiendum cepit;
 Ipse tamen sedens nobis
 cum nunquam cessabat
 aliquid de studiis spiritu-
 alibus commoneere; Nar-
 rabat ergo nobis tale a-
 liquid; Scio inquit homi-

nem quendam in heremo
 per tres continuos annos
 nullum sumpsisse terrenum
 cibum; Angelus enim dei
 terna quaque die escam ei
 deferrebat celestem; et hic
 ei cibus erat hic potus; Et
 iterum scio huiusmodi ho-
 minem quia uenerunt ad
 eum demones in specie ce-
 lestis militiae et habitu an-
 gelorum currus igneos a-
 gentes plurimo apparatu
 tamquam aliquem magnam
 regem deducentes. huiusque
 qui acetens ut rex haberi
 uidebatur. dicebat ad illum
 qui hec uidebat; Implesti
 omnia o homo superest
 ut adores me et transferam
 te sicut heliam; Sed mo-
 nachus hec audiens dice-
 bat in corde suo; Quid est
 hoc quod dicitur. Ego co-
 tidie saluatorem qui est
 rex meus adoro. hic si ille
 esset quomodo hoc a me
 posceret. quod indefinenter
 me facere sciret; Et post
 hec respondit ad ipsum;

Ego habeo meum regē
quem cotidie sine inter
missione adoro. tu autē
fallax non es rex meus;
Et continuo inimicus
ad hec uerba nusquam
comparuit; Verum hec
ille quasi de alio nobis
narrans. sua gesta sub al
terius persona nobis me
morabat; Patres tamen
qui aderant ipsi nobis
confirmabant quod ipse
esset qui hec uidisset et
audisset; Erat enim hic
magnificus pater q̄ inter
cetera bona hoc etiam h̄
hoc prestabat aduenien
tibus fratribus et cū ipso
habitare uolentibus; fa
ciebat conuocare fratres
qui secum erant et ī vna
die aduenienti fratri cel
lulam edificauit; Et erat
in hoc opere magna ala
citas fratrum. unoquoq; e
orum festinante lateres
conuehere. aut lutū por
rigere. aut aquam infū
dere. aut ligna deferre;

Vbi uero perfecta fuisset.
ipse cum omnibus utē
sibilibus uel necessarijs
instructam fratri trade
bat; Hic aliquando cū
falsus quidam frater
ad se uenisset et ut uide
retur nudus uestimen
ta sua occultasset argu
it eum coram omnibz;
et in medium que oc
cultauerat protulit;
Quo facto ita pertimu
erunt omnes. ut de re
liquo nemo auderet co
ram ipso fallere; Tanta
erat in eo uirtus animi.
et tanta diuine gracie
magnitudo. quam ab
stinencie labore et fidei
puritate quesierat; uul
titudines autem fratrum
cum ipso posite tanta
gracia erant replete ut
cum ad ecclesiam cōue
nirent chori angelorum
uestibus ac mentibus
resplendentibus ad imi
tationem uirtutum ec
lestium. Hymnis et lau

ribus dei per iugiles
viderentur; **De civitate**

Venimus **oxiriucho**
autem et ad **xxii**;
civitatem quandam the-
baidis nomine oxiri-
chum in qua tanta reli-
gionis deprehendimus
bona ut ea nemo dig-
ne sufficiat enarrare; Re-
pletam namque eam mo-
nachis intrinsecus uidi-
mus. et extrinsecus ex
omni parte circumdatam;
Ledes publice si que in
ea fuerant et templa su-
perstitionis antique ha-
bitationis nunc erant
monachorum. et per to-
tam civitatem multo
plura monasteria quam
domus uidebantur; **S**unt
autem in ipsa urbe qui-
a est ampla ualde et po-
pulosa duodecim ecclesi-
e in quibus publicus
agitur populi conuictus
exceptis monasterijs in
quibus per singula ora-
tionum domus sunt;

Sed nec porte ipse nec tur-
res civitatis. aut ullus oi-
no angulus eius mona-
chorum habitacionibus
uacat. quique per omnem
partem civitatis die ac
nocte ymnos et laudes deo
referentes urbem totam
quasi unam dei ecclesiam
faciunt; Nullus enim ibi
inuenitur aut hereticus
aut paganus. sed omnes
ciues christiani. omnes ca-
tholici sunt ut nichil om-
nino differat siue episco-
pus in platea oracione.
siue in ecclesia iudicat;
Ipsi quoque magistratus
et principales civitatis
et reliqui ciues studiose
per singulas portas statu-
unt qui obseruent. ut si-
bi apparuerit peregrinus
aut pauper; certatum
ad eum qui preoccupa-
uerit adductus que sunt
necessaria consequatur;
De his autem que erga
nos ab ipsis populis ges-
ta sunt uidentibus transi-

re nos per ciuitatē suam
et uelut angelis occurrē
tibus atq; honorem defe
rentibus quomodo enar
rem. aut de ipsis mona
chis et uirginibus quoz
in numero multitudines
ut supradiximus in illa
urbe habentur. Requirē
tes enim nos a sancto e
piscopo loci ipsius uigin
ti milia uirginum et decē
milia monachorum inibi
haberi comperimus; Quo
rum omnium affectum
erga nos et honore quē
erhibebant nobis expo
nere nec sermo sufficit. n̄
uictundia permittit. quo
modo pallia nostra scin
derentur unoquoq; nos
sibi rapiente. et ad se duce
re cupiente; Vidimus quoq;
ibi plurimos sanctorum
patrum diuersas dei gra
tias habentes alios in uer
bo dei. alios in abstinentia.
alios in signis et uirtu
bus ministrantes; **De scō
serapione monacho xxiii.**

Vidimus et alium
quendam presbi
terum in regione
arsinoite nomine sera
pionem multorum mo
nasteriorum patrem s̄b
cuius cura plura et disp
sa monasteria quasi decē
miliū habebantur mo
nachorum. qui omnes e
ex laboribus propriis.
quos precipue messis tē
pore mercede manuum
conquirebant. partē plu
rimam ad supradictum
patrem conferentes in
usus pauperum destina
bant; hoc autem moris
erat. non solum ipsis. sed
et omnibus pene egyp
tis monachis ut messis
tempore se locent ad me
tendum operam suam.
atq; ex eadem mercede
octogenos vnusquisq;
modios frumenti plus.
minusue conquirant.
et horum partem pluri
mam pauperum usibus
offerunt. unde nō solum

regionis ipsius indigētes alantur. sed et alexandriam naues onyſte frumento dirigant. uel in carcerem conclusis. ut reliquis peregrinis atq; egentibus prorogande; Neq; enim intra egyptū sufficiunt pauperes qui possint misericordie corū fructus. et largitatis assumere; vidimus autem et in regionibus memphes et babilonis innumeras multitudines monachorum apud quos diuersas uirtutū gratias ac morum ornamenta perspeximus; Ibi autem tradunt esse loca illa in quibus ioseph fertur recondidisse frumenta quos et thesauros ioseph uocant. alij uero pyramides quas dicunt ipsas esse in quibus tunc frumenta congregata sunt;

De scto apollonio;
 Uadebant seniores fuisse quendam perse-

cutionis tempore nomine apollonium; Qui cum magnificam uitam egisset inter fratres. etiam dyaconus ordinatus est; Tempore ergo persecutionis erat ei studium singulos quosq; circuire fratres: et cohortari eos ad martirium; Cumq; fuisset etiam ipse comprehensus et in carcerem trusus gentium plurimi tamquam insultantes ueniebant ad eum. et uerbis blasphemis et impiis confutabant; Inter quos fuit quidam philemon nomine coranla famosissimus. et omni populo amabilis; Qui cum multis eum facigaret iniurijs impium et scelestum et seductorem uocans. multorumq; mortalium deceptorem. dignumq; esse ab omnibus odio haberi; Cumq; hec et multa alia aduersus eum grauiora loqueretur respondit ei apollonius

dicens; Misereatur tibi do-
minus fili. et nichil tibi h-
horum que locutus es re-
putet ad peccatum; Hec
cum audisset philemon
corde conpunctus est. uim
q̄ uerborum eius supra hu-
manum morem in sua me-
te persensit. incantum ut
xp̄istianum se repente fate-
retur; Et inde statim puo-
lat ad tribunal iudicis atq̄
in conspectu totius populi
proclamans iniuste inquit
agis o iudex iniquitatis:
uiros religiosos et deo a-
mabiles puniens. nichil e-
nim mali christiani uel faci-
unt uel docent; sic ille hec
audiens primo quidē pu-
tabat ut pote loci illius ho-
minem. ioci aliquid propo-
nere. sed cum uidisset hec
eum sedule prosequentē
et cum omni constancia as-
serentem. dicit ad eū; Insa-
nus inquit o philemon et
mente captus est subito; sic
ille dicit; Ego non sum isa-
nus sed tu iniustissimus et

in sanissimus iudex es. q̄
tot iustos iniuste peri-
mis uiros; Ego enim
christianus sum. quod ē
genus optimum homi-
num; Tunc ille corā po-
pulo cepit eum primo
plurimis blanditijs re-
uocare uelle in id quod
eum nouerat; Sed ubi
immobile uidit. omnia
intendit in eum gene-
ra tormentorum; Cogi-
to uero quod ex uerbis
apollonii hec facta fue-
rit permutatio. corrup-
tum etiam apolloniū
grauioribus subdit tor-
mentis. et deceptoris in
eum crimen eraggerat;
Apollonius uero dicit
ad eum; Vanam et tu
iudex et omnes qui as-
sistunt et audiunt me
hunc meum quē diabo
errorem. deceptionem
q̄ sequeremini; sic ille
ubi hec audiuit. et ipsū
et philemonē ignibus
trahi in conspectu populi

h iussit; Illi uero post q̄
 ingressi sunt flammās be
 atus apollonius cunctis
 audientibus clamabat ad
 dominum dicens; Non
 cradas domine bestijs a
 nimas confitentes tibi;
 sed ostende nobis eundē
 ter salutare tuum; Igit̄
 ubi hec in auditu populi
 et iudicis ad dominum
 locutus est apollonius.
 repente nubes repleta ro
 re circumdedit uiros. et
 flammās accensi ignis
 extinxit; Super quo stu
 pefacti et iudei et popu
 lus una omnes uoce cla
 mare ceperunt; Magnus
 et unus deus christianor
 solus; Sed hec cum fuiss̄
 sent prefecto alexandri
 no nunciata. semet ipso
 truciencior redditur. et
 electis quibusdam de of
 ficio suo crudelissimis r̄
 seuisissimis. non tam ho
 minibus quam bestijs;
 mittit et iubet quod et
 ipsum iudicem qui mira

vlib; diuinis crediderat.
 et eos per quos uirtus dei
 apparuerat. uinctos alex
 andriam adducerent; Igi
 tur cū adducerentur pari
 ter omnes uincti affuit
 gloria dei in uerbo. et cepit
 apollonius eos qui se uic
 tos ducebant fidem dei
 docere; Auḡ cum domi
 ni misericordiam credidiss̄
 sent. et fidem dei tota cor
 dis firmitate percepisset
 semet ipsos cum hys ^{quos} er
 bere uenerant uinctos of
 ferunt iudici. et xpustianos
 se esse pariter profitent̄;
 Quos cum prefectus in
 fide domini pertinaces
 et immobiles peruidisset
 uniuersos pariter iubet
 in profundum maris di
 mergi. ignorans impius
 quid ageret. hoc enī sanc
 tis non mors sed bap
 tismum fuit; Sed et horum
 corpora dei sine dubio p
 uidentia integra illibata
 q̄ maris unda reportauit
 ad litus que ab hys qui

obsequii causa summa ue-
nerant suscepta ac reuo-
cata sub uno sepulchri do-
micalio collocata sunt. a
quibus vsq; ad presens te-
pus uirtutes multe et sig-
na miranda omnibus co-
sumuantur; Sed et uota
omnium atq; oraciones
suscipiuntur ab eis. et cu
fructu periciones implen-
tur; Quo etiam et nos di-
dignatus est dominus ad-
ducere. et uota nostra ora-
ciones q; complere; **xxvi;**

De nitrie monasterijs

Uenimus autem et
ad nitrie famosissi-
mum in omnibus egyp-
ti monasterijs locum qui
quadraginta fere milib;
abest ab alexandria ex no-
mine uici adiacentis in
qua nitrum colligit nitri-
e uocabulum trahens. p-
spiciente. hoc credo iam
tunc diuina prouidenci-
a. quod in illis locis pec-
cata hominum tamqua
nitro sordes abluende es-

sent et abolende; In hoc
igitur loco quingenta
fere aut non multomi-
nus cernuntur uicinia
sibi et sub uno posita ta-
bernacula in quibus ali-
qui plures simul. aliqui
pauci. non nulli etiã sin-
gulares habitant. 7 ma-
sionibus quidem diuisi.
animo autem ac fide ac
caritate ualde coniunc-
ti. et in separabiles ma-
nent; huic ergo cum ap-
propinquarem loco
ubi peregrinos fratres
aduenire senserunt con-
tinuo uelut examen a-
pium singuli quicq; ex su-
is cellulis proruiunt. atq;
inobuiam nobis lecto cur-
su et festina alacritate
contendunt portantes
secum quam plurimi ip-
sorum urceos aque. et
panes. secundum quod
propheta corripens qsb-
dam dicit. quia non ex-
istis filijs israel obuia-
tum pane et aqua; Tunc

47

demde susceptos nos ad
 ducunt primo cum psal
 mis ad ecclesiam pedes
 lauant. ac singuli quicq
 linteis quibus utebant
 abstergunt quasi ue la
 borem leuantes. re aute
 uera uite humane erup
 nas mysticis traditio
 nis abluentes quidem
 ergo nunc de humanita
 te eorum quid de officijs
 quid de caritate loquar.
 cum omnes gestiret nos
 ad suam quicq; introduce
 re cellulam. et non ea so
 lum que hospitalitati te
 ventur explerent. sed isu
 per de humanitate qua
 ipsi pollebant docere aut
 de mansuetudine atq; a
 lijs huiusmodi bonis q
 apud illos uelut ad hoc
 ipsum de seculo seques
 tratos diuersa quidem
 gracia. una tamen eade
 q; doctrina discuntur;
 Nusquam sic uidimus
 floere caritatem nusqm
 sic uidimus opus ferue

re misericordie. et studium
 hospitalitatis impleri;
 Scripturarum uero diuina
 rum meditationes. et in
 tellectus atq; sciencie diu
 ne nusquam tam euides
 exercitium ut singulos pe
 ne eorum oratores credas
 in diuina esse sapientia;
 Post hunc uero alius est
 locus in deserto interiore
 decem fere ab hoc milib;
 distans; Quem locum pre
 multitudine dispersarum
 in heremo cellularu cellia
 nominarunt; Ad hunc lo
 cum hij qui prius fuerint
 imbuti. et secretiore iam
 depositis rudimentis du
 cere uolunt uita secedunt;
 Heremus est enim uasta
 ac cellule tanto inter se
 spacio distantes. ut neq;
 in conspectu sibi inuicem.
 neq; in uocis auditu sint
 posite; Singuli per cellulas
 comanent; silenciu igens
 et quies magna est inter
 eos; Die tantum sabbati
 et dominica in unum ad

ecclesiam coeunt. et sibi
metiplos inuicem tamq̄
celo redditos uident; Siq̄s
forte in conuentu illo de
fuerit. intelligunt statim
cum corporis aliqua ine
qualitate decentū. et ad
uiscandum eum nō om
nes quidem simul diuer
sis tamen temporibus
abeunt portantes secum
vnusquisq̄ si quid apud
se est quod egro possit g
gratum uideri; Aliā uerō
ob causam nullus audet
proximi sui obturbare si
lencium. nisi quis forte p
possit in uerbo instruere.
et uelut athletas in ago
ne positos sermonis con
solacione perurgere; Mul
ti ipsorum a tribus ⁊ qua
tuor milibus ad ecclesiam
coeunt; Et cum longo ase
metipsis spacio habita
cionis cellule eorum diu
mantur. caritas in eis tan
ta est et tanto intra semet
ipsos et erga omnes fra
tres constringunt affectu.

ut in ammiracione et ex
emplo sint omnibus;
Vnde et si quis forte volu
erit habitare cum eis u
ubi intellererint unuf
quisq̄ cellam suam of
fert. **De scō ammonio xx**

Uidimus quendā **vij**;
apud eos uenera
bilem patrem ammoni
um nomine. uirum ique
deus omnem plenitudi
nem spiritualium concu
lerat gratiarum; Carita
tis in eo gratiam cum ui
deres nichil tale usquā
uidisse te diceres; Sed si
humilitatem considera
res. longe eum in hoc do
no potentiozem ceteris
estimares; Et rursus si pa
tenciam. si mansuetudi
nem si benignitatem in
singulis eum uirtutib⁹
ita precellere iudicares.
ut quid cui preferri debe
at ignorares; Donum u
uero tantum sapencie.
et sciencie ei conculerat
dominus. ut nullū fere

ex omnibus patribus ita penetrasse aulas totius scientie crederes. sed nec ita aliquem receptum esse intra cubiculum sapientie dei omnes qui eum uiderant fatebantur; huic erant duo fratres eusebius et eutemius; Nam Dioscorus qui maior natu in eis fuerat. ad episcopatus gratiam raptus est; hi ergo fratres erant. et non solum carne sed etiam uita atque institutione. et tota animi uirtute germani; Qui omnes simul eos qui in illis locis habitabant fratres tamquam si nutrix foueat filios suos ita unumquemque instruere et consolabantur. et docentes ad summam perfectionem nitebantur educere;

Quidimus .. cere;

ergo supradictum hominem dei ammonium habentem monasterium inter eos muro circumdatum. quod in illis locis ex

lateribus rudis fieri facile solet. amplum et omnibus necessariis instructum. in quo etiam puteum ipse foderat; venit autem quidam frater saluari apud eos uolens. adijt eundem ammonium interrogans si tibi esset cellula vacans in qua habitare posset; Tunc ille; Ego inquit requiram. sed donec inueniam hic esto in monasterio. ego enim iam nunc egrediar ut requiram; Et relinquens ei omnia pariter cum monasterio. ipse procul ab eo loco paruissimam cellulam reperit atque in ea se constituit. frater quoque qui nuper aduenerat cum omnibus que in eo fuerant cessit monasterio; Sed et si plures fuissent qui forte uenirent ad eos et saluari cuperent: supradictus uir fratribus congregatis omnibus cum alacritate iuuantibus sub die una monasterium construerebant. et cum singulis quibusque

monasterium

expleuissent monasterium.
inui tabantur hi qui ma-
suri erant ad ecclesiam quasi
refectionis gratia; Quibus
inibi occupatis unusquisque
fratrum de cellulis suis
proferentes que necessa-
ria erant singulorum nouas
cellulas instruebant. ita
ut consolacione caritatis
nichil omnino uel utensi-
lium que ad uictum re-
quiruntur deesset. et ma-
nifesta fieret uniuscuiusque
oblacio; Regressi ergo ad
uesperam. hi quibus cel-
lule fuerant preparate in-
ueniebant posita omnia
que ad usus erant necessa-
ria. et ita instructa. habi-
tacula. ut nichil prorsus de-
esse conspicerent.

Quidimus inter eos
quendam ex senioribus
uirum bonum nomine di-
didimum. in quo multa erat
gratia domini. quam in
eo etiam uultus ipsius in-
dicabat; Hic scorpiones
et cornutas bestias quas

cerastes uocant et angues
qui in illis locis post fer-
uorem solis acerrimi ha-
bentur. tamquam terre
quosdam uermiculos con-
culcabat. et ita extingue-
bat ut nichil omnino ni-
mali ab hijs pateretur;

Quidimus apud eum
et alium summe
antiquitatis patrem cro-
nium nomine in senec-
tute bona et perfecta e-
tate durantem; Tentum
namque et decem etatis
sue agebat annos; hic
ex discipulis ad huc bea-
ti antony super erat cum
inter ceteras animi uir-
tutes. humilitatis gra-
ciam uidimus imensam;

Erat autem et alius
ad huc ex discipulis
antony origenes nomi-
ne. uir per omnia mag-
nificus et summe pru-
denae; Cuius narracio
et sermo de uirtutibus
optimi magistri homi-
nis dei edificabat audi-

entes omnes et inflam
mabat uehementer: ita
ut oculis cerni que ab ip
so narrabantur putares;

Vidimus ibi et sapi
entissimum uirum
ac per omnia mirabile
euagrium; Cui inter ce
teras animi uirtutes ta
ta concessa est gracia dis
cernendorum spirituum.
et purgandorum sicut
apostolus dicit ut nullus
alius putaretur ex patri
bus ad tantam sublimi
um et spiritualium reru
scienciam peruenisse; Cui
quamuis rebus ipsis et
experimentis et quod e
super omnia per gracia
dei magna collata fue
rit intelligencia. accessit
et hoc ut multo tempo
re instructus fuerit abe
ato machario quem fa
mosissimum in dei gra
tia signis qz et uirtutib
insignem fuisse omnib;
notum est; Hic ergo eua
grius incredibilis erat

abstinencie; Super omni
a tamen monebat fratres
si qui forte studium gere
rent uel humiliandi cor
poris uel phantasias ab
eo demonum repellendi
ne in bibenda aqua lar
giori mensura uterentur.
Dicebat enim quia si aq
multa corpus infunda
tur maiores phantasias
generat. et largiora recep
tacula demonib; prebet;
Sed et multa alia de ab
stinencia summa cu deli
beracione dicebat; Ipse
autem non solum aqua
parcissime utebatur. sed
et pane penitus abstine
bat; Illi uero qui in illis
locis morabantur fratres
pane solo et sale contenti
erant; Et in illa omni ml
titudine uix inuenires
aliquem qui oleo saltem
uteretur. plures autem in
eis nec iacentes somnu
sed stantes. et ut ita dica
in meditatione diuinor
uerbor positu capiebant;

Sicut **De scō ammonē**
sane habitacionis mo-
nasteriorum que sunt in
uicia. summum tradebat
ammonem quendam; Cui
animā cum esset a cor-
pore iudic fieri ad celum
sanctus antonius sicut
refert scriptura illa que
uitam describit antony;
Hic igitur ammon loci
plenibus et generosis pa-
rentibus natus est: a qui-
bus inuitus ad nuptias
cogitur; Et cum uim pa-
rentum non posset effu-
gere. accepta uirgine cū
intra nuptiales thalamos
conuenissent. et data eis
essent cubiculi secreta silē-
tia alloqui puellam de
pudicitia et de conseruā-
da uirginitate cepit hor-
tari dicens; Quia corrup-
tio sine dubio inuenit cor-
ruptionem. et incorruptio
in corruptionem sperat;
Multo melius est si uter-
q; nostrum in uirginitate
perduret. quam ut alter

corumpatur ex altero; sic
quiescit uirgo. silencio te-
gitur incorruptionis the-
saurus; Cumq; plurimo
tempore solius dei con-
tenti testimonio deo ma-
gis essent quam carne
sanguine q; coniuncti p-
post obitum parentum
ille quidem ad hunc in-
cū deserti secessit locū.
uirgo uero intra domū
residens breui tempore.
et ipsa multitudini uir-
ginum. et ipse multitu-
dini presuit monachor;
Cumq; secretis resideret
in heremo adolescens
quidam qui morsu canis
rabidi actus in rabiem
uersus erat multis uinc-
tus catenis ad eum dedu-
citur. prosequenti; eū
parentibus et rogantib;
pro eo; At ille; Quid mi-
hi molesti estis homi-
nes; Supra merita mea
est quod expectatis; Sed
tamen hoc uobis iudica-
re possum quod in ma-

nibus uestris est sanitas eius; Reddite uidue boue quem furati estis. et sanus uobis redditur filius uester; Ac illi extimuerunt quidem quod ea que in secreto gesta sunt non lauerunt hominem dei gauisi sunt tamen qd hanc eis uiam salutis ostēdit. et sine mora ut reddiderunt direpta. orante homine dei etiam iuueni sanitas redditur;

Alio quoq; tempore cum uenissent ad eum quidam probare uolens animos ipsorum dicit dolium sibi esse necessarium. ubi aquam p aduenientibus congregaret; Et cum pollicati fuissent perlaturos se. vn̄ er ipsis graue sibi dicit dicens posse perclitari camelum suum si ei tam graue onus imponeret; Et ait ad alterum; Tu si uis aut potes defer; ego camelo meo parito ne

monatur; Tum alter michi inquit ut ipse nosti camelus non est. sed asinus; Numquid potest quod camelus portare nō ualet asinus portare. At ille facti inquit quod uis. tu uideris. ego enim non interinam camelum meum; Tum ille. ego inquit iponam asino meo pondus quod tu camelo tuo onerosum dicas et merita hominis dei facient quod impossibile est esse possibile; Et ita impositum dolum asino peruenit usq; ad monasterium hominis dei. ita ut nec asinus sentiret si aliquid oneris portaret; Quem ubi uidit ammon. bene fecisti inquit in asino deferens dolum. college enim tui mortuus est camelus; Et regressus inuenit ita gestum. ut p̄dixerat famulus dei; Sed et multa alia per eum dominus signa ostendit; n̄ Jam et fluuuim nilum

cum transire uellet. et erue
re se erubesceret. subito in
alteram ripam translat^{us}
est; Beatus autem anto
nius in summa ammira
tione uite eius institutio
nem atq; animi uirtutes
habuisse memoratur;

De sancto ueno xxvii

Uidimus et alium senē
in mansuetudine om
nes homines precelle
ntem uenū nomine. de
quo asseriebant fratres
qui cum ipso erant quod
neq; iuramentum nec mē
dacium ex ore eius pces
serit. neq; ullus hominū
uacū eum uiderit aliquā
do. aut sermonem super
fluum otiosum q; profe
rentem. sed erat uita eius
in summo silencio. mores
q; tranquilli et per omni
a quasi angelici ordinis
uir humilitatis quoq; in
uicē et in omnib; pro
nichilo semet ipsum ducēs;
Deniq; multum nobis ro
gantibus ut aliquem ser

monem ab eo edificatio
nis audiremus. uir ipe
trare potuimus ut pau
ca nobis de mansuetu
dine loqueretur; hic ali
quando cum bestia que
ippotamus appellatur.
regionem sibi proximā
uastaret. rogatus ab a
gricolis uenit ad locum;
Et cum inmanem beluā
peruidisset. ait ad eam;
Precipio tibi in nomine
iesu xpi ne ultra uas
tes hanc terram; Tunc
illa quasi angelo perse
quente effugata nusq;
omnino comparuit. si
mili modo etiam corco
drillum ab eo alio tem
pore fugatum phibent;

De sancto ysidoro.

Uidimus. xxviii;
Et apud thebaidā
etiam ysidori monaste
rium nominatissimū
amplissimis spacijs ar
cumseptum muroq; cir
cundatum mille in quo
habitantibus uiris lar

57
ga prebebantur habita-
cilia. intrinsecus putei p-
plures orti irrigui. omni-
um quoque pomorum ar-
borumque paradisi et quicunque
necessaria usibus erant
sufficiens immo habun-
danter prouisa. Iob hoc ut
nulli monachorum intrin-
secus habitantium neces-
sitas ulla fieret exire
foras ad aliquid require-
dum; Senior quidam iur-
grauis et de primis elec-
tus ad ianuam sedens
hoc habebat officium. ut
aduentantes ea lege sus-
ciperet. quo ingressi ultra
non exant; Si ergo semel
ingredi placuerit. stat im-
mobilis lex; Sed quod a-
mirabilius est. ingressu
non iam legis necessitas.
sed uite beatitudo retinetur
et perfectio; hic ergo se-
nior in ianua ubi ipse co-
manet ad herentem sibi h-
habet hospitalē cellulā
in qua aduentantes hos-
picio recipiat. et omni h-

humanitate refoueat; ut
ergo et nos ab eo suscepti
sumus introeundi quidem
nobis copia nulla fuit. ab
ipso autem didicimus quomodo
institutionum beatitudo
gereretur intrinsecus; Du-
os aiebat esse solos se-
niore iuros quibus permis-
sa est egrediendi ingredien-
dique libertas. qui opera fra-
trum dispensarent. et que
necessaria sunt inferre cu-
rarent. ceteros uero ita esse
in silentio et quiete oratio-
nibus. et religiosis studiis
operam dantes atque animi
uirtutibus polientes. ut o-
mnes signa faciant. et
quod uere omnium mirifi-
cum signum sit nullus eorum
egritudinem cuiusque infir-
mitatis incurrit; sed cum
unicuique finis uite adue-
nerit omnimodis prenos-
cens. et indicans ceteris fra-
tribus suis. atque omnibus
uale dicens. ad hoc ipsum
recubans spiritum letus
emittit;

A De abbate syro xxix.
Abbas syrus aliquan-
do. et ysaias et pau-
lus occurrerunt sibi iu-
cem ad ripam fluminis.
erant autem isti uiri su-
me abstinentie et totius
religionis. hi pergebant
uisitare sanctum quen-
dam uirum nomine a-
nuph; sicut erat ante mo-
nasterium ad quod ibant
mansionibus tribus. Cui
ergo uellent transire flu-
uuium nec esset copia tran-
seundi. uenit ad semetip-
sos; Petamus a domino
gratiam ut inueniamus.
ne impediatur nobis bo-
ni operis iter; Et conuer-
si ad abbatem syrum tu-
auit pete precipue a do-
mino scimus audire te.
quia prestat tibi que pe-
tieris; sic ille cohortatus
etiam ipsos genua secum
curuare in oratione pro-
strauerunt se in faciem
coram domino; Et cum
impleta oratione surrex-

issent. ecce uident appelli-
nauigium ad ripam flu-
minis. ad iter quod actu-
ri erant expeditum; hoc
ascendentes aduersum
fluminis cursum ita ue-
lociter ferri ceperunt ut
intra horam unam toti-
us itineris quod acturi
erant per triduum con-
ficerent spacium; Cumque
applicuissent ad terram.
ysaias ait; Dominus os-
tendit michi uirum ad
quem properamus occur-
rentem nobis. et unius
cuiusque nostrum secreta
cordis apperientem; Sed
et paulus ait; Et michi
dominus ostendit quod
post triduum educat eu-
de hoc mundo; Cui ergo
iter quod ducit ad monas-
terium de flumine incede-
re cepissent. progressique
paululum essent occur-
rit eis supradictus uir
ad quem uisitandum per-
gebant et salutans eos
ait; Benedictus domi-

nus qui uos nunc michi
 in corpore. et ante osten
 dit in spiritali; Et tunc ce
 pit de uniuersisq; eor
 meritis que habebant
 apud deum atq; actibus
 memorare; Tunc paul
 ait; A m et nobis domi
 nus ostendit quod post
 triduum te de hoc mun
 do assumat. petimus a
 te ut etiam de tuis nob
 uirtutibus et actibus q
 quibus deo placuisti e
 narres. nec uerearis iac
 tantie notam. abcessurus
 enim de hoc mundo ad
 imitationem postens ges
 torum tuorum memoria
 derelinquas; Tum ille nic
 hil inquit magnu me fe
 cisse memini. hoc tamen
 custodiu ex quo nomen
 saluatoris nostri in perse
 cutione confessus sum ne
 post confessionem uerita
 tis mendacium de ore me
 o procederet. neq; post a
 morem celestium terreni
 aliquid amarem; Sed

nec in hys gratia domini
 defuit michi; Numquam
 me enim fecit egere aliqd
 terreni. omnem que desi
 deravi cibum angelorum
 deferens ministerio; Nichil
 horum occultauit domini
 michi que geruntur in ter
 ris; Numquam defuit cor
 di meo lux eius. per qua
 suscitatus somnum corpo
 ris non requirerem. desi
 derium semper habens
 uidendi eum; Sed et an
 gelum suum assistere mic
 hi semper fecit. edocente
 me de singulis quibusq;
 uirtutibus mundi; Lux
 mentis mee numquam
 extincta est; Omne quod
 peccj a domino sine mora
 consecutus sum; Ostedit
 michi frequenter multi
 tudines angeloru assiste
 tium sibi. uidi cecus iusto
 rum. congregaciones mar
 turum. monachorum con
 uentus. omnium q; sanc
 torum eoru dum tarat
 quorum opus non est

aliud nisi laudare semp
et benedicere deum i sim
plicitate cordis et fide; vi
di e contrario sathanan
et angelos eius eternis
ignibus tradi. rursum u
idi iustos eterna leticia
pfrui; Cumq; hec et mul
ta alia hys similia per to
tum triduum narrasset
eis: tradidit spiritum; Et
continuo uidentib; ipsis
ab angelis suscipitur ei
anima atq; ad celos fer
tur. ita ut uocem ymnor
audirent. etiam ipsi qui
bus una cum angelis a
nima eius abscedens de
um collaudabant.

De abbate ammo
Idinius autem in ue
thebacoa etiam et
alium uirum nomine a
ammonem patrem triu
milium circiter monacho
rum. qui tabenen si ap
pellantur. ingentis ab
stinencie uiros. quibus
usus est indui colobys
quasi factis lincis et pelle

confecta a collo post ter
gum. et latus descenden
tem contegi. cucullis et
am caput operire mari
me cum ad cibum uen
tum fuerit eis q; etiam
faciem uelare ne alius
alium partius cibum su
mentem deprehendat;
Est autem eis in capien
do cibum summū silen
cium ita ut ne putetur
in eo loco aliquis homi
num esse. ubi sedent ad
mensas; Et omnis eor
conuersatio ita est i mul
titudine posita. quasi ef
sent in solitudine. dum
ita latet uniuscuiusq;
abstinencia ut ab alio
deprehendi non possit;
Sedent ergo ad mensa
continentes magis qua
sumentes cibum. ut nec
defuisse mensis. nec tam
uenti satis fecisse iude
antur; Maior quippe e
continencie uirtus absti
nere que in oculis habet
tur et manibus;

De sancto paulo sim
 ut quidam **pluce. xxri.**
 inter discipulos an
 tonij paulus nomine
 cognomento simplex;
 hic initium conuersaci
 onis sue huiusmodi ha
 buit; Cum uxorem suam
 in oculis suis cum adul
 tero cubitantem iudiss;
 nulli quicquam dicens
 egressus est domū mesi
 na animi tactus semet
 ipsum in heremum dedit;
 Vbi cum anxius obera
 ret ad monasterium per
 uenit antony. ibiq; ex
 loci amenitate et oport
 unitate consiliū capit.
 Cumq; adisset antoniū
 ut iter ab eo salutis inqui
 reret. ille intuens homi
 nem simplicis nature e
 esse respondit ei ita demū
 eum posse saluari. si hys
 que a se dicerentur obe
 diet; Cum ille omnia
 quecumq; sibi preape
 ret facturum esse respō
 dit; ut ergo promissionē

eius probaret antonius
 ante fores cellule stanti
 dicit; Hic inquit exspecta
 me orans donec egrediar;
 Et ingressus antonius in
 tinsetus per totam diem
 et per totam noctem; Per
 fenestram uero ex occulto
 frequencius respiciens ui
 debat eum indefinenter
 orantem et nusquā proz
 sus moueri sed stare in
 estu diei et roze noctis. et
 ita esse mandati memorē.
 ut ne parum quidē loco
 moueretur; Egressus au
 tem die postera antonius.
 instituerit eum et docere
 de singulis cepit. quomo
 do opere manuū solitu
 dinem solaretur. et digi
 tis quidem corporis opus
 carnale. cogitatione uero
 mentis et animi intenci
 one operaretur que dei
 sunt; Libum quoq; i ues
 peram sumere eū precepit.
 sed obseruare ne unquā
 usq; ad saturitatem ueni
 ret. et precipue in potu

mansit

confirmans non minus
per aque habundantiã
phantasias anime fieri
quam per vinum calore
corporis in crescere; Et ubi
plene eum qualiter se in
singulis agere deberet
instruit. in uicino ei hoc
est in tribus ase mihic
cellulam constituit. ibiq;
eum exercere que didice
rat iubet; Ipse tamen fre
quentius uisitans gratu
labatur. deprehendens
eum in hys que sibi tra
dita fuerant. tota inten
tione et sollicitudine per
manentem; Quadaã autẽ
die cum uenissent ad sanc
tum antoniu frates. ma
gni quidem et perfecti in
ni accidit autem paulum
ad esse pariter cum eis; Et
cum sermo de profundis
et mysticis rebus habere
tur cumq; de prophetis
et de saluatore plurima
tractarentur. paulus ex s
simplicitate animi inter
rogat si xpistus prius fu

ent an prophete; Bea
tus uero antonius cū
pro eo quod tam absur
de interrogauerat q̄si
erubuisset blando motu
ut erga simplices so
lebat. silere eum atq; ab
ire iubet; Ille quia om
ne quodcumq; ab eo dic
tum fuisset tamquam
preceptū dei obseruari
instituerat. abscedens ad
cellam suam. tamquã
mandato accepto silen
cium gerere instituit. n̄
omnino aliquid loqui;
Quod cum compenisset
antonius mirari cepit
unde illi hec obseruan
cia placuisset. quam a
se sciebat non esse man
datam; Cumq; iussisset
eum loqui. et cur silerent
indicaret. dixit ei paul;
Tu pater dixisti michi ut
irem et silerem; Et ob
stupefactus antonius.
ita ab eo sermonẽ que
ipse negligenter protu
lerat obseruatum. om

ues inquit nos iste con-
 dempnat; Cum enī nos
 de celo nobis non audi-
 amus loquentem. ab isto
 qualiscumq; sermo qui
 ex ore nostro ceciderit ob-
 seruatur; Multa tamen
 et sanctus antonius do-
 cere eum uolens de obe-
 diencia. precapere ei solit
 erat. etiam que ratio et
 causa non posceret. in q̄b;
 eius animus erga obedi-
 endam probaretur; hau-
 ruit namq; aliquando eū
 aquam iussit ex puteo. et
 in terram tota die funde-
 re. et contortas sportellas
 resolueret ac denuo tere-
 re et uestimentū suere.
 atq; iterum rursus resol-
 uere. et in plumbus hui-
 modi exercitijs ab eo me-
 moratur imbutus. ut ī
 nullo prorsus etiam eor-
 que contra rationem im-
 perare uideba tur disce-
 ret contradicere. et ita p
 hec omnia informatus
 breui ad p̄fectionē uenit;

Et cuius exemplo docebat
 beatus antonius. quod
 si quis uelit uelociter ad
 perfectionem uenire non
 sibi ipse fieret magister. n̄
 proprijs uoluntatibus o-
 bediret. etiam si rectū uide-
 atur esse quod uelit. sed
 secundum mandatum sal-
 uatoris obseruandū esse.
 ut ante omnia unusquisq;
 abneget semet ipsum sibi
 et renunciet proprijs uo-
 luntatibus quia ipse sal-
 uator dixit. ego ueni non
 ut faciam uoluntatē meā
 sed eius qui me misit; Et
 utiq; uoluntas xp̄isti nō
 erat contraria uoluntati
 patris. sed ne qui uenerat
 obedienciam docere non
 inueniretur obediens si
 propriam faceret uolun-
 tatem; Quanto ergo ma-
 gis nos non iudicabim̄
 inobedientes. si proprias
 faciamus uoluntates.
 Deniq; supradictus pau-
 lus exemplo nobis est. q̄
 obediencie et simplicita

tis merito in tantum spi-
ritualium gratiarum cul-
men ascendit. ut multo
plures et potenciores uir-
tutes per ipsum dominum
quam per sanctum anto-
nium faceret. Et quonia
pro affluentia gratiarum
multitudines ad eum ex
omnibus terre partibus
confluebant ut curarentur
ab eo. uerens beatus anto-
nium ne molestia multitu-
dinis fugaretur in interio-
rem heremum quo accedi ad
eum facile non posset co-
manere eum fecit ut ue-
nientes magis ipse susci-
peret antonium. Si quos
uero ipse non potuisset
curare. hos ad paulum
tamquam proliorem
sanitatum gratiam habere
mittebat et ab illo
curabantur. Lanta autem
simplicitatis eius fuisse
apud deum fiduciam tra-
dunt ut quodam tempore
eum quidam rabiem pa-
tiens in modum canis la-

uiaret omnem qui ad
se ausus fuisset accede-
re et perductus ad eum
fuisset. insistebat oratio-
ni ut demonem qui eum
urgebat fugaret. Et cum
mora fieret. nec celer sequi-
retur effectus quasi in-
fantum more indignat
dixisse fertur ad dominum.
Vere non manducabo
hodie. si eum non cura-
ueris. Et continuo quasi
delicioso domino satisf-
factum est a deo. et statim
curatus est rabidus.

De sancto piamone
Non autem michi ui-
detur dignum etiam
eius heremi habitatores
que parthemo mari ad-
iacet et uicina est opido
quod dicitur diolcho si-
lencio pretere in qua
uidimus admirabilem
presbiterum nomine pi-
amouem. totius humi-
litas et benignitatis
uirum habentem etiam
reuelacionum gratiam

Benig; quodam tempo
 re cum a domino sacri
 ficium offerret uidit an
 gelum dei stantem iuxta
 altare. et vniuscuiusq;
 monachorum acceden
 tium ad altare scribentē
 nomina in libro quem
 tenebat in manibus q̄
 ruidam tamen nomi
 na non scribentem; Cum
 q; diligenter obseruaret
 senior qui essent quorū
 nomina non scripsisset
 postquam completa sūt
 mysteria vnumquemq;
 eorum seorsum uocans
 pertinctatur quod eis
 in occulto peccati fuisset
 admissum. et inuenit ex
 confessione vnūquemq;
 eorum peccati mortalis
 obnoxium; Tunc hortat
 eos agere penitentiam.
 et semetipsum cum eis
 ante dominum proster
 nens die ac nocte tam
 quam ipse in peccatis
 eorum esset obnoxius
 flebat. et tam diu per

mansit cum eis in penite
 cia et lacrimis donec ite
 rum uideret eundem an
 gelum stantem et scriben
 tem accedentium nomi
 na. et postea quam om
 nium scripsit. tunc etiam
 illos ex nominibus euo
 cantem. et ad reconciliati
 onem altaris inuitantē;
 At uero ubi hoc senior ui
 dit intellexit eorum suscep
 tam esse penitentiam. et
 sic eos altari tota cū gra
 tulatione restituit; hunc
 etiam quodam tempore
 ferebant ad demonibus
 ita uerberatum. ut stare
 aut moueri omnino loco
 non posset; Et cum dies
 adesset dominica et res
 posceret offerri sacrificiū
 iussit se fratrum manib;
 ad altare portari; Vbi cū
 in oratione iacisset astā
 tem continuo uidit an
 gelum. qui altare solebat
 altari. et porrigentē sibi
 manū. atq; eleuantē se
 de terra. et statim ab eo

dolor ita discessit ut solito sanior putaretur.

E*De abbate iohanne;*
Fuit in ipsis locis et uir sanctus ac totius gratie bono repletus nomine iohannes; In quo tanta erat consolacionis gratia ut quacumque meticia quocumque tedio oppressa fuisset anima paucis eius sermonibus a laetitate et leticia repleret; Sed et sanitatum gratia plurima ei a deo donata est; In alijs quoque quam plurimis locis egypti sparsim uidimus sanctos dei uirtutes multas et mirabilia facientes. et totius gratie dei plenos. si paucos ex multis commemorauimus de omnibus uero explicare supra uires nostras est; Nam de hijs qui in superiore thebaide id est circa ipsam sienem habitare dicuntur: auditu solo comperimus. quod hijs pene omnibus quos

uidimus celsiores illi et magnificentiores habentur; Accedere uero ad ipsos pro itineris periculo nequiuimus. quia quamuis omnia illarum partium loca latronibus incurfentur. illa tamen que ultra ciuitate lico sunt. etiam barbaros paciuntur. et ideo nulli nobis accessus ad eos fuit. quia reuera nec eos quos superius memorauimus absque periculo uidimus; Septies namque in hoc itinere periclitati sumus. in octauo autem sicut scriptum est non optinuit nos malum. deo nos in omnibus protegente; Denique semel per quinque dies ac noctes incedentes per heremum: siti ac lassitudine periclitati sumus; Alio quoque tempore incurrimus locum. in quo est conuallis quedam humorum ex semetipso gignit

neus falsum. quem con-
 tinuo calor solis uelut
 hyemalis pruina in gla-
 ciam ita in salem stringit
 et tamquam sudas acu-
 tas ex ipso sale efficit at-
 que ita omnia illa exaspe-
 rantur loca. ut non solum
 nudos pedes ut habeba-
 mus nos sed et calcia-
 mentis munitos tere-
 bret ac secer; In his er-
 go inuenti magno cum
 periculo uix euasimus;
 Tertio cum nichilominus
 per heremum pgerem.
 incurrimus uallem quan-
 dam humorem ex semet-
 ipsa similiter quidem g-
 gignentem. sed intra se-
 met ipsam eum seruan-
 tem. cuius solum larum
 ac fetido teno repletum
 transire cupientes. usque
 ad latera desedimus;
 Cumque pene id est in eam-
 dem mergeremur. excla-
 mantes ad dominum
 uocem psalmi protuli-
 mus dicentes. saluum me

fac deus quoniam intra-
 uerunt aque usque ad ani-
 mam meam; Iustus sum
 in limo profundi et non
 est substantia; Quartum
 periculum pertulimus in
 aquis quibusdam que ex
 immundacione nihil reman-
 serant. in quibus tuuo
 continuo afflicti. uix eua-
 dere potuimus; Quintum
 periculum fuit nobis ala-
 tronibus tum secus mare
 iter ageremus. qui per de-
 cem milia passuum inse-
 quentes nos. quos peri-
 mere ferro non poterant
 pene exanimis reddide-
 runt perfugam; Sextum
 discrimen nobis in ipso
 nihil flumine fuit. in quo
 nauigantes. pene submer-
 si sumus; Septimum in stag-
 no quod maroete appel-
 latur. uento seimente in
 sulam quandam eieci su-
 mus. hyeme grauissima
 et tempestate super nos
 feruente; Erat enim tem-
 pus quo epiphaniarum

est tempus in

dies celebrabatur; Octa-
uum autem fuit quod cū
ad unie monasteria ueni-
remus. locum quendam
inadimus. in quo refluē-
tis nili aqua residens ue-
lut stagnum quoddam
effecerat in quo multe b-
bestie et precipue corcho-
drilli plurimi erant; Qui
cum ad temporem solis
erissent. resoluti circa ho-
ram stagni iacebant. ita
ut ignorantibus nobis
mortui uiderentur; Cum
accederemus ad uidēdā
mirandamq; magnitudi-
nem bestiarum quas era-
mines putabamus. con-
tinuo ut sonitum pedum
senserunt erate. irruere
et insectari uehementer
nos ceperunt; Nos autē
magno cum clamore et
gemitu nomen cūsti do-
mini inuocauimus. cui
misericordia affuit. et bes-
tie que contra nos insur-
rerant. quasi ab ange-
lo repellente in stagnum

A Tercū libz qre in lib' illoim sup mathj in fine p' explanas

protinus proiecte sunt;
Nos autem cursu concito
ad monasteria festinaui-
mus. gratias agentes
deo nostro qui nos de tan-
tis periculis liberauit
et tanta nobis ostendit
mirabilia. ipsi honor et
gloria in secula seculorū
amen. *Incip' p'fatio Eua-*

gri p'libri i uita sc'i antoni

Presbiter monachi.

Peuagrius carno-
filio in cūsto salutem;
Ex alia in aliam linguā.
ad uerbum expressa trans-
lacio sensum operit. uelu-
ti lectum gramen sata strā-
gulat; Dum enim casib;
ac figuris seruit oratio.
quod breui poterat indi-
care sermone. longo am-
bitu circumacta uix ex-
plicat; hoc igitur ego
uitans. ita beatum An-
tonium repetente trans-
posui. ut nichil desit ex
sensu. cum aliquid ex uer-
bis desit; Alij sillabas
aucupentur et litteras.

tu quere sententiam;
Incipit prologus sancti atha-
 nasy episcopi in vita sancti
Optimi antony mo-
 nasterii in istis uachis;
 certamen. aut equare
 egypti monachos. aut
 superare nitentes uirtu-
 tis instantia; **E**t enim
 iam apud nos plurima
 sunt monasteria. mona-
 chorum quoque nomen
 est celebre. et hanc uolu-
 tatem iuste quisque mira-
 bitur; **D**ranibus quoque
 uobis. optatum deus
 tribuet effectum; **Q**uo-
 niam igitur exegistis a
 me ut uobis scriberem
 de conuersatione sancti
 antony. uolentibus dis-
 cere quemadmodum
 ceperit. quod ue fuerit
 ante sanctum proposi-
 tum. qualem etiam ter-
 minum habuerit uite.
 et si uera sunt ea que de
 eo fama dispersit. ut ad
 eius emulationem atque
 exemplum uos institue-

re possitis. magna cum le-
 ticia suscepi uestre carita-
 tis imperium; **E**t enim mic-
 hi ingens lucrum est atque
 utilitas hoc ipsum quod
 recordor antony. et uos
 cum admiratione audie-
 tes. scio eius propositum
 cupere sectari; perfecta est
 siquidem ad uirtute uia.
 antonium scire quid fue-
 rit; **E**rgo ut breuiter dica.
 et omnibus quam de eo
 referentium sermo iactauit
 credite. et minima uos es-
 timare audisse de maximo.
 quia non ambigo nec eos
 omnia potuisse cognosce-
 re. cum ego rogatus a uo-
 bis quantacumque per epis-
 tolam significauero. non
 equalis sim meriti narra-
 turus; **S**ed et uos omnes
 hinc nauigantes studioso
 pertunctamini. quo sin-
 gulis que norunt referen-
 tibus. congrua dignaque
 tanti nominis relatio com-
 pleatur; **D**isponenda itaque
 post lectionem heterarum

uestrarum aliquos ad me
monachos inuitare. et
maxime eos qui crebro
ad eum ire consueuerat.
ut plenius aliquid addis-
cens. munera maiora uo-
bis transmitterem; Sed
quod et nauigationis tem-
pora labebantur. et lichte-
rarum portitor uehemen-
tissime festinabat. id eo qd
et ipse noueram. frequen-
ter enim eum uisitaui. et
que ab eo didici qui ad pre-
bendam ei aquam non par-
uum tempus cum eo fe-
cit. dilectioni uestre indi-
care properaui. utrobique
curam ueritatis habens.
ut neque plus aliquis au-
diens miraculorum con-
gestionem non credat. nec
rursus meritis eius infe-
riora cognoscens non pu-
tet dignum esse miraculo
pro tanti nominis uiro;

Igitur **Incapit uita sancti**
anto antonii monachi
nii ab athanasio episcopi
nobilibus copo edita;

religiosis qd parentibus
ab egypto oriundus fuit.
tanta nutritus suorum
cura. ut nichil aliud pter
parentes domumque cog-
nosceret; Et cum iam p-
puer esset non se litteris
erudiri. non ineptis in-
fantum iungi passus e-
fabulis. sed omni deside-
rio flagrans secundum
quod scriptum est. inno-
center habitabat domum;
Ad ecclesiam quoque cum
parentibus sepe conue-
niens. nec infantum las-
ciuas. nec puerorum neg-
ligentiam sectabatur.
sed tantum que legeba-
tur ascultans. utilitate
preceptorum uite insti-
tutione seruabat; Non
suis ut solet illa etas p-
uarijs delicatis qd cibis
umquam tedio fuit. non
esse mollioris blandime-
ta sectatus est. hijs solu-
que dabantur ei conten-
tus. nichil amplius re-
quisiuit; Post mortem

autem parentum ambo-
 rum annorum circiter
 decem et octo seu uiginti-
 cum sorore ad modum
 paruula derelictus. et do-
 mus et sororis honesta
 curam gerebat; Nec dum
 uero sex fluerant menses.
 quibus ad ecclesiam ut so-
 lebat occurrens. recorda-
 batur quomodo et apos-
 toli omnibus spreto secu-
 ti fuissent saluatorem. et
 multi in actibus aposto-
 lorum facultatibus suis
 uenditis. prena ad pedes
 eorum detulissent. egenti-
 bus partienda. que uel q
 quanta spes isdem repo-
 sita esset in celis; Taha se-
 cum reuoluens intrauit
 in ecclesiam. et accidit ut
 tunc euuangelium lege-
 retur. in quo dominus di-
 cit ad dyutem; Si uis per-
 fectus ^{esse} uade et uende om-
 nia que habes et da pau-
 peribus et ueni sequere
 me. et habebis thesaurum
 in celo; Quo audito. quasi

diuinitus huiusmodi ante
 memoriam concepisset. et
 ueluti propter se hec esset
 scriptura recitata. ad se do-
 minicum traxit imperium.
 statim q; regressus possesi-
 onem quam habebat. ari-
 re autem erant trecenti iu-
 geres et ualde optimi ui-
 cibus largitus est. ne in ali-
 quo aut sibi aut sorori mo-
 lesta gigneretur; Cetera ue-
 ro que in mobilibus possi-
 debat uniuersa uendidit.
 et aggregato non eriguo
 preno indigentibus dedit.
 parius tamen ob sororem
 reseruatis. que et seru et e-
 rate uidebatur infirmior;
 Rursus autem ad ecclesia
 ingressus. cum audisset do-
 minum in euuangelio di-
 centem nolite cogitare de
 crastino. reliquam quoq;
 porcionem pauperibus d-
 distribuit. neq; se uersari
 passus est domi. sed sorore
 fidelibus. ac uotis uirgini-
 bus commendata ut caru
 nutiretur exemplo. ipse ia

omnibus seculi uinculis
liberatus. asperum atq; ar-
duum arripuit institutū;
Nec dum autem tam cre-
bra erant monasteria in
egypto. neq; omnino ani-
am solitudinem quisquā
nouerat. et quicumq; in
xpisti seruitute sibi met p-
desse cupiebant. haut pro-
cul a sua uillula insticie-
bantur; Erat igitur in a-
gello uicino sener quidā
uitam solitariam a prima
sectatus etate; Hunc anto-
nius emulatus est ad bo-
num. et primo quidem i-
cipiens etiam ipse in locis
paululum a uilla remo-
oribus manebat. ex inde
autem si quem uigilante
in hoc studio comperiret.
procedens querebat ut
a pes prudentissima. nec
ad habitaculum suum an-
te remeabat. nisi eius que
cupiebat frueretur aspec-
tibus. et sic tamquā munc-
re mellis accepto. abibat
ad sua; Tali ibidem insti-

tutus exordio cum per
dies singulos ita animū
roboraret. ut nec opum
paternarum nec suorum
meminisset affinium:
omne etiam desiderium
et sollicitudinem erga
id quod ceperat exerce-
ret operabatur manibus
suis. sciens scriptum esse.
qui non operatur nec
manducet; Mercedem
sane operis sui precio pa-
nis excepto. egentibus
largiebatur; Orabat fre-
quenter. quippe qui di-
dicerat quod oporteret
sine intermissione deū
rogari; Auditioni etiam
scripturarum ita studiū
commodabat. ut nichil
ex eius animo laberetur.
sed uniuersa precepta do-
mini custodiens memo-
riam pro libris haberet;
Sic suam uitam instati-
ens ab uniuersis fratribus
puro diligebatur affectu.
et omnibus ad quos p-
gebat obediens propri-

as singulorum gratias
 hauriebat; huius conti-
 nentiam illius iocundi-
 tatem sectabatur; Istius
 lenitatem. illius uigila-
 tiam. alterius legendi e-
 mulabatur industriam;
 istum ieiunantem. illum
 humi quiescentem mira-
 batur; Alterius pacienci-
 am. alterius mansuetu-
 dinem predicabat; Om-
 nium quoque uicariam
 erga se retinens caritate
 atque uniuersis uirtutum
 partibus unigatus ad se-
 dem propriam reuerte-
 batur. ibi secum uniuer-
 sa pertractans. omnium
 in se bona nitebatur ex-
 primere. Neque enim ad-
 uersus coeuos aliquan-
 do mouebatur. sed ea tan-
 tummodo flamma egre-
 gio uero creste erat in pec-
 tore ne secundus cuiquam
 in predictis operibus in-
 ueniretur; Et hoc ita fa-
 ciebat ut cum omnes
 gloria ante iret. omni-

bus tamen carus esset;
 Nam et uicini et mona-
 chi ad quos sepe uenie-
 bat antonium uidentes
 deicolam nuncupabant.
 indultis quoque nature uoca-
 bulis. quidam ut filium
 alij ut patrem diligebant.
 Dum hec gerebat anto-
 nius. quibus omnium
 in se prouocabat affectu
 inimicus nominis xpisti
 ani diabolus impacien-
 ter ferens tantas in ado-
 lescente uirtutes. ueteranus
 eum aggressus est fraudibus.
 et primo quidem temp-
 tans. si quomodo posset
 ab arrepto eum institu-
 to detrahere inmittebat
 ei memoriam possessionum.
 sororis defensionem ge-
 neris nobilitatem amore
 rerum fluxam seculi glo-
 riam. esse uariam delecta-
 tionem. et reliqua uite re-
 missioris blandimenta.
 postremo uirtutis arduum
 finem. et maximum pue-
 niendi laborem necnon

corporis fragilitatem. et
etatis spacia prolixa. pro-
fus maxima ei cogitatio-
num caliginem suscita-
uit; Postquam autem o-
rationibus eius ad do-
minum effusis. per passi-
onis fidem se intellexit eli-
di. consueta aduersum om-
nes adolescentes arma ar-
ripiens. nocturnis eum in-
quietabat illecebris. per
dies etiam tam apertis ad
eum celis iruebat. ut nul-
lus ambigeret quin anto-
nius contra diabolum di-
micaret; Nam et ille cogi-
tationes sordidas cona-
batur inferere: et hic ora-
tionibus eas amouebat;
At dum ille titillabat sen-
sus naturali carnis ardo-
re; hic fide ac ieiunijs cor-
pus omne uallabat; Ille
per noctis in pulchre mu-
lieres uertebat ornatum.
nulla omittens figmenta
lasciue. hic ultucis gehen-
ne flammis. et dolorem
vermium recordans. cogi-

tationi libidinum obici-
ebat; Ille adoleſcentie lu-
bicum iter ad ruinam faci-
le proponebat. hic eter-
na iudicij futuri tormēta
considerans. illeſam ani-
me puritatem per temp-
tamenta ſeruabat; Iſta
autem omnia ad confu-
ſionem dyaboli fiebant;
Qui enim ſimilem ſe deo
fieri poſſe exiſtimabat.
nunc ab adoleſcente ut
miſerrimus deludebat.
et qui contra carnem et
ſanguinem gloriabatur
cum magna exultatione
ab homine carnem geſ-
tante ſuperabatur; Ad-
iuuabat enim ſeruum
ſuum dominus. qui noſ-
tri gratia carnem ſuſci-
piens uictoriam corpori
contra dyabolum largi-
tus eſt. ut ſingulis ita
certantibus apoſtolicū
liceret proferre ſermonē.
non ego. ſed gratia dei
que mecum eſt; Ad poſ-
tremum cum nec hoc ar-

gumento destituere pos-
 set antonium draco ce-
 terimus. et uideret se
 semper ab eius cogitaci-
 onibus repelli. secundū
 quod scriptum est strides
 dentibus et ululans q̄
 lis est merito. talis appa-
 rebat et uultu. puer hor-
 ridus atq; niger. ad ei-
 se genua prouoluens.
 humana uoce deflebat
 dicens. multos seduri.
 plurimos decepi. nunc
 autem ut a ceteris sanc-
 tis ita. et tuo labore sum
 superatus; Quem cum
 interrogaret antonius.
 quis nam esset qui tali-
 a loqueretur ait; Ego
 sum fornicationis ami-
 cus. ego multimoda ad-
 uersum omnes adoles-
 centes turpitudinis ar-
 ma suscepi. erinde spiri-
 tus fornicationis uocor;
 Quantos pudice uiue-
 re disponentes fefelli.
 quot tenuiter incipien-
 tes ad sordes pristinas

redire persuasi; Ego sum
 propter quem propheta
 lapsos increpat dicens;
 Spiritu fornicationis se-
 ducti estis; Et reuera per
 me enim et illi fuerant
 supplantati; Ego qui te
 ipsum sepe temptaui. et
 semper repulsus sum; Cū
 hoc xpisti miles audisset
 gratias agens deo. et lar-
 gitorū aduersus inimicū
 confortatus audacia ait;
 Multum ergo despectibi-
 lis es. multumq; cōtemp-
 tibilis; Nam et obscuritas
 tua. et etas. infirmarum
 signa sunt rerum; Nulla
 michi iam de te cura est;
 Dominus michi adiutor
 est. et ego erultabo super
 inimicos meos; Et statim
 ad uocem cantantis fan-
 tasina quod uidebatur
 euauit; Hec autem an-
 tonio contra dyabolum
 fuit prima uictoria. imo
 uirtus in antonio salua-
 toris. qui peccatum in
 carne condempnauit.

ut iustificatio legis in
bis compleretur. qui nō
secundum carnemambu
lamus. sed secundū spiri
tum; Sed neq; antonio
dedit securitatem hic vi
triumphus. nec dyabolo
defecere semel fracte iures;
Nam et iste ut leo rugiēs
quererebat aditum p que
posset irumpere. et ille
scripturarum doctus elo
quio. multas esse demo
num deceptiones sollem
propositum labore serua
bat. considerans quia pos
sit sathanas in carnis col
luctatione superatus no
uarum arcium aduersus
eum machinas commo
uere; Idcirco magis ac
magis subiugabat cor
pus suum. ne victor alio
rum in alijs uinceretur;
Disponens igitur durio
in se uite lege constingere.
et cum omnes infatiga
bilem adolescentis mira
rentur instanciam. sanc
tum toleranter ferebat.

laborem. quia uolunta
rie seruitutis longum
in dei opere studium cō
suetudine in naturam
uertebat; In edie autē
et uigiliarum intantū
patiens erat ut creduli
tatem uiribus uinceret;
Pernoctabat in oratio
nibus sepiissime. cecubar
in die semel post solis oc
casum. non nunquam
bidui. tandem sic p ma
nens. quarta demum
die reficiebatur; Sume
bat uero panem et sal.
potum q; aque p parū;
De caribus uero et ui
no recitare melius puto
quam quicquam dice
re. quando nec apud
plurimos quidem mo
nachorum istius modi
aliquid reperiatur; De
a autem membra con
cedens. unco conterro
et alio utebatur; Ali
quociens etiam super
nudam humum iace
bat. unguenta penit

repudiatis cum diceret
 minime posse utencium
 et precipue iuuenium cor
 pora roborari nisi olei es
 sent lenitate mollita. o
 portere econtrario aspe
 ros carni labores impe
 ran. secundum apostoli
 preceptum dicentis. qñ
 do infirmior tunc fortior
 sum; Asserebat sensum
 animi sic posse reuiuif
 cere si corporis impecus
 fuissent fatigati; vnde
 nec temporum longitu
 dine laborum merita
 pensabat. sed amore et
 famulatu spontaneo s
 semper tamquam i pñ
 cipis constitutus ad p
 fectum diuini metus
 desiderium concitabat.
 nouis q̄ cupiens auge
 re prete vita. supradicti
 doctoris sermonum re
 cordabatur qui ait. pre
 terita obliuiscens. et in
 futurum conualescens.
 Meminerat quoq̄ helie
 prophete dicentis. uiuit

dominus cui asto hodie
 ante ipsum et diserebat
 cur hodie esset appositū.
 qui non computabat he
 lyas preteritum tempus.
 sed tamquam cotidie in
 certamine constitutus.
 talem se cupiebat prebe
 re qualem sciebat dignū
 dei esse conspectibus pu
 rum corde. et paratum
 obedire uoluntati eius;
 Igitur secum reputans
 oportere dei famulum
 et instituto magni helie
 exemplum capere. et ad
 illud speculum uitam suā
 debere componere. ad se
 pulchra non longe auul
 la constituta secessit. vni
 de cognitis mandauit.
 ut statutis diebus sibi a
 limenta deferret; Et cū
 in vna memoria supra
 dictus frater eum clau
 sisset solus ibidem mora
 batur; Metuens ergo di
 abolus. ne accessu tempo
 ris heremum quoq̄ ha
 bitari faceret ita eum ag

gregatis satellitibus suis uaria cede lacerauit. ut doloris magnitudo et motum auferret et uocem; Nam et ipse postea referebat uulnera fuisse tam graua ut uniuersa hominum tormenta superarent. sed dei prouidencia que nunquam in se sperantibus deest conseruabat antonium. Alio die is quem supra diximus frater aduenit. cibos deferens assuetos. inuenit q̄ eum contractis foribus in terra iacere quasi mortuum. et humeris impositum ad uillule domicilium deportauit; Quo audito. ingens uicinarum. acq̄ affinum multitudo concurrens. tuste in medio positi funeris reddebat officium; Et iam media noctis parte transgressa. grauis per uigiles omnium oculos uicerat sopor. cum antonius a

nima paululum redente. suspirans eleuauit caput. et postquam ceteris alta quiete prostratis. eum a quo delatus fuerat. uigilare conspexit. nutu aduocans obsecrauit. ut nullo penitus ericato. ad pristinum se referret habitaculum; Delatus ergo iuxta morem solus iterum permanebat. et stare quidem propter recentes plagas non poterat. orans uero prostratus. post orationem clara uoce dicebat; Ecce ego hic sum antonius. non fugio uestra certamina. eam si maiora faciatis. nullum me separabit a caritate ipisi; Psallebat q̄ dicens; Si constiterint aduersum me castra non timebit cor meum; Laeta eo dicente. bonorum hostis diabolus admiratus. quod post tot uerbera ausus fuisset

reuerſi. congregatis ca-
 nibus ſuis et proprio e-
 tuore ſe lamians. uide-
 tiſ ait. quoniam neq; ſ-
 ſpiritu fornicationis nec
 corporis doloribus ſupe-
 ratuſ. inſuper audac-
 ter laceſſit uoſ. Omnia
 arma arripite. acruſ no-
 biſ impugnandus eſt. ce-
 det ſcite quos prouocet.
 Dixit et adhortantiſ uo-
 cem audiencium turba
 conſenſit. quia in nume-
 raſ habet dyaboluſ ar-
 teſ nocendi; ſonituſ i-
 gitur repentinuſ incre-
 puit. ita ut loco fundituſ
 agitato. et parietibuſ
 patefactiſ multiphana
 demonum turba erinde
 ſe effunderet; Nam et bel-
 liarum et ſerpencium for-
 maſ induentes omnē
 protinuſ locum repleue-
 re fantaſiaſ leonum. tau-
 rorum. luporum. aſpidū.
 ſerpencium. ſcorpionū.
 ueenon et pardoruū. atq;
 urſorum et hec ſingula

ſecundum ſuam natura
 formam fremebant; Ru-
 giebat leo occidere uoleſ.
 taurus mugitu et cornib;
 minabatur. ſerpentiſ ſibi-
 lum perſonabat. luporuū
 impetuſ immittebantur.
 parduſ diſcolor atergo q
 auctoriſ ſui calliditateſ
 uariaſ indicabat. truceſ
 omnium uultuſ et uo-
 ceſ horride duruſ audit;
 Antoniuſ flagellatuſ atq;
 conſeſſuſ ſeneſcebat quide
 aſperiores doloreſ corpo-
 riſ. ſed incertuſ durabat
 mente per uigili. et licet
 gemitum uulnera carniſ
 erprimeret. ſenſu tamen
 idem permanenſ. quaſi
 de inimiciſ luderet loq-
 uatur; Si uirum aliqd
 haberetiſ. ſufficeret un
 er uobiſ ad prelium; Sed
 quia domino uoſ ener-
 uante frangimini. multa
 temptatiſ inferre terro-
 reſ. cum hoc ipſum infir-
 mitatiſ indicium ſit. qd
 irrationabilium formaſ

induntis bestiarum; Purus
q̄ confidens aiebat; Si qd
ualetis. si uobis in me do
minus potestatem dedit.
ecce presto sum deuorate
concessum; S̄ in uero non
potestis: cur frustra uini
mini; Signum enim no
bis crucis et fides ad do
minum. in expugnabilis
murus est. Multa contra
eum minitantes fremen
bant dentibus suis quod
nullus temptamenta se
queretur effectus. sed max
ime e contrario gigneret
illusio; Non oblitus ihesu
colluctationem serui sui.
eidem factus protector;
Deniq̄ cum eleuaret ocu
los desuper uidit culmē
aperiri. et deductis tene
bris radium ad se lucis i
fluere; Post huius splen
doris aduentum. nec de
monum aliquis appa
ruit. et corporis dolor ex
templo deletus est. Edifi
cium quoq̄ quod paulo
ante dissolutum fuerat

instauratum est; Illico p̄
sentiam dominum intel
lent. et ex intimo pecto
re trahens longa suspi
ria: ad uisionem que ei
apparuerat loquebat̄
dicens; Vbi eras ihesu
ubi eras: quare apri
ncipio non affuisti ut sa
nares uulnera mea. Et
uox ad eum facta est di
cens; Antonium hic etiam.
sed expectabam uidere
certamen tuum; Nunc
quia dimicando iurli
ter non cessisti. semper
auxiliabor tibi; et faciā
te in omni orbe nomi
nari; Hys auditis erur
gens in tantum robo
ratus orabat. ut intel
ligeret plus se recepisse
tunc uirtum quam ante
perdiderat; Erat autē
tunc antonius annos
natus triginta et quinq̄;
Et in cum uoluntati pr
prompte merita glori
osa succederent. uadēs
ad supradictum senem

precabatur ut in deserto
 pauper abiret; Causan-
 te illo senile eum: reiq;
 nouitatem solus coten-
 dit ad montem. et here-
 mi ad huc monachus ig-
 note. rupto metu uiam
 conatus est pandere; S;
 nec tunc cessauit infan-
 gabilis aduersarius. Na
 impedire eius propo-
 situm uolens. argenteum
 iniuere discum proie-
 cit; Quo uiso antonius:
 callidi artificis agnouit
 astuciam: stans q; intre-
 pidus et discum toruis
 intuens oculis: doli auc-
 torem in fantasmate ob-
 iurgabat argenti: talia
 secum reputans; Vnde
 hic in deserto discus. flui-
 um hoc iter est: nulla s;
 sunt uestigia commean-
 tum. lapsus de sarcina
 pro magnitudine lace-
 re non potuit; Sed et
 qui perdidit reuersus:
 obsolitudinem locorum
 inuenisset profecto quod

ruerat; hoc artificium tu-
 um est dyabole: non im-
 pedies uoluntatem mea:
 argentum tuum tecum
 sit in perditione; hoc illo
 dicente: discus ut fumus
 a facie eius euauit; De
 hinc non ut ante fanta-
 siam: sed ingentem mas-
 sam auri iacentem in in-
 nere conspexit; Verum h
 hanc utrum dyabolus si-
 mulauerit: an ad auto-
 num comprobandum
 qui nec ueris opibus in-
 escaretur: uirtus celestis
 ostendit ignoratur; hoc
 tantum agnouimus: q; a
 quod iustum est aurum
 fuit; At ille magnitudi-
 nem ammiratus radian-
 tis metalli: rapido quasi
 quoddam uitaret incen-
 dium ad montem usq;
 perrexit: ibi q; flumine
 transuadato inuenit cas-
 tellum desertum: plenu
 ob tempus et solitudine
 uenenatorum animaliu;
 In quo se constituens: no

uus hospes habitabat:
statim q̄ ad eius aduen-
tum ingens turba serpe-
cum quasi persecutore
passa profugit; At ille ob-
structo lapidi introitu:
panes mensuum sex ut
thebeis mos est secum re-
condens: nam crebro per
annuum incorrupti diuare
solent. necnon et aque ha-
bens eriguum solitarius
perdurabat. nusquam i-
de procedens: nū quam
aliquem suscipiens: itan-
tum ut cum bis in anno
per tectum desuper pa-
nes acciperet nullum cū
deferentibus haberet col-
loquium; Multis igitur
uidendi eum desiderio: et
studio requirendi ante
ostium eius pernoctan-
tibus audiebantur. ut u-
uulgi uoces aduersus an-
tonium tumultus q̄ dice-
tium; Quid te nostris in-
genis habitaculis: Quid
tibi et deserto. Abscece a
finibus alienis: nō potes

hic habitare: Non insi-
dias sustinere; Et p̄mo
quidem qui foris erant
estimabant aliquos ho-
mines scalis postas in-
troisse: ubiq̄ contendere;
Postquam autem per-
cauernam introspicien-
tes nullum uiderunt:
demonēs contra eum
intellerere contendere:
et nimio metu territi
antonij auxilium flagi-
tabant; At ille ostio p-
pinquans ad consolā-
dos fratres ne timerēt
atq̄ ut inde recederent
precabatur: trepidan-
tibus q̄ assererat. a de-
monibus incuti metū;
Signate uos inquitens:
et abite secum: ipsos q̄
semet ipsos sinite delu-
dere; Itaq̄ reuertentib;
illis hic remanebat il-
lesus: nec unquam in
certamine lassabatur;
Accedencium enim aug-
menta profectuum: u-
debilitas repugnantia

64
marimum eius conten
tioni leuamen addide
rant: dum eius animo
constanciam suggere
bant; Rursum q̄ ad he
remum uenientibus tur
bis que iam mortuum
cum se estimauerant re
puras: ille psallebat
inuisecus; Erurgat de
us et dissipentur inimi
ci eius: et fugiant qui
oderunt eum a facie ei;
ut fumus minuitur de
ficiat. ut liqueat cera
a facie ignis. ita pereat
peccatores a facie dei;
Et iterum; Omnes gen
tes circumdederunt me:
et in nomine domini
uindicaui in eis; Sic an
nis uiginti solitarie t̄is
actis. atq; ab hominū
segregatus aspectibus:
cum magna et propo
siti inuitari cupientū
et notorum multitudo
concurreret: necnō et
patientium infinita ad
se caterua conglomerata

ret. tandem pene iam fo
ribus euulsis. quasi ex
aliquo celesti adito con
secratus apparuit; Ob
stupuerunt uniuersi. et
oris gratiam et corporis
dignitatem: quod nec
per quietem incumuerat:
nec ieiunijs demonūq;
certamine faciem pallor
obsederat: sed econtrari
o quasi nichil temporis
egisset antiquus memb
rum color perseuerabat;
Porro quanta miracula:
que in illo animi puri
tas fuit; Numquam hi
laurate nimia solutus
i risum est: numquam
recordacione peccati t̄is
tia ora contraxit. nō mag
nis stupendum se elatus
est laudibus; nichil illo
indecens solitudo: nichil
asperum cottidiana cum
hostibus bella contule
rant: temptata mens e
quali ad cuncta ferebat
examine; Plurimos igit
ab immundis spiritibus:

et infirmitatibus uarijs
dei gratia per anconium
liberauit; Sermo eius sa-
le conditus solabatur in
mestos: docebat inscios:
concordabat iratos. om-
nibus suadens nichil a-
moueri ipse ante ponendum;
Proponebat quod ante oculo-
los bonorum magnitudi-
nem futurorum: et dei
clemenciam. et beneficia
reterebat indulta quod
proprio filio suo non pe-
perit. sed pro nostra om-
nium eum salute tradi-
dit; Nec mora plures au-
diencium ad humanarum
rerum contemptum hec
eius suasis oratio. et ha-
bitandi heremum istud
erordium fuit; Quid sa-
ne et maissenoytarum opi-
do gestum sit: non transi-
bo silencio; Nam cum fra-
tres uellet inuisere. et ri-
uulum fluminis nili qui
cocodrillis et multis ei
fluminis bestijs plenus
erat transuadare esset ne-

cesse. tam cum comitibus
suis transiit ille. qua
inde rediit in columis;
Rursus quod in pristinis la-
boribus perseuerans:
nouos antiquosque mo-
nachos pro etate. uel te-
pore paterno modera-
batur affectu;

Quadam autem die
cum a congregatis
fratribus rogaretur ut
isdem institutoria pre-
cepta largiretur: cum pro-
phetica fiducia exaltans
uocem dicebat: ad omnem
quidem mandatorum
disciplinam scripturas
posse sufficere: sed et hoc
optimum fore si inuitus
se inuicem fratres con-
solarentur sermonibus;
Et uos ergo inquit ut
patri referre que nostis:
et ego que per longam
etatem consecutus sum
quasi filiis indicabo;
hoc autem sit primum
tunc in commune
mandatum: nullum

in arrepti propositi ui
 gore lascescere: sed q̄si
 incipientem augere sem
 per quod cepit: p̄ser
 tum cum humane uite
 spacia eternitati compa
 rata. breuissima sunt ac
 parua; Ita erorsus paulu
 lum siluit: et ammira
 tus dei nimiam largita
 tem: rursus adiecit dices;
 In presenti hac uita eq̄
 lia sunt pro rerum com
 mutatione cōmetia: n̄
 maiora recipit ab emen
 te qui uendit: promissi
 o autem uite eterne uili
 precio comparat; Scrip
 tum est enim; Dies uite
 nostre septuaginta āni;
 Si autem in potentati
 bus octoginta anni:
 Quicquid reliquum ē
 labor et dolor; Quando
 ergo octoginta. aut cen
 tum. aut multos annos
 laborantes in dei opere
 uiremus: non pari te
 pore regnaturi sumus
 in futuro. sed p̄ ānis sup̄

dictis: omnium nobis
 seculorum regna tribuen
 tur; Non terram heredi
 tabimus sed celum: corp̄
 quoq; corruptum relin
 quentes: id ipsum cum
 incorruptione recipiem;
 Ergo filioli non uos aut
 tedium defatiget: aut va
 ne glorie delectet ambitio;
 Non sunt enim inquit cō
 digue passionēs huius
 temporis ad futurā glo
 riam: que reuelabitur ī
 nobis; Nemo cum asper
 erit mundum reliquisse
 se arbitretur ingentia:
 quia omnis terra ad in
 finitatem celorum com
 parata. breuis ac parua
 est; Si ergo nec uniuerso
 orbi renunciantes dignū
 aliquid habitaculis pos
 sumus compensare ce
 lestibus: se vnusquisq;
 consideret. et statim itel
 liget paruis thesauris et
 parietibus uel modica
 auri porcione contemp
 ta: nec gloriam se debere

quasi magna dimiserit.
nec tedere. quasi parua
sit recepturus; vt enim
contempnit aliquis vnā
eram dragmam: ad drag
mas centum aureas con
quirendas: ita etiam qui
totius orbis dominium
dereliquit centuplum de
melioribus premijs in
sublimi sede percipiet;
Ad summum illud p̄spi
cere debemus: quod et
si nostras uelimus reten
tare diuicias: tamen lege
mortis ab ipsis deuella
mur inuiti: ut in libro ec
clesiastes scriptum est: quā
nescit homo quid sit post
eum in labore suo; Cur
igitur non faciamus de
necessitate uirtutem: cur
non ad lucranda regna ce
lestia ultro relinquimus:
quod lucis istius sine per
dendum est; Nichil eorū
cure sit xp̄stianis. q̄ seculū
auferre non possunt; Illū
potius debemus expete
re: quod nos ducat ad ce

lum sapienciam: scilicet
castitatem. iusticiam. uir
tutem. sensum. perugi
lem: pauperum curam:
fidem in xp̄sto robustā:
animum ire uictorem:
hospitalitatem; hec sec
tantes. mansionem no
bis ī terra quictorū scdm
euangelium preparabi
mus; Consideremus nos
dei esse famulos. et ser
uitutem debere ei a quo
creati sumus; vt enim
seruus preteriti gracia
famulatus presens aut
futurum non contemp
nit imperium: nec audeat
asserere quod ex labore
transacto instantis ope
ris habere debeat liber
tatem. sed iugi studio
andem semper exhibet
seruitutem: ut et domi
no placere possit. et ne
metum lucretur et uer
bera: sic et nos congru
it parere preceptis dmi
nis: scientes quod equus
ille retributor. in quo q̄

^{ue}
 q; intierit in eo sit iudi
 caturus: quod prophe
 tica per ezechielem uo
 ce testatur; Nam et i fe
 lir iudas propter vni
 us noctis impietatem:
 omni preteriti temporis
 labore priuatus est; Id
 ideo tenendus est conti
 nuus rigor instituti ha
 bentibus dominum:
 auxiliatorem: sic scriptu
 est. quia omni operan
 ti bonum et deus coo
 peratur; Id ueritiam
 autem calcandam apos
 toli precepta replicem:
 quibus se mori cotidie
 testabatur; Similiter
 et nos humane condi
 tionis uitam anticipē
 retractantes: non pec
 cabimus; Cum enim er
 atati a somno ad uelpe
 ram nos peruenire du
 bitemus: et quieti cor
 pora concedentes de lu
 cis non confidamus ad
 uentu: et ubiq; nature
 nostre ac uite incerte

memores domini nos in
 telligamus prouidencia
 gubernari non modo nō
 delinquimus. aut aliqua
 fragilitate raptabimur.
 sed nec uascemur quidem
 aduersus aliquem: nec
 terrenos congregare the
 sauros ambiemus. quin
 potius metui cotidiani
 recessus: et se iungendi
 corporis iugi meditacio
 ne omnia caduca calca
 bimus; Cessabit mulie
 rum amor. libidinis i cen
 dium extinguetur. inui
 cem nobis debita uost
 donabimus. ante oca
 los semper habentes
 ultime retribucionis ad
 uentum. quia maior for
 mido. et penarum hor
 ridus timor et lubrica
 carnis incendia dissoluit.
 et ruentem animam q̄si
 ex aliqua rupe sustentat.
 Ideo q; precor ut ad finē
 proposita omni labore
 tendamus; Nemo post
 tergum respiciens loch

imitetur uxorem. preser-
tim cum dominus dixe-
rit. nullum ponentē ma-
num super aratrum. et
retro respicientem dignū
esse regno celorum; Respi-
cere autem retro nichil a-
liud est. quam in coepei-
terū quod ceperis. et mū-
danis iursum desiderijs
obligari; Nolite queso vir-
tutis tamquam impossi-
bile nomen pauere. nec
peregrinum uideat̄ uo-
bis aut procul positum
hoc studium. quod ex nos-
tro pendet arbitrio. hui-
operis homini inserta ē
natura. et eius modi res
est que nostram tantum
modo uoluntatem exsp̄-
tat; Greca studia qui nes-
cit transmarina sectatur.
et in alieno orbe consti-
tutus manuum litterarū
querit magistros; Nobis
nulla proficiscendi. nulla
transfretandi fluctus ne-
cessitas unminet. ī omni
sede terrarum constituta

sunt regna celorum; Unde
de dominus ait; Reg-
num dei intra uos est;
Virtus que in nobis est.
mentem tantum requi-
rit humanam; Cui enī
dubium est quia natu-
ralis anime puritas.
si nulla fuerit extrinse-
cus sordide polluta fons
sit et origo uirtutis.
Bonam eam necesse
est. creauerit bonus ar-
ator; Quod si forte tūc
tabimur audiamus
ihesum filium naue po-
pulo dicentem; Rectū
facite cor uestrum ad
dominum deū israel;
Nec iohannes dissonā
inculit de uirtute sen-
tentiā predicans. ar-
tas facite semitas eius;
Siquidem hoc est rectā
esse animam. cum eius
principalis integritas.
nulla uiciorum labe
maculatur; Si naturā
mutauerit. peruersa
tunc dicitur; Conditio

si seruetur. uirtutis est;
 Animam nostram com-
 mendauit nobis deus.
 seruemus depositum
 quale accepimus; Ne-
 mo causam potest erui
 secus situm esse quod i-
 se nascatur; facturam
 suam qui fecit agnoscat
 opus suum inueniat ut
 creauit; Sufficit nobis
 naturalis ornatus; Ne
 deturpes o homo quod
 tibi largicio diuina con-
 cessit; Opera dei immu-
 tare uelle polluere est;
 Illud etiam sollicite pro-
 uidere debemus ut tyra-
 nicam ire superemus
 insaniam quia scriptu-
 est; Iracundia uiri iusti-
 tiam dei non operat;
 Et iterum; Desiderium
 concupiscens parit pec-
 catum; quo perfecto
 mors gignitur; Diui-
 ne preceptum uocis e-
 ut iugi custodia tinea-
 mur animam nostra.
 quia exercitatos ad sup-

plantandum habemus
 inimicos. Demones sali-
 ter contra quos nobis
 secundum apostolicam
 contestationem pugna
 sine federe est; sicut enim;
 Non est nobis colluctatio
 aduersus carnem et san-
 guinem sed aduersus pri-
 cipes et potestates huius
 mundi. aduersus spirta-
 lia nequicie in celestibus;
 Ingens eorum turba ista
 peruiolat aerem. non p-
 a nobis hostium carerua
 discurrit. et diuersitatem
 quidem eorum non est
 mee paruitatis expone-
 re. sed hanc maioribus
 concedo rationem; Ad
 autem in promptu est;
 et ignorare non expedit.
 dolos saliter. aduersum
 nos compositos breuiter
 indicabo; hoc primum
 mentibus debemus affi-
 gere. nichil deum fecisse
 quod malum est. nec ab
 eius institutione demo-
 num cepisse principia;

Peruersitas ista non na-
ture sed uoluntatis uici-
um est; Boni enim ut po-
te a deo conditi. a proprio
mentis arbitrio ad terram
ruere de celis. ubiq; in ce-
ni sordibus uolutati gen-
tilitatis impijs constitu-
ere cultas; Et nunc nostri
torquentur inuidia. atq;
uniuersa mala commo-
uere non cessant. ne pristi-
nis eorum sedibus succe-
damus; Diuersa autem
eorum et parata nequicia
est; Quidam enim ad
summum nocendi uera-
cem peruenere. alij ex co-
mparatione peiorum uide-
tur esse leuiore; atq; om-
nes pro possibilitate in-
rium. diuisa contra singu-
las causas sumpsere cer-
tamina; Idcirco necessa-
rium est donum spirituum
discernendorum a domi-
no petere. ut possimus ta-
fraudes eorum. quam stu-
dia peridentes. aduersu
disparem pugnam unu

dominice crucis eleuare
uerillum; Hoc munere
paulus accepto docebat
dicens; Non enim eius
ignoramus astuciam;
Ad cuius exemplum etiam
nos oportet plus ex hys
que passi sumus inuici-
is nos inuicem iustitie-
re sermonibus; Hostile
illis contra omnes cul-
tianos. maxime uero co-
tra monachos est odium;
Forum semitis laqueos
tendunt. et eorum men-
tem impijs atq; obse-
nis cogitationibus in-
tuntur euertere; Sed
nichil uobis in hoc ter-
roris incuciant. fidelium
enim oracione atq; ie-
iunijs ad dominum
statim conuunt; Nec ta-
men si paululum cessa-
uerint plenam pro suis
putatis esse uictoriam;
Solent sauci gra-
uius assurgere et
mutata arte pugnandi
cum cogitatione nich

egerint pauoribus ter-
 rent. et serpenum for-
 mas necnon ingentia
 quedam corpora. et usq;
 ad tectum porrectum ca-
 put. et infinitas species.
 et militum cateruas. q̄
 omnia quoq; ad primū
 uicis signum euanes-
 cunt; Hys quoq; agnitis
 fallaciarum modis inci-
 piunt presagare. et futu-
 rorum dierum euentus
 uelle predicere; Cumq;
 et in hys contempti fu-
 erunt. ipsum iam nequi-
 ae principem. ac totius
 mali summum. ad
 subsidium sui certami-
 nis uocant; Crebro deni-
 q; antonius. talem a se
 uisum diabolum asse-
 rebat. qualem beatus
 iob domino reuelante
 cognouerac; Oculi eius
 tamquam luciferi ex ore
 eius procedunt lampa-
 des accense cines quo-
 q; incendijs spargunt.
 et ex naribus eius fu-

mus egreditur quasi for-
 uacis estuantis ardore
 carbonum; Halitus eius
 ut pruna. flamma uero
 ex ore eius conglomerat-
 tur; Cum huiusmodi ter-
 roribus uisus est princeps
 demonum inquit anto-
 nius. et ingentia ut diu
 sepe pronittens impie-
 tatis sue non defuerat
 lingua magniloqua. de
 qua dominus triumphauit
 ad iob dicens; Aribi-
 tratur enim ferrum ut
 paleas. eramentum ut
 lignum putribile. maria
 ut sata erasa. tartara p-
 fundi tamquam capti-
 ua. estimabit abyssum
 deambulatoium; Per
 prophetam autem incre-
 pat dicens; Persequens
 comprehendam. et om-
 nem orbem terrarū ma-
 nu mea. ut nidum tene-
 bo. et ut oua derelicta
 auferam; Sic iniquas fu-
 nereus emittens uoces.
 bene uiuentium aliquos

frequenter illaqueat; s;
nos nec pollicitationi
bus eius credere. nec mi
nas formidare debem;
fallit enim semper. nich
q; uerum nunciatis pro
mittit; Nam si non men
dacia cuncta loqueretur.
quomodo talia et tam
infinita promittens. et
homo crucis ut draco
aduncatus est ad domino.
et capistro ligatur ut in
mentum. et quasi man
cipium fugitiuum uinc
tus est circulo. et armil
la labia perforatus. nul
lum omnino fidelium
deuorare permittitur.
Hunc miserabilis ut
passer ad ludendum ir
retitus est ad domino. nunc
comites suos quasi scor
piones et serpentes cal
caneo xpistianorum sub
stratos gemit; Ille qui
uniuersa maria a se dele
ta plaudebat. ille qui
orbem terrarum manu
sua pollicebat teneat. et

ce a nobis uincitur. ecce
me aduersum se prom
bere non potest dispu
tantem; Contempnen
da est filioi penitus
cum manibus uerbis
superba iactancia; Ful
gor ille quo lucere se si
mulat non ueri splen
dor est luminis. sed qui
bus arsurus est indicat
flammas; Nam dicto
cius recedens. suarum
secum refert simulata
penarum; Solent etiam
cum modulatione no
apparentes psallere.
Pro nefas; Ad huc et
in puro ore sacra scap
tuarum eloquia medi
tantur; frequenter enim
legentibus nobis quasi
echo ad extrema uerba
respondent; Dormi
entes quoque exercant
ad orandum. ut totius
noctis somnium eripi
ant; Plerosque etiam
in monachorum nobi
lium habitu cohercet.

erpristina quibus con-
 sci sunt peccata impu-
 tant; Sed spernende
 sunt eorum increpacio-
 nes et ammonitiones
 ieiunandi. et uigiliaru
 quoq; fraudulenta sug-
 gestio; Ideo enim fami-
 liares nobis species as-
 sumunt. ut affinitate li-
 titum nocens uirus fa-
 cilis interserant. et in-
 nocentes quosq; per spe-
 ciem honestatis dudat.
 impossibile postea duru
 q; hoc studium predica-
 tes. ut dum honorosum
 uidetur esse quod ceptu
 est ex desperatione tedi-
 um ex tudio succedat ig-
 nauia; Idcirco prophe-
 ta missus a domino. luc-
 tuosa denunciatis sub-
 limi uoce dicebat; Ne q-
 potat proximu suum
 subuersione turbida;
 huiusmodi enim erhor-
 tamenta deprauatoria
 sunt itinere ad celum
 quod ducit; Ideo cu ue-

nisset ad terras domini.
 et uera de eo inuiti demo-
 nes predicarent. uere e-
 nim dicebant tu es fili-
 us dei. uociferantiu ora
 claudebat. qui iunctas
 hominum soluebat lin-
 guas. ne cum preconio
 ueri. peruersitatis uene-
 na mulcerent. et ut nos
 eius exemplo etiam si
 pro futura suaderent in
 nullo hys commodare-
 mus assensum; Quia p-
 fecto non congruit nos
 post libertatem adomi-
 no concessum et scriptu-
 rarum precepta uitalia
 a dyabolo uiuendi cape-
 re exempla. qui suum ce-
 serens ordinem sacrum
 dei temerariu imperiu
 propterea etiam domini
 eum de scripturis loque-
 tem iubebat tacere. qui
 a peccatoru dixit deus.
 quare tu enarras iustici-
 as meas. et assumis tes-
 tamentum meum p os-
 tuum; Omnia demones

simulant. collocuntur
sepe cum fratribus etc
os sepe conturbant iō
ditos excitant sonitus:
manus apprehendunt
et sibilant. insipienter
chacinnant. ut uel i pūc
to peccati xpistiani pec
tus introeant; Cumq;
ab uniuersis fuerint re
pulli. ad extremum debi
litate suam lamenta
tione testantur; Et domi
nus quidem quasi deus
et sue conscius maiesta
tis obmutescere hijs im
perabat. nos autē sanc
torum inherentes uesti
gijs eandem gradiam
uam. qui memoratas
subtilius fallacias per
uidentes caneant; Cū
consisteret peccator ad
uersum me obmutui et
humiliatus sum et filii
a bonis; Et iterum; Ego
uero tamquam surdus
non audiebam. et tāquā
mutus non aperiens os
suum. et factus sum ut

homo non audiens;
xpistus imperauit ut
dominus silentiū. nos
diabolo nichil credam
et unquam; Si orare
pellunt. si ieiunia sua
dent. non ex eorum nos
monitis. sed ex nostra cō
suetudine dirigamus;
Deniq; etiam si irruētes
mortem nobis intenta
re uideantur: ridendi sic
potius quam timendi.
quia cum sint debiles
cuncta minantur nec fa
ciunt; Et quidem de istis
iam transitorie dixisse
memini. Attamen eadē
nunc explicanda sunt
lacus quia non medio
crem affert repericio me
delam; Adueniente do
mino destructus est im
micus. et omne eius pe
nitus robur elanguit;
Propter quod pristinae
uirtutis memor quasi
tyrannus iam senescēs.
cum ruisse se uideat in
perniciem grassatur hu

manam. nec tamen po-
 test pectus deo firmum
 cogitationum et cetera
 tum fraudum arte per-
 uertere; Nam luce clari-
 us est quin aduersarij
 nostri cum nec humana
 carne sint septi ut causa
 nualeant idcirco nos a
 se non posse superari. q̄a
 clauso ostio introuire n̄
 ualeant. et reuera si fu-
 issent hoc fragili corpo-
 re obligati obseruato in-
 trouitu hysdem negaret
 accessus; Cum autem ut
 diximus hoc impedimē-
 to sint liberi. et obstruc-
 ta penetrent. atq; i om-
 ni licenter uolitent ae-
 re. manifestum est obe-
 neruationem eorum p̄
 manere ecclesie corpus
 illesum; Deuq; satelli-
 tes impij cum principe
 suo diabolo quem sal-
 uator in euuangelio ho-
 miadam et patrem ab-
 imio fuisse malicie fir-
 mabat. nobis aduersu

se fortiter dimicantibus
 nullo modo cessissent si po-
 testas eorum non fuisset
 ablata; Nam si mencior.
 cur nobis sathanas par-
 cis qui ubiq; discursus;
 Fur qui nullo claudens
 loco aduersum te bene u-
 uencium et disputantiū
 non potes labefactare sen-
 tenciam; Sed fortasse nos
 diligis quos conaris obru-
 ere aut credibile est esse bo-
 nitatis magistrum. et fa-
 uere magis optimis quā
 nocere; Et quid tam cari
 tibi esse potest quam lede-
 re maxime eos qui tuis
 sceleribus uiriliter repug-
 nant. secundum quod
 scriptum est. quia abho-
 minacio est pietas pecca-
 tori. Quis tam fecundu
 ad maliciam possidet pec-
 tus. quis tam meditates
 implere conatur insidias.
 Scimus impudissimum
 cadauer. scimus quoniā
 idcirco uiuimus tristiam.
 et contra te nobis est secu

ra congressio. quia infir-
matus es a domino; Ideo
te tuus confodis iaculis.
quia minacionem non
sequitur effectus; Quod
si fallimur. cur cum ter-
rore simulato cur mag-
nitudine corporum nos-
tram aggredens fidem?
Si uoluntatem sequitur
possibilitas: tantum tibi
uelle sufficiat. Is enim po-
tentie mos est non extra-
nea fallacie ad uumenta
conquirere. sed sua uirtu-
te implere quod cupiat;
Ad nunc dum theatriali
mutatione formarum
quasi rudem infancia
scene nitens simulaci-
one deludere. exhaustas
uires manifestius probas;
Numquid nam uerus ille
angelus contra Assiros
missus a domino. aut po-
pulozum eguit societate
aut sonitus quesuit aut
plausus. et non potius
tacitam exercens uolun-
tatem centum octogin-

ta quinque milia hostium
sermone uelocius iurta
iubentis domini prostra-
uit imperium. Vos ue-
ro cum fragiles sitis in
uuibus perpetuus uos
consequitur interitus;
An dicit aliquis cur er-
go diabolus aggredi-
ens beatum iob omnem
in ruina depulit do-
mum. cur opibus eius
penitus dissipatis. pa-
rietum quoque fundame-
ta subuerteret unum nu-
merose sobolis coacer-
uauit sepulchrum. cur
ipsum ad extremum di-
uulneris nouitate per-
cussit? Qui hoc oppo-
nit. audiat eduerso. non
diabolum hoc potuisse
sed dominum. a quo po-
testas aduersum nos
dupliciter datur. uel ad
penam si delinquimus.
uel ad gloriam si proba-
mur; Quin potius ex
hoc animaduertat. uer-
contra unum quidem

hominem dyabolum q
 quam potuisse si nō po
 testatem accepisset a do
 mino; nullus enim qd
 sue conditionis est ab
 alio deprecatur; Sed qd
 iob memoro quem nec
 expetium potuit uin
 cere sed nec contra qdē
 iumenta eius nec cont
 oues. aut sues in ewan
 gelio sine concessu dei
 proprium robur erer
 aut: sicut scriptum est;
 Demones autem roga
 bant eum dicentes; Si
 cias nos mitte nos in
 gregem porcorū; Quem
 admodum igitur qui
 porcorum expetunt mor
 tem ymaginem dei ho
 minem et tam carum
 conditori animal. suo
 ualebant iure peruer
 tere. Magna dilectissi
 mi aduersum demones
 arma sunt uita sincera.
 et intemerata ad deū
 fides; Credite experto.
 peram esat sathanas

recte uiuentium uigilias.
 orationes ieiunia. man
 suecudinem. uoluntariā
 paupertatem. uane glo
 rie contemptum. humi
 litatem. misericordiam.
 ue dominatum. et preci
 pue pium cor erga amo
 rem casti; sicut tetem
 mus coluber ex precepto
 domini sub iustorum se
 iacere uestigijs qui ait;
 Ecce dedi uobis potesta
 tem calcare super serpe
 tes et scorpiones. i super
 omnem uirtutem inimi
 ci; Sin autem et diuina
 tionem se habere simu
 lantes uenturos fratres
 se annunciauerunt et affu
 erunt quos predixerant
 uenire. nec sic fides ad
 hibenda est mendacib;
 Ob id enim precessere ue
 nientes ut credulitas
 sibi pararetur ex nuncio.
 et postea aditus ex cre
 dulitate fallacie; Verū
 in hoc nullum in cista
 no debet esse miraculū

cum non tantum qui leuitate nature per cuncta discunt. ualeant preuenire gradientes. sed homines quoque eorum uelocitate preuecti. nunciant affuturos; Non ea enim que mundum fieri cepta sunt referunt. quia dominus solus est conscius futurorum. sed quorum conspiciunt in actu initium. eorum sibi tamquam fieri de futuris apud ignaros uendicant rationem; Nam quantos nunc putas uelocitate pueri istum cecum nostrosque contra se sermoues. ante relatu alicuius hic positi longe inuentibus indicare. hoc quod dico uis perspicuum fieri poterit exemplis; Siquis a thebaida aut alicuius regionis oppido ceperit proficisci. et hinc demones in itinere uiderint ambulante. pernicitate memorata

possunt predicare uenientem; Ita et de nili inundacione sollempnicum multas in ethiopia uiderunt pluias. e quibus fluius intumescens. ultra alucum effluere consueuit. precurrentes ad egyptum nunciant annis aduentum; hoc autem et homines si tante celeritatis esset natura. facile nunciarent; ut enim speculator beati dauid ad uerticem loci celsioris ascendens. prior quam hi qui in terra erant perspicuus uenientes. non quedam incerta de futuris. sed de hijs que uenire ceperant nunciabat. sic et demones cura peruigili omnia considerantes rapido cursu in uicem sibi nunciant; Sed si forte congerit in dei nutu ad finitcepta non ueniant. hoc est si aut uator e medi

a regrediatur uia aut
 suspense nubibus aque
 ad alium celi cardinem
 deferantur. tum decipi
 encium una cum credē
 tibus error aperitur;
 hec gentilitatis fuere
 principia hys presaga
 torum dolis apud delu
 uia demonum quondā
 credebantur oracula. q̄
 aduentu domini nostri
 ihesu cristi. in dicto sibi
 silencio obmutuerunt.
 suos q̄ perdidere cap
 tiuos; Quis rogo ar
 bitratur medicum ex
 obseruatione membro
 rum. cum a nime estuā
 tis incendia uenarum
 pulsū leui q̄ tactu digi
 torum scrutatur habe
 re noticiam diuinam.
 Quis gubernatorem
 nauigationis sue uia
 inter celi sidera requi
 rentem. maiestatis ho
 noze ueneratur. Quis
 agricolam aut de an
 dis estatis feruoribus

Aut de hyemali aquarū
 largitate uel frigore dil
 putantem. non potius
 experientia laudat quā
 dei consecrat numine.
 Verum ut concedamus
 paulisper uera demones
 nunciare respondente
 michi quis fructus est
 nosse ueniencia. Numquid
 aut sciens hec aliquōdo
 laudatus est. aut puni
 tus est nesciens. In hoc
 unusquisq̄ sibi prepa
 rat. seu tormenta. seu glo
 riam. si uel negligat scrip
 turarum mandata. uel
 faciat; Nullus ob id nos
 trum hanc arripit uitā.
 ut habeat prescientiam
 futurorum. sed ut p̄cep
 tis domini obediens a
 micus incipiat esse de
 seruo; Curandum non
 prestare que ueniunt. sed
 implere que iussa sunt.
 nec instituti boni hanc
 flagitare mercedem cū
 magis debeamus uicto
 riam contra diabolū

unigenit

ab auxiliatore domino
postulare; Sed si forte a
liquis hoc libenter assu
mat. ut futura cognos
cat habeat purum cor.
quia credo animam deo
seruientem. si in ea pse
uerauerit integritate
qua nata est. plus scire
posse quam demones;
Talis erat anima helysei
que alijs incognitas uir
tutes uidebat; Hunc iam
ceteras uobis demonum
explicabo fallacias;

Solent nocte uenien
tes angelos dei se
fingere laudare studiū.
mirari perseueranciam.
futura premia pollicen;
Quos cum uideritis tam
uos quam domos uel
tras crucis armate sig
naculo. et confestim dis
soluentur in nichilum.
quia metuunt ilico tro
pheum in quo saluator
aerias expolians potes
tates. eas fecit ostentui;
Solent etiam uarijs si

mulacionibus membra
torquere. et uestis pro
cacter offerre se uisib;
ut mentem pauore. cor
pus horrore concutiāt.
Sed in hoc fides deo cu
ta et munita. fugat eos
quasi infirma ludibria;
Non est autem difficilis.
bonorum spirituum. ma
lorumque discrecio. que
sic deo tribuente pan
ditur; Sanctorum an
gelorum angelorum
et tranquillus aspec
tus est. quia non conce
dunt. neque audiet alijs
uoces eorum. uerum ta
cite leniterque properan
tes gaudium et exulta
cionem. et fiduciam pro
toribus infundunt. Si
quidem cum illis est
deus. qui fons est et o
rigena leticie; Tunc mens
nostra non turbida. sed
lenis et placida ange
lorum luce radiatur.
tunc anima celestium
premiuorum audiat

73.
flagrans. effracto si pos
sit humani corporis do
micilio et membris er
onerata mortalibus
cum his quos uidet
abire festinat ad celum;
horum tanta benigni
tas. ut si quis pro con
dicione fragilitatis h
humane muro fuerit
eorum splendore per
territus. omnem con
tinuo ex corde aufer
rant metum. Ita ga
briel cum zacharie lo
queretur in templo et
angeli cum diuinum
uirginis partum pas
toribus nunciarent.
et qui dominici corpo
ris agebant excubias.
securis iudencum se
mentibus ostendentes.
ne metuerent impera
bant; Metus enim non
tantum ex pauore ani
mi quantum ex mag
narum rerum sepe in
tuntur aspectu; Pessi
morum uero uultus.

truces. sonitus horridi.
sordidi cogitatus. plau
sus motusque adolesten
tium uel latronum. equi
bus timor anime. sensi
bus stupor incutitur. o
dium christianorum. mo
nachorum meror. cediū
que suorum recordatio.
metus mortis. cupido
nequicie. lassitudo uir
tutis. cordis hebetatio;
Si igitur post timorem
horrori concepto succes
serit gaudium. et ad deū
fiducia atque ineffabilis
caritas. uenisse sciamus
auxilium. quia securitas
anime presentis maies
tatis indicium est; Sic
namque et abraham pa
triarcha uidens deum
gausis est. et iohannes
cum mariam superue
nisse sentiret. que in sa
cro uentris hospicio u
niuersitatis gestabat
parentem exultauit nec
dum natus in gaudiū;
Si autem in causa forni

do permanserit hostis est
qui uidetur. quam nec fo
uere nouit ut gabriel pa
uentem uirginem. ne me
tuat iubet. sicut pastores
nuntij consolati sūt. qui
immo pauorem duplicat.
et usq; ad profundam im
pietatis foueam ut sibi
homines prosternantur.
impellunt; Er in misera
gentilitas dominice in
terdictionis ignara fal
so demones deos opina
ta est; Episthanorū autē
populos hys fallacijs ir
recti non passus est domi
nus qui dyabolum in e
uangelio audacter sibi
principatum omnium
presumentem repulit di
cens; vade sathanas sc̄p
tum est enim dominum
deum tuum adorabis &
illi soli serues; horum
uerborum uobis est etiā
tributa licentia. quia id
circo locutus est talia. ut
similitudo temptamen
torum. auctoris nostri

intelligatur eloquijs;
Iud quoq; mi karissi
mi moneo. ut uite ma
gis sit uobis quam sig
norum sollicitudo; Null
ex uobis hec agens. aut
ipse superbia intumes
cat. aut despiciat eos
qui facere non possūt.
Conuersationē magis
scrutamini singulorū
in hac uita et imitan
uos que perfecta sunt
conuenit. et implere q̄
desunt; Signa enim
facere non est nostre
paruitatis. sed domi
ni potestatis. qui ad
discipulos glouantes
in euangelio ait; Ne
gaudeatis quia demo
nia uobis subiecta sūt.
sed quod nomina uel
tra scripta sunt i celis;
Nominum enim in li
bro uite conscrip̄tio
testimonium est uir
tutis et meriti; Er pul
sio enim sathane sal
uatoris est largitio;

Unde hijs qui non inui-
 te laboribus sed in pro-
 digijs exultabant dice-
 tes nonne in nomine
 tuo uirtutes multas fe-
 cimus. respondet ihes^s.
 amen dico uobis. quia
 non noui uos; Non eni
 nouit dominus uias
 impiorum; Hoc ergo n
 magnopere postulem^{us}
 ut donum spirituum
 discernendorum mere-
 amur accipere. quo se-
 cundum sententia^m scrip-
 turarum omni spiritui
 non credamus; Volue-
 ram quidem iam ser-
 monem finire. et silen-
 cio premere. quecumq;
 acciderant paruitati
 mee. sed ne putetis frus-
 tra me commemorasse
 euenire que non possit.
 idcirco licet insipiens
 fiam tamen dominus
 qui secreta mentis insp-
 tor est nouit non mee
 causa iactance sed uel
 in gratia profectus hoc

facere; Pauca replicabo
 de plurimis; Quotiens
 me nimis laudibus ef-
 ferre conati sunt cu^m ame
 in nomine domini ma-
 ledicta reciperent quo-
 tiens augmenta mihi fu-
 tura dixerunt. cum ame
 audirent. et hoc ad uel-
 tram quid pertinet cura.
 quociens minantes ut
 milites armati scorpio-
 nibus. equis beluis. et
 uarijs serpentibus cir-
 cumdederunt me et do-
 mum in qua eram re-
 pleuerunt. cum ego e^{ss}
 trano psallerem hijs in-
 curibus. a hijs in equis.
 nos autem in nomine
 domini dei nostri mag-
 nificabimur. et statim
 episti misericordia fuga-
 bantur;

Quodam autem tem-
 pore cum ingenti
 uementes luce dixerunt;
 uenimus antoni nostri
 tibi prebere fulgorem;
 Ego autem clausis ocu-

lis quia lucem dyaboli
dedignabar aspicere o
rabam. et dicto cibus i
piorum lumen extingue
batur; Post menses au
tem paucos cum coram
me psallerent. et descep
turus sibi nec sermo qua
reitur. ego tamquam sur
dus non audiebam; Com
mouerunt aliquando
monasterium meum et
ego mente immobili de
precabar dominum; **S**
Sepe strepitus. sepe sal
tationes. sepe sibilos in
gesserunt. et me psallen
te sonus eorum in uoces
flebiles uertebatur; Cre
ditis filii. quod dictu
rus sum uobis. vidi ali
quando dyabolum ex
cellum corpore. qui se
habere dei uirtutem et
prouidenciam. ausus e
dicere. et ait ad me; **Q**
Uis ut a me tibi donecur
anton. Et ego sputacu
lum qua marime in os
eius geminans. totum

me in eum xpisti nomi
ne ingressi armatum. **E**
Et statim ille procerus
aspectus inter medias
manus exoleuit; Sem
nanti michi etiam me
h uisus est ut mona
chus et panes offerens
hys sermonibus sua
debat. ut uescerer. **E**t huc
aliquid indulgerem co
pusculo; **E**t tu homo es.
et humana fragilitate
circumdans labor pau
lulum conquiescat. ne
egritudo furripiat; **S**
Su
co luridam faciem ser
pentis agnouit. et cum
ad consueta xpisti mu
nimenta confugerem
tamquam per fenestram
fumus laberetur. eua
nuit; **S**icut quoque decapu
lam michi in deserto fre
quenter tetendit. quod
ideo offerebat. ut aut
uisu uretoret. aut tactu
conmacularet; **S**icut
sepe me ad emouibus
non denego uerberati.

75
canebam. nullus me se
parabat a caritate xpi;
Ad huius uocis auditum
in se inuicem defurētes.
non meo sed domini
fugabantur imperio.
qui ait; Vidi sathanam.
quasi fulgur cadentē
de celo; Hec ego filio
apostolici memor elo
quii in me transforma
ui ut propositum uestrum.
nec demonum terror.
nec aliqua lassitudo dis
solueret; Sed quoniam
ob uestram utilitatem
multa memorando in
sapiens factus sum. et
huius rei uobis imp
turi cupio noticiam.
quam ueram esse nul
lus ambigat audien
tium; Pulsauit aliqui
do monasterii ostium;
Egrediens uideo ho
minem enormi subli
mitate porrectum ca
put usque ad celum; Cū
ab hoc quisnam esset
inquirerem ait ego sū

sathanas; Et ego; Quid
inquam hic queris? Res
pondit; Cur michi frus
tra imputant monachi.
cur michi omnes xpistia
norum populi maledi
cunt? Et ego dixi; Juste
faciunt. tuus enim fre
quenter molestamur i
sidus; At ille ait; Nichil
ego facio. sed ipsi se inui
cem perconturbant. nā
ego miserabilis factus
sum; Rogo non legistis
quia defecerunt inimici
francee in finem. et ciui
tates eorum destruxisti?
Et nullum iam habeo lo
cum. nullam possideo ci
uitatem; Jam michi nul
la sunt arma. per omnes
nationes cunctasque pro
uincias xpisti personat
nomen; Solitudines ipse
quoque monachorum sti
pantur choris; Ipsi queso
se tueantur. et me sine
causa non lacerent; Tunc
ego domini gratiam cū
alacritate miratus. sic

ad eum locutus sum;
Non tue ueritati recense
ascabo sententiam. nam
cum fallacie caput sis h
sine mendacio coactus
es confiteri. Vere enim
ihesus tuas funditus sb
ruit uires. et honore nu
datus angelico. uoluta
ris in sordibus; vir dum
uerba compresseram. et
ille sublimis saluatoris
delectus est nominatione;
Que ergo iam filioli po
terit residere cunctatio.
Que trepidatio mane
bit ulcerius. Qui nos
potent eorum turbo co
uelleret. Secure sunt ani
me singulorum. non si
bi fingat cogitatio uana
discrimina. non aliquis
timeat dyabolo sublatu
ad precipicia se posse de
ferri; Pellatur omnis an
xietas. Dominus autem
qui nostros prostravit
inimicos. manens ut p
misit in nobis. a uarijs
nos sathane munuit

incursibus; En ipse dy
abolus qui huiusmodi
cum suis satellitibus
exercet astucias. nichil
se posse contra xpistia
nos fatetur; Jam cure
sit xpistianorum et mo
nachorum. ne per eor
merciam uires demoni
bus prebeantur; Nam
quales nos et nostras
repperunt cogitationes.
tales se nobis inmitte
re consueuerunt; Si ali
quid in pectoribus ma
le mentis et pauidis
inuenierint: quasi la
trones qui deserta ob
tinent loca: ceptos cu
mulant timores et au
deliter imminentes.
infelicem puniunt a
nimam; Si in aute ala
cres fuerim in domino
et futurozū bonozū
nos cupido succendent.
si semper omnia man
bus dei committamus:
nullus demonū ad ex
pugnandū ualebit al

cedere; Magis enim cum
 munita in christo corda
 conspicerent: confusi
 revertuntur; Ita et iob
 firmatum. dyabolus re-
 fugit. et infelicissimum
 iudam expoliatum fide.
 uinculis captiuitatis
 inuenit; Vna est igitur
 ratio uincendi inimicum:
 leticia spiritualis. et a-
 nime dominum semp
 cogitantis iugis recor-
 dacio. que demonum
 dolos quasi fumum ex-
 pellens. persequetur
 aduersarios potius quam
 timebit; Non enim est
 miscus sathanas igni-
 um futurorum. et estu-
 antis gehenne copiosa
 nouit incendia; Sed ut
 mea iam claudatur o-
 racio. illud in fine com-
 memoro; Cum aliqua
 se uobis obtulerit uisi-
 o. audacter requirite
 quis sic ille et unde ue-
 nerit. ac sine mora si sac-
 torum fuerit reuelacio

angelica consolacione ti-
 mor reuertitur in gaudi-
 um. si uero dyaboli fue-
 rit oblata temptacio fi-
 delis anime. percuncta-
 cione euanescat. quia in-
 marimum est securitatis
 indicium. interrogare
 quis nam sit et unde;
 Sic et uane filius auxili-
 atorem suum interroga-
 do cognouit. nec danielē
 percunctantem latere po-
 tuit inimicus; Postquam
 antonius dicendi finem
 fecit letantibus cunctis
 in alijs uirtutis cupido
 erardescibat in alijs in-
 firma refouebatur fides.
 ex aliorum mentibus fal-
 se opiniones pellebant.
 ex aliorum sensibus ma-
 nim terrorum pellebat
 accessio. simulque uniuersi
 cum iam demonum insi-
 dias contempneret. mi-
 rabantur in antonio tan-
 tam gratiam spirituum
 discernendorum. quam
 domino tribuente pce-

perat; Erant igitur in monte monasteria. tamquam tabernacula plena diuinis choris psallentium. legentium. orantiumque et tantum ieiunandi et uigiliarum ardorem cunctorum mentibus sermo eius afflauerat ut future spei auiditate ad caritatem mutuam. et misericordias indigentibus eribendas uigi studio laborarent. qui infinitam regionem quandam et oppidum a mundana conuersatione se uinctum pietatis atque iusticie plenum uidebantur incolere; Quis tantum monachorum agmen conspiciens. quis uilem illum concordie ceterum nocens. nulla detractio susurracionis. sed multitudo abstinentium. et certamen officiorum erat. non in hanc statim erum

peret uocem. quam tunc sunt domus tue iacob. tabernacula tua israel. tamquam nemora umbrantia. tamquam paradysi superfluum. tamquam tabernacula que fixa sunt a domino. tamquam cedri libani circa aquas: Dum hec ita gererentur quibus in dies beate uite studium succresceret. antonius mansionum in celo positarum recordans. et presentis uite despicens inanitate quasi parua essent quecumque gesserat separatus a fratribus instituebat; Cumque eum siue cibum siue somnum indulgere corpusculo. aut alias nature necessitates cogeret humana condicio. miro afficiebatur pudore. quod tantam anime libertatem modici carnis terminum cohercerent; Nam frequenter

ter cum fratribus sedes
 aabo qui fuerat appo
 situs memoria este spi
 ritualis abstraherat.
 edebat tamen ut pote
 homo sepe solus sepe
 cum fratribus; Et cu
 hec mira ut prediri a
 geret cum confusione
 tamen anime adhibe
 dam corpori magnope
 re diligentiam persua
 debat dicens ne corp
 penitus esset necandu
 ne operatio contra uo
 luntatem creatoris dis
 solueretur. et ob id om
 ne studium anime co
 ferendum ne uicis su
 perata corporeis ad e
 ternas inferni teneb
 truderetur quinimo
 indultum sibi in car
 ne imperium uendi
 cans. domiciliu suum
 ut apostolus paulus
 ad celum certum sub
 leuaret asseribat q
 h esse a saluatore
 pcep tum in quo ait

nolite solliciti esse anime
 uestre quid manducetis.
 ne corpori uestro quid i
 duamini. aut quid biba
 tis. quia hec gentes que
 runt; Vester autem pa
 ter nouit quod indige
 tis omnibus hys; Aue
 rite ergo primu regnum
 dei et iusticiam eius. hec
 omnia apponentur uo
 bis; hys rebus ita trans
 actis cum persecutio im
 pyssimi marimiani furo
 re uelano uastaret eccle
 siam sanctis quoq; mar
 tibus ad alerandriam
 pductis. relicto et ipse
 monasterio secutus est
 futuras xpisti uictimas
 dicens; Pergamus ad f
 fratrum triumphos glo
 riosos ut aut ipsi cōgre
 diamur. aut spectemus
 alios preliantes. Et amo
 re quidem iam martyr e
 rat; Sed cum tradere se
 vitro non ualens animi
 nistraret confessoribus
 in metallis. uel in cofes

carceribus constitutis.
magna cum cura & lib-
tate intrantes ad iudicē
erhortabatur ne terro-
re impiorum subacti do-
minum negarent; Jam-
q; sententia coronatos
erulans quasi ipse in-
cisset usq; ad locum fel-
cis sanguinis prosequē-
batur; Quamobrē mo-
tus iudex. Antonij socio-
rumq; eius instancia p-
cipit nullum monacho-
rum aut obseruare iudi-
cium. aut incivitate uer-
sari; Et ceteris quidem
omnibus in illa die pla-
cuit abscondi. Antonius
autem in pavidus neg-
lecto persecutoris impe-
rio lauit ependite suū.
et alio die stans i quodā
eminenti loco candente
preinctus ueste prece-
dentem iudicē suo puo-
cabat aspectu flagras
cupiditate martyrii of-
teudebat q; nobis con-
temptorem penarum

et mortis xpistiani a-
nimum perseuerare
debere. in tantum ut
concrustaretur. quia
uolenti pati pro nomi-
ne xpisti martyrium
non dabatur; Sed do-
minus qui suo gregi
parabat magistrum
seruauit antoniū. ut
institutio sicut factū
est monachorum. nō
solum oratione eius.
sed et conspectibus
firmaretur; Numquā
tamen a confessorum
uestigijs separatus
est. quin auna cura
eos et caritatis uncu-
lis colligatus magis
carcerem patiebatur
exclusus; Postquam
autem persecucionis
turbo deflurerat. bea-
to episcopo petro iā
ob martyrii gloriam
coronato ad pristinū
monasterium regres-
sus. cotidianū. fi-
dei ac consc. enae

martirium merebatur
 acrobibus se ieiunijs vi-
 gilys q; confitens . uel-
 timento intrinsecus ci-
 licio desuper pellicio u-
 tebatur; nunquam cor-
 pus lauans . nunquam
 pedibus sordes ablu-
 ens . nisi per aquam
 cum transire necessitas
 compulisset; Nullus de-
 inq; antony corpus
 nudum antequam mo-
 reretur unquam uidit;
Quodam autem tem-
 pore cum ab om-
 nium se remouisset o-
 culis . et clauso monas-
 terio neminem omni-
 no susciperet . martini-
 anus militum prepo-
 situs cuius filia immu-
 di spiritus infestationi-
 bus quaeiebatur pul-
 sans ostium obsecrabat
 ut suo pignori subue-
 niret . et exiens pro fili-
 a dominum precaret;
 Tum ille aperire quidem
 minime uoluit . prospici-

tiens uero desuper ait;
 Homo quid meum poscis
 auxilium? Mortalis et e-
 go sum . et tue socius fra-
 gilitatis; Si enim credis
 in christo cui deservio . ua-
 de et secundum fidem tu-
 am ora deum et sanabit;
 Et confestim credens abi-
 it ille . et inuocato ihesu-
 nomine filiam reduxit
 incolumem; Multa tali-
 a miracula per illum do-
 minus operatus est; Et
 merito; Qui enim promi-
 sit in euangelio peccate
 et dabitur uobis . inueto
 qui mereretur accipere
 suam potestatem non ne-
 gavit; Nam plures uera-
 torum ante monasterium
 eius clauso introitu dor-
 mientes . fidelibus per
 eum ad dominum preci-
 bus purgabantur; hec
 illi multitudo uenientium
 desideratam solitudinem
 auferens tedio fuit; Me-
 tuens igitur ne signorum
 copiosa concessio aut su-

Os animos extolleret.
aut alios plus de se q̄
uidebāt in ipso cogeret
estimare. cogitavit ire
ad thebaydem superio-
rem ubi nullus eum ag-
nosceret; Et a fratribus
acceptis panibus sede-
bat super fluminis ri-
pas transitum nauis ob-
seruans; Illo talia cogi-
tante uox ad eum desu-
per facta est; Antoni q̄
pergis et quare. Et ille
intrepide quasi consue-
tam uocem loquentis
agnosceret respondit;
Quoniam me non sinūt
quiescere populi. idcirco
ad superiorem thebayde
ire optimū duxi. precipu-
e quia et ea ergo que
uirtutem mee possibili-
tatis excedunt. Et uox
ad illum ait; Si ad theba-
ydam uadas ⁊ ad posto-
ralia ut cogitas pergas
maiozem ac duplicem la-
borem sustinebis; Si au-
tem quiescere cupis. ua-

de nunc ad interius de-
sertum; Quinq; antoni-
us diceret. et quis mic-
hi locum secretum uel
auium poterit ostende-
re. ignarus enim suū
locorum. confestim ei
qui loquebatur sarrac-
enos indicauit. qui
mercandi causa ad e-
gyptum uenire consue-
uerunt; Hys appropi-
quans antonius. ro-
gauit ut se pariter ad-
ducerent in desertum;
Nullus obmissus est.
sed tamquam ad omni-
no missum comitem
susipientes. amplexi
sunt eius societatem;
Tribus diebus ⁊ noc-
tibus itinere cōfecto.
inuenit montē ualde
excelsū. ad cuius ra-
dices fons aque dul-
cis labebatur. ⁊ camp-
non magnus totum
ambiens montē. qui
palmulis per paucos
et hys neglectis con-

situs erat; Hunc anto-
 nius locum quasi a deo
 sibi offerretur amplex
 us est; hic enim erat
 quem sibi ad fluminis
 sedenti ipam qui loq̄
 vatur ostenderat; Et pri-
 mo quidem accipiens
 a comitibus panes so-
 lus remansit i monte.
 nullo alio cum eo con-
 versante; Quasi prop-
 am enim domum ag-
 noscens habebat locū
 illum; Saraceni quoq̄
 videntes eius fiducia
 optato per eum transi-
 tu panes eidem cū len-
 na deferebant. nec non
 palmarum mediocri li-
 ter. attramen aliqua so-
 lacio refouebatur; Ex-
 in cum fratres agnito
 loco tamquam ad pa-
 trem filij sollicitate abin-
 ta transmitterent. vi-
 dens antonius quod
 ob suum refrigerium
 multis onerosus labor
 indiceretur; et parcens

etiam in hoc monachis.
 rogavit unum de adue-
 nentibus ut sarculum
 sibi cum bis acuto et fru-
 mento deferret; Quibus
 allatis circumens montē
 haut grandem culture
 aptum reperit locū ad
 quem deriuata aqua de
 super poterat influere;
 Ibi seminavit. atq; exite
 annum sibi panem ela-
 borans. gaudebat quod
 sine cuiusquam molestia
 ex proprijs manibus vi-
 ueret in deserto; Sed cum
 rursus etiam illuc q̄dam
 venire cepissent. miser-
 est lassitudini eorum. et
 olus in paruo terre ces-
 pite coluit. ut post aspe-
 rum iter aliquo uemen-
 tes solacio refouerentur;
 hoc fratrum refrigeriū.
 et paruulam messem. ves-
 tie propter aquas illuc
 uementes depaste sunt;
 Equibus unam apphen-
 dens dixit omnib; Cur
 me leditis. nichil a me

lese. Abire et in nomine
domini ne huc appietis
ulterius. Quis non cre-
dat post hanc denuncia-
tionem quasi timētes
uunquam illuc bestias
appinquasse. Sic auto-
mo impenetrabilia mō-
cium et deserti interiora
captanti. orationibus e-
ciam dedito introeuntes
fratres. magnis uir pre-
cibus extorsērunt. ut oli-
uas et legumen et oleū
quod menses post aliq̄
ministrabant dignaret̄
accipere. et senili modicū
lararet etati; Proch. quan-
tas ibi conuersans exper-
tus est luctas; Vere secū-
dū quod scriptum est nō
illi aduersus sanguinē
et carnem fuisse collucta-
tionem. sed aduersus p̄-
cipatus et potestates. ab
hys qui ad eum uenerāt
agnouimus; Illic enim
tumultus. et uoces popu-
li armatorum q̄ sonitus.
proffus plenum montē

demonum multitudi-
ne se uidisse referebat.
ipsum q̄ etiam quasi cō-
tra inimicos resistente.
palam et fortiter luctā-
tem qui tamen aduen-
entes suo refouebat hor-
tatu. et fletis genibus
armis quoq̄ orationū
omnem sathane p̄ster-
nebat eretitū; si inimi-
ratione plane dignū
est in tam inimam soli-
tudine. unum hominē
nec demonum cotidi-
anas expauisse cōgredi-
siones. nec tantarū bel-
tiarum quadrupedum.
siue reptilium. diuerse
cessisse feritati; Iuste da-
uid cecinit qui confidit
in domino sicut mons
syon. immobilem ac ni-
quillam retinens ani-
mi firmitatem. et demo-
nes fugabat et feras.
secundum quod scrip-
tum est secū pacifici-
bat; Sed et dyabolus
ut supradictus. p̄phera

80
ait; obseruans cum fre-
mebat venabus suis.
et ille saluatoris auri-
lio ab uniuersis tutus
perseuerabat insidijs;
Quadam ergo nocte
cum per uigil anto-
nii obsecraret domi-
nū. tantos in monaste-
rium eius bestiarum
greges coaceruauit. ut
omnes heremi beluas
circum se aspiceret; Que
cum ictu oris morsum
corpori minaretur. in-
tellerit hostis astucias
dixit q; Si aliqua ad
nūm in me uobis tri-
buta est licentia. deuo-
rate concessum; Sin au-
tem demonum huc ue-
nistis impulsī. abite qñ-
tocius quia xpisti famu-
lus sum; Ita factū est. &
adiubentis uocem. om-
nis beluarum multitu-
do quasi maiestatis ū-
bere cederentur. aufu-
git; Non multi post hec
fluierant. dies. & alia

oritur cum eodem hoste
temptatio operante illo;
Nam semper ut uenienti-
bus pro hys que sibi de-
ciderant aliquod munus-
culum rependeret labo-
rabat; Erant quondam
sportellam quam terebat
triniuiam. siue funiculā.
ad cuius motum erur-
gens uidit bestiam pube-
tenus humanā speciem
preferentem. que erinde
in asinū finiebat; Post
cuius aspectum uerillū
crucis in fronte sua fin-
gens. hoc tantum ait;
xpisti seruus sum. si ad
me es missa non fugio;
Nullum in medio spaciū.
et statim informe prodi-
gium. quanto cius eum
satellitū turba fugit in
medio cursu ruens. ex-
tinctum est; Ista autem
explosi mors. atq; ene-
cati prodigy demonū
erat communis iteritus.
qui omni studio laboran-
tes. antonium ad deserto

deducere non ualuerunt;
Mirandis plus miranda
succedunt; Non grande
post ista tempus exesse
rat. et tantarum uicto
narum homo fratrum
precibus uincit; A mo
nachis enim rogatus
ut eos dignaretur iui
sere. una cum his pro
fectus impositis camel
lo aqua et panibus. qua
nusquam preter monas
tery locum. ex quo hau
serant potabilis aqua
perarentem uiam rep
periebatur; In medio
itineris bibendi subsidi
a deficiunt. ardor nimi
us et estus intolerabilis.
mortem cuncta minan
tur; Luctuunt et quunt
saltem collectam pluu
is lacunam. et nichil. pr
sus remedij. nichil occur
rit penitus ad salutem.
Camelus quasi peritu
rus. et ipse dimittitur.
estuantis pectus exurit.
et sitis desperatione fer

uescit; Mout sené fra
trum secū cōmune distri
men. et uehementissi
me contristatus inge
muit; De hinc ad soli
ta precum auxilia con
fugiens. paululum ab
eis secessit. ibiq; genib;
fins suppliciter man
terendit ad dominum;
Nec mora et ad primas
rogantis lacrimas. ora
tionis locum ebulliens
fons rupit. ibiq; extur
ta siti. et plenis utribus
inuentum potant cam
elum; Si cecidit enim ut fu
ne circa lapidem obuo
luto teneret; Tandem
confecto itinere ad mo
nachos qui eum inui
tauerant perueneret;
Tunc uero quasi patri
omnes obviam occur
rerunt. et honorifico
salutatu in oscula eius
et amplexus certatum
ruunt; Proposito fer
uenti gaudebat anto
nius. et letantibus di

aduentu suo cunctis :
 quasi erenia de monte
 portans spiritualia im
 paratur alimenta; Lau
 dat ueterum studia hor
 tatur nouorum; Soro
 rem quoq; iam uetulā
 uirginem uidens. et
 aliarum puellarum
 magistrā mira exul
 tatione sustollit; Et in
 quasi diu ab esset ab he
 remo rursum festinauit
 ad montem. plurimis
 iam ad illum uenienti
 bus cum etiam ueraci
 a demonibus malo ue
 cessitatis coacti aude
 rent deserta penetre.
 quos ille consolans &
 monachis precipiens
 in communi aiebat;
 Credite in ihesum fide
 liter. mentem a cogita
 tionibus sordidis. car
 nemq; ab immundicijs
 seruate puram. et iur
 ta eloquia diuina ne
 seducamini in saturita
 te uentris; Odite uanā

gloriam. orate sepiissime.
 psallite uespere & mane.
 et meridie. mandata sc̄p
 turarum reuoluite; Recor
 damini gestorum. que
 sancti quoq; fecerūt. ut
 exempli memoria ani
 mam incitet ad uirtute
 et refrenet a uicijs; Sua
 debat etiam iugi medi
 tatione retinendū apol
 toli sermonē quo ait;
 Sol non occidat super
 iracundiam uestrā; Non
 autem tantum super ira
 cundiam solem occidere
 non debere interpreta
 batur sed super omni
 a delicta hominū. ne pec
 catorū umquam nostro
 rum. aut in nocte luna.
 aut in die sol testis absce
 deret; Illius quoq; p̄cep
 ti ammonēbat memores
 esse. quo dicit in alijs; Ju
 dicare uos met ipsos et
 probate rationē diei n
 noctis q; facientes; Si
 se delictum deprehendit.
 peccare desinere; Sin

autem nullus error de
cepisset perseverantes
potius instarent. quam
arrogantia tumida aut
alios contempnerent:
aut sibi iusticiam uendi
carent. iuxta supradicti
doctoris eloquium dice
tis. nolite iudicare ante
tempus. magis debere
eos xpisto cui soli occul
ta patent reseruare iudi
cium; Multas esse ut scip
tum est uias que uiden
tur hominibus iuste. s;
finit earum ad profun
dum aspicere inferni;
Sepe nostra non posse
nos intelligere peccata.
sepe falli in ratione ges
torum; Aliud esse dei iu
dicium cernentis cunc
ta qui non ex superficie
corporis. sed ex mentium
iudicaret archanis. equum
autem esse nos compa
ti nobis. et inuicem one
ra nostra portare. ut co
cesso examine saluatori
proprias consciencias

nos metipsums diuidi
cantes intuerem; hec
non dicebat magna
esse ad uirtutem uiam
si singuli uel observa
rent quid gererent. uel
uniuersas mentium co
gitationes fratribus re
ferrent. non posse aliqui
peccare cum relaturus
esset ad alium quecumq;
peccasset. et subire pu
dorem in publicum pro
ferendi turpia; Benig
nullum peccantem co
ram alio audere pec
care. etiam si peccet. ta
men testem uitare pec
cati. mentiri magis et
negare ei. et uetus de
lictum nouo infician
di augeri delicto; Igitur
quasi sub oculis aiebat
nostris et cogitatu co
fundimur et actu. si
omnia referenda faci
amus. multo autem
magis si peccata nos
tra fideliter describen
tes dirigamus in ordi

nem: dum uero ad no-
 tatio delictorum firmi-
 uidebitur oculis time-
 uimus peccati ceras co-
 saas apsi nos arguent
 apices. et quomodo u-
 meretibus miscetes
 confunduntur ad pre-
 sentiam ceterorum. ita
 nos erubescemus ad
 litteras; hec agamus.
 hanc uirtutis gradia-
 mur uiam. et corpora
 mentibus subiugan-
 tes perniciosas dyabo-
 li conteremus insidi-
 as. Talibus sermonum
 hortamentis. uenien-
 tes ad se monachos
 incitabat ad studium.
 et patientibus condo-
 lebat. plures q̄ coru-
 per antoniu dominus
 liberauit; Numquam
 tamen. aut de incolu-
 mitate curatorum est
 inflatus ad gloriam.
 aut contristatus de ob-
 sessis ad huc corpori-
 bus murmurauit; &

Magis autem eodem
 semper animo et uultu
 manens gratias deo re-
 ferebat. suadens occu-
 patis ut correptionem
 qua uerabantur paciē-
 tius ferrent; Non enim
 antonij aut cuiusquā
 omnino hominū hanc
 esse medicinam. sed do-
 mini solius qui consue-
 uit. et quibus uellet. et
 quo uellet tempore se-
 dare sanitatem. Ita con-
 solatione sua. et uera-
 tos equanimiter ferre
 temptationem. et iam
 liberatos non sibi sed
 domino gratias refer-
 re docebat; fronto autē
 quidam ex palestinis
 qui infestissimo demo-
 nio uerabatur. nam et
 linguam eius laniabat
 dentibus et oculorum
 nitebatur lumen extin-
 guere. perrexit ad mon-
 tem. rogauit q̄ beatū
 senem ut pro se domi-
 num rogaret; Orauit

antonius dixit q; ad eū;
vade et curaberis; Illo
incredulo sibi et uiolen-
ter ibidem contra pre-
ceptum remoranti. ea-
dem geminans anto-
nius dixit ad eum; hic
curari non potes; Egre-
dere et calcata egypto.
statim te xpisti misericor-
dia consequetur; Tandē
credidit et profectus ē.
ac uisa egypto secundū
professionem senis quā
ei dominus reuelaue-
rat oranti. infestatio ces-
savit inimici;

Uirgo quedam que
a tripolitane regio-
nis ciuitatibus ibidem
erat. in auditis ac flebi-
libus laborabat dolori-
bus; Etenim purgamen-
ta narium. oculorum la-
tume. aurium putridus
humor in terram cadens.
confestim in uermes uer-
tebatur; Nugebat cala-
mitatem corpus parali-
si dissolutum. oculos q;

peruersos contra natu-
ram habens; Cuius pa-
rentes. cum ad antoni-
um monachos ire didi-
cissent. credentes in do-
mino qui pernacem
sanguinis fluxū in e-
uangelio tactu fim-
bræ stare preceperat
rogauerunt ut misera-
bilem filie comitatum
susciperent; Illis rem-
tentibus eam usq; ad
antonium perducere re-
mansere parentes ei-
foris montem cum fi-
lia debili apud beatū
confessore & monachū
paphnutium. qui ef-
fosso pro xpisto oculo
sub maxmiano perse-
cutore tali de honesta-
mento corporis pluri-
mum gloriabatur. p-
uenerunt igitur ad
antonium monachū;
Cumq; de puelle mor-
bo referre disponerēt.
relacionem eorum se-
nis sermo preuenit

et omnem debilitatis
 et itinens usq; ad sac
 tum paphnuicum cau
 sam quasi ipse inter
 fuisset exposuit; Rogā
 tibus autem eum mo
 nachis ut parentibus
 cum filia permitteret
 ingressus non concessit
 sed ait; Ite et inuenie
 tis puellam si non est
 mortua curata; Nullus
 debet ad meam humi
 litatem uenire quia lar
 gicio curacionum non
 est humane misericor
 die sed xpisti ihesu qui
 ubiq; in se credentibus
 prestare consuevit aux
 lium; Quamobrem et
 illa pro qua petitis suis
 precibus liberata est. &
 cum ego orarem adomi
 no michi prescencia sa
 nitatis eius indulta ē;
 Dixit et uerba eius in
 columitas puelle cose
 cuta est; Nam exeuntes
 foras ad beatū paphnu
 tium et filiam sospite

et parentes letos repere
 runt; Non multos aute
 post ista dies cū duobus
 fratribus euntibus ad
 antoniū aqua in itinere
 defecisset et vno sita mor
 tuo alter iaceret iterra
 mortem expectans. an
 tonius sedens in monte
 celeriter ad se duos mo
 nachos uocat qui forte
 ibidem sunt reperti et
 festinato precepit ut la
 genam aque assumētes
 iter inuaderent quod du
 cit ad egyptum dixitq;
 vni fratribus modo
 huc uenientibus modo
 migrauit ad dominū.
 alter si non cucurrentis
 addetur; hoc enī michi
 oranti reuelatū est. Sic
 ait et iuxta preceptum
 eius monachi festinan
 tes extinctum corpus i
 ueniunt terraq; id ope
 nentes alterū refocilla
 tum suo iunxerunt co
 mitatu; Erat autē spa
 tium itineris vnius diei;

Fortasse hoc aliquis q̄
rat. quare non anteq̄
moreretur. hoc antoni
us dixerit; Incongruo
proffus xp̄stianis ar
gumento utitur; quia
non antony sed dei fuit
iudicium. qui et de rece
dente quam uoluit sen
tentiam tulit. et de sine
te reuelare dignatus
est; hoc tantū in anto
nio mirabile est. quod
in monte remotissimo
sedens corde p̄uigili tūc
ta procul posita domino
indicante cognosceret;

Alio rursus tempore
cum sederet in monte
et oculos subito teten
disset ad celū uidit uel
cio quam animā letan
tibus in eius occursum
angelis p̄gere; cuius s̄
spectaculi nouitate stu
pefactus beatum dixit
sanctorū chorū orauit
q̄ ut sibi rei presentis ag
nicio p̄nderetur. Et sta
tum uox ad eū facta est.

inquens istam esse am
monis monachi animā
qui nitrie morabatur;
Frat eum ammon uir
grandeuus qui pleue
rante a pueritia usq̄
ad senectutem in sanc
titate iurerat; Dixerunt
quoq̄ tredecim a nitna
locus in quo sedebat an
tonius diuidebatur;
Videntes ergo eū am
mirantem monachi q̄
uenerant deprecati sūt
ut causam h̄plantatis
ediceret; Quibus ait
modo ammonem que
uissē quem propter fre
quentem eius ad anto
nium comitatum et
propter celebritatem
indulgentiarū ei a domi
no signorum optime
nouerant; De quibus
etiam unum hoc est;
Necesse ei fuit aliquādo
fluum nomine h̄cū
subitis aquis inunda
tū transuadare. roga
uit q̄ theoderum qui

84
cum ipso erat ut paulu-
lum a suo separetur a-
spectu ne nuditate in-
uicem corporis aspice-
ret; Recessit theodorus;
nichilominus ille se ip-
sum cum se nudare uel-
let erubuit; Cogitante
cum in alteram ripam
virtus diuina transpo-
suit; Rursus q̄ theodo-
rus cum uideret hoc. &
ipse deo deuotus tran-
siens ad senem mirari
cepit quod tam ueloci-
ter transuadasset; Cūq̄
nichil humoris in pedi-
bus nullum in uestibz
eius sique signū conspi-
ceret. rogauit eum ut
tam incredibilem trans-
lationem quasi filio pa-
ter exponeret; Nolente
illo dicere que accide-
rant amplerus ē pedes
eius. iurauit q̄ non se-
prius dimissurū. quam
sibi id quod celabat re-
ferret; Videns ergo se-
nex contentiose uincere

uolentem fratrem erexit vi-
cissim ab eo ut nulli hoc
ante suam mortem indi-
caret. atq̄ ita confessus
est se subito in alteram
ripam fuisse transpositū
neq̄ uero omnino undis
impreslisse uestigia domi-
ni corporis hoc tantū
modo priuilegium asse-
rens et eorum quibus
ipse ut apostolo petro
donauerit ut aquarum
leuitati humanū corpus
insisteret; hoc autē the-
odorus promisso tempo-
re post eius mortem re-
tulit; Monachi uero qui-
bus dixerat antonius
de morte ammonis no-
tauerunt diem et ueni-
entibus de nitua fratri-
bus post dies triginta-
fascitantes reppererunt
illo die illa q̄ hora dormis-
se ammonem qua ani-
mam eius ferri senex ui-
derat; Vtq̄ igitur puri-
tatem mentis in antoni-
o mirati sunt. quomodo

rei tam longe geste ad
eum fuisset cognitio p
lata; Archelaus quoq
comes cum eum inuenis
set in exteriori monte. ro
gavit ut oraret pro po
licracia que in laodicia
erat ammirabili & ipisto
deuota uirgine; Paue
batur enim pessimos
stomachi et lateris dolo
res quos ieiunijs nimi
is vigilijs q̄ contrarerat.
et erat penitus toto de
bilita corpore; Orauit an
tonius. et diem quo fue
rat oratio facta adnota
uit archelaus; Redit la
odiciam. et inuenit uir
ginem incolumem; Et
punctatus diem sani
tatis repperit tempus
medele cum annotatio
ne congruere. et omnes
ammirati sunt. cognos
centes eodem tempore
illam fuisse a doloribus
liberatam a domino quo
orans antonius p̄ ipsa
bonitatem saluatoris

inuocauerat; Sepe et
iam ad se uenientium
turbarū ante dies et
menses et causas pre
dixit et tempora; Nam
quosdam videndi eū
tantum desiderium.
alios imbecillitas. nō
nullos obsessa a demo
nibus corpora pertra
hebant. nemo tamen
vniquam veracione.
aut detrimētū labo
riose itineris conquest
est; Regrediebantur
omnes spirituali cibo
pleni; At ille precipie
bat non suis laudib;
hanc ammiracionem
ab eis applicari debe
re sed domini qui sui
uocacionem hominib;
pro capacitate morta
litate indulserit.
Quodam autē tem
pore cum erisset ad ex
teriora monasteria et
rogatus esset a fratri
bus vt in nauim quada
cum monachis p̄fial

centibus oraret ascen-
dit. et solus ex omnibus
odorem sensit terribilissimum.
Asserebant cuncti pisci-
um. et tauricorum. in
navi positorum. hunc
esse fetorem; At ille se
alterius rei fetore sen-
tire affirmabat; Ad huc
autem eo loquente ado-
lescens quidam posses-
sus a demone qui prece-
dens iuxta carinam
navis se absconderat
repente exclamavit. et
statim in nomine do-
mini ihesu christi per an-
tonium curatus est; Intel-
lerere universi dyabo-
li illum fuisse fetorem;
Alius quoque ad eum iur-
inter suos nobilis de-
moniosus adducitur.
tanta oppressus insa-
nia. ut nesciret se esse
apud antonium. nec non
et corporis sui supflua
comedere; Quam ob-
rem rogatus senex ab
his qui eum adduce-

85
rant. ut pro illo dominum
oraret. in tantum iuvenem
misero condoluit. ut to-
ta nocte cum eo perui-
gilans adversus paci-
entis insaniam labora-
ret; Sed cum lucefceret
dies. et obsessus adoles-
cens. impetu in antoni-
um facto uehementer
eum impulisset irasci ce-
perunt. qui adduxerunt
cur seni fecisset iniuriam;
Quibus antonius ait;
Solite alienam culpam
misero iuveni ascribere.
furore iste obsessus est
non obsessus; Idcirco autem
in hanc prorupit dolens
hostis audaciam. quia
dominus ad ardua terra
ire eum iussit. et expulsi
sathene iudicium iste
aduersum me impetus
fuit; Nulla post uerba
in ora. adolescens recep-
to sensu. et gratias agens
deo. et locum ubi esset
agnouit. et totum anto-
nium amplexus deoscu-

latus est; Innumera et
alia istiusmodi sunt sig-
na. que monachorum
concordi relatione cog-
nouimus; Verum non
tantum hijs adhiben-
dus est stupor. quia ml-
to plus que secuntur
ditionem nostre fragili-
tatis excedunt; Hora
circa nona. cum ante
cibum orare cepisset rap-
tum se sensit in spiritu.
et ab angelis in sublime
ferri. prohibentibus tran-
situm aenis demonibus
ceperunt sancti angeli
contradictentes require-
re que esset causa contra-
dicendi nullis in anto-
nio criminibus; Illis ue-
ro ab erordio natiuitatis
replicare peccata uiten-
tibus calumpniosa an-
geli clauserunt ora dice-
tes non debere eos ana-
tiuitate eius rebita nar-
rare. que iam xpisti esset
bonitate sopita; Siqua
autem scient ex eo tem-

poro quo factus esset
monachus et deo se to-
serasset. licere profer-
ri; Accusabant demo-
nes multa procaciter
mentientes. et cum de-
essent probamenta fa-
lacibus. liuer antonio
consensus aperitur;
Et statim rediens ise
in eo loco in quo stare
ceperat; hoc seruissum
esse uidit quod fuit;
Tunc uero oblitus esse
ex illa hora noctem ge-
mitu et lamentatione
transegit. reputans ser-
uorum hostium
multitudinem. et col-
luctationem tanti ex-
ercitus et laboriosum
per aerem iter ad celi
et hoc apostoli esse dic-
tum quo ait. non est
nobis colluctatio ad-
uersus carnem et san-
guinem. sed aduersus
principem potestatis
huius aeris quia fr-
ens aereas potestates

86
ob id semper temptare
luctari contendere ne
nobis transitus esset
ad celum; hortabatur
monens. assume ar
maturam dei ut possi
tis resistere in die malo
ut nichil mali habens
inimicus quod de uob
dicere possit confundat;
Nos autem apostolici
sermonis recordemur di
centis; Siue in corpore
nescio siue extra corpus
deus scit et paulus a
postolus usq; ad terciū
celum; raptus est ibiq;
auditis uerbis ineffabi
libus descendit; Anto
nius autem usq; ad ae
rem sublatus post col
luctationem liber ap
paruit; habebat etiā
istiusmodi gratiam. si
cuius rei sedens in mō
te ignarus fuisset. et
huius secum inquireret
rationem. Oranti ei a do
mino reuelabatur et
erat secundum quod:

scriptum est a domino doc
tus. Deniq; cum a fratri
bus haberetur iste trac
tatus. et ab eo sedule sus
citarentur quæ admodū
se post corporis sartina
anima gereret. qui ne ei
locus post exitū concede
retur. proxima nocte uox
desuper nomen eius in
clamitans ait; Antoni
exurgens eni et uide. Qui
egressus sciebat enī quib;
respondere deberet. et e
leuatis ad celū oculis.
uidit quendam longū
atq; terribilem. caput ad
nubes usq; tollentē. uidit
etiam pennatos quosdā
uolare cupientes. atq;
illum extensis manib;
prohibere transitū; Equi
bus alios apprehensos
elidebat ad terrā et alios
frustra retinere nitens
dolebat super se ad ce
lestia transuolare et man
mū gaudio merore mix
tum uicti uictoresq; tri
buebant; Statimq; ad

eum uox facta est dicens;
Anima aduerte quod vi
des; Et tunc cepit illu
minato corde intellige
re animarum esse cōscē
sum et dyabolum pro
hibentem qui et sibi re
tineret obnoxios & sanc
torum quos decipere
non potuerat cruciare
tur uolatu; Hys uisio
num incitatus exem
plis cotidie ad melio
ra crescebat; Neq; uero
id quod sibi fuerat reue
latum causa iactantie
fratribus indicabat. s;
sed cum orans ingiter
dei laudaret auxilium
interrogantibus con
pellebatur edicere nec
spirituales filios pura
in xpisto anima occul
tare quicquam uolebat
presertim cū eiusmodi
signorum relatio et a
morem ministraret pro
posito et fructum labo
ris ostenderet; Numquā
ille aut ira subita incita

tus pacenciam rupit.
aut humilitate exerit.
in gloriam; Nam om
nes clericos usq; ad vi
timum gradū ante se
orare compellens. epis
copis quoq; atq; pres
biteris quasi humilita
tis discipulus. ad bene
dicendum se caput sū
mittebat; Diaconos
quoq; qui ad eū utilita
tis causa ueniebāt. tū
pro adiutorio eorum
ipsis presentibus dis
putaret ad orandum
dominū sibi prepone
bat. non erubescens
et ipse discere; Nam in
terrogabat frequēter
eos cum quibus erat.
et si aliquid ab eis ne
cessarium audierat. se
fatebatur adiutū; Ha
bebat autē et in uul
tu magnam gratiam
et ammirabile a salua
tore eadē hoc munus
acceperat; Si quis eū
ignarus eius interm

87
titudinem monachorum
cum uidere desiderasset;
nullo indicante ceteris
pretermissis ad antoni-
um curebat. et anime
punitatem agnoscebat
et uultu. et per specu-
lum corporis gratiam
sancte mentis intueba-
tur; Nam semper hylar-
em faciem gerens. liq-
do ostendebat de celesti-
bus cogitare sicut scrip-
tura ait; Corde letante
uultus floret. et in me-
iore constituto tristat;
Ita et iacob agnouit
laban socerum suum
insidias sibi machina-
tem dicens ad filias ei-
us non est facies patris u-
uestri sicut heri et nudi-
ustertius; Sic samuel
agnouit dauid; Lenifi-
catores enim habebat
oculos et dentes sicut
lac candidatos; Simi-
liter agnoscebat anto-
nius. quia semper ean-
dem faciem inter p[ro]spe-

ra et aduersa tenens. nec
secundis extollebatur.
nec frangebat aduersis.
Frat enim et infidei pie-
tate mirabilis; Numquam
enim schismaticorum se mis-
cuit communioni. antiq[ui]-
eorum sciens transgres-
sionem atq[ue] prauitate;
Numquam manicheis aut
alijs hereticis salt[em] ami-
calia uerba largitus est.
nisi tantum ea que pos-
sint ab iniquitatis eos
errore reuocare. denun-
tians talium amicitias
atq[ue] sermones p[ro]dicionem
esse anime; Sic etiam ar-
rianos detestabatur ut
omnibus diceret. ne iux-
ta eos quidem esse acce-
dendum; Nam cum ue-
nissent quidam arianu-
te. reperit post eorum era-
minationem infelicissi-
mam sectam et fugauit
eos de monte dicens.
multo serpentibus de-
teriores horum esse ser-
mones; Menciuntibus

Autem arianis aliquando antonio ita ut se credere simularent. ammiratus eorum audaciam et iusti doloris iracommodus rogatusque ab episcopis presbiteris atque vniuersis fratribus alexandriam descendit ibique arianitas sermone publico condempnauit. vltimam esse hanc heresim et precursorum anticipisti affirmans predicabatque in populo dei filium non facturum ex vllis existentibus sed proprium et unius cum patre substantie. ne creatura potius. aut adoptio. aut appellatio uideretur. impium esse dices. uel mente concipere. erat quando non erat. cum uerbum dei qui est semper. patri sit coeternus. qui ex eo est natus patre qui semper est; uide aiebat; Cum arianus uobis nulla sit coniunctio.

Quae est enim societas luci cum tenebris? Hos fideliter credentes christiani estis. illi uerbum filium qui ex patre deo est creaturam dicunt; nullo interuallo agentibus separantur qui seruerunt potius creature quam creatori. qui est benedictus in secula. Ipsa michi credite uiscuntur elementa. et omnis uis contra arianum furorem secundum apostoli dictum ingemiscit creatura quod sibi dominum suum pro quem omnia. ex quo omnia facta sunt uideat aggregari; hec tanta uis predicatio ex primo non potest quantum ad fidei populos roborauerit. Letabantur quippe hostilem christo et inimicam heresim anathematizari ab ecclesie columpna; Nulla tunc etas nullus serus do

ni remansit; Luceo de
 xpianis; Pagani q̄
 et ipsi ydolorum sacer
 dotes ad dominicū im
 perium conuolabant
 dicentes; Precamur ut
 hominem dei uideam.
 quia hoc apud uniuersos
 erat conspicuum no
 men antony; Ambie
 bant saltem quoq; fim
 bnam uestimenti eius
 contingere multū sibi
 tactum prodesse creden
 tes; Quod tunc dyabo
 lica obsidione et uarijs
 infirmitatibus libera
 nquot simulacris crep
 ta sunt spolia. quanti
 ab errore gentiliū retrac
 ti nostro iuncti sunt
 gregi; Tanti certe ut pau
 cem dierum. ex ydolo
 rum superstitione con
 uersio omnem per an
 num credentiū uinceret
 turbam; Propterea cū
 ueruentem multitudinē
 comites repellerent esti
 mantes tedio illi con

uentum populi fore. ipse
 tranquillo animo dice
 bat; Numquid non hic
 cetus demonū maior est
 turbis; Numquid obse
 quentiū multitudo col
 luctatorum nostrorum
 in monte ceteruis est
 numerosior; Accidit ea
 am ut cum eum redeun
 tem circa portam prose
 queremur. a tergo quodam mulier
 clamitaret dicens; Ersp
 ta homo dei. filia mea
 atrocissimo ueratur de
 monio. erpecta obsecro
 erpecta. ne ego currens
 inteream; Hoc audito
 ammirabilis seueram
 monitus a nobis. uolēs
 tamen et ipse paululū
 substitit; Cumq; appro
 pinquante muliere pu
 ella iaceret explorata ora
 uit tacitus ad dominū
 ihesum. et ad nominati
 onem eius spiritus im
 pius statim egressus
 est; Puella incolumis.
 populus in laudibus dei.

mater in gaudio fuit. ipse
autem letabatur. quia
ad desideratam solitudi-
nem reuertebatur. erat
autem ualde sapiens. et
hoc in se mirabile habes.
quia cum literas non
didicisset immobilis ho-
mo. et mansuetus erat;

Aliquando etenim
duo philosophi ge-
tiles uenerunt ad eum.
putantes antonium se
posse decipere; erat uero
in exteriori monte; Quos
cum uidisset paganos
intellerit ex uultu et pro-
cedens ad eos per inter-
pretem ita cepit; Quare
tam longe ad stultum
hominem sapientes se
uerare uoluerunt. Illis
dicentibus non esse illu-
stultum sed et nimium
sapientem. uigilanter
respondit; Si ad stultu-
uenuistis. superfluum est
labor uester; Si autem
putatis me sapientem
esse et sapientiam habe-

re bonum est. imitari
mi que probatis quia
bona conuenit imita-
ri; Si ego ad uos uenis-
sem uos imitarem; Sed
quia uos ad me quasi
ad sapientem uenuistis.
estote sicut et ego sum
christiani; Abscesserunt
philosophi utrumque
mirantes. et acumen
ingenij. et demonum
expulsionem; Alios
quoque similiter mundi
sapientes qui eu uide-
re cupiebant. quia
literas ignorabat. ta-
li disputatione colli-
gauit dicens; Respon-
dere michi quid prius
est sensus an littere.
et quid cuius exordia
est. sensus ex litteris.
an littere oriuntur ex
sensu. Illis asserentibus
quia sensus esset auc-
tor. atque inuentor lit-
terarum ait; Igitur
cuius sensus incolu-
mis est. hic literas non

requirit; Quis presen-
 cum post hanc colliga-
 tionem non exclama-
 uerit cum obstupuerit
 et ipsi qui uicti sūt. tan-
 tam in imperito litera-
 rum sagacitatem animi
 ammirantes. Neq; enī
 ut in solitudine et mon-
 tibus uersatus. atq; om-
 nem ibidem erigens in-
 tam. agrestis & rigidus
 erat. sed iocundus atq;
 affabilis. sermonem se-
 cundum apostoli dictū
 diuino conditum sale
 proferebat ita ut inui-
 dia careret. et amore
 omnium potiretur;
 Inter hec quasi parū
 esset bis gentilitatem
 fuisse superatam & ter-
 tio uenerunt uiri ad eū.
 omni secularis pruden-
 tiae nube cecati. atq; uni-
 uersis philosophie stu-
 dijs arcum suarum esti-
 matione doctissimi; hū-
 cum rationem ab eo en-
 gissent fidei quam in

xpīsto habemus et uite
 rentur arguta sophisma-
 tum interrogacione de
 diuina cruce cum illude-
 re. in silencium paululū
 uoce compressa primū
 eorum miseratus est er-
 rori deinde per interpre-
 tem qui eius uerba dili-
 gentissime in grecum so-
 lebat exprimere sermo-
 nem. ita exorsus est di-
 cens; Quid pulchrius
 est. quid ue honestius
 crucem colere. an adul-
 tera parrocidium uel
 incestum hīs assignare
 quos colitis. cum in alte-
 ro sit contemptus mor-
 tis insigne uirtutū. in
 altero turpis religio ob-
 scenitatis magistra. Ad
 melius est dicere quod
 uerbum dei manens ut
 erat ob salutem nostrā
 humanum corpus assūp-
 serit ut societate morta-
 litatis nos ueheret ad
 celum participes q; na-
 ture celestis efficeret. an

ut ipsi asseratis diuine n-
mentis haustum ad ter-
rena ueneranda submit-
tere. aut pecudum atq;
serpencium formis cele-
ste nomen includere. Quo-
ore xpistianorum cir de-
lilitatem audetis irridere
dicencium xpistū filium
dei sine sui detrimento
et cepisse esse quod non
erat et mansisse quod fu-
erat. cum ipsi animam
de celestibus detrahen-
tes. non tantum honu-
num sed et pecudum so-
leatis sepire corporibus.
Cristiana credulitas pro
salute mundi dominū
suum uenisse testat. uos
uero innatam animam
predicantes ultro citroq;
transfertis. xpistiana fi-
des que omnipotenciā
clemenciam q; dei uene-
ratur consequenter i car-
nacionem dicit deo fuis-
se possibilem ita tamen
ut non euacuauerit dig-
natio dignitatem: uos

qui animam exsplendi-
dissimo dei fonte manā-
tem turpiter decauisse
iactatis. qui mutabile
atq; conuertibilem eam
post sui diminucionem
audetis asserere iam illā
quoq; naturam domina
seculorum per anime
tumelias impia lingua
temeratis; Imago enim
que secundum uos na-
turalem similitudinem
sui retinet auctoris. cui
una est ex quo defluit
eadem q; substantia. hu-
militates proprias. et
iniurias consequenter
ad sui originem remittit.
Igitur animaduertite
tumelias animarum
ad patrem ut appella-
tis earum per uestram
blasphemiam redunda-
re; Cuius xpisti domini
nostri hic nobis inge-
ritur. Rogo que hic est
religionis obscenitas.
Nonne potius est cruci
colere. aut alicuius q;

nens mortem ab iniq's
 hominibus illa tam pa
 cienter sustinere. quam
 ipsis dijs plangere post
 osium uagos incertos
 q; discursus. Pudeat q'so
 uos insidiarum tripho
 nis. pudeat saturni fuge.
 et deuoracionis crudelis
 sine liberorum; Erubel
 cite parricidio iouis et
 incesti. erubescite raptu
 eius et coitu mulierum
 et puerorum. sicut uestri
 fingunt poete ad exple
 dum immatissime libi
 dinis furorem. molles
 dedit in amorem uagi
 tus; Ille indane fluit
 sinus. ipse amator rpe
 cum; Ille modulatis a
 lis ledeos petiuit apler
 us. ille in proprium se
 mens serui. regium pu
 erum ministris aubus
 polluit; hec uos creditis.
 hec colitis. hec sunt uel
 torum ornamenta tem
 plorum; Equo deprecor
 pro uestra salute nost

dicta pensate iudicio c
 cuncta; In nichil in li
 bris credendum est xpi
 tianis. Si nichil nec cru
 cis quodq; cui detrahitis
 nomen agnosceas. Si v
 niuersa credenda sunt
 cur cum in eisdem libris
 cruce resurrectio copulat.
 passionem diuinam sto
 lido laceratis eloquio.
 et non statim iungitis
 cecorum uisum. surdoy
 auditum. claudorum
 cursum. lepre emunda
 cionem. seruiens ambu
 lanti domino suo mare.
 demonum fugas. resur
 rectionem mortuorum.
 et defunctoru ab inferis
 reditus: hec omnia scrip
 turis diuinis quas in
 terpolatis inserta sunt.
 et in isdem uoluminib;
 continentur preconia
 maiestatis et mortis.
 Quamobrem odio quo
 imbuti estis abiecto. in
 uenietis ilico et domi
 num esse uerum ihesu.

et salutis humane gra-
cia. fragilem assumpsisse
naturam; Vestram tamē
si non pudeat nobis nar-
rare religionem; Sed q̄s
error infelix poterit refer-
re culturas de tanta rey-
feditate atq; uecordia.
nisi forte ut audio fabu-
losas asseratis decorum
uestrorum et obscenita-
tes. et crudelitates. et
mortes allegoricas uela-
minibus. liberum patre
terram. semiclodum wl-
canum et debilem. ignē.
iunonem. aerem. apol-
linem. solem. dianam.
lunam. neptunum. ma-
ria. libidinum principē
iouem. etherem interp-
tantes. hec post hanc
excusacionis proacacita-
tem creditis dominum.
sed creaturas creatore
contempto suscipitis;
Quod si forte pulchritu-
do uos elementorum
ad sue traxit ueneracio-
nis modum. fas erat

custodire; Oportebat
tantum mirari nec co-
lere. ne facture uenera-
cio creatoris esset inu-
ria; Nam istiusmodi q̄
uos consequimini raci-
o prepostera est et per-
uersa. et architecti hono-
migravit ad domum?
et media ad remedia
science confertur; Om-
num quoq; artificum
merita uel laudes. ad
opera transferentur;
Quid ad hec dicitis ut
agnoscamus que sit
crucis ridicule uobis
ignominiosa confessio?
hac disputacione con-
uertentibus inter se p-
phylosophis oculos. si-
mulq; musitantibus
subidens antonius.
rursus per interprete
ait; Predurum namq;
uidetur cuncto open-
quociens iusto unuer-
se rei tenore calcato. o-
pens merita factis ma-
gis quam factoribus

attinguntur; Elementa
 quidem ut memoravi
 ex ipso conspectu sua
 comprobant seruitute;
 sed quoniam uos ob
 seruacione dyalectica
 necessaria ut putatis
 neque colitis. hoc quo
 que artificio etiam nos
 nostram religionem
 compellit affirmare.
 respondete michi; Cog
 nitor dei que admodum
 manifestus approba
 tur per lectionem uer
 borum. an per opacio
 nem fidei? Et quid an
 quius est opacio fi
 dei. an disputacio per
 argumenta procedens?
 Illis respondentibus
 firmiorem esse sermo
 nibus operacionem?
 et hanc liquidam de
 deo cognicionem bene
 eos et ipse dixisse con
 sentit. quia operacio
 que ex fide descendit
 animi gerit affectus.
 dyalectica uero ex arti

ficio componencium
 sumpsisse opposicionis
 exordium; Cum ergo ait
 operacionem fidei ani
 mo insitam quis habu
 erit. superflua erit ei uer
 borum composicio per
 quam contemptam sen
 su nostro credulitatem
 temptatis euellere. et
 tamen sepe uos nostras
 explicare intelligencias
 non ualetis; Ita solidio
 ra sunt mentis opera.
 quam sophismatum frau
 dulencia conclusio; Nos
 xpistiani misterium uite
 nostre non in sapientia
 mundi habemus reposi
 tum. sed in uirtute fidei
 que nobis a deo attribu
 ta est per xpistum; hanc
 oracionis mee ueritate
 rerum que geruntur co
 tidie ordo commendat.
 nobis imperitis et litte
 rarum uestrarum igna
 ris. ad dei cognicionem
 eius sola uerba sufficiunt;
 Ecce nos gentilitatis tot

gregibus abstracti in u
niuersum orbem cotidi
e. **p**pagamur. uobis uero
post aduentum domini
nostri uodose sophisma
tum defecere uersucie;
Ecce nos simplice xpisti
fidem docentes. ydolatr
am debellauimus; **P**er
predicationem ignomi
niose crucis. aurata tem
pla ceciderunt; vos si po
testis ostendite quos co
tione uerborum gen
tilitatem xpisto pponere
sueueritis; **P**er omnes
iam terras uerus xpist
dei filius agnitus est.
nichil eloquencia sophi
matum. nichil disputa
cio philosophie multi
tudini potest obesse cre
dencium; **C**rucifixum no
minamus et uniuersi
demonas quos uos co
litis ut deos rugunt.
atq; ex obsessis corporib;
ad primum dominice
crucis signum fugant;
Vbi sunt illa fabulosa o

racula. ubi egyptiorum
incantaciones quo pro
fecere magorum carmi
na; **C**erte tunc uastata
sunt omnia cum de sua
cruce mundo xpistus i
tonuit; **N**ichilominus
pretermissis uos debili
torum. faceretis glori
osam ihesu mortem ir
ridere conamini; **I**llud
autem quale est quod
numquam infestacione
regali concussa gentili
tas. immo uero seculo
cara. et hominu presi
dys fulta. iam corruit;
famuli xpisti quo plus
preminur. eo magis
allurgimus. et florem;
Vestra simulachra orna
tis quondam septa pe
netibus uetustate col
lapsa sunt. xpisti uero
doctrina que uobis stul
ticia uidetur et ludus.
licet tyrannica perse
quencium principum
temptamenta ptule
rit; licet uarijs sit in

92
curfata terroribus nul
lo terrarum orbe cōclu
ditur. nullo gentium
barbararum fine prohi
betur; Quando enim
diuina sciencia & tantus
splendor illuyit. quando
tot in se conuenerunt uir
tutes. continentia ima
mmonio uirginitas i
ecclesia floret. martyru
pro deo suo gloriosa cō
francia. quorum omni
um crux xpisti principi
um est; Cum interim u
uos inter tantos uir
tutum choros sillogis
morum iecia tenditis.
et ueram rerum lucem
tenebris conamini ar
gumentationū obuol
uere; Ecce nos ut dicit
doctor noster non i gen
ali persuasione sed in
fide apertissima suade
mur. que uerborū affir
mationem preuenire
conuenit; Assūt quip
pe patientes a demoni

bus uerati; Quos cum
in medium produxisset
uerba repetiuit dicens;
Nunc uos collectionibus
uestris uel quo uultis
malefico carmine deos
uestros quo putatis ex
pellite. sin autem non
potestis uictas man
date. et ad xpisti trophe
a confugite. et statim cru
cifixi credulitatem ma
iestatis potentia prose
quetur; Dixit et inuoca
to nomine ihesu cum ui
tale signum in sacro nu
mero trinitatis pressit;
in frontibus cum expul
sis demonibus uua pre
sencium philosophorū
confutata sapientia est;
Expauerunt enim stupe
tes hominem. cui post
tantum ingenium af
flue ret signorū diui
na largicio; At ille
vniūsa que curauit
xpisto ferens. usus ē
affatu reciproco et ait;

Nolite me putare hys
sanitatem dedisse. xpc
p seruos suos facit ista mi
rabilia; Credite et uos
et uidebitis. quia deuo
ta deo fides et non elo
quencie uanus tumor.
talia signa mereatur;
Confugite ad crucifixi
legem. nos quoq; eius
imitamini famulos. et
science fide contenti. n
nulla deinceps secula
ris prudentie argumē
ta queratis; hactenus
antonio dicente miro
philosophi stupore per
cussi sunt. et cum hono
rificatō salutatu ab eo
recedentes. a mulcum
eius fatebantur sibi p
fuisse conspectū; hoc
in uiro mirabile est ut
hominem in extremo n
mundi lumine cōdi
tum. et fauor prin
cipum. et om nis ce
lebraret aula regalis;
Nam constantinus au

gustus. et eius liberi
constans. et constan
us. talia cognoscentes.
crebro ad eum quasi ad
patrem missis litteris
obsecrabant. ut recipere
eis eos scriptis exhila
raret; At ille eiusmodi
manens qualis ante
quam littere ad eum
uenirent fuerat. nec sa
lutacione principum
mouebatur. et tamq̃
non acceptis litteris
conuocans monachos
dicebat; Reges seculi
nos epistolas miserunt.
que hinc xpistianis ad
hibenda miraco est.
Licet enim diuersa sit
dignitas. ac tamen ei
dem nascendi motu
q; condicio est; Illa sit
omni ueneracione p
colenda. illa toto ani
mi affectu retinenda
quod deus hominib;
legem scripserit. quod
p filium suum prin

ecclesias ditauerit elo
 quijs; Que monachis
 est ratio cum epistolis
 regum: Tur accipiam
 litteras quibus colue
 ra nesciam reddere sa
 lutacionis obsequia.
 Igitur rogatus ab uni
 uersis fratribus ut cuf
 rianos reges suis litte
 ris refrigeraret. ne scilicet
 per silentium eius
 exasperarentur. ad sus
 ceptas epistolas conue
 niencia rescripsit; Lau
 dauit primum quod
 xpistum colerent. deinde
 salutaria persuasit. ne
 magnam putarent
 regiam potestate. ne
 presenti carnis impe
 no tumentes. se homi
 nes esse nescirent. et iu
 dicandos a xpisto obli
 uiscerentur; Ad postre
 mum clemencie circa
 subiectos et iusticie. cu
 re quoque inopum am
 monuit atque serpiter
 num unum esse regem

omnium seculorum ihe
 sum xpistum epistolis
 testatus est; Sancta quo
 que apud cunctos antonii
 florebat opinio. ita ut
 eius filios se nominari
 cuperent; Magna etenim
 cum aduentibus af
 fabilitas omnium in se
 studia conuertebat; Post
 quam ergo gentiles con
 futati. reges ammoniti.
 fratres ab eo sunt conso
 lacione releuati. ad inte
 nozem montem. et ad
 rigorem solitum regres
 sus est. ibique sepe cum in
 troeuntibus deambulans
 ac residens. stupebat si
 cut in danielle scriptum
 est. et interiectis horarum
 spacijs consequencia re
 spondebat ut intellige
 retur aliqua reuelacio
 nis uidisse secreta; Nam
 in monte positus ea que
 in egypto gerebantur.
 longe preuidens episco
 po serapioni ibi constitu
 to narrauit; Lamentabi

hys litteris pnci
 pes susceptis ue
 hemētissime leta
 bantur

his sequitur uisio et om-
ni lacrimarum fonte plá-
genda;

Dym enim fratribus
circa se sedentibus
oparetur. intente erexit
oculos ad celum gemēs
atq; suspirans; Et post
āliquantulum spacū
reuelacionis incepte.
nimio dolore cōtremu-
it. et statim firmis genib;
ante dei uultum. prouo-
lutus orauit. ut clemen-
cia sua futurum auerte-
ret scelus; Succedunt
oracioni lacrimae. metus
ingens inuadit presen-
tes. obsecrant ut tante
calamitatis exponeret
uisionem; Singultus
occupant uocem. lingua
fletibus prepeditur. et
in medio conatu gemitu
sermo interrūpitur.
uir tamen cum uocife-
ratione luctuosa ait; Me-
lius erat o filioli impen-
dens piaculum circa mor-
te lucrari; Sic incipiens

rursum lacrimis uincit
et inter egra suspiria tan-
dem pectori comodans
uocem. magnū inquit
quoddam et uniuersis
seculis inauditū immi-
net nefas; Magna fides
catholica turbine sub-
uertetur. et homines in-
mentis similes. xpisti
sancta diripient; Vidi
enim altare domini in
milorum circumdata
multitudine. qui crebris
calcium ictibus omnia
dissipabant; hec est cau-
sa gemituum meorum
quos audistis; Et facta
est uox domini dicentis;
Abominabitur altari-
um meum; Hec mox
uisionem sequitur ef-
fectus; Nam post ānos
duos seu a arianorum
erupit insania; Tunc
ecclesiarum fuerunt ca-
pine. tunc diuinorum
temeratio uasorum. tunc
polluta sunt inuulsa
ua. tunc paganorum

94
presidia aduersum xpist
tum comparata. cum
assumpcione palmarū.
quod idolatrie apud a
lexandriam insigne est.
ad ecclesiam p̄gere con
pellebantur. xpistiani
ut ab arianorum popu
lis cederentur; Propter
scelus horruit animus
replicare que gesta sūt;
virginum matronarū
q̄ creptus est pudor. sā
guis ouium xpisti i xp̄i
templo effusus uene
randa respicit altaria;
Baptisterium pro uolū
tate gentilium pollutū
est; nichil defuit uisio
nis ueritati; monstra
uit effectus quod calci
trancium mulorum i
disciplina. ariano
rum esset impietas; s̄;
istam tristitiam conse
quenti uisionis prospe
ritate consolatus est &
ait; Nolite filii meo
ri uos penitus dedere;
ut enim uatus est do

minus sic rursus mise
rebitur. et sue cito eccle
sie recuperabit ornatū.
eos q̄ qui in persecutio
nibus xpisti fidem ser
uauerunt. solito uidebi
tis fulgore lucentes; Re
uertentur in foueas suas
serpentes. et religio lon
gius p̄pagabitur; Tantū
uidete ne fidei uestre sin
ceritas ariana labe sor
descat; Non apostolorū
sed demonum et patris
eorum dyaboli doctrina
ista est; Obiit per infir
miam iumentorum simi
lis pecudum eorum ex
pressus est animus; huc
usq̄ antonius. sed nos
minime conuenit diffi
dere tam grande mira
culum per hominem po
tuisse ostendi; Saluato
ris enim promissio est
ista dicentis. Si habue
ritis fidem sicut granū
synapis dicetis huic mō
ti transfer te et transfe
retur. et nichil impossi

bile erit uobis; Et iterum;
Amen dico uobis. Omne
quodcumque petieritis a
patre in nomine meo ^{uobis} da
bit; Petite et accipietis;
Ipse enim suis discipulis.
et uniuerso credencium
gregi. nunc subiectione
demonium nunc uaria
rum infirmitatum pol
licens curacionem aie
bat; Quod gratis acce
pistis. gratis date; Num
quid sue uirtutis impen
o curabat antonius.
Numquid sue possibili
tatis arbitrabatur esse qd
fecerat; Oracionibus no
preceptis demones mor
biq; cesserunt. et ad xpisti
domini nostri nominaci
onem uniuersa perfecta
sunt; Nemo sapientium
sanitatum ammiracione
ascribebat antonio. sed
domino ihesu. qui solita
erga creaturas suas exhi
bens beniuolencia. nunc
quoq; per electum famu
lum suum indulgenter

exercuit; Antonius tan
tum orabat. et dominum
ob uite eius merita cūc
ta largiebatur; Sepe
autem et contra uolu
tatem ad exteriorum
montem a fratribus
ducebatur; Et cum iu
dices qui ad exterius
adisterium propter
asperitatem itineris
obsequencium multi
tudinem. et horridam
solitudinem ne non
poterant. precano qsi
erunt ut eius fruere
tur aspectibus nec im
petrare possent. quia
molestissime ferebat
ueracionem discursum.
iplos catenatos quos
aut noxietas. aut uigil
publicus construerat
ad eum destinabat. sci
entes tales ab antoni
o non posse contempni;
Quorum fletibus supe
ratus pertraheretur
ad exteriorum montem;
agnoscens labore sui

ualem miseris fore;
 suadebat iudicibus q̄
 eum inuitauerant ut
 in sententia proferen-
 da et odio et gratie dei
 timorem ante poneret.
 nec ignorare eos debe-
 re quod scriptum est;
 In quocumq; iudicio
 iudicaueritis. in eo iu-
 dicabitur de uobis; Et
 tamen inter medios
 sermones care sibi soli-
 tudinis recordabatur;
 Post coactam ita p̄sen-
 tiam. quam duas p̄ces
 et quod uerius est mi-
 serorum fletus extorse-
 rat post salutaria mo-
 nita. post reorum com-
 mendacionem quorū
 dam uero et absolucio-
 nem postulanti duci
 ut paulo largius eide
 suam p̄sentiam idul-
 geret. ait non posse se
 ibidem diucius mora-
 nigrato usus exemplo
 quod pisces cum ex aq̄
 extracti mox in areni

terra moriantur solis ca-
 lore. ita et monachos cū
 secularibus retardantes
 humanis statim resolu-
 tionibus. Ob
 id ergo inquit conuenit
 ut pisces ad mare ita q̄
 nos ad montem festina-
 re. ne tardantibus nob̄
 aliqua p̄positi succedat
 ignauia; Pre tanta ho-
 minis sapientia dux mi-
 raturus iustam de eo tulit
 ueram q̄ sententiam
 dicens. uere istum dei
 esse famulum nec irul-
 tico homine tantam
 aliquando inesse potu-
 isse sapientiam. nisi di-
 uino amore regeretur.
 Preterea cum balacius
 qui sub nestorio p̄fecto
 alexandrie dux egypti
 fuit homo ariane mi-
 quitatis studiosissimus
 fauctor ita xp̄isti ecclesi-
 am persequeretur. ut
 animo uesano uirgines.
 monachos q̄ nudatos
 uerberaret in publico.

ad eum antonius litte
ras misit. quarum ista
sententia est; video uā
dei uenientem super
te. desine persequi xpi
anos. ne te ira occupet.
que proximum iam tibi
minatur interitū; legit
infelix epistolam et irri
sit. atq; eam execrans
proiecit in terram porci
tores quoq; multis af
fectu iniurijs. et antonio
taliam renuñciare prece
pit; Desine nostri esse
solicitus. quia cura tan
topere tibi monachorū
est. etiam ad te mei ui
goris transibit discipli
na; Sed confestim mi
natozem oppressit sup
plicium. et post quinque
dies os effrenatū illius
diuina compescuit; Eg
ditur enim ad primam
mansionem alexandrie
que appellatur cereu. cū
supradicto egypti p̄fecto.
nestorio. uel iun̄t equis.
quos inter omnes bala

cuis cuius erant man
suetissimos nutrebat.
Cum igitur pariter soli
to sibi met equi allude
rent. maior quo nesto
rius uehebatur. morsu
repentino balacium
deussit in terram. ac
sic in eum inhians fe
mora eius lacerauit
atq; corosio. ut stam
relatus ad ciuitatem
post tertium diem mo
reretur. uniuersi q; ag
noscerent minarum
ab antonio p̄dictari
effectum quanto cius
consecutum; Digno
p̄secutoris fine comple
to. ceteros ad se ueni
entes mira cum moti
tia ammonēbat. ut di
lita seculari dignitate
remocioris uite beat
tudinem appetere;
Si qui autem maiore
potestate premebant.
nec poterant optinere
iusticiam. ita eos ob
e defendebat. ut ipse

96
pro illis pati uideret
iniuriam; Multis utilis
fuit preclari sensus ora-
tio. multi magnis diui-
cijs et altiori gradu mi-
licie derelicto. eius ad-
herere cupiebant cur-
uosis; Et ut infinita
ueni sermone compre-
hendam. bonū egypto
medicum. xpistū indū-
sciat; Quis non tristi-
tiam apud antonium
mutauit in gaudiū.
Quis non iram uertit
in pacem. Quis orbi-
tans luctum non ad eū
temperauit aspectū.
Quis non merore pau-
peratis quo premeba-
tur abiecto. statim et
diuitum desperit opu-
lencias. et in sua letat
est paupertate. Quis
post lassitudinem mo-
nachus non eius iua-
tus est hortatu. Quis
adolescens etatis suc-
census ardoribus non
ex eius ammonitu pu-

dicie amator fuit. Quis
ueratus a dyabolo sine
medela redijt. Quis in
mici cogitationibus dis-
tractus non ceca tempe-
tate sopita. sereno regis-
sus est animo. Sciebat
enim quod quisq; labora-
ret in cōmodo. et ex uite
meritis discrecionē spi-
rituum agnoscebat ad-
hibebat morborum pro-
ut erant uulnera sanita-
tem; Unde effectum est
ut post eius disciplinā
omnes dyaboli pande-
rentur infidie; Multe q;
ad eius conspectum de-
sponsate puelle. ab ipso
pene thalamo receden-
tes. in ecclesie matris g-
mio confederunt; Quid
plura. Locus orbis ho-
mines ad eum conflue-
bant. et uniuersarum
gencium uarietas belli-
cosissimum contra demo-
nes uirum conspiciere
gestiebant; Nullus se
frustra illuc uenisse con-

questus est. omnib; delectabile atq; iocundum laboris commercium fuit. fatigatio enim itineris emolumentum uicium reportabat. sicut rei probauit effectus. Nam post resolutionem eius quasi communi uulnere orbitatis excepto proprium singuli lurerunt parentem; Qui autem finis eius uite fuerit dignum est et me commemorare. et uos cum desideretis audire. quia et hoc imitabile in eo cunctis fuit. Iuxta consuetudinem ad uisitandos fratres qui in exteriori monte monte erant uenit. ibiq; a diuina prouidencia de sua morte condiscens ita exorsus est. Ultimam filio patri audite sententiam; Non enim arbitror quod in hoc seculo iterum nos uisuri sumus; Cogit condicio nature. ut post centenari

um numerum quem annis quinq; supergredior iam resoluam. Ita locutus audientium pectora contristauit. gemitus lacrimaq; de ta merencia consecute sunt; Implerebantur cum uniuersi quasi inde seculo recessurum. At ille tamquam aliena deserens. ad patriam proficisceret. magna cum leticia percipiebat desidiarum intuito non debere superire sed tamquam cotidie morituros ut ante predixerat a sordidis cogitationibus animam custodire. et omnem emulationem ad sanctos quosq; conuertere a malicia. uos uero ad scismaticos nec prope quidem accedere. satis enim auebatur eorum antiquam peruersionem; Neq; cum arrianis in com

mune iungamini. q̄a
 impietas eorum iam
 omnibus manifestata
 est; hys etiam illud ad
 debet nullum debere
 xp̄istianum cum seculi
 uideat potestates pro
 arianorum et melicia
 norum pugnare nequi
 aa. a xp̄isti terrum dis
 cedere ueritate. mortali
 um illam esse defensio
 nem. nec diu fallacem
 permanere posse phan
 tasiā; Quapropter a
 uebat custodienda est pi
 a fides in xp̄isto et patrum
 religiosa traditio. quam
 et scripturarum lectione.
 et oratio mee paruita
 tis didicistis ammoni
 tu; fuito sermone eū
 fratres uehementissimē
 retardabant: glorioso
 patris cupientes termi
 no decorari; Sed multas
 ob causas quasi silenci
 o demonstrabat. precipu
 e tamen ob presumptā
 egypti consuetudinem

contradixit; Mos etenim
 egyptijs est nobilium.
 et precipue beatorum
 martyrum corpora lin
 teamine quidem obuol
 uere. et studium funeri
 solitum non negare. ter
 ra uero non abscondere.
 sed super lectulos domi
 posita reseruare; hunc
 honorem quiescentibus
 reddi. in ueterate consue
 tudinis. uanitas tradi
 dit; De hoc antonius se
 pe episcopos deprecatur
 est. ut populos ecclesias
 tica contestatione corri
 gerent. et laicos uiros
 ac mulieres ipse rigidi
 us conuenit dicens. nec
 licitum. nec legitimum
 hoc esse. nec deo placitū.
 quippe cum et patrum
 archorum sepulchra. que
 ad nos usq; perdurant.
 hec facta conuinceret;
 Dominici quoq; corporis
 exemplum oportere intui
 en iuebat. quod in sepl
 thro positum. lapide usq;

ad resurrectionis diem.
tercium clausum fuerit.
atq; hys modis uicium
cura defunctos egypti
etiam si sancta essent cor
pora coarguebat dicens;
Quid maius aut sancti
us corpore potest esse do
minico. quod iuxta con
suetudinem gentium ce
terarum humo conditū
est. hec iusta persuasio
multorum insitum euel
lit errorem. et repositis
interram cadaueribus.
domino gratias p bono
magisterio retulerunt;
Metuens igitur consue
tudinem supradictam
ne eodem etiam circa se
laberentur errore celeri
ter ualedicens monachi
qui confluxerant. ad do
minicum uirtutis habi
taculum repedaunt; Post
menses autem paucos
cum mediocre incommo
dum senilia membra tur
basset. uocatis ad se duo
bus fratribus quos ibide

ante quindecim annos
modico interuallo se u
inctos instituebat. qui
q; ei etiam semper ceperat
ministrare ait; Ego qui
dem filioli secundum
eloquia scripturarum
patrum gradior uiam.
iam enim me dominus
inuitat. iam cupio uide
re celestia. sed uos dul
cera mea ammonco. ne
tanti temporis laborem
repente perdati; hodi
e uos religiosum studi
um arripuisse arbitra
mini et cepte uolunta
tis fortitudo succrescat;
varias demonū nostis
insidias. uidistis eorum
et impetus feroces. et
uires effeminatas; he
sum suspirate credulita
tem nominis eius uel
tis figite mentibus. a
certa fide uniuersi de
mones fugabuntur;
omementote etiam am
monitionū mearum. a
incerte conditionis in

tam ancipitem cotidie tractate. et celeste uobis premium sine cuncta mine tribuetur; Sasma tiorum et hereticorum uenena uitate meum circa eos odium secta mini xpisti sunt inimi a; Satis ipsi quod nul lus michi nec pacificus quidem sermo cum eis aliquando fuerit. ppter prauam eorum uolun tatem. et pertinax con tra xpistum bellum; In hoc autem magis esto te sollicita ut domini precepta seruetis. ut post mortem uestram sancti quiq; quasi ami cos et notos in eterna tabernacula uos recipi ant; hec cogitate. hec sapite. hec retexite. et si qua mei uobis cura. si qua patris memoria est. si michi uicarium representatis affectum nullus ad egyptu me as perferat reliquias.

ne uano corpus honore seruetur. ne uituperato ut nostis ame ucu. etia circa me seruentur. obse quia; huius enim rei g cia maxime huc sum re gressus; vos igitur hu mo regite. uos patris o perite corpusculu et illud quoq; senis uestri custo dite mandatum. ut ne mo preter uestram dilec tionem locum tumuli no uerit; Confido in domino quia necessario resurrec tionis tempore hoc cor pusculum resuriet incor ruptum; uestimentoru autem meorum sit ista diuisio; Melotem et pal lum tritum cui super ia ceo. athanasio episcopo date. quod ipse michi no uum detulerat; Serapi on episcopus aliam ac cipiat melotem; vos ci licianum habetote uesti mentum. et ualete uis cera mea; Antonius eni migrat. et iam non erit

in presenti seculo uobiscū;
verba finierat. et osculan-
tibus se discipulis exten-
dens paululum pedes.
mortem lenis asperit ita
ut exultatione eius uis
sanctorum angelorum
qui ad perferendam ani-
mam eius descenderant
presencia nosceretur; hos
intuens tamquam ami-
cos uideret. animam ex-
alauit. et additus est pa-
tribus secundum ordinē
scripturarum; Seruaue-
runt mandata discipuli.
inuolutum corpus ut p̄-
ceperat humo operien-
tes. et nemo interim usq;
ad hanc diem preter eos
ubi sit conditus nouit;
Legatarius autem anto-
ny benedicti qui tritum
pallium cum melote im-
perio eius meruerat ac-
cipere. antonium in an-
tony muneribus amplex-
tatur. et tamquam mag-
na hereditate ditatus. le-
tatur per uestimentum

recordatur ymaginem
sanctitatis; hic antoni-
o uite terminus fuit.
ista principia mentoz.
que licet partim ut p̄-
dixi sermone narraue-
rim. tamen ex hys po-
testis aduertere qual-
ter homo dei a puerni-
a ad senectam usq; pue-
neit. quod omni semp
dubitacione calcata.
nec languori. nec longe-
quequam etati aliqu-
do concesserit. magis
autem equalitatem p̄-
positi tenens. nec ueh-
mentum mutauit. nec
pedes lauit. nec escam
sectatus est molliorē;
Oculorum quoq; aciem
et numerum dencium
licet paululum ob eta-
tem uiderentur atati.
nec non et pedum inco-
sum. tocus etiam cor-
poris firmitatem. ita
contra iura nature me-
ritorum gracia custodi-
uit. ut lautorum corpo-

rum que balneis atq;
 delicijs confouentur.
 hilarior eius caro uide
 retur; hoc etiam frates
 quod per omnes puin
 cias amor eius fama q;
 uoluit. quem nec li
 morum disseminatoru
 oratio luculenta nec n
 mundane sapientie dis
 putatio. nec nobilitas
 generis. nec opum infi
 nita congestio comen
 dauit. cui omnium ore
 est ascribendum nisi
 xpisto cuius hoc donu
 est qui deuotos eius a
 nimos erga suam pui
 dens maiestatem ho
 minem alio pene orbe
 celatum. et inter tantas
 positum solitudines af
 frice. hyspanie. gallie.
 italie. illirico. ipsi etiam
 que urbium caput est
 rome. ut in exordio pro
 miserat demonstrauit.
 Licetatoris est ista benign
 itas. que famulos su
 os licet nolentes nobi

litare consuevit. ut uir
 tus possibilis nec extra
 humanam esse natura.
 sanctorum doceatur ex
 emplis. et ad beate uite
 imitationem ex fructu
 laboris optimus quisq;
 impellatur. Hunc itaq;
 fratribus librum mag
 nopere legere curate. ut
 agnita fidei uita subli
 mium monachorum.
 sciant quod saluator
 noster ihesus xpistus
 glorificantes se glorifi
 cat et seruientibus sibi
 met non tantum regna
 celorum sed etiam hic in
 ipsis moncium secretis
 latere cupientibus fame
 tribuit nobilitatem. sa
 licet ut ipsi fruantur lau
 de meritorum. et ceteri
 eorum prouocentur ex
 emplis. Si autem neces
 sarium fuerit et gentib;
 legite. ut uel sic agnos
 cant quia dominus nos
 ter ihesus xpistus non
 solum est deus dei filius

sed etiam hijs qui eum
sollicite colunt. et in eū
fideliter credunt. hanc
dedit potestatem ut de-
mones quos illi deos
esse arbitrantur concū-
cent atq; eiciant decepto-
res scilicet hominum et
totius corruptionis ar-
tifices. *Finit uita beati an-
tonij ab athanasio episco-
po greco eloq; edita. ab e-
uagrio p̄sb̄ro in latinū trā-
lata; Incipit uita sancti*

T*pauli primi heremi*
ster multos te;
sepe dubitatum est
a quo potissimū mo-
nachorum heremus
habitan cepta sit; Qui-
dam enim alius repe-
tentes a beato helya et
a johanne. principia sup-
serunt; Quorum helyas
plus nobis uidetur fuis-
se quam monachus. et
johannes ante pphetare
cepisse quam natus est.
Ilij autem i quam opi-
nionem uulgus omne

consentit asserunt an-
tonium huius positi
caput. quod ex parte
uerum est. Non enim tā
ipse ante omnes fuit.
quam ab eo omnium
incitata sunt studia;
Amathas uero et ma-
charius discipuli an-
tonij e quibus super-
or corpus magistri se-
peluit. etiam nunc af-
firmant paulum quen-
dam thebeum princi-
pem rei istius fuisse nō
nominis; Quam opi-
nionem nos quoq; p-
bamus; Non nulli et
hec et alia prout uo-
luntas tuht iactant.
sub terrano specu tunc
tum calcaneotenus
hominem. et multa
alia que prosequi oca-
est incredibilia fingen-
tes. quorum quia ipu-
dens mendacium fuit.
ne refellenda quidem
sententia uidetur. Igr
quia de antonio tam

greco quam romano sti-
 lo diligenter memorie
 traditum est pauca de
 pauli principio et fine
 scribere disposui. magis
 quia res omissa erat q̄
 fecus ingenio; Quomo-
 do autem in media eta-
 te uixit. aut quas sa-
 thane pertulerit insidi-
 as. nulli hominum cō-
 pertum habetur; Sub
 decio et ualeriano per-
 secutoribus quo tempo-
 re cornelius rome. cyp-
 rianus carthagine. felix
 ci aurore martyriū per-
 tulerunt. multas apud
 egyptum et thebaidā
 ecclesias tempestas se-
 ua populata est. Voti-
 tunc xpistianis erat
 pro nomine xpisti gla-
 dio percuti. uerum hos-
 tis callidus tarda ad
 mortem supplicia con-
 quirens animas cupi-
 ebat ingulare nō cor-
 pora. et ut ipse qui ab
 eo passus est c ipria

nus aut uolentib; mori.
 non permittebatur oc-
 cidi; Linius ut crudelitas
 notior fiat. duo memo-
 rie causa exempla subi-
 ciamus; Perseuerantem
 infide martyrem. et inter
 aculeos laminas q̄ vic-
 tore iussit inelle pungi.
 et sub ardentissimo sole
 ligatis post tergum ma-
 nibus reponi. scilicet ut
 muscarum aculeis cede-
 ret qui ignitas sartagi-
 nes ante superauerat.
 Ilium autem iuuenili
 etate florentem in ame-
 nissimos hortulos prece-
 pit adduci. ibiq; inter can-
 dencia lilia et rubentes
 rosas. cum leni iuxta mur-
 mure serperet riuus. et
 molli sibilo arborum fo-
 ha uentus stringeret. su-
 per stratum plumis lec-
 tulum supinan. et ne se-
 inde posset excutere blan-
 dis fertorum nexibus ir-
 retitum relinquit; Quo-
 cum recedentibus cunic

nis meretricis speciosa uenisset cepit delicatis strigere colla compleribus. ut quod dictu quoque nefas est manibus attrectare uirilia ut corpore in libidinem concitato se uictrix impudica subiaceret; Quid ageret miles xpisti. quo se uerteret nesciebat et que tormenta non uicerant superabat uoluptas; Tandem celitus inspiratus precisam modicus linguam in osculantis se faciem expuit: ac sic libidinis sensum succedens doloris magnitudo superauit. per idem ergo tempus quo talia gerebantur: apud inferiorem thebaidam cum sordide iam uiro tradita morte amborum parentum in hereditate locupletati paulus relictus est. annorum circiter sedecim litteris tam grecis quam egyptiacis ad prime eruditus

mansueti animi deum ualde amans; Et cum persecutionis detonaret procella in uilla remota secretae fuit; Verum quid pectora humana non cogis aui sacra fames? Sororis maritus cepit prodere uelle que celare debuerat; Non uolum uxor's lacrima non communi sanguinis. non prospectans cuncta ex alto deus a celere renocabat. Aderat infra bat. crudelitate quasi erate utebatur; Quod uir prudentissimus atque lesens intellexit. ad montem deserta confugiendum persecutionis fine prestolatur. necessitate in uoluntatem uertit. ac paulatim procedens rursumque tantumdem subsistens. atque idem sepius faciens. reperit saxum eum montem ad cuius radices haut grandis spelunca lapide claudit

batur; Quo remoto ut
 est cupiditas hominū.
 auduis occulta cognos-
 cere animaduertit intus
 grande uestibulum. qd
 aperto desuper celo pa-
 nulis diffusa ramis ue-
 nis palma contexerat.
 fontem lucidissimū ostē-
 dens. cuius riuū tantū
 modo foras statim eadē
 que genuerat terra sor-
 bebat; Erant preterea
 per extensum montem.
 hanc pauca habitacu-
 la. in quibus scabre iam
 mades et mallei quib;
 pecunia signatur uide-
 bantur; Hunc locum e-
 gypciōrum littere ferūt
 furtiuam monete officia-
 nam fuisse ea tempesta-
 te qua creopatre uinct^{us}
 antonius est. Igitur ad-
 amato quasi a deo sibi
 offerretur habitaculo
 omnem ibidem oratio-
 nibus et solitudine dux-
 it etatem; Cibum et uesti-
 mentum palma p̄bebat;

Quod ne cui impossibi-
 le uideatur: ihesum tes-
 tor et sanctos angelos
 eius in ea parte heremi-
 que iuxta siriā sarra-
 cenis uingitur et uidisse
 me monachos et uidere
 equibus unus iam tri-
 ginta per annos claus^{us}
 ordeacio pane. et lutulē-
 ta aqua uiuit: alter in
 cisterna ueteri quam gē-
 tili sermone bubbam uo-
 cant quinq; canis per
 singulos dies sustenta-
 batur; hec incredibilia
 uidebuntur eis qui non
 crediderint omnia possi-
 bilia esse credentibus. S;
 ut ad id redeam unde di-
 gressus sum: cum iam cen-
 tesimo tercio decimo eta-
 tis sue anno beatus pau-
 lus celestem uitam age-
 ret in terris. et nonage-
 narius in alia solitudine
 antonius moraretur. ut
 ipse asserere solebat: hec
 in mente ei cogitatio inci-
 dit nullum ultra se mo-

nachorum in heremo
concedisse. atq; illi per
noctem quiescenti. reue-
latum est esse alium ite-
rius multo se meliore
ad quem iudendū pe-
rare deberet; Illico erum-
pente luce uenerabilis
senex infirmos artus ba-
culo regente sustentans.
cepit ire uelle quo nesci-
ebat; Et iam media dies
coquente desuper sole.
feruebat: nec tamen a-
cepto itinere reuocabat
dicens; Credo in deum
meum: quod seruū suū
quem michi promisit os-
tendet; Nec plura hys.
conspicatur hominem
equo mixtum cui opinio
poetarum centauro uo-
cabulum indidit. Quo
uiso salutaris impressi-
one signi armat frontē.
et heus tu inquit qua-
nam in parte dei seruus
hic habitat. At ille bar-
barum nescio quid ifren-
dens. et frangens potius

uerba quam eloquens
inter horrenda hora
satis blandum q̄siuit
alloquium. et cum dex-
tere manus protensio-
ne cupitum indicat
iter. ac sic patentes ca-
pos uolucris transmit-
tens fuga ex oculis
mirantis euauit. Ve-
rum hoc utrum dyabo-
lus ad terrendū eum
simulauerit an ut sol:
heremus monstruo-
sorum ferax animalis
istam quoq; gignat
bestiam incertum ha-
bemus; Stupens itaq;
antonius. et de eo qd̄
uiderat secum uolens.
ulterius progredieba-
tur; Nec mora inter se-
osam conuallem. hanc
grandem homunculū
uidit: ad uncis naribus
fronte cornibus aspe-
rata: cui extrema p̄s
corporis in caprarū
pedes desinebat; Et
hoc attonitus specta

culo scutum fidei et lo-
ricam dei bonus preli-
ator arripuit; Nichilo-
minus memoratum
animal palmarum fruc-
tus ad uaticum quasi
pacis obsides offerebat;
Quo cognito gradum
pressit antonius et quis-
nam esset interrogans.
hoc ab eo responsum
accepit; Mortalis ego
sum. et unus ex accolis
heremi. quos uario er-
rore delusa gentilitas
faunos. satyrosque et in-
cubos colit; Legatione
fungor regis mei. pre-
camur ut pro nobis
communem dominum
depreceris. quem pro
salute mundi olim ue-
nisse cognouimus et
in uniuersam terram
exiit sonus eius; Ta-
lia eo loquente longe-
uus uiator ubertim
faciem lacrimis riga-
bat quas magnitudo
leticie indices cordis

162
effuderat; Laudebat quip-
pe de christi gloria et in-
territu sathane. simulque
animans quod eius pos-
set intelligere sermonem
et baculo humum percuci-
ens aiebat; de tibi alex-
andria. que pro deo por-
tenta ueneraris; de tibi
ciuitas meretricum in qua
totius orbis demonia
confluxere; Quid nunc
dictura es. bestie christum
loquuntur; Nec dum uerba
compleuerat. et quasi
pennigero uolatu pecul-
cum animal aufugit;
hoc ne cui ad increduli-
tatem scrupulum moue-
at. sub rege constantino
uniuerso mundo defen-
ditur; Nam et alexandri-
am istiusmodi homo u-
nus uiuus perductus
magnum populo spec-
taculum prebuit. et pos-
tea cadauer examine ne
calore estatis dissiparet
sale infusum et anchis-
chiam ut ab imperatore

uideretur allatum est;
Sed ut propositum prosequar
antonius cepta regione pergebat fera
rum tantum uestigia in
tuens. et heremi latam
uasitatem. quid ageret
quo uerteret gradum
nesciebat; Jam altera fluxerat
dies. restabat unum
ut deseri se a christo non
posse confideret; Pro nocte
secundas in oratione exegit
tenebras. et dubia adhuc
luce haut procul intuetur
lupam sitis arduibus
anhelantem ad radices
montis urepere;
Quam secutus oculis. et
iuxta speluncam cum fera
abisset accedens cepit
introspicere nichil curiositate
proficiente tenebris
arcentibus usum;
Verum ut scriptura ait;
Perfecta caritas foras
mittit timorem. suspenso
gradu et anhelitu temperato
callidus explorator ingressus
est. ac pau-

latum progrediens sepius
que subsistens sonum
aure captabat; Tandem
proce noctis horrorem
procul lumen intuitus.
dum auidius properat
offensu pedis lapidem
in strepitum concitauit;
Post cuius sonitum
beatus paulus ostium
quod patebat recludens
fera obfirmavit;
Tunc uero antonius
pro foribus corruens
usque ad sextam. et eo
plus horam. aditum
precabatur dicens; Quis
sum. unde et cur uenerim
noster? Scio me non
mereri conspectum tuum
tamen nisi uideri non
recedam; Qui deticias
suscipis. hominem cur
repellis? Quis enim
et inueni. pulso ut aper
natur michi; Quod si
non impetro hic morar
ante postes tuos certe
sepelies uel cadauer.
Talia perstabat memo

rans: firus q; manebat,
 ad quem responsu pau-
 nis ita reddit heros, Ne-
 mo sic peccat ut minet.
 nemo cum lacrimis ca-
 lumpniam facit. et mi-
 vans si non recipiam
 cum mortur adueneris;
 Sic ardens patefecit
 ingressum; Duo apto
 dum in mutuos misce-
 tur amplexus pprijs
 se salutauere nomini-
 bus gratie domino in
 commune referuntur;
 Et post osculum sanc-
 tum residens paulus
 cum antonio ita exor-
 sus est; En quem tanto
 labore quesisti putrib;
 senectute membris ope-
 rit in culta canicies; En
 uides hominem pulue-
 rem mox futurum; He-
 rum quia caritas om-
 nia sustinet: maria
 michi queso qualiter
 sese habeat genus hu-
 manum: an in antiqs
 urbibus noua tecta co-

furgant. quo mundus
 regatur imperio an sup-
 sint aliqui qui demonu
 errore capiantur; Inter
 has sermoanacoēs sus-
 cipiunt alitem coruum
 in ramo arboris consedis-
 se: qui inde leuiter sub-
 uolans integrum panē
 ante mirantium ora de-
 posuit; Post cuius obsec-
 sum eia inquit paulus.
 dominus nobis prandi-
 um misit: uere pius. uere
 misericors; Nota; Sexa-
 ginta anni iam sunt qd
 dimidij panis semper
 fragmen accipio: uerū
 ad aduentum tuum mi-
 litibus suis xpistus. du-
 plicauit annonam; Igi-
 tur inde gratiarum acti-
 one celebrata. sup utrei
 marginem fontis uterq;
 consedit; hic uero qui
 frangeret panem oborta
 contencio. pene diem d-
 duxit in uesperam; Pau-
 lus more cogebat hospi-
 cy: antonius iure refelle-

bat etatis, Tandem con-
silium fuit: ut appren-
so eregione pane. dum
ad se quisq; nititur. pars
sua remaneret in manibz;
De hinc paululum aque
prono infonte ore liba-
runt et immolantes deo
sacrificium laudis. noc-
tem transegerunt uigili-
is; Cumq; iam esset ter-
ris redditus dies. beatus
paulus ad antonium sic
locutus est; Dlum te frat-
in hys regionibus habi-
tare sciebam. olim con-
seruum meum michi p-
miserat dominus. sed
quia dormitionis tempus
aduenuit. et quod semp
cupiebam dissolu & esse
cum xpisto. peracto cursu
super est michi corona ius-
ticie. tu missus adomino
es qui humo corpusculu
tegas inmo terra terre
reddas. hys antonius
auditis flens & gemens
ne se desereret. at ut co-
mitem talis itineris ac-

ciperet precabatur; Et
ille non debes inquit
querere que tua sunt.
Sed que aliena. Expe-
dit quidem tibi sarcina
carnis abiecta agnum
sequi. sed et ceteris ex-
pedit fratribus ut tuo
ad huc instituantur ex-
emplis; Quam obrem
perge queso. et palliu
quod tibi athanasius
episcopus dedit ad ob-
uoluendum corpuscu-
lum meum asser; hoc
autem beatus paulus
rogauit. non quod mag-
nopere curaret utrum
tectum putresceret ca-
dauer an nudum; Quip-
pe qui tanti temporis
spacio contextis palma-
rum folijs uestiebatur.
sed ut a se recedenti me-
mor sue mortis leuaret.
Stupefactus ergo an-
tonius quod de atha-
nasio et pallio eius au-
dierat. quasi xpistum
in paulo uidentis et in

pectore eius deum ue
 nerans. ultra respondere
 nichil ausus est. sed cu
 silencio lacrimans exol
 culatis eius oculis ma
 nibus q; ad monasteri
 um quod post postea
 asaracenis occupatu
 est. regrediebatur. Neq;
 uero gressus sequeban
 tur animum. sed cum
 corpus inane ieiunijs
 seniles etiam anni fran
 gerent animo uincebat
 etatem. Tandem de fa
 tigatus et anhelus. ad
 habitaculum suum co
 fecto itinere peruenit.
 Ibi cum duo discipuli
 qui ei iam longeuo mi
 nistrare ceperant occur
 rissent dicentes; Vbi es
 tam diu moratus pat.
 Respondit; de michi p
 catori qui falsum nomi
 monachi fero. vidi heha.
 uidi iohannem in deser
 to. et uere in paradiso
 paulum uidi. ac sic ore
 compresso et manu uer

berans pectus ecclia pal
 lium protulit rogantib;
 q; discipulis ut plenius
 quid nam esset. expone
 ret. ait; Tempus tacendi.
 et tempus loquendi; Tunc
 egressus foras. et ne mo
 dicum quidem tibi sumes
 peruam qua uenerat re
 grediebatur. illum sci
 ens illum uidere deside
 rans. illum oculis ac me
 te complectens; Timebat
 enim quod euenit. ne se
 absente debitum xpisto
 spiritum redderet. Cumq;
 iam dies illurisset alia. et
 trium horarum spacio i
 ter remaneret. uidit inter
 angelorum cateruas. iter
 pphetarum et apostolor
 choros. in uero paulum
 candore fulgentem in sb
 lyme concendere. et statim
 in faciem procidens. sabu
 lum capiti superiacebat.
 plorans atq; euulans. Cur
 me paule dimittis. Cur
 ab is in salutatus. Tam
 tarde notus. tam cito re

sanctus

cedis. Referebat postea be-
atus antonius tanta se
uelocitate quod reliquū
erat uie cucurisse. ut istar
auiū peruolaret; Nec ime-
rito; Nam introgressus spe-
luncam uidit genibus cō-
plicitis erecta ceruice exte-
sisq; in altum manibus
corpus examine ac primo
et ipse uiuere eum credens
pauper orabat; Postquā
uero nulla ut solebat sul-
pua precantis audiuit;
inflebile osculum ruens
intellexit quod etiam ca-
daver sancti deum cui om-
nia uiuunt officio gestus
precaretur; Igitur obuo-
luto et prolato corpore fo-
ras psalmis quoq; ex xpi-
ana traditione cantatis
contristabatur antonius
quod sarculum quo terrā
foderet non habebat. fluc-
tuans uario mentis estu
et secum multa reputans.
Si ad monasterium reuer-
tar. quatruidui iter est si hic
maneam nichil ultra pfi-

ciam; Vozar ergo ut
dignum est. et iuxta bel-
latorem tuum xpiſte ru-
ens extremum altum
fundam; Talia eo ani-
mo uolente. ecce duo
leones ex interioris he-
remi parte currentes uo-
lantibus per colla iubis
ferebantur; Quibus as-
pectis primo exhorruit.
rursusq; ad deum men-
tem referens quasi colu-
bas uideret mansit in-
trepidus; Et illi quidem
directo cursu ad cadaver
beati senis substiterunt
adulantibusq; caudis
circa eius pedes acum-
bere fremitu ingenti ru-
gientes. ut profus in-
telligeres eos plangere
quomodo poterant. De-
inde ceperunt haut pau-
lum pedibus scabre-
re. arenamq; certatim e-
gerentes. unius homi-
nis capace[m] locum effo-
dere; Et quasi statim
mercedem pro opere

244. f. m.

talantes. cum motu au-
 rum ceruice deiecta ad
 antonium perreuerunt.
 manus eius pedesq; li-
 gentes ut ille animad-
 uerteret benedictione
 ase deprecam; Nec mora
 et in laudationem xpi
 effusus quod muta q;
 animalia se sentirent
 ait; Domine siue cuius
 nutu nec folium arbo-
 ris defluit nec uinis pas-
 serum ad terram cadit.
 Da illis sicut tu scis. Et
 annuens manu ut abi-
 rent imperauit. Cumq;
 illi recessissent. sancti cor-
 poris oneri. seniles cur-
 uauit humeros et depo-
 sito eo effossam desuper
 humum congerens tu-
 mulum ex more compo-
 suit; Postquam autem
 dies illuxerat alia neqd
 pius heres ex intestatis
 bonis non possideret.
 tunicam sibi eius uen-
 dicauit. quam in sporta-
 rum modum de palme

folijs sibi ipse texuerat.
 ac sic ad monasterium re-
 uersus discipulis ex ordi-
 ne cuncta replicauit. die-
 b; q; sollempnibus uel p-
 pasche uel pentecostes se-
 per pauli tunicam uestit
 est; Libet in fine opusculi
 interrogare eos qui patri-
 monium suum ignorant.
 qui domos marmoribus
 uestiunt qui uno filo uel
 lerum uillarum isuunt
 precia. huic seni nudo qd
 umquam defuerit; vos
 gemma bibitis. ille coca-
 uis manibus nature sa-
 tis fecit; vos in tunicas au-
 rotectis; ille nec uilissimi
 quidem mancipij uestri in-
 dumentu habuit; Sed e-
 contrario illi pauperculo
 paradisus patet. uos au-
 ratos gehenna suscipiet;
 Ille xpisti uestem nudus
 licet seruaui. uos uestiti
 serias indumentu xpisti
 pdidistis. Paulus uilissi-
 mo puluere coopertus
 iacet in gloria resurrectu

rus uos operosa saxis se
pulchra premunt. cum
uestris opibus fortasse
arsuros. Parate queso p
cite saltem diuicijs. quas
amatis. Cur et mortuos
uestros auratis obuolu
tas uestibus. Cur ambi
cio inter luctus lacrimas
q; non cessat. An cad aue
ra diuitum nisi in sirico pu
trescere nesciunt. Obsecro
quicumq; hec legis ut ie
ronimi peccatoris memi
neris. cui si dominus op
tionem daret multo ma
gis eligeret tunicam pau
li cum meritis eius. qua
regum purpuras cum reg
nis suis. **Narratio sanc
ti Ieronimi presbiteri de
captiuo monacho.**

Qui nauali prelio di
micatum sunt ante
in portu et in tran
quillo mari flectunt gu
bernacula. remos trahunt.
ferreas manus et uncas
preparant. dispositumq;
per tabulata militem pen

denti gradu et labenti
uestigio stare firmiter as
suescunt. ut quod in simu
lata pugne didicerint i
uero certamine non pti
nescant. Ita et ego qui
diu tacui silere quippe
me fecit cui meus sermo
supplicium est. prius ex
erceri cupio in paruo ope
re et ueluti quandam ru
biginem lingue obster
gere. ut uenire possim
ad hystoriam latiore.
Scribere enim disposui
si tamen dominus uita
dederit. et si uituperato
res mei saltem remoti
me et clausum psequi
desierint. ab aduentu
saluatoris usq; ad nos
tram etatem idest apa
postolis usq; ad huius te
poris fecerim quomodo
et per quos xpisti eccle
sia nata sit. et adulta p
secutionibus creuerit.
martyris coronata sit
et postquam ad xpista
uos principes uenerit

potencia quidem et diu-
 cius maior sed uirtutib;
 minor facta est. Verum
 hec alias nunc quod im-
 minet explicemus. **A**ro-
 mas triginta ferme mi-
 libus ab anthiochia ur-
 ue siue haut grandis ui-
 cilus ad orientem. distat
 hic post multos uel do-
 minos. uel patronos dū
 ego adolescentulus mo-
 rarer in syria ad paxe e-
 uagry necessarii mei pos-
 sessionem deuolutus est
 quem idcirco nunc noia
 ui ut ostenderem unde
 nossem quod scripturū sū;
Erat illic senex qdā
 nomine malcus. que
 nos latine regem pos-
 sumus dicere. sius na-
 tione et lingua et ut re-
 lar eiusdem loci indige-
 na; Anus quoq; in eius
 contubernio ualde decre-
 pita. et iam morti proxi-
 ma uisebatur. tam stu-
 diosi ambo religionis
 et sic lumen ecclesie cere

tes ut zachariam et eliza-
 bech de euangelio cre-
 deres. nisi quod iohan-
 nes in medio non erat;
De hys cum curiose ab
 accolis quererem q̄ nam
 esset eorum copula ma-
 trimony sanguinis an
 spiritus omnes uoce cō-
 sona sanctos et deo pla-
 citos et inua nescio qd
 respondebant; Quia cu-
 piditate illectus ad oris-
 sum hominem et curio-
 sius sciscitans rerū fide.
 hec ab eo accepi. **E**go
 inquit minate nizibeni
 agelli colonus. solus pa-
 rentibus fui. Qui cum
 me quasi stupem generis
 sui et heredem familie
 sue ad nuptias cogerent
 monachum me potius
 esse uelle respondi. **Q**uan-
 tis pater minus. quantis
 mater blandicys psecuti
 sunt ut pudiciam per-
 derem. hec res sola indi-
 cio est. quod et domū et
 parentes fugi. **E**t quia

ad orientem ire non poteram propter viciniam perfidem et romanorum militum custodiam ad occidentem uerti pedes paucillum nescio quid portans uaticum quod me ab inopia tantum defenderet. Quid multa. Perueni tandem ad heremum calados. que inter immas et ueriam magis ad austrum sita est: ibi repletis monachis eorum me magisterio tradidi. manu et labore uictum querens. lasciuiamque carnis refringens ieiunijs. Post multos annos inuadit michi cogitatio ut ad patriam pergerem et dum ad huc inuenerit mater iam enim patrem mortuum audieram solarem uiduitatem eius. et ex inde uenundata possessiuncula partem erogarem pauperibus ex parte monasterium constituerem. Quid euibesco confiteri infidelitatem n

meam. Partem in superuum meorum solacia reueruarem. Clamare hoc cepit abbas meus dyaboli esse temptationem. et sub honeste rei occasione antiqui hostis astutias hoc esse canem reuerti ad uomitum suum sic multos monachorum esse deceptos nunquam dyabolum aperta fronte se prodere. Proponerebat michi exempla de scripturis plurima. inter que illud ab initio quod adam quoque et euam spe diuinitatis supplantauerunt. Et cum persuadere non posset: prouolutus genibus orabat ne se desererem. ne me perderem. ne arathrum tenens per tergum respicerem. Sic michi misero. uici pessima uictoria reputans illud non meam utilitatem sed suum solacium querere. Prosecutus ergo me de monasterio

quasi funis esseret. & ad extremum ualedices. iudeo ait te fili satane notatum cauterio; Non quero causas: excusationem non recipio. Quis que de ouili egreditur? lupi statim morsibus patet; De uenia edullam pergentibus uicina est publico itinere solitudo: per quam sarcacem incertis semper sedibus huc atq; illuc uagant; Huc suspicio frequenciam in illis locis uiaorum congregat: ut imminens periculum auxilio mutuo declinetur;

Esant in comitatu meo uiri ac mulieres. senes. iuuenes parui numero circiter septuaginta; Et ecce subito equorum camelorumq; seniores hysmahelite irruunt cinctis. uittatisq; capitibus ac seminuato corpore pallia & latas gallicas trahentes. pen-

debant ex humero pharetre et laxos arcus uibrantes. hastilia longa portabant; Non enim ad pugnandum sed ad predandum uenerant; Rapimur dissipamur et in diuersa distrahimur; Ego interim longo post lumine hereditarius possessor et sero mei consilij penitens. cum altera muliercula in unius heri seruicem sortito uenio. Ducimur: immo portamur sublimes in camelis: et per uastam heremum sempiternam timentes heremum potius quam sedemus; Tibus semicrude carnes: et lac camelorum potus erat, Tandem grandi anime transmissio puenimus ad interiorum solitudinem: ubi dominam eiusq; liberos ex more gentis adorare iussi ceruices flectim; hoc quasi clausus carcere mutato habitu. id est nudus ambulare disco;

nam aens quoque intem-
peries preter pudiciam
nichil aliud uelam pacie-
batur; Tradunt michi
pascende oues et in malo-
rum comparatione hoc
frigor solacio quod domi-
nos meos conseruos me-
os rarius uideo; Videbat
michi habere aliquid san-
cti iacob recordabar moysi.
qui et ipsi in heremo pe-
corum quondam fuere
pastores; uescabar recen-
ti caseo et lacte orabam
iugiter canebam psalmo
quos in monasterio didi-
ceram: delectabat me cap-
tiuitas mea agebamque
dei iudicio gratias quod
monachum quem in pa-
tria perditurus fueram
in heremo inueneram; O
nichil unquam tutum
apud dyabolum. O mul-
tiplices et effabiles
eius insidie sic quoque me
latentem inuenit inuidia.
Dominus uidens gre-
gem suum crescere nichilque

in me deprehendens frau-
dulencie sciebam enim
apostolum precepisse do-
minis sic quasi deo fide-
liter seruendum: et uo-
lens me remunerare quo-
fidum sibi magis faceret.
tradidit michi conseruam
illam aliquando meam
captiuam; Et cum egre-
ditarem dicerem que me
christianum nec michi li-
cere uxorem uiuentis ac-
cipere siquidem captus
nobiscum uir eius ab do-
mino alio fuerat adduc-
tus herus ille implacabi-
lis in furorem uersus eu-
ginato me cepit pertere
gladio et nisi festinus
brachio tenere mulierem
preoccupassem ilico san-
guinem fudisset;

Tam uenerat tenebror-
um solito et michi nim-
ium matura nox: duco in
speluncam semicuram
nouam coniugem et pro-
nubente nobis tristitia
uterque detestabamur

teritium nec fatemur.
 Tunc uere sensi captiuita-
 tem meam. prostratus
 q; humo monachum ce-
 pi plangere quem pde-
 bam dicens; hucane mi-
 ser seruatus sum. ad hoc
 me mea scelera perduxer-
 ut ut in canescente iam
 capite uirgo maritus fi-
 erem: Quid prodest pa-
 triam parentes rem fa-
 miliarem contempsisse
 pro domino. si hoc faci-
 o quod ne facerem illa
 contempsit nisi quod for-
 te propterea hec sustine-
 o quia rursus patriam
 desideram: Quid agim'
 anima? Perimus an ui-
 timus; Expectamus ma-
 num domini. an ppro-
 mucione confodimur.
 uerte in te gladium. tua
 magis mors quam cor-
 poris timenda est; hab;
 et pudicitia seruata mar-
 tyrium suum: iaceat in
 sepult' xpisti testis in he-
 remo: ipse michi ero et

persecutor et martyr; sic
 fatus: eduxi in tenebris
 gladium et acumine con-
 tra me uerso uale inquit
 infelix mulier habeto me
 martyrem potius quam
 maritum; Tunc illa pro-
 uoluta pedibus meis. e-
 go inquit per ihesum p
 hui' hore necessitate rogo.
 ne effundas sanguinem
 tuum uel si mori placet i-
 me primum uerte mucro-
 nem. sic nobis potius co-
 iungamur; Et iam si uir
 meus ad me rediret ser-
 uarem castitatem qua
 me captiuitas docuit:
 uel interirem antequam
 pderem; Cur moreris ue-
 michi iungaris; Ego mo-
 rerer si iungi uelles; ha-
 beto ergo me coniugem
 pudicitie. et magis ani-
 me copulam amato qm
 corporis; Sperent domi-
 ni maritum. xpistus no-
 uerit fratrem; facile p-
 suadebimus nuptias: cu
 nos uiderint sic amare;

Fateor obstupui: et amiratus uirtutem femine conuige plus amari. Numquā tamen illius nudum corpus intutus sum: numquam carnem tetigi timens in pace p̄dere quod in plio seruare iam; Transeūt in tali matrimonio dies plurima inabiliores nos diuini fecerant nuptie simulate; nulla fuge suspicio: in teidum et mense toto ab eā fidus gregis pastor per solitudinem; Post gā de interuallū in tōū solus in heremo sedeo et preter celum et terram nil uideo cepi mecum tactus uolueri et inter multa monachorum quoq; conuerberia recordari. maxime q; uultus patris mei qui me erudierat. tenuerat. p̄diderat. Sic q; cogitans aspicio fornicarum gregem angusto calle feruere. uideres onera maiora quā corpora; Alie herbarum

quedam semina foras foras traherent: alie egerant humum de foueis et aquarum meatibus aggeribus excluderent. Ille uenture h̄emis memores. uemate facta humus in herbam horrea uerteret illata semina p̄cedebant; he luctu celebri corpora defuncta portabant. Quod q; magnis mirum esset in tanto agmine egrediens nō obstabat intrantibus: quipocus si quam sub falce uidisset et onere concidisse sub positos humus adiuuabant. Quid multa? Dulchri michi spectaculum dies illa fuit; unde recordatus salomonis ad fornicem solertiam nos mittentis et pigras mentes subtili exemplo suscitantis. cepi tederet captiuitatis. et monasterii cellulas querere et fornicarum illarum sollicitam

dinem desiderare ubi la
 boratur in medium et
 cum nichil cuiusquam
 proprium sit. Omnium
 omnia sunt, Regresso
 ad civile occurrit muli
 er. iusticiam animi vltu
 dissimulare non potui;
 rogat cur ita examina
 tus sim. audit causas
 horroz ad fugam. nō al
 pernatur; Peto silency fi
 dem tribuit. et uigi su
 furo inter spem et metū
 medij fluctuamus; frat
 michi in grege duo hirci
 mure magnitudinis. quib
 occisis utres facio eorūq;
 carnes uatico preparo.
 et primo uespere putan
 tibus dominis nos se
 creto cubitare inuadim
 itur: utres et parte car
 num portantes; Cūq;
 peruenissemus ad flu
 uium. nam decem mili
 aribus aberat inflatis
 et ascensis utribus aq̄s
 nos credimus: paulatī
 pedibus subremigan

tes ut deorsum flumine
 deferente. et multo longi
 us quam conscenderam
 in alteram nos exponente
 ripam ut uestigium sequē
 tes pderent; Sed inter hec
 madefacte carnes et ex pte
 lapsa uix tridui cibum pol
 licebantur; Libunus usq;
 ad sacietatem: future nos
 siti preparantes; Turrim
 post tergum semper aspi
 cimus: et magis noctibus
 promouemus. uel ppter
 insidias late uagancium
 sarracenorum: uel ppter
 ardorem solis nimium;
 Daueo miser etiam refe
 iens securus: toto tamen
 corpore phoresco post die
 tercium dubio aspectu p
 cul respicimus: duos ca
 melis sedentes uenire cō
 cite: statimq; mens mali
 presaga putare dominū
 cepit: meditari mortem.
 solem cernere nigrescentē.
 Dumq; timemus et uesti
 gys per arenas nos pdi
 tos intelligimus: offert

ad dexteram specus. longe sub terram penetrans. Igitur timentes uenena-
ta animalia. solent quip-
pe uipere. reguli. et scor-
piones. cetera q; huiusce-
modi feruorem solis decli-
nantes umbras petere.
Intramus quidem spelū
cam: sed statim in ipso in-
trotu sinistre nos credim'
fouee. nequaquam ultra
progredientes ne dū mor-
tem fugimus incurram'
mortem: illud q; nobiscū
reputantes si dominus
uiuat miseris habemus
salutem si despiciat pecca-
tores habemus sepulcū.
Quid putas nobis fuisse
animi. quid terroris cum
ante specum hant procul
starent dominus et con-
seruus et uestigio indice
iam ad latebras puenisset.
O multo grauior expecta-
ta quam illata mors. Sur-
sus cum timore & labore
balbutit lingua. & quasi
clamante domino muti

re non audeo; Quid ser-
uum ut nos de specu p-
trahat ipse camelos ten-
et euaginato gladio nos-
trum expectat aduentū.
Interea tribus ferine ul-
quatuor cubitis intro g-
so famulo nobis ex occul-
to tergum eius uident'
bus nam oculorum istu-
usmodi natura est ut
post solem umbram in-
trantibus ceca sint om-
nia. uox antrum sonat.
Erite sursiferi: erite mo-
rituri; Quid statis. quid
moramini; Erite domi-
nus uocat. Ad huc loque-
batur: et ecce per tenebr'
aspicimus leenam sua-
fuisse hominem. et guttu-
re suffocato: cruentum
intro trahere; Ihesu uo-
ne quid tunc terroris in-
bis. quid gaudij fuit.
Spectabamus hostem
nostrum perire domino
nesciente; Qui cum ui-
deret illum moras fac-
ere: suspicatus umi dū

resistere. sed et uiam differ
 re non ualens. sicut tene
 bat gladium ad spelun
 cam uenit. et clamore ua
 lido serui incipans socor
 diam prius a fera tentis
 est quam nostras latebis
 peteret; Quis hoc cre
 dret vnquam. ut ante
 os nostrum pro nobis
 bestia dmicaret. Sub
 lato autem illo motu si
 milis ante oculos nros
 uersabatur interitus.
 nisi quod tucius erat le
 onis rabiem qua uiam
 hominum sustinere. Pa
 nemus intrinsecus. ne
 mouere quid est nos au
 si prestolamur euentu
 rei inter tanta pericula
 pudiciae tantum conscia
 cina pro muro septi. lee
 na insidias cauens. et in
 sam se esse senaens app
 hensum mordicus catu
 lum matutina effert no
 bisq; cedit hospicio; Neq;
 tamen satis creduli stan
 crumpimus sed expecta

mus diu. et egredi cogita
 tes illius nobis semper
 figuramus occursum;
Sub tali ergo terrore et
 illa transacta die exi
 mus ad uesperam. uidem
 q; camelos quos obnimi
 am uelocitatem dromeda
 ros uocant. preteritos a
 bos in ore reuoluere. et i
 alio missos iterum retia
 here; Quibus ascensis ex
 noua scitarcia refoallati.
 decima tandem die ad ro
 mana castra per desertu
 puemimus. oblatisq; tribu
 no rei ordinem pandimus;
 Inde transmissi ad sabini
 anum mesopotamie du
 cem. camelorum accepim
 precium. et quia iam ille
 abbas meus obdormie
 rat in domino. ad hec de
 latus loca me monichis
 reddo. hanc trado uirgi
 nibus. diligens eam ut
 sororem. non tamen me
 ei credens ut sorori. hec
 in senex malcus adolescen
 tulo retulit. hec ego uobis

narraui sener castis hysto-
riam castitatis expono: u-
gibus uirginitatem
custodire exhortor; vos
narrate postens ut sciat
inter gladios inter deser-
ta. et bestias pudicitiam
numquam esse captiua-
et hominem xpisto dedi-
tum posse mori non supe-
ran. **Incipit plogus bea-
ti seronimi presbui iuita**

S **sancti hylarionis;**
Lripturus uitam
sancti hylarionis
habitatozem eius inuoco
spiritum sanctum: ut qui
illi uirtutes largitus est:
michi ad narrandas eas
sermonem tribuat. ut fac-
ta dictis erequentur; For-
enim qui fecere uirtutes
ut ait crispus tanta habe-
tur quantum ea uerbis
potuerit extollere p clara
ingenia. Alexander mag-
nus macedo quem pdum
uel hircum capraru dani-
el uocat cum ad achillis
tumulu peruenisset feli-

te te ait iuuenis qui mag-
no fruens preconie meri-
torum. homeru uidelicet
significans; Porro michi
tanti ac talis uiri conuer-
satio uitaq; dicenda est.
ut homerus quoq; si ad-
eslet uel in uideret mate-
rie uel succumberet; Quam
enim sanctus ep-
fanus salamine cap-
episcopus qui cum hyla-
rione plurimum conuer-
satus est: laudem eius
breui epistola scripserit
que uulgo legitur: tam
aliud est locus comu-
bus laudare defunctu.
aliud defuncti ppas
narrare uirtutes; Unde
et nos fauore magis
illius quam iniuria op-
tum ab eo opus aggre-
dientes maledicorum
uoces contempnimus:
qui olim detrahentes
paulo meo. nunc forsi-
tan detrahunt et hyla-
rioni; illum solitudinis
calumpniati: hinc om-

entes frequentiam ut q̄
 semper latuit non fuis-
 se. qui autem a multis
 usus est utilis estimet;
 fecerunt autem hoc et
 maiores eorum quonda
 pharisei quibus nec io-
 hannis heremus atq;
 ierunium nec domini
 saluatoris turbe cibi po-
 tus q; placuerunt; verum
 iam destinato operi ipo-
 nam manuum. et scilleos
 canes obturata aure tisi-
 bo; **Incipit uita s̄i hylari**
ylanon ornis omis;
Huico thabata qui
 circiter quinq; mi-
 lia agaza urbe palesti-
 ne ad austrum situs est.
 cum parentes haberet
 idolis deditos: rosa ut
 dicitur de spinis floruit.
 Aquibus missus alexan-
 drinam gramatico tradit
 est: ibiq; q̄ntum illa pa-
 nebatur etas magna in-
 genij et morum docum̄-
 ta prebuit breui; Carus
 omnibus et loquendi ar-

te gnarus quodq; hys est
 maius omnibus credens
 in dominum ihesum; Non
 cura suorum non hare-
 ne sanguine. non theatru
 luxuria delectabatur: sed
 tota illa uoluntas in ec-
 clesie congregatione erat.
 Audiens autem tunc cele-
 bre antony nomen quod
 per omnes egypti popu-
 los ferebatur; incensus
 uidendi eum studio prexit
 in heremum. et statim ut
 eum uidit mutato pusti-
 no habitu duobus ferme
 mensibus iuxta eum man-
 sit: contemplanis ordinē
 uite eius morumq; gra-
 uitatem: quam creber in
 oratione quam humilis
 in suscipiendis fratribus.
 seuerus in corripiendis.
 alacer in exhortandis est;
 et ut continenciam cibusq;
 eius asperitatem nulla u-
 quam infirmitas frange-
 ret; **P**orro frequentiam
 eorum qui ad eum obua-
 nas passionis et ipetus

demonum concurrebant.
ultra non ferens. nec con-
gruum esse dicens pa-
in heremo populos ciui-
tatum: sic q; sibi magis
incipiendum esse ut cepit
set antonius illum q; si-
uirum fortem uictorie p-
mia accipere se autem
nec dum militare cepisse.

Ruersus est ergo ad
quibusdam mona-
chis ad patriam. et par-
tibus iam defunctis. par-
tem substantie fratribus
partem pauperibus lar-
gitus est. nichil sibi omi-
no reseruans. et timens
illud de actibus aposto-
lorum ananie. et saphire.
uel exemplum. uel suppli-
cium maxime q; domini-
ce memor sentencie dicen-
tis. qui non renunciaue-
rit omnibus que possidet
non potest meus esse dis-
cipulus; erat autem tunc
annorum quindecim. sic
ergo nudus et armatus
in xpisto solitudine que

in septimo miliario a
nauma gaze emporio
per litus euntibus egyp-
tum ad leuam flectitur
ingressus est; Cumq; esse
nimis ciuenta latrocin-
is loca. et propinqui a-
micq; eius imminens
periculum denunciant.
contempsit mortem ut
mortem euaderet. qua-
bantur omnes animi.
mirabantur et etatem.
nisi quod flamma qdam
pectoris et scintille fidei
in oculis eius relucebat.
leues erant gene delicati
corpus et tenue adom-
nem inuuiam impacis.
quod leuiter uel frigore
uel estu posset affligi. et
tur sacco membra cooper-
tus et pellicium habens
ependiten quem illi be-
tus antonius proficisci
ti deberat sagumq; iusti-
cum inter mare et palu-
dem uasta et terribili sol-
tudine fruebatur. quod
tantum caricas post

112
occasum comedens; Et
quia regio latroanijs ut
supra iam dictum est in
famis erat: numquam
in eodem loco homo con
manserat unus: videns
hoc dyabolus quid face
ret quo se uerteret: torq̄
batur qui ante gloriaba
tur dicens: in celum ascē
dam super sphaera celi po
nam thronum meū et ero
similis altissimo. cerne
batur se uinci a puero: et
prius ab eo fuisse calca
tum quam per etatem
potuisset peccare; Titilla
bat itaq; sensus ei et pubes
centi corpori insolita in
cendia uoluptatum sug
geribat; Cogebatur ti
nunculus xpisti cogita
re quod nesciebat et eius
rei animo pompam uol
uere cuius experimenta
non nouerat; Iratus ita
q; si et pectus pugnis
uerberans quasi cogita
tiones cedere manus poss
excludere; Ego te inquit

aselle faciam ut non calca
tres nec te ordeo alam s;
paleis fame conficiam:
et sitis graui onerabo pō
dere; Per estus iudicabo
et frigora: ut cibum poti
us quam lasciuiam cogi
tes; Herbarum ergo succo
et paucis caricis post tri
duum uel quadriduum
deficientem animam sus
tentabat. orans frequen
ter. et psallens et rastro
humum fodiens ut ieiui
uorum laborem labor ope
ris duplicaret: simulq;
fiscellas uinco texens emu
labatur monachorū egyp
ti disciplinam et sententi
am apostoli dicentis qui
autem non operatur nec
manducet; Sic attenuat
et in tantum exhausto cor
pore ut ossibus uix hereret:
quadam nocte infantum
cepit audire uagitus. bala
tus pecorum. mugitus bo
um. planctum quasi muli
erculorum. leonum rugit.
murmur exercitus et pror

sus uariarum portenta uo-
cum ut ante sonitū quam
aspectu territus cederet;
Intellerit hec demonum
esse ludibria. et prouolu-
tus genibus xpisti crucē
signauit in fronte: taliq;
armatus casside et lorica
fidei circumdatus iacens
forcius preliabatur: quo-
dāmodo uidere desiderans
quos horrebat et sollicitis
oculis huc illuc q; circum-
spiciens cum interim ex
improviso splendente lu-
nā cernit redam feruenti-
bus equis super se irue-
re; Cumq; inelamasset the-
sum: ante oculos eius re-
pentino terre hyatu pom-
pa omnis absorpta est; Tūc
ille equum ait et ascenso-
rem proiecit in mare. ⁊ hī
in curribus. et hī in equis.
nos autem in nomine do-
mini dei nostri magnifica-
bimur; Multe sunt temp-
tationes eius. et die noc-
tuq; uarie demonū insi-
die: quas si omnes nar-

nare uelut modum exce-
dam uoluminis; Quoc-
iens illi nudi mulieres
cubanti: quociens esuri-
enti largissime apparere
dapes; Interdum or-
tem lupus ululans. et
uulpecula ganniens tū-
siluit psallentiq; gladi-
torum pugna spectaculū
prebuit: et unus quasi
interfectus et ante pedes
illius coruens sepulcu-
ram rogauit; Orabat se-
mel fixo in terra capite
et ut natura fert homi-
num abducta aboratio-
ne mens nescio quid ali-
ud cogitabat: statū uis-
it dorsi eius festinus a-
gitator. et latera calcibus
cervicem uero flagello a-
berans. eha inquit cur
dormitas? Tachinnans
q; desuper. si defecisset an-
ordium uellet accipere sal-
citabatur; Igitur a sexto
decimo usq; ad uicesimū
etatis sue annum. et
et pluuias breui tagna

unculo declinavit: quod
 iunco et canice tererat;
 Extracta deinceps breui
 cellula que usq; hodie p
 manet latitudine pedu
 quatuor alitudine pe
 dum quinq; hoc est sta
 tura sua humiliore poro
 longitudine paulo am
 pliozem qua eius corpus
 culum paciebatur: ut se
 pulchru pocus qua do
 mu arderes; Capillum
 sane semel in anno pasce
 die totondit; Sup nudu
 humum stratumq; iun
 ceum usq; ad morte cu
 bauit: sagum quo semel
 fuerat indutus. nuqua
 lauans. et superfluum
 esse dicens mundicias i
 aliao querere. nec mu
 tauit alteram tunicam
 nisi cum prius penitus
 sassa esset; Scripturas
 quoq; sanctas memoria
 retinens: quas post ora
 none et psalmos quasi
 deo presente recitabat; V
 quia longu est p diuersa

tempora carptim eius vir
 tutes edicere conphenda
 breuitate ante lectoris o
 culos uitam eius pariter
 exponens. et deinceps ad
 nariandi ordinē regrediar.
 Auicesimo primo itaq; an
 no usq; ad uicesimu sextu.
 trib; annis dimidiu lentis
 madefactu sextaru aqua
 fugida comedit: et alijs
 tubus panem aridum cu
 sale et aqua; Porro au
 cesimo septimo usq; ad tri
 cesimu annu. herbis agf
 tibus et uirgultoru quoz
 dam radicibus audis sus
 tentatus est. A tricesimo
 aute primo usq; ad tricesi
 mu quintu annu. sex vn
 ceas ordeai panis et coctu
 modice olus absq; oleo i
 cibo habuit. Senciens aut
 caligare oculos suos et to
 tum corpus impetigine
 et punicea quadam scab
 dine contrahi. ad superio
 rem uictum adiecit. oleu.
 et usq; ad seragesimu ter
 cium uite sue annum hoc

continentie cucurrit & non:
nichil omnino extrinsecus.
aut pomorum aut legumi-
nis aut cuiuslibet rei gust-
tatis. Inde cum se uideret
corpore defatigatum & pro-
pinquam putaret immi-
nere mortem. a sexagesimo
quarto rursus anno usque
ad octogesimum pane absti-
nuit: in credibili quodam
feruore mentis accensus:
ut eo tempore quasi nonum
accederet ad seruitutem do-
mini. quo ceteri solent re-
missius uiuere; fiebat au-
tem ei de farina et comi-
nuto oliere sorbiciuncula
cibo et potu uix quinque
vncias appendentibus; Sic
que complens ordinem uite
numquam ante solis oc-
casum. nec in diebus festis.
nec in grauissima ualitu-
dine soluit ieiunium; Sed
iam tempus est. ut ad or-
dinem reuertamur;

Dum habitaret ergo
ad huc in tuguriun-
culo illo. annos natus

decem & octo. latrones
ad eum nocte uenerunt
uel existimantes aliquid
habere quod tollerent:
uel in contemptum sui
reputantes. si puer soli-
tarius eorum impetus
non pertimesceret; Itaque
inter mare et paludem
auespere usque ad solis
ortum discurrentes nunquam
locum cubilis eius inue-
nire potuerunt. Porro
clara luce reperto puero
quasi per iocum quid in-
quiunt faceres si ad te
latrones uenirent. Quibus
ille respondit; Nudus la-
trones non timet; Illi
certe aiunt occidi potes.
Possum inquit possum.
et ideo latrones non ti-
meo quia mori paratus
sum. Tunc ammirati con-
stantiam eius & fidem
confessi sunt noctis er-
rorem cecatosque oculos
correctiorem uitam tem-
ceps pollicentes. Vigin-
ti et duos iam in solitu

dine habebat annos fa-
 ma tantū notus omni-
 bus et per totas pale-
 tine uulgatus urbes; tū
 interim mulier quedam
 cleuteropolitana cernēs
 se despectui haberi a uiro
 ob sterilitatem iam enim
 p̄ annos quindecim nullo
 coniugij fructus dederat.
 prima irumpere ausa est
 ad beatū hilarionem et
 nichil tale suspicanti re-
 pente genibus eius ad-
 uoluta. ignosce inquit au-
 dacie ignosce necessitati
 mee; Quid auertis oculos.
 Quid rogantē fugis? Noli
 me mulierem aspicere s;̄
 miseram. hic serus genu-
 it saluatorem; Non habet
 sani opus medico: sed qui
 male habent. Tandem
 substitit? et post tantum
 temporis uisa muliere
 interrogauit causas ad-
 uentus eius ac fletuum.
 Et postquā didicit leua-
 nis oculis ad celū fidere
 eam iussit. eunteq; lacri-

mis prosequitur; Fracto an-
 no uenit cū filio; hoc sig-
 norū eius principiū. ali-
 ud magis signū nobilita-
Tustene hel . uit;
 pidij. qui postea prē-
 fectus p̄torei fuit uxor u-
 ualde nobilis et inter su-
 os. et inter xp̄istianos no-
 bilior. reuertens cū man-
 to et tribus liberis a bea-
 to autonio gaze propter
 infirmitatem eorū remo-
 rata est. Ibi enim sine ob-
 corruptum aerem sine ut
 postea clariuit propter glo-
 riam hilarionis serui dei.
 emittiteo pariter arrepti.
 omnes a medicis despera-
 ti sunt; Jacebat ululans
 mater? et quasi inter tria
 filiorum discurrens cada-
 uera. quem primū plan-
 geret nesciebat; Agnito
 autem quod quidam mo-
 nachus esset in uicina soli-
 tudine oblita matronalis
 pompe tantū se matrem
 nouerat; vadit ergo co-
 mitata ancillis et eu-

morbo

michis. uix q̄ ei auro suo
p̄suasum est. ut a sello se
dens p̄geret; Ad quem cū
p̄uenisset ait; Per ihesū
clementissimū dominū
nostrum obtestor p̄ crucē
eius ac sanguinem ut red
das michi tres filios; Glo
rificetur in urbe gentiliū
nomen domini saluato
ris; Ingre diatur seruus
eius gazam. ⁊ sanet eos;
Veniente autē illo et
dicente. numquam se ih̄s
sum a cellula nec habere
consuetudinē ut nō modo
ciuitates. sed ne uillam
quidem ingrederet. p̄strā
uit se humo crebro dami
tans; hylarion serue xp̄i
redde michi liberos meos.
et quos antonius tenuit
in egypto. a te seruentur
in siria. flebant cuncti q̄
aderant. sed et ipse flebat
negans. Quid multa; non
prius mulier recessit. quā
ille pollicitus est se post
solis occasū. gazam intro
ituri; Quo post quā uenit

singulorum lectulos et
ardentia membra confi
derans inuocauit ihesū.
Et omnia uirtus quasi de
tribus fontibus sudor
pauiter erupit. eademq̄
hora acceperunt cibos
lugentemq̄ matrē cog
noscentes. benedicentes
q̄ deum. sancti manus
deosculate sunt; Quid
postquam auditū. loge
lateq̄ p̄crebuit certati
ad eum desina et egypto
plurimi confluebant.
ita ut multi ex ipsis xp̄i
ani fierent et se mona
chos profiterentur; nec
dum enim tunc monas
teria erant in palestina.
nec quisquam monachū
ante sanctū hylarionem
in siria nouerat; Ille fun
dator et eruditor huius
conuersationis ⁊ studij
in hac prouincia primus
fuit; habebat autē in e
gypto dominus ihesus
senem antoniu. in pale
stina uero hylarionē m

nozem. facidia uiculus
 est uiuocorure urbis egip
 ti. De hoc ergo uico dece
 iam annis ceca mulier
 adducta est. ad beatum
 hylanonem. oblataq; ei
 affratib; iam enim cum
 eo multi monachi erant.
 omne substantiam se ex
 pendisse in medicos ait;
 Tu sanctus respondit;
 si que in medicos perdi
 disti dedisse pauperibus.
 curasset te uerus medicus
 ihesus; Clamauit autem
 illa et misericordiam dep
 cante. exruit in oculos ei.
 statimq; saluatoris exem
 plum. uirtus eadem secu
 lura est;
A quoq; gazeusis in
 cum perussus ademo
 ne totus obrigit. ita ut
 nec manū agitaret nec
 ceruicem. posset reflecte
 re. Delatus ergo in lectu
 lo cū solam linguam mo
 ueret ad preces. audiuit
 non se prius posse sanari
 quam crederet in ihesum

et sponderet aini pristine
 renuacaturū; Sic ille cre
 didit et spopodit et sanat
 est. magis q; de anime q;
 de corporis salute exulta
 uir;
P itea fortissimus ui
 uenus nomine melicas
 de territorio iherosolime
 tantū sibi applaudebat
 in uirib; ut quindecim fū
 menti modios. diu longe
 q; portaret. et hanc habe
 ret palmam fortitudinis
 sue si asinos uinceret. hic
 afflatus pessimo demone
 non catenas non compe
 des non claustra hostiorū
 integra paciebatur. mul
 torum etiam nares taurus
 mordicus amputarat; hor
 pedes illorum gula fiese
 rat tantūq; sui terrore om
 nib; incusserat ut onerat
 catenis ac funibus in di
 uersa uitencū quasi fero
 cissimus taurus ad mo
 nasteriū ptraheret. Quē
 postquam fratres uidere
 perteriti. erat enim inire

magnitudinis nunciaue-
runt patri; Ille uero sicut
sedebat. iussit eum ad se
pertrahi. et dimitti. soluto
q; inclina ait caput & ueni;
Tremere ille miser cepit et
cruicem flectere. nec aspi-
cere contra ausus. Omniq;
ferocitate deposita. pedes
sedentis lambere. Admira-
tus itaq; et exorazatus
demon qui iuuenē posse-
derat. septima die egressus
Sed nec illud . est.
tacendū puto. quod
Orion uir primarius. et
ditissimus urbis haue q̄
mau rubro imminet. Ale-
gione possessus demonū
ad eum adductus est. Ma-
nus. crur. latera. pedes
ferro onerata erant. furo-
ris q; seruicam torui oculi
minabantur. Cumq; deā
bularet sanctus cū fratu-
bus et de scripturis nesci-
o quid interpretaret eru-
pit ille de manib; se tenē-
cum. et de osculatus eum
post tergum in sublime e-

leuauit; Clamor ingens
abortus est ab omnib;.
timebant enim ne con-
fecta ieiunij membra
collideret; Et sanctus
aridens silere inquit. &
michi meum palestritē
dimittite; Ac sic reflecta
super humeros manus
caput eius tetigit. app-
hensio q; cruce ante pros-
suos adduxit. stringens
e regione ambas man-
eius et calcans utroq;
pede plantas. simulq;
ingeminans ait. Torq̄-
re demonū turba torq̄it.
Cumq; ille euilaret & re-
flecta cruce terram uer-
tice tangeret. Domine in-
quit ihesu solue miserū
solue captiuū. & unum
et plures uincere tuum
est; Rem loquar in audi-
tam; Primo hominis
ore diuerse uoces & q̄
fusus populi clamor au-
diebatur; Curatus itaq;
et hic post non multum
temporis cum uxore et

liberis uenit: ad monas-
 terium plurima quasi
 gratias redditurus do-
 na offerens; Cui sanctus
 Non legisti inquit quid
 grezi quid simon passi
 sunt: quod alter accepit
 precium. alter optulit. ut
 ille uenderet gratiam spi-
 ritus sancti hic mercare-
 tur. Tumque orion flens
 diceret. accipe et da pau-
 peribus. ille respondit;
 Tu melius tua potes dis-
 tribuere. qui per urbes
 ambulas. et non si pau-
 peres. ego autem qui
 mea reliqui cur aliena
 repetam: uultis nom-
 pauperum auaricie occasi-
 o est. misericordia arte
 non habet; siemo meli-
 us erogat. quam qui ni-
 nichil sibi reseruat; Iusti-
 anus illi et in harenis ia-
 centi. noli inquit contris-
 tau fili. quod facio p te
 facio et pro me; Si enim
 hec accepero et ego offen-
 dam deum. et ad te legio re-
 uertetur;

Quis uero posset silen-
 cio pretere qd ha-
 nanus maluit hant
 longe a monasterio eius
 lapides ad edificandum
 de ora manus cedens. totus
 paralisi dissolutus est. et
 ab operis focus delatus
 ad sanctum. statim sanatus
 ad opus reuersus est. Et
 enim litus quod palesti-
 no egypto q; pretendit
 p naturam mole harenis
 in saxo durescentib; aspa-
 tur paulatimq; coheres-
 cens sibi glare tactum
 perdit cu non pdat aspec-
 tum;
Sed et italicis. tum;
 eiusdem opidi muni-
 ceps xpustianus aduersus
 gahensem diuinitu mar-
 ne ydolo deditu curteses
 equos nutrebat. hoc siq;
 dem in romanis urbibus
 iam exinde seruatur aro-
 mulo. ut ppter felice sabi-
 narum raptus consulem.
 quasi osiliorum deo qua-
 drige septimo currant
 circuitu. et equos partis

aduerse fregisse victoria
sit. hic itaq; emulo suo
habente maleficū qui de
moniacis quibusdam i
pationib; et hui prepe
dinet equos et illius i
taret ad cursum. venit ad
beatū hylarionem et non
tam aduersariū ledi. quā
se defendi obsecrabat. In
eptum uisum est ueneran
do sem huiusmodi nugis
orationē perdere. Cumq;
subideret et diceret. cur
enim non magis equorū
precium pro salute ani
me tue pauperib; erogas.
ille respondit. functionē
esse publicam. et hoc se
non tam uelle quā cogi.
nec posse hominem xpi
anū magicis uti artibus.
sed a seruo xpisti. potius
auxiliū petere maxime
contra gahenses aduer
sarios dei. et non tā sibi
quam ecclesie insultātes.
^{xpi} Rogatus ergo a fratrib;
qui aderant. a sū fictilem
quo bibere consueuerat

aqua iussit impleri eiq;
dan. Quem cū accepisset
italicus. et stabulum et
equos. et aungas suos.
carcerumq; repagula as
psit. mira uulgi expecta
tio. Nam et aduersari
us hoc ipsum irudens
diffamauerat. et fauto
res italici certam sibi
uictoriam pollicentes
erultabant. Igitur dato
signo hī aduolant illi
impediunt. sub horū
curru rote feruent. illi
preter uolancū terga
uir corruunt. Clamor
uulgi nimius attollit.
ita ut ethnici quodē ipi
creparent. marnas uic
tus a xpisto est. Porro
furentes aduersarij hy
larionem maleficū
xpistianorū ad supli
cium poscere ceperūt.
Indubitata ergo uicto
ria et illis et multis ar
censibus plurima fidei
Item de eodē | occasio
emptorij gahensis

117
pido erga uirginem dei
manus iuuenis depe
riebat. Qui cū frequen
ter tactu iocis. nutibus.
sibus et ceteris huiusce
modi que solent moritu
re uirginitatis esse prin
cipia nichil profecisset. p
erit memphis ut ofel
so uulnere suo magicis
artibus reduet armat
ad uirginem; Igitur post
annū doctus ab esclapi
uanibus non remedian
tis animas sed p̄dentis
uenit presumptū ani
mo stuprū gestiens et
subter limen domus pu
elle q̄dam tormenta uer
borū et portentuosas fi
guras sculptas in eris
ciprii lamina defodit;
Iuco insanire uirgo et a
mictu capitis abiecto. ro
tare cinem stridere den
tibus inclamare nomē
adolescentis; Magnitu
do quippe amoris se in
furorem ueterat; Pduc
ta igitur ad monasteri

um a parentibus seni
traditur. ululante statū.
et confitente demone;
Vim sustinui ait; inuit
adductus sum; Quam
bene mēphis somnijs ho
mines delitoebam. O cru
ces. O tormenta q̄ pador;
Exue me cogis: et ligat
sub lumine teneor; Nō exeo
nisi me adolescens qui te
net dimiserit; Tunc senex
grandis ait. fortitudo tua.
qui hinc et lamina strict
teneus. dic quare ausus
es. ingredi puella dei.
Ait; ut seruarem eam uir
ginem; Tu inquit serua
res perditor castitatis?
Cur non potius in eum
qui te mittebat igressus
es? Respondit; ut quid
intraem in eum qui ha
bebat collegam meum
amoris demonē; Noluic
autem sanctus anteqm̄
purgaret uirginem uel
adolescentem. uel signa
iubere perquiri. ne aut
solutus incantationib;

recessisse demon uideret
aut ipse sermoni eius a
comodasse fidem. asserens
semper fallaces esse demo
nes. et ad simulandū col
lidos. sed magis reddita
sanitate increpauit uirgi
nem cur fecisset talia p̄ q̄
ineam demon intrare po
tuisset; non solum autem in
palestina et in uicinis egyp
ti. uel syrie urbibus. s; etiā
in longinquis prouincijs
fama eius perbuerat;
Namq; candidatus con
stancij imperatoris tun
lus coma et candore cor
poris indicans puincia
inter saronos quippe et
alamannos gens est tā
lata quam ualida apud
hystoricos germania. nē
francia dicitur. antiquo
ab infancia possessus de
mone qui noctib; cum u
lulare in gemiscere fie
mere dentibus compel
lebat; secreto ab impe
ratore euectionē petijt
causam ei simpliciter

non

indicans. et acceptis ad
consularem quoq; pale
stine literis. cū ingenti
honore et comitatu ga
ham deductus est. Qui
cum ad ecurionib; loci
illius quesisset ubi ha
bitaret hylarion mona
chus. territi galenses
uehementer. et p̄can
tes eum ab imperatore
missum ad monasteriū
conate preterunt. ut
et honorem cōmendato
exhiberent. et si quid
preteritis iniurijs in
larionem esset offense.
nouo officio deleteretur.
deambulabat autem
tunc senex in arenis
mollibus et secum de
psalmis uescio quid
mutabat; videns q; tam
tam turbam uenientē
substitit. et resalutatis
omnibus manib; eis
benedicens post horā
ceteros abire precepit.
illum uero cum seruis
suis et apparitorib; ma

nere; Ex oculis enim eius
 et nultu cur uenisset ag
 nouerat. Statim q̄ ad in
 terrogationem sancti
 suspensus homo. uix ter
 ram tangere pedibus. 7
 in mane rugiens syro q̄
 interrogatus fuerat ser
 mone respondit; videres
 de ore barbaro. et q̄ fran
 cam tantum et latinū
 linguam nouerat. syra
 ad purum uerba resona
 re: ut non stridor. non as
 piratio. non ydioma ali
 quod palestini desset e
 loquy. Confessus est ita
 q; inmundus spiritus
 quo in eum intrasset or
 dine. et ut interpretes
 eius intelligerent. qui
 grecam tantum et la
 tinam linguam noue
 rant. grece quoq; eum
 interrogauit; Quo simi
 liter. et in uerba eadem
 respondente multasq;
 incantationū occasio
 nes. et necessitate ma
 gicariū arcum obtendē

te. non curio ait quomodo
 intraueris. sed ut creas
 in nomine domini nostri
 ihesu xpisti impero. Cūq;
 curatus esset homo. sim
 plicitate rustica decem au
 ri libras offerens ordea
 ceum accepit panē ab eo.
 audiens quod qui tali ci
 bo alerentur. aurum pro
 luto ducerent. Parum est
 de hominibus loqui bru
 ta quoq; animalia coti
 die ad eum furencia p̄tra
 hebantur. in quibus bac
 triacū camelum enormis
 magnitudinis. qui multos
 iam obtinuerat. triginta
 et eo amplius uiri disten
 tum solidissimis funibus
 cum clamore adduxerunt.
 Sanguinei erant oculi spu
 mamat os. uolubilis lin
 gua turgebat. et super
 omnem terrorem rugitus
 p̄sonabat immanis. Jussit
 igitur dimitti eum senex.
 statimq; et qui ad eum a
 deduxerant. et qui cum
 sene erant usq; ad vnum

omnes diffugerunt; Porro ille solus prexit obuia: et sermone syro non me inquit terres dyabole tanta mole corporis circūdat: nam et in wlypecula et in camelo unus atq; idē es. Et interim porrecta stabat manu; Ad quem cū furens et quasi deuoratura eum belua puenisset. statim corruit. submissumq; capite terre coequauit. mirantibus cunctis qui aderāt. post tantam ferociam: tantam subito inesse mā suetudinem. Docebat autē eos senex hominū causa dyabolū & iumenta corripere. et tanto eorū ardere odio. ut non solum ipsos. sed ea quoq; q̄ ipsos essent cuperet interire. huiusq; rei ponebat exemplum. quod antequam beatū iob temptare permitteretur omnem substantiam eius interfecit. nec mouere quēpiam debere. quod domini ius

sione duo milia porcorū a demonib; interfecta sunt; Siquidem eos qui uiderant non potuisse aliter credere exisse ab homine tantam demonum multitudinē nisi grandis porcorū numerus. et quasi a multis actus pariter corruisset. Tempus michi deficiet. si uoluerō uniuersa signa que ab eo sunt pertrata edicere; In tantā a domino eleuatus fuit gloriā ut beatus antonius audiens conuersationem eius scriberet ei. libenterq; eius eplis sumeret. ac si quō de syrie partibus ad se languentes prexissent diceret eis; Quare uos tam longe uerare uolū istis. cum haberetis uel filium meū hylanonē. Exemplo itaq; eius per totam palestina innumera merabilia monasteria esse ceperunt: et omnes

ad eum monachi certati
currere; Quod ille cernens
laudabat domini grati
am. et ad profectū anime
singulos cohortabatur
dicens. pretere figurā
huius mūdi. et illam esse
veram uitam q̄ presētis
uite merearetur in como
do; volens autē eis exem
plum dare. & humilitatis
et officij. statutis diebus
ante iudemiam iustra
bat cellulas monacho
rum; Quod postquam
cognitum est a fratrib;
omnes ad eum conflu
bant. et comitātū tali du
ce circuebant monaste
riā habentes suū uiatū
cum. quia interdū usq;
ad duo milia hominū
congregabantur; Sed &
precedente tempore vna
queq; uilla uicinis mo
nachis ad susceptionē
sanctorum gaudens of
ferebat cibos; Quantū
sane fuerit in eo studiū
ut nullum fratrū q̄uis

humilem. quamuis pau
perem p̄teriret. uel illud i
dicio est. quod uadens in
desertū cades. ad unū ex
discipulis suis uisendum
cum infinito agmine mo
nachorū peruenit elusam.
eo forte die quo anniuer
saria sollempnitas omnē
opidi populum. in seplū
ueneris congregauerat;
Solunt autem illam obli
ciferum. cuius cultui sar
racenorum natio dedita ē.
sed et ipsum opidum ex
magna parte semibarba
rum est. p̄pter loci situm;
Igitur audito qd̄ sanctus
hilarion p̄teriret. multos
enim saracenorū arrep
tos demone frequenter
curauerat. gregatim ei cū
uoribus et liberis obui
am processere. submitte
tes colla et uoce syra ba
rah. id est benedic in cla
mantes; Quos ille blan
de humiliterq; suscipiens.
obsecrabat ut deū magis
quam lapides colerēt

simulq; ubertim flebat ce-
lum spectans et se pollicēs
si in xp̄isto crederent. ad e-
os crebro esse uenturum.
vira grācia domini; Non
prius eum abire passi sūt.
quam ecclesie future linea
mitteretur. et sacerdos eo-
rum ut erat coronatus xp̄i
signo denotaretur.

Alio quoq; anno cū
eriturus esset ad ui-
senda monasteria. et di-
gereret in scedula apud
quos manere. et quos ī
transitu uisitare deberet.
saentes monachi quēdā
de fratribus esse pariorē.
simulq; cupientes uicio
eius mederi. rogabant
ut apud eum maneret.
Et ille; Quid inquit uul-
tis et uobis iniuriam. ⁊
fratri ueracionem facere.
Quod postquam ille fra-
ter parus audiuit eru-
buit et amittentibus
cunctis uix inuito ipera-
uit ut suum quoq; mo-
naste- rium in mansio-

num ordine poneret.
Post diem ergo decimū
uenerunt ad eū custodi-
bus iam in uinea quasi
uilla esset aliena ab eo
dispositis; Qui cum la-
pidibus et glebarū iac-
tu. fundeq; uertigine ac-
cedentes deterreerēt. sine
esu uuarum mane om-
nes profecti sunt uiden-
te sene et dissimulante
se scire quod euenerat.
Porro suscepti ab alio
monacho cui sabas uo-
cabulum est. debemus
quippe pari tacere uoca-
bulum. largi dicere. qā
dominicus erat dies ī
uitabantur ab eo uui-
uersi ad uineam ut ante
horam cibi uuarū pau-
laborem uie subleuaret.
Et sanctus maledictus
ait qui prius refectionē
corporis quam anime
quesierit; Oremus. psal-
lamus. reddamus domi-
no officii. et sic ad uini-
am properabitis; Copia

to itaq; ministerio ilub
 umi stans benedixit ui
 nec: et suas ad pascen
 dum dimisit oues; Erāt
 autem qui uelcebant
 non minus tribus mili
 bus; Cumq; centū lage
 nis estimata fuisset in
 regia ad huc uinea: post
 dies uiginti trecentas

Porro fecit;
 ille paucus frater
 multo minus solito col
 ligens etiā quod habu
 erat uersum in acetum
 sero doluit. hoc autem
 multis fratribus senex
 ante futurū dixerat. ce
 testabatur autem p̄ci
 pue monachos qui inf̄
 delitate quadam in fu
 turū seruarent sua. et
 diligentiā haberent
 uel sumptū uel uestiū.
 aut alicuius rei cum se
 culo transeuntis; Demq;
 unū de fratribus in qu
 to ferme ase miliario ma
 nentem. quia conperat
 hortuli sui nimis cautū

timidumq; custodem et
 paucillulū habere num
 morum. ab oculis suis
 abegerat; Qui uolens sibi
 reconcilian senem frequē
 ter ueniebat ad fratres. et
 maxime ad eliciū: quo ille
 uehementissime delecta
 batur; Quadam igitur die
 cicens fascē uirentis sicut
 in herbis erat detulit; Quē
 cum ad uesperam elicius
 posuisset immensam exda
 mauit senex sepulchrum ei
 ferre non posse. simulq; un
 esset interrogauit; Respo
 dente autem elicio quod
 frater quidam p̄micias
 agelli sui fratribus detu
 lisset: non sentis inquit pu
 torem tererrimū et incite
 re fetere auariciam: mitte
 bobus. mitte brutis ani
 malibus et uide an come
 dant; Quod cum ille iux
 ta preceptū in presepe po
 suisset. exterriti boues et
 plus solito mugientes
 ruptis uinculis in diuisa
 fugerunt. habebat enim

illi manus

senex hanc gratiam ut ex
odore corporum uestiūq;
et earum rerum quas q̄s
tenigerit. sciret cui demoni
uel cui uicio subiaceret;

Hicur sexagesimo tertio
uite sue anno. cernens
grande monasterium. et
multitudinem fratrum
secum habitancū. turbas
q; eorum qui diuersis lan
guoribus et immūdis spi
ritib; occupatos ad se deu
cebant ita ut omni gene
re hominū solitudo per
circuitū repletur. flebat
cotidie. et in credibili desi
derio conuersationis an
tique recordabatur. Inter
rogatus autem a fratrib;
quid haberet. cur se p̄fite
ret aiebat. Rursum ad se
culum redi; et recepi mer
cedem meam in uita mea;
In omnis palestina. et ui
cine prouincie estimant
me alicuius esse momēti.
et ego sub p̄textu monas
terij ac dispensacione fra
triū uilem suppellectilem

habeo; Seruabat ergo
intente a fratrib; man
meq; ab esycio. qui mi
ro more uenerationi se
nis debitus erat. Cumq;
ita durasset lugens bien
nium. Aristene illa cui
supra fecimus mentio
nem prefecti tunc pro
sed nichil de ambitu p̄
fecti habens. uenit ad
eum uolens etiam ad
antiniū p̄gere. Cui ille
flens uellem ipse quoq;
aut uel. si non carcere hu
ius monasterij clausus
tenerer: et si eundi fruc
tus esset. Biduo enim
hodie est. quod totus
mundus tali parente
orbatus est; Credidit illa
et substiat; Et post pau
cos dies ueniente nun
cio antony dormitionē
audiuit. uidentur alij
signa eius et portenta
q̄ fecit. mirentur in cre
dibilem abstinentiam.
scienciam. humilitate;
ego nichil ita stupco

gloriam illam et hono-
 rem calcare potuisse; Co-
 curebant episcopi pres-
 biteri. clericorum et mo-
 nachorum greges. ma-
 trone quoque xpistianorum
 grandis temptatio. et
 hinc inde ex urbibus et
 agris uulgus ignobile.
 sed et potentes uiri iu-
 dices ut benedictum ab
 eo panem uel oleum ac-
 ciperent; At ille nichil
 aliud nisi solitudinem
 meditabatur. in tantum
 ut quadam die proficis-
 ci statueret. et a sello ad-
 ducto numis quippe ex-
 esus ieiunys uix ingre-
 di poterat. iter arripere
 conaretur; Quod cum
 preuississet. quasi uas-
 titas et ericium palef-
 tine indicereur. plus
 quam decem milia ho-
 minum diuerse etatis. et
 serus ad retinendum
 eum congregata sunt.
 Immobilis uero ille ad
 preces et baculo are

nas discutiens. loqueba-
 tur. fallacem deum meum
 non facio: nec possum uide-
 re subuersas ecclesias cal-
 cata xpisti altaria. filiorum
 meorum sanguinem. vni-
 uersi autem qui aderant
 intelligebant reuelatum
 ei quoddam esse secreti.
 quod nollet confiteri et
 nichilominus custodie-
 bant eum ne proficisce-
 retur; Decevit ergo pu-
 blica omnes uoce contes-
 tans. non tibi se non po-
 tus quippiam sumere.
 nisi dimitteretur; Et post
 septem dies in edie tandem
 relaxatus. ac uale dicens
 plurimum cum infinito
 agmine prosequente. ue-
 nit bethynum ubi suasit
 turbis ut reuerterentur.
 elegit quadraginta mo-
 nachos qui haberent iu-
 aticum. et possent ieiunantes
 ingredi id est post so-
 lis occasum cibum sumere;
Quinta ergo die ue-
 nit pelusium: uisita

tas q; fratribus qui in ui
ana heremo et in loco q
lichnos dicitur moraba
tur p̄reit triduo ad cas
trum theumaston. ut ui
deret draconicum episco
pum. et confessorem qui
ibi exulabat; Quo incre
dibiliter consolato. t̄ati
uin presencia. post aliud
triduum babilonē mul
to labore puenit. ut iui
seret philonem episcopū
et ipsum confessore. Con
stancius enim rex arna
uorum fauens heresi. v
trumq; in loca illa depor
tauerat; Inde egrediens
per viduum uenit ad o
pidum affiodithon. ibi
conuento dyacono bay
sane qui locatis droma
libus camelis ob aque
in heremo penuriam cō
sueuerat euntes ad an
tonium ducere. confess
est fratribus in stare die
dormitionis beati anto
nij et p̄ uigilem noctem
in ipso quo defunctus

fuerat loco ase ei debere
celebrari; Tribus ergo
diebus per uastam et
terribilem solitudinem
ad montem altissimū
tandem peruenerunt.
reperis ibi duobus mo
nachis ysaac et plusia
no. quorum ysaac inter
pres fuit antonij. Et q̄
se prebet occasio et ad
id loca uenimus. dignū
uideatur breui sermone.
habitaaculum tantū
Sareus .describere.
et sublimis mons
per mille circiter passus
ad radices suas aquas
exprimit. quarū alias
arene ebibunt. alie ad
inferiora dilapse pau
latim riuum efficiunt.
Super quem ex utraq;
ripa. palme innumera
biles. multū loco et ame
nitatis et cōmodi tribu
unt; videres senē huc
atq; illuc cū discipulis
beati antonij discurre
re hic aiebat psallere.

hic orare hic operari hic
 fessus residere solitus fu
 erat. has uites. has arb
 culas ipse plantauit. illa
 areolam manibus suis
 composuit. hanc piscinam
 ad irrigandum ortulum
 multo sudore fabricat
 est. istum sarculum ad
 fodiendam humum plurimum
 annis habuit. iacebat
 in stratu eius et quasi ca
 lens ad huc cubile deos
 culabatur; erat autem
 cellula non plus men
 sure per quadratum tenens.
 quam homo dormiens
 extendi poterat; Pretere
 rea in sublimi montis
 uertice quasi procolem
 ascendentes et arduo
 ualde usum due eiusdem
 mensure cellule uiseba
 tur. in quibus ueniencia
 um frequentiam et dis
 cipulorum suorum contu
 bernium fugiens com
 moratus est. Verum he
 umino exisse saxo. hos
 na tantum addita habe

vant. Postquam autem ad
 ortulum uenerant. uide
 tis inquit ysaac hoc po
 merium arbuticulis confitum
 et oleribus iuuenis. Ante
 hoc ferre triennium cum
 hon agrorum hoc grex uas
 taret unum eductorum; eorum
 iussit stare. vacilloque ton
 dens latera. quare ait co
 meditis. quod non seuisistis.
 Et ex inde exceptis aquis
 ad quas potandas ueni
 tabant. nunquam eos nec
 arbuticula nec holera con
 tigitisse dicebant. Pretere
 a rogabat senex ut sibi lo
 cum tumuli eius ostende
 rent; Qui cum eum seorsum
 abduxissent. utrum ne mos
 trauerint ignoratur. causa
 occultandi iuxta preceptum
 antonii fuisse referentes.
 ne pergamus qui in illis
 locis ditissimus erat sub
 lato ad uillam suam sancti
 corpore martyrii fabrica
 retur;

Igitur reuersus a fodi
 ton. duobus tantum secum

loco as
 n; Tribu
 s per ual
 em solitu
 ntem ali
 peruen
 sibi duob
 ysaac et
 rum ysaac
 t antoni
 et occasio
 enim us
 r breui ser
 culum tam
 us . delm
 ublimis m
 le curru p
 ces suas ap
 nit. quanti
 e ebunt. ad
 ora dilap
 rium effi
 quem ex
 at me in
 multum loc
 s et com
 ideres sen
 hic cu disc
 antonii di
 atebat pla

vno

retentis fratribus in uici-
na heremo moratus est.
tanta abstinentia et silē-
tio. ut tunc primū se ce-
pisse xpisto seruire dice-
ret; Porro iam triennū
erat. quod clausū celum
illas terras arefecerat.
ut uulgo dicerent anto-
nii mortem etiā elemen-
ta lugere; Non latuit fa-
ma hylarionis accolās
illius loci. et certatim ui-
ri ac mulieres ora lindi-
et attenuati fame plumi-
as a seruo xpisti id est a
successore antonii depre-
cabantur; Quos ille cer-
neus mire doluit: eleua-
tis q; ad celum oculis. et
utraq; in sublime erigēs
palmas. statim impetra-
uit quod rogauerat. Ecce
autem siccis arenosaq;
regio postquam pluuijs
irrigata est. tantam ser-
pentū et uenenatorum
animalium ex impro-
so ebulliuit multitudi-
nem. ut pennis inuine

rabiles. nisi ad hylarionē
concurrissent. statim in-
terirent; Benedicto itaq;
oleo. uniuersi agricole
atq; pastores tangentes
uulnera. certam salutē
presumebant.

Videns autem se etiā
omnis honoribus
ibi affici. prexit alexan-
driam. inde ad interio-
riam transiturus. Et
quia nunquā ex quo
ceperat esse monachus
in urbibus manserat.
diuertit ad quosdā fra-
tres notos sibi in bruchi-
o. haut procul ab alex-
andria; Qui cum miro
gaudio suscepissent se-
nem. et iam uicina nor-
eset repente audiunt
discipulos eius asinum
sternere. illumq; parare
proficisci; Itaq; aduolu-
ti eius pedibus rogabāt
ne hoc faceret. et ante
lumen prostrati. citius
se emori. quam tanto
hospite carere testaban-

tur; Quibus ille respon-
dit; Idcirco abire festino:
ne uobis molestiam ge-
nerem; Terte ex postero
uibus cognoscens. non
frustra me recessisse su-
bito; Igitur altera die
gahenses cum lictorib;
perfecti. nam pridie eū
uenisse cognouerant.
intraentes monasteriū.
cum illum minime re-
perissent. inuicem loq-
bantur; Nonne uera sūt
que audiuimus: Ma-
gus est. et futura cog-
noscat; vibs autē gaha
postquam profecto de
palestina hylanone iu-
lianus imperium suc-
cesserat. destructo mo-
nasterio eius precib;
ad imperatorem datis.
et hylanonis. et hesicij
mortem impetrauerat.
amboq; ut querebant
toto orbe scriptū erat.
Egressus ergo de
bruchio p inuā
solitudinem intrauit

oasam: ibiq; anno plus
minus ue exacto quia
illuc quoq; eum fama sui
preuenerat. quasi iam i
oriēte latere nō posset
ibi multi illum et opitu-
one et uultu nouerant.
ad solas nauigare insu-
las cogitabat: ut quem
terra uulgauerat. saltem
mana celarent; Eodem
ferme tempore aduan-
discipulus eius de pa-
lestina superuenit dicens
iulianum occisum xpif-
tianum uero imperato-
rem regnare cepisse: re-
uerti eum debere ad mo-
nasterij sui reliquias.
Quod ille audiens de-
testatus est. et conducto
camelo per uastam soli-
tudinē uenit ad mau-
tinam urbem lybie pa-
retoniū: ubi aduanus
infelix uolens palestina
reueri. et pristinam sub
nomine magistrū qrens
gloriam multas ei fecit
iniurias: ad extremum

conuastatis q̄ a fratribz
ei missa detulerat. nesci
ente eo profectus est. Su
per hoc sane quia alter
locus referendi non est
hoc tantum dixerim int̄
rem eorum qui in agis
tros suos despiciunt. qd̄
post aliquantulū tempo
ris morbo regio c̄pucru
ent. habens autē senex
gahanum secum ascen
dit classim que siciliam
nauigabat. Cumq; uenū
dato euuangeliorū codi
ce. quem manu sua ado
lescens scripserat. dare
nauulum disponeret. ime
dio ferme adria. naucle
ri filius arreptus demo
ne. clamare cepit et dice
re. hylarion serue dei. cur
nobis p̄te et in pelago.
tutos esse non licet. Da
michi spacium donec ad
terram ueniam. ne hic
electus precipit̄ in abis
sos. Cui ille. si teus meus
aut tibi c̄edit. ut mane
as mane. sin autem ille

te elat michi quidē inui
diam facis homini pre
catori atq; mendico. hoc
autem dicebat ne nau
te et negociatores qui
in nauu erant. se cum
ad terram peruenisset
proderent. Nec multo
post purgatus est puer.
patre fidem dante et ce
teris qui aderant. nulli
se super nomine eius
locuturos. Ingressus
autem pachinnū pro
muntoriū sicilie. op
tulit nauclero euangi
lium pro subuentione
sua et gahani. Qui no
lens accipere maxime
cum uideret eos excep
to illo codice. et hys
que uestiti erant. am
plius nichil habere. ad
extremū iurauit se nō
accepturum. Sed et se
nex accensus est fidu
cia pauperis con scien
cie. et in eo magis leta
batur. Quod nichil ha
beret seculi. et ab acco

us loci illius mendicis
 putaretur. Porro reco-
 gitans ne negotiatores
 de oriente uenientes
 se notum facerent. ad
 mediterranea fugit lo-
 ca id est in uicesimo ama-
 miliario. ubiq; in qdā
 deserto agello lignorū
 cotidie fascem colligēs.
 imponebat dorso disci-
 puli. quo in proxima u-
 uilla uenundato. et sibi
 alimoniam. et hys qui
 forte ad eos ueniebant.
 pauxillum panis com-
 modabat.

Sed uere iuxta qd
 scriptum est. non
 potest ciuitas abscon-
 di super monte posita;
 Scitarus quidam dū
 in basilica beati petri ro-
 me torqueretur. procla-
 mauit in eo imundus
 spiritus. ante paucos
 dies ingressus est syci-
 liam hylanon seruis
 xpisti. et nemo illum no-
 uit et putat se esse secre-

tum. Ego uadam et prodā
 illum. Statimq; cum ser-
 uulis suis ascensa in por-
 tu nau. appulsus est pa-
 chinum et ducente se
 demone ante tugurium
 senis prostratus. ilico cu-
 ratus est. hoc iniciū sig-
 norum eius. in sicilia in-
 numerabilem ad eū dem-
 ceptis egrotancū et religi-
 osorum hominum addux-
 it multitudinem. itantū
 ut de primoribus iuris tu-
 mens quidam morbo inc-
 cutis aque eadem die qua
 ad eum uenerat curatus
 sit. Qui postea offerens
 ei. infinita munera. au-
 diuit dictum saluatoris
 ad discipulos gratis ac-
 cepistis gratis date.

Qum hec ita gerunt
 in sicilia. efficius dis-
 cipulus eius toto senem
 orbe querebat. iustrans
 lictora. deserta penetrans:
 et hanc tantam habens
 fiduciam. quia ubicūq;
 esset. diu latere nō posset.

Transacto iam triennio
audiuit mochone a quo
dam iudeo uilia populis
scuta uendente. pphetā
xpistianorum apparuisse
in syclia. tanta miracu
la et signa facientem. ut
de ueteribus sanctis pu
taretur. Interrogans au
tem habitum eius inces
sum et linguam. marie
q; etatem. discere nichil
potuit. Ille enim qui re
ferebat. famam tantum
uenisse ad se hominis
testabatur. Ingressus er
go adriam. prospero cur
su uenit pachinnū. et in
quadam curui littoris
uillula famam senis sal
citans consona omniū
uoce cognouit ubi esset.
quid ageret. nichil ita
eo cunctis ammirantib;
quam quod post tanta
signa. atq; miracula nec
fragmen quidem panis
a quo quam in illis locis
accepisset. Et ne loqum
faciam sermonem sanc

tus uir esicus ad magis
tu prouolutus genua.
plantas q; eius lacrimis
ugans. tandem ab eo
subleuatus post bidui
triduiq; sermonem au
diuit agahano suo pos
se senem iam in illis lo
cis habitare regione
sed uelle ad barbaras
quasdam pgerere nano
nes ubi et nomen. et
sermo suus ignotus fo
ret. Durit itaq; eum ad
epidaurū dalmacie op
dum. ubi paucis diebus
in uicino agello man
sitans. non potuit ab
scondi. Siquidē draco
mire magnitudinis q̄
gentali sermone uoas
uocant ab eo qd̄ tam
grandes sint. ut boues
glutire soleant. omne
late uastabat prouin
ciam. et non solum ar
menta. et pecudes. sed
agricolas quoq; atq;
pastores tractos ad se
ui spiritus absorbebat.

Cui cum piram uisisset
 parari et oratione ad
 christum missa euocato
 precepisset struem lig-
 norum scandere. igne
 supposuit. cunctaq; spec-
 tante plebe immanem
 pestem concremauit;
 unde estuans quid fa-
 ceret. quo ue se uerteret.
 aliam parabat fugam
 et solitarias terras men-
 te perlustrans. merebat
 quod tacente de se lin-
 gua miracula loqueret.

Ea tempestate ter-
 remotu totius
 orbis. qui post iuliani
 mortem accidit. manna
 egressa sunt terminos
 suos. et quasi rursus
 deus diluuii inuaret.
 uel in antiquum chaos
 redirent omnia. naues
 ad precepta moncium
 delate pependerunt.
 Quod cum uiderent
 epydauri. scilicet fremen-
 tes fluctus. et undarum
 molem. et montes gur-

gitum lictoribus infer-
 ri. uerentes quod iam e-
 uenisse cernebant. ne o-
 pidum funditus subuer-
 teretur. ingressi sunt ad
 senem. et quasi ad prelium
 proficentes posuerunt
 eum in litore; Cui cum
 tria crucis signa pinxisset.
 in sabulo. manusq; cont-
 tenderet incredibile dictu
 est. in quantam altitudi-
 nem intumescens mare.
 ante eum steterit. ac diu
 fremens. et quasi ad obi-
 cem indignans. paulatim
 in semet ipsum relapsum
 sit. hoc epydaurum. et om-
 nis illa regio usq; hodie
 predicat. matresq; docet
 liberos suos ad memori-
 am in posteros transmit-
 tendum; vere illud qd apos-
 tolis dictum est. si credite-
 ritis. dicetis monti huic
 transi in mare et fiet. e-
 tiam iuxta litteram imple-
 ri potest. si tamen quis
 habuerit apostolorum
 fidem. et talem qualem

illis habendam. domini
imperauit; Quod enim
interest utrum mons des-
cendat in mare. an imen-
si undarum montes re-
pente obriguerint. et ante
senis tantum saxei pedes
ex alia parte molliter flux-
erint. Mirabatur omnis
virs. et magnitudo signi
salonis quoque prebue-
rat; Quod intelligens
senex. in breui lembocla
nocte fugit. et inuenta
post triduum oneraria
naui. perrexit cypru; Cui
autem cum inter maleas et
chytheram piratae derelic-
ta classe in lictore que non
autemna. sed conto regit.
duobus haut paruis in-
spirationibus occurrissent.
denuo hinc inde fluctus
uerrente remige. Omnes
qui in naui erant trepi-
dare. flere. discurrere. spa-
rare certos. et quasi non
sufficeret unus nuncius
certatum seni piratas ad-
esse dicebant; Quos ille

procul intuens submisit.
et conuersus ad discipu-
los modice inquit fidei
quare trepidatis. Fun-
quit plures sunt hy. qui
pharaonis exercitus. et
tamen deo uolente om-
nes submersi sunt; loque-
batur et nichilominus
spumantibus rostris.
hostiles carine imine-
bant. iactu tantu lap-
dis medio; Stetit ergo
in ora nauis. et porre-
ta contra uenientes ma-
nu. huc usque ait uenisse
sufficiat; Omira rerum
fides; Statim resiliere
naucule et impellent-
bus contra remis ad
puppim impetus redit.
Mirabantur piratae post
tergum se redire nolen-
tes. totoque corporis usu.
ut ad nauigium puc-
nient uelocius. multo
quam uenerant ad lit-
ferebantur; Pretermis-
to cetera ne uidear in
narratione signorum

nolumen extendere hoc
 solum dicam quod p[er]
 ro cursu inter cieladas
 nauigans. hinc inde cla
 mancu[m] uoces audiebat.
Ingressus ergo phaphu
 urbem cypri nobilem.
 carminibus poetar[um]
 que frequenti terremo
 tu lapsa. nunc ruinar[um]
 tantum uestigijs. quid
 olim fuerit ostendit. in
 seculo ab urbe miliar
 o habitabat ignobilis.
 gaudens q[ue] quod pau
 cis diebus quietus ui
 ueret, verum non pleni
 triginta transiere dies.
 cum per omnem illam
 insulam quicunq[ue] imun
 dos habebat spiritus.
 clamare ceperunt ue
 nisse hylarione[m] seru[m]
 xpisti. et ad eum se ce
 bere p[er]perare. hoc sala
 mina. hoc curu[m]. hoc la
 phita. et urbes relique
 conclamabant. Pleris
 q[ue] asserentibus scire se
 quidem hylarionem.

et uerum illum esse famu
 lum dei. sed ubi esset igno
 rare; intra triginta igitur.
 nec multo amplius dies.
 ducenti ferme tam uiri q[ua]m
 mulieres ad eum co[n]gre
 gati sunt; Quos cum ui
 disse dolens quod se no
 paterentur quiescere. et
 quodammodo in ultione
 sui se uens tanta eos ora
 tionum instancia flagel
 lauit. ut quidam statim.
 alij post bidu[m] triduum
 ne omnes uero intra v
 nam ebdomadam cura
 rentur; Vanens itaq[ue]
 ibidem biennio. et semp
 de fuga cogitans. esiccu[m]
 ad se uenis tempore reu
 surum phalestinam misit
 ob salutationem fratru[m].
 et monasterij sui cineres
 inuisendos; Qui cum re
 uertisset cupienti cursu[m]
 ad egyptum nauigare.
 hoc est ad ea loca que uo
 cantur bucolia. eo quod
 nullus ibi xpustianoru[m]
 esset. sed barbara et feror

et de urbib[us] et
 uicis q[ue] ad litora
 iuricu[m] imun
 doru[m] spuriu[m]

natio: suavit ut in ipsa ma-
gis insula ad secretiorem
locum secederet, Qui cum
diu lustrans omnia repe-
nisset pduxit eum duode-
cim milibus a maupau
inter secretos asperosq;
montes. et quo uix rep-
tando manibus genib;
q; posset ascendi, Qui ito
gressus contemplatus
quidem est terribilem ual-
de et remotum locum. ar-
boribus q; hinc inde curu-
datum. habentem etiam
aquas de super alio collis
irriguas. et hortulum pa-
meniu. et pomeria pluri-
ma. quorum fructu nuq;
in cibo sumpsit, Iuxta que
erat antiquissimi templi
ruina. equo ut ipse fere-
bat. et ut discipuli eius
testabantur. tam inume-
rabiliu per noctem ⁊ die
demonum uoces resona-
bant. ut exercitu crederes.
Quo ille ualde delectat.
quod scilicet agonistas
haberet in proximo. ha-

bitauit ibi per annos
quinq; Et sepe inuisen-
te se esycio in hoc extre-
mo uite sue. tempore
refoallatus est. qd ppter
asperitatem difficulta-
temq; loci. et umbranti
ut ferebatur uulgo mi-
titudinem. aut nullus
aut rarus ad se posset
uel auderet ascendere.
Quadam autē die
egressus hortulu
uidit hominem toto cor-
pore paralicu iacentem
ante fores. interroga-
uit q; esycium quis na-
esset uel quomodo fuis-
set adductus, Qui resp-
dens ait procuratorem
eum fuisse uille. ad cui-
us hortulus quod in
quo ipsi erant ptinere.
Et ille collatimans te-
dens q; ad iacentem ma-
num. tibi dico inquit.
In nomine ihesu xpisti
surge et ambula. q; uia
uelocitas. ad huc uo-
in ore loquentis uolue

bantur. et iam membra
 solidata. ad standum ho
 minem subugebant.
 Quod postquam audi
 tum est. et iam difficul
 tatem loci et iter inuicū
 plurimorū uicit neces
 sitas. nichil per circuitū
 cunctis ualidius obser
 uantibus quam ne quo
 quomodo laberet; disse
 minauerat enim hoc de
 eo rumor diu eum in eo
 dem loco manere non
 posse; Quod tamen ille
 non leuitate quadam
 aut puerili sensu uictus
 faciebat. sed honorem
 fugiens et importunita
 tem silentium semper
 et uitam ignobilem de
 siderabat;

Tbitur octogesimo
 etatis sue anno cū
 absens esset esyrius.
 quasi in testamenti in
 cem breuem ppria ma
 nu scripsit epistolam
 omnes diuicias suas
 a derelinquens enuā

gelium. scilicet tunicam
 facinam. cucullam et pal
 liolum. nam minister eius
 ante paucos dies obierat.
 Venerunt itaq; ad egrotā
 tem de phaso multi reli
 giosi uiri. maxime quod
 eum dixisse audierant.
 iam se ad dominum mi
 graturū. et de corporis
 uinculis liberandum;
 sed et constancia quedā
 sancta femina cuius ge
 nerum et filiam unctio
 ne olei de morte libera
 uerat; Quos omnes
 adiurauit. ut ne punc
 to quidem hore post
 mortem seruaretur. sed
 statim eum in eodem
 loci hortulo terra open
 rent. sicut uestitus erat.
 in tunica aliena. cucul
 la et sago rustico; Jamq;
 modicus calor cepebat
 in pectore. nec preter sen
 sum quicquam uiri ho
 minis supererat. et tam
 apertis oculis loqueba
 tur; Egredere. quid times

7

anima: Egrederere quid du-
bitas: Septuaginta. ppe
annis seruisti xpisto. et
mortem times. In hec uer-
ba exalauit spiritū; Sta-
timq; humo obrutū. autē
urbi sepultū quam mor-
tuum nunciauerūt. Quod
postquam palestine sanc-
tus uir audiuit esychus
pexit cyprium. et simulās
se uelle habitare in eodē
hortulo ut diligētas cul-
todie suspitionem accolis
tolleret: cum ingenti satis-
tute sue periculo. post de-
cem ferme menses corpus
eius furatus est. Quod ma-
iomam deferens totis mo-
nachorū et opidorum tur-
bis prosequētib; in an-
tquo monasterio condi-
dit. illesa tunica. cuculla
et pallio. et toto corpore.
quasi ad huc uiuerec ite-
gro. tantisq; fraglante
odorib; ut delibytū un-
guentis putaret. Non mic-
hi uidetur in calce libri
tācenda et constācie sac-

tissime illius mulieris
deuocio. que per lato
ad se nuncio quod cor-
pusculū hylarionis pha-
lestine esset statim exa-
nimata est. ueram i ser-
uum dei dilectionem in
morte quoq; comprobās.
Frat enim solita perin-
guiles in sepulchro eius
noctes ducere. et quasi
cū presente ad adiuuan-
das orationes suas ser-
mocinari; **T**ernas usq;
hodie miram inter pha-
lestinos et cyprios con-
tentionem. hys corpus
hylarionis. illis spiritum
se habere certan-
tib; et tamen utrob; q;
magna cotidie sig-
na fiunt. sed magis in
hortulo cypri. forsitan
quia plus illum locū
dilexerat. **I**n hoc corpore
continentur libri xix de uer-
bis seniorum. et sanc-
torum patrum. Quos
de greco in latinum
transtulit. Delagius

128
Dyaconus Ecclesie ro-
mane. extremam par-
tem. Iohannes subdya-
conus transiit;
Incipiunt Capitula li-
brorum sumero. xv

liber. e.

De profectu; De quiete;
De compunctione; De
continencia; De forni-
cacione; De non posside-
do; De paciencia; De
nichil; De neminem
iudicare; De discrecoe;
De sobrietate; De orare;
De hospitali; De obedi-
encia; De humilitate;
De karitate; De puniti-
oa; De signis; De conuer-
sacione; Incipit liber

de profectu dixit abbas
Dunclatu uagus;
Est autem mona-
cho mors patris
sui. ille autem ad eum qui
muniauerat dixit; De
sine inquit blasphemata
re. meus enim pater

immortalis est;

Quidam interrogauit
abbatem pastorem
dicens; Quomodo habet
homo conuersari? Res-
pondit ei senex; Videmus
damelem? qui non est
inuenta accusacio eius.
nisi deseruicio quod ex-
hibebat deo suo;

Narrauit abbas cas-
sianus de quodam
abbate iohanne que-
rat congregacionis pri-
mus. quod magnum quidem
fuerit in uita sua; hic autem
cum moriturus esset. et dis-
cessurus cum hilaritate
proposito mentis ad domi-
num circumsteterunt eum
fratres rogantes uerbum
aliquod compendiosum.
et salutare loco heredi-
tatis sibi ab eodem tere-
linqui. quo possint as-
cendere ad perfectio-
nem. que est in christo; Ille
autem ingemiscens ait;
Numquam feci propriam
uoluntatem neque aliquem

docui quicquam quod prius ego ipse non fecerim.

Dixit abbas hysois
esto contemptibilis
et uoluntates tuas post
tergum tuum proice; esto li
ber et securus a secula
ribus curis et habebis
requiem;

Pater quidem inter
rogauit senem; Quo
modo uenit timor dei in
anima; Et dixit ei senex;
Si habet homo humili
tate et paupertate et non
iudicet alterum. sic uenit
in eum timor dei;

Dicebant quidam senem;
Quicquid odio ha
bes. alij ne facias. Si odis
qui tibi male loquitur?
neque tu male loquaris
de aliquo. Si odis qui
tibi columpniam facit?
neque tu facias alicui ca
lumpniam. Si odio
habes qui te in contemp
tum ducit. aut iniurijs ap
petit. aut aufert quod
tuum est. aut aliquid tale

fecerit. nichil horum faci
as cuiquam; Qui ergo
hoc uerbum custodire po
test. sufficit ei ad salute

Dixit sanctus Grego
rius; Quia hec tri
a eriget deus ab omni
homine. qui est baptis
mus consecutus. id est fi
dem rectam ex tota ani
ma. et ueritate lingue.
continenciam et castita
tem corporis.

Narrauerunt de ab
bate pambo. quia
ueniens in ipsa hora
decebat ex hac uita dix
erit astantibus; sanctis
uiris; Quia ex quo ue
ni in locum hunc solitu
dinis. et fabricam mie
hi cellam et habitaui
extra labore manuum
meorum non recolo me
comedisse panem neque
uitasse de sermone quem
locutus sum usque ad
hanc horam et sic uado
ad dominum. quomodo
qui nec incium fecerit

nec finem seruendi deo;

Dixit abbas machari-
us abba hacha-
ne; Dic michi quod est o-
pus monachi: dicit ei;
ve interrogas pater: Et
dixit ei abbas machari-
us; Certus sum de te fili
hachana. est enim qui
me pulsat. ut interroge-
te. dicit ei hacharias. Num-
tum ad me pater: hoc pu-
to quoniam quicumque
semetipsum necessitatibus
subiecent. atque coegerit
ipse est monachus;

Dixit senex; Zoga deum
ut det luctum in cor-
de tuo et humilitatem.
et respice semper in pec-
catis tuis ut non iudi-
ces alios sed esto subdi-
tus omnibus; et ne habe-
as amicitiam cum mulie-
re. neque cum puero. neque
cum hereticis. et abscede a
te fiduciam. et retine lin-
guam tuam et uentrem
tuum abstinere a uino. et
si aliquis loquitur tecum

de quacumque causa ne con-
tendas cum eo. de his que
locutus est. et tunc erit
mens tua pacifica; **Item**

Abbas arsenius **pit**
cum ad huc **liber scds**
esset in palatio: **te quiete**
orauit ad dominum dicens.
Domine dirige me ad sa-
lute; Et uenit ei uox dices;
Arseni fuge homines. et
saluus eris; Item abbas
arsenius descendens ad
monachilem uitam. rursus
orauit deum dicens; Domi-
ne dirige me ad salute;
Et audiuit uocem dicentem
sibi; Arseni fuge tace et
quiesce. hec enim sunt ra-
dices non peccandi;

Uenit aliquando ab-
bas arsenius. in que-
dam locum. et erat ibi arun-
dinetum. et motum est auen-
to; Et dicit senex ad fratres;
Quis est motus hic: Et
dicunt ei harundines ff;
Et dicit eis senex; Vere quia
si quis sedet et audierit
uocem auis. non habebit

cor eius eandem quiete.
quanto magis uos habete
tes sonū harū harūdinū;

Sem dicebant de eo qui
super. quia erat cella ei
longe in miliana triginta
duob; et non exibat cito.
sed alij faciebant ei minist
teria; Quando uero in so
litudinē redactus ē locus
qui uocatur schia. eruit
plorans et dicens. p̄didit
mūdus romā. et monachi

Sedente. schia;
eodē abbate arseu
o aliquando in canapo.
uenit una matrona de ro
ma. uirgo diues ualde. et
timens deū. ut uideret
eū. et suscepit eam theo
philus episcopus alexan
drie; Illa autē rogauit eū
ut ageret eū sene. ut uide
ret eam; Qui abiens ad
eū. rogauit dicens. aliq̄
matrona uenit de roma.
et uult te uidere. Senex ue
ro non acquieuit ut ueni
ret ad eū; Cum ergo hec
reūciata fuissent supra

dicte matrone. iussit ster
ni animalia dicens; Cre
do in deū. quia uideam
illū; Sunt enī et in ciuita
te nostra multi homines.
sed ego ueni p̄phetam ui
dere; Et cū puenisset ad
cellam eius. senex iuxta
dei ordinationē inuenit
est oportune foris cella
sua; Et uidens eū supra
dicta matrona. prostra
uit se ad pedes eius; Ille
autē leuauit eam cū in
dignatione. et intuens
in eam dixit; Si faciem
meam uidere uis. ecce
uide; Illa autē p̄ uere
cundia nō considerauit
faciem eius; Et dicit ei
senex; Non audisti opera
mea. hec enim uideret.
Quom̄ autē uel p̄sum
pisti tantā nauigationē
assumere. Nescis quia
mulier es. et non debes
erire quoquā. Aut ut
uadas roman et dicas
alys mulierib; quia ui
di arseuū et faciāt ma

re uiam mulier uenien
 cū ad me; Illa autem
 dixit; Si uoluerit deus
 me reuerti romam non
 pmitto aliquā uenire
 huc; Sed ora pro me. et
 memor mei esto semper;
 Ille autē respondens dixit
 ei; Oro deū ut deleat
 memoriā tui de corde
 meo; Que audiens hec
 egressa est turbata; Et
 cū uenisset in ciuitatem
 pre tristitia febricitare
 cepit; Et nunciatū est ar
 chiepiscopo theophilo
 quia infirmaretur; et ue
 nit consolari eam. et in
 terrogauit eam quid ha
 beret; Illa autē dixit ei;
 Vanā non puenissem
 huc; Dixi enim seni me
 mor esto mei. et dixit nuc
 hi; Oro deū ut deleat me
 moriam tuam de corde
 meo; Et ecce ego ipsa pro
 tristitia morior; Et dixit
 archiepiscopus; Nescis
 quia mulier es et inimi
 cus p mulieres sanctos

uiros impugnat; Propte
 rea dixit hec sener; Nam
 semper pro animā tua o
 rat; Et ita curata est mens
 eius. et discessit cum gaudi
 o in propria;

Dicebat aliquando a
 braham discipulus
 abbatis sisoī ad eū; Pater
 seruisti: eamus parum
 iuxta mundū; Dixit ei ab
 bas sisoīs; Vbi non ē mu
 lier ibi eamus; Dixit ei dis
 cipulus eius; Et ubi est
 locus non habens muli
 eres nisi forte solitudo;
 Et dixit ei sener; In solitu
 dinē me tolle;

Narrauit quidā. quia
 tres studiosi diligen
 tes se facti sunt monachi.
 et unus quidē ex eis ele
 git litigantes in pacem
 reducere. iuxta quod dic
 tum est. beati pacifici. se
 cundus uero uisitare in
 firmos; Tercius uero a
 biit quiescere in solitudi
 ne; Primus ergo laborās
 propter lites hominum

non poterat omnes sana
re. Et tedio uictus uenie
bat ad eum. qui seruebat
infirmis. et inuenit eam
ipsu animo deficientem
et non pualebat manda
tu p ficere. Et concordan
tes hi duo abierunt uide
re illu qui in heremo dis
cesserat et narrauerunt
ei tribulationes suas. et
rogauerunt ut diceret eis
quid ipse p fecerit; Et re
ticens paululu mittit
aquam in ciphu et dicit
eis. Attendite in aqua;
Et erat turbulenta; Et
post modicu cursu dicit;
Attendite modo quomo
do limpida facta e aqua;
Et cu intenderet in aqua.
uident tamqua in specu
lo uultus suos; Et tunc
dicit eis; Sic e qui in me
dio hominu consistit. a
turba enim non uidet pec
cata sua; Cum aute quie
uerit. et maxime in solitu
dine. tunc delicta sua con
spiciet;

Venit aliquando be
ate memorie the
ophilus archiepiscop
ad abbatem arsemu cum
quoda iudice et interro
gabatur senem archieps
uolens ab eo audire ser
monem; Paulisper aute
tacens senex postea res
pondit ad eum dicens. Et
si dixero uobis custodie
tis; Illi aute pmiserunt
se custodire; Dixit ergo
senex; ubicumq; audie
ritis arsemu. ad prom
mare nolite;

Dixit abbas anto
ninus; Sicut pisces
si tardauerit insiccio mo
rietur. ita et monachi et
tardantes extra cellam
aut cu uiris secularibus
imorantes. a quiens p
posito resolunt; Dpo
tet ergo sicut pisces in
in manu ita et nos ad cel
lam reuerti. ne forte fo
nis tardantes obuius
camur interioris cul
todie;

Dixit iterum; Quia qui sedet in solitudine et quiescat. a tribus bellis cepit. id est auditu locutione visu. et contra unum tantum modo habebit pugnam id est cordis;

Dicebat abbas nullo quia bonum est fugere corporalia; Nullo enim est homo iuxta corporale vellum assimilabitur viro stanti super lacum profundissimum. ut quali hora visum fuerit ut inimico eius facile cum deorsum impingat; Si autem corporalibus longe fuerit. assimilabitur longe viro posito ab eo. ut vel si trahat eum inimicus proicere deorsum. dum eum violenter trahit deus ei auxilium duntaxat.

Quidam interrogavit abbatem ammonem dicens; Dic michi aliquid verbum; Dicit ei senex; vade talem fac cogitatio-

onem tuam. qualem faciunt iniqui qui sunt in carcere; Illi enim interrogant homines ubi est iudex et quando venit. et ipsa expectatione penarum suarum plorant. ita et monachus debet semper suspectus esse et obiurgare animam suam dicendo; ve michi quomodo habeo stare ante tribunal christi. et quomodo habeo ei actum meorum reddere rationem. Si igitur sic semper meditatus fueris. saluus esse poteris;

Dixit abbas helias; Ego tres res timeo. unam quando egressura est anima mea de corpore. aliam quando occursum deo. tertiam quando proferenda est adversum me sententia;

Sancte memorie athanasius episcopus alexandrie rogavit abbatem pambo. ut descenderet de heremo alexandriam; Qui cum descendisset

libertus de spūatione

iudicio mulierē theatricā.
et lacrimatus est; Inter
rogatus autē ab hijs qui
aderant quare fuerit la
crimatus. dicit inquit res
me mouerūt. una de illi
us pdicione. alia quia
non habeo tale studium
placendi deo. quale hab;
ista ut hominib; turpib;
placeat.

Abbas siluanus sedēs
aliquando cū fratri
bus factus est in excessū
mentis & cecidit in faciē
suam; Et post multū sur
gens plorabat; Et inter
rogauerūt eū fratres di
centes; Quid habes pa
ter; Ille autē tacebat et
flebat; Compellentibus
autē eum dixit eis; Ego
ad iudiciū raptus sum.
& uidi multos de habitu
nostro euntes ad tūmē
ta. & multos seculares
euntes ad regna celorū;
Et iugebat senex & nole
bat deinceps exire de cel
la sua; Sed et si exire co

gebatur. operiebat cucul
lo faciem dicens; Quid
necesse est uidere lumē
istud temporale in quo
nichil utile est;

Narrauit quidā senex
quod aliquis frater
dū conuerti uellet & pro
hiberet a matre sua. ille
autē nō qui escebat ab
intentione sua dicens;
Saluare uolo animam
meam. illa uero multū
resistebat; Cum ergo de
sideriū eius ipse nō
posset postea pmissit.
Abiens autē factus est
monachus. & sub negli
gentia iustā suā expen
dit; Contigit autē ut
mater ipsius inueneret.
Et post tempus aliqū
tulū etiam ipse infirma
tus est infirmitate mag
na; Et cū factus fuisset
in excessu mentis iapt
ad iudiciū. inuenit ma
trem suam cū hijs qui
iudicabant; Illa autē
ut uidit eū obstupuit

dicens; Quid est hoc fili.
 et tu in hanc locū cōdep
 natus uenisti: vbi sunt
 sermones tui. quos loq̄
 uaris dicendo saluare
 uolo animā meā. Con
 fusus autē in hys que
 audierat ipso dolore
 stupidus factus ē sta
 bat nō habens quid ma
 tri sue responderet; Jux
 ta dispensationē autē
 misericordis dei postea
 quā hec uidit contigit
 ut reparet ⁊ euaderet
 ab instanti infirmitate;
 Et cogitans apud se di
 uinitus esse factā hui
 modi uisionē. includēs
 se de cetero sedebat et
 cogitabat de salute su
 a penitens. et plorans
 de hys que egerat sibi
 negligētia prius. Tan
 tā autē ei erat intencio.
 ut multa eū rogarent
 indulgere sibi paululū
 ne forte lesionē aliquā
 pateretur a fletu quē
 insupra modū subiret

indicebat; Ille autē nullo
 modo cōsolari uolebat di
 cens; Si imperiū matris
 mee sustinere nō potui. q̄
 modo xpisti ⁊ sanctorū an
 gelorū eius aduersū me
 cōfusione poterō in die
 iudicij sustinere;

Dixit sener; Si possibi
 le esset in aduentu di
 post resurrectionē pre ti
 more. erire animas ho
 minū. omnis mundus
 moreret a terrore atq;
 formidine; Quale ē enī
 uidere celos scissos et
 deū reuelatū cū ira ⁊ in
 dignatione. ⁊ milicias ī
 numerabiles angelorū
 et totū simul hominū
 genus intendere; Prop
 ter quod sic debemus ui
 uere ut pote quidē singu
 lis motib; nostris ratio
 nē erigēdi sumus a deo;

Uidit sener quendā
 uidentē ⁊ dicit ei; So
 ram celo ⁊ terra rationē
 totius uite reddituri su
 mus et iudes;

Pater interrogauit
aliū senē dicens; Quid
facio pater? Dicit ei senex;
Flere debemus semper;
Contigit enim quendam
senē mori aliquando. et
post multam horam in se
metipsū iterū reuerti. et
interrogauim eum dicen-
tes; Quid uidisti ibi alba?
Et narrauit nobis plorās.
Audiui illic uocē lugubrē
sine cessatione dicen-
tium; Ve michi; Sic et nos sem-
per dicere debemus.

Sancte memorie theo-
philus archieps cū
moreret dixit; Beatus es
abba arseni. qui semper
hanc horam ante oculos
tuos habuisti; Dicebant
patres quia manducan-
tib; aliquando fratribus
in caritate. inserit unus
frater ad mensam; Et ui-
dens eū abbas iohānes
fleuit dicens; Quid pu-
tas habet frater iste in
corde suo quia inserit. cum
deuisset magis flere.

quia caritate comedit;

Dixit abbas euagu-
us; Cum sedes in cel-
la tua collige ad te sen-
sum tuū. et tūc memor
esto diei mortis; Et tūc
uidens corporis tui mor-
tificationē. cogita datē.
suscipe dolore. horreat
tibi mūdi istius uanitas.
Esto modestus et sollici-
tus. ut possis semp me-
odem quietis proposito
p manere et nō infirma-
beris; Memorare etiā
corū qui in inferno sūt.
Cogita te metipsū. quo-
modo sūt ibi modo ani-
me in quā amaro silen-
cio. aut in quā pessimo
gemitu. uel in qualime-
tu atq; anxietate. aut
in quali expectatione
et dolore et sine iuga-
tione infinita latri-
marū. Sed et diei resur-
rectionis memor esto;
et illud diuini horre-
dū atq; terribile ima-
ginare iudiciū; Ad hoc

ab mediū reposita pecca-
 torib; confusione quam
 passim sūt in cōspectu dei
 et xpisti eius. et corā ange-
 lis et archangelis. potes-
 tatib; et uniuersis homi-
 nibus. sed et supplicia oī-
 et ignem eternū. ver-
 mem in mortalē. tarta-
 rum. tenebras. et supra
 hec omnia. In dencū
 sudorē. timores et corā-
 ta. Ad huc etiam et bona
 que sunt iustis reposita.
 fibua ante deū patre
 et xpisti. eius corā
 angelis et archangelis et po-
 testatib; atq; omni ple-
 ve. regnū colorū et dona
 eius gaudiū et requiē.
 utroūq; horū come-
 morationē. et super
 iudiciū quidem peccato-
 rū ingemisce. plora uel
 are luctu. imaginē me-
 tuens. ne et ipse in hys
 incuras; Super bona
 iustis reposita gaude-
 et exulta. et letare et hys
 quidem fuit festina ab

illis uero effici alienus;
 vide ne obliuiscaris ali-
 quando siue intra cellā
 sis. siue foris alicubi et
 memoriam horū ne abi-
 fiat mens tua. ut p hec
 saltem sordidas et noxias
 cogitationes effugias;

Dixit abbas iacobus
 quia sicut lucerna
 obscurū cubiculū illumi-
 nat. ita et timor domini
 si uenerit in cor hominis
 illuminat eū. et docet eū
 omnes uirtutes et manda-

Miserunt. ra dei;
 Aliquando senes de
 monte nitro ad abbatē
 machariū maiorem in
 sach. rogantes ut uenu-
 ret ad eos. alioquin sar;
 omnē multitudinem si
 ipse ad eos nō ueniret
 ad se esse uenturam. qm
 desiderarent uidere eum
 ante quam migraret ad
 dominū; Qui cū uenisset
 in montē. congregata est
 omnis multitudo fratū;
 Rogabant autem eum

AS 67

senes ut faceret uerbū ad
fratres; Ille autē lacrimās
ait; **P**loremus fratres. et
pducant oculi nostri lac
mas aūq̄ eam hinc ubi la
cime nostre corpora nos
tra cōburāt; **E**t fleuerunt
omnes ⁊ ceciderunt p̄
in facies suas dicentes;
Pater ora pro nobis;

Applicuerūt fratres
ad abbate felice ha
bentes secū aliquos secu
lares. ⁊ rogauerūt eū ut
diceret eis sermonē; **S**e
nex autē tacebat; **I**is au
tem diuicius rogantibus
dixit ad eos; **S**ermone
uultis audire; **R**esponde
rūt; **E**tiam pater; **D**ixit
ergo senex; **M**ichi nō est
sermo; **Q**uando autē int̄
rogabant seniores ⁊ fa
ciebant fratres q̄ dicebā
tur eis. tribuebat deus
quom̄ loquerent̄; **N**unc
autē quoniā interrogāt
quidē non autē faciunt
que audiunt. abstulit d̄s
gratiam ā senib; ⁊ non i

ueniūt quid loquanc̄.
qm̄ qui operet non est.
Quod cū audissent fra
tres; īgemuerūt dicen
tes; **O**ra p̄ nobis pater;
Dixit abbas sysois;
Uerbū malū non
proferat os tuū qm̄ in
tis non affert spinas.

Pater. **I**ncipit de
quidam uo **uinc**
len tes a **ca lib**
liquando uenire **q̄tus**;
ad abbate antoniū de
loco cithi ingressi sunt
in nauim **ut** ut
ad eū. et iuenerūt in ip
sa nauē senē qui ad an
toniū ire uolebat; **I**s
norabant autē cum
fratres ⁊ sedentes in
ui loquebant sermo
nes patrū de scripturis
et rursus de opere ma
nuū suarū; **I**lle autē
senex p̄ omnia tacebat;
Cum autē uenissent ad
portū agnouerunt et
ipsū senem proficisc̄
ad abbate antoniū;

Tum autē uenisset ad eū
 dicit eis abbas antonius,
 Bonū comitatū itineris
 inuenistis senis huius;
 Dixit autē et seni, Bonos
 fratres inuenisti tecum
 abba; Dixit ei sener, bo
 ni sunt quidē sed habi
 tatio eorū non habet ia
 nuam; Quicūq; uult intrat
 instabulū et soluit asinū;
 hoc autē dicebat quia
 quodcumq; ascendebat
 in ore ipsorū hoc loquunt;

Dicebat abbas dan
 iel de abbate arse
 nio quia totā noctem
 uigilans p̄transiit; To
 tā nocte uigilabat et
 quando uolebat circa
 mane propter ipsam n̄
 naturā dormire dicebat
 somno; Veni serue ma
 le; Et surripiebat parū
 somni sedendo et statim
 surgebat;

Aliquando iter age
 bat abbas asathō
 cū discipulis suis et in
 ueniens unus ex ipsis

paruissimū fasciculū acer
 culi uindis in uia dixit
 seni; Pater uibes tollo
 illud; Intendit uero se
 ner et ammirans dixit
 ei; Tu illud ibi posuisti;
 Respondit; Non; V. dixit
 sener; Quomodo ius tol
 lere quod non posuisti;

Venit aliquando
 quidā senū ad ab
 batē achillem et uidit
 eū iactantē sanguinem
 de ore suo; Et interrogauit
 eū dicens; Quid est hoc
 pater; Et dixit sener; Ser
 mo est fratus cuiusdā
 qui me contristauit et
 omnino conatus sum
 conseruare illud apud
 me; Et deprecatus sum
 deum ut auferat a me
 et factus est sermo ille
 sanguis in ore meo et
 ecce exspuo illud et rege
 ui et dolorem illum ob
 litus sum;

Misit aliquando epi
 phanius episcop
 aprius ad abbate hila

nonē. rogans eū & dicens;
veni ut nos uideamus
antequā de corpore ere
amus; Qui cū uenisset
gausi sūt ad inuicem;
manducantib; autē eis
allatū est eis de amb;
quiddā. quod tenens
episcopus dedit abbat
hilarioni; Et dixit ei se
nex; Ignosce michi pat.
quia ex quo accepi ha
bitū istū. nō manduca
ui quicquā occisū; Et
dicit ei epiphanius eps;
Ego autē ex quo accepi
non dimisi aliquē dor
mire. qui habebat ali
quid aduersū me. neq;
ego dormiui habens
aduersus aliquē. Et di
xit ei senex; Ignosce in
quia tuā conuersatio
maior est mea.

Abbas zenonambu
lans aliquando i
palestina csi laborasset
resedit. ut manducaret
iuxta cucumerarium.
Suadebat autē ei am

mus suus dicens; Tolle
tibi unū cucumerem et
manduca; Quantū est.
Qui respondit cogitatu
suo. & dixit; Fures ad to
rmenta uadūt. Proba te
ergo te ipsū in hoc si potes
ferre tormenta. Qui cō
surgens stetit in cauma.
dieb; quinque. & def. igens
se ipsū in sole dicebat q̄si
in animo suo; Non possi
ferre tormenta; Dicit ergo
ei animus eius; Si non
potes portare tormenta.
ergo non rapias;

Dixit abbas iohannes
breuis stature; Na
si uoluerit rex aliquis
ciuitatē inimicor suor
tenere. prius aquā mter.
et escas ipsorū qui sūt
in ciuitate & fame pen
dicantes tunc subiciat
ei. ita est & passio ueris;
Si inuenio & fame con
uerteret homo inimicus
qui sollicitant animā
Nar. ipsius ifirmi
trauit abbas cam

annus de quodā abbate
 iohanne qui fuit apud
 abbate hesū in summi
 tate heremi habitans
 pannos quadraginta;
 Et quia habebat circa ip
 sum multā caritatē ⁊ per
 hanc caritatē fiduciam.
 interrogavit eū dicens;
 Tanto tempore sic remo
 ratus a nullo hominū
 facile molestiam paties.
 dic michi dic pfecti.
 Et ille dixit; Ex quo cepi
 solitarius esse nūquam
 me vidit sol manducan
 tem; Dixit autē ei abbas
 iohannes; Nec me iras

Dicebat centem;
 De abbate macha
 no quia uacavit inter
 fratres; Ponebat sibi
 terminū ut quando in
 ueniebat unū ⁊ ppter
 fratres bibeat p vno
 calice uini diem inte
 grū aquam bibeat;
 Et fratres quidē uolen
 tes eū recitare dabat
 ei unū; Sed et senex

cum gaudio sumebat ut
 se ipsum postea cruciaret.
 Discipulus autē eius sci
 ens causam dicebat fra
 trib; Propter deū uos ro
 go ne detis ei quia i cella
 postea cruciati se domat.
 Quod cognoscentes fra
 tres ultra ei unū non

Abbas; dederunt;
 Macharius maior
 in athi dicebat fratrib;
 Post multas ecclesie fra
 tres fugite; Et dixit ei
 unus fratrum; Pater et
 ubi habem amplius fu
 gere a solitudine ista;
 Ponebat digitū suū i
 ore suo dicens; Istud est
 quod fugiendū dico; Et
 intrabat in cellam suam.
 ⁊ claudens hostium se
 debat solus;

Narrauit quidā senū
 de abbate pastore
 ⁊ fratrib; suis qui habi
 tabant in egypto; Et cū
 desideraret mater eorū
 uidere eos ⁊ nō posset.
 obseruauit una die ⁊ eū

tib; illis ad ecclesiam. ob
tulit se eis. Illi autē uide
tes eam. conuerterūt se ad
cellam. ⁊ intrantes clau
serūt hostiū in faciem ei.
Illa autē ante hostiū stās
clamabat plorans cum mi
nima miseratione. Audies
autē eam abbas anub. in
trauit ad abbate pastore
dicens; Quid faciem uctu
le isti. ita ante hostium
flecti. Surgens autem
abbas pastor uenit ad
hostiū. et intro stans au
diuit eam plorante mi
nime miserabiliter ⁊ dix
it ei; Quid sic clamas ue
cula. Illa autē cū uocem
eius audisset multo ma
gis clamabat plorans
et dicit; volo uos uidere
filij mei. Quid enim est
si uidero uos. Numquid
nō sū mater uestra. Aut
non ego uos lactaui ⁊ to
ta iam sū canis plena. ⁊
⁊ audiens uocē tuā turba
ta sū. Dicit ei senex; hic nō
uis uidere an in illo secu

lo. Respondit ei; Et si nō
uos hic uidero. uidebo
uos illic filij. Dicit ei; Si
potes equanimiter fer
re. ut hic nos nō uideas
uidebis nos illic. Et ita
discessit mulier gaudēs
et dicens; Si omnino in
sua sū uos illic. nolo uos
uidere hic;

Requenter dicebat
abbati sysoi discipu
lus suus; Surge abba
manducemus; Ille autē
dicebat; Quia ad huc
non manducaui filij.
Et ille respondit; Non
pater; Dicebat autem
senex; Si nec dū mandu
caui. affer manducem;

Venerūt aliquando
abbas siluanus
⁊ discipulus eius zacho
rias ad quoddā mona
teriū ⁊ fecerūt eos gut
tare modicū antequā
ambularent; Et exeu
tib; eis inuenit disci
pulus eius aquā in
⁊ uolebat bibere; Et di

cit ei abbas siluanus,
hachana ieiunium est
hodie; Cui ille dixit, No
manducauimus pater:
Dicit ei senex, Illud man
ducare caritatis fuit. nos
autē teneamus ieiuniū
nostrum fili mi;

Uenit aliquando
quidam senex ad a
liū senem; Ille autē dix
it discipulo suo, fac no
bis modicū lenticule;
Et fecit, Et infunde uo
bis panem. ⁊ infudit,
⁊ māserūt sic. usq; ad a
liū diem; hora sexta lo
quentes de spintuali
bus rebus;

Alter quidā senex ue
nit ad quendā pa
trū; Ille autem corit mo
dicū lenticule et dixit,
faciamus opus dei et
gustemus; Et unus qui
dem corū compleuit co
psalteriū. alter uero ex
corde duos pphetas ma
iores. lectoris ordine re
citauit; Et facto mane

recessit senex qui uenerat.
⁊ oblitū sūt sumere cibū;

Iterū dicit senex discipu
lo suo; fac nobis modi
cū lenticule fili mi; Et ille
respondit, Ab hesternō feci
Et ita surgentes sūperūt

Quidam **C**ibū;
frater esurit a mane
⁊ pugnauit cū animo suo.
ne manducaret donec fie
ret hora tertia; Et facta
hō tertia. cregit se ut face
ret sexta; Et facta sexta
infudit panē et sedit mā
ducare. postea uero surrex
it dicens; q̄a nebo sic usq;
ad horam nonā, hora au
tē nona fecit orationem.
et uidit opus dyaboli si
cut fumū exenitē asc. et
ita cessauit essuries eius;

Ifirmatus est quidam
senū. ⁊ cū non posset su
mere cibū multis dieb;
rogabat a discipulo suo
ut fieret ei aliquid et re
ficeret; Abijt autē ⁊ fecit
ei de farina lenticule ⁊
pullas; Erat autem ibi

omnes

uasculū pendens in quo
erat modicū mellis. et
aliud in quo erat rapha
nellū ⁊ ferebat. qđ tantū
ad lucernā proficeret; Et
rauit autē frater. ⁊ de ra
phanellio pro melle mi
sit in pulmentū ⁊ optulit
seni ⁊ cū gustasset senex n̄
nichil locutus est. sed taci
tus manducauit; Et dabat
ei tercio. ⁊ noluit mandu
care dicens; Uere nō possū
fili; Discipulus autē hor
tabat eum ⁊ dicebat; bo
nū est abba. ecce ego man
duco tecū; Et cū gustasset
et cognouisset qđ fecerat.
cecidit pronus in faciem
suam dicens; Ve michi pa
ter quia occidi te ⁊ tu pec
catū posuisti sup me. quā
non es locutus; Dicit ei
senex; Non contristens fili.
Si uoluisset deus ut mel
manducassem. mel habu
isset mittere in zipullas

Fater abijt aliquādo
uilitare sororē suam
in monasterio egrotantē;

Frat autē. illa fidelis
ina ⁊ non acquiescens
aliquando uidere iurū
ne occasione daret frat
suo ut ppter illam ueni
ret in monasteriū femi
uarū mandauit fratri
suo dicens; vade frater
et ora pro me. quia cum
gratia xpisti uidebo te
in regno celorum;

Intrauerūt aliquando
patres in alexandriā
inuitati a theophilo ep̄.
ut presentib; hys facta
oratione. tepla destrue
ret paganorū; Et man
ducantib; eis cū archie
piscopo. ministrante sūt
eis carnes uituli ⁊ man
ducauerūt nichil discer
uentes; Et accipiens
episcopus unū capodū
um dedit iuxta se recū
benti seni dicens; Ecce
istud bonū est capodū
manduca abba; illi autē
responderūt dicentes;
Nōs usq; modo credē
mus quia olera man

137
ducaremus. nam si car-
nes sūt nō manducam;
Et ultra nemo ex eis ac-
quieuit gustare;

Frater quidam in
cellam attulit pa-
nes recentes & inuitauit
ad mensam seniores. Et
cū manducaissent singu-
li parimates uinos pau-
sauerūt; frater uero scēs
laborem abstinentie eo-
rum. cepit cū humilitate
supplicare dicens. Prop-
ter deū manducate hodi-
e donec saturemini; Et
manducauerūt alios
uinos parimates. Ecce
igit quantū opus erat
manducauerūt propter
deū ueri monachi & sim-
pliciter abstinentes.

Ebrotauit quidam
senū aliquando
magna infirmitate ita
ut de uiscerib; eius san-
guis egrederet; & attulit
quidā frater uixas sic-
cas & fecit pulres & mi-
sit eas ibi & optulit se

ni. & rogabat eū dicens;
Comede quia forte expe-
dit tibi; Intuens autē eū
senex diuicius dixit; vere
dico quia uolebā ut me
dimitteret deus in hac
infirmitate esse alios tu-
ginta annos. Et nullo
modo acquieuit senex i-
tali egitudine uel modi-
cū sumere cibū. ita ut tol-
leret frater qđ portauit
rat & rediret ad cellā suā;

Alter senex sedebat
longe in heremo et
cōtigit quendā fratrem
uenire ad eū. & inuenit eū
infirmantē; Qui lauans
faciem eius fecit ei refec-
tionē ex hijs que attule-
rat; Quod cū uidisset se-
nex dixit; vere frater ob-
litus fueram. quia habe-
rent homines de cibo so-
laciū; Optulit etiam & ca-
licem uini; Quod cum ui-
disset plorauit dicens;
Non sperabam me usq;

Sad morte bibiturū
statuit qđā .. uinū;

senex ut quadraginta diebus non viveret & si quando fiebat ei cauma leuabat surisculā & implebat eam aqua & appendebat ante oculos suos; Qui cū interrogaret a fratribus quare hoc faceret respondit dicens; vt cū uidero quō desiderabā & nō gustauero maiore ardore sustineam. & ppter hoc maiore mercedem a dño consequar.

Pater quidā iter agens habebat secū matrem suam iam senem. Qui cū uenissent ad quēdam flumiū non poterat uetula illa transire. Et tunc filius suus pallium suū & inuoluit eandem manus suas ne aliquādo cōtingeret corpus matris sue; Et ita portans eam. transposuit flumiū. Dixit autē ei mater sua; vt quid sic operuisti manus tuas fili. Ille autē dixit. Quia corpus mulieris ignis est; Et ex eo ipso quō

te contingebam ueniebat michi cōmemoratio aliarū feminarum in animo;

Dicebant de abbate Delladio quia fecerit iugum annos i celula. et non leuauerit oculos suos sursum ut uideret tectum eius;

Dixit senex quia interrogauit frater abbatē paimbo. si bonū est laudare proxm. Respondit ei. Bonum est magis tacere.

Facta est aliquando celebratio missarū in monte albanis antony. & inuentū est ibi nitidū uinū; Et collēs unus de seniorib; uicū calicē portauit ad abbatē sisoī & dedit ei et bibit semel & secundo. Optulit ei & tertio & nō accepit dicens. Quia ecce frater aut nescis quā

Dest sathanas. Dixit abbas sisoīs

138
Fastus monachus iter
ra honorabit. et in celis
coram excelso coronabi

Monachus . . . tur;
Occurrit ancillis dei
intinere quodam quib;
uisis deuenit se extra
nam; Cui dixit abbas
sa; Si perfectus monach;
esses non respexeras
nos sic ut cognosceres
quia femine eramus;

Ascendit aliquando
presbiter de cithi
ad episcopum alexandri
num. et quando reuersus
est in cithi interrogauit
eum fratres. Quomodo
est ciuitas; Ille autem
dixit eis; Credite michi
fratres ego ibi faciem
hominis nullius uidi
nisi tantum episcopi; Illi
autem audientes mira
ti sunt et dixerunt; Quid
putas facta est omnis
multitudo? Presbiter
uero refouit hesitan
tes dicens; Extorsit ani
mo meo. ne intuerer fa

ciem hominis; Et qua re
lacione profecerunt fra
tres ut custodiant se ab ex
tollencia oculorum suorum;

Dicebant de abbate
petro cognomento
pionio qui erat in cellis.
quia uinum non biberet;
Quando autem senuit ro
gabatur eum fratres ut su
meret modicum uini; Qui
cum non acquiesceret. tepe
facebant aquam. et ita ei
offerebant; Et dicebat;
Credite michi fratres quia
uehit conditum illud acci
pio; Ad iudicauit ergo
se tepida aqua esse con

Dixit **C**entum;
albas euagnus
quia dixerit sener; Prop
terea amputo a me delec
tationes carnales. ut et
etiam iracundie occasio
nes abscondam; Scio enim
eam semper aduersum me
pugnare pro delectationi
bus; ut conturbaret mentem
meam. et intellectum
meum expelleret;

Fater quidam roga-
uit abbatē syfoi di-
cens; Quid facio quia fre-
quenter curro ad ecclesi-
am. & frequenter fratres
p. cautate ad cibū reanēt
me. Dixit ei senex; Onero-
sa est res; Dicit ei abrahā
discipulus eius; Si occur-
rit sabato & dūica ad ec-
clesiam. & biberit frater-
tres calices ne multum
est; Dicit ei senex; Si nō
esset sathanas non mul-
tum esset;

Dicebant de abbate
agathone quia per-
tremuū lapidē in ore
suo mittebat donec tacit-
nitatem disceret.

Dixit abbas venia-
min qui erat p̄sbi-
ter in cellis. quia appli-
casset in cithi ad quen-
dā senem. & uoluisset ei
dare modicū olei; & ille
dixit ei; Ecce ubi iacet
illud puulū uasculum
quod attulisti michi ante
tres annos. & quomodo

posuisti eū sic remansit;
Audientes autē nos. am-
mirati sumus conuer-
sationem senis;

Venit aliquando ab-
bas achilles in cel-
lam abatis ysaie in ci-
thi & inuenit eū come-
dente. miserat enim in
catino sal & aquā; vides
autē quia abscondit illi
post flectas de palmis
dicit illi; Dic michi quid
manducas; Ille respon-
dit; Ignosce michi abba
quia palmas icidebam
& ascendi in cauma p̄
rea intinxi modicā bu-
cellam in sale et misi i
ore meo & exarnerunt
fauces mee; Et quia
descendebat buccella
in ore meo misera p̄
rea cōpulsus sū super
fundere modicū aq̄
in sal. ut uel sic gluare
possim; Sed ignosce
michi; Et dicebat abbas
achilles; Venite & uide-
te ysaiam in sellū com-

139
dente in cithi; Si uis mā
ducare uis uade in egip
to;

Dixit abbas. **I**sidorus quadra
ginta annos esse ex quo
sentiret quidē motū pec
cati in mente sua. nūq̄
tamen cōsenseret neq; i
cupisecie neq; uacundie.

Dixit abbas Macha
rius; Si aliquē in
crepare uolueris. et ad
uacundiā cōmoueris. p
pnam passionē imples.
nō enī ut aliū salues te
ipsum perdas;

Dicebant de albate
pastore. quia dū
uocatus fuisset ad mā
ducandū contra uolū
tate suā ibat lacriman
do ne inobediens esset
fratrib; suis. & cōtrista
ret eos;

Facta est aliquādo fes
tuitas in cithi et
dederūt seni in calice
uini qui abiciens dix
it; Tolle a me mortem
istam; Quod uidentes

ali; qui cū ipso edebant.
nec ipsi bibebāt; Alia ui
ce allatū est ibi uasculli
uini. de primicijs ut dare
tur fratrib; ad singulos
calices. & uideūte q̄dam
fratre & uidente quia ui
nū acciperēt fugit in cripta;
Quae cripta cecidit mox.
Et cū audissent sonū cur
rentes iuenerūt fratrem
semianimē iacente; Et ce
perūt oburgare eū dice
tes; Bene tibi cōtigic q̄a
uanā gloriā habuisti.
Abbas autē refouens eū
dixit; Dimitte filiū meū
bonū opus fecit uiuit
dñs quia nō reedificabi
tur cripta hec tēporibus
meis ut cognoscat mūd
quia ppter calicē uini ce
cidit cripta in cithi;

Interrogauit quidā fra
ter albate ysidorū senio
se in cithi dicens; Quare
sic fortiter demones te
timent. Dicit ei senex;
Ex quo factus sū mona
chus studeo ne mittam

iracundiam usque ad fauce
meas ascendere; **Incipit**
de fornicatione liber quintus.

Erat quidam omnino
in conversatione solli
citus. et cum ualde a fornicacionis demone turbaretur. uenit ad quendam senem et retulit ei cogitationes suas; Ille autem audiens quia exers erat indignatus est. et miserabilem dicebat esse fratrem illum et indignum monachi habitum. quippe qui eiusmodi cogitationem receperat; hec audiens frater desperans se ipsum. reliquit propriam cellam. et ad seculum rediit. Secundum autem dispositionem dei occurrit ei abbas apollo. et uidens eum perturbatum et nimium triste interrogauit eum dicens; fili quae est causa tristitiae tuae? Ille autem ex multa confusione animi sui non respondit ei quicquam; Postea uero cum multum rogaretur a senem quae circa se ageret confessus est dicens. quia cogi

tationes fornicacionis inquietant me. quod confessus sum illi seni. et secundum uerba eius non est michi spes saluta; Desperans me ipsum ad seculum redco; hec autem pater apollo audiens. uelut sapiens medicus multum rogabat et amonebat eum dicens; Non mirari filii neque desperes te ipsum. Ego enim in hac etate atque conversatione ualde ab huiusmodi cogitationibus inquietor; Ne ergo deficias huiusmodi occasione que non tantum humana sollicitudine quantum dei miseratione curat. tantum dona michi hodie quod peto reuertere ad cellam tuam; fecit autem frater ille. Abbas autem apollo uolens ab eo proterit ad cellam senis illius qui ei desperationem fecerat. et stans foris deprecatus est dominum cum lacrimis dicens. Domine qui temptationes utiliter inferis conuerti

bellū quod patit̄ frater
 ille in hunc senem ut p
 experimentū in senectu
 te sua discat qđ tēpore
 longo nō didicit. quate
 nus compaatur hys
 qui huiusmodi tēptatio
 nib; p̄turbant. Qui cū
 orationē cōpleisset uidit
 ethiopē stantē iuxta cel
 lam & sagittā dimitten
 te contra illū senē. Quib;
 quasi p̄foratus. statim
 tamquā ebrius auino
 huc atq; illuc ferebat;
 Et cū nō posset tolerare
 egressus ē de cella eadē
 uia qua ille iuuenis.
 ad seculū redibat; Abbas
 autē apollo intelligēs
 qđ factū erat occurrit
 illi & accedens ad eū dixit;
 Vbi uadis & que est
 causa p̄turbationis q̄
 optinet te. Ille autē sen
 tiens quia itellerat
 sanctus uir que ei eue
 nerant. p̄ uerecundia n̄
 nichil dicebat. Dixit au
 tem abbas apollo; Re

uertere ad cellam tuā. et
 de cetero agnosce infirmi
 tatē tuam & habe apud te
 met ipsū. quia aut ignora
 tus sis a dyabolo usq; in
 aut cōtemptus. p̄pter qđ
 nec meruisti scdm uirtu
 tū uires contra dyabolū
 habere luctamēta; Quid
 autē dico luctamenta. q̄
 nec uno die aggressione
 eius portare potuisti. hoc
 autē cōtingit. quia iuuenē
 illū a cōmuni adū.
 sario unpugnatum
 suscipiens. cū debuisses
 contra dyaboli certamē
 eū cōsolatorijs uerbis mo
 uere etiam idespationē
 posuisti. nō cogitās illud
 sapientissimū preceptū
 qđ iubem̄ eripere eos q̄
 ducūtur ad mortē. & non
 negligas redimere occi
 dendos sed neq; parabo
 lam saluatoris nostri di
 centis harundinē qual
 sata nō debere cōfringi.
 & linū fumigans non ce
 tingui. nemo enī potuit

ferre insidias dyaboli ne-
q; bullientis nature igne
extinguere uel retine nisi
dei gratia conseruet fir-
mitate humana. Namq;
in nobis salutari dispen-
sacoe cu omnib; orationi-
bus dominu deprecemur
Et ut aduersu te dimissum
flagellum auertat. qm
ipse dolore facit et iteru
salua restituit peccat et
manus ipsius sanat hu-
miliat et exaltat mor-
tificat et uiuificat de-
ducit ad inferos et reducit;
hec dicens oratione im-
plet. et statim ab illato si-
bi bello sene ille libera-
tus est. Que et comonuit
abbas apollo ut peteret
sibi dari a deo linguam
erudita. ut sciret tempus
quo oporteat loqui ser-
monem;
Narra uerunt de abbatissa
sarra quia manserit tre-
decim annis fortiter a for-
nicationis demone impug-
nata et nuqua orauit ut

recederet ab ea huiusmodi
pugna sed solu hoc dice-
bat; Da michi fortitudi-
nem deus; Dixerunt iteru
de ea quia infestiores fi-
erunt aliquando imine-
tes fortiter fornicatio-
nis demones mittentes
in cogitationes eius se-
culi bonitates; Illa uero
no relaxans animam
a timore dei et apposita
abstinentia ascendit se-
mel sup lectu suu orare
et apparuit ei corporali-
ter spiritus fornicatio-
nis et dixit ei; Tu me in-
cisti sarra; Illa aute res-
pondit; Ego te non inc-
sed dñs meus ihc xpc;

Pater quida cu a
fornicationis sp-
tenciretur. prexit ad qui-
dam senem magnu. et
rogabat eu dicens; Di-
tende caritate et ora
pro me quia a fornic-
atione solliator; Sene
aute depeccatus est di-
minu pro eo; Et iteru

secundo ueniens ad senē
 eundem sermonē dixit;
 Similiter senex nō neglexit
 orare dñm dicens; Dñe
 reuela michi unde in hoc
 fratre sit opacio ista dya
 bou. quia depeccatus sum
 te ⁊ requiem nec dū iue
 nit; Et reuelauit ei dñs
 que agebant erga fra
 trem illū; Et uidit eum
 senex sedentē ⁊ spiritū
 fornicationis iuxta illū
 et quasi ludentē cū eo.
 et angelus stabat mis
 sus in adiutoriu eius.
 ⁊ indignabatur aduer
 sus fratrem illū. quia
 nō se psternebat deo. s;
 quasi delectabat in co
 gitationib; suis totam
 mentē suam ad hoc de
 clinans; Et agnouit se
 nex quia causa magis
 ab eodem fratre esset
 ⁊ nunciauit ei dicens;
 Tu conscitis cogitaci
 onē tuē; Et docuit eū
 quomodo talib; cogi
 tationib; deberet ob

sistere; Et respiciens frater
 doctrina semis illius ⁊ ora
 tione inuenit requiem a
 temptacione sua;
Dicebant de quodam
 senē quia descendit
 in aithi. ⁊ habebat filium
 ad huc surgentē lac. qui q
 mam in monasterio nutri
 tus est et uelaebar quid
 esset mulier. qui cū fact⁹
 fuisset iur. ostendebat de
 mones nocte habitū mu
 lierū. ⁊ nunciauit patri
 suo et mirabat. Aliqñdo
 ergo ascendit cū patre suo
 in egyptū. ⁊ uidens mul
 eres dicit patri suo; Alia
 ecce isti sunt qui ueniebat
 ad me nocte in aithi; Et
 ille dicit ei; Isti quos iudes
 monachi de seculo sunt
 fili; Alio habitu utuntur
 isti ⁊ heremite alio. Et mi
 rat⁹ est senex. quomodo
 in aithi ostenderūt ei demo
 nes imagines mulierū
 et statim reuēsi sūt in cellā
 suam.
Uent ali
 quando quidā i aithi

ut fieret monachus. qui
accepit filiū suū nuper
ablactatū; Qui cū factus
fuisset iuuenis ceperunt
impugnatores demones
solicitare eū; Et dixit patri
suo; vado ad seculū. qm̄ nō
ualeo carnales cōcupiscē
tias sustinere; Pater autē
eius cōsolabat eū; Dixit
ergo ille iuuenis; Jam sus
tinere nō ualeo pater dimi
te me redire ad seculū; Di
xit ei pater suus; Audi me
fili ad huc semel. et tolle ti
bi quadraginta panes et
folia palmarū dierū quad
raginta et uade in heremum
Itenore et esto ibi quadragin
ta dies. et uoluntas domi
ni fiet; Qui obediens pat
ri suo surrexit et abiit in here
mū et mansit ibi laborās
et faciens flectas de palmis
et siccū panē comedens;
Et cū ibi dies uiginti q̄
uisset ecce uidit opus q̄
dam dyabolicū uenire sup
se. et stetit corā ipso uelut
mulier ethiopissa fetida

et turpis aspectu. ita ut
fetorem eius sustinere nō
posset et abiciebat eam a
se; Et illa dicebat ei; Ego
sum q̄ in cordib; hominū
dulcis appareo. sed ppter
obediētiā tuā habo
rem quē sustines non p
misit me deus seducere
te. sed innotui tibi fetore
meū; Ille autē surrexit et
gracias agens deo. uenit
ad patre suū et dixit ei; Jā
nolo ire ad seculū pater.
uidi enī opationē dya
boli et fetorem eius. q̄
nouerat autē pater ei
de hoc ipso et dixit ei; Si
mansisses quadragin
ta dies et custodisses usq̄
ad finem mandati mei.
maiora habuisses uide.
Senex quidā secessor
in longinqua her
mo qui habebat unam
parentē et desiderabat
eam post multos ānos
uidere. et exquiriuit in
quo loco habitaret. sur
rexit et uenit in uia he

remi illius et inueniens
 camelarios adiunxit se
 cum illis et ingressa est in
 heremo cum eis; hec autem
 trahebat ad yabolo; Que
 cum uenisset ad ianuam
 semis cepit signis se ipsam
 iudicare dicens, Ego sum
 illa parens tua; Et man-
 sit apud eum; Erat autem
 alius monachus sedes
 in inferiori parte heremi
 qui implebat sibi suri-
 culam aque et hora quam
 manducare uoluisset
 subito uersabat suriscu-
 la aque et fundebatur
 aqua; Qui inspirante
 deo dixit in semet ipso;
 Ingredior in heremum et
 dico hoc quod michi eue-
 nit de aqua senioribus;
 Et surgens abiit; Et cum
 sero factum esset dormiuit
 in templo quodam ydolorum
 iuxta iuam et uidit noc-
 te demones dicentes;
 Ita nocte precipitauimus
 illum monachum in forni-
 canone; Ad eum autem

contristatus est et pueniens
 ad senem et inuenit eum
 tristem et dicit ei; Quid fa-
 cio abba quia impleo in-
 uasculum aque et in hora
 manducandi effunditur;
 Et dicit ei senex; Tu uenisti
 ad me interrogare quia
 suriscula tua uersatur et
 ego quid faciam quia hac
 nocte cecidi in fornicatio-
 ne; Tu respondit; Et ego
 cognoui; Et dicit ei; unde
 scis; Qui dixit; Dormie-
 bam in templo et audiui de-
 mones loquentes de te;
 Et dixit senex; Ecce uado
 ad seculum; Ille autem roga-
 bat eum dicens; Noli pater
 sed pmane in loco tuo mu-
 lierem uero dimitte hinc;
 hoc enim ex occursum in
 contigit; Quo audito senex
 sustinuit extendens et ag-
 grauans conuersationem
 suam cum lacrimis donec
 rediret in priorem ordinem suum;

Pater quidam inter-
 rogauit senem dicens;
Si contingat hominem

in temptatione cadere. quod
fit propter eos qui scanda-
lizant in eo. Et narrauit
senex dicens; Diaconus
quidam erat nominatus in
monasterio egypti; Dum
autem quidam curialis in se-
cutione iudicis pateret.
uenit cum omni domo sua
ad monasterium et coopan-
te iniquo incurrit diaconus
in mulierem eius. et facta est
omnibus fratribus confusio;
Ille autem abiit ad quendam
senem et indicauit ei rem;
Senex uero habebat oc-
cultam cellam interiore; Cum
autem uidisset diaconus ille
dixit; Sepeli me hic sic in
uium. et non indices cuiquam;
Et intrauit in obscurita-
tem celle illius et egit illic
penitentiam ex ueritate;
Contigit autem ut post ali-
quantulum temporis non as-
cenderet aqua in flumine
nili; Et cum omnes letan-
ias facerent. reuelatum est
cuiusdam sanctorum quia nisi
ueniret diaconus qui ab

confusus est apud illum
talem monachum non as-
cenderet fluminis aqua.
Quod cum audissent am-
mirati sunt. et uenientes
eiecerunt eum de loco in quo
erat. et orauit et ascendit
aqua. et qui aliquando
scandalizati in ipso fue-
rant edificati sunt. et pos-
tea in penitentia eius
glorificauerunt deum;

Quo fratres impug-
nati a fornicatione.
abierunt et acceperunt
uxores. Postea autem ue-
nerunt ad inuicem; Quia lu-
crati sumus. quia dese-
ruimus angelicum ordi-
nem et uenimus in inun-
diatam hanc. et post-
hec in ignem tormentum
turi sumus. Redeamus
ergo iterum ad heremum.
et agamus de his que
presumpsimus peniten-
tiam; Et uenientes ad
heremum rogauerunt pa-
tres et susceperunt eos
penitentes. et confiteres

ea que gesserant. et clausu-
 runt eos senes annu inte-
 gru. et ambob; equalit
 ad pensu dabat panes.
 et ad mensura aq; Erant
 aute uisione cosimiles.
 Et cu copletu fuisset te-
 pus penitencie. exierunt
 et uiderunt patres unum
 pallidu et triste nimis.
 aliu uero robustu et clar
 et mirati sut. qm ab un
 et potu equaliter accepe-
 rant. Et interrogauerunt
 eu qui tristis et afflictus
 erat dicentes; Quid exer-
 cebas cu cogitationib;
 tuis in cella tua? Et ille
 dixit. Pro malis q feci.
 quia penas in quas uen-
 iurus eram i animo me-
 o reuolueba. et a timore
 adherunt ossa mea carni
 mee. Interrogauerunt
 aute et aliu dicentes.
 Quid cogitabas i cella
 tua? Et ille respondit.
 Deo gratias referebam
 quia eruit me de iquina
 metis mundi huius et de

futurum seculi penis. et reuo-
 cauit me ad hanc couersa-
 tionem angelicam. et reminis-
 cens dei mei letabar. Et
 dixerunt senes. Equalis e
 ambob; penitencia apud deu.
Senex quida erat in sa-
 thi. qui cu incurrisset
 in egritudine magna. ser-
 uerunt ei fratres. Et iudeus
 senex quia laboraret dixit.
 vado in egyptu ut no sol-
 uam fratrib; istos. Et dixit
 ei abbas moyses. Non ua-
 das quia in fornicatione
 incursumus es. Ille aute
 cotrustatus dicebat. For-
 tuu est cor meum et tu mic-
 hi ista dicas. Surgens
 ergo abiit in egyptum.
 Quod cu audissent homi-
 nes cuiusq; manentes
 offerebant ei multa. Venit
 etiam ad eu quedam uirgo
 fidelis. uolens obsequiu
 suu seni infirmanti ipen-
 dere. Et post aliquantu
 teporis cu paululu de eg-
 tudine qua tenebatur
 melius habuisset i curio

in eam. & illa concepit; Interrogata autem a vicinis loquunde conciperet. illa respondit; De hoc sene; Illi autem non ei credebant; Senex vero dicebat; Ego hoc feci. sed custodite infantem quem partura est. Que cum genuisset puerum et ablactatus fuisset; tulit senex infantem in humeros suos & die qua erat festiuitas in synagoga. occurrit ibi & intrauit ecclesiam coram multitudine fratrum; Illi autem uidentes eum fleuerunt; Qui dixit fratribus; videns infantem hunc. filius est inobediencie; Cauete ergo uos fratres. quia in senectute hoc feci & orate pro me. Et pergens in cellam suam. ad iuicium prime conuersationis sue reuersus est;

Duo fratres prexerunt ad ciuitatem ut uenderent quod fuerat opati & cum a se inuicem in ciuitate fuissent diuisi incurrit unus in fornicationem; ueniens autem frater eius postea d

dixit ei. Reuertamur ad cellam nostram frater; Ille respondit dicens; Non uenio; Et interrogabat eum ille dicens; Quare frater? Et ille respondit; Quia cum discessisses a me incurri in temptationem & fornicatus sum; Ille autem uolens eum lucrari cepit dicere. quia & michi sic contigit quando separet sum a te. incurri & ego in fornicationem; Sed camus hinc ut simul penitentiam agamus cum omni uobis. & deus ignoscat nobis peccatum; Qui cum uenisset in cellam retulerunt semibus quod eis contigerat; De uerunt eis illi mandata. quod liter penitentiam agerent; Ille autem unus non pro se sed pro alio illo fratre penitentiam agebat. tamquam si & ipse peccasset; ueniens autem deus labore & caritate eius in tria paucos dies manifestauit uinitatibus; quod per multam caritate illius fratris qui

non peccauerat indulle
 rat illi qui fornicat est
 & uere hoc esse ponere a
 nimam suam pro fratre
Interrogauit; suo;
 frater seniorē; Quid a
 gam qd̄ animus meus
 in paruo labore uulne
 rat me; Dicit ei senior;
 non enī miram; Joseph
 cū esset puer in egypto
 in terra colencū ydola
 que admodū tēptacionē
 uulniter ptulerit & deus
 glorificauit eū usq; in fi
 nem; Videamus et iob.
 quod se non relaxauerit
 timens deū unde eū ab
 spe dei nullus mouere
 preualuit;
Solitarus quidam
 erat in inferioribus
 egypti hic erat nomina
 tissimus quia solus in
 cella sedebat in deserto
 loco & ecce iuxta opatio
 nē sathane mulier qd̄a
 in honesta audiens de eo
 dicebat iuuenib; Quid
 uultis michi dare & depo

no istū solitariū uestrum;
 Illi autē constituēūt cer
 tum quia daturū essent
 ei; Huc egressa uespere
 uenit in cellam eius uelut
 errans; Et cū pulsasset
 cellā egressus est ille & ui
 dens eam turbatus est.
 dicens; Quomodo huc ue
 nisti; Ina autē quasi plo
 rans dicebat; Errando huc
 ueni; Qui cū miseratione
 uiscerū pulsaret introdux
 it eam in atriolū cellule
 sue & ipse intrauit iterū
 in cellā suā et clausit; Et
 ecce infelix illa clamauit
 dicens; Alia fere me come
 dent hic; Ille autē iterū
 turbatus est timens etiā
 iudiciū dei dicebat; unde
 michi uenit ira hec; Et a
 periens ostiū introduxit
 eam intro; Cepit autē dya
 bolus uelut sagittas sti
 mulare cor eius in eam;
 Qui cū intellexisset dya
 voli esse stimulos dicebat
 intra semet ipsū; uic sumi
 ti tenebre sūt filij autem

dei lux est; Surgens ergo
incendit lucernā; Et cum
inflāmaret desiderio dice
bat; Quoniā qui talia a
gunt ī tormēta uadunt.
Proba ergo te ipsū ex hoc
si potes sustinere eternū
ignem; Et mittebat digi
tū suū in lucernā; Quem
cū incendisset ardens. nō
senciebat ppter nimiam
flammā concupiscencie
carnalis. Ita faciēs usq;
mane. incendit omnes
digitos suos; Illa autē
infelix uidens qđ facie
bat. a timore uelut lapi
dea facta est; Et uenien
tes mane inuenes qui eā
miserāt ad monachū illū
dicebāt; Venit huc muli
er sero; Ille autē dixit; Et
iam ecce ubi dormit; Et in
trantes inuenērūt eā mor
tuam. et dicunt; Abba mor
tua est; Tunc ille recucies
pallioliū suū. quo uceba
tur. ostendit eis manus
suas dicens; Ecce qđ fecit
michi filia ista dyaboli

pdidi omnes digitos
meos; Et narrans eis qđ
factū fuerat dicebat.
Scriptū est. nō reddes
malū pro malo. Et fac
iens orationē suscitauit
eam; Que cōuersa caste
se egit residuū tempus
uite sue;

Pater quidā impug
nabat a fornicatio
ne; Contigit autē ei ut
ueniret in uicū quendā
egypti. et uidens filiam
sacerdotis pagano. uir
adamauit eam; Et dixit
patri eius; Da michi eā
uxorē; Ille autē respon
dens dixit ei; Non possū
eam dare tibi. nisi prius
interrogauero deum;
Et abiens ad demonē
quē colebat dixit; Ecce
monachus quidā uenit
uolens accipere filiam
meam. do eam ei; Et res
pondens demon dixit;
Si negat deū suū. et bap
tismū. et propositū monachi
interroga eū; Et uenies

dixit ei. Nega dominū
 deū tuū. ⁊ baptisimū. et
 ppositū monachi ⁊ dabo
 tibi filiam meā; Ille uero
 consensit. Et statim iudic
 uelut columbā exire de
 ore suo ⁊ uolare in celū.
 Pergens autē sacerdos
 ad demonē dixit. Ecce
 promisit se tria hec fac
 turū. Tunc respondens
 dyabolus dixit ei. Non
 ei filiam tuam i prorem
 quia deus eius non re
 cessit ab eo. sed ad huc
 adiuuat eū; Et ueniens
 sacerdos dixit fratri illi.
 Non possū tibi eā dare.
 quia ad huc deus tuus
 adiuuat te. ⁊ nō recessit
 ate; hec audiens frater
 dixit ise metipso. Si tan
 tam bonitatē ostendit
 in me deus. cū ego ifelx
 negaueim eū ⁊ baptis
 imū ⁊ ppositū monachi
 bonus autē deus etiā
 sic malū tuum usq; ad
 iuuat me. cur ego rece
 dam ab eo. Et in semet

ipsū reuersus. recepit so
 brietatē mentis; Et uenit
 i heremū ad magnū quē
 dā senem. ⁊ narrauit ei
 rem que acta fuerat. Et
 respondit ei sener; Sede
 mecum in spelunca ⁊ ieiuna
 tres ebdomadas cōtinu
 as. ⁊ ego deprecor deum
 pro te; Et laborauit sener
 pro fratre ⁊ deprecatus ē
 dominū dicens; Obsecro
 te dñe dona michi aīam
 hanc. ⁊ suscipe penitenti
 am eius; Et exaudiuit o
 rationē eius deus; Et cū
 completa fuisset prima
 ebdomada uenit sener
 ad illū fratrem ⁊ interroga
 uit eū dicens. Aliquid ui
 disti; Et respondēs frater
 dixit; Etiam uidi colūbam
 sursum in altitudine celi cō
 tra caput meū uolantē;
 Et respondens sener dix
 it ei; Attende tibi metipi
 ⁊ deprecare deū attente; Se
 cundo uero uenit iterum
 sener ad fratrem ⁊ interro
 gauit eū dicens; Vidisti

aliquid. Et respondit, vidi colubam uenientē iuxta caput meū; Et p̄cepit ei senex dicens; Sobrius esto mente ⁊ oia; Et cōpleta tertia ebdomada uenit iterū senex ⁊ interrogauit eum dicens; Ne aliquid plus uidisti; Et ille respondit dicens; vidi colubam q̄ uenit ⁊ stetit supra caput meū; Et tetendi manum meam tenere eam. illa autem surgens intrauit in os meū; Et gratias agēs deo senex. dixit fratri; Ecce suscepit deus penitentiā tuā. de cetero attende tibi metipsi. ⁊ esto sollicitus; Et respondens stat̄ dixit; Ecce ammodo tecum erō donec morior;

Dicebat quidā de thebeis senib; qđ ipse filius esset sacerdotis ydoloxū; Et ait cū puulus sederem in tēplo ⁊ uidissem panē meū frequenter īgredi sacrificia offerre ydolo. ⁊ quia semel occulte post

illū intrauerim ⁊ uideri sathanan sedentē ⁊ omnem militiaā eius astantem ei; Et ecce unus de principib; eius ueniēs adorauit eū; Cui dyabolus dixit; vnde ueni tu; Et ille respondit; In illa prouincia erā ⁊ suscitauit illic bella ⁊ perturbaciones plurimas ⁊ effusione sanguinis faciens ueni nunciare tibi; Et dyabolus interrogauit eū; In quantum tēporis hoc fecisti; Et ille respondit; In triginta dies; Et dyabolus iussit eū flagellari dicendo. tanto tēpore hoc solū fecisti; Et ecce alius ueniens adorauit eū; Et ipse dixit; vnde ueni tu; Et respondit de mon; In manū erā ⁊ suscitauit comotiones ⁊ dimersi naues ⁊ multos homines occidens. ueni nunciare tibi; Et dixit ei dyabolus; Quanto tēpore hoc fecisti; Et ille

respondit; Sunt dies in
 ginti; Et hunc similiter
 iussit flagellari dicens;
 Quare in tantis diebus
 hoc solū fecisti; Et terci
 us ueniens adorauit
 eū; Dixit autē huic; Et
 unde uenis; Et respō
 dit; In illa ciuitate fui &
 dū ibi fierent nuptie ex
 citauit lites & multas ef
 fusiones sanguinis feci
 & in super ipsū sponsum
 occidi & ueni nūciare tibi;
 Et dixit ei in quantis di
 ebus hoc fecisti; Et res
 pondit; Decem; Iussit
 autē & hunc tamquam
 moras fecerit flagella
 ri; Venit autē & alter a
 dorare eū & dixit ei; Unde
 uenis; Et respondit; In
 heremo etiā & ecce quad
 ginta anni sūt quo im
 pugno monachū quen
 dam & uix nocte ista pre
 ualui ut facerem eum
 fornicari; Quod dyabo
 lus audiens surrexit
 & osculatus est eū & tol

lens coronā quā ipse ha
 bebat posuit in capite
 eius & fecit eū sibi i vna
 sede cōsedere dicens; Re
 magnā & fortē egisti; Et
 hoc ego cū uidissem uel
 audissem dixi intra me ip
 sum; Valde magnus est
 ordo monachor; Et ita p
 placuit deo donare michi
 salutē & egressus sū & fac
 tus monachus sū;

Quidā frater stimula
 tus est a fornicacione
 & surgens nocte prexit ad
 senē & dixit ei cogitationē
 suam; Et consolatus est
 eū senex; Ex qua cōsolatio
 ne proficiens reuersus ē
 in cellam suā & ecce iterū
 stimulus fornicationis
 temptauit eū; Ille autem
 iterū abiit ad senē; factū
 est autē hoc frequenter;
 Senex uero nō cōtristauit
 eū sed loq̄batur ei que ad
 utilitatē eius p̄tinerent.
 dicens; Non cedas dyabo
 lo. nec lares animū tuū.
 sed magis quociens mo

lestus est tibi demon ue
ni ad me & increpa & ita
increpatus discedet, sic
hul enim sic excediat ipm
demonē fornicacois. quo
modo si reuelant stimu
lationes eius. & nichil eū
sic letificat. quom si ab
scondant cogitationes.
venit ergo frater unde
ties ad senem accusans
cogitationes suas. poste
a autē dixit frater seni;
Ostende caritatē abba.
& dic michi uerbū; Dicit
ei senex; Crede fili. quia
si pmittit deus cogitati
ones meas quib; stimu
latur animus meus ite
transferrī nō eas porta
bis. sed omnino corues
deorsū; hoc autē dicēte
senē. ppter nimiam hu
militatē eius quieuit
stimulus fornicationis
a fratre;

Venit aliquando fra
ter ad quendā senē
& dicit ei; frater meus sol
uit me egrediens huc

atq; illuc & pro hoc ego
affligor; Et rogauit eū
senex dicendo; Equanimi
ter porta frater & deus
uidens laborē sustenta
tionis tue reuocat eum
ad te. neq; eū possibile
est ut cū duricia & auste
ritate facile ab intentione
sua aliquis reuocetur.
nec demon expellit de
monē. sed magis benigni
tate reuoca eū ad te. qm
& deus noster cōsolando
homines ad se trahit.
Et narrauit ei dicens;
Quia fuerūt in thebar
da duo fratres & cū m
ex eis incurrisset forni
cationē dicebat ad aliu;
Reuertor ad seculū; Al
ter uero plorabat dicens;
Non te dimitto frater
discedere & pdere laborē
tuū & uirginitatē tuā;
Ille uero non acquiesce
bat dicendo; Non hic se
debo sed uadā. aut ueni
mecū & iterū sedebo te
cū. aut certe pmitte me

ut pmaneam in seculo;
 vadens autē frater renū
 ciavit hoc euidā seni mag
 no; Dicit autē senex, vade
 cū ipso & deus illū p labo
 rem tuū nō pmittet cor
 ruere; Qui consurgens
 abiit cū eo ad seculū. Et
 cū puenissent ad quendā
 vicum. uidens deus labo
 rem illius quia ex carita
 te & necessitate fratrem
 suū sequebat abtulit
 deus cōcupiscenciā a fra
 tre eius & dicit fratri suo:
 famus iterū ad heremū
 frater. ecce puto quia iā
 peccavi cū muliere quid
 lucratus sum ex hoc; Et
 reuersi sūt illi i cellā suā;

Monachus quidam
 solitarius antiquus
 & in cōuersatione pficiēs
 sedebat in monte in par
 te antonii sicut audiui
 mus a notis monachis
 cuius uerbis & actu mul
 ti proficiebāt; Et cū talis
 esset: inuatus est dyabo
 lus ad inuidiam contra

eū sicut & contra omnes
 uirtutū uirōs; Et inuitit
 in animo eius talē cogi
 tationē ut ei qui in tali
 cōuersatione esset non de
 beret seruari ab alio aut
 ministeriū exhiberi; s; ma
 gis ipsū debere alijs mi
 nistrare; Quod si alijs nō
 exhiberet ministeriū salte
 sibi ipsi seruiret dicens; *uende*
 ergo in ciuitate sportellas
 quas facis & eme tibi que
 opus sūt & reuertere ad lo
 cū tuū. & nulli sis onerosus.
 Hoc autē suggerebat dy
 abolus inuidens quieti
 eius & oportune uacatio
 ni ad dñm. & utilitati mul
 toy undiq; eū inimicus
 uenari eum & capere festi
 nabat; Ille uero tamquā
 bone cogitationi acquies
 cens descendit a monaste
 rio suo & qui erat omnib;
 āmirandus. ignotus ta
 men huiusmodi insidiā
 tis astutie. notus & famo
 sus omnib; a quib; uide
 batur; Friens autē cū nō

post longū tempus muli
erem uidisset p̄ in cautela
sua supplantatus ē. & iur
rit in eam. & ueniens in deser
tū locū. sequēte dyabolo u
uestigia eius cecidit iuxta
flumen. & cogitans quia
gausius ē inimicus de rui
na eius. uoluit se ipsū de
sperare quia spiritū domi
ni maxime cōtristauerat.
& sanctos angelos. & uene
rabiles patres. quoz ml̄
ti etiā in ciuitatib; habitā
tes supauerūt dyabolum.
& cū nulli se hoz similem
facere posset cōtristabat
ualde & nō recordabatur
quia deus ē qui tribuit u
tūte hys qui ad eū deuot
sime cōuertūtur. & cecidit.
& nō uidens peccati sui cu
ram. uoluit se in flumen
illud iactare. ut p̄fectum
gaudiū faceret inimico;
Ex multo enī animi dolo
re infirmatus ē corpore.
& nisi postea misericors
deus auxiliū p̄stitisset ei.
ad p̄fectū gaudiū inimici

sine penitencia moreret;
Nouissime autē in se re
uersus cogitauit maio
rem laborē in afflictio
ne penitencie demōstra
re. & supplicare deo i fletu
& luctu. & ita redyt iterū
ad monasteriū suum. &
dampnans ostiū celle
sue sicut solet sup mor
tū ita flebat supplicās
deo. ieiunans autem &
iuglans cū omni anxi
etate extenuauit corp
sū. & nec sic satisfactum
putabat animo suo q̄
congrue penituisse; frat
bus autē sepe uenienn
bus ad eū sue utilitatis
causa. & pulsantib; ostiū
ipse dicebat nō se posse
aperire dicens. Sacer
mento me cōstruui unū
annū deuote peniten
am agere. sed orate pro
me. Hec enī inueniebat
quomodo se eis excusa
ret. qm̄ illi scandaliza
bant. hec audientes d
eo. quia erat apud illos

nonozabilis & ualde mag
 nus monachus; fecit totū
 annū ieiunans intente
 & deuote penitentiā agēs;
 Die autē pasche nocte ip
 sa resurrectionis dnice.
 tollens lucernā nouam
 & faciens eam posuit in
 cacabo nouo. & coopiens
 de coopulo. a sero surrex
 it adorationē dicens; mi
 sericors & miserator deus.
 qui & barbaros saluare
 us. & ad ueritatis agni
 tionē uenire ad te cōsu
 gi fidelū saluator misere
 re michi. quia plurimū
 te exacerbau. & iunicum
 gaudere feci. & ecce mor
 tuus sū obediens ei; Tu
 dnē & impijs et impijs qui
 sūt sine misericordia mi
 sereris. sed & primis mi
 sericordiam ipendi preci
 pis miserere humilitati
 mee; Apud te enī impos
 sibile nichil est. quoniā
 secus infernū dissipata
 est sicut puluis anima
 mea; fac misericordiam

quia benignus es & mise
 ricors figmento tuo. qui &
 corpora que nō sūt in die
 resurrectionis resuscitatu
 rus es. exaudi me dnē qia
 defeat spiritus meus. & in
 felix anima mea tabefac
 ta est. & iam uiuere nō ua
 leo pro eo qd nō credidi; Ig
 nosce peccatū ppenitenti
 am. duplex habens pecca
 tū. ex desperatione. uiuifi
 ca me cōtritiū. et igne tuo
 pape hanc lucernā accen
 di. ut et ego accipiens fi
 duciam misericordie. & in
 dulgentie tue. residuum
 tempus uite qd michi do
 naueris mandata tua cus
 todiam. & a timore tuo nō
 recedā. sed deuote seruā
 tibi amplius quā pmo;
 Et hec in nocte ipsa resur
 rectionis cū multis laci
 mis dicens surrexit ut ui
 deret si ascensa esset lucer
 na indistincto cacabo ui
 dit qd non esset accensa. &
 cecidit iterū in faciem suā
 rogans dominū & dicens;

corp' meū q' con
 quinaui et iam

Scio dñe quia certamen
factū est ut coronaret et
nō steti in pedib; meis. e-
ligens magis ppter carnis
delectacionē tormentis
impiorū adia. Parce ergo
michi dñe ecce enī iterū
cōfiteor bonitati tue tur-
pitudine meā coram an-
gelis tuis et corā iustis om-
nib; et nisi quia scandaliza-
ti possent. etiam omnibus
hominib; cōfiterer. Deus
miserere mei ut et alios e-
rudia dñe uiuifica me.
Et ita trib; uicib; orans
exauditus est. Et surgens
inuenit lucernā clare ar-
dentē. et exultans in spe.
cōfortatus est in gaudio
cordis. ammirans de grati-
a dei quia et peccatis eius
indulsi et satisfecit iuxta
penitentiā eius animo ip-
sius et dicebat. Gracias ti-
bi ago dñe quia etiam
uite seculi huius idigno
misertus es. in magno et
bono signo hoc fiducia
tribuens. partis enī am-

mas; misericors quas
tu creasti. Ita autē p̄ue-
rante eo in cōfessionē u-
lurit dies. et letabat in
dño. oblitus cibo corpo-
rali. Ignē autē lucerne
illius toto tēpore uite su-
e seruauit oleū subinde
supfundens et faciens de
super quo minus nō ex-
tingueret. et ita rursus
diuinus spiritus habi-
tauit in eo. Et factus ē
apud omnes insignis.
humilitatē exhibens
in cōfessione et in actione
graciarū dño cū letitia.
cui etiam ante aliquod
dies mortis sue reuela-
tū est de transitu suo.
Pater quidā temp-
tatus ē pessime a
demone fornicationis.
Quatuor enī demones
in specie pulchrarū mu-
lierū transformati. iugiter
quadraginta dieb;
p̄seuerauerūt pugnan-
tes aduersus eū. ut tra-
herent eū ad turpē con-

149
miratione; illo uero uul-
ter reluctante. & minime
supato. deus aspiciens vo-
nū eius certamen. donauit
ei ut ultra nullū calorem
carnalis concupiscentie
pateretur.

Temptatus est aliquā-
do discipulus senis
magni a fornicatione;
senex uero cū uidisset
eū laborantē dicit ei. vis
rogo deū ut subleuet a
te istā molestiam. Ille
autē dixit. video abba &
si laboro pondus labo-
ris huius fructificat
me. Sed hoc magis ro-
ga deū in orationibus
tuis. ut det michi tole-
rantia p quā sustineā.
Dicit ei abbas suus;
In hoc cognoui quia
in magno profectu es
fili & supgredens me.

Pater dixit seni;
Quid facio. quia
occidit me sordida cogi-
tatio. Dicit ei senex. Na
mulier quando uult ab

lactare infantē suū. ama-
rū aliquid supungit ute-
rib; suis & cū uenerit infans
ex cōsuetudine sugere lac-
senciens amaritudinem
refugit. Mitte ergo et tu
in cogitationē tuā amari-
tudine. Dicit ei frater. Que
ē amaritudo quā debeo
mittere. Dicit ei senex. Co-
gitationē mortis que in
seculo futuro peccatorib;
preparantur.

Dixit quidā senex. Si al-
cendit in cogitatio-
ne tua fornicatio. esto ue-
lut qui transit in planta
p tabernā. & capit cuiq;
cocture odore aut alicui
assatiur. & qui uult ingre-
ditur et manducat. qui
autē non uult oderatus ē
tantū atq; preterit. ita &
tu exente a te fetore. Sur-
ge & ora dicens. Dñe fili
dei adiuua me; hoc autē
etiam fac aduersus alias
cogitationes. neq; enim
eradicatores sum' cogita-
tionū. sed inctatores adū

sus easdē cogitationes.

Dicebant de quodam patre quia secularis fuisse. et postea quā conuersus fuisse de concupiscentia uxoris sue frequenter stimulabat et narrabat hoc patribus; Qui cū uiderent quia oparius esset et manus faceret opus quā ei dicebāt imponebant quōdam ut debilitaret corp̄ eius. ita ut nec surgere possent; Deo autē dispensante uenit quidā pater ut applicaret in scath. Et cū uenisset ad cellā eius uidit eam apertā; Et pertransiit āmuans quom̄ nemo egressus ē in occursum eius et reuersus pulsauit ostiū celle dicens ne forte frater qui in ea habitat infirmet; Et cū pulsasset intrauit et uenit eū nimis infirmū. et dicit ei; Quid habes pater. Et narrat ei dicens; Ego de seculari uita sū. et sollicitat me motus unicus in ore meam. et

narravi patribus; et impositi erūt michi conuersationum onera diuersa. et cū obediēter implere uelle. ecce defeci. et tamē stimulus crescit. Audiens hec senex. contristatus est. et dicit ei; Equidē patres ut potentes uiri uenitibi impositi erūt onera quibus grauari. sed si me paululū audis iacta ante hec et sume tibi parū tibi in tēpore suo. et recollige uires tuas. et fac aliquantū opus dei. et iacta in dominū cogitatione tuā. quā tuo labore hāc rem nō poteris superare. Corpus enī nostrū uelut uestimentū est. si igitur diligenter illud retaueris stabit. si autem neglexeris putrescat. Qui cū audisset eū fenestra. et intra paucos dies recessit ab eo stimulus.

Narra. Incipit te nō dicit ab possidere. uas daniel de liber vi.

abbate arsenio quia ue
 nit aliquando magistu
 anus deferens ei testamē
 tū cuiusdā senatoris pa
 rentis eius. qui reliquit
 ei hereditatē magnā ual
 de. Et accipiens testamē
 tū uoluit illud sandere.
 Magistrianus autē cecidit
 ad pedes eius dicens;
 Deprecor te non sandas
 illud. quia incidit michi
 caput; Dicit ei abbas ar
 senius; Ego prius mor
 tuus sum quam ille. ipse
 autē modo mortuus est.
 et quomodo me fecit he
 redem. et remisit testamē
 tum nichil accipiens;

Narrauit quidā pa
 trū de abbate iohā
 ne p̄sa. quia ex multis
 uirtutib; suis ad p̄fundā
 simplicitatē et innocen
 tiam uenerit; Hic autē
 manebit i arabia uicina
 egypti. et mutauit aliquā
 do a fratre solidū unū et
 emit lūm ut oparetur;
 et uenit frater rogans

eum et dicens; Dona mic
 hi abba aliquantū lini. ut
 faciā michi uestimentum
 quo utar; Et dedit ei cum
 gaudio; Similiter et alter
 ueniens rogabat eū ut da
 ret ei aliquantū lini ut fa
 ceret sibi tegumentū et de
 dit ei; Sed et multis alijs
 petentib; dabat eū gaudi
 o simpliciter; Postea ueni
 ens dñs solidi quē accepe
 rat uolens recipere quod
 mutauerat et dicit ei sener;
 Ego afferō tibi eū; Et cum
 non haberet unde redderet.
 abiit ad abbate iacobum
 dispensatorē ut rogaret
 eū et daret ei solidū quem
 redderet fratri. Qui cum
 ueret. inuenit solidū i terra
 iacentē et non cōtigit eū.
 sed fecit orationē et reuer
 sus est in cellam suā; Et
 uenit iterū frater ille et
 cepit ei molestus esse pro
 solido et dixit; Ego reddā
 tibi; Abiit iterum sener et
 inuenit iterū solidū iacentē
 in terra ubi erat prius et

inversus facta oratione re
uersus ē. Et ecce iterū fra
ter cepit ei molestus esse.
Et dixit senex. Ad huc semel
me expecta. Et afferio tibi so
lidū tuū; Et surgens uenit
ad locū illū et inuenit soli
dū ipsū ibi. Et facta oratio
ne tulit eū. Et uenit ad ab
batē iacobū et dicit ei. Ser
ua cū uenire ad te inueni
hunc solidū in uia. Osten
de ergo caritatē et predica
in uico ne quis perdidit eum.
Et predicauit abbas et nemo
est inuentus qui perdidit
solidū illū. Tunc ergo dicit
senex abbati iacobo. Si er
go eum nemo perdidit. Da
bo eū illi fratri quia ipsi
debes solidū. Et cū uenire
ad te ut michi solidū pres
tares et redderem tibi. In
ueni eū in uia. Et miratus
est abbas iacobus quom
cōpulsus pro debito iue
nisset et non statim tulisset
eū et reddidit solidū fratri
illi. Et hoc erat mirabile
de ipso. quia si ueniebat

quus mutuū aliquid pe
tere ab eo nō per se ipsum
dabat. sed dicebat fratri
mutuū postulanti. vade
tolle tibi ipse quantum
opus habes. et quando
reuocabat quōd mutuū
accepisset dicebat ei. Re
pone illud iterū in loco
unde tulisti eū. Si autē
nichil reuocabat ille qui
mutuū acceperat. senex
nichil respondebat.

Quidam rogauit
senem quendam ut
acciperet pecuniā suā
utilitativē profuturam.
Ille autē nolebat ut pot
qui opere manū suarū
esset sibi sufficiens. Et
dū ille persisteret obsecra
do ut saltem pro indige
cium necessitate suscip
ret. respondit senex et
dixit. Duplex michi ob
probriū est. quia cū nō
indigeam accipio. et ali
na tribuēs uanā gloriā
Uenerūt collig.
Aliquando quidam

grecorū ut darent elemo
 snā in ciuitate ostracini.
 et assumpserūt sibi equo
 nomos ecclesie ut osten
 derent eis qui necessitatē
 maiorē haberent; Illi autē
 duxerūt eos ad quendam
 leprosum et dederūt ei; Ille
 uero nolebat accipere di
 cens; Ecce modicas pal
 mas habeo quas operor.
 et facio flectas et ex eis in
 manduco panē. Et iterū
 duxerūt eos ad cellam
 vnus uidue que erat cō
 filius suus; Et cū pulsaret
 ad ostiū cucurrit filia ei
 ad ostiū nuda; mater au
 tem eius abiicit ad quō
 dam opus erat enī can
 didatrix; Et dabat filie
 eius uestimentū et num
 mos. illa autē nolebat
 accipere dicens uenisse
 matrem suam et dixisse
 sibi; Confide quia uolu
 it deus et inueni opus
 quō faciam hodie unde ha
 beamus uictū hodie; Et
 cū uenisset mater eius ro

gabant eam ut acciperet;
 Et noluit dicens; Ego ha
 beo procuratorē meū deum.
 et uos uultis eū tollere a
 me hodie; Illi autē agnos
 centes fidem eius glori
 ficauerunt deum;

Uenit uir magnus ig
 notus portans secū
 aurū in sathi. et rogabat
 presbiteros heremi ut e
 rogaret ad fratres; Dixit
 autē ei presbiter; Non o
 pus habent fratres; Et
 cū nimis esset uehemens
 et nō ei acquiesceret posu
 it sportā cū solidis inin
 gressu ecclesie; Et dixit
 presbiter; Qui opus habet
 tollat; Et nemo tetigit;
 Nudā autē nec aspexer
 unt; Et dicit ei seuer; Sus
 cepit deus oblationē tuā.
 uade et da illud pauperib;
 Et ualde edificat discessit;

Optulit quidā seni pe
 cunias dicens; habe
 ad expensas tuas quia
 senuisti et infirmus es e
 rat enim leprosus; hic

autē respondens dixit. Tu post sexaginta annos uenisti auferre michi nutrimentū meū. Ecce tantū tempus habens infirmitate mea nichil indignū deo tribuente ⁊ pascente me. Et non acquieuit accipere.

Narrauerūt senes de quodā hortolano quā laboraret ⁊ omnē laborem suū expenderet in elemosinā ⁊ tantū sibi retinebat quantū ad uictū ipsius sufficeret. Postea uero inmisit sathanas in corde eius dicens. Collige tibi aliquantā pecuniam ne cū senueris aut egrotaueris opus habeas ad expensas. Et collegit ⁊ impleuit lagenā de nūmis. Contigit autē cū infirmari ⁊ putrescere pedem eius. ⁊ expendit quod collectū fuerat in medicos ⁊ nichil ei prodesse potuit. Postea uero uenit quidā de cryptis medicus ⁊ dicit ei. Nisi incidaris pedē tuū totum cor-

pus tuū putrescet. Et cōstituerūt ut incidere ei pedem. Illa autē nocte rediens in semetipsū ⁊ penitentiā agens de hys quā gessit. in genua ⁊ flevit dicens. Memor esto dñe operum meorum priorū quā faciebā cū labore in horto ex quo pauperibz ministrabam. Et hoc cū dixisset stetit angelus dñi ⁊ dixit ei. Ubi sunt nūmi quos collegisti. ⁊ ubi est spes de qua tractasti. Tunc intelligens dixit. Peccavi dñe ignoscite michi ⁊ ammodo ulterius non faciā. Tunc angelus domini tetigit pedem eius ⁊ statim sanatus est. Et surgens mane abiit in agrū operari. Venit ergo medicus secundū constitutū cū ferramentis ut secaret pedem eius ⁊ dicunt ei. Erit mane operari in agro. Tunc amicum medicus proxit in agrum ubi operabatur ille ⁊ incidens eum fodientem ter-

ram glorificavit deum
qui ei reddidit sanitatē;

Inrogatus ē quidā
senex a fratre quid face-
ret ut saluus esset; Ille au-
tē expoliāns se uestimen-
tum suū. & cingens lūtos
suos. atq; extendens ma-
nus suas dixit; Sic deb-
uit nudus esse monachus
ab omni materia secu-
lari. & crucifigere se adū-
sus temptationes atq;
tentamina mundi;

Pater renūciāns
seculo & dāns que
habebat pauperib; reti-
nens autē pauca in sua
ratione uenit ad abba-
tem autonū; Quod cum
cognouisset senex dixit
ei; Si uis monachus fie-
ri uade in illū uicū & eme
carnes & impone corpo-
ri tuo nudo & sic ueni huc;
Et cū sic fecisset ille canes
& aues corpus eius lace-
rabant; Cum puenisset
autē ad senē interroga-
uit si fecisset qd ei dixerat

Illo autē ostendente corp^o
suū laceratū. dixit sanctus
antonius; Qui renūciat
seculo & uolūt habere pe-
cunias ecce ita impugnat
a demonib; discerpunt;

Dixit abbas cassianus
quia si nēcūus aliqis
nomine renūciasset se-
culo & facultates suas p-
pauperib; diuidens. aliq
sibi retinisset ad pprium
usū. nolens pfecta renū-
ciatione humilitatē & cō-
munis uite suscipere re-
gulā; Ad quē sancte me-
morie basilus hoc dixit;
Et senator esse desisti et
monachū te nō fecisti;

Pater interrogauit
abbatē serapionem
dicens; Sic michi unum
uerbū; Dicit ei senex; Quid
tibi habeo dicere. quia tu
listi ea q̄ erant uiduarum
& orphanor & posuisti in
fenestra. uiderat enī eam
codicibus plenam;

Erat quidā sanctor
philagrius nomine

Hic habitabat in iherosolymis et laborabat operando ut potuisset sibi ad panem sufficere. Et cum staret in platea uolens uendere quod manibus fuisset operatus. contigit eundam cadere sacculum cum solidis mille. et inueniens eum senex stetit in eodem loco dicens. Ne cense est modo cum qui perdidit huc uenire. Et ecce ueniebat qui perdiderat plorans et tulit eum seorsum. et tradidit ei sacculum suum. Quem ille rogabat ut acciperet aliquam partem ex eo. sed senex nullatenus acquieuit. Tunc ille cepit clamare et dicere. Venite et uideate hominem dei qui fecit. Senex autem occulte fugiens exiit de ciuitate ne agnosceret de eo quod fecerat et honorarent eum.

Inapit te paciencia li

Sanc **ber vii;**
tus abbas antonius cum sederet aliquando in heremo animus eius

redium et confusione cogitationum incurrit et dicebat ad dominum. Domine uolo saluus fieri et nomen permittit cogitationes mee. Quid faciam in hac tribulatione quomodo saluus ero. Et modicum surgens cepit foras exire et uidit quendam tanquam seipsum sedentem atque operantem deinde surgentem ab opere et orantem et iterum sedentem et flectam de palmis facientem. inde rursus ad orationem surgentem. Erat autem angelus domini missus ad correptionem et cautelandam antonio. et audiuit uocem angeli dicens. Sic fac et saluus eris. Ille autem hoc audito. magnam gaudium sumpsit atque firmam.

Descendit
aliquando abbas macharius de satini ad locum qui dicitur theruina et intrauit dormire in monumento ubi erant antiquitus sepulta corpora

paganorum. et traxit unum
 corpus sub capite suum
 tamquam plumacium de serpo;
 Demones autem
 videntes fiduciam eius in
 nisi sunt. et volentes terre
 re eum. uocabant quasi quan
 dam mulierem dicentes;
 Nonna illa ueni nobiscum
 ad balneum; Et alter demon
 de sub ipso tamquam ex mor
 tuus illis respondens dix
 it. Peregrinum quendam
 habeo super me et non possu
 nemur; Senex uero non
 expulit. sed confidens tui
 debet corpus illud dicens;
 Surge et uade si potes;
 Quod cum audisset demo
 nes clamauerunt uoce
 magna dicentes; Visti
 nos; Et fugerunt confusi;
Daurabane de abbate
 milton quia cum
 habitaret aliquando cum
 duobus discipulis suis in
 finibus; presertim erant duo
 filii imperatoris secundum co
 suetudinem in uenationem
 et miserunt rete in longum

per milia quadraginta. ut
 quodcumque intra rete sue
 uiretur. contis occideret;
 Inuentus est autem etiam
 senex cum duobus discipulis
 suis intra rete. Et cum uidis
 sent eum pilosum atque terribi
 lem aspectu ammirati sunt.
 et dixerunt ei. homo es aut
 spiritus aliquis dic nobis;
 Et dixit eis; homo sum pec
 cator et exiui flere peccata
 mea et adoro Ihesum christum.
 filium dei uiuui; Illi autem dix
 erunt ei. Non est alius deus
 nisi sol. et ignis et aqua; ipsos
 adora et sacrificia eis; et ille
 respondit; Iste creatura sunt.
 et erratis; Sed obsecro con
 uertimini et agnoscite deum
 uerum qui ista creauit et ce
 tera omnia; Illi autem den
 dentes dixerunt; Condep
 natum et crucifixum dicit esse
 uerum deum; Et respondit;
 Etiam ipsi qui crucifixi
 peccatum. et qui occidit mor
 tem. hunc dico esse uerum deum.
 Illi autem tam ipsi quam fratri
 bus qui cum eo exierant

inferentes tormenta cogebant eos sacrificare et duos quidem fratres post plurima tormenta decapitauerunt. senem autem diebus multis torquabant. Postea uero statuerunt eum in quendam locum et sagittabant ipsum quasi ad signum. unus a dorso et unus a pectore. Senex autem dixit eis. Quomodo facti estis in consensum unum ut effundatis sanguinem innocentem. crastino in momento hac hora quam modo est sine filiis remanebit mater ueltra et priuabitur affectu ueltrio et propriis sagittis sanguinem uestrum in uicem effundetis. Illi autem sublannantes uerba eius erierunt in crastino ut uenarent et contigit ut euaderet de rete eorum unus ceruus et ascenderunt equos et curebant ut comprehenderet eum. Qui cum iactassent sagittas post ipsum. in uicem sibi in corde dederunt et mortui sunt iuxta uerbum quod praedixerat senex.

Dixit senex. Si uenit temptatio hominum undique multiplicantur ei tribulationes et pusillanimis fiet ut murmuret. Et narrauit senex ita. frater quidam erat in loco qui uocatur cellia et uenit super eum temptatio et si quis eum uidebat. nec salutare eum uolebat. neque in cellam recipere. et si opus habebat pane nemo inuitabat ei. et de missa uenibat nemo eum in ecclesia sicut erat consuetudo ut reficeret inuitabat. Venit autem semel de me si uis per caumam. et nec panes habebat in cella sua. et in his omnibus gratias agebat deo. Videns autem deus patientiam eius adstulit bellum temptacionis ab eo. et ecce quidam statim ostium eius pulsabat trahens camelum onustum panibus ab egypto. Quod cum uidisset frater ille cepit flere dicens

Domine non sui dignus
uel modice tribulari; Et
cu transisset temptatio
eius tenebant eum fratres
in cellas suas; Et in eccle
sia repauebant eum;

Senex quida sedebat
in heremo qui longe
habebat aqua a cella sua
duodecim milia; Vbi du
semel uet haunire aqua
defecit et dixit; Quid ne
cesse e ut hunc laborem
patiar: venio et habito
circa aquam hanc; Et
cu hoc dixisset conuersus
est et uidit quenda sequen
te et numerante uestigia
sua; Interrogauit autem
eum dicens; Quis es tu?
Et ille dixit; Angelus
dni sum; et missus sum
numerare uestigia tua
et dare tibi mercedem; Ad
cu audisset senex forti a
nimo factus e promptu
or et ad huc longius po
suit cella suam ab aqua

Nulla milia quinq;
Pater quida erat

in congregatione inquiet
et frequenter mouebatur
ad uia; Dicit ergo in semet
ipso; vado et solus alicubi
habito. et cu non habuero cu
quo dica uel audia ero de
tus. et quiescat a me passio
ne; Egrediens ergo mane
bat in spelunca solus; Vna
autem die impleuit sibi su
riscula aque. et posuit illa
in terra; Contigit autem ut
subito uersaret; Ille uero
impleuit eam scdo et iterum
uersata e; Deinde tertio im
plens posuit ea et rursus
uersata est; Qui comotus
furore tenuit uasculu ip
sum et fregit illud; In se aut
reuersus cognouit quia
ab eodem demone iracundie
sit illusus et dixit; Ecce sol
sum et uicit me; Reuertar
ergo in congregationem. quia
ubiq; laboris et pacencie
opus est. et maxime adiu
torio dei; Et surgens reuer
sus est in locu suu;

Pater quida nouem
annis mansit impug

natus a cogitationibus; sicut
ut erueret de congregatione
fiatru et cotidie colebat
pelliculam suam in qua ia
cere solitus erat ut erueret.
Et quando fiebat uespera
dicebat in semetipso. Uas
tunc hinc discedo; Et ma
ne dicebat in cogitatione
sua. Ertoz queam nobis
stare hic hodie propter dominum.
Qui cum impleisset nouem
annos de die in diem ita
faciens. abstulit dominus ab
eo omnem temptationem eius.
Senex quidam erat i the
baida sedens in spelu
ca et habuit quendam disci
pulum probatum. Consuetu
do autem erat ut senex uel
pere doceret discipulum et
comoneret eum que erant
anime profutura. Post a
monitionem faciebat ora
tionem et dimittebat eum
dormire. Contigit autem
laicos quosdam religiosos
scientes multam abstinen
ciam semis uenire ad eum.
Et cum consolatus fuisset

eos discesserunt et postquam
discesserunt sedit iterum
senex uespere post missas
secundum consuetudinem
ammonens illum fratrem
et instruens eum. Et cum lo
queretur grauatus est
somnia. frater autem sus
tinebat donec suscitaretur
senex et faceret eum
ta consuetudinem oratio
nem. Cum ergo non eu
gilante senex diu discipu
lus ipse sederet copul
est cogitationum suarum
molestia ut recederet et
dormiret. Qui extorquens
sibi restitit cogitationem
et resedit. Iterum autem con
pellebatur somno et non
abijt. Similiter factum
est usque septies et restitit
semper animo suo. Post
hec iam media nocte
transacta euigilauit
senex et inuenit eum assu
dentem sibi et dicit ei. usque
modo non discessisti.
Et ille respondit. Non.
quia non dimiseras me

pater; Et sener dixit. Et
 quare me no eritasti. Et
 respondit; Non psumpsi.
 pulsare ne te cotribularem.
 Surgentes aute reperit
 facere matutinos et post
 matutinos sine dimisit
 sener discipulu. Qui du
 sederet solus factus est
 mercessu mentis. et ecce
 quida ostendebat ei lo
 cum gloriosu et sedem
 in eo. et super sede septem
 coronas. Interrogabat
 aute illu qui ei hoc oste
 debat dicens; Cui sunt
 hec. Et ille dixit; Disci
 puli tui et locu quidem
 et sedem pro conuersati
 one sua donauit ei de
 us; has aute septem coro
 nas nocte ista pmeruit.
 hec audiens sener mira
 tus est. et nemefactus
 uocauit discipulu et dixit
 ei; Dic michi quid fecisti
 nocte hac. Et ille dixit;
 Ignosce michi pater. qa
 nichil feci. Sener aute
 existimans quia humi

liando se non confiteretur
 dixit ei; Uide no quiesco
 nisi dixeris michi quid fe
 cisti. uel quid cogitasti noc
 te hac; frater aute nichil
 conscius sibi que gessit.
 no inueniebat quid dice
 ret; Dicebat aute sem; Ig
 nosce michi pater nichil
 feci. nisi tantu hoc quod
 compulsus metu cogitati
 onu mearu ut discederem
 et dormire septies si quia
 ate dimissus secundu con
 suetudine no fuera non re
 recessi. Audiens aute hoc
 sener statim intellexit qa
 quociens quis resistit co
 gitati onu sue tociens coro
 nat ad eo. Et fratri quide
 nichil hor dixit causa uti
 litatis eius. sed alijs hec
 narrauit spiritualib; fra
 trib; ut discam quia et pro
 parus cogitati onibus
 deus nobis coronas tribu
 it; Donu ergo est ut extor
 queat sibi ipsi homo in
 omni re ppter deu eteni
 sicut scriptu est regnum

celorum uim patitur et inolen-
tia diripiunt illud;

Egrotauit aliquando
senex quidam qui soli-
tarius habitabat et quia
non habens qui ei seruiret
surgebat et quodcumque iue-
nisset in cella sua mandu-
cabat; Et cum per aliquot dies
ista faceret nemo ueniebat
ad uisitationem eius; Trans-
actis autem triginta diebus;
et nullo ueniente ad eum mi-
sit dominus angelum suum qui mi-
nistraret ei; Et cum fecisset
septem dies recordati sunt
patres et dixerunt ad inui-
cem; Eamus et uideamus
ne forte infirmet ille se-
nex; Cum ergo uenissent
et pulsassent discessit ange-
lus ab eo; Senex autem de-
tus clamabat; Discedite
hinc fratres; Illi autem le-
uantes a cardine ostium
intrauerunt et interrogaue-
runt eum quare clamaret; Et
ille dixit; Qui triginta di-
es habui laborans in infir-
mitate mea et nemo me

uisitauit ecce septem dies
sunt ex quo dominus angelum
suum misit ministrare mi-
hi qui cum uenissetis recessit
a me; Et hec dicens do-
minus in pace; Patres
autem mirati sunt et glo-
rificauerunt deum dicentes;
quia non derelinquet
dominus sperantes in se;

Dicebant de abbate
Gelasio quia habu-
erat codicem in membra-
nis ualentem solidos de-
cem et octo; Continebat
enim uetus et nouum testa-
mentum totum; Et positus
erat codex dominicus in eccle-
sia ut qui uellet de scri-
pturis legeret; Superuen-
iens autem quidam frater
peregrinus applicuit ad
senem; Et ut uidit codi-
cem illum concupiscit eum
et furatus est eum et exiit
atque discessit; Senex au-
tem non est secutus post
eum ut comprehenderet
eum ut potest qui intellex-
erat quod fecisset; Ille autem

p̄gens in ciuitate quere
 bat cui uendaret eū. Et
 cū inuenisset qui eum
 uolebat cōpare cepit tre
 decim solidis p̄ciū ipsius
 postulare. Ille uero uolēs
 cōpare eū dixit ei; Da
 michi primo ut ostendā
 eū. ⁊ sic tibi precū dabo.
 Dedit ergo illi codicē ad
 ostendendū. quē accipi
 ens ille qui emere cupi
 ebāt attulit eū ad abba
 tem gelasiū ut p̄baret
 si bonus esset codex. aut
 si tantū ualeret. dixerat
 enim ei ⁊ q̄ntitatē quā
 uenditor postulabat. ⁊
 dixit ei sener; Eme illū
 quia bonus codex est;
 et ualet p̄ciū qd̄ dixit
 tibi; Ille autē ueniens
 dixit uenditori aliter nō
 sicut audierat a sene di
 cens; Ecce ostendi eū ab
 bati gelasio ⁊ dixit mie
 hi quia multū est ⁊ nō
 ualet quantū dixisti. Ille
 hoc audiens dixit ei; Sic
 nil aliud tibi dixit sener;

Et respondit; sicut; Tunc
 dixit ei; Jam nolo uendere
 codicē istū; Compunctus
 autē uenit ad senē penitē
 tiam agens ⁊ rogabat eū
 ut reciperet codicem; Sener
 autē uolebat recipere eū;
 Tunc dixit ei frater; Quia
 si nō recipis eū nō possū
 securus esse; Et dixit ei se
 ner; Si nō potes securus
 esse nisi recipiā. ecce reci
 pio eū; Et remansit fra
 ter ille apud eū usq; ad
 eritū suū proficiens de
 patientia senis;

Sedente aliquando
 abbate iohanne bre
 ui ante ecclesiam circūde
 derūt eū fratres ⁊ exqui
 rebant ab eo singuli de
 cogitationib; suis; Quidā
 autē sener hoc uidens ac
 census inuidia dixit ei; Su
 rricula tua abba iohānes
 ueneno plena est; Et res
 pondit abbas iohānes
 Ita est abba; hoc autem
 dixisti quia ea que foris
 sunt tantūmodo uides

si autem uideres ea que
intus sunt quid eras dic

Dicebant. turus;
De iohanne minore
de thebaida qui fuit dis
cipulus abbatis amorq
a duodecim annos fece
rat in ministerio seruies
sem i infirmitate eius. Et
post hec sedebat sup mar
tam. senex uero cotrista
batur pro eo; Et dñi mul
tum laborasset cum ipso
nūquam dixit ei sanus
esto; Quanto autem mo
riturus erat residentib;
senib; loci tenuit manu
eius et dixit. Sanus sis
sanus sis sanus sis et na
didit eū senibus dicens.
hic angelus est et nō ho
mo

Dicebant de abbate
Dysidero qui erat pres
biter in scythi. quia si quis
habuiss; fratrem infirmū
aut pusillanimum aut
iuuiosū. et uolebat eum
expellere foras. ille dice
bat; Adducite eū ad me

Et apprehendens eū pa
tencia sua curabat ani
mam fratris illius;

Abbas macharius in
a Aegypto positus iue
nit hominem qui addu
erat animal et rapiebat
que habebat ipse uero
ut peregrinus asinus fu
ri et adiuuabat eū ad a
nimal carucandū et cū
omni quiete deduxit eū
dicens in semet ipso. Sic
hil intulimus in hunc
mūdū. deus dedit sicut
uoluit ipse ita et factū
est. benedictus in omni
bus deus;

Facta aliquādo cōgre
gatione fratrum
in scythi. cū uoluisent
senes probare abbatē
moysen cōtemplarunt
eum dicentes. ut quid
iste ethiops uenit in me
dio nostrum? ille autē
audiens tacuit; Cū ue
ro dimissus fuisset con
uentus dixerunt ei qui
eum iniuriōse tractant

157
rant; nec modo non es
conturbatus. Et ille res-
pondit; Turbatus sum. et
non sum locutus;

Quidam frater Iesus
ab alio fratre uenit
ad abbatem syrii thebe-
um et dicit ei; Iesus sum
a quodam fratre et uolo
ego me uindicare; Senex
autem rogabat eum dicens;
Non fili. sed dimitte deo
uindictam; Ille autem
dicebat; Non quiesco do-
nec me ipsum uindica-
ueris; Dixit autem senex;
Dicimus frater; Et sur-
gens dixit senex; Deus
iam opus non habet co-
gitare de nobis. quia
nos ipsi uindictam faci-
mus nostram; hoc autem
audiens frater cecidit
ad pedes senis illius di-
cens; iam non contendam
cum fratre illo; sed rogo
ignosce michi;

Venerunt aliquando
latrones in monas-
terium cuiusdam senis

et dixerunt ad eum; Omni-
a que in cella tua sunt tolle
re uenimus; Et ille dixit;
Quantum uobis uidetur
filii mei tollite; Tulerunt
ergo quodcumque inuenerunt
in cella et abierunt; Oblita
sunt autem ibi saccellum
quod erat absconditum in
cella; Senex uero tollens
eum secutus est post eos.
clamans et dicens; filii
tollite quod oblita estis
in cella; Illi uero ammi-
rantes patientiam senis;
reuocauerunt et restitue-
runt omnia in cellam ipsi-
us. et penitentiam egerit
omnes adiuuicem dicen-
tes; Hic uere homo dei est;

Patres quosdam uene-
runt ad senem quen-
dam sanctum in deserto
loco sedentem. et inuene-
runt foras extra monas-
terium puerulos pasce-
tes pecora et loquentes
uerba que non decebant;
Postquam uero uiderunt
senem et indicauerunt

cogitationes suas et de
responsione eius profice
re se senserunt dicit ei;
Abba quomodo acquies
cis habere tecum pueru
los. et non precipis eis
ne istruentur. Et dicit se
nex; Credite michi fratres
plurimos dies habeo ex
quo uolo eis precipere et
redarguo me ipsū dicens.
Si parū hoc non portauē
ro. quomodo maiorē tēp
tationē si permisit mic
hi deus inferri portare pos
sum. Et propterea nichil
eis dico. ut fiat cōsuetu
do portandi et tolerandi
que superueniunt.

Narrauerunt de quodā
senē quia habuerit
puerulū colibitantem
secum. et uidēs eū quia
fecerit opus qd non expe
diat. dixit illi semel. Non
facias hanc rem. Et ille
non obeduit ei; hoc autē
uidens senex abiicit de
cogitatione sua curam
illius iactans. p̄p̄riū iudi

cium super ipsū. Puer
uero clausit ostium celle
per tres dies in quo erāt
panes et dimisit eum ie
iunum et non dixit sener
ubi est aut quid facit fo
ras. Habebat autē ma
num senex qui cum cog
nouisset quod tardaret
puer ille. fecit modicum
pulmentum et dabat
ei per parietem. et roga
bat ut gustaret. Et dice
bat seni; Quid tardat
frater ille foras. Sener
uero dicebat. Quando
ei uacuum fuerit reuer

Senex ^{reuer} ^{retur.}
Quidam erat hater
probatum discipulum
quem aliquando expu
lit foras contristatus
ille uero discipulus ex
pectabat foris sedens.
Et aperiens ostium
senex inuenit eum. et
penitenciam egit apud
eum senex dicens; Tu
es pater meus quia
humilitas et patientia

atua uicit puillanimitatem anime mee; demintus. ammodo enim tu senex et pater. ego enim iuuenis et discipulus. quoniam opere tuo superasti senectute meam;

Dicebant quidam senium. quod audiunt ab aliquibus uis sanctis esse iuuenes q ducatum prebeant se nibus in uita hac; Et narrauerunt dicentes quia erat quidam ebri osus senex et operabatur unam mattam in die et uendebat eam i uicino uico. et bibebar quod accipiebat de precio eius; Postea uero uenit ad eum unus frater et manebat cu ipso qui similiter operabatur et ipse mattam vna. Tollebat autem eam senex et uendebat tam barbarum mattarii precium expendebat in uino; Illi autem fratri afferbat

tantummodo modicum panem ad serum; Et cu hoc tuennio uigiter faceret nichil locutus est frater ille. Post hec uero dixit frater ille in se metipso; Ecce nudus sum. et pane in egestate comedo. surgam ergo et discedam hinc; Iterum autem cogitauit in se metipso dicens; vbi habeo ire? Sed eo hic ego enim ppter deum sedeo in hac uita comuni; Et statim apparuit ei angelus dicens; Nusquam discedas uenimus ergo cras ad te; Et rogauit frater ille senem illum ipsa die dicens; Non discedas hinc alicubi. qa uenunt hodie mei tollere me; Cum ergo facta fuisset hora qua solebat senex descendere ad uicum dixit ei. Non uenunt hodie fili. iam enim tarde est. Et ille dixit ei modis omnibus qua uenunt. Et dum cum eo loqueretur dormiuit in pace. Senex

autem flebat dicens, heu
me fili quia multis annis
sub negligentia uiuo. tu
autem in paruo tempore
saluam fecisti p̄ paciēti-
am animam tuam. Et ex
illo die factus est senex
sobrius et probatus.

Dicebant de quodam
fratre qui sem̄ cuidā
magno uicinus erat q̄a
ingredieretur et rapiebat
quicquid habebat senex
in cella; videbat autem
eum senex et non obiur-
gabat eum sed ex torq̄-
bat sibi plus solito ma-
nibus operari dicens,
credo opus habet frater
iste; Et exigebat a se ma-
iorem solito labore. Et al-
tingebat uentrem suū.
ut cum indigentia come-
deret panem. Cum autē
mon cepisset senex ille cir-
cumsteterunt eū fratres.
Et respiciens in eum qui
furabatur dicit ei; Iuge
te huc ad me; Et tenuit
eum et osculatus ē ma-

nus eius dicens; Gra-
as ago istis manibus
fratres quia p̄pter ip̄as
uado in regnum celoz.
Ille autem compunctus.
et penitentiā agens.
factus est etiam ipse p̄-
uatus monachus exem-
plum sumens de actib;
magui illius senis.

Narrauit quidam
patrum dicens. q̄a
cum essem in orium uo-
nerunt ibi pauperes in
uespere sabbati. ut am-
perent agapem; Et do-
mientibus eis. erat ibi
quidam habens tantū
modo mattam. cuius
medietate cooperieba-
tur; Erat enim ibi uali-
dum frigus. Et cum et-
issem ad uicium audi-
ui eum murmurantē
et gementem de frigo-
re. et consolabatur se
met ipsum dicens; Gra-
tias tibi ago domine
quanti sunt modo di-
tes in custodia qui etiā

inferro sedent aut preces
 habent in ligno construc-
 tos. qui neq; urinã suã.
 libere faciunt. ego autẽ
 uelut imperator sũ ex-
 tendens pedes meos. &
 ubi uolo ambulo; hec
 illo dicente. ego stabam
 audiens uerba eius; In-
 grediens autẽ narraui
 fratribus & audientes
 multum edificati sunt.

Senex quidam erat
 qui frequenter e-
 grotabat; Contigit au-
 tem eum uno anno nõ
 egrotare. qui affligeba-
 tur graunter & plorabat
 uicens; Dereliquit me
 deus et nõ uisitauit me;

Pater quidã dum
 sollicitaretur a co-
 gitationibus suis ut
 eiret a monasterio. in-
 dicauit hoc ipsum cui-
 dam abbati; Ille autẽ
 dixit ei. vade sete in cel-
 la tua. et da parietem celle
 tue pro pignore corp⁹
 tuum et nõ creas inde;

Cogitationẽ autẽ tuam
 dimitte. cogitet qđ uult.
 tantum ne cicias de cella
 tua corpus tuum;

Dixit senex; Cella mo-
 nachii est caminus ille
 babilonis. ubi tres puen-
 dei filium inuenerunt; S;
 et columpna nubis ex q̃
 deus locutus est moysi;

Quidam frater inter-
 rogauit senẽ dicens;
 Quid faciam quia cogita-
 tio mea non dimittit me
 vna hora sedere in cella me-
 a; Et dixit ei senex; fili re-
 uertere sede in cella tua.
 et labora manibus tuis.
 et ora deum incessanter.
 et iacta cogitatum tuum
 in domino. et ne te quis
 seducat erit; Et dicebat
 quia erat quidam adoles-
 cens secularis habens
 patrem. et desiderabat
 fieri monachus; Et dum
 multum supplicaret pat̃
 suo ut dimitteret eum cõ-
 uerti non acquieuit; Post
 modum autem rogatus

a fidelibus amicis uix ac
quieuit; Et egressus fra
ter adolescens introuit
monasterium. et factus
monachus cepit omne
opus monasterij pfecte
perficere et ieiunare coti
die cepit etiam et bidua
nis abstinere. similiter
autem semel in ebdomada
reficere; Videbat eñ abbas
suus et mirabatur et bene
dicebat dominum in ab
stinencia et labore eius;
Contigit ergo post aliqñ
tempus cepit frater ipse
supplicari abbati suo dicens;
Rogo te abba ut dimit
tas me ut uadam in here
mum; Dicit ei abbas; flo
li hoc cogitare fili nõ po
tes sufferre talẽ laborem.
preterea temptationes
dyaboli et uersuas eius;
Et si contigerit tibi temp
tatio. non inuenies ibi q
te consoletur a perturba
tione inimici que tibi il
lata fuerit; Ille autem ce
pit amplius rogare ut

eum permetteret abire.
videns autem abbas
eius quia eum retinere
non poterat. facta ora
tione dimisit eum; Post
modum dicit abbati
suo; Rogo te abba ut
concedas qui ostendat
michi iter quomodo p
gere debeam; Et ordina
uit cum eo duos mona
chos monasterij et abie
runt cum eo; Ambula
tibus eis p heremum
unam diem et altera
defecerunt pre estu et
proicientes se in terra
iacebant; Et soporan
modice sompno. ecce a
quila uenit paucens
q; eos alis suis pressit
procul et sedit interea.
Et uigilantes uiderunt
aquilam et dixerunt
ei; Ecce angelus tuus.
surge et sequere eum.
Et surgens uale dicens
fratribus sequebatur
eam. et uenit usq; ubi
stabat aquila ipsa; Et

mor surgens uolauit
 usq; ad vnum stadium
 et iterum sedit; Simili-
 ter sequebatur eam ille
 frater; Quae iterum uola-
 uit. et sedit non longe;
 factum est uero hoc per
 horas tres; Postmodum
 autem dum sequitur
 eam. diuertit aquila ip-
 sa in dexteram partem
 sequentis se et non com-
 paruit; frater autem ille
 nichilominus sequeba-
 tur; Et respiciens uidit
 tres arbores palmarum
 et fontem aque et spe-
 luncam et dixit. Ecce est
 locus quem michi pre-
 parauit dominus; Et
 ingressus cepit sedere
 in ea sumens abum dac-
 tylorum et de fonte aquam
 bibens et fecit ibidem
 annos sex nemine ui-
 dens; Et ecce una die
 uenit ad eum dyabolus
 in similitudine cuius-
 dam abbatis senioris
 habens uultum terribilem

videns autem eum frater
 ille timuit. et pro cadens
 in orationem surrexit; Et
 dicit ei dyabolus; Drem
 iterum frater; Et surgentes.
 dixit dyabolus; Quantum
 temporis habes hic; Et
 respondit; habeo annos
 sex; Dicit ei demon; Ecce
 te uicium habui et non
 potui cognoscere nisi ante
 quatuor dies quia hic ha-
 bitares. et ego non longe
 a te habeo monasterium;
 Et ecce anni sunt undecim
 ex quo non exiui de mo-
 nasterio nisi hodie. quia
 cognoui quod hic michi
 in uicium habitares. et
 cogitavi inecum dicens;
 Vadam ad hominem dei
 istum. et cum eo conferam
 quod potest prodesse ani-
 me nostre saluti; Et hoc
 dico frater quia nichil pro-
 ficimus sedentes in cellis
 nostris quia corpus et
 sanguinem christi non pro-
 cipimus et timeo ne effi-
 amur externi ab eo. si nos

ab hoc mysterio elonga
uerimus; Sed dico tibi fr.
ecce hinc tria milia sunt
monasterium habens p[re]s-
biterorum; Eamus ergo
dominico die. aut post
duas septimanas et acci-
piamus corpus et sangui-
nem xpisti et reuertamur
ad cellas nostras; Placu-
it fratri illi suasio dyabo-
li et ueniente dominico
die ecce dyabolus uenit &
dicit ei; Veniamus quia
hora est; Et exeuntes per-
reuerunt ad predictu[m] mo-
nasterium. ubi ille presbi-
ter erat. et ingressi in eccle-
siam miserunt se in orati-
onem; Et exurgens ab o-
ratione frater ille respici-
ens non inuenit qui eum
adduxerat ibi; Et dixit;
ubi putas perrexit; Num
ad comune necessarium
properauit. Et cum diu
sustineret non uenit; Post
modum autem exiens
foras requirebat eum. &
cum non repperisset. dixit

ad fratres loci illius iter-
rogans eos; ubi est abbas
ille senex qui mecum in
ecclesia ingressus e[st]. Et
dicunt ei; Nlos nemine
uidimus alium. nisi te
tantum; Et cognouit ille
frater quia demon fuis-
set et dixit; Vide cu[m] qua
argucia dyabolus ciuit
me de cella mea; Sed ta-
men non me penitet. quia
ad bonum opus ueni
percipio corpus et san-
guinem xpisti et sic re-
uertar in cellam meam.
Et post factas missas
in ecclesia uolens reuer-
ti frater ille ad cellam
suam. tenuit eu[m] abbas
monasterij ipsius dicens;
Nisi refeceris nobiscum
non te dimittimus re-
uerti; Et cum p[re]cepisset
abum et ille surrexit
ut reuertetur in cellam
suam. ecce iterum dyabo-
lus uenit in similitu-
dine cuiusdam iuue-
nis secularis et cepit

161
eum respice re a sum-
mo capite usque ad pedes
et dicere; Ipse est iste; Non
est hic; Et cepit eum con-
siderare et dixit ei frater;
Quem sic respicias? Ille
ait; Puto non me cog-
noscas; Tamen post tan-
tum tempus quomodo
me habes cognoscere?
Ego sum uianus patris
tui filius illius; Quomodo
non est pater tuus sic
dictus et mater tua ta-
le nomen non habuit.
et soror tua non est sic
dicta et tu sic non uoca-
ris. et mancipia illa et
illa non sunt sic dicta.
Pater uero tua et soror
ante tres annos defun-
te sunt; Pater uero tu-
us modo defunctus est
et te fecit heredem di-
cens; Cui habeo dimit-
tere substantiam meam
nisi filio meo uiro sanc-
to qui reliquit seculum
et abiit post deum; Ip-
si dimitto omnia bona

mea; Modo autem qui
habet dominum et scit
ubi est dicat ut uenies
distrahatur et erogat ea
pauperibus pro anima
mea et sua; Et prexerunt
multi requirentes te et
minime inuenerunt; Ego
autem ueniens ex occa-
sione propter quoddam o-
pus hic cognoui te; Unde
ne facias moras sed ue-
ni et uende omnia et fac
secundum uoluntatem
patris tui; Respondens
frater ille dixit; Non ne-
cesse habeo uenire ad se-
culum; Dicit ei dyabolus;
Si non ueniens et depe-
nerit substantia illa in
conspectu dei tu ex inde
redes rationem; Ilud
enim mali tibi dico ut
uenias et erogas ea pau-
peribus et egenis quo-
modo bonus dispensa-
tor ut non a meretricibus
et male uiuentibus ex-
tugentur quod paupe-
ribus dimissum est. Aut

quid onerosum est ut ue
nias et facias elemosi
nas secundum uolunta
tem patris tui pro ani
ma tua. et reuertaris in
cellam tuam. Quid mi
ta. Suadens fratrem te
posuit in seculum. et ue
niens cum eo usq; ad ci
uitatem reliquit eum;
Uoluit autem frater ille
ingredi in domum patris
sui tamquam iam defunc
to eo et ecce ipse pater
eius uiuus egrediebatur.
et uidens eum non cog
nouit. et ait ad eum; Quis
es tu. Ille uero turbatus
nichil poterat responde
re; Et cepit eum iterans
uerbis pater eius inter
rogare unde esset; Tunc
confusus dixit. ei. Ego
sum filius tuus; Et ait;
ut quid reuersus es. Num
erubescens dicere quod
uerum erat dixit. Laetas
tua fecit me reuerti. quia
desiderabam te; Et re
mansit ibi; Et post aliquo

tum tempore poris incurrit
in fornicationem et mul
tis supplicijs afflictus
a patre suo. infelix ipse
non egit penitentiam.
sed remansit in seculo;
Itaque dico fratres quia
monachus nunquam
debet quamuis suauis
ab aliquo egredi de cel
la sua.

Dixit sancta synodus
de; Qui in seculo a
liqua crimina commiserit.
etiam nolentes mittun
tur in carcerem. et nos
propter peccata nostra re
digamus nosmetipsos
in custodiam ut uolun
taria mentis nostre ini
dicta futuras a nobis
penas amoueat; Sic
iunas non tibi uiuen
as occasionem dicens
quia exacerbatas in e
gritudinem incurrit. quo
niam et qui non ieiunant
similiter egritudines
incurrunt; Inchoasti
aliquid boni ne reuo

tens per impedimenta
 inimici. quoniam ipse
 inimicus per pacienciam
 tuam destruitur; Et enim
 qui nauigare ceperunt
 primo pedentes uela p
 sperum uentum inueni
 unt. postea autem con
 trarius eis uentus oc
 currit. sed naute no mox
 ppter incursum contra
 riu uenti. aut exonerat
 aut deserunt nauim. s;
 paululum sustinentes
 aut pugnantes aduer
 sus procellam. utrum
 rectum cursum inueni
 unt. ita ergo et nos co
 trarium spiritum icur
 rentes. crucem p uelo
 erigamus. et sine pe
 nculo seculi istius na
 uigium explicemus;

Dixit senex quia
 frater quidam a
 liquando stimulabat
 a cogitationibus suis
 per annos nouem. ita
 ut metu ipso desperet
 de salute sua. et ad uidi

cauit semet ipsum dices;
 Perdidit animam meam.
 et iam quia perdidit uadam
 ad seculum. Qui cum ab
 ier. uenit ei in uia uox
 dicens; Temptationes
 quas nouem annis sus
 tenuisti corone tue erunt
 nunc ergo reuertere in
 locum tuum. et subleua
 bo a te cogitationes ma
 las; unde cognoscitur
 quia non est bonum te
 sperare aliquem p hys
 que ei in cogitationem
 ueniunt; hec enim cogi
 tationes magis coronas
 nobis prouident. si be
 ne eas exierimus;

Pater quidam rep
 tatus a demone. p
 fectus est ad quendam
 senem dicens; Quia illi
 duo fratres simul sunt
 et male uiuunt; Cogno
 uit autem senex quia a
 demone illuderentur n
 mittens uocauit eos ad
 se; Et cum factum esset
 uespere posuit mattam

duobus illis fratribus
et cooperuit eos iuyno
stratu dicens, filij dei s̄
sancti; Dixit autem disci-
pulo suo hunc fratrem
claudere in cella seorsum.
ipse enim passionem quā
illis obiecit habet in se;

Fater quidam sti-
mulatus a fornicatione
et cepit decertare
et extendere abstinentiam
suam per quatuordecim
dies. et cogitationem
suam custodiens ne con-
senseret concupiscentie
sue; Postea autem ueni-
ens ad ecclesiam mani-
festauit uniuersae multi-
tudiui quod patiebatur.
et datum est mandatum.
et omnes affluerunt se-
pro eo ebdomada iugi-
ter una orantes domi-
num et quieuit stimu-
lus eius;

Dixit quidam frater
abbati ausenio; Ad-
facio quia affligit me
cogitatio mea dicens;

non possum ieiunare.
neque laborare. uel infir-
mos uisitare. quia et
hoc merces est; videns
autem senex dyabolicas
immersiones dicit ei; In-
de manduca. bibe et do-
mi tantum modo de cel-
la non creas. sciens quā
perseuerantia celle per-
ducit monachum in or-
dinem suum; Qui cum
fecisset tres dies cre-
diatus est. et inueni-
ens paucas palmas
scandit eas. et iterum
in crastino cepit flexā
facere ex hijs; Qui cū
esuriret. dixit intra se.
Ecce alie paucae sunt
palmule expleo eas
et manduco; Et cum
per expendisset eas dixit
iterum; Lego parū
et sic manduco; Et cū
legisset dixit; Dico a-
liquantos psalmos.
et iam securus man-
duco; Et iam ita pan-
latum proficiebat deo

163
cooperante donec ue-
niret ad ordinem su-
um; Et cum accepis-
set fiduciam aduersus
cogitationes malas
uit eas;

Dicebant de abba-
te theodero et
abbate lucio de nouo
alexandrie quia fece-
runt quinquaginta
annos seducentes a-
nimas suas et dicen-
tes; Transacta hęc
me ista migramus
hinc; Et iterum quędo
fiebat estus dicebat
quia transacto estuo
discedemus hinc; Et
sic fecerunt toto tem-
pore semper remi-
niscendi patres;

Venit abbas ma-
charius maior
ad abbatem antoni-
um in montem; Et
cum pulsaret ostium
occurrit ad eum et dix-
it ei; Tu quis es; Et
ille ait; Ego sum ma-

charius; Et claudens os-
tium introiit et dimisit
eum foris; Et cum iudis-
set postea pacenciam
eius aperuit ei; et gau-
dens dicebat ei; Multū
tempus est ex quo desi-
derabam audiens de te;
Et exhibens ei hospita-
litatem refecit eum; frat-
er enim fessus de multo la-
bore; vespere autē fac-
to infudit sibi abbas an-
tonius modicas palmas.
et dicit ei abbas macha-
rius; Da michi ut et ego
infundam quod operer;
Ille autem dixit ei; Non
habeo plus; Et faciens
fasciculum maiorem in-
fudit eum et sedentes
a sera et colloquentes
de utilitate animarum
faciebant flectam; et
ipsa flecta per fenestrā
descendebat in spelun-
cam; Et ingrediens ma-
ne sanctus antonius
iudit collectionem flec-
tarum abbatis macha-

in et ammiratus est et
osculatus manus eius
dicebat: Multa uirtus
de manibus istis egredi-

Abbas **A**mmon de loco nre
de uenit ad abbatem an-
tonium et dixit ei: Vide
o quia maiorem labore
ego quam tu sustineo.
et quomodo nomen tu-
um magnificatum est
in omnibus super me.
Et dixit ei abbas anto-
nius: Quoniam ego di-
ligo plus quam tu.

Narrauerunt aliqui
quia philosophi
quidam aliquando uo-
luerunt probare mona-
chos. et uenerit unus
monachus transiliens
stola inducus et bene-
uestitus. Et dixerunt ei
philosophi: Tu ueni huc.
Ite uero indignatus cum
iniurijs aggressus est e-
os et pertransiit. Et ue-
niens alter unus mona-
chus uir magnus libi

cus genere et ipsi dix-
erunt: Tu monache n-
male senex ueni huc.
Ite uero tursim uenit.
et ceperunt ei alapas
dare. ille uero conuertit
et aliam maxillam. Sta-
tim uero philosophi
surrexerunt et adora-
uerunt eum dicentes:
Vere ecce monachus.
Et fecerunt eum sede-
re in medio sui. et in-
rogauerunt eum dicit-
es: Quid est qd plus
facitis nobis in solitu-
dine ista? Ieiunatis?
nos ieiunamus; Lasi-
gatis corpora uestra.
et nos castigamus;
Sed quicquid facitis
et nos facimus; Quid
ergo plus facitis amo-
bis sedentes in heremis?
Respondit ei senex
graciam dei speramus
nos. et mentem nostram
custodimus. Et illi dix-
erunt ei: Nos hoc cus-
todire non possumus

Et edificati dimiserunt

Paisius ; cum ;
frater abbatis
pastoris habuit effectum
cum quodam monacho
extra cellam suam : ab
bas autem pastor nole
bat hoc. Qui consurgens
fugit ad abbatem am
moniam et dicit ei, frater
meus paisius habet cum
quibusdam affectum.
quod ego non libenter
fero ; Dicit ei abbas am
monas ; Abba pastor ad
huc mihi ; vade et sede
in cella tua et pone in
corde tuo quia iam an
num habeas in sepul

Fater. chio ;
interrogavit ab
batem agathonem di
cens ; Mandatum michi
uenit et est michi pug
na grauis in loco ubi
est ipsum mandatum ;
volo ergo propter ip
sum mandatum pgerre
illuc et pauisco bellum ;
Dicit ei sener ; Sic erat

agatho. implebat man
datum. et vincebat bellum ;

Dixit abbas bysanton
quia quadraginta
noctes ad numerum man
serunt inter spinas istas
et non dormierim ;

Dicebant de beate
memorie uirgine
sarra. quod supra alueni
fluminis seraginta an
nos habitauerit et num
quam inclinata est ut
flumen ipsum aspiceret ;

Venerunt quidam
fiatrum in heremo
ad senem quendam mag
num et dixerunt ei ; Quo
modo contentus es hic
abba. et sustines labore
hunc ; Et dixit eis sener ;
Totus labor temporis
mei. quem hic sustineo non
est idoneus comparari
ad unam diem tormen
torum que peccatoribus
in futuro seculo prepa

Fater interrogavit
senem quendam di

cens. Quid facio pater
quia nichil operor mo-
nachile. sed in negligē-
tia quadam sum man-
ducans. et bibens. et
dormiens. et insuper in
cogitationibus turpibus
et multa perturbatione
sum transiens ab opere
ad opus. a cogitationi-
bus ad cogitationes.
Dixit autem senex. Tu
sede in cella tua. et fac
quod potes sine ptur-
batione. Ita est enim pa-
rum quod tu modo fa-
cis. sicut quando abbas
antonius magna et plu-
rima in heremo facebat.
Credo enim in deo quia
quicumque sedet in cella
propter nomen eius et
custodit conscientiam
suam. inuenietur et ip-
se in antony loco.

Pater quidam in-
rogauit quendam
senem dicens. Si in ali-
quo loco nata michi fu-
erit tribulatio et nō

habuerō cui me com-
mittam et iudicem illi
passionem animi mei
quid facio. Dixit ei se-
nex. Credo in deo quia
mitteret gratiam suam.
et ipse est tibi consola-
tio si in ueritate roga-
ueris eum. Et addidit
senex dicens. Audiu-
enim quia in scythi ta-
le est factum aliquod.
erat enim ibi quidam
qui sustinebat temp-
tationes et nō habes
fiduciam in aliquo
confiteretur. parabat
a sero in elorem suum
ut discederet. Et ecce
in ipsa nocte apparuit
ei gratia dei in spene
uirginis et rogabat
eum dicens. Nūquā
uadas sed sede hie
nil enim mali fit ex
hys que audisti. Illi
credens uerbis eius
sedit et statim sanatus
est cor ipsius.
Dixit abbas pater.

de abbate iohanne bre
 uisatura quia rogaue
 rit deum et abstulerit
 omnes passiones et ef
 factus est securus & ue
 niens dixerit senu cuida;
 video me quietum et
 nullam habentem pug
 nam; Et dixit ei senex;
 vade roga deum ut in
 ueat in te moueri pug
 nam. quoniam pugna
 do proficit anima; Et
 cum redisset in eu pug
 na ulterius non orauit
 ut auferretur ab eo pug
 na. sed dicebat; Domi
 ne da michi tolerancia
 sustinendi has pugnas;

Dixit qui supra ab
 bas pastor quia
 abbas ysidorus pres
 biter de scithi allocu
 tus sit aliquando ple
 bem fratrum dicens;
 fratres nunquid no
 stro laborandum ueni
 mus in hoc loco. Et
 nunc uideo. quia nul
 lus hic labor est; Ego

igitur collecta plebe me
 a uado ubi est labor et
 ibi inuenio requiem;

Pater quidam inci
 dens in temptati
 onem. tribulando pdi
 dit regulam monachi;
 Et cum iterum uellet ob
 seruancie regulans sibi
 dare principia. a tribula
 tione impediabatur; Et
 dicebat in se ipso; Nō
 habeo me ita inuenire.
 sicut aliquando eram.
 Et deficiens animo. nō
 preualebat uel in choa
 re monachi opus; Veni
 ens autem ad quendam
 senem. narrauit ei que
 agebantur circa ipsum.
 Senex autem audiens
 ea de quibus afflige
 batur. adhibuit ei tale
 exemplum dicens; Ho
 mo quidam habuit pos
 sessionem et de negligē
 tia eius insentes redac
 ta est. et repleta est tubu
 lis et spinis; visum est
 autem ei postea ut erco

leiet eam. et dixit filio suo: Vade et purga agros possessionis illius; Et uenit filius eius ut purgaret; Qui cum resperisset uidit multitudinem tribulorum et spinarum increfcere. Et deficiens animo dixit in semetipsum; Quando habeo ego hec omnia eradicare et purgare? Et proiciens se in terram cepit dormire; hoc autem fecit multis diebus; Post hec uenit pater eius ut uideret quod fecerat. et inuenit eum nichil operatum: et dixit ei; Quare usque modo nichil fecisti; Et dixit iuuenis ille patri suo; Vox ut ueniebam operari pater cum uidissem multitudinem hanc tribulorum et spinarum reuocabar ab assumptione laboris et a tribulatione proiecibam me in terram et dormiebam. Tunc dicit ei pater su-

us; fili ad mensuram latitudinis qua iacens terram occupas per dies singulos operare. et ita paulatim proficiet optimum. et tu pusillanimus non efficiens; Ad cum audisset iuuenis fecit sic. et in paruo tempore purgata est et ex-culta possessio; Ita ergo et tu frater paulatim operare et non defici-es. et deus per gratiam suam restituet te itens proxi ordinis tuo; hoc audito frater ille abiit. et cum omni patientia sedens facebat sicut edoctus fuerat asene. Et sic inueniens requiem promouebatur per dominum christum;

Quendam senem rogabant fratres ut quiesceret a graui labore; Ille autem respondit; Credite michi o filii quia abraham penitebit cum uiderit

magna et preclara do-
na dei. cur non ampli-
us fuerit decertatus.

Dicebant patres;
Si tibi contingent
temptatio in loco in
quo habitas. non dese-
ras locum in tempore
temptationis. quia si
deserueris. quocumque
periereris ante te in-
uenies quod fugiebas.
S; patiens esto donec
temptatio transeat. ne
discessio tua alijs scan-
dalum faciat. ne forte
alijs qui circa ipsum lo-
cum habitant tribula-
tionem ingerat disces-
sio tua.

Dixit quidam se-
ner. Si occupaue-
rit te infirmitas cor-
poris. noli pusillani-
mis fieri quia si te do-
minus deus uult cor-
pore debilem fieri.
quis es tu ut moles-
te suscipias. Nonne
ipse pius cogitat

de omnibus. Numquid
sine ipso uiues. Paciē-
ter ergo fer et roga eū
ut donet tibi que expe-
diuntur. Hoc est ut qd
uoluntas ipsius est fa-
cias et sede cum pacien-
tia manducans quod
haves cum caritate.

Quidam uidens reli-
giosum quendam
portantem mortuum in
lecto. et dicit ei. Mortu-
os portas. vade uiuen-
tes porta.

Extra castrū rudol-
phi est quedam ab-
vacca que dolis uocat
super quandam ecclesie
calumpnam exterius ē
quedam ymago lapidea
sculpta ad honorem dei
genitricis marie ad quā
cum quedam paupercu-
la mulier ueniret oran-
di causa aderant ibi ma-
tris ecclesie duo brabant-
iones uituperantes mu-
lieri et blasphemabant
ymaginem. sustulit aut

unus eorum lapidem et proiecit in ymaginem et cum illo lapide percussit et contregit brachium dextrum ymagine pueri ihesu christi quod erat elevatum cum manu dextera quasi ad benedicendum sicut fit in huiusmodi sculpturis et cum manus illa lapidea fracta cecidisset in terram super petram exierunt gutte sanguinis a brachio lapideo fracto ac si esset a brachio hominis iuuentis et statim in illo loco et in illa hora ille qui in paruuli ymagine lapide misit exspiravit: alter vero cum vellet socum morientem inter brachia sua colligere ut ei aliquid preberet adiutoriū. statim arreptus est a demonio et in sequenti die defunctus est. et in eadem die sequenti cum multa turba conueniret. ut ymaginem et sanguinem fluxum uiderent. ipsis uidentibus ymago scilicet uestimenta

sua. scilicet ornatum qui circa eam erat lapideus et collum suum quod firmatum erat monili lapideo et pectus denudauit usque ad mammillas propter ignominiam et iniuriam sibi factam et paruulo. Ibidem quoque per certa tempora illuminatur. demoniaci curant. claudis quoque gressus reddit. et plurima ibi crebra fiunt miracula. De lapide etiam illo super quem sanguis ab archio lapideo fluxit fuerunt multa miracula. in quibus uisum sanguinem illi ab archio lapideo fluxisse oculis nostris. atque ymaginem ipsam denudatam et uestimentum suum quod prius erat tectissimum ualde et integrum uisum omnino scissum et reuulsum. per rea ymago que sicut omnes de partibus illis firmata esset. ipsi scilicet qui prius eandem ymaginem mistoriens uiderunt que prius erat ualde rubicunda et optime colorata modo statim tamquam exanguis omnino et multum pallida.

167
liber octauus;

Frater Incipit de nichil
quidam ad uideod fieri.

Interrogauit abbatem theodorum dicens. **Vix** aliquantibus diebus non manduco panem. Et dixit sener. Bene facis. Nam et ego sic feci. Et dixit ei frater. Ilolo portare modicum acer ad pistrinum. et facere inde farinam. Et dixit ei abbas theodorus. Jam si ad pistrinum uadis fac tibi panem. et quid opus est ista adiectio. **A**lius frater interrogauit eundem abbatem theodorum. et cepit loqui. et erquirebat de rebus quas nec dum fuerat operatus. Et dixit ei sener. Ad huc n' tibi nauum inuenisti. nec uasa tua in ea posuisti. nec nauigare cepisti. et iam in illam ciuitatem ubi disponis peruenisti. Cum ergo prius operatus fueris rem de qua michi assens. tunc eripsa re loquere. **A**udiuit aliquando iudex prouincie de abbate moyse. et per-

rexit in sacchi ut uideret eum. Et nunciauerunt quidam senu de aduentu eius. Et surrexit ut fugeret in paludem. Et occurrit ei ille iudex cum suis et interrogauit eum dicens. Dic nobis sener. ubi est cella abbatis moyse. Et dicit eis. Quid uultis eum inquirere. homo fatuus est. Et ueniens iudex ad ecclesiam. dixit clericis. Ego audiens de abbate moyse. ueni ut uiderem eum. et ecce occurrit nobis sener pergens in egyptum. et interrogauimus eum ubi esset cella abbatis moyse. et dixit nobis. Quid eum queritis. fatuus est. Audientes clerici. contristati sunt dicentes. qualis erat sener ille. qui hec de sancto homine loquutus est ad uos. Et illi dixerunt. Sener uetustissimis uestimentis utens longus et niger. Et illi dixerunt. Ipse est abbas moyse. et quia noluit uideri a uobis. Ideo hec uobis ipse

de se dicit. Et multum edi-
ficatus uider discessit.

Abbas neiteron maior
ambulabat in heremo cū
aliquo fratre. et uidentes
draconem fugierunt. Et
dicit ei frater ille. Et tu pa-
ter times. Respondens
senex dicit. Non timeo fili.
sed expedit quia draconē
fugi. quoniam non ha-
bui effugere spiritum ua-
ne glorie.

Frater quidam abstines
a cibis et non mandu-
cans panem uenit ad quē-
dam senem. Oportune
autem et illic etiam alij
superuenerunt peregrini.
Et fecit senex modicū
pulumētū propter eos.
Et cum sedissent mandu-
care. frater ille abstiniens
posuit sibi solum cicer infu-
sum et manducabat. Et
cum surrexissent a mensa.
tulit eum senex secrete et
dicit ei. frater si uenis ad
aliquem. non ostendas
illuc conuersationē tuam:

anushq' mil
Si autem conuersationē
tuam tenere uis. sede in
cella tua et nusquam ere-
as. Ille autem acquiescens
uerbis senis. factus est
communis uite in id quod
cum fratribus inuenisset.

Audiuit aliquando ab-
bas antonius de quo-
dam iuene monacho
quia signum quoddam
huiusmodi fecerat in uia
id est cum uidisset quosdam
senes iter agere et labo-
rantes in ambulando. o-
nagris iussit ut ueniret
et portarent eos. duce
peruenirent ad se. Illi autē
senes indicauerunt hec
abbati antonio. Dicit au-
tem abbas antonius. In-
detur michi monachus
iste similis esse uam omni-
te omnibus bonis de qua
incertum est an peruenire
possit ad portum. Et post
aliquantulum temporis
cepit abbas antonius sic-
re et trahere sibi capillos.
et lugere. Quod cum uidit

sent discipuli eius. dicunt
 ei. Quid plaras abba. Et
 respondit sener. Magna
 columpna ecclesie cecidit
 modo. Dicebat autem hoc
 de monacho iuvene illo.
 Et adiecit dicens. Venite
 et ambulare ad eum. et ui
 dete quod factum est. Per
 tulerunt ergo discipuli ei
 et inuenerunt monachū
 illum sedentem sup mat
 tam. et flentem peccatum
 quod fecerat. videns autē
 discipulos senis. ait eis. Di
 cite seni ut obsecret domi
 num et decem tantū dieū
 det michi inducias. et spe
 ro me satisfacturum ei. Quā
 intra quinqz dies defunc
 tus est.

Uenit aliquando iudex
 prouincie uidere alba
 tem symeonem. et ille tu
 lit lorū quo cingebatur.
 et ascendit in arborem pal
 me ut purgaret eam. Illi
 autē uenientes dixerūt
 ei. Vbi est sener. qui hic in
 solitudine habitat. Ille au

tem respondit. Non est soli
 tarius hic aliquis. Et cum
 hec dixisset. discessit iudex.

Alia iterum uice alius
 iudex uenit uidere eum
 et precedentiē clenci dire
 runt ei. Abba paratus esto.
 quia iudex audiens de te.
 uenit ut benedicatur a te.
 Et ille ait. Etiam ego me
 preparabo. Et cooperiens
 se sacco suo. et tollens in
 manu sua panem ⁊ caseū.
 sedit in ingressu celle sue.
 et cepit manducare. Venit
 ergo iudex cum officio suo.
 et uidentes eum spreuerūt
 dicentes. hic est monach⁹
 solitarius. de quo talia au
 diebamus. Et statim reces
 serunt. et reuersi sūt ad se.

Eulogius quidam nomi
 ne discipulus fuit iohā
 nis archiepiscopi qui eulo
 gius presbiter erat et ab
 stinens atqz ieiunans iu
 giter biduanas leuando
 aliquando etiam et usqz
 ad ebdomadam trahebat
 ieiunium. panem tantū

comedens modicum et sal.
et pro hoc laudabatur ab
omnibus. Qui uenit ad
abbatem iosep in loco qui
uocatur panefo. credens se
aliquam dunozem et con
tinenciam inuenire apud
eum. Et suscipiens eum
senex cum gaudio. quod
habuit fecit pro caritate
parari. Dixerunt autem
discipuli eulogy. Non co
medit presbiter nisi pa
nem et sal. Abbas autem
iosep tacitus manduca
bat. Qui cum fecissent tres
dies non audierunt eos
psallentes et orantes. De
cultum erat enim opus
illorum. Et exierunt nic
hil edificati. Deo autem
dispensante facta est cali
go. et errantes de uia reu
si sunt ad senem. et prius
quam pulsarent ostium
audierunt eos psallentes.
et cum exspectarent diu
ut audirent postea pulsa
uerunt. Et suscepit eos se
nex iterum cum gaudio.

hy autem qui cum eulogi
o erant propter caumatu
lerunt furisculam et dede
runt ei ut biberet. Erat au
tem aqua permixta de ma
ri et flumine. et non potu
it bibere. Qui cum hec in
animo suo cogitaret. cepit
rogare senem ut disceret
institutionem eius dicens.
Quid est hoc abba. quia
primum non psallebam
sed nunc cepistis postea
quam uos sumus egressi.
et quia aquam uolu bi
bere et inueni eam salta.
Dicit ei senex. frater aliq
fatuus per errorem misce
it aquam mannam. Eu
logius uero rogabat se
nem. uolens agnoscere
ueritatem. Et dixit ei se
nex. Paruus iste calix ad
uinum est. quod caritas
providet. hec est autem
aqua quam assidue fra
tres bibunt. Et hys uerbis
docuit eum habere dis
crecionem cotidiana
et absadit ab eo omnia

169
humanitas mouencia me-
tem eius; Et factus est con-
munis manducans de cete-
ro omnia que apposita fu-
issent ei; Didicit etiam ip-
se in secreto operari: et dix-
it seni; Pro certo in carita-
te sunt opera uestra;

Laudatus est quidam
frater a monachis apud
abbatem antonium; Ille
autem cum uenisset ad eum
temptauit si portaret in-
iuriam; Et cum cognouisset
quia non posset ferre;
dixit ei; Similis es domini
que a facie quidem orna-
ta est: de retro uero a latro-
nibus expoliata.

Dixit abbas cassianus
quia uenit frater qui-
dam ad abbatem serapi-
onem: et hortabatur eum
senex ut secundum morem
orationem faceret; Ille au-
tem dicens se peccatorem:
et ipsius monachi habitum
indignum non acquiesce-
bat; Voluit etiam pedes
eius lauare: et hincem ite-

rum uerbis usus nullate-
nus acquieuit; fecit autem
illum gustare: et cum gus-
taret. cepit senex in carita-
te mouere eum dicens; fi-
li si uis proficere: permane
in cella tua: et attende tibi
ipsi. et fac opera manuum
tuarum; Non enim tan-
tum tibi procedere expedit:
quantum sedere in cella tu-
a; Ille autem hec audiens
ita exacerbatus est: et uul-
tum mutauit: ut nec la-
tere posset senem; Dixit
ergo ei abbas serapion;
Usque modo dicebas pecca-
tor sum: et accusans te ip-
sum; tamquam indignus
sis uiuere etiam: et quia
te in caritate commonui:
ita exacerbari debuisti.

Si enim uis reuera humi-
lis esse: que tibi ab alio in-
ponuntur. disce uiriliter
portare. et non ociosa uer-
ba effundere tibi ipsi; hec
audiens frater: peniten-

Uoluit **E**tiam gessit;
Aliquando iudex pro-

uincie uidere abbatem pas-
torem: et non acquiesce-
bat seuer; Iudex autem te-
nuit filium sororis eius
uelut malefactorem: et
redegit eum in carcerem
dicens; Nisi uenerit seuer
et rogauerit pro eo: non
dimictam eum; Et uenit
mater pueri ad fratrem
suum abbatem pastorem:
et cepit plorare ad ostium
eius; Ille autem omnino
non dedit ei responsum;
Illa uero compulsa dolo-
re: increpabat eum dicens;
Si uiscera ferrea habes:
et nulla te compassio mo-
uet: flectat te saltem mi-
seratio sanguinis tui; Ille
autem mandauit ei; Pas-
tor filios non generauit;
Et ita discessit; Audiens au-
tem hec iudex: misit dicens;
Vel uerbo iubeat: et ego
eum dimitto; Gener autem
mandauit ei dicens; Ex-
amina causam secundum
leges: et si dignus est mor-
te moriatur; si autem non

est fac quomodo uis;

Venit in inicio conuer-
sionis sue abbas eua-
grus ad quendam senem.
et dicit ei; Dic michi ab-
ba sermonem quo saluus
fiam; Ille autem dixit ei;
Si uis saluari. quando
ad aliquem uadis: non
prius loquaris: antequam
ille te inquirat; Euagra-
us autem compunctus
in hoc sermone. peniten-
ciam egit in conspectu se-
nis: et lacrimis ei dicens;
Crede michi abba multos
codices legi: et nunquam
talem eruditionem inue-
ni; Et multum proficiens

Dixit abbas. erit.
Dagatho; Iracundus
si mortuum suscipit. non
placet deo propter iraci-
diam suam;

Superuenit quidam
uenacionem faciens
in silua agrestium ani-
malium: et uidit abba-
tem antonium gauden-
tem cum fratribus: et dixit

170
phicit ei; Volens autem
senex ostendere ei: quia o-
porteret aliquando condes-
cendere fratribus dicit ei;
Done sagittam in arcu
tuum et trahere; Et fecit
sic; Et dicit ei iterum; Tra-
he; Et traxit; Et rursus
dicit ei; Trahe ad huc et
marit; Et dicit ei uenator;
Si supra mensuram trare
ro frangitur arcus; Dicit
ei abbas antonius; Ita
est in opere dei; Si plus a
mensura tendimus: fra-
tres cito deficiunt; Expe-
dit ergo una et una hora
relaxare rigorem eorum;
hec audiens uenator co-
punctus est: et multum
proficiens in sermone se-
nis discessit; Et fratres
confirmati: reuersi sunt
ad locum suum;

Interrogauit abbas io-
seph. abbatem pastore
dicens; Dic michi quomo-
do monachus fiam; Et
dicit ei senex; Si uis requi-
em inuenire in hoc seculo

et in futuro. in omni causa
dic quis sum ego: et non
iudices quemquam;

Contigit aliquando fra-
tri congregacionis ab-
batis helye temptacio: et
expulsus inde. abiit in mo-
tem ad abbatem antoniu;
Et cum mansisset aliquan-
tum temporis apud eu:
remisit eum ad congrega-
cionem unde egerat; Illi
autem uidentes eum ite-
rum expulerunt: qui simi-
liter perrexit ad abbatem
antonium dicens; Nolu-
erunt me suscipere pater;
uisit ergo senex ad eos
dicens; Naui naufragi-
um perculit in pelago:
et perdidit onus quod
portauerat. et cum labo-
re uacua nauis perduc-
ta est ad terram; vos er-
go liberatam in terra na-
uim uultis submergere?
Illi autem cognoscentes
quia eum abbas antoni-
us remisit: statim recepe-
runt eum;

Aliquando in cellis festi-
uitate celebrata. edebat
fratres in ecclesia; Erat au-
tem ibi frater quidam.
qui dixit ministranti; E-
go non manduco coctum
aliquid sed sal; Et uoca-
uit minister alium fratrem
coram multitudine dicens;
Iste frater non comedit
coctum. affer ei sal; Et sur-
rent quidam senum et dir-
it ei; Expedierat tibi ho-
die in cella tua comedere
carnes: quam audire hanc
uocem coram tantis fratri-

Dixit abbas .bus.
pastor; doce cor tuum
seruare: que docet alios
lingua tua;

Dixit iterum quia homi-
nes ad loquendum p-
fecti uideri uolunt; et in
operando id quod loquun-
tur minores;

Venit aliquando ab-
bas adelfius qui fuit
episcopus nilopoleos: ad
abbatem sylor: in monte
abbatis antony; Et quan-

do discessurus erat: fecit
eum gustare mane: erat
enim ieiunium; Et cum
ponerent mensam: ecce
fratres pullauerunt; Dix-
it autem senex discipu-
lo suo; Da eis modicas
et pullas: quia de labo-
re sunt; Et dicit ei ab-
bas adelfius; Dimitte
interim: ne dicat abbas
sylor mane comedit;
Et intendit in eum se-
nex. et dicit fratri; Vade
tu da eis; Cum ergo in-
dissent pulces: dixerunt;
Ne peregrinos aliquos
habetis. Putas ne et
senex uobiscum come-
dit? Et dixit frater: etiam;
Ceperunt ergo contul-
tan et dicere; Ignoscat
nobis deus: quia senex
permisit ista horam
ducare; Aut nescias quod
plurimos dies labora-
turus est; Audiens hoc
episcopus cepit coram
senex penitentiam age-
re dicens; Ignosce mihi

171
hi abba: quia ego qui
dem humanum aliquid
cogitavi: tu autem quod
dei est fecisti; Et dixit
ei abbas sisois; Nisi de
us glorificauerit homi
nem: gloria hominis
nunquam stat; **Incipit
venemine uoicare lib. ix.**

Quidam frater pecca
uerat: et iussit eum
presbiter exire de ecclesi
a; surrexit autem abbas
bessanon: et exiit cum
eo dicens; Et ego pecca
tor sum:

Venit abbas ysaac de
thebaida in congre
gationem fratrum: et
iudic quendam de fra
tribus culpabilem: et
adiudicauit eum; Cum
autem exisset ad here
mum: uenit angelus
domini et stetit ante
ostium celle eius dicens;
Non te dimitto intrare;
Me autem rogabat di
cens; Que est causa; Et
respondens angelus

dixit; Deus me misit ut
dicerem tibi; Vbi iubes
ut mittam illum fratrem
culpabilem; quem ad
dimisti; Et statim abbas
ysaac penitentiam egit
dicens; Peccaui: ignosce
michi; Et dixit angelus;
Surge: ignouit tibi deus;
sed custodi de cetero ne
adiudices quemquam:
prius quam deus adiu
dicet eum;

Pater aliquando
in sacchi inuentus
est culpabilis: et fecerunt
seniores conuentum:
et miserunt ad abbate
moysen ut ueniret: ille
autem uenire noluit;
Et misit ad eum presbi
ter dicens; Veni: quia
plebs fratrum te expec
tat; Ille surgens uenit:
collens autem sportam
uetustam: impleuit eam
harena et portauit; Illi
autem erierunt obuiam
ei dicentes; quid est hoc
pater; Dixit autem eis

senex; Peccata mea sunt
post me currenčia: et nō
iudeo ea. et ueni ego ho-
die aliena iudicare pec-
cata; Illi autem audien-
tes: nichil loqui sunt
fratri: sed igno. uerūt
Interrogauit . . . ei;
quidam frater abba-
tem pastorem dicens;
Si uidero culpā fratris
mei: bonum est celare
eam; Dicit ei senex; Qua-
cumq; hora tegimus p-
cata fratris nostri: tegit
etiam deus nostra; Et
quacumq; hora prodi-
derimus culpas fratru:
et deus nostras simili-
ter proder;

Offendit aliquando
frater in congregati-
one: erat autem in ipsis
locis quidam solitari-
us: qui iam longo te-
pore foris non exiebat;
Veniens autem abbas
de congregacione illa
ad eum: indicauit ei
de fratre illo qui offen-

derat; Et ille dixit; Ex-
pellite eum; Expulsus
autem frater de con-
gregacione: abiit et
misit se in fossatum et
flebat ibi; Contigit au-
tem ut alij fratres eun-
tes ad abbatem pasto-
rem: uiderunt eum in
fossato plorantem; Qui
descendentes ad eum:
in uenerunt eum in
magno dolore consti-
tutum; Et rogauerunt
eum ut iret ad senem
illum solitarium: et
non acquieuit dicens;
In loco hoc moror ego;
Venientes autē fratres
ad abbatem pastorem:
narrauerunt ei de eo;
Et rogauit eos: ut iret
ad eum dicentes; Ab-
bas pastor uocat te ad
se; Quod cum ei dis-
sente: perrexit ad eum;
Et uidens eum senex
afflictum surrexit: et
osculatus est eum et
aggaudens ei: roga-

172
ut ut sumeret cibum;
Vixit autem abbas pas-
tor unum de fratribus suis
ad illum solitatum dicens;
Audiens de te multi ani-
mi sunt: quod te desidero
videre: et pro pignora
amborum non potui
nos invicem videre; Mo-
do ergo deo volente et
occasione facta: fatiga-
te usque huc. ut nos vide-
re possimus; Erat enim
non egrediens de sua cella.
qui cum audisset dice-
bat: Nisi deus inspirass-
set illi de me: non mi-
sisset ad me; Et surgens
venit ad eum; Et salu-
tantes se invicem cum
gaudio sederunt; Dixit
autem ei abbas pastor;
Duo homines erant in
uno loco. et ambo habe-
bant mortuos suos; Re-
liquit autem unus mor-
tuum suum: et iit plo-
rare illius alterius; Au-
diens hoc autem senex
compunctus est in ser-

mone eius: et recordatus
est quod fecerat et dixit;
Abbas pastor: sursum in
celo: ego autem deorsum
in terra;

Factus est aliquando
conventus in sacris:
et loquebantur fratres
de quodam fratre culpa-
bili; Abbas autem prior
tacebat; Postea autem
surgens egressus est: et
collens saccum implevit
eum arena et portavit
in humeris suis; Et mit-
tens in sporcellam modi-
cum de eadem arena por-
tabat etiam et ipsam in-
ante; Interrogatus au-
tem a patribus quid hoc
esset: ille respondit; Sac-
cus iste qui multam ha-
renam habet mea pecca-
ta sunt: et quia multa
sunt posui ea supra dor-
sum meum. ne doleam
pro ipsis et plorem: ista
autem arena modica
peccata sunt istius fra-
tris. et sunt ante faciem

meam: et in ipsis exerce
or iudicans fratrem; Ad
non oportet ita fieri: sed
mea potius peccata ante
me esse debent. et de ipsis
cogitare. et rogare deum
ut ignoscat michi; Audi
entes autem patres. dice
runt: Vere: hec est uia sa

Ad quem ^{quidam} lucis,
dam solitarium uenit
presbiter cuiusdam basi
lice: ut consecraret ei ob
lacionem ad comunican
dum; Veniens autem q
dam ad ipsum solitariu:
accusauit apud eumdem
presbiterum: qui cum ex
consuetudine iterum ue
nisset ad eum. ut conse
craret oblacionem: sca
dalizatus est ille solita
rius. et non aparuit ei;
Presbiter autem hoc ui
so. discessit; Et ecce uox
facta est ad solitarium
dicens; Tulerunt sibi ho
mines iudicium meum;
Et factus est uelut in ex
cessu mentis. et uidebat

quasi puteum aureum
et situlam auream. et fu
nem aureum. et aquam
ualde bonam; Videbat
autem et quendam lep
sum haurentem et resu
dentem in uas. et cupi
ebat bibere. et non bibe
bat: propter quod lepro
sus erat ille qui haure
bat; Et ecce uox ad eum
iterum dicens; Cur non
bibis ex aqua hac. qua
causam habet qui implet.
Implet enim solummo
do et infundit in uas;
Iuse autem reuersus so
litarium: et considerans
uirtutem uisionis: no
cauit presbiterum. et fe
cit sicut prius sanctifica
re sibi oblacionem;

Fuerunt duo fratres
magne uite in cog
gacione: et meruerunt
singuli uidere gratiam
dei in alterutrum; fac
tum est autem ut aliqu
do unus ex eis ingrede
retur in sexta fena cerna

173
congregacionem: et uideret aliquem mane comedentem. et dixit ei: hac hora manducas i sexta fena; Tantum ei dixit; Die autem sequenti facta est celebratio missarum secundum consuetudinem: et ingressi ecclesiam intuens frater eius uidit gratiam que ei data fuerat discessisse ab eo: et contristatus est; Qui cum uenissent in cellam. dixit ei: Quid festi frater quia non uidi sic pridem gratiam dei in te. Ille autem respondens dixit: Ego neq in actu neq in cogitationibus conscius michi sum alicuius mali; Dixit ei frater eius: Nec sermonem aliquem otiosum loquutus es. Et recordatus est dixit ei: Etiamesterno die uidi quemdam mane comedentem et dixit ei: hac hora comedis in sexta fena; hoc e

peccatum meum; Sed labora mecum duas ebdomadas. et rogemus dominum ut michi ignoscat; Et fecerunt ita; Et post duas ebdomadas. uidit frater gratiam dei iterum uenientem supra fratrem suum et consolati sunt: deo qui solus bonus est gratiam referentes;

Uir quidam sanctus cum uidisset quendam peccantem. fleuit amare. et dixit: Iste hodie: ego cras; Verumptamen qualiter uis peccet aliquis ante te ipsum. non iudices eum: sed iudica magis te esse peccatorem; quam illum;

Dixit senex: Non iudices fornicatorem. si castus es tu; quia similiter legem preuancas; Et enim qui dicit non fornicabis: dicit etiam non

Incipit de **I**udices; **P**atres quidam **discōe**
lib. x.

uenerunt ad abbatem
antonium ut nunciaret
ei phantasias quas uide-
bant: et cognoscerent
ab eo utrum uere essent.
an a demonibus illude-
rentur; habebant autem
asinum secum: et mor-
tuus est in uia; Cum
autem uenissent ad se-
nem. preuenit eos dicens:
Quomodo mortuus est
ille asinus in uia; Dicunt
ei; Unde scis pater? Et
ille dicit; Demones mihi
ostenderunt; Et dicunt
ei; Et nos propterea ue-
nimus interrogare te:
quia uidimus phanta-
sias; Et plerumque fiunt
in uentate: ne forte erre-
mus; Et satisfecit eis se-
nex sumpto exemplo de
asino. ostendens quia
a demonibus ista sunt;
rater dicit abbati an-
tonio; Ora pro me; Et
respondit ei senex; Nec e-
go tui misereor nec deus;
nisi pro te ipso sollicitus

fuens: et poposcens a deo;

Dicebant de abbate
Agathone, quia abi-
erunt quidam ad eum:
quia magne discretions
uir esset audientes et
uolentes eum probare
si irasceretur: dicunt ei;
Tu es Agathon: Audiu-
mus a te quod fornicator
es et superbus; Et ille
respondit; Etiam sic est:
Et dixerunt; Tu es aga-
thon uerbosus et denac-
tor; Et respondit; Ego
sum; Dicunt ei iterum;
Tu es Agathon hereticus.
Et respondit non sum
hereticus; Et rogauerunt
eum dicentes; Dic no-
bis. cur tanta dicentibus
nobis inuictam tuam
patienter tuleris; hunc
autem sermonem qua-
diximus tibi hereticus
es non sustulisti; Et ille
respondens dixit eis;
Ma prima michi asinob:
utilitas enim animi
mee est; Quod autem

dimittis me hereticum esse.
non acquiesci. quia sepa-
ratio est a deo. et non op-
to separari a deo. Illi au-
tem audientes ammira-
ti sunt de discretione
eius: et edificati disces-

Idem abbas agathon cum fac-
tus fuisset conventus
pro quadam causa in sa-
cra: et fuisset causa ipsa
ordinata: postea uenit
et dicit eis: Non bene
ordinastis causam: Illi
autem dixerunt ei: Tu
qui es qui uel loquens.

Venerunt aliquando
tres senes ad abba-
tem achillem: et unus
habebat opinionem ma-
lam: Dixit autem unus
de senibus ei: Abba fac
michi unam sagemam
ad piscandum: Et ille

dixit: Non facio: Et alius
dixit: fac nobis ut habe-
amus memoriam tuam in
monasterio nostro: Et ille
respondit: Non michi
uacat: Dicit ei tertius
qui habebat opinionem
malam: michi fac sage-
nam abba: ut habeam
de manibus tuis bene-
dictionem: Et ille statim
respondit ei: Ego tibi
faciam: Dixerunt autem
ei duo priores secrete: quibus
non acquiescebat:
Quomodo sic quia no-
bis rogantibus noluis-
ti facere: et huic dixisti
ego tibi facio: Respon-
dit eis senex: vobis ideo
dixi non facio quia nec
michi uacat: et non con-
tristabimini: huic autem
si non fecero dicturus est.
quia de opinione mea
que mala est audiuit
senex: ideo noluit michi
facere sagemam. et statim
incidimus funem. sed
erexi animum eius. ne

non dicitur

5.

usticia absorberetur hu
Dicebat . iusmodi;
De quodam sene qui
a fecerit quinquaginta
annos . neq; panem co
medens . neq; aquam bi
bens; Et dicebat quia ex
tinxit fornicationem: et
auariciam . et uanā glo
riam; Et quia abbas a
braham audiens quod
hec dixisset . uenit ad eū
et dixit ei; Tu dixisti hūc
sermonem . Ille respōdit;
Etiam; Et dixit abbas
abraham; Ecce intras
in cellam tuam et inue
nis super mattam tuā
mulierem: potes non
cogitare quia mulier ē.
Et dixit; Non . sed repug
no cogitationi mee . ut
non tangam mulierem
illam; Dicit ei abbas a
braham; Ecce igitur nō
occidisti fornicationem:
quia uiuit passio ipsa:
sed alligata est; Iterum
si ambulas in uia: et ui
des lapides et testas ua

forum . et inter ipsas ia
cet aurum . potes inēte
tua aurum quod uide
ris uelut lapides repu
tare? Et respondit; Nō .
sed resisto cogitationi
mee . ne colligam illud:
Et dixit ei abbas abra
ham; Ecce ergo uiuit
passio . sed alligata est;
Et dicit ei iterum abbas
abraham; Si audiens
de duobus fratribus qd
unus diligit te . et bona
de te loquitur: alius
autem odit et detrahit
tibi: et uenerunt ad te:
utrosq; equaliter susci
pies? Et dixit; Non . sed
extorqueo animo meo:
ut similiter bene faciā
ei qui me odit: sicut illi
qui diligit me; Et dicit
ei abbas abraham; ui
uunt ego passionēs:
sed tantūmodo asant
tis uinis quodāmodo
religantur;

Narrauit quidam pa
trum . quia sene erat

quis erat in cella studio
 se laborans: et uestiebatur
 matta; cum cum per
 renisset ad abbatem am
 monam: uidit eum ab
 bas ammona utentem
 matta: et dixit ei; hoc
 tibi nichil prodest; Et
 dixit ei ille senex; Tres
 cogitationes michi mo
 leste sunt: una que me
 compellit ut alicubi in
 heremū recedam. alia
 ut peregrina petam. u
 bi me nemo cognoscat:
 terna ut in cludam me
 in cella. ut nullum ui
 deam et post biduum
 comedam; Dicit ei ab
 bas ammonas; Nichil
 tibi ex hys tribus expe
 dit facere. sed magis se
 de in cella tua et come
 de parum cotidie: habēs
 semper in corde tuo pu
 blicam illius qui in e
 uangelio legitur ser
 monē: et ita potens sal

Quando
Ueniente aliquando

abbate effrem. una prosti
 tuta. ex immisione cuius
 dam cepit ei blandiri. cu
 piens si posset eum ad tur
 pem coniunctionem ieli
 nare: uel si hoc non poss;
 saltem ad iracundiam p
 uocaret: quoniam nunq;
 eum uidit aliquis irascē
 tem. uel litigantem; Ipse
 autem dixit ad eam; Se
 quere me; Cum uenisset
 autem in loco populoso
 dicit ei; Veni huc. sicut
 uoluisti: commisceor tecū;
 Illa autem uidens mul
 titudinem. dicit ei; Quo
 modo possumus hic hoc
 facere: in tanta multitu
 dine hic astancium; Con
 fundimur enim; Ipse au
 tem dixit ei; Si homines
 erubescis. quanto magis
 debes erubescere deum:
 qui reuelat occulta tene
 brarum; Illa autem con
 fusa atq; confutata: recessit
 absq; opere uoluptatis

Uenerunt
Ueniente aliquando ad abba

tem zenonem quidam
fratrum et interrogaue-
runt eum dicentes; Quid
est illud quod scriptum
est in libro iob. nec celum
mundum esse in consp-
ctu dei. Respondens au-
tem senex dixit; Relique-
runt fratres peccata su-
a: et celestia scrutantur;
hec autem est interpre-
tatio sermonis quem re-
quisistis. ut quoniam solus
deus est mundus. dictum
sit neque celum mundum
in conspectu eius esse;

Dixit abbas theodo-
rus; Si habes ami-
cicias cum aliquo. et
contigerit eum in temp-
tationem fornicatio-
nis incurrere: si potes
da manum ei. et trahere
eum sursum; Si autem
in errore aliquo fidei in-
current. et non tibi ac-
quiescat reuerenti: cito in-
cide amicitias eius ab-
ste: ne forte remorans
trahans cum eo in profundum;

Dicebant de abbate
iohanne breui fra-
tura: quia dixerit ali-
quando fratri suo ma-
iori; Volebam esse secu-
rus sicut angeli sunt
securi. nichil operantes.
sed sine intermissione
seruientes deo; Et mox
spohans se quo uestitus
erat abiit in heremum.
et facta ibi hebdomada
una: reuersus est ad
fratrem suum; Et dum
pulsaret hostium. res-
pondit ei: antequam
aperiret dicens; Quis
es tu? Et respondit di-
cens; Ego sum iohan-
nes; Et respondens fra-
ter eius dixit; Iohannes
angelus factus est et
ultra inter homines non
est; Ille autem pulsa-
bat dicens; Ego sum;
Et non aperuit ei. sed
dimisit eum usque mane
affligi; Postea aperiens
dixit ei; Si homo es: o-
pus habes iterum op-

ram ut uiuas; Si autem angelus es. quid queris intrare in cellam; Et ille penitenciam agens dixit; Ignosce michi frater quia peccaui;

Vixit abbas pastor. Veni aliquando in hecleos inferoem ad abbatem ioseph habebat in monasterio suo arborem sycomorum pulchram nimis; Et dicebat michi; A mane uade collige tibi et manduca; Erat autem sexta feria; Ego autem non comedi propter ieiunium; et rogaui eum dicens; Dic michi propter dominum rationem huius rei; quia dicebas michi uade manduca; Ego autem propter ieiunium non abij. sed erubescibam quia mandatum tuum non feceram; cogitans quia sine ratione hec michi non pre-

ceperas; Ille autem respondit; Patres seniores non loquuntur ab initio fratribus recta; sed magis distorta; Et si uiderint quia ea que torra sunt faciunt; iam eis non loquuntur nisi quod expedit. agnoscentes quoniam in omnibus obediens sunt;

Narrauerunt de abbate nystira. qui fuit discipulus abbatis siluani. quia cum sederet in cella sua in monte syna medio ceter gubernabat uitam suam. de his que erant necessaria corpori; Quando autem factus est episcopus in pharan. multum coarctabat animam suam induriciam continentie; Et dicit ei discipulus suus; Abba quando eramus in heremo. non te ita cruciabas; Et dicit ei senex; fili illic solitudo erat. et quies. et paup-

tas. et propterea uolebā
gubernare corpusculum
meum ne infirmaretur.
et querebam quod non
habebam; Hunc autem
hic seculum est et occasi
ones sunt eridende plu
rime: et si in infirmitate
incurrero: sunt hic qui
succurrant ne perdam
propositum monachi;

Pater interrogauit
abbatem pastorem
dicens; Perturbatio mie
hi fit. et uolo derelinq̄
re locum istum; Et dixit
ei senex; Pro qua causa?
Et ille dixit; Quia audi
o uerba de quodam fra
tre: que me non edificāt;
Et dixit ei senex; Non s̄
uera que audisti; Et ille
dixit; Etiam pater uerū
est; Nam frater qui dixit
michi fidelis est; Et res
pondit senex et dixit ei;
Non est fidelis qui dixit
tibi; Nam si esset fidelis:
nequaquam tibi diceret
taliam; Deus enim audi

ens uoces sodomorum
non credidit. nisi descē
deret et uideret oculis
suis; Et ille dixit; Ego
uidi oculis meis; Hec
audiens senex respexit
in terram. et tenuit pau
uam festucam. et dixit
ei; Quid est hoc; Et
ille respondit; festuca
est; Et iterum ince
dit senex in tectum cel
lule. et dixit ei; Quid
est hoc? Et ille dixit;
Materies maior que
portat tectum; Et di
xit ei senex; Pone i cor
de tuo quia peccata tu
a sic sunt sicut trabes
hec: illius autem fra
tris de quo loqueris.
uelut hec parua festu
ca; Audiens autem ab
bas hysois hunc ser
monem: ammiratus
est et dixit; In quo re
beatum faciam abba
pastor: Verumptamen
uelut preciosus lapis:
ita uerba tua gratia

gloria plena sunt;
Habuit quidam frater
 aliquando de monas-
 terio abbatis pastoris
 peregre: et applicuit ad
 quendam solitarium;
 Erat autem ille cum om-
 nibus habens caritatem:
 et multa ueniebant ad
 eum; Nunciavit autem
 ei frater ille quedam
 de abbate pastore; Qui
 audiens uirtutes ani-
 mi eius: desiderabat
 uidere eum; Cum autem
 reuersus fuisset ille fra-
 ter in egyptum post a-
 liquantum temporis.
 surgens supradictus
 solitarius. uenit de pe-
 grinis ad eundem fra-
 trem in egyptum. qui
 prius applicuerat apud
 ipsum; Querat enim
 ei ubi maneret; Videns
 autem eum ille mira-
 tus est. et ualde gauisus.
 dicit autem ei ille soli-
 tarius; Ostende carita-
 tem quam habes in me.

et duc me ad abbatem
 pastorem; Et collens eu-
 duxit ad senem: et nunci-
 auit ei de eo dicens; Qui
 a magnus homo est. et
 multam caritatem habes.
 et honorem plurimum
 in prouincia sua: uenit
 desiderans te uidere; Sus-
 cepit ergo eum cum gra-
 tulatione senex: et salu-
 tantes se inuicem resede-
 runt; Cepit autem loqui
 peregrinus ille frater de
 scripturis sanctis. et de
 rebus spiritualibus; Ab-
 bas autem pastor auer-
 tit faciem suam. et non
 dedit ei responsum; Vi-
 dens autem ille. quia non
 loqueretur cum eo. con-
 tristatus est: et dicit illi
 fratri qui eum adduxer-
 rat; In uanum iter istud
 assumpsi: ueni enim ad
 senem. et ecce nec loqui
 michi dignatur; Intra-
 uit autem frater ad ab-
 batem pastorem: et dicit
 ei; Abba propter te uenit

magnus hic uir. habens
tantam gloriam in loco
suo: quare non locutus
es cum eo. Respondit ei
senex; Ille de sursum est
et de celestibus loquitur:
ego autem deorsum sum
et de terrenis loquor; Si
ergo michi locutus fuis-
set de passionibus ani-
me: ego utique responde-
rem ei; Si autem de spi-
ritualibus. ego hec igno-
ro; Eriens ergo frater. dix-
it illi; Senex non cito de-
scripturis inquit: sed
si quis ei loquitur de pas-
sionibus anime: respō-
det ei; Tunc ille cōpūc-
tus intrauit ad senem;
et dixit ei; Quid faciam
abba: quia passionēs a-
nime mee dominantur
mei. Et intuitus eum se-
nex: cum gaudio dixit
ei; Modo bene uenisti;
Hunc aperiens os meū
de hys: impleo illud bo-
nis. Ille autem ualde e-
dificatus dicebat; Vere

hec est uia caritatis. Et
gracias agens deo: qui
a tam sanctum uirum
uidere meruit. reuersus
est in regionem suam;

Frater interrogauit
abbatem pastorem
dicens; Feci peccatum
grande. et uolo tunc
penitere; Dixit autem
ei abbas pastor; Multum
est; Et dixit frater; Iubes
unum annum; Et dixit
iterum senex; Multum ē;
Qui autem presentes
erant dicebant; Vis usque
ad quadraginta dies;
Senex iterum dixit; quul-
tum est; Et adiecit dices;
Ego puto quia si ex toto
corde homo penitenti-
am habuerit: et nō ap-
posuerit facere iterum
unde peniteat. etiam
triduam penitenti-
am suscipiat deus;

Frater quidam inter-
rogauit abbatem
pastorem dicens; Quid
est quod scriptum est

qui irascitur fratri suo si-
 ne causa. Et ille respon-
 dit; Ex omni re qua te
 gravare uoluerit frater
 tuus: si irascens aduer-
 sus eum donec oculum
 tuum dextrum eicias. &
 aut proicias. sine causa
 irascens ei; Si autem a-
 liquis uoluerit te sepa-
 rare a deo: propter hoc
 irascere;

Item frater quidam in-
 terrogauit eum dicens;
 dimissa est michi here-
 ditas: quid facio de ea;
 Dicit ei abbas pastor;
 uade: et post tres dies
 ueni. et dico tibi; venit
 autem sicut prefiniuit;
 et dixit ei senex; Quid ti-
 bi habeo dicere frater;
 Si dixeris tibi da eam
 ecclesie: illi sibi faciunt
 conuiuia ex ea; Si autem
 dixeris da eam parenti-
 bus tuis: non est tibi
 merces; Si uero dicam
 da eam pauperibus se-
 curus eris; Quicquid

ergo uis uade fac. ego cau-
 sam non habeo;

Interrogauit abraham
 qui erat abbas agatho-
 nis discipulus: abbatem
 pastorem dicens; Quare
 sic me demones impug-
 nant; Et dicit ei abbas
 pastor; Te impugnat de-
 mones: non pugnant
 nobiscum demones.
 Quando autem uolun-
 tates nostras facimus:
 demones facte sunt: et
 hec sunt que tribulant
 nos. ut faciamus eas;
 Si autem uis scire quales
 sunt cum quibus demo-
 nes pugnant: cum ab-
 bate moysse et similibus

Frater quidam eius;
 interrogauit abbatem
 pammonem dicens; Uir
 me prohibet spiritus q
 quiddam facere bonum
 proximis; Dicit ei senex;
 Non sic loquans: alioquin
 deum mendacem facies;
 sed dic magis omnino
 misericordiam facere uo-

lo: Preueniens enim deus
dixit; Dedi uobis potesta-
tem calcandi super serpen-
tes et scorpiones. et sup-
omnem uirtutem inimi-
ci; Cur ergo immundos
spiritus non conculcas;

Frater dixit abbati sylor;
Quare anime non rece-
dunt passionēs. Et dixit
ei senex; Quia uasa carū
dem passionum intra te
sunt; sed da eis pignus
suum et discedunt;

Venit quidam frater
ad abbatem siluanū
in montem syna; et uidit
fratres operantes et dixit
sem; Nolite operari cibū
qui perit; mana enim op-
timam partem elegit; Et
dixit senex discipulo suo;
Voca zachariam. et mit-
te istum fratrem in cellā
ubi nichil est; Et cū facta
fuisset hora nona inten-
debat ad ostium si mit-
terent et uocarent eum
ad manducandum; Et
cum nemo loqueretur

ei; surgens uenit ad se-
nem et dicit ei abba ho-
die fratres non comede-
runt; Et dixit senex; En-
am iam comederunt;
Et dixit ei frater ille; Et
quare me non uocasti;
Et respondit senex; Tu
homo spiritualis es et
non indiges hoc cibo.
nos autem carnales su-
mus. et uolentes man-
ducare. propterea ope-
ramur manibus nos-
tris; Tu uero bonam
partem elegisti legens
totam diem. et uolens
sumere carnalem cibū;
Qui cum hec audisset
prostravit se ad penitē-
tiam dicens; Ignosce
michi abba; Et dixit
ei senex; Puto omnino
opus habet mana mar-
tham. per martham e-
nim maria laudatur;
Dixit sancta sinclerē.
Bonum est quidem
non uasa; Si autem ue-
nit. nec spacium ui-

179
us diei huic passioni cō
cessum est; Dixit enim:
Non occidat sol super
iracondiā uestram; Tu
autem exsp̄ ectans do
nec uite tue tempus oc
cidat. nescis dicere; suf
ficiat diei malicia sua;
Anare odio habes ho
minem qui te nocuit.
Non est ipse qui te no
cuit. sed dyabolus; Odi
te ergo debes eguitudi
nem non egrotum;

Venit aliquando mo
nachus quidam ab ur
be roma qui in palacio
magnum locum habu
it. et habitabat in sci
thi in uicinitate ecclesi
e; habebat autem secū
unum seruum qui mi
nistrabat ei; videns au
tem presbiter ecclesie
infirmiorem eius. et
cognoscens quia de deli
ctis esset uir ille. ex eo
quod ei donabat deus
uel quod intrabat in
ecclesiam transmute

bat ei; Qui cum fecisset
uiginti quinq; annos
in scithi factus est uir cō
templator preuidens ⁊
nominatus; Audiens
autem quidam de mag
nis monachis egyptiis
opinionem eius uenit
uidere eum. sperans con
uersationem corporalem
plus apud eum arduam
inuenire; Qui cum in
trasset salutauit eum. ⁊
facientes oracionem se
derunt; Videns autem
egyptius mollibus ues
titum rebus. et mactam
de papiro. et pelle strata
sub ipso. et modicum ca
pitale sub capite eius.
sed et pedes mundos ha
bentem cum caligulis.
scandalizatus est intra
se de eo. quia in loco illo
non erat consuetudo tali
ter conuersandi. sed ma
gis duram abstinenciā
habere consueuerant;
Sener autem ille roma
nus habens contēpla

siue preuidencie gratiam
intellexit quia scandaliza
tus fuerat egyptius mo
nachus in eo. et dicit mi
nistro suo; Fac nobis ho
die propter abbatem qui
uenit bonam diem; Et
corit parua olera que ha
bebat; Et surgentes ho
ra competentia comederunt;
habuit ipse etiam et mo
dicum uini propter infir
mitatem suam. et illud
biberunt; Et cum factum
fuisset uespere dixerunt
duodecim psalmos. et
dormierunt; Similiter
autem et nocte; Et sur
gens mane egyptius di
cit; Ora pro me. Et egres
sus non edificatus in eo;
Et cum paululum disces
sisset uolens eum sanare mi
sit post illum et reuoca
uit eum; Et cum uenisset
cum gaudio iterum susce
pit eum; Et interrogauit
eum dicens; Ex qua pro
uincia es? Et ille dixit;

Egyptius sum; Et dixit
ei; Cuius ciuitatis? Et
respondit; Ego omnino
non fui in ciuitate nec
habitaui aliquando
in ciuitate; sed in agro
eram; Et dicit ei; Ergo
antequam monachus
esses quid operabaris
in possessione qua ma
nebas? Et respondit;
Custos eram agrorum;
Et dixit illi; ubi dormi
ebas? Respondit; In a
gro; Et dixit; habebas
aliquod stratum? Et
respondit; Ego in agro
unde potui habere stra
menta in quibus dor
mirem; Et dixit; Et quo
modo dormiebas? Res
pondit; In terra nuda;
Et dixit; Quid mandu
cabas in agro. aut que
uinum bibebas? Item
respondit; Que sunt ele.
aut qualis potus in a
gro? Et dixit; Quomodo
ergo uiuebas? Respon
dit; Manducaba panem

180
sicum. et si inueniebam
aliquid de salsamentis.
et bibebam aquam; Et
dixit senex; Grandis la-
bor; Et iterum dixit; E-
rat ibi balneum in pos-
sessione ubi lauarens.
Et ille dixit; Non. sed in
flumine lauabar quōto
uolebam; Cum ergo hec
omnia ab eo senex per
responsionem ipsius
eregisset et cognouisset
modum prioris uite ei-
us atq; laboris. uolens eū
proficere. narrauit ei su-
am uitam preteritam
quam habebat cū esset
secularis dicens; Memi-
serum quem uides de illa
magna ciuitate roma-
sum. habens in palatio
magnum locum apud
imperatorem; Et cum
audisset egyptius in-
ter uerborū eī conpunctus
est. et sollicitate que dice-
bantur audiebat. Et
ille adiecit dicens; Reli-
qui ergo romam. et ue-

ni in solitudinem istam;
Et iterum dixit, Me quē
uides. habui domos ma-
gnas. et pecunias multas
et contempsi eas. et ueni
in istam paruam cellam;
Iterum dixit; Me quem ui-
des. lectos uestitos ex au-
ro habui. habentes preci-
osissimas uestes. et pro
hijs dedit michi deus in-
maram hanc de papiro.
et hanc pellem; Sed et
uestes mee inestimabili
precio digne erant. et pro
hijs utor hijs uilibus re-
bus; Et iterum dixit; In
prandio meo multum
aui expendebatur. et p-
illo dedit michi deus mo-
dicum oleis et paruulū
calicem uini; Erant autē
et qui seruebant michi
plurimi serui. et ecce pro
illis istum deus conpū-
xit ut ministraret michi;
Pro balneo autem pro-
fundo modica aqua per-
fundo pedes meos. et ca-
ligulis utor propter in-

firmitatem meam; Et rur-
sus pro calamis et citha-
ris. uel alio musicorum o-
pere. quo delectabar in
conuijs meis. dico michi
duodecim psalmos in die.
et duodecim in nocte; Et
pro peccatis que ante fa-
ciebam. modicam requiē
exhibeo paruum et inuti-
le ministerium deo; unde
rogo abba. ut non scan-
dalizens propter infirmi-
tatem meam; Et hec au-
diens egyptius. atq; inse-
mer ipsum reuersus dixit:
Ve michi quia ego de mul-
ta tribulatione et plurimo
labore seculi magis ad pau-
sandum in conuersatio-
nem monachi ueni. & qd
non habebam tunc. mo-
do habeo. Tu autem ex
multa delectatione seculi
uoluntate propria in tri-
bulacionem uenisti. & ex
multa gloria atq; diuici-
is uenisti in humilitate
et paupertatem; Et quo
multum proficiens discet

fit. et factus est ei amicus.
et sepe ueniebat ad eum.
sue utilitatis causa; Erat
enim uir discernens. et
repletus odore spei salu-

Frater secebat in cella
sua quiescens. et uo-
lebant demones sedu-
cere eum sub specie an-
gelorum et excitabant
eum ut iret ad collectā
et lumina ostendebat
ei; Ille autem uenit ad
quendam senem. et di-
xit ei; Abba. ueniunt
angeli cum lumine et
excitant me ad collectā;
Et dicit ei senex; Non
audias eos fili. sed qui-
do ueniunt excitare te
tu dic; Ego quando uo-
lo surgo. uos autem nō
audio; Accipiens autē
frater preceptum senis
reuersus est in cellam
suam. et sequenti nocte
uenerunt iterum demo-
nes secundum consue-
tudinem excitabant eū.
Ille uero sicut preceptū

131
ei fuerat respondebat
eis dicens; Ego quando
uolo surgo. uos autem
non audio; Et illi dire
runt ei, malus senex ille
falsator seduxit te; Ad
quem uenit frater uo
lens mutuare pecuniã.
cum haberet menti
tus est dicens se non ha
bere. et non dedit ei; Et
hoc enim cognosce qui
a falsator est; Surgens
ergo diluculo frater ue
nit ad senem. et nucia
uit ei hec ipsa; Senex
uero dixit; Verum est
quia habebam et qui
a uenit frater a me mu
tuare et non dedi ei;
Sciebam enim quia si
darem ei. dampnum
ipius anime facerem;
Cogitavi ergo unum
mandatum preterire
quam preuancam dece
re quibus ad tribula
onem uenire potuissent
pro illo si a me pecuni
am recepisset; Tu autem

demonies qui te seducere
uolunt non audias; Et
multum confortatus de
uerbis senis abiit in cel
lam suam;

Venerunt aliquando
tres fratres ad quen
dam senem in sachi. et
unus ex eis interrogauit
eum dicens; Abba conme
dam uetus et nouum testa
mentum memorie mee; Res
pondens senex dixit; Re
plesti uerbis aerem; Et
secundus interrogauit
eum dicens; Ego uetus
et nouum testamentum
scripsi michi per me ipsum;
Dixit autem et huic; Et
tu replesti fenestras tuas
de carnis; Et tertius dixit;
Michi in foculare herbe
ascenderunt et euulsi eas;
Et respondens senex dix
it ei; Et tu expulisti a te
hospitalitatem;

Narrauerunt quidam
patrum de quodam
sene magno. quia si ue
niebat aliquis ad eum

interrogare eum sermonē.
ille cum magna fiducia di-
cebat; Ecce ego suscipio p-
sonam dei. et sedeo in se-
de iudicij; Quid ergo uis
ut faciam tibi; Si dicens
miserere mei. dicit tibi de-
us. Si uis ut miserear
tibi miserere et tu fratri-
bus tuis. et ego misereor
tibi; Si autem uis ut ig-
noscat tibi. ignosce et tu
proximo tuo; Numquid
a deo est causa. Absit. sed
in nobis est si uolumus
saluari;

Dicebant de quodam
sene in cellis qui erat
magnus laborator. et se-
mel dum faceret opus su-
um contigit alium quen-
dam sanctum uirum ue-
nire ad cellam eius. et au-
diuit eum de foris litigā-
tem cum cogitationibus
suis et dicentem; Usq; q̄
propter unum uerbum
omnia illa amitto. Ille
autem foris stans puta-
bat quia cum aliquo ah-

o litigaret. et pulsauit
ut intraret et pacifica-
ret eos; Ingressus au-
tem et uidens quia ali-
us nemo erat intro. ha-
bens autem fiduciam
apud eum dicit ei; Cū
quo litigabas abba?
Et ille respondit; Cum
cogitationibus meis.
quia quatuordecim li-
bros memorie mee con-
mendauit. et unum uer-
bum modicum audiui
foris; Et cum uenisset
facere opus dei omnia
illa perdidit et hoc solum
quod foris audieram
uenit in memoriam
michi in hora ministe-
rii mei. et propterea li-
tigabam cum cogita-
tione mea;

Patres de congr-
gatione uenerunt
in heremum et appha-
erunt ad quendam he-
remitam. et suscepit
eos cum gaudio; Et
sicut est consuetudo he-

182
remittis uidens eos de la-
bore posuit mensam ex-
tra horam. et quod habu-
it in cella apposuit eis. et
repaulauit eos; Et quādo
factum est sero. dixerūt
duodecim psalmos. si-
militer et nocte; Cum
autem senex uigilasset
audiuit eos loquentes
inter se et dicentes qui
a solitarij uni plus re-
pauiscent in heremo. q̄
nos in congregatione;
Mane autem facto cū
ambulacum essent ad
alium uicinum eius.
dicit eis; Salutate eū
pro me et dicite ei; Non
adaques olera; Ille au-
tem cum hoc audisset
intelligit uerbum et
tenuit eos usq; sero la-
borantes ieiunos; Cū
autem sero factum esset
cepit prolixius opus dei
et postea dixit; Cessem?
modice propter uos. q̄
a de labore estis; Et dixit
iterum; Cotidie quidē

manducare non solem?
sed propter uos gustam
modicum; Et apposuit
eis panem siccum et sal
dicens; Ecce propter uos
festiuitatem habemus
hodie; Et misit parum
acei in salibus illis; Et
surgentes ceperunt psal-
lere usq; mane; Et dixit
eis; Propter uos adim-
pleri non possumus re-
gulam nostram ut modi-
ce pauisctis. quia peregrini
estis; Mane autem fac-
to uolebant fugere; Ille
autem rogabat eos dices;
Manete aliquancum tē-
poris nobiscum. sin ahas
uel propter mandatum
tres dies. secundum con-
suetudinem heremi faci-
te nobiscū; Illi autem ui-
dentes quia non relaxa-
ret eos fugerunt occulte;
Frater interrogauit
quendam patrū dices.
Si contigent grauari me
sompno et transient ho-
ra ministerij mei anima

mea iam pre uerecundia
non uult implere opus
suum; Et dixit ei senex;
Si contigerit te usq; ma
ne dormire, quando cui
gilas surge claude ostiu
et fenestras tuas et fac
opus tuum; Scriptum
est enim; Tuus est dies
et tua est nox; In omni
enim tempore glorifica
tur deus;

Frater aliquis interro
gavit senem dicens;
Soror mea pauper est. si
do ei elemosinam no est
sicut unus de pauperib;
Et dixit senex; Non; Dixit
autem frater; Quare ab
ba; Et respondit senex;
Quia sanguis eius tra
het te modicum;

Dixit quidam senex;
Non omnia que dici
tur placeant tibi. neq;
omni sermone consensa
as; Tardius crede. et qd
uerum est citius dic;

Frater quidam inter
rogauit paruulum

monachum dicens; bo
num est loqui an tace
re; Dixit ei puer ille; Si
sunt uerba odiosa di
mitte illa. si autem bo
na fac locum bonum
et loquere; Verumpta
men et si bona sunt
uerba non diu protra
has. sed cito incede qd
loqueris et quiesce;

Ascenderunt aliquan
do monachi de egyp
to in scythi ut uiderent
seniores loci illius; Et
cum uidissent extenua
tos fame et de nimia
abstinentia impaen
ter comedere. scandali
zati sunt in eis; hoc au
tem presbiter agnos
centes uoluit sanare
eos et ita dimittere;
Et predicauit in eccle
sia plebi dicens; Ieiuna
te et extendite abstine
ciam uestram fratres;
Volebant autem egyp
ci qui illuc uenerant
discedere et retinuit eos;

Cum autē

Cum autem ieiunasset
 primo aporua sunt; fe
 cerat autem eos ieiuna
 re biduo continuato; In
 scithi habitantes ieiuna
 runt ebdomadam; Et
 facto sabbato sederunt
 manducare egypti cu
 sibus; Turbantibus
 autem se ad manducan
 dum egyptis unus de
 senibus tenuit manus
 eorum dicens; Cum dis
 ciplina manducate quo
 modo monachi; vnus
 autem ex egyptis repu
 lit manum eius dices;
 dimitte quia morior to
 ta ebdomada nichil coc
 tum comedi; Et dicit
 ei senex; Si uos bioua
 no interuallo mandu
 cantes ita defecistis. que
 in fratribus scandali
 zati estis. qui semper
 eo ordine ebdomadā
 leuando abstinentiam
 seruant; Illi autem pe
 nitentiam egerunt corā
 tis; et edificati in absti

nencia eorum abierunt
 cum gaudio;

Frater quidam renun
 cians seculo; et accipi
 ens habitum monachi
 statim reclusit se dicens;
 Solitarius esse uolo; Au
 dientes autem uicini se
 niores uenerunt et eiece
 runt eum. et fecerunt eū
 circuire cellas fratrum et
 penitentiam coram sin
 gulis agere et dicere; Ig
 nosce michi quia non
 sum solitarius. sed ad huc
 incium monachi nuper
 accepi;

Dixerunt quidam senes;
 Si uides iuuenem uo
 luntate sua ascendere in
 celum tene pedes eius et
 proice eum in terram; qā
 non ita expedit ei;

Dixit abbas moctys;
 Quantum se ad prox
 imat homo ad deum. tā
 tum se peccatorem uidet;
 ysaias enim propheta ui
 dens dominum miserū
 se et indignū dicebat;

Dicebat quidam senex;
Quando congrega-
bamur in initio ad inui-
cem et loquebamur ali-
quid quod utile esset ani-
mabus nostris efficieba-
mur seorsum et seorsum
et ascendebamus in celum;
Hunc autem congregam
et in obiectationibus oc-
cupamur: et unus alterum
trahimus in profundum;

Dixit quidam senex;
Si contigerit inter te
et alium sermo aliquis
tustis et negauerit ille
dicens non dixi sermonem
hunc non certes cum eo
et dicas dixisti quia era-
cerbatur et dicit tibi etiam

Venerunt **D**ixi;
Aliquando duo fra-
tres ad abbatem pambo-
nem et interrogauit un-
ex eis dicens; Abba ego
biduo ieiuno et duos par-
mates comedo putas
saluo animam meam an
seduco? Et alter dixit;
Ego colligo de opere ma-

num mearum duas si-
liquas diurnas et par-
ex eis retineo ad uictum
aliud autem expendo
in elemosinas putas
saluus ero an seduco?
Et cum plurimum ro-
garent eum non respo-
dit eis; Post quatuor
autem dies cum disces-
sun essent rogabant
eum clerici dicentes; So-
lite contristari fratres.
deus uobis prestat mer-
cedem; Sic est enim co-
suetudo senis huius no-
cito loquitur: nisi ei de-
dederit quid dicat; In-
trauerunt ergo ad senem
et dixerunt ei; Abba o-
ra pro nobis; Et ille
dixit eis; Ambulant
uultus; Dixerunt; Senex;
Et intuens eos in sem-
ipso accipiens opera
ipsorum scribebat in terra
et dicebat; Pambobiduo
ieiunat et duos par-
mates manducat pu-
tas in hoc erit mona-

chus. non; Isteru dicebat.
 Pando laborat in die
 duas siliquas. et dat e
 as in elemosinam putas
 in hoc est monachus. Nec
 dum; Et paululum rec
 ens dixit ad eos; Bonu
 est quidem operam. sed
 si custodias conscientia
 cum proximo tuo ita sal
 uabens; In his ergo edi
 ficati fratres cum gau
 dio discesserunt;

Fater dixit abbati
 pastor; Si uidero te
 aliquam. uis ut dicam.
 Dicit ei sener; Scriptum
 est; Qui responderit uer
 bum antequam audiat.
 stulticia est ei et obpro
 brium; Si ergo interro
 gatus fuens dic. sin ali
 as tace;

Fater uenit ad abba
 tem pastorem et di
 cit ei; Multe cogitatio
 nes ueniunt in anima
 meam. et perichor in eis;
 Et eiecit eum sener sub
 aere nudo. et dicit ei; Et

pande sinum tuum et ap
 prehende uentos; Et ille
 respondit; Non possum
 hoc facere; Et dicit ei sener.
 fili si hoc non potes face
 re nec cogitationes pro
 hibere potes ne introeat.
 sed tuum est resistere eis;

Dixit abbas pastor; Si
 peccauerit homo et
 negauerit dicens no pec
 caui ne increpes eum.
 quia frangis propositu
 animi eius. Si autem dire
 ris. non contuleris fra
 ter sed observa de cetero.
 eritas animum eius ad
 penitentiam;

Interrogauit abbas io
 seph abbatem pastore
 dicens; Quomodo opus
 est ieiunare; Et dicit ei
 abbas pastor; Ego uolo
 ut cotidie quis mandu
 cans subinde paululu
 subtrahat sibi ne faciet;
 Et dicit ei abbas ioseph;
 Ergo quando inuenis e
 ras non ieiunabas bidu
 anas leuando; Et dicit

ei sener; Crede michi qui
a tuduanas et ebdoma
dam. sed hec omnia pro
bauerunt senes ut mag
ni. et inuenerunt quod
bonum est cotidie man
ducare. et per singulos
dies sibi parum subtra
here. et ostenderunt no
bis uiam hanc regalem
quia leuior est & facilis;

Uenerunt aliquando
senes quidam in sa
thi. erat autem cum eis
et abbas iohannes uan.
Et dum comederent sur
rent quidam presbiter
uir magnus ut dare p
singulos uasculum aque
paruulum ad bibendu
et nemo acquieuit acci
pere ab eo nisi solus io
hannes breuis; Ammi
rati sunt autem ceteri et
dixerunt ei; Quomodo
cum tu sis omnium mi
nor presumpisti. minist
tero uti uiri senis et mag
ni. Dicit eis; Ego quando
surgo dare aquam gau

deo si omnes bibant ut
mercedem acquiram;
Nunc igitur propterea
ego suscepi ut faciam
eum qui surrexit inue
nire mercedem ne for
te etiam concussetur.
nullo suscipiente ab eo;
hec cum dixisset. am
mirati sunt de discreione

Narrauit **C**elus.
Abbas daniel quia
quantum corpus inres
cit tantum anima ex
siccatur. et quantum
siccatum fuerit corpus
anima tantum inrescit.

Dixit aliquando ab
bas euagrius ab
bati arsenio; Quomo
do ex tanta eruditione
scientie nullas uirtutes
habemus. hy autem mi
tici in egypto conuer
santes tantas uirtutes
possident. Respondit
abbas arsenius; Nos qua
mundane eruditionis
disciplinis inuenta su
mus nichil habemus.

hij autem rustici egypt
ei ex proprijs laboribus
acquieserunt uirtutes;

Dixit abbas daniel
quia cum mortuus
fisset abbas arseuius
delegauit nobis dicens;
nocte ne uelitis p me
agapem facere quonia
si feci ego pro me ipso
inuenio;

Venerunt aliquando
presbiteri regionis
illius ad monasteria
uicinia in quibus etia
erat et abbas pastor. et
intrauit abbas anub
et dixit; Rogemus p
biteros istos hodie acci
pere hic in caritate do
num dei; Ille autem
stans diu non dedit ei
responsum; Abbas ue
ro anub contristatus
erit; Dixerunt autem
abbati pastori qui iuxta
eum sedebant; Quare
non dedisti ei responsu.
Et dixit eis abbas pas
tor; Ego causam no ha

beo. iam mortuus sum;
Mortuus enim non lo
quitur; Non igitur repu
tetis me. quia hic inter
uos sum;

Dixit abbas pastor; Si
quis docet aliquid et
non facit quod docet si
milis est puteo qui om
nes ad se uenientes faci
at et diluit sordes. se au
tem ipsum purgare non
potest. sed omnis spurti
cia et inmundicia i eo e;

Venerunt aliquando
duo senes magni de
partibus pelusij ad abba
tissam sarrā. Et cum am
bularent. dicebant ad in
uicem; Humiliemus ue
culam istam; Et dicunt
ei; Vide ne extollatur a
nimus tuus et dicas qa
ecce solitarij isti uin ad me
que mulier sum ueniut;
Et dicit eis abbatissa sar
ra; Seru quidem mulier
sum. sed non animo;

Stem dixit abbatissa sar
ra; Si poposcero a deo

ut omnes homines edifi-
centur in me. inuenior
ante ianuam singulorum
penitentiam agens. sed
magis oro ut cor meum
cum omnibus purum sit.

Dixit abbas ysaac the-
beus fratribus suis;
Pueros huc non adduca-
tis. quia propter pueros
in scithi quatuor ecclesie
heremum facte sunt.

Inapit de sobrietate li

Dixit abbas *ver xi.*
Agathon; Non debet
monachus permittere
conscientie sue. ut accu-
set eum in quacumque re;
Quando autem mortu-
rus erat memoratus ab-
bas agathon tres dies
immobilis mansit aper-
tos oculos teneus. Pul-
sauerunt autem eum fra-
tres dicentes; Abba ubi
es; Et ille respondit; In
conspectu diuini iudicii
amiso; Dicunt ei; Et cu-
tines; Et dixit eis; Inte-
rim laboravi uirtute q̄

potui in custodiendis
mandatis dei. sed homo
sum. et nescio utrum pla-
cuerint opera mea coram
deo; Dicunt ei fratres;
Et non confidis de ope-
ribus tuis quia secundi-
deum sunt; Et dixit se-
uer; Non presumo nisi
uenero ante deum; Ali-
ter enim sunt iudicia
dei. et aliter hominum.
Cum autem uellent eum
ad huc interrogare ali-
um sermonem. dicit eis;
Ostendite caritatem et
nolite loqui mecum;
quia occupatus sum;
Quo dicto. statim emi-
sit spiritum cum gau-
dio; Videbant enim eum
colligentem spiritum
quemadmodum si quis
salutet amicos suos in
lectos; Habuit autem
custodiam magnam in
omnibus et dicebat; Quia
sine custodia ad nullam
uirtutem ascendit ho-
mo;

186
Dixit abbas iohannes
breuis quia similis
sum homini sedenti sub
arboze magna et atten-
denti beluas multas. et
plura serpencia ad se ue-
nientia. et cum se uiderit
quia non potest stare ad-
uersus eas festinat. ascen-
dere in arborem ut salue-
tur. ita et ego sedeo in
cella mea et accendo ma-
lignas cogitationes su-
per me. et cum non ad-
uersus eas preualeo. con-
fugio per orationem ad
dominum. et ita saluus
efficio. ab insidijs inimici.

Senes quidam erat
in scithi habens qui-
dem toleranciam corpo-
ralem. sed non ualde scru-
pulosus erat in retinen-
dis que audiebat. Abijt
ergo iste ad abbatem io-
hannem breuem ut in-
terrogaret eum de obli-
uione sua. et audiens
ab eo sermonem redijt
in cellam suam. et obli-

tus est quod dixerat ei ab-
bas iohannes. iterum abijt
et interrogauit eum. Au-
diens autem ab eo sermo-
nem reuersus est. Nox
autem ut peruenit in cel-
lam suam oblitus est quod
audiuit. atque ita multo-
iens uadens atque reuer-
tes dominabatur ei obliuio.
Post hec uero reuersus oc-
currens senu dixit. Hosti
abba quod oblitus sum
iterum quod dixisti michi.
sed ne tibi molestus essem
ideo non ueni. Dixit autem
ei abbas iohannes. vade
incende lucernam. Et icen-
dit. Et dixit senex. Affer
alias lucernas. et incende
ex ea. Et fecit sic. Et dixit
abbas iohannes senu. Ne
aliquid lesa est lucerna.
quia ex ea alias incendisti.
Et dixit. Non. Ita uero ioha-
nes legitur. si totum in scithi
ueniunt ad me. nec impe-
dient me a caritate dei.
Quando igitur uis ueni
nichil hesitans. Et ita per

pacientiam utrorumq;
abstulit deus oblivione
a senec; hoc enim erat o-
pus habitantium in sa-
thi ut animarent eos q
impugnabantur a qua-
cumq; passione et extor-
quebant sibi laborem ut
se inuicem lucrarentur

Abiit **I**n bono;
aliquando abbas
pastor cum esset iuuenis
ad quendam senem ut
interrogaret eum tres
sermone; Cumq; uenisset
ad eum oblitus est unū
ex tribus sermonibus
quem eum interrogare
uenerat; Et reuersus in
cellam suam cum exten-
disset manū ut teneret
clauum recordatus est
sermonis illius quem
fuerat ante oblitus. Et
sustulit manum a clauo.
et reuersus est ad senem;
Senex autem dixit ei; Ac-
celerasti uenire frater; Et
ille narrauit ei. quia cū
tenuissem manū tenere

clauum recordatus sum
sermonis quem quere-
bam. et non aperui cel-
lam sed mox ad te sum
reuersus; Erat autem
longitudo uie multa
nimis; Dicebat autem
ei senex; Vere enim gre-
gum pastor nominabi-
tur enim nomen tuum
in terra egypti;

Sedente aliquando
abbate siluano in
monte syna. uolens dis-
cipulus eius abire ad
quoddam monasten-
ium suum. dixit seni; di-
mitte aquam. et riga
ortum; Ille autem eri-
ens ad dimittendam
aquam tenebat factam
suam de cuculla sua.
tantum ad pedes suos
intendens; Contigit
autem ut ipsa hora qui-
dam superueniret ad
eum et uidens eum alo-
ge. considerauit quod
faceret; Et cum perue-
nisset ad eum dixit ei;

Dic michi abba ut quid tegebas de cuculla faciem tuam et sic ad aquabas ortum. Et dicit ei senex Ne uiderent oculi mei arbores et occuparetur mens mea ab opere suo in consideratione earum.

Venit quidam senex ad alium senem. et cum loquerentur. unus ex eis dixit; Ego mortuus sum huic seculo; Alter uero dixit ei; Ne confidas in te metipso donec eras de corpore isto; Nam si te dicas quia mortuus es. satanas autem mortuus non est;

Dixit senex; Dormiente te aut surgente. uel aliud quid faciente. si fuerit deus ante oculos tuos in nullo te inimicus poterit deterrere; ut si talis cogitatio manserit in homine. etiam dei uirtus maneat.

Dicebant **I**n eo; De quodam sene qua

quando ei cogitationes sue dimitte hodie crastino penitere contradicebat eis ille dicens; Non sed hodie penitentiam ago, crastino autem fiat uoluntas domini; *dicebatur*

Dicebant senes quia tres sunt uirtutes satane: ex quibus procedunt uniuersa peccata; Prima obliuionis. secunda negligentiae. tertia concupiscentiae; Et enim si obliuio uenerit. generat negligentiam; De negligentia uero concupiscentia nascitur; De concupiscentia autem corruet homo; Si enim sobria est ita mens ut obliuionem respuat ad negligentiam non uenit; Et si non neglexerit concupiscentiam non recipit; Si uero concupiscentiam non recipit. numquam cadet opitulante gratia christi;

Frater quidam in cellis suis fundebat palmulas suas. et cum sedisset face

re flectas. dicit ei cogita
tio sua ut iret ad quēdā
senem uisitare eum; Et
iterum cogitans isemet
ipso dicebat; Post pau
cos dies uadam; Et rur
sus dicebat ei cogitatus
suis; Si inter hec mori
tur quid facies; Sed na
de modo ut loquaris ei
propter estiuum tepus;
Et iterum dixit intra se;
Non est modo tempus;
Iterum autem cogitauit
dicens; Sed cum incidis
scarpum ad mattas fit te
pus; Rursus dixit; Expe
do palmulas istas et tunc
uado; Rursus dixit in se
met ipso; Sed hodie bon
aerem facit; Et surgens
reliquit palmulas infu
sas. et collens melotem
suum ibat; Erat autem
senex quidam uianus ei
uir preuidens; Qui cum
uidisset eum in impetu
ambulantem. clamauit
dicens; Captiue captiue.
ubi curris; Veni huc ad

me. Qui cum uenisset
dicit ei senex; Reuerte
re in cellam tuam; Ille
autem frater narrauit
ei fluctus quos peru
lerat in cogitationib;
suis. et ita reuersus est
in cellam suam; Et cum
intrauisset in eam. prostra
uit se et penitenciam e
git; Hoc facto. subito no
ce magna demones e
clamauerunt dicentes;
Uicisti nos monache.
uicisti nos; Et facta est
matta eius supra quā
iacebat uelut ab igne
ustulata. demones au
tem uelut fumus exer
minati sunt; Siq; fra
ter ille didicit uersua
as eorum;

Dicebant de quodā
senex qui moriebat
in scithi. et circumcede
runt fratres lectū eius
et uestierunt eū. et cepe
runt flere; Ille autem
aperuit oculos suos et
uisit; Et adiecit iterum

videre; hoc etiam factum
 est tertio; Quod cum in-
 derent fratres. rogave-
 runt eum dicentes; Dic
 nobis abba. quare tu
 nodes nobis flentibus;
 Et dixit eis; Primo nisi
 quia vos timetis mor-
 tem. secundo nisi quia
 non estis parati. tertio
 autem nisi quia ex labo-
 re ad requiem uado. &
 uos ploratis; hoc cum
 dimisset. statim ut pote
 mortuus reclusit ocu-
 los sener;

Uenit aliquando fra-
 ter manens in cella
 ad unum de patribus
 et dixit ei quia cogita-
 tione sua affligeretur;
 Et dixit ei sener; Tu pro-
 iecisti in terra ferramē-
 tum magnū quod est
 timor dei et accepisti in
 manu tenere arundi-
 neam iungam. hoc est
 cogitationes malas;
 Acipe ergo tibi magis
 ignem quod est timor

dei. et quando tibi appror-
 imat cogitatio mala. hie-
 lut calamus igne timo-
 ris dei comburetur; Neq-
 enim preualet malicia
 aduersus eos qui habēt
 timorem dei;

Dixit quidam senum;
 Quando enim coo-
 peruntur oculi anima-
 lis. tunc circuit ad molē-
 dum; Si autem discoo-
 peritos habuerit oculos.
 non ambulat in circuitu
 mole; Sic enim et dyabo-
 lus si occurrerit cooperi-
 re oculos hominis i om-
 ne peccatum humiliat
 eum; Quod si illumina-
 ti fuerint oculi eius faci-
 lius potest effugere;

Dicebat sener quia in
 monte abbatis an-
 to ⁿⁱ custodes sede-
 bāt septem tēpore
 dacti ^{lorum.} et unus
 er eis ^{ābigebat} ab eis
 uolu ^{ares;} Erat autē
 ibi sen ^{er} qui in die q̄
 eū dactilos custodire cō-

tingebat clamabat di-
cens; Discedite de meo
male cogitationes. et de
foris nolucres;

Dixit sener; Surgens
mane die ad te ipsū;
Labora corpus ut pasca-
ris. sobria esto anima ut
apprehendas hereditatē;

Fater dixit sem cui-
dam; Nichil pugne
video in corpore meo; Et
dixit ei sener; Tu sic es quasi
quadrigemini porta. ut
qui cumque desiderat iret
unde uoluerit intet et un-
de uoluerit ercat. et tu
non intelligis que agū-
tur; Nam si habueris ia-
nuam et clausens eam
nec permisens per eam
intrare cogitationes ma-
las. tunc uidebis stātes
foris et pugnātes ad-
uersum te;

Venit abbas amon
ad abbatē pasto-
rem. et dixit ei; Si uado
ad cellā uia in aut
si ille ad me uenerit p-

aliqua responsione ue-
remur colloqui ad im-
cem. ne occurrat aliq-
in competens fabula. et
aliena a proposito mo-
nachi; Et dixit ei sener;
Bene facis. necessaria
enim habet iuuentus
custodiam; Dicit ei ab-
bas amon; Senes er-
go quid faciebant. Et
dixit ei; Jam senes pro-
ficientes atque firmati
non habebant in se a-
liud quid aut peregrin-
num in ore suo ut id lo-
querentur; Et ille dixit.
Si ergo fit necessitas
loquendi cum iuano.
uidecur tibi ut de scrip-
turis cum eo loquar
aut de uerbis et senten-
tiis seniorum; Et dicit
ei sener; Si non potes
tacere bonum est ma-
gis ut de uerbis senio-
rum loquaris quam de
scriptura. periculū est

Nenim non parū;
Narravit abbas casti-

anus de quodam sene
 in heremo sedente quia
 rogauerit deum ut do-
 naret ei ne dormitaret
 aliquando cum de spi-
 ritualibus sermo fieret;
 si autem detractionis
 aut ociosa uerba essent.
 statim in sompnuū con-
 uerteretur ut non hu-
 iusmodi uenenum au-
 res eius exciperet; hic
 dicebat dyabolū studi-
 osum esse ut moueret
 homines ad uerba oc-
 oia impugnatore; em
 autem totius doctrine
 spiritualis; Ad quam
 rem hoc utebatur ex-
 emplo; Loquente in-
 quit me aliquando
 de utilitate animarū
 ad quosdam fratres
 tantum sompno pro-
 fundo occupati sunt
 ut nec palpebras ocu-
 lorum mouere potuis-
 sent; Ego autem uolēs
 ostendere opus demo-
 nicum esse ociosarum

rerum uerba introduci
 ad quod illi audientes
 statim a sompno relictī
 sunt; Ego autem in ge-
 miscens diu; vsq; nunc
 de celestibus rebus loq-
 uamur. et omnium uel
 cum oculi sompno gra-
 uissimo tenebantur. qñ
 do autem sermo ociosus
 inuentus est. omnes p-
 prompti audire cepistis;
 Propter quod rogo caris-
 simi fratres cognoscētes
 maligni demonis opus
 esse attendite uobismet
 ipsis. custodientes uos a
 sompno quando aliqd
 de spiritualibus uel faci-
 tis uel auditis? *Rem*
Venerunt aliquando
 quidam fratruū temp-
 tantes abbatem iohan-
 nem breuem quia non
 dimittebat mentē suam
 diffundi in cogitationib;
 seculi. neq; loquebatur
 causam mundi hui; Et
 dicunt ei; Gracias agim;
 deo quia multum pluit

isto anno .et rigat cope
tenter arbores palmar.
et bene incipiunt produ
cere ramos .et inueniunt
fratres qui solent manu
um suarum operibus
occupari; Dicit ergo eis
abbas iohannes; Sic est
et quando spiritus sanc
tus descendit in corda sac
torum uirescunt quoda
modo et inuouantur et
proferunt folia in cimo

Interroga **C**re dei;
uerunt aliquando ab
batem siluanu quida
dicentes; In qua conu
satione operatus es ut
acciperes prudentiam
istam; Et ille respondit
dicens; Numquam per
misi in corde meo cogita
tionem morari que ex
cerbaret deum;

Dixit abbas ypenicus;
cogitatio tua semper
sit in regno celorum .et
cito in hereditatem acci

Dixit sener. **C**ries illis;
fratri cuidam; Pone

quia dyabolus est ini
micus .et tu domus;
Inimicus ergo non ces
sat iactare super te que
quid sordium uenerit.
effundens in te uniuersas
inmundicias; tu
est autem non negligere .
ut proicias foras que
iactauerit ille; Nam
si neglexeris replebit
tibi domus sordibus.
et nequaquam ualebis
intrare in eam .sed ab
inico que ille iactaue
rit .tu eris paulatim
mauebit domus tua
munda per gratiam
ipsi;

Inquit de orare
Inquit abbas
agathonem dicente;
Pater que uirtus in co
uersatione plus habet
laboris; Et dixit eis; Ig
noscite michi; quia pu
to non esse alium labo
rem talem quam orare
deum; Dum enim uo
luerit homo orare deu

suum. semper inimici
 demones festinant in
 terrumpere oracionē
 eius: scientes quia ex
 nulla re impediuntur
 nisi per oracionē fuisam
 ad deum; Siquidē om-
 nem alium laborem
 quem homo in conuer-
 satione religiosa positus
 assumpserit quamuis
 instanter et toleranter
 agat habet tamen et
 possidet aliquā requiē;
 Gratio autem usq; ad
 ultimam exhalacionē
 opus habet magni cer-
 tamini;

Narrauit abbas du-
 las qui fuit discipu-
 lus abbas bysaniomis
 dicens; Veni aliquan-
 do in cellam abbatis
 mei et inueni eū stante
 ad oracionem et manū
 eius erant extense i ce-
 lum; Permisit autem
 hoc faciens iugiter quā-
 ordecim dies; Et post
 hec uocauit me et dixit

Sequere me; Ereuntes p-
 renimus in heremiū et cū
 sitarem dixi ei; Abba sia-
 o; Ille autem tollens me
 locum discessit a me quātū
 est iactus lapidis et facta
 oracione attulit eā plenā
 aqua; Et abiimus in ci-
 uitatem lyco et uenim⁹
 ad abbatem iohannem.
 et salutantes eū fecim⁹
 oracionem; Deinde sedē-
 tes ceperunt loqui de ui-
 sione quam uiderat; Dix-
 it autem abbas bysariou
 quia exiuit preceptum a
 domino ut destruantur
 templa; Et factum ē sic;
 Et destructa sunt;

Venit abbas loth ad
 abbatem ioseph et
 dixit ei abbas loth; Secū-
 dum uirtutem meam fa-
 cio modicam regulā et
 paruū ieiuniū et oraci-
 onem et meditationem
 et quietem et secundum
 uirtutem meam. Etideo
 purgare cogitationes
 meas; Quid ergo debeo

77:10010

de cetero facere. Surgens autem senex. expandit manus suas in celum. et facti sunt digiti eius uelut decem lampades ignis. Et dixit ei. Si uis totus fieri sicut ignis. non cesses orare;

Uenerunt aliquando ad abbatem lucium in ennato monachi quidam qui dicebant euchariste hoc est oratores. et interrogauit eos senex dicens; Quod est opus manuum uestrarum; Et illi dixerunt; Nos autem non contingimus aliquid opus manuum. sed sicut dicit apostolus sine intermissione oramus; Dicit eis senex; Et non manducatis. Illi autem dixerunt; Etiam manducamus; Et dicit eis; Nunc ergo comeditis. quis pro uobis orat. Et iterum interrogauit eos dicens. Non dormitis. Et illi dixerunt; Dormimus; Et

dicit eis senex; Et cum dormitis. quis pro uobis orat. Et non inueniunt quid ad hec responderent ei; Et dixit eis; Ignoscite michi fratres. quia ecce non factis sicut dixistis; Ego autem ostendo uobis. quia operans manibus meis sine intermissione oro; Sedeo enim iuuante domino infundens michi paucas palmulas. et facio ex eis flectam et dico; Misere mei deus secundum magnam misericordiam tuam. et secundum multitudinem miserationum tuarum dele iniquitatem meam. Et dicit eis; Gratias est an non. Et dixerunt ei; Etiam; Et ille dixit; Quando permansero tota die laborans et orans. facio plus minus sedecim nummos. et pono ex eis ad ostium duos nummos et residuos man-

duco; Et q

duco; Et qui accipit illos duos denarios. orat pro me tempore quo ego manduco uel dormio. atq; ita per gratiam dei impletur a me qd scriptum est sine intermissione orate;

Venit quidam sener aliquando in montem syua. et cu eriret ite occurrit ei frater inuia et ingemiscens dicebat sem illi; Affligimur abba propter siccitatem. quia nobis non pluit; Et dixit sener; Auare n oratis et rogatis deu. Et ille dixit; Et orationem facimus et deprecamur assidue deum et non pluit; Et dixit sener. Credo quod non attentius oratis; Vis autem scire quia ita est. Veni. stemus pariter ad orationem; Et extendens in celum manus orauit. et statim pluuia descendit; Quod cum uidisset

frater ille timuit. et procidens adorauit eum; Sener autem statim fugit illinc;

Dixit abbas ysaias qa presbiter pelusij cum fierent agapes. et fratres in ecclesia comederent. et loquerentur sibi ad inuicem. increpans eos dixit; Tacete fratres. vnu fratrem ego scio manducantem uobiscum et orationes eius ascendunt in conspectu dei ut ignis.

Fater dixit abbati pastor; Si dederis fratri meo modicum panis. aut aliquid aliud. demones polluunt illud. ut uideatur ad placendum hominibus fieri; Et dixit ei sener; Et si ad placendum hominibus fiat tale opus. nos tamen debemus fratribus prebere quod egent; Dixit autem ei et parabolam talem; Duo homines erat agricole habitantes in vna

civitate. et vnus ex eis
seminans collegit pau-
ca et sordida. Alius autē
negligens seminare. oī
no nichil collegit; Si er-
go fiat fames quis duo-
rum potest euadere; Et
respondit frater ille; Qui
fecit quamuis parū atq;
in mūdum; Et dicit ei se-
nex; Ita et nos seminem
pauca et si in munda. ne
famis tempore mouam;

Narrauerunt fratres
dicentes quia ueni-
mus aliquando ad quōsdā
senes. et cum ex more fac-
ta fuisset oratio. salutari-
tes inuicem sedimus; Et
postquam locuti sumus.
et cum discederemus po-
poscamus ut iustus fieret
oratio; Dicit autē vnus
illorū seniorum ad nos;
Quid enim. non oratis;
Et nos diximus; Etiam.
sed quando incrauimus.
tunc pater facta est oratio;
Et ex illa hora usq; mo-
do locuti sumus; Et ille

dicit; Ignoscite fratres.
quia uobiscū sedens fra-
ter et loquens. centum
et tres orationes fecit;
hoc cum dimisset. facta
oratione dimisit nos;

Dicebat quidā
patrium quia sicut
impossibile est ut uide-
at quis in aqua turbi-
da faciem suam. sic et
anima nisi purgata fu-
erit a cogitationibus
alienis. contemplatiue
non potest orare deū;

Dicit abbas euagi-
us; Quando cogita-
tio contraria in corde
uenerit noli alia pro a-
liis per orationē quere-
re. sed aduersus eū qui
te impugnat gladium
lacrimarū exacue;

Dicebant de abbate
hyslor. quia nisi cito
deponeret manus suas
quando stabat ad ora-
tionem. rapiebatur in-
mens eius in supercio-
ribus; Si ergo conan-

aliquando
dicitur. sed abbas
deponeret manus
sue rapiebatur mens
et mox
et aliquid sentit
quod dicitur oratio
igitur non
interrogant quidā
uicem macturū
tunc. et modo de
uis car. Dicit eis
et. hoc quis emul-
at loqui oratione.
et dicitur dominus
sicut us et lictor sed
erit mei; Si autem
et bellum in dicitur
et dicit domi-
dicitur me. quia
que expediunt.
et miserat dicit
dicitur. Inquit de
calitate liber. r
et dicitur. et
quando quidā
ad abbate
in principio ut
regime cum te

gebat aliquem fratrem cum eo orare. festinabat cito deponere manus eius ne raperetur mens eius et moraretur;

Dicebant aliqui senum quia assidua oratio corrigit mentem;

Interrogarunt quidam abbatem macharium dicentes; Quomodo debemus orare? Dicit eis sener; Non opus est multum loqui in oratione. sed extendi manus frequenter et dicere domine sicut vis et sicut las miserere mei; Si autem instat bellum in animo debemus dicere domine adiuua me. quia ipse facit que expediunt. et facit misericordiam nobiscum; **Incipit de hospitalitate liber. x**

Perierunt **iii.** aliquando quidam pacium ad abbatem ioseph in panepho ut interrogarent eum de

susceptione fratrum qui superueniunt ad eos si deberent relaxare sibi abstinentiam suam cum ipsis et congaudere cum eis; Et prius quam interrogarent eum. dicit sener discipulo suo; Considera quod facio hodie et expecta; Et posuit duo sedilia in fasciculis ligata unum ad altera sua et aliud ad sinistra. et dicit; Sedete; Et intrauit in cellam suam et uestiuit se re uecista. et eueniens transiit in medio eorum; Et iterum intrauit et uestiuit se rescellas suas quas prius habuerat. et egressus iterum secessit in medio eorum; Illi autem stupentes in id quod fecerat sener. interrogauerunt eum quid hoc esset; Et dicit eis; Vidistis quod feci. Dixerunt etiam; Et ille dicit; Ne mutatus sum ego pro contumeliosa ueste. Et dixerunt;

Non; Dixit iterum senex;
Ne lefus sum de meliori
ueste; Dixerunt; Ad; Et
ille dixit; Sicut ego ipse
sum in utriusque et sicut in
priori ueste mutatus non
sum nec sequenti lefus.
ita debemus in fratrum
susceptione facere; sicut
in sancto euangelio
dominus loquitur; Da
te que sunt cesaris cesa
ri. et que sunt dei deo;
Quando ergo est prese
ntia fratrum cum gaudio
debemus suscipere eos.
quando uero soli sumus
opus habemus lugere;
Illi autem audientes a
mirati sunt. quia que in
corde eorum erant ut iter
rogarent eum prius cog
nouit. et glorificauit ^{runt} deum;

Dixit abbas cassianus
quia uenimus a pa
lestina in egyptum ad
quendam patrum et cum
hospitalitatem uobis
impendisset interroga
uimus eum; Auare te

porre susceptionis fra
trum regulam ieiunij uel
tu non custoditis. sicut
in palestina fit; Et respo
dens dixit; Ieiunium
semper mecum est. uos
autem semper mecum
tenere non possum; Et
ieiunium quidem quam
uis utilis et necessaria
res sit. in nostra uolun
tate est. caritatis autem
plenitudinem lex dei
erigit a uobis; unde sus
cipiens in uobis christum.
debeo exhibere que car
tatis sunt cum omni sol
licitudine; Cum autem
dimisero uos. regulam
ieiunij possum recupe
rare. quoniam non possunt
filij sponsi ieiunare. quoniam
diu cum illis est sponsus;
Cum ablatus fuerit ab
eis. tunc ex sua potesta
te ieiunant;

Dixit iterum qui sup
er alium senem. et fecit
nos gustare. et hortari

batur nos etiam sacra
 tos ad huc sumere cibū;
 Et cū dixissem quia non
 possum. ille respondit;
 Ego iam superuenien
 abus diuersis fratribus
 series mensam posui. et
 dum singulos hortor.
 etiam et ego series man
 ducam et ad huc esurio;
 Tu uero semel mandu
 cans ita satiatus es. ut
 iam manducare non

Datum **P**ossis;
 Est aliquando in sa
 thi mandatū ut ieiuna
 rent illa ebdomada. et
 facerent sibi festiuitatē.
 Contigit autem in ipsa
 ebdomada ut uenirent
 ad abbatem moysen fra
 tres quidam ex egypto
 et fecit eis modicū pul
 mentum; Et cum uidis
 sent inani fumū. dire
 runt clericis ecclesie q̄
 illic est; Ecce moyses sol
 uit mandatū. et coxit
 apud se pulmentū; Illi
 autem dixerunt; Quidō

uenerit loquimur ei nos;
 Facto autem sabbato ui
 dentes clerici? magnam
 conuersationem abbatis
 moysi dicunt ei corā om
 ni plebe; O abba moyses
 mandatū quidem homi
 num soluisti. sed dei man
 data foratiter alligasti;

Frater quidam uenit
 ad abbatem pastore
 in secunda ebdomada q̄
 dragesime ut diceret ei
 cogitationes suas. atq̄
 in responsione eius in
 ueniens requiem. dicit
 ei frater ille; In modico
 impediri habui ut ueni
 rem ad te hodie; Et dicit
 ei senex; Quare? Et ille
 dixit; Metuebam ne pp
 ter quadagesimā michi
 non aperiretur; Et respō
 dit abbas pastor; Nos n̄
 dicimus ianuam lignēā
 claudere. sed magis ligue
 ianuam cupimus clausā
 tenere;

Frater uenit ad quen
 dam solitarium. et

cum egrediretur ab eo dixit; Ignosce michi abba: quia impedivi regulam tuam; Et ille respondens dixit ei; Quia regula est ut recipiam te in hospitalitatem. et cum pace dimittam;

Dicebant tamen; De quodam senescerena qui iuxta uiam heremi habitauit. et hoc erat opus eius ut quacumque hora ueniret monachus de heremo cum fiducia faciebat eum reficere;

Uenit ergo unus solitarius aliquando et ille petebat ab eo ut gustaret; Qui cum nollet gustare dicens ego ieiuno: contumeliosus senescer dixit ei; Ne pretermittas puerum tuum obsecro: ne despicias me: sed ueni oremus; Ecce enim arbor est hic cui curuam genua oranti inclinata fuerit ipsum sequamur; Curuauit ergo ille solitarius genua in orationem. et nichil

factum est; flevit etiam senescer qui cum suscepente genua et statim curuata est etiam arbor cum ipso; Quod cum uidissent gaudiosi sunt: et gratias egerunt deo. semper mirabilia facienti;

Uenerunt aliquando duo fratres ad quendam senem: consuetudo autem erat sem non manducare cotidie; Qui cum uidisset fratres: gaudens suscepit eos et dixit; Ieiunium suam mercedem habet; Et iterum; Qui manducat propter caritatem duo mandata implet: quia propria uoluntate derelinquit. et mandatum implet. reficiens fratres;

Erat quidam senem in egypto: habitans in deserto loco; Erat autem etiam alter longe ab eo manicheus et hic erat presbiter ex his quos ipsi uocant pres

biteros; Qui cum uellet
 pergere ad quendam eius
 dem erroris hominem
 comprehendit eum non
 in illo loco in quo erat
 ille uir sanctus et ortho
 dorius. et annabatur
 uolens pulsare et itra
 re et manere apud eum.
 sciebat enim quia cog
 nosceret quod esset ma
 nicheus; Et reuocaba
 tur a cogitacione sua.
 ne forte non acquiesce
 ret suscipere eum; Con
 pulsus autem necessi
 tate pulsauit; Et ape
 nens sener et cognosces
 eum. suscepit eum hila
 ritate; Et coegit eum o
 rare. et reficiens eum col
 locauit ubi dormiret;
 Manicheus autem co
 gitans in se nocte mira
 batur dicens. Quomo
 do in me nullam suspi
 nonem habuit uir iste
 seruus dei; Et surgens
 mane cecidit ad pedes
 eius dicens; Ab hodie or

thodorus sum. et non re
 cedam a te; Et deinceps
 mansit cum eo;

Monachus quidam the
 beus accepit gratiam
 ministerii a deo. ut singu
 lis indigentibus minis
 traret quod necessarium
 esset; Contigit autem ali
 quando in quodam uico
 ut faceret agapem. et ecce
 mulier quedam uenit ad
 eum ut acciperet et hec
 erat induta uecutilissima
 res; A uam cum uidisset
 ita uecutilis rebus induta
 impleuit manum ut daret
 ei multum; Clausa est
 autem manus eius. et
 leuauit parum; Alia ue
 ro uenit ad eum uestita
 bene. et uidens uestes
 eius leuauit manum ut
 daret parum. et aperta
 est manus eius et leua
 uit multum; Et requisit
 uit de utrisque mulieribus
 illis; Et cognouit quia
 illa que bonis uestibus
 utebatur de honestis in

mulieribus ad paupera-
tem uenerit: et quia pro
opinionem natalium suorum
bonis fuerit rebus indu-
ta. illa uero alia accipie-
di causa uestient se re ue-

Monachus **C**usta:

Quidam erat habens
fratrem secularem pau-
perculum: et quicquid
laborabat prebebat ei;
Sed quantum ille ei prebe-
bat. tantum ille pauperi-
or; *hiebat* Pergens ergo mona-
chus ille indicauit hec
seni cuidam; Senex autem
dixit ei; Si me uis audi-
re ultra nichil precas ei;
sed dic illi; Frater quicquid
habui dedi tibi. tu ergo
modo labora. et ex eo quod
laboraueris prebe mihi.
et quicquid tibi attu-
lerit accipe ab eo. et ubi-
stas peregrinum aut senem
pauperem da illud: et
roga eos ut orent pro eo;
Ille autem frater hec au-
diens fecit ita; Et ueni-
enti ad se illo seculari fra-

tre locutus est ei que ad
modum dixerat senex.
et discessit tristis; Et ce-
te prima die collens de
orto minuta olea attu-
tulit ei; Accipiens autem
frater eius dedit semi-
bus. et rogauit eos ora-
rent pro eo; Qui cum
accepisset benedictio-
nem: reuersus est in do-
mum suam; Postea ue-
ro attulit olea et tres
panes. et frater eius fe-
cit sicut prius et conse-
cuta benedictione ite-
rum discessit; Tertio ue-
niens attulit multas
expensas et unum et
piscis; Quod cum uidisset
frater eius miratus est.
et uocauit pauperes
et refecit eos; Dixit au-
tem fratri suo; He opus
habet aliquantos pa-
nes. Et ille dixit; Non
domine quia quando
accipiebam a te aliquid
uelut ignis intrabat
in domum et consume-

vacillud; Hunc autem
 quanto nichil acce-
 pio superhabundo: et
 deus benedicit me; Per-
 gens autem frater indi-
 cavit hec omnia q̄ fac-
 ta fuerant seni illi; Et
 dixit ei sener; Nescis q̄a
 opus monachorum ig-
 nis est. et ubicumq; in-
 greditur consumet; h̄
 autem utile est fratri
 tuo ut de labore suo mi-
 seretur. et orationem
 a sanctis uiris accipiat
 et ita benedictionem
 consequens multipli-
 cetur;

Sener quidam cū ali-
 o fratre habebat co-
 munem uitam; Frater
 autem sener ille mise-
 ricors; Contigit autē
 ut fieret fames. et ce-
 perunt quidam uenire
 ad ostium eius. ut acci-
 perent agapem; Sener
 uero omnibus uenie-
 tibus ministrabat pa-
 nem; Videns autem

frater quod fiebat. dixit
 seni; Da michi partem
 meam de panibus. et qd̄
 uis fac de parte tua; Se-
 ner autem diuisit panes.
 et faciebat more solito e-
 lemosinam de parte sua;
 Multa autem concurrebāt
 ad senem: audientes q̄a
 omnibus daret; videns
 autem deus propositum
 uoluntatis eius benedix-
 it panes; frater autem
 ille qui acceperat partē
 suam et nulli dabat con-
 sumpsit panes suos et
 dixit seni; Qm̄ modicum
 est ad huc quod habeo de
 panibus meis abba. sus-
 cipe me ad communem
 uitam; Et dixit ei sener;
 Quomodo uis facio; Et
 ceperunt simul esse: et
 communiter uiuere; fac-
 ta est iterum habundan-
 tia uictualium. et uenie-
 bant iterum indigētes
 ut acciperent agapem;
 Contigit autem vna die
 ut intraret frater ille: et

uideret quia defecerat panes; venit autem et pauper postulans agapem; Senex uero dixit fratri illi; Da ei panem; Et dixit; Iam non habeo panem; Et dixit senex; Intra et quere; Ingressus autem frater attendit et uidit repositionem in qua panes habere solebant repletam panibus; Quod cum uidisset timuit et tollens dedit pauperi; atque ita agnoscens fidem et uirtutem senis glorificauit deum;

Solitarius quidam habitabat non longe a congregatione fratrum operationes faciens plurimas; Contigit autem quosdam uenire in monasterium illud ubi congregatio erat. et pergentes ad solitariū illum. cōpulerunt eum extra horam manducare; Postea uero dixerunt ei fratres illi; Ne contistens modo abba; Et ille respondit; Nea cō-

ticia est; si propriam fecero uoluntatem;

Dicebat quidam senex quia est quidam faciens multa bona frequenter et dyabolus immittit ei scrupulositatem in animo de paruīs rebus ut aliorum omnium que fecit mercedem amittat; Sedente enim me aliquando in oratorio apud quendam presbiterum qui faciebat multas elemosinas; contigit ut ueniret quādam mulier uidua postulans ab eo modicum tritici; Et dixit ei; Vade affer modium et mensuro tibi; Et actulit ei; Ille autem mensurans ad manū modium ipsum. dixit ei; maior est; Et fecit uerecundiam uiduę illi; Cum uero discessisset uidua illa. dixi ego; Abba presbiter multumasti uiduę istę hoc tantum aut quid; Et ille

lon. sed domini;
rem dicitur;
gratia deum q
in monachi sen
is esse uoluit;
uerendum mu
Lucia de oedie
et. in.
dicitur de abbate
quod habu
in dicitur discipuli
tunc in amari hie
dicitur dicitur
quis nam scriptura
quas erit; dicit
dicitur in senex
et obedientia in a.
dicit autē et alios
in discipulos qui
habebantur eo qd
erit cum plus eis;
rum audissent
quas quia plus
dicitur discipulis
dicitur in dicitur
dicitur in dicitur
dicitur ad eum; quos
dicitur in abbas
dicitur egredius ē de
et erit singu

dit; Non. sed donauit;
 Ego autem dixi; si ergo
 totum gratis dedisti. q
 modo in modico sic sau
 pulosus esse uoluisti. &
 feasti uerecundiam mu
 lien. **Incipit de obediē**
cia liber. xiiij;

Dicebant de abbate
 siluano quod habu
 ent in scithi discipulū
 nomine marcum & hic
 fuerat magne obediē
 ae: quiq; etiam scriptor
 antiquarius erat; Dili
 gebat autem eū senex
 propter obediēciā suā;
 habebat autē et alios
 undecim discipulos qui
 contristabantur: eo qd
 diligeret eum plus eis;
 Quod cum audissent
 uiam senes quia plus
 eum ceteris discipulis
 suis diligeret moleste
 tulerunt; vna autē die
 uenerunt ad eum; quos
 assumens secum abbas
 siluanus egressus ē de
 cella sua. et cepit singu

lorum discipulorū suorū
 cellas pulsare dicens;
 frater opus te habeo; Et
 vnus ex eis non est eum
 secutus; Isemit autem ad
 cellam marci. et pulsauit
 dicens; Cyarte; Ille autē
 cum audisset uocē senis.
 statim eriuit foras & mi
 sit eum ad quoddam mi
 nisterium; Abbas ergo
 siluanus dixit senibus;
 vbi sunt ceteri fratres.
 Et ingressus est cellam
 marci et inuenit quater
 nionem quem eadē hora
 inchoauerat in quo hete
 ram o faciebat et audita
 uoce senis non fuit nec
 grauit calamū ultra ut
 impleret et concluderet
 litteram quam i manu
 habebat; Et dixerunt se
 nes; Vere abba quem tu
 diligis et nos diligimus.
 quoniam deus diligit eū;
Uenit aliquando ma
 ter supradicti marci
 ut uideret eum. et habe
 bat secum plurimū obse

quum; Ad quam cū eris
set sener. dicit ad eū illa:
Abba dic filio meo ut cre
at ad me ut uideam eū;
Ingressus autem sener
dicit: Egredere ut uide
at te mater tua; Ille au
tem uestitus erat sacco
sasso et reconfuto pan
nis et caput atq; facies
eius tincta fumo atq;
caligine erat coquine;
Qui propter obedienci
am abbatis egressus est
quidem. sed clausit o
culos suos. et ita saluta
uit suam matrem. uel
eos qui uenerant cum
ipsa dicens. Sān esto
te; Et nemo ex eis nec
mater sua cognouit qā
ipse esset; Qui iterum
misit ad senem dicens;
Abba mitte filium meū.
ut uideam eum; Et dicit
marco; Nonne dixi tibi
egredere ut uideat te ma
ter tua. Et dicit marcus.
Egressus sum iuxta uer
bum tuum pater. verūp

tamen rogo te ne mie
hi dicas ultra illud ut
cream. ne inobediens
tibi uidear esse; Et egr
sus sener dicit matri
eius; Ipse est qui exi
it ad uos dicens sān
estote. Et consolatus
est eam; Et ita discede
re fecit;

Uenit quidam ad ab
batem sysoi thebei.
uolens fieri monachus;
Et interrogauit eum
sener si quid haberet
in seculo; Et ille dixit;
Habeo unum filium;
Et dixit ei sener; vade
et iacta eum in flumen.
et tunc efficiens mona
chus; Qui cum abisset
proicere eum. misit se
ner unum de fratribus
qui prohiberet eum.
Qui eum tenuisset iac
tare puerum dicit ei fra
ter; Quiesce; Quid facis.
Et ille respondit; Ab
bas michi dicit. ut pro
ciam eum; Et dicit ei

frater; Sed iterum abbas
dixit; Non proicias eum;
Ille autem relinquens
filium suum uenit ad
senem. et factus est pro
bassimus monachus
per obedientiam;

Senex quidam soli
tarius habuit que
dam ministerium mane
tem in possessione. con
tigit autem semel ut
ardante ministerio de
ficerent necessaria semi;
Et cum intercessisset te
pus et non ueniret mi
nister defecerunt que
necessaria erant semi
ad uictum. et quod ope
raretur manibus suis;
Qui cum affligeretur
non habendo quod la
boraret. neque unde ui
ueret. dixit discipulo su
o; Vis uadas ad posses
sionem illam et uoces
nobis ministerium qui
solet que opus sunt pre
parare. Et ille respon
dit; Quod uis benefa

cio; Differet ad huc
senex non presumens
mittere fratrem; Et cum
diu sustinerent et tribu
larentur. non ueniente
ministro illo. dixit iterum
senex ad discipulum suum;
Vis ne usque ad possessio
nem. et adducere eum?
Et ille respondit; Quod
uis facio; Timebat etiam
et discipulus ille descen
dere ad possessionem ne sca
dahzaretur aliunde. sed
ne in obediens esset pa
tri suo. acquieuit abire;
Dixit autem ei senex; Va
de et credo in deum patrum
meorum quia proteget
te ab omni temptatio
ne; Et facta oratione di
xit eum; Veniens autem
frater in possessionem re
quisiuit ubi maneret
ille minister et inuenit
hospitium eius; Conci
gerat autem eum cum suis
omnibus ad memoriam
parentum suorum extra
possessionem uenire ex

cepta una filia eius; At
cum pulsantem fratrem
illum audisset uenit ad
ostium et aperuit ei; Et
cum interrogaret eam
de patre suo. illahorta
ta est eum ut introuet
hospitium. simul etiam
et traherat illum ad se;
Ille uero non acquiesce
bat intrare; Sed cū diu
eum cogeret preualuit
introducere eum; Et cō
plera est eum. et cepit
eum illicere ad conuul
sionem corporis sui; Ille
autem uidens se trahi
ad luxuriam et cogitati
onibus confundi. inge
miscens clamauit ad de
um dicens; Domine. p
ter orationem patris me
i libera me in hac hora;
Et cum hoc dixisset sub
ito inuentus est ad flumē
pergens ad monasteriū.
et reuersus est illesus ad
abbatem suum;

Duo fratres carnales
uenerunt habitare

in monasterio quodam
er quibus erat unus p
clare continencie. alter
uero obediencie mag
ne. cui dicebat pater
fac hoc et faciebat. et
fac illud et faciebat; De
qua re magnam opini
onem in monasterio
habebat. quia ita obe
diens exitebat; Punc
tus est autem inuidie
mucrone frater eius
ille continens aduersus
eum. et dixit in se in ip
so; Ego probabo illi
si habet obedienciam;
Et accedens ad patre
monasterij dicit ei; Mit
te mecum fratre meū.
ut eamus ahicubi; Et
dimisit eos abbas abi
re; Et assumens eū fra
ter ille abstineus. uolu
it temptare eum; Et in
uenissent ad flumen
ubi erat multitudo chor
codulorum dicit ei; Des
cende in flumen et tran
si; Et ille mox descendit

Venerunt autem chor
 codrilli et lingebar cor
 pus eius in nullo eum
 ledentes; Quod cum in
 disse frater eius dicit
 ei; Ascende de flumine;
 Et cum iter agerent in
 venerunt corpus in hu
 matum iacens in uia;
 Et dicit abstiniens ille
 ad fratrem suum; Si ha
 buissemus aliquid ue
 culti ut iactaremus su
 per corpus istud; Et res
 pondens ille obediens
 frater dicit; Magis ore
 mus et forsitan resur
 get; Et stantes ad ora
 tionem atque orantes
 in mente surrexit mortu
 us ille; Quo facto glo
 riatus est ille abstiniens
 frater et dicit; Pro con
 tinencia mea suscitatus
 est mortuus hic; Omni
 a autem hec reuelavit
 deus abbati monaste
 rij eorum et qualiter
 temptauerit fratrem
 suum de chorcodrillis

et quomodo suscitatus
 est mortuus ille; Et cum
 uenissent in monasteri
 um dicit abbas abstine
 ti illi; Quare ita fecisti
 fratri tuo; Ecce tamen p
 obedienciam eius sur
 rexit mortuus ille;

Alter quidam secula
 ris uite habens tres
 filios renunciauit secu
 lo et uenit ad monaste
 rium relinquens filios
 suos in ciuitate; Et cum
 fecisset tres annos in mo
 nasterio ceperunt ei co
 gitaciones sue filios ad
 memoriam frequenter
 adducere et concitaba
 tur pro illis ualde neque
 enim direxit abbati fili
 os se habere; Videns au
 tem cum abbas tristem
 dicit ei; Quid habes quod
 tristis es; Et narrauit
 ei quod tres filios habe
 ret in ciuitate et quia
 uellet eos ad monaste
 rium eius adducere; Pre
 cepit autem ei abbas ut

700 56 110

adduceret eos; Qui cum
perrenisset ad ciuitatem
inuenit duos ex eis iam
fuisse defunctos. vnum
vero solummodo remā
sisse; Quem assumens
uenit ad monasterium
et requiens abbatem.
non inuenit eum illic;
Interrogauit autē fra
tres ubi esset abbas; Et
illi dixerunt; Ad pistri
num perrenit; Ille uero
collens filium suū quē
adduxerat abiit in pis
tinū; Et uidens eū ab
bas uenientē salutauit
et tenens infantē quē
adduxerat amplexatus
est eum et osculabatur;
et dicit patri eius; Amas
eum; Et ille respondit;
Etiam; Et rursus dicit
ei; Omnino diligis eū;
Et respondit; Etiam; hoc
cum audisset abbas. di
cit ei; Tolle ergo si amas
eum; et mitte in furnū
sic modo dum ardet fur
nus; Et tenens eum pa

ter suus iactauit eum
in furnum ardentem;
Statim autem factus
est furnus uelut ros;
Ex qua re acquisiuit
gloriam in tempore illo
que ad modum abrahā
patriarcha;

Dixit quidam sener
quia frater qui ad
obedienciam patris
spiritualis animum
dedent maiorem mer
cedem habet quā ille
qui in heremū solus
recesserit; Dicebat au
tem quia narrauent a
liquis patrum uidisse
se quatuor ordines in
celo quorum primus
ordo erat hominum i
firmorum et grauas
agenciū deo. secundus
ordo hospitalitatē ser
tancium et instanter
ministrancium eis. ter
cius ordo in solitudine
conuersancium et non
uidencium homines;
Quartus ordo eorum

qui ad obe

199
qui ad obedientiam spiri-
tualibus patribus se sub-
iciunt propter dominum;
Utebatur autem ordo
obedientium coram aure
a. et multo maiorem quam
alii gloriam habebant;
Ego autem dixi ei qui
michi ostendebat omni-
a hec; Quomodo iste or-
do qui parvus est. maio-
rem quam alii gloriam
habet? Et ille respondens
dixit michi quia qui hos-
pitalitatem sectantur
secundum propriam uo-
luntatem id ipsum fa-
ciunt similiter qui in
heremum se relegant.
arbitrio suo de seculo
recesserunt; Hic autem
ordo qui se ad obedien-
tiam debet omnes uo-
luntates suas abiciens
pendet ad deum et ad
missionem spiritualis
abbatis. propterea et
maiores gloriam ab aliis
habet; Quapropter
omni bonam obedientiam

cia est. que propter deum
fit; Intendite ergo filii
uirtutis huius aliquod
ex parte uestigium; Obe-
dientia salus est omnium
fidelium. Obedientia sa-
genitrix est regni celorum
omnium uirtutum; Obe-
dientia inuentrix est reg-
ni celorum; Obedientia
est celos aperiens et ho-
minem de terra leuans;
Obedientia cohabitatrix
est angelorum. obedien-
tia sanctorum omnium
abus est; Ex hac enim
ablactati sunt et per hanc
ad perfectionem uenie-
runt;
Frater quidam de scythi ua-
dens ad messem. appu-
tuit ad quendam senem
magnum et dicit ei; Dic
michi abba. quid faciam
pergens ad metendum.
Dixit ei sener; Si tibi dix-
ero acquiescis michi; Res-
pondit ei frater; Etiam
obedio tibi; Et dixit ei se-
ner; Si michi acquiescis

surge uade renuncia
missioni huic. et ego
dico tibi quid facias;
Ille autem frater renū
ciavit missioni et uenit
ad senem; Dixit autem
ei senex; Intra in cellā
tuam et fac quinquā
ginta dies continuos
semel comedens idie
panem cum sale et iudi
co tibi aliam rem; Et fe
cit sic; Et rursus uenit
ad senem; Senex autē
sciens quia uir operan
us esset dixit ei quomo
do oporteat eū in cella
sua esse; Et descendens
frater ille in cellam suā
prostravit se prorsus in
terram tres dies et tres
noctes plorans in con
spectu domini; Post hec
uero cum dicerent ei co
gitationes sue exaltat
es magnus factus es. ip
se autem temperans ui
cia cogitationū suarum
humiliter reuocabat cul
pas suas in conspectu

suo dicens; Et ubi sūt
omnia peccata mea il
la que feci. Si autē ite
rum in cogitatione es
ascendebat. quia mul
tum neglexerat de mā
datis dei: dicebat et ipse
intra se; Sed exhibeo par
uum seruitium deo me
o. et credo quia facit me
cum misericordiam suā;
hoc igitur modo eum
cens spirituum malārū
cogitationum; Postea
apparuerunt ei uisibi
liter demones dicētes;
Turba sumus atque; Et
dixit eis; Quare. Et dix
erunt; Si te exaltam
recuris ad humilitatē.
si uero te humiliamus
tu te erigis in altum;
Venerunt aliquan
do quatuor fratres
de sacchi ad abbatem
pambo. uestiti pellitibus
tunicis. et indicauerunt
nusquisque eorum uir
tutem alterius nō pre
sente eo de quo loque

vatur; vnus namq; ex
 eis ieiunabat multum.
 alter vero nichil possi-
 debat. tertius vero ha-
 uebat nimiam caritate;
 De quarto uero dixerunt.
 quia uiginti duos annos
 habebat inobediencia
 permanens seniorum;
 Respondit autem eis
 abbas pambo; Dico
 uobis. quia istius uir-
 tus maior est quam ce-
 terorum quoniam vn-
 quisq; uestru uirtute
 quam possidet uolun-
 tate propria eam reti-
 nuit. hic autem uolun-
 tatem suam abiciens.
 aliene se uoluntatis
 seruum fecit; Tales eni
 uere confessores sunt.
 si usq; ad finem ita p-
 manserint;

Dicebant de abbate
 iohanne qui fuit
 discipulus abbatis pau-
 li. quia magne obedi-
 e fuerat; Erat autem
 in quodam loco et habi-

tabat in eo leena pesti-
 ma; videns autem circa
 locum ipsum sener sterto-
 ra belue illius dixit ioha-
 ni; vade et affer stertora
 illa; Et dicit ei; Et quid
 facio abba propter leena
 illam; Sener autem sub-
 ridens dicit ei; Si uene-
 rit contra te. liga eam et
 affer huc; Perterit ergo
 frater uespere. et ecce ue-
 nit leena super eu; Ille
 autem secundum uerbu
 semis impetum fecit sup
 eam ut teneret illam;
 fugit aute et seqbatur
 eam dicens; Et specta qa
 abbas meus iussit ut al-
 ligem te; Et tenens eam
 alligauit; Sener autem
 respectando eum diu-
 us sedebat. et tribulaci-
 one affligebatur; Et ecce
 tarde uenit et habebat
 leenam ligatam; Quod
 cum uidisset sener. mira-
 tus est; Volens autem
 humiliare illum cecidit
 eum et dixit; Bobose ca-

uicem fatuum adduxisti
michi. Soluit autem eam
statim senex et dimisit re-
dire ad locum suum;

Narrauerunt de abba-
te iohanne breuis sta-
ture quia perierit ad que-
dam senem thebeum ge-
nere commorantem in
sathi qui sedebat in here-
mo; Tollens autem aliqua-
do abbas eius lignum siccu-
m plantauit. et dixit ei; Per
dies singulos mitte ei ad
pedem eius legenam aqua-
donec fructum faciat; Er-
rat autem longe ab eis
aqua. ita ut a sero perge-
ret. et mane ueniret; Post
tres autem annos uirum
lignum illud et fructum
fecit; Sumens autem ex
fructu eius senex attulit
ad ecclesiam. et dixit fra-
tribus; Accipite et man-
ducate obedientie fructum;

Dixit abbas ypericius
quia ministerium mo-
nachi est obedientia; Quis
qui possidet quicquid

poscit exauditur et cum
fiducia crucifixo astitit;
Etenim dominus sic ue-
nit ad crucem. factus sa-
licet obediens usque ad
mortem; *Incapit de hu-
militate liber. xv.*

Dixerunt quidam ali-
quando in sathi frati-
bus paucas caricas. et
pro hoc quod paucae e-
rant non transmiserunt
ex eis abbati arsenio. ne
uelut iniuriam patere-
tur; Ille autem cum hoc
audisset non est egres-
sus iuxta morem ad o-
pus dei cum fratribus
celebrandum dicens;
Excommunicastis me. ut
non michi daretis eul-
giam quam transmiserunt
dominus fratribus. et
qua ego non fui dignus
accipere; Quod cum au-
dissent edificati sunt
in humilitate semis; Re-
uadens presbiter por-
tauit ei de caricis illis

et adduxit eum in con-
gregatione gaudentem;
Dicebant autem de eo.
quia nemo poterat cō-
prehendere modum cō-
uersationis eius;

Narrauit abbas io-
hannes. quia ab-
bas anub et abbas pas-
tor. et residui fratres eo-
rum ex vno utero nati
monachi fuerunt in sa-
th; Et quando uenit
illuc gens manichorum
et desolauerunt locum
ipsum. primū descende-
runt illuc in locum qui
uocatur terrenuchi don-
deliberarent ubi habita-
re deberent manserūt q;
illuc in templo quodam
antiquo paucos dies;
Dixit autem abbas a-
nub abbati pastor; As-
tende caritatem tu et
fratres tui et singuli se-
cum habitemus et nō
ueniamus ad nos iui-
cem ebdomada hac; Et
respondit abbas pastor;

Faciamus qualiter uis;
Et fecerunt sic; Erat autē
ibi in templo statua lapi-
dea. et surgebat cotidie
mane abbas anub et fa-
ciem statue illius lapida-
bat. uespere autem dice-
bat; Ignosce michi; Et tota
ebdomada ita fecit; Die
autem sabbati occurre-
runt sibi inuicem et dixit
abbas pastor abbati anub.
Vidi te abba ebdomada
hac lapidantem faciem
statue huius et iterū pe-
nitentiam agentē apud
eam; fidelis autē homo
hec non facit; Et respon-
dit sener; hanc rem ego
propter uos feci; Rūdo
me uidistis lapidantem
faciem statue illius ne
locuta est. ne fuit; Re-
spondit abbas pastor; sō.
Et dixit abbas anub; sē-
rum quando apud eam
penitentiam egi ne curba-
ta est. ne dixit non ignos-
co. Et dixit abbas pastor;
Non; Et ille dixit; Ergo et

nos qui sumus septem
fratres. si uultis ut ma-
neamus simul efficiamur
uelut statua hec. que co-
tumelios affecta non per-
turbatur; Si autem non
uultis ita fieri ecce quatuor
ingressus sunt templum
huius. unusquisque quod uult
creat. et qua uult uadat;
Illi autem hec audientes.
prostrauerunt se in terram.
et dixerunt abbati anub;
Quomodo iubes pater
ita fiat; Obediemus quod
dixeris nobis; Postea ue-
ro retulit nobis abbas
pastor dicens quia man-
simus simul omne tem-
pus uite nostre operan-
tes et facientes omnia
secundum uerbum senis
que dixisset nobis; Con-
stituit autem unum ex
nobis dispensatorem. qui
quodcumque nobis appo-
suisset comedebam; Im-
possibile enim erat ut di-
ceret aliquis ex nobis af-
fer illud aut diceret nolo

illud manducare; Sic tamen
sumus omne tempus
uite nostre. cum quiete
et pace;

Dicebant de abbate
daimone quia ue-
nerunt quidam peten-
tes ut iudicaret inter il-
los; Senex autem dim-
mulabat. ecce quedam
mulier ad aliam mulie-
rem iuxta se stante dice-
bat; Senex iste quem in-
des fatuus est; studium
autem eam senex. et uo-
cans eam ad se dixit ei;
Quantos putas labo-
res sustinui in solitudi-
nibus diuersis ut acq-
rere facultatem istam
et propter te eam hodi-
e perditurus sum;

Narrauerunt de e-
piscopo curians
que uocatur orinco
nomine abbas affus.
qui cum esset monachi-
num diuere tractauit
uitam suam; Sed cum
factus fuisset episcopus

202
uoluit ipsa diuicia uti i
ciuitate quam in here
mo habuerat et no pre
ualuit: idcirco prostrauit
se in conspectu domini
dicens; Puras ne domi
ne propter episcopatum
discessit a me gratia tua;
Et reuelatum est ei quia
non sed quia tunc soli
tudo erat. et cum no esset
homo. deus susceptor e
rat tuus. nunc autem
hic in seculo es ubi homi
nes auriantur tui;

Dixit abbas daniel
quia erat in babilo
nia filia cuiusdam pu
marij demonu habes;
Pater autem eius dili
gebat quendam mona
chum qui dixit ei; Nemo
potest curare filia tua
nisi quos scio solitarios.
et si perirens ad eos et
rogaueris eos tamen
non acquiescunt hoc
facere propter humili
tatem. sed hoc faciem?
Quando ueniunt affe

rentes uenalia que ope
rantur dici te uos emere
uelle quod uendunt et
cum ueniunt in domum
pretium acceptum. dicite
eis ut faciant oratione
et credo quia saluabitur
filia tua; Ereuntes aute
in plateam inuenerunt
unum discipulu senum
sedentem ut uenderet spor
tellas suas; Et tulerunt
eum secum in domu. ut
quasi pretium sportellarum
acciperet; Et cum intras
set monachus ille in do
mum. uenit puella illa
que a demonio uerabat.
et mox dedit alapam mo
nacho illo; Ille autem co
uertit ei et aliam manilla
secundu diuinum pcep
tum; Demon aute coac
tus clamare cepit; Quo
lencia mandatorum ihu
xpisti expellit me hinc; Et
statim mundata est puel
la illa; Cum autem uenis
set ad senes ille monachus
indicauit eis qd factum

fuerat; Et glorificauerunt
deum et dixerunt; Con-
suetudo est dyabolice su-
perbie humilitate man-
datorum ihesu xpisti cor-

Dixit abbas **C**ruere;
Abbas serapion. quia
multos labores corpora-
les plus quam filius me-
us zacharias feci. et non
perueni ad mensuras hu-
militatis et taciturnita-

Abbas **C**ris eius;
Amoyses dixit fratri za-
charie; Dic michi quid
faciam; Ille autem hoc
audiens. iactauit se pro-
nus in terram ad pedes
eius dicens; Tu me iter-
rogas pater. Dixit autem
ei sener; Crede michi fili
zacharia quia uidi spiri-
tum sanctum descenden-
tem in te et propterea
compellor interrogare
te; Tunc tollens zachari-
as cucullam de capite su-
o misit eam sub pedibus
suis et conculcans dixit;
Huiusmodi ita conculcatus fue-

rit homo non potest mo-
nachus esse;

Dixit abbas pastor
quia interrogauit
abbas moyses fratrem
zachariam tempore quod
moriebatur dicens. Ab-
uides. Et ille dixit ei;
Nihil melius quam ta-
cere pater; Et dixit ei;
Verum est fili tace; Er-
go hora mortis eius se-
dens abbas ysidorus.
respexit in celum et dixit.
Letare letare filium za-
charia quia aperte sunt
tibi ianue regni celorum;

Dicebant de abbat
theodoro. quia cum
factus fuisset dyaconus
in scythi non acquiesce-
bat ministrare. et huc
atque illuc fugiebat; Et
iterum senes adduce-
bant eum dicentes;
Non derelinquas mi-
nisterium tuum; Dixit
autem eis abbas theo-
dorus; Dimitte me.
et deprecor deum et si

ostenderit michi quia
 debeo stare in loco mi
 nisterij huius facio; Et
 cum deprecaretur deū
 dicebat; Si uoluntas tu
 a est domine ut stem in
 hoc ministerio demonst
 tra michi; Et ostensa ē
 illi columpna ignis de
 terra usq; ad celum. et
 uox sonuit dicens; Si
 potes fieri sicut colūp
 na hec: uade ministra;
 Ille autem audiens sta
 tuit apud se nullaten
 acquiescere; Qui cum
 uenisset ad ecclesiam pe
 nitentiam egerunt a
 pud eum fratres dicen
 tes; Si non uis minist
 rare uel calicem tene.
 Et non acquieuit dices;
 Si me non dimittitis.
 discedo de loco isto; Et
 ita recesserunt ab eo;
Collecti sunt aliqu
 do fratres qui ha
 bitabant in scithi et
 ceperunt inter se q̄rere
 de melchisedech sacer

dote; Obliti sunt autem
 conuocare abbatem co
 pretem; Postea autem
 uocantes interrogaue
 runt eum de eadem q̄s
 tione; Ille autem tunc dēs
 terio os suum dixit; Ve
 tibi copres. quia que mā
 dauit tibi deus dereliquit.
 et que ate non requi
 rit illa scutan p̄sumis;
 Hec audientes fratres
 fugerunt singuli in cel
Interoga **C**las suas;
 tus abbas macharius
 pro qua causa in scithi ha
 bitauerit. dixit; Quando
 eram iuuenis et sedere
 in cella mea in egypto
 tenuerunt et fecerunt
 me clericum inuico; Et
 cum nollem acquiesce
 re ad ministrandū fugi
 ad alium locum; Et ue
 nit ad me quidam secu
 laris homo. sed uita reli
 giosus et tollebat a me
 opus quod fecissem ma
 nibus meis et ministra
 bat michi que necessari

a erant; Contigit autē
temptante dyabolo ut
uirgo quedam in uico il
lo uiciata a quodam iu
uene lapsum faceret. in
pregnata et cum in ute
ro habere cepisset inter
rogabat quis esset de quo
in utero haberet; Illa autē
dixit. quia hic solitarius
est qui mecum dormiuit;
Exeuntes autem de uico
illo cōprehenderūt me
et ad dixerunt ad uicū. et
appendērūt in collo meo
cacabatas ollas et ansas
uasorū et miserunt me cir
cuire in uico illo per uia
cedentes atq; dicentes;
Hic monachus corrupit
filiam nostrā tollite tol
lite eum; Et ceaderunt
me usq; ad mortē; Sup
ueniens autem quidam
senem dixit; Quam diu
ceditis monachū istum
peregrinum; Ille autem
qui michi solebat necessa
ria ministrare sequebat
retro cum uerecundia; Et

enim etiam ipsum con
tumelijs multis affect
runt dicentes; Ecce soli
tarius monachus cu
tu testificabaris quid
fecit; Et dixerunt pari
tes puelle illius. quia
non dimittimus eum.
donec fidei uisorem pre
beat. quia pascet eam;
Et dixi illi qui michi mi
nistrare solebat. et dixit
fidem de me; Et reuer
sus sum ad cellam meā;
et dedi ei quantas habu
i sportellas dicens; ven
de eas. et da illi mulie
ri mee manducare; Di
cebam autem in animo
meo; Machari ecce uie
nisti tibi mulierem. op
habetes modo amplius
laborare ut pascas eā;
Et operabar non solum
in die sed et in nocte
transmicebam ei; Cum
autem uenisset temp
in felici illi ut pareret.
traxit plurimos dies i
dolore et non pauebat;

ergo et; Ad e
illa dicit; Ego
dixi tibi; et dicit;
interrogat; paren
sus; quia respo
dicit; illi monacho
tu impudens fal
simplum cum; tu
non; hoc causa
uenerit; talis ip
eam tenet et
fecit; Adus autē
uerba; unde me
gaudere; unde ad
et dixi; quia non po
partem; patet illa
et confiteri; quia
illam causam; ma
eius habuisset;
a mentita sit ad
me; Et ecce om
adit; rones; ma il
colunt uenire; huc
siam tuam; glori
in deum et penitē
quod et actum;
tem audis; hec
suo modo; ne affu
et me; homines.
et fugi; huc; ista

Dicunt ergo ei; Quid est hoc? Et illa dicit; Ego scio quare torqueor diu; Et interrogata a parentibus suis quare respondit; Quia illi monacho crimen imposui. et fallens implicavi eum. cum ipse non habeat causam sed iuuenis ille talis ipse mecum dormiuit et hoc fecit; Audiens autem hec uerba minister meus gaudens uenit ad me et dixit quia non potuit parere puella illa donec confiteretur quia tu nullam causam inceptu eius habuisses: et quia mentita sit aduersum te; Et ecce omnes habitatores uia illius uolunt uenire huc ad cellam tuam glorificaturi deum et penitentiam apud te acturi; Ego autem audiens hec a ministro meo. ne affligerent me. homines. surrexi et fugi huc in sci-

thi; Et hoc est principium cause propter quam habitare cepi;

Petericus aliquando predictus abbas macharius a palude ad cellam suam reuertens portabat palmas; Et ecce occurrit ei dyabolus in uia cum falce messoria; Voluit autem illum percussurum de falce illa. et non potuit; Et dicit ei; Multas uolencias pacior a te machari quia non possum preualere aduersum te; Ecce enim quicquid tu facis et ego facio; Ieiunas tu ego penitus non manduco; Vigilas tu ego omnino non dormio; vnum est autem solum in quo me superas; Et dicit ei abbas macharius; Quid est illud? Respondens dyabolus dixit; humilitas tua propter quam non preualeo aduersum te;

Dicebant de abbate moysi qui factus est

clericus. et imposuerunt
ei super humerale; Et
dixit ei archiepiscopus;
Ecce factus es candidatus
abba moyses; Et ille res-
pondit; Putas a foris do-
mine papa. aut et intus.
Volens autem episcopus
probare eum. dixit cleri-
cis; Quando intrat abbas
moyses ad altare expelli-
te eum et sequimini ut au-
diatis quid dicat; Cum
autem cepissent eum mitte-
re foris dicebant; Exi fo-
ras ethiops; Ille uero eg-
diens dicebat; Bene tibi
fecerunt cinerare et caeca-
bante. quia cum homo si-
sis. quare te in medio ho-
minum dare presumpsisti;

Dicebant de abbate
Dolui pio in sacchi qua-
er seruis esset et descende-
bat singulis annis in a-
lerandriam portans mer-
cedem dominis suis; Et
occuriebant ei. et saluta-
uerunt eum; Senex autem
mittebat aquam in pel-

lum et afferbat ut laua-
ret pedes dominis suis.
Illi autem ad eum dice-
bant; Noli pater non
graues nos; Ille uero
respondebat eis; Ego
confiteor quia seruis
sum uester. et gratias
ago quia dimisisti me
liberum seruire deo; Sed
tamen lauo uobis pe-
des. ecce suscipite mer-
cedes meas; Illi uero
tempnebant non acqui-
escentes; Dicebat ergo
eis; Credite michi quia
si non uultis suscipere
mercedes meas rema-
neo hic et seruis uobis;
Illi autem reuerentiam
ei habentes. dabant in
potestate eius ut fac-
eret quod uellet; Et in-
uertentem deducebat
eum cum honore puen-
tes ei que necessariae
erant. ut faceret agape
pro eis; Et ex hoc factus
est monachus in sacchi;
Dixit abbas pastor

quia sedentibus aliqui
 do senibus ad manduca
 dum stabat abbas alo
 nius et ministrabat eis.
 et uidentes eum lauda
 uerunt; Ille autem nic
 hil omnino respondit;
 Dixit ergo ei quida secre
 te; Quare non respon
 disti senibus laudantib
 te; Et dixit abbas aloni;
 Quia si responderem eis
 uidebar delectatus lau
 dibus meis;

Narrauit abbas io
 seph quia sedentib;
 nobis aliquando cum
 abbate pastore nomi
 nauent abbatem aga
 thonem et diximus ei;
 Iuuenis est. quare eum
 appellas abbatem; Et
 dixit abbas pastor; Qui
 a os suum fecit eum ap
 pellare abbatem;

Dicebant de abbate
 pastore. quia nuq
 uolebat sermonem face
 re supra uerbu alterius
 senis sed magis lauda

uerit semper que ille dix
Narrauit **C**isset;
 frater pius dicens;
 Iuuenis fratres septem soli
 tary ad abbatem syloi
 habitantem in insula di
 matus. et cum rogarem
 eum ut diceret nobis ali
 quid. ille respondet; Ig
 noscite michi quia ydio
 ta homo sum; Sed ueni
 ego aliquando ad abba
 tem hor. et ad abbatem
 atrem. et erat in infirmi
 tate abbas hor decem et
 octo annis. et cepi sup
 plicare eos ut dicerent
 michi aliquod uerbum;
 Et dixit abbas hor; Nō
 tibi habeo dicere. vade
 quicquid uides fac; Deus
 enim illius est qui sibi ul
 tra quam potest extorquet
 et uolenciam facit ad oī
 a; hī autem ambo non
 erant de una prouincia;
 hoc est abbas hor. et ab
 bas atrem; fuit autem
 in eis magna gracia. con
 ferrent ambo de corpore;

Abbas autem atrem sum-
me obediencie erat. ab-
bas uero hor multe humi-
litate; fecit ergo paucos
dies apud eos. inuestigans
uirtutes eorum; Et uidi mi-
rabile quid quod fecit ab-
bas atrem; Attulerat eni
eis quidam piscem modi-
cum. et uoluit eum facere
abbas atrem seniori abba-
ti hor; Posuerat ergo ab-
bas atrem cultellum ut i-
cideret piscem illum; Et
uocauit eum abbas hor
dicens; Atrem atre; Ille
uero statim dimisit cul-
tellum in medio piscis
et non pincidit et cucur-
rit ad eum; Et miratus
sum tantam obediencia
eius. quia non dixit ex-
specta donec incido piscem;
Dixit autem abba atre;
Vbi inuenisti obediencia
hanc; Et ille michi res-
pondit; Non est mea sed
istius senis est; Et tulit
me dicens; Veni et uide
obediencia eius; Corrit

ergo modicum piscis ma-
le ita ut perderet eum
uoluntarie et apposuit
seni; Et ille manducauit
nichil loquens; Et dixit
ei; Bonum est senex.
Et ille respondit; Boni
est ualde; Post hec accu-
lit ei illum modicum minus
bene coctum et dixit; Ec-
ce illud perdidit senex. et
male cori illud; Et iam
male tibi modice erunt.
Et conuersus ad me ab-
bas atrem. dixit; Vides
quia hec obediencia ist-
ius senis est. Et exiit ad
eis. et quicquid uidi feci
secundum uirtute mea;
Et hec dixit fratribus ab-
bas sylois; Huius autem
ex nobis rogauit eum
dicens; Ostende nobis
caritatem. et dic nobis
et tu unum sermonem;
Et dicit; Qui habet quod
est in numerabile insci-
encia perficiet omnem
scripturam; Iterum alter
ex nobis dixit ei; Audi

est peregrinatio pater:
Et ille respondit; Tace
in omni loco quocumque
ueneris dic non habeo
causam. et hec est pere-

Dixit ergo peregrinatio;
Abbas spencius; Imit-
tare publicanum illum.
ne cum phariseo damp-
neris. et sequere mansue-
tudinem moysi et ut si-
mitatem cordis tui rese-
cans conuertaris in fon-
tes aquarum;

Sener quidam erat
solitarius uagans
in heremo et dicebat in
semet ipso quia perfectus
esset in uirtutibus hinc o-
rauit deum dicens; St-
tende michi quid deest
perfectioni mee et facio;
Volens autem deus hu-
miliare cogitationes
eius. dixit ei; Vade ad il-
lum archimandritam.
et quicquid tibi dixerit
facito; Reuelauit autem
deus archimandrite illi
antequam ille ad illum

ueniret dicens; Ecce soli-
tarius ille uenit ad te. dic
ergo ei ut collat flagellum
et uadat et pascat tibi por-
cos; Veniens ergo sener
pulsauit ostium et ingres-
sus ad archimandritam
illum salutauerunt se; V-
cum sederent dixit ei soli-
tarius ille qui uenerat;
Dic michi quid faciam
ut sim saluus; Et ille dix-
it; facies quodcumque dix-
ero tibi; Et respondit; Etiam;
Ecce dixit ei; Ecce tolle fla-
gellum. et uade pasce por-
cos hos; Hi autem qui
cum nouerant et audie-
rant de eo. cum uidisset
quia porcos pasceret di-
cebant; Vidistis illum mag-
num solitarium de quo
audiebamus; Ecce stupu-
it cor eius. et demonio
ueratur. et pascit porcos;
Videns autem deus hu-
militatem eius. quia ita
patienter sustinebat ob-
probrium hominum pre-
cepit ei iterum redire ad

uoluntati

locum suum; Interrogat
est sener; Quid est humi-
litas: Et ille respondit;
Si peccanti fratri in te ig-
nouens. ante quam ap-
te penitenciam agat;

Dixit sener; In omni
temptatione non
culpes hominem sed te
ipsum tantum dicens.
quia pro peccatis meis
hec michi uenerunt;

Dixit sener; Numquā
preterui ordinē me-
um ut ambularem alci-
us. neq; turbatus sum
aliquando in humilita-
te depositus; Annus e-
nim cogitatio mea i hoc
erat ut deprecarer deū
quousq; erpoliarer uete-
rem hominem;

Pater quidam iter-
rogauit senem; Quid
est humilitas: Et respō-
dit sener; vt beneficia
hys qui tibi male faciūt;
Et dixit frater; Et si non
perueniat homo i hanc
mensuram quid faciet.

Et dixit sener; fugiat en-
gens taciturnitatem;

Pater quidam in-
terrogauit senem
dicens; Quod est opus
peregrinationis; Et il-
le dixit; Ego saos fratre
peregrinantem; Quia
cum inuentus fuisset
in ecclesia. contigisset
fieri agapem. sedit ad
mensam ut manduca-
ret cum fratribus; Dix-
erunt autem quidam;
Istum quis hic tenuit.
Et dixerunt ei; Surge
et uade hinc foras; Quia
surrexit et abiit; Illi
uero concitati de er-
pulsione eius. egressi
sunt et uocauerunt eū;
Post hec interrogaue-
runt eum quidam di-
centes; Quid putas
erat in corde tuo qua
erpulsus es et iterum
reuocatus: Et ille dixit
eis; Posui in corde meo
quia equalis essem ca-
ni qui quando sedat

egreditur: quando autē uocatur ingreditur;

Venerunt quidam aliquando in thebaida ad quendam senem. habentes secum unum qui a demonio uerabatur ut curaretur ab illo senē; Senex ergo cū diu rogaretur. dicit demoni; Eri de factura dei; Et respondit demoni; Eredo. sed interrogo te unū uerbum ut dicas michi; Qui sunt edī et qui sunt agnī. Et dicit senex; he di quidem tales sūt q̄lis ego. agnos uero deus fac; Et audiens demon. clamauit uoce magna dicens; Ecce propter hū militatem tuam exeo; Et erit eadem hora;

Manebat quidā monachus egyptius in suburbano constantinopolitane ciuitatis. et cum transiret theodosius iunior imperator p̄ uiam illam reliquit om-

nes qui in obsequio eius erant et uenit ad cellam eius. et pulsans ad ostiū monachi aperuit ei monachus; uidens autem eum cognouit quidē quia imperator esset sic tam̄ suscepit eum tamquam unum ex militantium officio; Cum ergo intrasset. fecerunt orationem et sederunt; Cepit autem interrogare eum imperator dicens; Quomodo sunt patres in egypto. Et ille respondit; Orant omnes pro salute uestra; Imperator autem circumspiciens si quid haberet ī cella. nichil illic uidit nisi paruam sportellam habentem modicum panis et lagenam aque; Et dicit ei monachus; Gusta modice; Et infudit ei panem. et misit oleum et sal et manducauit. dedit q̄ ei aquam ut biberet; Et dicit ei imperator; Scis qui sum ego. Et ille dicit

solus

ei; Deus scit qui sis; Tunc
dixit ei; Ego sum theodo-
sius imperator; Ille autem
statim adorans salutauit
eum humiliter; Et dixit ei
imperator; Beati estis u-
uos quia securam uitam
habetis. et non cogitatis
de hoc seculo; Veritatem
autem dico. quia in impe-
rio natus sum. et nunquam
ita delectatus sum pane
et aqua sicut hodie satis
enim libenter comedi;
Et cepit eum ex tunc ho-
norare imperator; Senex
uero egrediens fugit. et
uenit iterum in egyptum;

Narrauerunt de quodam
senex. quia perseuera-
uerit ieiunans septuagi-
ta ebdomadas semel in
ebdomada reficiens; Hic
autem postulabat a deo
de quodam sermone sa-
crarum scripturarum. et non
reuelauit ei deus; Dixit
ergo in semetipso; Ecce
tantum laborem sumpsi
et nichil profectuato er-

go ad fratrem meum et re-
quiro ab eo; Qui cum
egressus clausisset ostium
suum ut abiret. missus
est ad eum angelus do-
mini dicens; Septuagi-
ta ebdomade quas ieiun-
asti non fecerunt te pa-
mum deo; Nunc uero
quando ita humiliatus
es ut ad fratrem tuum
pergeres missus sum indi-
care tibi sermonem; Et
aperiens ei de re eadem
quam querebat indica-
uit ei. et mox discessit
angelus ab eo;

Pater quidam erat
in congregatione
et omne pondus quod
fratribus imminabat
ipse sustinebat. ita ut
se etiam in fornicatione
accusaret; Quidam autem
fratrum ignorantes ac-
tus eius. ceperunt mur-
murare aduersus eum
dicentes. Quoniam ma-
le fecit hic et non opera-
tur; Abbas autem sciens

que agebat dicebat fra-
 tribus; Magis uolo mat-
 rilam unam huius cum
 humilitate quam omnes
 nostras cum superbia; Et
 ut demonstraret eis er-
 dei iudicio qualis esset
 frater ille. attulit omni-
 a que operati fuerat fra-
 tres illi. et mattam eius
 de quo querebantur. et
 accendit ignem et iacta-
 uit in medium. et cōsūp-
 ta opera illorum omni-
 a. frater autem illius
 matta illesa pmanit;
 hoc autem uidentes fra-
 tres timuerunt. et peni-
 tentiam coram illo ege-
 runt. habentes eū dem-
 ceptō uelut patrem;

Quidam fratri appa-
 ruit dyabolus tras-
 formatus in angelum
 lucis. et dixit ei; Ego sū
 gabriel angelus et mis-
 sus ad te; Et ille dixit; vi-
 de ne ad alium missus
 sis. ego autem non sū
 dignus ut ad me mita-

tur angelus; Dyabolus
 autem statim nō apparuit;

Dicebant senes. quia
 uel si prouentate an-
 gelus tibi appareret nō sus-
 cipias facile. sed humilia-
 te met ipsum dicens; Non
 sum dignus angelū uide-
 re uiuens in peccatis;

Narrauerunt de quodā
 sene. quia sedens in
 cella sua et sustinens tēp-
 tationes uidebat demo-
 nes manifeste et cōtemp-
 nebat eos; Cum autem
 dyabolus uideret se uiti-
 asene. uenit et ostendit
 se ei dicens; Ego sū cristus;
 videns autem eum sener
 clausit oculos suos. Dixit
 ei dyabolus; Ego sū ipe;
 Quare clausisti oculos tu-
 os? Et respondens sener
 dixit ei; Ego cristum hic
 nolo uidere. sed in illa ui-
 ta; Audiens autem dya-
 bolus non comparuit;

Alterum senem uolen-
 tes seducere demones
 dicebant ei; vis uidere q-

crisium? Ille uero dicit eis;
Anathema uobis de quo
dicitis. ego autem credo
crisio meo dicenti; Siquis
uobis dixerit ecce xpistus
hic aut illuc. nolite credere.
Quo audito statim non
comparuerunt;

Pater aliquis contris-
tabatur aduersus a-
lium fratrem: quod audi-
ens ille uenit satis facere
ei; Ille autem non aperu-
it ei ostium celle sue; Pex-
it ergo ille ad quendam
senem. et dicit ei causam;
Et respondit ei sener; vi-
de ne quasi iusticiam habe-
as cause apud te metipsum
in corde tuo tamquam cul-
paturus fratrem tuum et
ut illum reprehendas et
te ipsum iustifices. et pp-
terea non tetigit deus cor
eius ut aperiret tibi; Ve-
rumptamen hoc est quod
dico tibi ut uel si ille pec-
cauit in te. pone in corde
tuo quia tu in illo pecca-
ueris et fratrem tuum

iustifica; Et tunc dat de-
us in corde illius concor-
dare tecum; Et narrant
ei exemplum tale dicens;
Duo quidam erant se-
culares religiosi et loq-
tes secum egressi sunt
facti sunt monachi; E-
mulacionem autem ha-
bentes uocis euange-
lice. sed non secundum
scienciam castrauerunt
se quasi propter regna
celorum; Audiens aut
hoc archiepiscopus ex-
communicauit eos; Illi
autem putantes quia
bene fecissent. indigna-
ti sunt contra eum dice-
tes; sed propter regna
celorum castrauimus
nos. et hic excommu-
nicat nos. Camus et in-
pellemus aduersus eum
iherosolimorum ^{archi}episcopus;
Ab euntes ergo iudica-
uerunt ei omnia; Et di-
xit eis archiepiscopus
iherosolimitanus; Ego
ego uos excommunico;

Et quo iterum conuicta
 a abierunt antiochia
 ad archiepiscopum et
 dixerunt ei omnia que
 facta sunt circa se; Et ille
 similiter excommunicauit
 eos; Et dixerunt ad se ip
 sos; Eamus romam ad
 patriarcham. et ipse nos
 iudicabit de omnibus
 istis; Aueunt ergo ad
 summum archiepiscopum
 romane ciuitatis. sugge
 rebant ei que fecerant
 ei memorati archiepisco
 pi dicentes; Venimus ad
 te quia tu es caput om
 nium; Dicit autem eis
 et ipse; Et ego uos exco
 munico. et separati estis;
 Tunc defecerunt excom
 municati totiens. et dir
 erunt ad se ipsos; Isti e
 piscopi sibi consensum
 inuicem fecerunt. et con
 senciunt propter quod
 in sinodis congregant.
 sed eamus ad illum uirum
 dei epiphaniu sanctu
 episcopum de cyro quia

propheta est et persona
 hominis non accipit; Cum
 autem prorinarent cui
 tati eius reuelatu est ei de
 ipsis. et mittens in occur
 sum eorum dicit; Ne itre
 tis in ciuitatem istam; Tunc
 illi in se reuersi dixerunt;
 Pro ueritate nos culpabi
 les sumus; ut quid ergo
 nos metiplos iustificans.
 Etiam nos illi iniuste ex
 comunicauerunt. nunquid
 et iste propheta; Ecce eni
 deus reuelauit ei de nob;
 Et reprehenderunt semet
 ipsos ualde de culpa quam
 fecerant; Tunc uidens de
 us qui corda nouit quia
 se pro ueritate culpabiles
 fecerunt reuelauit epis
 copo epiphanio et ultro
 misit et adduxit eos et
 consolatus eos suscepit in
 comunione; Et scrip
 sit de hys archiepiscopo
 alexandrie dicens; Sus
 cipe filios tuos quonia
 in ueritate penitentiam
 egerunt; Et addidit sener

qui hoc exemplum nar-
rauerat dicens; Hec est sa-
nitas hominis. et hoc est
quod deus uult ut homo
culpam suam prouiat an-
te deum; Hec cum audisti;
frater fecit secundū uer-
bum sensus. et pergens p-
pulsauit ostium fratris;
Ille autem mox ut sensit
eum prius apud deum de-
intus penitentiam gessit
aperuit q; statim et oscu-
lati sunt se inuicem ex ami-
mo. et facta est inter utiq;
par magna;

Duo monachi qui erāt
etiam carnales fra-
tres habitabant simul;
et uolebat dyabolus se-
parare eos ab inuicem;
Semel ergo unus qui ē-
rat minor etate incendit
lucernam et posuit eam
super candelabriū; fecit
autem opera sua demon
et euerit candelabrum;
Pro qua re cecidit eū ma-
ior frater cum ira; Ille ue-
ro penitentiam egit dicens

ei; Habe pacenciam in
me frater; et iterum ac-
cendo lucernam; Et ecce
uirtus domini uenit;
et torquebat demonem
illum usq; mane; Demō
autem nunciauit prin-
cipi suo quod factū fue-
rat; Et audiuit sacerdos
paganorum id quod re-
tulerat demon et egres-
sus factus est monachus
et ab inicio conuersa-
nis sue tenuit humili-
tatem dicens; Humili-
tas soluit omnem uir-
tutem inimica sicut ego
audiui eos loquentes
dicendo quia quando
perturbamus mona-
chos conuertitur unus
ex eis et agens peniti-
ciam destruit omnem
uirtutem nostram;

Athonius abbas
faciens in considen-
tione profunditatis iu-
dicatorum dei postulauit
dicens; Domine quomo-
do aliqui paruo tempore

uite sue inquiruntur. et aliqui ultra decrepitam ueniunt senectutem; Et quare quidam egētes sunt. alij autem facultatibus dilatantur. Et q̄ modo iniusti opulenti sūt. iusti uero paupertate p̄muntur; Et uenit ei uox dicens; Antoni ad te ipsum intende. hec enim iudicia dei sunt. et te scire ea non conuenit;

Qum interrogaret aliquando abbas arsenius quendam senem egypticum de cogitationibus suis. alius iudeus dixit ei; Abba arseni. q̄ modo tu qui tante eruditionis es in latina et greca lingua doctus. rusticum istum de cogitationibus tuis interrogas? Et ille respondit; Latina quidem et grecam eruditionem quantum ad seculum apprehendi. sed alphabetum huius rustici necdū discere potui;

Venit quidam frater ad abbatem sysoi in montē abbatis antonii. et loquentibus eis. dicebat abba sysoi; Modo adhuc non peruenisti ad mesuram abbatis antonii pater; Respondit ei senex; Ego si haberem unam cogitationem abbatis antonii. efficerer cotus uelut ignis. uerumptamen scio hominem qui cum labore potest ferre cogitationes suas; Iterum autem interrogauit eum frater ille dicens; Putas sic persequebatur sathanas antiquos? Et dixit ei abbas sysois; Modo plus. quia tempus eius appropinquauit et turbatur;

Dum abbas pastor in congregatione esset audiens de abbate nestorone. desiderauit eum uidere. et mandauit abbati eius ut mitteret eum ad ipsum; Qui cū nollet eum solum dimittere. nō

Dixerit eum; factum est autem post paucos dies ut dispensator monasterii rogaret abbatem ut pmitteret eum ire ad abbatem pastorem. et diceret ei cogitationes suas; Abbas autem eius cum eum dimitteret. dixit ei; Tolle hunc fratrem tuum uel teronem tecum. quia michi mandauit de ipso sener. et non presumes eum solum dimittere distuli usque modo; Cum ergo uisisset dispensator ad abbatem pastorem locutus est ei de cogitationibus suis. et ille sauauit eum responsione sua; Post hunc autem interrogauit sener fratrem nesteronem dicens; Abba nesteron quomodo acquisisti uirtutem hanc. ut quando emergit tribulatio aliqua in monasterio non loquaris. neque te medium facias? Ille autem nichil loquebatur; Et cum multum rogaretur a sene

dicat ei; Ignosce michi abba; Quando in principio in congregationem. dixi animo meo; Tu et asinus unus estote; Sicut ergo asinus uapulat et non loquitur. in uiriam patet et non responder. sic et tu quemadmodum legitur in psalmo. ut iumentum factus sum apud te. ecce ego semper tecum;

Dixit sener; Volo militare. quam uincere tibi superbia;

Dixit sener; Non contempnas astancem tibi. quia uescis utrum in te sit spiritus dei an illo assistentem tibi dicit eum qui minister est tui;

Dicebant senes quando tempore tunc magis humiliamur quoniam deus faciens humilitatem nostram protegit nos. Si autem gloriamur. auferit a nobis protectionem et perimimus;

uente aliquando
uolante arde in
uolans pando e
nam illic uolenti
es patitur ussi
te deturperet cel
nam. Frustrer et ca
in tollit. ut dila
s suis uolenti et
o. Tu alender asce
caum et uolente ue
reum uolenti dila
uere nati uolenti
uolenti uolenti
er in uolenti ad
reum. uolenti
uolenti et in
uolenti et in
uolenti sunt aduolenti
uolenti autem uolenti
uolenti alexandrie.
uolenti egritudine
uolenti autem
uolenti aduolenti
uolenti aliquis uolenti
uolenti cum et pp
uolenti et aduolenti
uolenti uolenti in
uolenti causa.
uolenti aliquando

Sedente aliquando abbate arsenio in inferioribus partibus egypti cum illic in portu nitates pateretur. visum est ei ut derelinqueret celam suam; Et nichil ex ea secum tollens. dicit discipulis suis alexandrio et zoilo. Tu alexander ascende nauim et tu zoyle ueni mecum usque ad flumen et quere michi nauiculam in alexandriam nauigantem. et ita tu nauiga ad fratrem tuum; Hoilus autem turbatus est in uerbo isto et tacuit. atque iam diuisi sunt ab inuice; Descendit autem sener circa partes alexandrie. et egrotauit egritudine magna; Discipuli autem eius dicebant ad inuicem; Putas ne aliquis nostrum contistauit eum. et propterea diuisus est a nobis. Et non inueniebant in se ingratitude causa. neque quia ei aliquando

inobedientes fuissent; Cum uero sanus factus fuisset sener dicit ad se ipsum; Vadam ad fratres meos; Et ita nauigans uenit ad locum qui dicitur petra. ubi erant supradicti ministri eius; Cum uero iuxta flumen esset puella quedam ethiopisfa ueniens tetigit melote eius; Sener autem increpabat eam; Illa uero dixit ei; Si monachus es in montem; Conpunctus autem in hoc uerbo sener. dixit in semetipso; Arseni si monachus es. uade in montem; Et inter hec occurrerunt ei alexander et zoilus discipuli sui; Et cum cecidissent ad pedes eius proiecit se etiam sener in terram et flebant simul; Dicit quod sener; Non audistis quia egrotavi. Dixerunt ei; Etiam audiui; Et ille dicit; Et quare non uenistis uidere me? Et dicit alexander; Quia diuisio tua non fuit nobis

int

tolerabilis. quoniam et
multi ex ea contristati sunt
dicentes; nisi inobediētes
fuissent seni nequaquam
se separasset ab eis; Et dixit
eis senex; Et ego cognoui
quia hoc diceretur; Sed ta-
men iterum dictum sunt
homines. quia non inue-
niens columba requiem
pedibus suis. reuersa est
ad noe in archam; In hoc
uerbo curati sunt animi
discipulorum eius. pman-
serunt cū eo usq; ad ultimū
uite ipsius tempus; Qui
cum moreretur turbati sunt
ualde; Et dixit eis ille; Nō
dum uenit hora. cū autē
uenerit dico uobis; Judi-
caui autem habeo uobiscū
ante tribunal xpisti. si per-
miseritis cuiquam de cor-
pore meo aliquid facere;
Et illi dixerunt; Nō ergo
facimus pater. quia nesci-
mus mortuum uestire ut
sepelire; Dixit eis senex;
Nescitis mittere funē in
pedem meum. et trahere

me in montem; Cū autē
traditurus esset spiritū
uiderunt eum fratres
flentem. et dicunt ei; In
ueritate et tu times mor-
tem pater. Et dixit eis;
In ueritate timor. qui in
hac hora est michi sepe
fuit in me ex quo factus
sum monachus. et timor
ualde; Atq; ita in pace
dormiuit; Ille autem
sermo. semper in ore se-
nis erat; Nisi enim propter
quod eristi. Loqui me
semper penituit. taceret
numquam;

Narrauit abbas da-
niel de abbate aise-
nio quia numquā uolu-
erit loqui de questione
aliqua scripturariū. nō
posset magnifice loqui
si uellet. sed neq; episto-
lam cito scripsit ad ali-
quem; Quando autem
ad conuentum post ali-
quantum tempus ue-
niebat post columpnā
sedebat. ne quis faceret

eius uideret. et ne ipse at-
 tenderet alium; Erat au-
 tem uisio eius angelica
 sicut iacob canis ornat.
 elegans corpore. siccus ta-
 men; habebat autem bar-
 bam prolyram omnino
 attingentem usque ad uen-
 tem eius. pili oculorum
 eius nimio fletu cecide-
 runt; Longus autem erat.
 sed semio longinquo cur-
 uatus; uoluit autem an-
 nouum nonaginta quinq;
 hic fecit in palacio diu-
 memorie theodosij maio-
 ris qui fuit pater archa-
 dij et honorij annos qua-
 draginta. et decem annos
 in loco qui dicitur troen
 supra babiloniam contra
 ciuitatem inenphi. et tres
 annos in canopo alexan-
 drie. et alios duos annos
 reuertens iterum in troen
 fecit; Et ita dormiuit con-
 summans in pace et timo-
 re dei cursum suum. quia
 erat uir bonus et plenus
 spiritu sancto et fide.

Sancte memorie theo-
 philus episcopus a-
 lerandrinus uenit aliqu-
 do ad montem nitrie. et ue-
 nit ad eum abbas motis
 illius. et dixit ad eum epis-
 copus; Quid amplius iue-
 nisti in uia ista pater? Et
 respondit ei sener; Culpa-
 re et reprehendere me ip-
 sum sine cessatione; Et
 dixit ei episcopus; Non est
 alia uia requirenda nisi

Dixit sener **H**ec;
 quidam; Non apponas
 cor tuum aduersus fratrem
 tuum dicens quia tu ma-
 gis illo sobrius es et con-
 tinentior et intelligentior
 sed subditus esto gratie
 dei in spiritu paupertatis.
 et per caritatem non ficta-
 ne spiritu exaltationis e-
 latus perdas laborem tuum.
 et esto spirituali sale con-
 ditus in christo;

Venerunt aliquando
 senes ad abbatem
 antonium et erat cum eis
 abbas ioseph; uolens au-

abbas antonius proba
re eos mouit sermonem
de scripturis sanctis. et ce
pit interrogare iuniores
quid esset hoc aut illud
uerbum; Et singuli illorum
dicebant pro ut poterant;
Ille autem dixit; secundum
inuenistis; Post omnes
uero dixit abbati ioseph;
Tu quomodo dicit esse uer
bum hoc? Et ille respondit;
nescio; Et dixit abbas an
tonius; Vere abbas ioseph
solus inuenit uiam qui
se nescire respondit;

Tenerunt quidam fra
tres ad abbate sylou
ut audirent ab eo uerbum
et nichil loquebatur. sed
semper dicebat; Ignoscite
michi; videntes autem spor
tillas eius. dixerunt disci
pulo eius abraham; Ad
facias sportillas istas.
Et ille respondit; Et huc
et illuc erpendimus eas;
hoc audiens senez dixit;
Sylou hinc inde mandu
cat; Illi uero audientes

edificati sunt ualde in hu
militate eius. atque cum
gaudio discesserunt;

Venit ad quendam
senem monachum
solitarium homo qui a
demonio uerabatur. et
fortiter spumabat et per
cussit in maxillam eius;
Senez uero conuertit et
aliam maxillam; Demo
autem non ferens incedi
dium humilitatis. inue
nitur ab eo. et factus
est sanus;

Dixit senez quia si
dicit alicui ignosce
michi humilians se. con
buret demones temp
tatores;

Interrogatus est senez
quomodo diceret quid
uidere se aspectum ang
lorum et respondit senez;
Beatus est qui peccata
suum semper uidet;

Incipit de caritate libri

Venit ali. . . vii.
quando abbas
laron de palestina ad

abbatem antonium in montem. et dicit ei abbas antonius; Bene uenisti lucifer qui mane oras; Et dicit ei abbas ylarion; Pax tibi columpna lucas. qui sustines orbem terrarum;

Dicit abbas macharius abba arsenio; Quare nos fugis? Et dicit ei sener; Scit deus quia diligo uos. sed non possum esse cum deo et cum hominibus; Superior enim uirtutum milia. et milium milia unam uoluntatem habent. homines autem multas habent uoluntates; Non possum ego dimittere teum. et uenire et habitare cum hominibus;

Dicit abbas agathon Quia secundum uoluntatem meam numquam dormiui retinens in corde meo aduersus quemquam dolorem. neque dimisi aliquem dormire habere

tem aduersum me aliquid;

Sener quidam erat in egypto antequam ueniret illic abbas pastor. ille autem habebat uoticiam hominum et inultum honorem; Cum ergo ascendisset abbas pastor. de scathi cum suis dimiserunt homines illum senem et uenerunt ad abbatem pastorem; Inuidia autem tactus sener. male loquebatur de eis; hoc audiens abbas pastor. contristabatur. et dicit fratribus suis; Quid faciemus de sene isto magno. quia nos in tribulatione miserunt homines derelinquentes eum et ad nos qui nichil sumus attendentes. Quo modo ergo possumus sanare eum? Et dicit eis; Facite aliquod gustare et tollite uasculum uini et eam ad eum et gustent simul. forsitan per hec possumus sanare animam eius; Tulerunt ergo quos parauerat cibos. et perreperunt ad

eum; Et dum pulsarent
ostium respondit discipu-
lus eius dicens; Qui estis?
Et illi dixerunt; Dic abba
quia pastor est. et desiderat
benedicti per nos; hoc autē
nunciante ei discipulo eius
ille mandauit dicens; Va-
de quia michi non uacat;
Illi autem perseverantes
in cauma dixerunt; Non
discedimus. nisi merueri-
mus benedictionem senis;
Senex autem uidens per-
seuerantiam eorum et hu-
militatem. compunctus
aperuit eis. et intrantes
gustauerunt cum eo; Cū
ergo manducarent. dixit
senex; In ueritate dico. mi-
minus est quod audiui
de uobis. centuplū enim
est quod uideo in opere
uestro; factus ergo eis ē
amicus ex illa die;

Contigit aliquando
abbatem pambō iter
cum fratribus in partes
egypti facere; et uidens
quosdam seculares seden-

tes dicit eis; Surgite et
salutate et osculamini
monachos ut benedica-
mini; frequenter enim
cum deo locuntur. et scē-
ta sunt ora eorum;

Dicebant de abba
te pascuio quia
non cito biberet uinū;
Ambulans autem ali-
quando superuenit in
conuiuium latronum
et inuenit eos bibentes;
Cognouit autem eū qui
primus fuit latronum.
et sciebat quia non bibe-
ret uinum; Videns ergo
eum de multo labore im-
pleuit calicem uini. et in
alia manu tenuit gladi-
um euaginatum et dixit
seni; Si non bibis omi-
te; Senex uero sciens quod
mandatum dei uult fa-
cere et uolens eum libera-
ri. accepit et bibit; Ille
uero princeps latronum
penitentiam egit apud
eum dicens; Ignosce
michi abba. quia cōtra

caui te; Et dicit ei senex;
 Credo in deo meo quia
 per hunc calicem faciet
 misericordiam tecum in
 hoc seculo et in futuro;
 Et respondit princeps la-
 tronum; Et ego credo in
 deo quia animo non
 faciam alicui quicquam
 mali; Et lucratus e senex
 omne concilium latronu
 per id quod se propter
 deum dimisit uoluntati
 equum;

Dixit abbas ypericius;
 Erpe proximum a
 peccato quanta tibi est
 uirtus sine improprio.
 quoniam deus conuer-
 tes non repellit ase; ver-
 bum autem nequicie no
 habiter in corde tuo ad-
 uersus fratrem tuum ut
 possis dicere; Dimitte
 nobis debita nostra sic
 et nos dimittimus debi-
 tibus nostris;

Duo fratres erant in
 cellis. unus autem
 ex eis senex erat. et roga-

bat illum qui iuuenis erat
 dicens; Maneamus simul
 frater; Et ille dixit ei; Ego
 peccator sum et non possu
 manere tecum abba; Ille
 autem rogabat eu dicens;
 Etiam possumus; Erat eni
 senex ille mundus. et no
 lebat audire quia mona-
 chus haberet in cogitatu
 fornicacionem; Et dicit ei
 frater; Dimitte me vniam
 ebdomadam et iterum lo-
 quemur; Venit ergo post-
 modum iuuenis ille. et u-
 uolens probare senem dice-
 bat; In magnam tempta-
 tionem incurri ista ebdo-
 mada abba; Pergens aut
 pro ministerio quodam
 in uico. incurri in muliere;
 Et dixit ei senex; Numquid
 non est penitencia. Et res-
 pondit frater; Etiam pa-
 ter est penitencia; Senex
 autem dixit; Ego tecum
 porto medietatem huius
 peccati; Tunc dixit frater
 ille; Modo scio quia possu-
 mus simul esse; Et manse-

runt simul usque ad exitum

Dicebant **Suum;**
De quodam fratre
quia cum fecisset sportas
et imposuisset eis ansas:
audiuit etiam manum suam
alium monachum dicen-
tem; Quid faciam quia
proximum est mercatum
et non habeo ansas quas
imponam sportellis meis.

Ille uero audiens resoluit
ansas quas imposuerat spor-
tis suis et attulit eas fra-
tri illi vicino dicens; Ecce
istas superfluas habeo. et
colle et pone in sportas tu-
as; Et fecit opus fratris
sui perficere. proprium
autem opus reliquit im-
perfectum;

Dicebant de quodam
sene in sathi. quia e-
grotauit et uoluit man-
ducare modicum panis
recentis; hoc autem au-
diens quidam fratrum tulit
melotem suum et misit i-
eam panem siccum et ua-
dens in egypto mutuauit

illud ad panem recente.
et attulit senu; Et cum vi-
dissent fratres panes il-
los recentes. mirati sunt;
Sener autem noluit gus-
tare dicens. quia sanguis
fratris est; Et rogauit
senem dicens; Propter
deum comede ne vacui-
sic sacrificium fratris ihu-
us. Atque ita rogatus co-

Fater **Comedit;**
interrogauit quon-
dam senem dicens; Duo
fratres sunt ex quibus
vnus quiescit in cella su-
a protrahens ieiunium
sex dierum. et multum
sibi laborem imponens.
alter uero egrotantibus
deseruit; Cuius opus
magis acceptum est deo?
Respondit ei sener; Si
frater ille qui sex diebus
ieiunium leuat appen-
dat se per nares. non po-
test equalis esse illi qui
egrotantibus deseruit;

Periret aliquid
do tres fratres ad

messem et susceperunt & certum spacium seragina ta modiorum quod metereent; **U**nus autem ex eis prima die infirmam cepit. et reuersus est ad cellam suam; **D**uo autem qui remanserant unus alteri dixit; **E**cce frater uidet quia incurrit frater noster extorque ergo tu animo tuo parum. & ego similiter paululum et credimus in deo quia per oraciones eius implemus nos duo opus ipsius et metimus partem ipsius; **C**um ergo explicassent messem totius loci ipsius quem susceperant. uenerunt accipere mercedes suas; **E**t uocauerunt fratrem illum dicentes; **V**eni frater accipe laborem tuum; **E**t ille dixit eis; **Q**ualem laborem suscipiam quia non messem. **E**t illi dixerunt ei; **O**rationibus tuis consummata est messis

veni ergo et accipe mercedes tuas; **F**acta est ergo plurima contentio inter eos de hac re illo scilicet dicente non accipio quia non laboraui. illis uero non acquiescentibus. nisi et ipse perciperet partem suam; **A**bierunt ergo ad iudicium cuiusdam magni senis. et dixit ei ille frater; **P**erterimus tres ut metereemus in agro cuiusdam ad mercedes. cum autem uenissetus ad locum quem messem eram. ipsa prima die incurrit egitudinem et reuersus sum in cellam meam. nec vna die metere preualens cum eis. et nunc cogunt me fratres isti dicentes ueni accipe mercedes ubi non laboraui; **D**ixerunt autem et illi fratres; **P**erterimus tres metere & suscepimus spacium agri sexaginta modiorum quod metereemus. et si fuisset tota tres cum grandi labo

egit
dine

re uix potuissent expli-
care illud. orationibus; autē
fratris huius nos duo ue-
locius quam tres potuimus
et demesimus agrum. &
dicimus ei ueni accipe mer-
cedes tuas et non uult; h
audiens sener miratus ē.
et dixit uni de monachis
suis; Percute signum in
cella fratrum. ut congre-
gentur omnes huc; Qui
cum uenissent. dixit eis;
Venite fratres et audite
iustum iudicium; Et indi-
cauit eis omnia sener. et
ad iudicauit fratrem illū
ut acciperet mercedes suas.
et faceret ex hijs mercedi-
bus quod ipse uellet; Et
discessit frater ille cōtri-
tatus et plorans. et se pre-
iudicatum fuisse dicebat;

Dicebat quidam sener.
Quia patres nostri
succudinem habuerunt
venire ad cellas nouorū
fratrum qui solitarij con-
uersari uolebant. et uisi-
tabant eos ne quis eorū

a demonibus circumue-
niretur et lederetur a co-
gitatione sua; Et si quā-
do aliquis eorum inue-
niebatur lesus adduce-
bant eum ad ecclesiam
et ponebatur peluis cu
aqua et fiebat oratio p
eo qui temptacionibus
laborabat; Et lauabant
omnes fratres manus
suas in peluum et perfu-
debatur aqua frater ille
qui temptabatur. atq;
ita purgabatur frater

Duo senes **Ille;**
multis annis simul
conuersati sunt. et nūq;
inter se litem habuerūt;
Dixit autem unus alteri;
faciamus et nos vnā
litem. sicut homines fa-
ciunt; Et ille respondi-
t fratri dicens; Nescio qua-
liter fiat lis; At ille dixit;
Ecce pono in medio latri-
culum. et ego dico meū
est hoc. tu autem dic nō
sed meum est. Et inde fit
litis incium; Posuerūt

ergo testam in medio su-
er diat unius coru meum
est hoc; Et alter dixit non;
sed meum est; Et ille res-
pondit; Etiam tuum est.
tolle et uade; Et de tesse-
runt. et non contendere
potuerunt;

Quidam frater erat
minister cuiusdam
patrum; Contigit autem
ut uulnus fieret in corpo-
re senis. et sanies multa
ex eo cum fetore proflic-
ret; Dicebat autem in co-
gitatu suo frater ille qui
ei deserviebat; Discede h-
hinc. quia non poteris
sustinere fetorem hunc
putredinis istius; Ille uo
frater ut reprimeret hu-
iusmodi cogitacione sua
tulit uas aque et delavit
uulnus senis illius. et re-
collegit aquam ipsa in
uas. et quociens siciebat
et ipsa bibebat; Cepit au-
tem iterum cogitacio sua
solicitare eum dicens; Si
non uis fugere. uel non

bibas fetorem hunc; frat
autem ille laborabat et
toleranter ferebat bibens
lauaturam uulneris illi;
Et dum ita ministraret
seni. uidit deus laborem
caritatis eius. et illam la-
naturam uulneris in aqua
mundissimam uerit. et
senem inuisibili medica-
mento sanauit;

Fater aliquis inter-
rogauit quendam
senem dicens; Si uidero
fratrem de quo audiui ali-
quam culpam. non possu-
suadere animo meo ut in-
troducā eum in cellam
meam; Si autem uideo bo-
num fratrem. ipsum libe-
ter suscipio; Et dixit ei se-
nex; Si facis bonum bono
fratri. parum bene facis;
Illi altero duplum impen-
de. ipse est enim qui infir-
matur;

Dixit abbas pastor; Co-
nare secundum uir-
tutem tuam nulli omnino
facere malum. et castum

seruare cor tuum cum omni
in homine;

Iterum dixit; Non est ali-
quid maius dilectione.
etiam ut animam suam
ponat quis pro amico su-
o; Etenim si quis audiens
sermonem tristem cum pos-
sit et ipse id facere. cerret
atque sustineat. et non con-
tristet cum uel etiam si
lesus fuerit in re aliqua pa-
cienter sustineat non retri-
buens contristanti atque
ledenti se. huiusmodi ho-
mo ponit animam suam
pro proximo suo;

Dixit quidam patrum;
Si quis te peccent re
aliquam et uolenter per-
tuleris ei sit uoluntas a-
nimi tui in id quod dicitur
sicut scriptum est quia si
quis te angariauerit mi-
liano uno uade cum ipso
duo; hoc autem est ut si
quis te peccent rem aliquam
des ei; ex animo et spiritu;

Fater quidam inter-
rogauit abbate pas-

tozem dicens; Quid est
illud quod scriptum est
qui irascitur fratri sine
causa? Et ille respondit;
Ex omni re qua te uolu-
erit grauare frater tuus
si irascens aduersus eum
donec oculum tuum em-
as. et a te proicias sine
causa irascens; Si autem
uoluerit te aliquis sepa-
rare a deo pro hoc irascere;

Iterrogauit quidam
senem quendam dicens;

Quomodo sunt modo
quidam laborantes in
conuersatione et non

accipiunt gratiam sicut
antiqui; Dicit ei senex;

Quia tunc carcas erat
et unusquisque fratrem

suum traherat sursum;

nunc autem refrigerante
te caritate unusquisque

proximum suum trahit
et propterea gratiam non

merent accipere; **Incipit**

Dixit **de prouidentia**
Abbas liber .xvii.
daniel qui erat discipulus

abbatis arsenij quia nar-
rauit ei abbas arsenius
tamquam de aliquo ali-
o puto tamen quod de
se dicebat. quia dum se-
deret quidam senum in
cella sua uenit uox di-
cens ei; veni ostendam
tibi opera hominū; Et
surgens exiit et duxit
eum ad quendam locum
et ostendit ei ethiopem
incidens ligna. et fa-
cientem sarcinā grandē.
et temptabat portare
eam. et non poterat. et
pro eo ut afferret et sar-
cina illa. ibat iterum et
incidebat ligna et addu-
cebat ad sarcinam; hoc
autem faciebat diuicius;
Et procedens paululū
ostendit michi hominē
rursus stantem super
lacum. et implentem
aquam ex eo et infun-
dentem in cisternā per-
tusam. que cisterna ite-
rum ipsam aquam re-
fundebat in lacum; Et

217
dicit ei iterum; veni osten-
dam tibi aliud; Et ecce ui-
di templum et duos uiros
sedentes in equis. et por-
tantes lignum transuer-
sum unum contra unū;
Volebat autem per ianu-
am intrare in templū et
non poterant propter lig-
num illud quod transuer-
sum portabant. et non
inclinantes se unius post
alium ut fieret lignum
illud directum. remanse-
runt foris extra ianuam
templi; Et cum interro-
gasset quid hoc esset. ille
respondit ei; Hi sunt qui
portant uelut iniusticiā
superbie iugum. et non
humiliati sunt ut corri-
gerent se. et ambularet
humiliter in uiam cristi;
Propter quod remanse-
runt foris a regno dei ce-
lorum; Ille autem qui
ligna incidit homo est
in peccatis magnis. et
pro eo ut penitenciam
agat et subtrahit se de

peccatis suis magis ali-
as iniquitates adhibet
supra iniquitates suas;
Qui autem aqua implet.
homo est qui opera quide
facit bona. sed quia habet
in eis etiam permyra ma-
la. pro hoc perdit etiam
et bona opera sua; Quia
propter conuenit omne
hominem sobrium esse
in considerandis operib;
suis. ne inuanum uideat
tur sustinere labores;

Narrauit sanctus basi-
lius episcopus dicens;
fuit in quodam monaste-
rio feminarum quedam
uirgo que stultam se esse
ac demonem habere se
simulabat. que usq; adeo
ab omnibus alijs pro hor-
rore habebatur. ita ut u-
cibum quidem cum ea ac-
ciperent; Talem siquide
uitam elegerat ut a coqui-
na numquam recedens.
tocius illic ministerij im-
pleret officium; Et erat
secundum uulgare puer-

biuum uniuerse domus
spongia impletum a se
rebus probans quod in
sanctis libris scriptum
legimus; Si quis inquit
ex uobis putat se sapien-
tem esse in hoc mundo.
stultus sit ut sapiens fiat;
Hec igitur in uolutu pan-
is habebat caput. ita
omnibus seruebat. cer-
te autem uirgines con-
tucillis cooperebantur;
Nulla aliquando hanc
de quadringentis uirgi-
nibus potuit uidere ma-
ducantem per omne em-
suum sedit ad mensam
a nulla uel modicam pte
panis accepit. sed micam
tantum detergens illas
ipsa mensarum. et ablu-
ens ollas. hys solis ali-
monijs contenta uiuere;
Nulli unquam fecit in-
iuriam. nulla ipsius un-
quam murmur audiuit.
nulli aut paru unquam
aut satis locuta est. et cer-
te cum ab omnibus ceter-

retur. cum omnium ui
 ueret odio. maledicta o
 omnium sustineret. sac
 to pyterio cui hoc uoca
 bulum erat probatissi
 mo uiro. semper qz inde
 sero uiuenti asstitit ange
 lus domini quadā die
 sedenti in loco qui dicit
 porphire. affatus est
 cum hys uerbis; Cur in
 quit grande te aliquid
 esse credis. ut sanctus in
 huiusmodi degens loco
 vis uidere mulierem te
 sanctiorem. vade ad ta
 benensiotarium monas
 terium feminarum. et
 unam ex illis illic inue
 nies in capite habentē
 coronam ipsam qz te cog
 nosce meliorem; Que
 dum contra tantum po
 pulum pugnat sola die
 bus ac noctibus cor ipsi
 us nunquam a deo re
 cedit. tu autem vno in
 loco residens ne quoqz
 aliquando progrediens
 per omnes urbes animo

et cogitatione uagans;
 Statimqz ad supradictum
 monasterium uenit. et ma
 gistros fratrum rogauit
 ut introducerent eum ad
 habitaculum feminarū;
 Quem mox illi ut uirum
 gloriosum uerum etiam
 prouectoris etatis cum fi
 ducia grandi introduci fe
 cerunt; Ingressus autem
 omnes sorores desiderauit
 inspicere. inter quas solam
 illam pro qua uenerat nō
 uidebat; Sic autem ad pos
 tremam; Omnes michi in
 quit adducite te esse enim
 michi uidetur aliqua; Dicit
 ad eum; Vnam inquit
 ad huc stultam habemus
 intrinsecus in coquina;
 Sic enim eam que ademo
 nio ueratur appellant;
 Et ille dixit; Exhibete ad
 me inquit. ipsam quoqz
 ut eam uideam; Quo au
 dito supramemoratā uo
 care ceperunt; Que cum
 nollet uenire sciens ut
 credo aliquid aut fortal

sis hoc ipsum quod diuina iam
reuelatione cognoscens.
dicunt ei; Sanctus pyteri
us uidere te desiderat; Er
rat autem uir fama ac no
mine grandis; Cumque ad
eum fuisset exhibita uidi
set quod pannos in fronte ip
sius inuolutos. proiecit
se ad pedes ipsius dicens;
Benedic me inquit; Rur
sus ad illius pedes ipsa
corruens. tu me inquit be
nedic domine; Omnes so
rores obstupuerunt simul
dicentes; Noli abba talem
iniuriam sustinere fatua
est enim ista quam cernis;
Tunc sanctus pyterius hoc
ipsis omnibus ait; Vos
inquit estis fatue. nam hec
et uestra et mea est domi
na; hoc enim nomine uo
cant illi feminas spiritu
ales; Et deprecor deum ait
ut ita dignus ipse merear
in die iudicij inueniri; Quo
audito omnes simul ad
pedes ipsius proaderunt.
singule uaria peccata et

propria confitentes. alia
enim abluens sordes can
ni supra eam se fixisse di
cebat. alie uero colaphis
eam a se uerberatam sepe
dicebant. alie nares ip
sus synapi impletas ad
esse deflebant; se ei iniu
rias irrogasse pro quibus
omnibus sanctus ille fu
sis deo precibus egressus
est; Post paucos autem
dies non ferens illa can
tam sui gloriam tantoque
se nolens honore sorori
emulari. grauari quod se ex
dens excusationibus sin
gularum egressa de mo
nasterio illo occulte quo
ierit in quem se miserit
locum uel quo sine defe
cerit. ad nullius potuit
noticiam peruenire;
Narrauit quidam senex
dicens quia erat quoda
m uirgo prouecta etate ual
deque profecerat in timore
dei; Et interrogata ame
que res eam ad hanc per
duerit conuersationem

illa ingemiscens ita cepit michi dicere; Michi quidem admirabilis uir. cum adhuc essem paruula. erat pater modestus ac mansuetus moribus debilis uero et infirmus corpore; Qui ita uir curam sui agens. ut uir aliquando uideretur ab hijs qui in eodem habitabant uico; Terram autem suam assidue operabatur. et ibidem semper occupabat uitam suam; Si quando fortasse sanus fuisset fructus culture domi portabat; Plurimum autem temporis in lecto languoribus decinebat. tantaque ei erat taciturnitas ut ignorantibus eum sine uoce crederetur esse; Mater michi erat e contra non curiosa absque modo. et que ultra omnes qui erant in regione hac turpiore rat sermones uero eius ita ad uniuersos mouebantur. ut putaretur omne corpus ipsius lingua

esse; lites frequencius committebantur ad omnes ab ipsa inebrietate autem uini cum uiris hurruciosis demorabatur; Dispensabat autem et ea que domi erant tamquam meretricis pessima. ut etiam substantia multa non potuisset nobis sufficere; Nam et huic a patre meo delegata erat cura domus; Corpore autem suum ita in turpitudine abutebatur. ut pauci de uico illo potuissent effugere libidinem eius; Numquam corpori eius morbus occurrit. nec dolorem aliquem sensit. sed a natiuitate usque ad ultimum diem suum integrum sanisque corpus suum possidebat; Inter hec contigit ut pater meus longa egritudine fatigatus moreretur. et continuo aer commotus est et pluuia. et coruscationes atque tonitrua aerem conturbabant. et neque nocte neque die nun

bus cessans triduo super
lectum sine sepultura fecit
eum manere. ita ut homi-
nes vicini illius mouen-
tes capita sua ammirarē-
tur quod tantum malum
vniuersos lateret dicen-
tes; Sic enim dei erat inmi-
cus iste. ut nec terra eum
recipiat in sepulturam; S;
tamen ne intra domum
membra eius dissoluta i-
gressum habitantibus pro-
hiberet. imminente ad huc
aere turbido et pluuia des-
cendente uir aliquando
eum sepulture tradidit;
At uero mater mea post
hec licentia pluuia accep-
ta. cum improbitate man-
na corporis sui libidine
ucebatur. et prostibulum
deinceps faciens domū
nostram in tanta luxuria
uixit atque delicijs. ut dum
ad huc paruula essem de-
ficeret nobis substantia
nostra; Vir autem aliquan-
do cum timore sicut michi
uidetur morte illi adueni-

ente. tantam meruit fi-
neis prosperitatem ut
etiam putaretur ac si
mul deseruire funeri ei;
Ego autem post obitum
eius puellarem egressa
eratem et desiderijs con-
lacionibus quae iam corp-
meum permouentibus
in quadam die ad uespe-
ram ut fieri solet. cogita-
re cepi atque considerari
cuius uitam eligerem
quendam utrum patris
qui moleste et mansuete
ac sobrie uixit. sed nihil
cogitabam illud quam
nichil in uita sua conse-
cutus est boni. sed p-om-
ne tempus in infirmita-
te et tribulatione consum-
tus est. et ita finem uitae
sue accepit ut nec sepu-
turam eius terra suscip-
ret; Si igitur bona esset
huiusmodi conuersatio
apud deum. quare ergo
tantorum malorum pondus
pater consecutus est. qui
uiuere elegit. Sed sicut

mater inquit cogitat
 bonum est uiuere & tra
 dere uoluptati luxurie
 corpus meum; Etenim
 illa nullum opus tur
 pe pretermisit inebrie
 tate autem omne tem
 pus incolonus atq; pro
 spere degens ita uitam
 suam expleuit; Quid
 ergo? Sic oportet me
 uiuere quomodo pater.
 Melius est enim propri
 is oculis credere et hijs
 que manifeste cognita
 sunt. et nichil pretermi
 tere. Et cum placuisset
 michi misere eius me co
 stituerit uite superuenit
 nox. et continuo michi
 sopor accedit; Post hos
 sermones asitit michi
 quidam. grandis quide
 corpore. aspectu autem
 terribilis; Deinde inu
 endo me perterrens ua
 nanda uisione. et aspera
 uoce interrogabat me.
 Dic michi inquit puella
 qui sunt cogitatus cor

dis tu; Ego autem ab al
 pectu eius et habitu tre
 mefacta. neq; aspicerem
 eum audebam; Maiori ue
 ro iterum uoce iussit. ut
 ea que michi placuerant
 pronunciarem; Ego autē
 pre timore dissoluta. et o
 omnem oblita cogitatu.
 nichil esse dicebam; Ille
 uero negante me ad me
 moriam reuocabat vniū
 sa que in corde meo medi
 tata sum; Ego autem co
 uicta ad pretem conuer
 sa. supplicabam ueniam
 consequi. et causam ei nar
 rabam huiusmodi cogita
 tus; Qui ait michi; Veni
 igitur et uide utrosq; pa
 triem ac matrem. et quā
 uolueris deinde uitam
 elige tibi; Et appēdens
 michi manum trahēbat
 me; Ducens autem me
 in quendam campum ha
 bentem omne delectamē
 tum. et diuersos fructus.
 uarias q; arbores. et pul
 critudinem inenarrabile

et introduxit me intus il-
luc; Decurrens autē mic-
hi pater meus amplexa-
tus est me et osculabatur.
filiam me uocans; Ego
uero circumplexa eum ro-
gabam ut manerem cū
eo; At ille. nunc inquit n-
on potes hic esse. si uero
mea uestigia sequi uolue-
ris. uenies huc post non
multum tempus; Cum
autem ad huc ego depre-
carer manere cum ipso.
trahens me sursum per
manus qui ibi me addur-
erat. ueni ait et ostendā
tibi matrem tuam que
igni eruitur. ut scias ad
quem horum uelis decli-
nare uitam tuam; Statu-
ens autem me in domo
tenebrosa atq; obscura.
omnino studiose pertur-
batione repleta. ostēdit
michi fornacem ignis ar-
dentem et pice feruētē.
et quosdam illic terribi-
les stantes super fornacē;
Ego autē inspiciens deor-

sum uidi matrem meā
in fornace usq; ad colli-
diuersam stridentē den-
tibus et igni ardentem
et uermium multum fe-
tozem fieri; Videns autē
me illa cum uulatu cla-
mabat. filiam me uocā.
he u me filia de propius
operibus hec paucor. qui
a quasi deluamenta in
michi uidebantur vni-
uersa que de sobrietate
erant. opera autē forni-
cationis et adulterij nō
credebantur michi esse
tormenta. ebrietatem
uero atq; luxuriam nō
arbitrabar esse penas.
et ecce propter paruū
libidinem quantam re-
cipio flammam. sustine-
o penas. ecce propter
exiguas delicias quanta
erisoluta tormenta. ecce
pro contemptu dei rea-
pio mercedes. apprehē-
derunt me uniuersa im-
mobilia mala. Hunc
opus auxilij filia. nunc

221
recordare nutrimentoꝝ
que a me consecuta es.
nunc retribue beneficiū.
si quid boni aliquando a
me recepisti; Misereere in
quit mei. quia ardeo ig
ni. et ab ipso consumor.
Misereere mei que in huius
modi cruciatibus eram
noꝝ. misereere mei filia. &
porrigens manū suam
educ me de hoc loco. Me
autem recusante hoc fa
cere propter eos qui ibi
astabant. rursus cum la
nimis clamabat; Filiam
mea adiuua me. et noli
despicere fletum proprie
matris tue; Memento do
loris mei in die parturie
tis te. et ne me despicias
que in gehenna ignis de
perro; Ego autem auoce
eius lacrimis commota.
humanum aliquid paci
ebar. et cepi cum clamore
condolens ei in gemisce
re; Erurgentes autē hy
qui erant in domo mecu
et accedentes ignē causa

mugitus mei. interroga
bant me quid haberem;
Ego autem narraui eis ea
que uideram; Sic iam unū
hoc deliberam ut patris
mei sequerer uitam. certa
per ineffabilem misericor
diam dei que pene reposita
sunt his qui maligne ui
uere uolunt; Tertia siquidē
illa beata uirgo ex ipsa ui
sione cognoscens multā
esse a deo bonorum retribu
tionem operum et malorum
actuum. et turpis uite mar
imas esse penas annunti
abat; Ideo q̄ efficiamur n̄
melioris consilij nobis
metipsis ut possimus be
ati fieri;

Interrogauit aliquis
frater abbatem pastore
dicens; Quid est quod se
scriptum est non reddas
malum pro malo. Dicit
ei abbas pastor; hec passi
o quatuor habet modos.
Primum de corde. secundo
de aspectu. tertio de lingua.
quartum est non facere

malum pro malo; Si ergo
potuerit purgan. non ue
nit ad aspectum; Custodi
etiam ut loquaris; Si aut
loquutus fueris cito conipe
ne facias malū pro malo;

Narrauit abbas
daniel qui fuit disci
pulus abbatis arseny di
cens; Dixit pater noster
arsenius de quodam sene.
quia erat magnus in hac
uita. simplex autem i fide.
et errabat pro eo quod e
erat ydiota. et dicebat nō
esse uaturaliter corpus c
xpisti panem quem sumu
mus. sed figuram eius esse;
Hoc autem audientes du
o senes quod diceret hūc
sermonem. et scientes qd
magnus esset in uita et
conuersatione. cogitantes
uero quia innocenter et
simpliciter diceret hoc. ue
nerunt ad eum et dixerūt
ei; Abba sermonem audi
uimus cuiusdam infide
lis qui dicit. quia panis
quem sumimus nō natu

rale est corpus cristi: sed
figura est eius. Senex au
tem ait eis; Ego sum qui
hoc dixi; Illi autem roga
bant eum dicentes; Non
sic teneas abba. sed sicut
ecclesia catholica tradidit;
Nos autem credimus quia
a panis ipse corpus cris
ti est. et calix ipse est san
guis xpisti secundum ue
ritatem et non secundū
figuram; Sed sicut i p
cipio puluerem de terra
accipiens plasmauit ho
minem ad ymaginem
suam. et non potes dici
re non erat ymago dei
quamuis in comprehen
sibilis. ita et panis que
dunt quia corpus meum
est. credimus quia secun
dum ueritatem corpus
xpisti est; Senex autem
eis; Nisi rem ipsam cog
nouero non michi ratio
uestra satisfacet; Illi au
tem dixerunt ad eum;
Deprecamur deum et
domada hac de mysterio

o hoc. et credimus quia
 deus reuelat nobis; Se
 nex uero cum gaudio sus
 cepit sermonem istum. et
 deprecabatur deum dicens;
 Domine tu cognoscas q
 quia non per maliciam
 incredulus sum rei huius
 sed per ignorantiam cre
 miela michi domine ihe
 su criste quod uerum est;
 Sed et illi senes abeuntes
 in cellas suas. rogabant
 et ipsi deum dicentes; Do
 mine ihesu criste reuela
 seni misterium hoc ut cre
 dac. et non perdat labore
 suum; Exaudiuit autem
 dominus utrosq; et ebdo
 mada completa. uenerunt
 dominico die in ecclesia.
 et sederunt ipsi tres soli
 super sedile de serpo. qd
 in modum fascis erat liga
 tum. medius autem sete
 bat sener ille; Aperti sunt
 autem intellectuales ocu
 li eorum. quando positi s
 sunt panes in altari uide
 batur tantummodo illis

tribus tamquam puerulus
 iacens super altare; Et cu
 errendisset presbiter manu
 ut frangeret panem descē
 dit Angelus domini de ce
 lo habens cultrium in ma
 nu et sacrificauit puerulū
 illum. sanguinem uero eius
 excipiebat in calicem; Cum
 autem presbiter frangeret
 in paruis partibus panē.
 etiam et angelus inacebat
 pueri membra in modicis
 partibus; Cum ergo acces
 sisset sener ut acciperet sac
 tam communionem datū
 est ipsi soli. caro cum sang
 ne cruentata; Quod cum
 uidisset pertimuit. et cla
 mauit dicens; Credo domi
 ne. quia panis qui in alta
 ri ponitur corpus tuū est.
 et calix tuus est sanguis;
 Et statim facta est caro illa
 panis secundum misteriu.
 et sumpsit illud in ore agēs
 gratias deo; Auerunt au
 tem ei senes; Deus scit hu
 manam naturam. quia n̄
 potest uesti carnib; crudis.

Etrogus

et propterea transforma-
uit corpus suum in panem.
et sanguinem suum in vi-
num hijs qui illud in fide
suscipiunt; Et agentes de-
o gratias de sene illo. qui
a non permisit deus peri-
re labores eius. reuersi sunt
tota tres cum gaudio in
cellas suas;

Terum ipse daniel nar-
rauit de alio sene mag-
no qui habitabat in infe-
rioribus partibus egypti.
quia diceret per simplici-
tatem quod melchisedech
ipse est filius dei; hoc au-
tem indicatum est sancte
memorie cirillo episcopo
alexandrino de eo. et mi-
sit ad eum; Sciens autem
quia significet esset ille se-
ner. et quicquid peteret
reuelaretur ei. et quia sim-
pliciter diceret hoc uerbum
usus est huiusmodi ratio-
ne dicens; Abba rogo te.
quia in cogitatione mea
est quod melchisedech ip-
se sit filius dei; Et rursus

alia cogitatio mea dicit quia
non sit. sed homo sit et
summus sacerdos fuerit
dei. quoniam ego hesito
de hoc. idcirco misi ad te.
ut depreceris deum qua-
renus reuelare tibi dig-
netur de hoc quid ueri-
tas habeat; Senex autem
de conuersatione sua pre-
sumens. cum fiducia dixit;
Da michi tres dies induen-
as et ego deprecor deum
de hac re. et renuncio tibi
quod michi fuerit reue-
lare dignatus; Iurans
ergo cellam suam depre-
cabatur dominum de uo-
bo hoc. et ueniens post
tres dies. dixit sancte me-
morie cirillo episcopo. ho-
mo est melchisedech; Ar-
chiepiscopus autem res-
pondit ei; Quomodo con-
stat apud te abba. Et ille
dixit ei; Deus michi offen-
dit omnes patriarchas
ita ut singuli eorum coram
me transirent. ab adam
usque ad melchisedech; Et

223
angelus assistens michi
dixit; Ecce iste est melchisedech. et ideo archiepiscopus
certus esto quia ita est; Abiens autem sener per
se ipsum predicabat quia
homo esset melchisedech.
et gauisus est magnifice
sancte memorie curillus
episcopus;

Puer erat ad huc sanc-
te memorie effrem
erudit sompnum siue
reuelacionem quia nata
sit uitis in lingua eius.
et creuit et impleuit to-
tam terram fructifera
numus et quia ueneret
omnia uolatilia celi et
comederent de fructu il-
lius uitis; Quancū autē
manducabant tanto am-
plius implebat fructu;

Tertium uidit in somp-
nis quidam sanctorū
ordinem angelicum des-
cendentem de celo secun-
dum preceptum dei ha-
bentem manu librum
totum scriptum intus

et foris; Dicebant autem
ad inuicem; Cui debet com-
mitti hoc? Quidam dice-
bant illi. alij dicebant de
alio; Responderunt autē
et dixerunt; Vere utriq; s
sancti sunt. et iusti quos
dicatis. uerumpcamen h
eis committi non potest;
Vulsa etiam alia nomi-
na sanctorum dicentes:
postea dixerunt quia ne-
mini potest committi h
alteri nisi effrem; Et uidit
sener ille cui hoc in somp-
nis apparuit. quia effrem
dederunt donum illud;
Mane autem surgens au-
diuit effrem docentem &
uelut fontem ebullientē
de ore ipsius; Et cognouit
sener qui sompnum ui-
derat quia spiritus sancti
operatio est quod egredi-
ebatur de labijs effrem;

Dicebant de abbate
Drenone. quia cum mo-
reteretur in scith. erijt noc-
tu de cella sua ut iret ad
paludem; Et cum errasset

tres dies. et tres noctes.
ambulans et laborans.
et cum defecisset. cecidit
semanimus; Et ecce pu
erulus stetit ante eum
habens panem et suris
culam aque. et dicebat
ei. Surge manduca; Ille
surgens orauit. existimans
quia fantasma esset; Pu
er autem respondens di
xit ei. Bene fecisti; Iterum
orauit secundo et tertio. et
dixit ei; Bene fecisti; Sur
gens ergo accepit et man
ducauit. et post hec dixit
ei; Quantum ambulasti.
tantum longe es a cella
tua. sed surgens sequere
me; Et statim inuentus
est in cella sua; Dixit ergo
ei sener; Veni intra et da
nobis orationem; Et cum
introuisset sener ille. subito
non comparuit;

Dixit abbas iohannes
quia uidit quidam i
ercessu mentis tres mo
nachos stantes transma
re. et facta est ad eos uox

ex alia parte lictoris dices;
Accipite alas igneas et
uenite ad me; Et duo q
quidem ex eis acceperunt
et uolauerunt ad illud
litus unde facta est uox.
tertius uero remansit et
fleuit fortiter et clama
uit; Postea uero date sunt
ale et ipsi. sed non ignee.
sed infirme et debiles. in
ut cum omni labore mer
gendo nimis ad litus ue
nerit illud; Ecce sic est et
generatio hec. que sic ac
cipit pennas non tamen
igneas. sed iuxta ut infir
mas et debiles possit
accipere;

Abbas macharius
habitabat in loco
nimis deserto. erat enim
solus in eo solitarius;
In inferiori uero parte e
rat alia solitudo in qua
habitabant plurimi fra
tres; Obseruabat autem
sener ad iter. et uidit sa
tanam uementem in ha
bitu hominis. ut trahi

ret per cellam eius; Vi
 debatur autem quasi tu
 nica linea indutus ual
 de uecista et tota perfo
 rata. et per omnia fora
 mina eius pendeabant
 ampulle; Et dixit ei sener;
 O he maior ubi uadis? Et
 ille respondit; vado com
 mouere fratres; Sener
 autem dixit ei; Et ut quid
 tibi ampullas has? Et
 dixit; Gustum fratribus
 porto; Et dixit ei sener;
 Et totas cum gustu por
 tas? Et respondit; Etiam
 ut si unum alicui non pla
 ceat. Offeram aliud; Si aut
 nec illud dabo tertium.
 et ita per ordinem. ut mo
 dis omnibus uel unum
 ex eis placeat ei; Et hec
 cum dixisset transijt. et
 obseruabat sener custo
 diens uias. donec ille ite
 num remearet; Et cum vi
 disse eum sener dixit ei;
 sanus sis; Et respondit
 ei; ubi est michi salus; Et
 dixit ei sener; Quare? Et

respondit; Quia modo om
 nes sanctificati sunt. et ne
 mo michi acquiescat; Et
 dixit sener; Neminem ergo
 amicum habes illic; Et
 ille respondit; unum tan
 tum modo habeo fratrem
 ibi ipse solus michi acqui
 escat. et quando uidet me
 conuertitur ad me uelut
 uentus; Sener uero dixit
 ei; Et quis uocatur frater
 ille? Respondit; Theochist;
 Et cum hec dixisset transijt;
 Surgens autem abbas n
 macharius perrexit ad in
 feriores heremum; Quod
 cum uidissent fratres. acce
 perunt ramos palmarum
 et occurrerunt obuiam ei;
 et singuli eorum parabant
 cellas suas incerti ad quem
 declinaret; Sener autem
 inquirebat quis inter
 eos theochistus uocaretur
 in hoc loco; Et inueniens
 eum intrauit in cellam eius.
 theochistus uero suscepit
 eum gaudens; Cum ergo
 cepisset secrete loqui dixit

ei sener; Quomodo cura
te est frater; Et ille dicit;
Interim orationibus tuis
bene. Et dicit ei sener; Ne
impugnant te cogitatio
nes tue. Et ille dicit; Inte
rim bene sum; Eubescerat
enim dicere ei; Et dicit ei
sener; Ecce quot annos
habeo in conuersatione
istius loci. et omnes hono
rant me. et tamen in hac
senectute mea infestus est
michi spiritus fornicatio
nis; Et respondit theoc
tistus dicens; Crede abba
quia et michi; Sener autē
simulabat et alias cogita
tiones sibi esse molestas
donec faceret eum confi
teri; Deinde dicit ei; Quomo
do ieiunas. Et dicit ad no
nam; Et dicit ei sener; Ieu
na usque ad uesperam et ab
stine. et comedenda euuan
gela ut memoriter retine
as ea. sed et alias residuas
ex animo meditare scrip
turas; Et si tibi ascendent
cogitatio mala numquā

deorsum aspicias sed sem
per sursum. et statim do
minus adiuuat te. Et
congens sener fratrem
illum. reuersus est in so
litudinem suam; Et cū
obseruaret uidit iterū
demonem illum et dicit
ei; Vbi uadis iterum. Et
ille respondit; Commo
nere fratres; Et abiit;
Dum autem reuertetur.
dicit ei sener; Quomodo
fratres illi. Et ille respo
dit; Male; Sener autē
dicit; Quare. Et ille re
spondit; Quia toti sanc
ti sunt. et manus mali.
quia unum quem ha
bui amicum obediē
tem michi etiam. et ip
se nescio unde subuer
sus est. et nec ipse mi
hi acquiescit. sed omni
bus sanctorum factus est;
Et propterea iuram me
iam non calcare ad illū
locum. nisi post longū
tempus; Et hec dicens
transiit derelinquens

senem; Sener uero sanc-
tus intravit in cellam
suam adorans et gratias
agens deo;

Iterum abbas macha-
rius uolens consolari
fratres dicebat; venit
huc aliquando cu ma-
tre sua puer qui a demo-
no uerabatur. et dice-
bat matri sue; Surge
eamus hinc illa autem
dicebat; Non possu pe-
dibus ambulare; Et di-
cebat ei filius suus; Ego
te porto. tantum eam
hinc; Et ammiratus su
astuciam demonis quo-
modo eos inde fugare
nolebat;

Dicebat iterum de de-
solacione sathi ad
fratres; Quando uide-
ntis cellam edificatam
iuxta paludem. scitote
quia prope est desolaci-
o sathi; Quando arbo-
res uideritis iam ante
ianuam esse. quando ue-
ro uideritis pueros. col-

lite melotes uestras et
discedite;

Abbas moyses habita-
bat in petra. et impu-
gnatus est aliquando mi-
nis a fornicacione; Et cu
non preualeret tenere se
in cella sua perrexit et idi-
cauit hoc abbati ysidoro.
et rogauit eum sener ut
iterum reuerterecur i cel-
lam suam; Ille autem no
acquieuit dicens; Non p-
possum abba; Et assump-
sit eum et leuauit in do-
mum domum suam. et
dicit ei; Attende ad occa-
sum; Et attendens uidit
multitudinem demonu.
et hy erant confusi. et
turbantes se ad pugna-
dum; Dicit ei iterum ab-
bas ysidorus; Respice ad
orientem; Et attendit et
uidit in numerabile mul-
titudinem angelorum i
gloria; Dicit aute abbas
ysidorus; Ecce isti sut qui
missi sunt sanctis ad auxi-
liandum. qui uero ad oc-

casum ascendunt hi sunt
qui impugnant eos. Plu-
res ergo sunt qui nobis
cum sunt. quam qui ad-
uersum nos sunt; Et ita
agens gratias deo abbas
moyses. sumpsit fiducia.
et reuersus est in cellam
suam;

Sedentibus aliquando
fratribus apud abba-
tem moysen dixit eis. Ecce
barbari hodie ueniunt
in scyth. sed surgite et fu-
gite; Dicunt ei; Et tu non
fugis abba. Ille autem
dixit eis; Ego per tot an-
nos expecto diem istum
ut impleatur sermo do-
mini mei ihesu xpisti di-
centis; Omnes qui acce-
perunt gladium. gladio
peribunt; At illi dixerunt
ei; Neque nos fugimus. sed
tecum morimur; Et ille
dixit eis; Ego causam non
habeo. vnusquisque uestrum
uideat quomodo sedeat;
Et tunc autem septem fra-
tres cum eo; Et dixit eis;

Ecce barbari appropin-
quauerunt ianue; Et
statim intrantes barba-
ri occiderunt eos. vnus
autem ex eis timore car-
nali perterritus fugit.
et abscondit se post flet-
tas de palma et uidit
septem coronas descen-
dentes et coronantes
abbatem moysen et sep-
tem fratres qui cum eo
fuerant interfecti.

Dicebant de abbate
siluano quia uo-
luit aliquando perge-
re in sariam et dixit ei dis-
cipulus suus marcus;
Pater noli erue hinc. sed
neque te dimitto abire
abba. Expecta ergo hic
alios tres dies; Et cum
expectaret abbas silua-
nus tertium diem dor-
miuit in pace discipu-
lus eius marcus;

Dixit abbas pastor;
Scriptum est; Quis
admodum desiderat et
teruus ad fontes aqua

226
rum ita desiderat ani-
ma ad te deus; Quia
igitur cerui in solitudi-
ne serpentes plurimos
gluunt. et cum uene-
no eorum accensi fuerit.
ad aquas peruenire de-
siderant. bibentes autē
temperantur a feruore
serpencium uirus. ita et
monachi in solitudi-
bus habitantes accen-
duntur demonum ma-
lignorum ueneno. et prop-
terea desiderant sabba-
to et dominica uenire
ad fontes aquarum h
est ad corpus et sangui-
nem domini ihesu cristi.
ut purgentur ab omni
amantudine demonū
malignorum;

Beate memorie
paulus simplex dis-
cipulus abbatis Anto-
ny narrauit patribus
talem rem quia aliqu-
do ueni in monasteriū
uisitandi gracia. et pro-
fratrum in instructione

et post consuetam ad in-
uicem colloquationē intra-
uerunt in ecclesiam dei ut
missas more solito celeb-
rent; Ipse autem paulus
intuens unumquemque
introducunt in ecclesiā
quali animo intus intra-
rent; Habebat enim et
hanc gratiam datā sibi
a deo ut sic unumquemque
cuius animi esset agnos-
ceret sicut nos facies nos-
tras uidemus adiucem;
Ingredientibus ergo om-
nibus clara facie et splē-
dido uultu. sed et unius-
cuiusque angelo gauden-
te cum eis. unum uidit
nigrum et obscuro cor-
pore toto et demones
ex utraque eum tenentes
parte. et trahentes ad se
ipsum capistro in naribus
eius misso; Sanctum uero
angelum eius de longe
lugubrem tristemque seq-
tem eum; Paulus uero
lacrimans et manu fre-
quenter pectus tundēs

sedebat ante ecclesiam
plorans ualde eum qui
ei talis apparuerat; Illi
autem uidebant eum quod
faciebat. et tam celerem
eius mutationem. et la-
cunas et luctum. inter-
rogabant rogantes eum
ut diceret quid esset quod
uidebat. timentes ne quod
in reprehensione omni-
um uidisset pro quo hoc
faceret. postulabant et-
iam ut ad missas intra-
ret cum eis; Paulus au-
tem repellens eos negat
se ingressurum. et sede-
bat foris tacens et plo-
rans nimis illum qui ei
talis apparuerat. Post
paululum autem dimis-
so ecclesie conuentu. ite-
rum paulus attendebat
singulos euntes. ut
quorum introitum cog-
nouerat. sciret quales er-
rent. et uidit illum uirum
nigrum et obscurum toto
corpore prius euntem
ab ecclesia clarum quidem

uultu. candidum uero
corpore. Demones autem
qui eum ante tenebat
postea delonge sequen-
tes. sanctum uero ange-
lum iuxta ipsumambu-
lantem letum et propin-
quum et gaudentem
supra eum ualde; Pau-
lus ergo exiens cum
gaudio clamabat be-
nedicens dominum et
dicens; O ineffabilis
misericordia dei et bo-
nitas. o diuina misera-
tionis eius innumera-
bilis bonitas; Surrens
autem et ascendens sup-
altum gradum magna
uoce dicebat; Venite et
uidete opera domini;
quam terribilia sunt.
et omni stupore digna;
Venite et uidete eum
qui uult omnes homi-
nes saluare. et ad agni-
tionem ueritatis ueni-
re. uenite adoremus et
procidamus ante eum
et dicamus quia po-

tens est peccata dimittere; Ad hanc uocē eius omnes sollicitate cucurrerunt cupientes audire que dicebat. et conuenientibus omnibus referebat pulus que uidisset antequam in ecclesiam intrarent et que postea; Iterum interrogabat illum uirum ut diceret ei causam pro qua ei tantam subito deus in mutatione donauerit; Homo ergo ille conuictus a paulo coram omnibus que circa ipsum erant. aperte narrauit dicens; homo peccator sum. et multo tempore in fornicatione uiei usq; nunc; Ingressus autem modo in sanctam ecclesiam dei audiui uocem ysaie prophete cum legebatur. magis autem dei uocē loquentis in eo ubi ait; Lauamini mundi estote. auferte maliciam de

animabus uestris coram oculis meis. discite bene facere; Et si fuerint peccata uestra tamquam feniculum uelut nix dealbabitur; Et si uolueritis et audieritis me. bona terre manducabitis; Ego inquit fornicator in hoc sermone compunctus sum nimis. et in gemiscens intra conscienciam meam. dixi ad deum; Tu deus qui uenisti in hunc mundum peccatores saluos facere. et qui hec que modo lecta sunt promissisti per prophetam comple effectum. et opere etiam in me indigno et peccatore. ecce enim ammodo promitto tibi et spondeo sermone. et corde confiteor. quoniam iam non agam ultra illud malum. sed abrenuntio omni iniquitati. et seruam tibi ammodo in consciencia munda; Hodie ergo domine et in hac hora suscipe peni

tentem et interpellante
te. et renunciantem om
ni peccato. In hys igitur
promissionibus egressus
sum de ecclesia. statuens
in animam meam nichil ul
tra mali agere coram ocu
lis domini; Quod cum
audissent omnes clama
uerunt ad dominum vna
uoce dicentes; Quam mag
nificata sunt opera tua
domine omnia in sapie
tia fecisti; Quapropter
agnoscentes de sanctis
scripturis et diuinis re
uelacionibus quantam
deus bonitatem habeat
circa eos qui ad eum con
fugiunt deuote et peni
tencia emendant propa
delicta; Et quia non solu
non coguntur penas ex
soluere pro peccatis ante
commisis uerum etiam
consecuntur bona pimis
sa. non desperemus de
nostra salute. qa sicut p
prophetam promisit ysa
iam. eos qui in peccatis

suis inuoluita delauant
sicut lanam et niuem
dealbari et bonorum
celestium in ciuitate ihe
rusalem repleu. ita et
nunc iterum p sanctum
ihezechiel prophetam
cum iure iurando pro
misit; viuo ego inquit
dicit dominus quia no
lo mortem peccatoris.
sed magis ut conuerta
tur et uiuat; *vsq; huc de
greco in latinu translu
lit pelagius dyaconus
ecclesie romane. t ab hie
deorsum iohannes sub*

dyaconus.
Alyt
aliquando zacha
rias ad abbatem suu
siluanum. et inuenit
eum in excessu mentis.
et erant manus eius
extense in celum; Et cu
uidisset ita clausit osti
um et exijt. et intrans
circa horam sextam et
non inuenit eum eodē
modo; Circa detinam

uero horam pulsauit & ingressus est et inuenit eum quiescentem & dicit ei; Quid habuisti hodie pater; Qui dicit ei; Infirmatus sum hodie fili; Ille uero tenens pedes eius dicebat; Non te dimittam. nisi michi idocaueris quid uidisti; Respondit ei sener; Ego in celum raptus sum et illic uidi gloriam dei. et illic steti usque modo et dimissus sum;

Dicebat quidam patrum quia dum sederent aliquando seniores et loquerentur de edificationibus erat inter eos unus profundus et uidit angelos manus agitantes et laudantes eos; Ut autem uenisset locutio secularis discedebant angeli. et uolucabantur porci in medio eorum pleni fetoribus et polluebant eos; Cum autem rursus

loquerentur de edificatione. uenientes iterum angeli laudabant eos;

Quidam seni data est gratia uidendi que fiebant. et dicebat quid uidi in cenobio aliquando meditantem fratrem in cella. et ecce demon ueniens stabat foris cellam; Et dum frater ille meditaretur ingredi non preualebat; Cum autem cessaret meditando. tunc ingrediebatur ille demon in cellam eius;

Dicebant de quodam sene quia deprecatus est deum ut uideret demones et reuelatum est ei; Non opus habes uidere eos; Sener autem rogauit dicens quia potens es domine protegere nime gratia tua; Sic uero deus reuelauit oculis eius et uidit. quia tamquam apes sic circumdederunt hominem stridentes dentibus super eum. angeli

uero dei increpabat eos;
Dixit quidam senex
quia duo fratres e-
rant ei uicini unus pere-
grinus et unus incola;
Erat autem peregrinus
ille modicum negligencia
or. ille uero incola studio-
sus ualde; Contigit autem
ut dormiret peregrinus
ille in pace; At ille senex
uicinus eorum cum esset
prouidus uidit multitu-
dinem angelorum dedu-
centium animam eius
et cum peruenisset ad ce-
lum ut intraret facta est
questio de illo. et uenit
uox de super dicens; Ma-
nifestum est quia modi-
cum negligens fuit. sed
propter peregrinationem
eius aperite ei; Et post
hec dormiuit et ille incola.
et uenit omnium cognatio
eius ad eum; Cernens
uero senex ille non ueni-
re angelos ad deducen-
dam animam eius mira-
tus est. et cadens in facie

suam in conspectu dei
dixit; Quomodo pere-
grinus ille cum negli-
gencior fuerit tale gra-
tiam habuit. et hic mi-
eset studiosus nichil
huiusmodi meruit. Et
uenit ei uox dicens; hic
studiosus cum uenisset
ut dormiret aperuit o-
culos suos et uidit pa-
rentes suos flentes. et
consolata est anima ei;
Peregrinus uero ille ha-
negligencior fuerit. nul-
lum suorum uidit. et in-
gemiscens fleuit. et de-
us consolatus est eum;
Sancti patres
prophetauerunt
de ultima generatione
dicentes; Quid operan-
sumus nos. Et respon-
dens unus ex eis uir in-
magne uite nomine
schiron dicit; Nos ma-
data dei custodimus;
At illi respondentes dix-
erunt; hii uero qui fue-
runt post nos quid erit

229
factum: Qui dicit eis;
Simulium operis nos-
tri operatur sunt; Et
dixerunt ei; Hii autem
qui post ipsos fuerint
quid facient? Et dicit;
Quinimo non habebit
operacionem generacio
illa; Veniunt autem
temptaciones illis. et
qui reperti fuerint pba-
ti in tempore illo. meli-
ores super nos et patres
nostros erunt;

Narrauit quidam
patrium quia erat
aliquis solitarius i he-
remo nilopoleos et mi-
nistrabat ei quidam secu-
laris sed fidelis; Erat
autem in eadem ciuita-
te homo qui erat diues
et impius; Contigit au-
tem ut moreretur ille
diues. et deducebat eu-
m tota ciuitas simul et epis-
copus cum lampadibus;
Egressus autem est ille
qui ministrabat illi so-
litario secundum con-

suetudinem portans ei
panes. et inuenit quia
comederat eum belua. et
cecidit in faciem suam in
conspetu domini dices;
Non surgam hinc donec
demonstretur michi a de-
o que sunt hec. quia ille
quidem impius talem h
habuit apparatus in de-
ducendo. hic uero qui ser-
uiuit tibi die ac nocte ita
pertulit; Et ecce angelus
ueniens dixit ei; Ille im-
pius habuit paruum o-
pus bonum in hoc secu-
lo et recepit illud hic ut
illuc nullam requiem in-
ueniat. iste autem solita-
rius quia homo erat or-
natus ad omnem uirtute.
habebat uero et ipse ut
homo modicum aliquid
culpe et recepit illud hic
ut ibi inueniatur purus
ante deum; Et ita conso-
latus in hys uerbis abiit
glorificans deum super
iudicia eius quia uera sunt;

Narrauit quidam
senex de quodam e-
piscopo. ut maxime ex
eo fiduciam accipientes
diligentiam nostram ad-
hiberemus saluti; Nun-
ciauerunt quidam epis-
copo qui apud nos con-
sistebat sicut hec ipse e-
piscopus referebat. eo
quod quedam seculari-
um matronarum due
essent mulieres fideles.
que quasi impudice ui-
uerent; Episcopus autem
ex his qui ei hec nuncia-
uerant commotus est.
et suspicatus ne forte et
alie huiusmodi essent
ad deprecandum se do-
minum conuerterit. inde
certus efficia rogans. quod
et meruit; Post diuinam
enim illam atque terribi-
lem consecrationem dum
accederent singuli ad
sancti participacionem
mysterii. per uultus eorum
cernebat quibus una-
queque anima subiaceret

peccatis; Et peccatorum
quidem hominum ui-
debat facies nigras. quod
quosdam uero ipsorum
tamquam facies eruf-
tas habentes ab oculis
oculos autem igneos et
sanguineos. alios autem
eorum claros quidem
facie. candidos uero a-
mictu; Et alii quidem
dum acciperent corpus
domini erurebat et in-
cendebat eos. alii au-
tem sicut lumen effiac-
batur in se et per os in-
gressum. omne corpus
eorum illustrabat; Erant
autem inter eos etiam
qui solitariam uitam
elegerant. et hi qui in
coniugijs erant. qui et
ipsi ita esse uidebantur;
Demde conuertit se et
cepit etiam mulieribus
distribuere. ut cognos-
ceret quales et ipsarum
essent anime. et uidit si-
mili modo et ipsis fieri
nigras atque rubeas fa-

230
cies earum sanguineas
quoque et albas; Inter
ipsas autem aduenerunt
et ille due mulieres que
accusate erant illi epis-
copo propter quas in
maritime ad hanc pre-
cem et prouidenciam
uenerat; Cernit etiam
et ipsas dum accedunt
ad sanctum mysterium
clarum habentes uol-
tum et honorificam
candidas uero stolas
circumamictas; Deinde
cum ipse participare
fuissent mysterium ipse
facte sunt sicut alu-
mine illustrate; Rursus
episcopus ad solitam
precem conuertebatur
supplicans deo discere
cupiens modum reue-
lacionum que ei demons-
trate fuerant; Astitit
autem et angelus do-
mini et de singulis in-
terrogare precipiebat;
Sanctus uero episcopus
continuo de illis dua-

bus fascitabatur muli-
eribus si uera esset illa
prima accusacio an falsa;
At uero angelus affirma-
bat uera esse omnia que
de eis dicta fuerant; Epis-
copus quoque ait ad an-
gelum; Et quomodo in
perceptione corporis ipsi
splendide erant facies
earum. albas autem sto-
las habebant. lumine
autem fulgebant non
paruo; Ait autem ange-
lus; Eo quod penitue-
runt de actibus suis et
discesserint ab his cum
lacrimis et gemitibus
atque elemosinis paupe-
rum. et per confessionem
diuinum meruerint nu-
merum. de cetero nequa-
quam in in hisdem malis
ambulare promittentes
se. siquidem de prioribus
delictis ueniam merean-
tur; Et meruerunt prop-
ter hoc diuinam immu-
tacionem et a criminibus
absolute sunt et uiuent

deinceps sobrie & iuste
ac pie; Episcopus autē
se mirari dicebat nō tan-
tum de immutacione il-
larum mulierum. hoc e-
nim multis contigit fi-
eri. sed dei donum qui nō
solum eas tormentis mi-
nime subiecit. sed etiam
tantam eis donare dig-
natus est gratiam; Sic
autem ad eum angelus;
Admiraris hoc iuste q̄si
homo. Dominus autem
deus noster ac uester cū
naturaliter sit bonus &
misericors hīs qui disce-
dunt a proprijs delictis.
et per confessionem ac-
cedunt ad eum. non tan-
tum in tormenta eos ire
non sinit sed etiam furo-
rem suum mitigat ab
eis. et honore dignos fa-
cit; Et enim sic deus di-
lerit mundum. ut filiū
suum unigenitum daret
pro eo; Qui igitur cum
inimici essent homines
mori pro ipsis elegit mil-

to magis domesticos ef-
fectos eos et penitenti-
am agentes super hīs
que gesserunt absoluit
a penis. hīs uero que
ab ipso preparata sunt
bona prestabit fructa;
Hoc ergo scito quia nul-
la delicta hominum u-
uincunt clemenciā dei
tantum ut per penitē-
tiam ea que pridē quis
gesserat mala abluat
actibus bonis; Cū enim
sit misericors deus san-
guinis infirmitatem generis
uestri et passionum for-
titudinem. et dyaboli
potentiam atq; astucia-
m. et incidens q̄
quidem hic hominib;
in peccatis quasi filijs
ignoscat. et expectat re-
rectionem eorum pa-
tenciam habens in eis;
Conuertentibus uero
atq; eius exorantibus
bonitatem. quasi infir-
mis compatitur. & ab-
soluit confestim torne-

ta eorum et donat eis
 bona que preparata
 sunt iustis; **A**it autē
 episcopus ad angelū;
Obscuro te dic michi
 etiam uultuum eorū
 differencias quibus p
 catis unusquisq; eorū
 subiaceat ut etiam et
 de hys cognoscens ab
 omni liberer ignoran
 cia; **A**ngelus autē do
 mini dicit ad eum; **H**y
 quidem qui splendido
 atq; hylari uultu sunt
 in sobrietate et castita
 te et iusticia uiuunt. mo
 desti quoq; et condolen
 tes ac misericordes sūt;
 hy uero qui nigras ha
 bent facies fornicatio
 nis et libidinis opera
 ty sunt. ceterorū q; sce
 lerum et delictorum;
 hy uero qui apparue
 runt sanguinei atq; iu
 bei in malignitate et i
 iniusticia conuiuentes
 sunt. amantes detrach
 ones blaffemias et do

losi et homicide sunt;
Rursum dicit ei angelus;
Ad iuuua eos siquidem sa
 lutem eorum desideras.
 propterea enim meruis
 ti oracionum tuarum ef
 fectum ludendo discipu
 lorum peccatum ut per
 ammoniciones atq; ob
 secrationes meliorares
 eos ut per penitentiā
 conuerteres ad eum qui
 pro ipsis mortuus est.
 et resurrexit a mortuis
 ihesum xpistum dominū
 nostrum; **Q**uanta cumq;
 igitur tibi uirtus est. et
 studium ac dilectio circa
 dominum tuū xpistum.
 omnium eorum gere p
 uidentiam ut conuer
 tantur a proprijs pec
 catis ad dominum sua
 dens eis manifesta quib;
 delictis subiaceant. ne
 propriam desperent sa
 lutem; **E**t hoc enim pe
 nitentibus quidem illis
 et conuertentibus ad do
 minū animabus eorū

erit salus et epulatio
futurozū bonozū.
tibi uero erit plurima
merces imitando comi-
num tuum qui celos q̄
dem non reliquit. in ter-
ris autem demonstrat
est propter salutem ho-
minum.

Referebat quidam
patrum quia tres
sunt res honorabiles a-
pud monachos quibus
oportet nos cum timore
et tremore et gaudio spi-
rituali accedere commu-
nicatio sanctorum sacra-
mentozū. et mensa fra-
trum. et peluis in qua fra-
trum pedes lauantur.
Proferebat autem et ex-
emplum tale dicens. quia
quidam magnus senex
erat prouidus; Contigit
autem ut gustaret cum
pluribus fratribus; Et
comedentibus illis uide-
bat in spiritu idem senex
sedens ad mensam quos-
dam comedentes mel:

alios autem panē. ali-
os uero sterco. et am-
mirabatur intra semet
ipsum. et deprecabatur
deum dicens; Domine
reuela michi mysteriū
hoc quia idem cibus oī-
bus appositus est sup
mensam in manducan-
do autem ita immuta-
ta uidentur. ut quidā
edant mel. alij autem
panem. alij uero sterco;
Et uenit ei uox desuper
dicens quia hy qui man-
ducant mel hy sūt qui
cum timore et tremore
cum gratiarum actione
edunt ad mensam. et
incessanter orant et o-
ratio eozū sicut ierem-
sum ascendit ad domi-
num. ideo q̄ mel come-
dunt; Qui autem pa-
nem manducant. hy
sunt qui gratiam agen-
tes. percipiunt ea que
a deo donata sunt illis;
At uero qui sterco mā-
ducant hy sunt qui in

inurant et dicunt hoc est bonū. et illud est malum; hec autem talia non oportet cogitare sed magis glorificare deum atq; laudes ei offerre ut in nobis impleatur illud quod dictum est siue manducatis siue bibitis siue q̄cē aliud facitis omnia in gloriam dei facite;

Fater abiit ad cellam abbatis arsemy in scithi et attendit per fenestram et uidit senem quasi totū igneū; frat autem frater ille dignus qui talia intueretur; Et cum pulsasset egressus est senex. et uidit fratrem illum stupentem. et dicit illi; Dui est quod hic pulsas ne aliquid uidisti? Et ille respondit; Non; Et colloquens cum eo dimisit eum;

Dicebant de quodā sene magno in sa

ti quoniam quocienscūq; fratres edificabant cellulam egrediebatur cum gaudio et ponens fundamentum non discedebat donec consummaretur; Aliquando ergo eriens ipse senex ad fabricandam cellam contristabatur ualde; Et dicunt ei fratres; Quare tristis es ac mestus alba? Qui dicit eis desolandus est locus iste filij. ego enim uidi quoniam ignis accensus est in scithi. et accipientes fratres palmas cedentes extinrerūt eū; Et iterum accensus est. et accipientes rursus fratres palmas cedentes extinrerunt eū; Tercio accensus est et repleuit totam scithim et iam non potuit erigui. ideo q; contristor ac mestus sum;

Fuit quidam uir magnus inter preuidentes. hic affirmabat di

cens. quia uirtute qua
uidi stantem super bap-
tismum. eandem uidi et-
iam super uestimentum
monachi. quando accipit
habitum spiritalem.

Inapit de signis liber

Dice .xviii.
bat abbas dulas dis-
cipulus abbatis bysari-
onis quia ambulanti-
bus nobis secus litus
mans sicui. et dixi ab-
• bati bysaroni. Abba sic
o ual de; Et cum fecis-
set senex oratione. dixit
michi; Bibe de mari; Et
dulas facta est aqua ut
mel et bibi; Ego autem
hausi modicum in uas.
ne forte iterum sicurem;
Quod cum uidisset senex
dixit michi; Ut quid im-
plesti uas aqua. Et dixi
ei; Ignosce michi ne for-
te iterum siciam; Et ait
senex; Deus qui hic est. et
ubiq; est. Nlio tempore
cum ei necessarium fuisset
fecit orationem et tran-

sijt crysoroam fluum
pedibus; Ego autem
ammiratus factus ei
dicens; Quomodo sen-
ciebas pedes tuos du-
ambulares in aqua.
Et ait senex; Usq; ad ta-
lum sentiebam aquam.
reliquum autem erat
solidum sub pedibus
meis; Rursus dixit; Fui-
tibus nobis ad alium
senem uenit sol ad oc-
casum et orans senex
dixit; Domine ster sol.
donec perueniam ad
seruum tuum; Et factum
est sic;

Venit aliquando
quidam demoni-
um habens in sachi.
facta est oratio p ipso
in ecclesia. et non egre-
diebatur demon ab eo
quia durus erat. Dixit
autem adiuuicem cle-
rici loci illius; Quid fa-
ciemus huic demoni.
Nemo eum potest eie-
re. nisi abbas bysaron.

Et si rogauerimus eum
 p ipso neq; in ecclesiam
 ueniet; hoc ergo facia
 mus; Ecce uenturus e
 mane in ecclesiam ante
 omnes; faciamus ergo
 eum qui ueratur sedere
 in loco ipsius. et cum i
 greditur stemus ad ora
 tionem et dicamus ei;
 Frata illum fratrem ab
 ba; fecerunt autem sic;
 Veniente itaq; mane se
 ne illo. steterunt ad ora
 tionem et dicunt ei; Fra
 ta fratrem illum abba;
 Et dixit senex illi patie
 ti; Surge egredere foras;
 Et confestim exiit ab eo
 demon; et factus est sa
 nus ex illa hora;

Dicebant seniores ali
 quando abbati he
 lie in egypto de abbate
 agathone. quia bonus
 frater est; Et dicit eis se
 nex; Secundum genera
 tionem suam bonus e;
 Qui dixerunt ei; Secun
 dum antiquos autem

quid; Ille respondens
 ait; Dixi uobis quia se
 cundum generatione sua
 bonus est. secundum an
 tiquos uero uidi homi
 nem in scithi quia pote
 rat facere ut sol staret i
 celo sicut ihesu uane; Et
 hec audientes obstupu
 erunt. et glorificauerunt
 deum;

Dicebant de abbate
 machario illo maio
 re quia ascendens de sa
 thi portabat sportas. et
 fatigatus resedit. et ora
 uit dicens; Deus tu sis
 quia iam non preualeo.
 et mor eleuatus inuen
 tus est super flumen;

Habebat quidam
 filium paraliticum
 in egypto et adduxit eu
 ad cellam abbatis ma
 charii. et relicto eo ad os
 tum flente recessit loqe;
 Respiciens ergo senex ui
 dit puerum plorantem.
 et dixit ei; Quis te addux
 it huc. Qui dixit; Pater

meus proiecit me hic et
abiit; Et dicit ei sener;
Surge et sequere eum;
Qui statim sanus fac-
tus est. et surgens secu-
tus est patrem suum.
et sic abierunt in domum
suam;

Dicebat abbas fiso-
dis; Quando eram
in sacchi cum abbate ma-
chano. ascendimus cum
eo metere septem mo-
mina; Et ecce una uidua
colligebat spicas post
nos et non cessabat plo-
rando; Vocauit ergo se-
ner dominum agri illi-
us. et dicit; Quid est an-
cillule huic quod semp
plorat? Qui dicit ei; Qui-
a uir eius habuit depo-
situm cuiusdam et mortu-
us est non loquens. et
non dicit ubi posuit il-
lud. et uult dominus
depositi illius accipere
eam et filios eius in ser-
uitutem; Et ait sener;
Aic illi ut ueniat ad nos

ubi requiescimus in cau-
ma; Et cum uenisset di-
cit ei sener; Ut quid ita
semper ploras? Que a-
it; Vir meus defunctus
est accipiens comenda-
tum alicuius. et non dixit
moriens ubi posue-
rit illud; Et dicit ei sener;
Veni et ostende nobis
sepulchrum uiri tui; Et
sumptis secum fratrib;
abiit cum ea; Et cum ue-
nissent ad locum ubi
positus erat. dicit ad
illam sener; Recede
hinc in domum tuam;
Et orantibus illis. uo-
cauit eum qui mortu-
us fuerat dicens ei; U-
bi posuisti alienum depo-
situm? Qui respondens
dicit ei; In domo mea
absconditum est sub
pede lectuli; Et ait illi
sener; Dormi iterum
usque in diem resurrecti-
onis; Videntes autem
fratres. pre timore ceci-
derunt ad pedes eius

Quibus dicit sener; Nō propter me factum est hoc nichil enim sū sed propter illam uiduam et orphanos fecit deus rem hanc; hoc enim ē magnum quia sine peccato uult deus esse animam. et si quid peccent accipiet; ueniens autē nunciavit uidue illi ubi positum erat illud commendatum; At illa sumens illud reddidit domino suo; et liberauit filios suos. et qui audierunt hoc glorificauerunt deum;

Transiens aliquando abbas emilius per quendam locum uidit quendam monachū detentū a quibusdam tamquam homicidam; Accedens autem sener atq; interrogans fratrem illum et comperito quia calumpniabantur ei dicit ad eos qui eum tenebant; Vbi est ille qui

occisus est. Et ostenderūt ei funus; Tunc appropinquans ipse defuncto dicit omnibus; Orate; Ipse uero expandit manus ad deum et resurrexit is qui defunctus erat; Et dicit ei coram omnibus; Dic uobis quis est qui te interfecit. At ille dicit; Ingressus sum in ecclesiam et commendaui pecuniam presbitero ipse uero surgens occidit me et portans me proiecit in monasterio abbatis huius; Sed rogo uos ut tollant ipse pecunie ab eo et dentur filiis meis; Tunc ait ad eum sener; vade dormi. donec ueniat dominus et Resuscitet te; Et cōfestim obdormiuit;

Venerunt aliquando plures seniores ad abbatem pastorem. et ecce quidam de cognatis ipsius abbatis habebat filium et erat facies eius per opacionē dyaboli

conuersa retrosum; Vi
dens autem pater eius
multitudinem patrum
accipiens puerū sedebat
foris plorans; Contigit
autem ut unus seniorū e
grederetur foras; Quē
cum uidisset ait; Quid
ploras homo? Qui dixit
ei; Cognatus sum ab
batis pastoris. et ecce
contigit huic puero tep
tatio ista. et uolens eū
isti seni offerre ut eum
curaret erimui. nō enī
uult nos uidere; Et nūc
si cognouerit quia hic
sum mittet et psequēs
minabit me hinc; Ego
uero uidens presenciā
uestram presumpsi ue
nire huc; Ergo quomo
do uis abba miserere
mei. et introduce intus
puerum hunc; et ora p
ipso; Et accipiens eum
senex intrauit et usus
est prudenter. et nō eū
statim optulit abbati
pastori. sed incipiens a

minimis fratribus di
cebat; Consignate pu
erum istum; Cum autē
fecisset omnes per or
dinem consignare eū.
ad ultimū obtulit eū
abbati pastori. qui no
lebat tangere eum. at
illi rogabant eum di
centes; Ut omnes. ita
et tu fac pater; Et in
gemiscens surrexit. et
orauit dicens; Deus
salua plasma tuū ut
non dominetur ei im
micus; Et consignans
curauit eum. ac reddi
dit patri suo;

Temporibus uili
ani apostate cū
ascenderet in perside
missus est demon ab
eodem uiliano ut ue
locus uadens in oc
cidentem adduceret
ei aliquod responsum
inde; Cum autem pue
nisset ille demon in
quendam locum ubi
quidam monachus

habitabat. stetit ibidem
 per dies decem imo-
 bilis eo quod non po-
 terat ultra progredi:
 quia monachus ille
 non cessabat orando:
 neque die neque nocte. Et
 regressus est sine effec-
 tu ad eum qui miserat
 illum; Dixit autem ei
 iulianus; Quare tardas-
 ti? Respondit ei demon
 et dicit; Et moras feci;
 et sine actione reuersus
 sum; Sustinui enim decem
 dies publicum monachum
 si forte cessaret ab ora-
 tione ut transirem. et
 redi nichil agens; Tunc
 impiissimus iulianus
 indignatus dicit; Cum
 regressus fuero faciam
 in eo uindictam; Et in
 paucos dies incerep-
 tus est. a providencia
 dei; Et continuo unus
 ex prefectis. qui cum eo
 erant. et hoc cognoue-
 rat uadens uendidit
 omnia que habebat

et dedit pauperibus et
 ueniens ad senem illi
 factus est monachus
 magnus et sic quieuit
 in domino;

Uenit aliquando
 quidam secularis
 ad abbatem sylou i mon-
 tem abbatis antony ha-
 bens filium suum secu-
 er in itinere mortuus e
 filius eius et non est
 conturbatus. sed cum
 fide tulit eum ad illum
 senem et procidit cum
 filio suo tamquam pe-
 nitenciam faciens ut be-
 nedicerentur ab ipso se-
 ne; Et surgens pater
 pueri reliquit filium suum
 ante pedes illius senis.
 et egressus est foras cel-
 lam; Porro senex putans
 quia penitentiam ageret.
 ante pedes suos puer
 dicit ei; Surge uade fo-
 ras ad patrem tuum;
 Non enim sciebat quia
 mortuus erat; Et statim
 surrexit. et egressus est

irās adora
uit senē et

Et uidens eum pater
eius et expauit. et indi
cauit ei omnem causā
quomodo acta fuerat;
Audiens autem senex
hoc contristatus ē. nō
enim uolebat hoc fieri;
Precepit ita ei discipu
lus ipsius senis. ut ne
minimū nunciaret hec usq;
ad obitum ipsius.

Temptatus est ali
quando abraham
discipulus eiusdē ab
uacis syloi a demonio
et uidens idem senex
quod accidit surrexit
et expandit manus suas
ad celum dicens; Deus
uis non uis non te di
mitto si non eum cura
ueris; Et ilico curatus
est frater ille ex illa ho

Senex **Ca;**
quidam erat soli
tarius iuxta iordanem
fluum et ingressus
propter cauma inspe
luncam inuenit ibidē
leonem. et cepit fremere

re leo dentibus suis ac
rugire; Dixit autem ei
senex; Quid angustia
ris; Est locus qui capi
at me et te; Si uero nō
uis. surge egredere de
hinc; leo autem non
ferens. surgens egres
sus est inde foras;

Ascendit quidam
senex aliquando
de scythi in terenuchim
et ibi diuerit. et uiden
tes homines loca illius
laborem abstinentie
eius. obtulerunt ei mo
dicum uini; Alij autē
audientes de ipso. ad
dixerunt ad eum homi
nem quendam demo
nium habentē; Lepit
autem demon ille ma
ledicere senem illum
dicens; Ido istum pota
torem uini me addux
istis; Et senex quidem
propter humilitatem
nolebat eum eicere;
Propter improperium
uero eius dicit; Credo

256
in ipso quia prius qm
finem faciam bibens
calicem istum. egredie
ris ab eo; Et cum cepisset
fener bibere. clamauit
dicens; Incendit me;
Et prius quam cōsum
maret bibens exiit ab
eo demon per gratiam
xpisti;

Narrauit quidam pa
trum de aliquo ab
bate paulo qui erat in
inferiori parte egypti
habitans iuxta theban
dam; hic ergo paulus
tenebat manibus suis
eos qui dicuntur cornu
a aspides et serpentes
atq; scorpiones. et scan
debat eos p medium;
videntes autem fratres
satisfacientes ei interro
gabunt eum dicentes;
Dic nobis quid opera
tus es ut acciperes gra
tiam istam. Qui ait eis;
Ignoscite michi patres
si quis possederit puri
tatem omnia subiciun

tur ei. sicut ad e quando
erat in paradiso ante
preuancationem man
dati diuini;

Misit quidam patrum
discipulum suum
haurire aquam; Erat
autem puteus procul u
ualde a cella ipsorum et
oblitus est portare fu
nem secum; Dum uero
uenisset ad puteum frater
ille. et cognouisset quia
non portauerat funem
fecit orationem et cla
mans dicit; Domine im
ple lagenam istam aqua;
Et continuo ascendit aq
usq; ad summum putei.
et impleuit frater ille la
genam suam et restituta
est iterum aqua in lo
cum suum; *Incipit de cō*

uersatione liber
Duo *xxix.*

quidam patrum roga
uerunt deum ut osten
deret eis inquam uene
runt mensuram; Et ue
nit eis uox dicens quia

in uilla illa que est in e
gypto est secularis quidam
eucharistus nomine et
uxor eius uocat maria.
nondum enim puenistis
ad mensuram ipsorum;
Erurgentes autem illi
duo senes uenerunt ad
uicum illum; Qui pcur
tantes inuenerunt cellam
ipsius et uxorem eius.
et dicunt ad mulierem;
Vbi est uir tuus? At illa
dixit eis; Pastor est ou
ium. et ipsas pascit; Et
introduxit eos in domum
suam; Cum uero factum
fuisset sero. uenit ipse eu
charistus cum ouibus;
Et uidens illos seniores
parauit illis mensam.
misit quoque aquam in peluum.
ut lauaret pedes eorum;
Qui direrunt ei. Non gust
tamus quicquam. nisi
indicaueris nobis ope
rationem tuam; Tunc
ille eucharistus cum humi
litate dixit eis; Ego pas
tor sum ouium et hec est

uor mea; Cum ergo p
seuerassent illi senio
res rogantes eum ut
omnia denunciaret
eis et nollet eis ipse
dicere. direrunt ei. De
us nos misit ad te;
Nudius autem hoc
uerbum timuit et dixit
eis; Ecce oues istas ha
bemus a parentibus
nostris. et quicquid ex
eis donauerit deus fa
ciamus illud in tres par
tes. partem unam pau
peribus. et unam parte
in susceptione pugn
uorum. et tertiam p
tem ad usum nostrum;
Ex quo autem accepi
uxorem meam. neque
ego pollutus sum neque
illa. sed uirgo est; Sin
guli autem remoti a
nobis dormimus.
et nocte quidem idu
imus nos saccos in die
uero uestimenta nos
tra. et usque nunc nemo
hominum hec nouit;

207
Cumque audissent illi pa-
tres ammirati sunt. et
recesserunt glorifican-
tes deum;

Retulit abbas du-
blas dicens quia
ambulantes aliquando
in heremo ego et abbas
meus bysaron uenimus
secus quandam spelun-
cam quam ingressi in-
uenimus ibi quendam
fratrem sedentem et ope-
rantem flectam de pal-
mis; Qui noluit respi-
cere ad nos neque saluta-
re nec omnino loqui
nobiscum; Dixit autem
michi senex; Eamus
hinc forsitam non est
uoluntas fratris istius
loqui nobiscum; Egres-
si quoque inde ambula-
uimus in locum uide-
re abbatem iohannem;
Reuerentes uero ue-
nimus iterum per illam
speluncam ubi fratrem
illum uideramus; Et
dicit michi senex; In-

grediamur ad fratrem
istum si forte reuelauit
ei deus loqui nobiscum;
Intrantes autem inue-
nimus eum quia dormi-
erat in pace; Iste uero se-
nex ait michi; Veni frater
colligamus corpus eius;
In hoc ipsum enim misit
nos huc deus ad recon-
dendum eum; Cum autem
colligeremus eum inue-
nimus quia natura mu-
lier erat; Et ammiratus
est senex dicens; Ecce quo-
modo et mulieres colluc-
tantur aduersus dyabo-
lum in heremo. et nos
in ciuitatibus de honesta-
tatur; Glorificantes
ergo deum recessimus inde;

Dicebat abbas
uindemius quia
narravit abbas nyacha-
rius dicens; Sedente me
aliquando in scithi des-
cenderunt duo peguni
adolescentes. vnus quod
ipsorum incipiebat mit-
tere barbas. Alius uero

non ad huc et uenerunt
ad me dicentes; Vbi est
cella abbatis machari?
Ego autem dixi eis; Quid
cum istis? Responde-
runt; studientes de eo;
uenimus uidere eum;
Dixi eis; Ego sum; Qui
penitentiam agentes
dixerunt; Hic uolumus
manere; Ego autem cum
uidissem eos delicatos
et quasi diuicys nutri-
tos dixi eis; Non potestis
hic sedere; Dicit ille ma-
ior; Et si non possumus
hic sedere pergemus ali-
bi; Dixi ego apud animu-
meum; Ut quid eos era-
cerbando psequor et
scandalizant; labor au-
tem ipse facit eos ut a se
metipsis fugiant; Tunc
dixi eis; Venite facite uo-
bis cellam si potestis; Di-
cunt illi; Ostende nobis
tantummodo et faciemus;
Dedi autem securum et
sportam plenam panibus
et sal. ostendi etiam illis

duram petram dicens;
Excidite hinc et addu-
cite uobis ligna de pa-
lude et cum imposueris
tectum sedere in eodem
loco. Ego autem puta-
bam quod fugerem propter
laborem; sic illi interro-
gauerunt me; Quid
operamur hic; Dixi
eis; Flectam de palmis.
Et sumens folia palma-
rum de palude ostendi
eis inuicem flecte et quo-
modo consuere deberent.
Quibus etiam dixi; fa-
cite sportas et date cus-
todibus ecclesie et ipsi
nobis afferunt panes.
Post hec recessi ab eis.
Ipsi autem patienter
omnia que dixi eis fe-
cerunt et non uenerunt
ad me per tres annos.
Sustinui autem et ego
certando cum animo meo
dicens; Putas quod
eorum operatio quia
non uenerunt inter-
rogare me de cogitatio-

258
omnibus suis: Qui enim
de longinquo sunt ue
nunt ad me isti uero de
proximo michi non uene
runt ad me. Nam nec a
licubi abierunt nisi in
ecclesia solum accipere
oblacionem cum silencio;
Igitur ego oravi deum
ieiunans una ebdoma
da ut demonstraret in
deus operationem ipsorum;
Surgens autem post
illam septimanam abii ad
eos uidere quomodo se
derent; Et cum pulsare
aperuerunt michi: ac
salutauerunt tacentes;
faciens quod oracionem
sedi; Innuens autem ille
maior minor ut egre
deretur ipse uero sede
bat facere flectam nichil
loquens; Et circa horam
nonam significauit pro
mittens et uenit ille mi
nor et fecit modicam coc
turam pulmenti appo
suit uero et mensam innu
ente ei illo maiore. et

posuit super eam tres
parimates et stetit tacens;
Ego autem dixi; Surgite
manducemus; Et surge
tes manducauimus; Actu
lit uero lagunculam. et
bibimus; Cum autem
factum fuisset uespere
dicunt michi; vadis hic?
Respondi; Non; Sed hic
dormiam; Posuerunt
autem michi mattam in
parte. et sibi in alio an
gulo a parte. tulerunt
etiam singulos suos et
semicinchia sua et posue
runt se dormire simul
super mattam ante me;
Cumque reclinassent ora
ui ad deum ut michi re
uelaret operationem ip
sorum; Et apertum est
cellule tectum et facta
est lux tamquam per diem.
ipsi uero non conspicie
bant lumen illud; Cum
uero putarent quia ego
dormirem tetigit ille ma
ior minorem in latus et
surrexerunt atque cinxe

runt se; Expandentes
quoque manus suas in
celum. steterunt cum silē
cio; Ego quidem uidebā
eos. ipsi uero non me ui
debant; Ego uidi demo
nes sicut muscas ueniē
tes super illum minore.
et alij quidem ueniebāt
ut sederent sup os eius.
alij uero super oculos ei.
et uidi angelum domini
habentem gladiū ignis
circumvallantem eum
atque insectantem ab eo
demonēs; Illi autē ma
iori non poterant appro
pinguare; Tertia mane u
ero reclinauerūt se; Et
ego feci me ipsum quasi
euigilantem. et ipsi fece
runt similiter; Dixit autē
ille maior hunc sermonē
tantum; Vis dicamus
duodecim psalmos; Et
dixit etiam; Et psallebat
quinq; psalmos et senos
uersus et unū alleluia;
Illi uero minori p unum
quemque uersum eribat

lampas ignis de ore
ipsius. et ascendebat i
celum; Similiter autē
et illi maior cum ape
riebat os suū psallens
tamquam fumus ig
nis egrediebatur de ore
eius. et pertingebat in
celum; Et ego dixi mo
dicum ex animo sicut
et illi opus dei; Friens
autem mane dixi; Ora
te pro ^{me}; Ipsi uero satisse
cerunt michi tacentes;
Et cognoui quia ille
maior pfectus est. illi
autem minore impug
nabant ad huc demo
nes; Post paucos au
tem dies dormiuit ille
maior frater. et tertio
die ille minor; Et cum
aliqui patrum ad ab
batem machariū ad
uenirent ducebat eos
in cellam ipsorum dicens;
Venite et uidete mar
tyrium horū minorū
O peregrinorū;
Cenit aliquando

abbas macharius ille
 egyptius de sath in
 montem nitrie in die
 oblationis ad monas
 terium abbatis pabo;
 Et dixerunt ei seniores
 loci illius; Dic patrib;
 uerbum edificationis
 pater; Qui ait eis; Ego
 non sum monachus.
 sed uidi monachos; Et
 dixit; Sedente me ali
 quando in cellula in
 sath perurgebant me
 cogitationes me dicen
 tes; Surgens uade in
 heremum. et considera
 quid illic uideas; Et
 permansi reluctando hu
 iusmodi cogitationib;
 per quinq; annos di
 cens ne forte ademo
 nibus est suggestio
 hec; Cum autem pse
 uerasset cogitatio ista
 in me abij in heremu
 et reperi ibidem stag
 num aquaru. et insu
 lam in medio eius; ve
 niebant quoq; diuer

sa animalia heremi et
 bibebant ex eo inter
 quos uidi duos homi
 nes nudos et contremu
 it corpus meum. puta
 bam enim quia spiritus
 essent; Cumq; uidissent
 me illi tremente locuti
 sunt michi dicentes; No
 li timere. et nos homi
 nes sumus; Qui itaq;
 illis; Unde estis. et quo
 modo in hanc heremu
 uenistis; Qui dixerunt;
 De cenobio sumus. et
 factus est nobis consen
 sus et egressi sumus huc.
 ecce quadraginta anni
 sunt; Erat autem unus
 ex eis lybicus alter uero
 egyptius; Interrogaue
 runt autem me et ipsi
 dicentes; Quomodo est
 mundus et si ascendit
 aqua nylh secundu tem
 pus suum. si etiam habz
 mudus habundanciam
 suam; Respondi eis; Etia;
 Quos et ego interroga
 ui; Quomodo possum

xi. mody

fieri monachus. Dicunt michi; Nisi quis renun-
ciauerit omnibus que
in mundo sunt nō po-
test fieri monachus; q
Quibus dixi; Ego infir-
mus sum. et nō possum
sicut et uos; Responde-
runt michi; Si nō potes
sicut nos. sede in cella ta-
a et plange peccata tua;
Interrogavi ergo eos di-
cens; In hyeme non sen-
tis frigus aut in estate
non incenditur corpus
uestrum in cauma; At illi
dixerunt; Deus nobis
fecit hanc dispensacionē
ut neq; in hyeme frigus.
neq; in estate ardorem
sentiamus; Ideo q; dixi
uobis quia ego nondū
factus sum monachus.
sed uidi monachos ignos-
cite michi fratres;

Sedebat aliquando
abbas sylois solus
in monte abbatis anto-
ny; Moram faciente mi-
nistro eius uenire ad eū.

p menses decem non ui-
dit hominem; Ambulās
autem in montē. inue-
nit quendam faramitē
capientem animaha
agrestia; Cui senex dixit;
Vnde uenis. aut quā-
temporis habes hic.
At ille dicit; Vere abba
habeo hic vndecim mē-
ses in monte isto et nō
vidi hominē nisi modo-
te; Audiens autē hoc
senex intrauit in cellā
suam. percuciebat se
ipsum dicens; Ecce sy-
soli existimabas te al-
quid fecisse. et neq; ut
secularis hic ita fecisti;

Dicebant de ab-
bate hor quia
neq; mentitus ē vniq;
neq; iurauit nec ma-
ledixit hominem. neq;
si necesse non fuit. lo-
cutus est alicui;

Item abbas hor dice-
bat discipulo suo; Vi-
de nequando adducas
alienū ūbū in cellā tuā;

Dixit abbas pastor;
 Scriptum est in
 euangelio; Qui habet
 tunicam uendat eam.
 et emat sibi gladium;
 hoc intelligitur qui ha
 bet requiem dimittat
 eam et teneat pugna.
 pugnam uero dicebat
 aduersus dyabolum;

Dicebat qui supra.
 Quia senex quidam
 in parte egypti sede
 bat in cella. cui frater
 aliquis et uirgo qda
 ministrabat; Accedit
 autem una die ut uter
 q sibi ad senem uenie
 tes occurrerent; facto
 ergo iam sero ille car
 nis sue pugnam non
 sufferens. miseranda
 uirginem superauit
 et perdidit. et consump
 toq peccato. mane de
 cessit; Senex autem
 cum cognouisset futu
 ra prospiciens. tacuit
 in presenti; Redeuntes
 itaq prosecutus e eos

senex. ne aliam tristitiam
 demon strarent. Sic ubi
 recessit ab eis. ita ad iui
 cem loquebant; Putas
 ne intellexit hic senex
 facinus nostru an non.
 Reuersi q ad eum. peni
 tencia ducti dixerunt ei.
 Sancte pater intelligen
 ti quemadmodu nos se
 duxit inimicus atq p
 strauit an non. Qui re
 spondit; Intellen filij.
 Dicunt ei; Vbi fuit illa
 hora mortis nostre cogi
 tatio tua. Dixit q eis;
 Mea cogitatio illa hora
 illic erat ubi crucifixus
 est xpistus. stabam et
 flebam tam pro me q
 pro uobis. Sed quia
 penitentiam uestram
 michi deus repromisit.
 ammonedo uos ut cura
 do uulneri quod p super
 biam dyaboli ptulistis.
 diligencius insistatis
 Accepta ergo ab eo pe
 nitencie regula discesse
 runt; tam fortiter un

quisque certantes donec
uasa electa fieri potuis-
sent;

Dixit quidam senior.
Si quem de uita e-
terna cuiquam sermo-
nem facis. dic uerbum
audiencium mouens. &
punctionem et lacrimas.
Alioquin non dicas. ne
mouans in uitis alie-
nis uerbis alios salua-
re festinans; Peccatori
namque dicit deus. Qua-
re tu enarras iusticias
meas. et assumis testa-
mentum meum per os
tuum. Dic ergo. Canis
sum immo canis meli-
or me est. propter quod
et amat dominum suum.
et ad iudicium non est
uenturus.

Abbas hysois sedens
in cella. semp clau-
debat ostium suum. Dice-
bant autem de ipso. quo-
niam in die dormicio-
nis sue. cum sederent
circa eum fratres respice-

dit tamquam sol faci-
es eius. et dicit ad eos.
Ecce abbas antonius
uenit; Et post pusillam
rursus dicit eis; Ecce
chorus prophetarum
uenit; Et iterum facies
eius refulsit amplius
et dicit; Ecce chorus a-
postolorum uenit; Du-
pliciter ad huc refulsit
facies eius. et ecce ipse
cum aliquibus loque-
batur; Deprecati sunt
autem illum senes di-
centes; Cum quo loque-
ris pater. Qui dixit eis.
Ecce uenerunt angeli
accipere me. et rogo ut
dimittar penitere mo-
dicum; Dicunt ei senes;
Non indiges peniten-
tia pater; Dicit autem
illis; Vere nescio me ip-
sum; uel iniuriam fecisse
peniteri; Et cognoue-
runt omnes quia per-
fectus est; Et rursus
subito facta est facies
eius sicut sol et timuit

runt omnes; Bunt au-
 tem eis; Videte. ecce do-
 minus uenit dicens;
 Afferte michi uas elec-
 tionis heremi; Et con-
 tinuo redidit spiritū.
 et factum est fulgur ⁊
 repletus est totus ille
 locus odore suauitatis.

Duo quidā magni
 senes dumambu-
 labant in heremū qđ
 est iuxta scythi. murm
 de terra cuiusdā uocis
 audierunt. et quesie-
 runt introitū spelun-
 ce; In quam ingressi re-
 pererunt ibidem quidā
 amiculam sanctam uir-
 ginem iacentem; Et
 dicunt ei; Quando huc
 uenisti anis. aut quis
 est qui tibi ministrat.
 Nichil autem inuene-
 runt in ipsa spelunca
 nisi solam iacentem in-
 firmam; At illa dicit;
 Tricesimum annū ha-
 beo in spelunca hac her-
 bas tantum heremi co-

medens et seruens ipō.
 et non uidi hominem
 nisi hodie; Misit enim
 uos deus. ut sepeliatis
 corpus meum; Cumq;
 hoc dixisset. statim quie-
 uit in pace; Patres ue-
 ro illi glorificauerunt
 deum. et recondito cor-
 puscule eius recesserūt
 in locum suum;

Dixerunt quidam
 patres abbati an-
 tonio; Volumus a te au-
 dire uerbum quo salua-
 ri possimus; Tunc ait
 sener; Ecce scripturas au-
 distis. sufficit uobis. Qui
 dixerunt; Ne te uolumus
 pater audire; Respon-
 dit eis sener; Audistis
 dominum dicentē; Si
 quis te percussit in dexte-
 ram marillam. prebe-
 illi et alteram; Dicunt
 ei; hoc implere nō pos-
 sumus; Dicit eis; Ergo
 si alteram non potestis.
 saltem de una ferte paci-
 enter; Responderunt

ei; hoc non possumus;
Dicit eis; Si neque hoc po-
testis. ne uultis magis
percutere quam percuti.
Dicunt ei; Nec hoc possu-
mus; Tunc senior ait
discipulo suo; Sarcos pre-
para fratribus istis quia
minis infirmi sunt; Deinde
dicit eis; Si nec hoc nec
illud potestis quid faciam
uobis? Sola oratio neces-
saria est pro uobis;

Narrauerunt de quo-
dam solitario quia
erit in heremum uestit'
lineum saccum tantum;
Cumq; ambulasset tres
dies ascendit supra pe-
tram. et uidit sub ipsa u-
uidem herbam. et ho-
minem pascentem tam
quam bestiam; Descendens
autem occulte tenuit eum;
Senior uero ille cum esset
nudus nec poterat ferre
odorem hominis. angus-
tatus uir potuit euade-
re de manibus eius. et
fugiebat; Ille quoq; frat'

erit currens post ipsum
et clamans; Expecta
me quia propter deum
te sequor; Ille conuer-
sus. dicit ei; Et ego fu-
gio propter deum abste-
frater autem ille post
hec. proiecit leuitone
quo erat indutus. et
sequebatur eum; Quem
cum uidisset senior qua
iactauerat indumentum
suum. sustinuit eum;
Et cum appinquaasset.
dicit ad illum senior.
Quando proiecasti ma-
teriam mundi abste-
et ego te expectavi;
Rogabat autem eum
frater ille dicens. Pa-
ter dic michi uerbum
quomodo saluus est
ciar; Qui dicit ei; fuge
homines et tace. et
saluus eris.

Narrauit quidam
solitarius fratri-
bus qui erant in rami-
ubi sunt septuaginta
arbores palmarum in

loco ubi applicuit moyses cum populo quando egressus est de terra egypti sic dicens; Logi caui aliquando debere me ingredi in interiorē heremium si forte inuenirem aliquem interius habitantem in heremo. et seruentem domino nostro ihesu xpisto; ambulans autem quatuor dies et noctes inueni speluncā; Et cum appropinquassem respexi itus. et uideo hominē sedentem; Et pulsavi secundū consuetudinem monachorum ut ingrediens salutarem eum. at ille non mouebatur: requeuerat enim in pace; Ego autem nichil dubitans introui; Et cū tenuissem scapulas ipsius confestim dissolutus est. et factus est puluis; Deinde aspiciens uideo colobium pendente; Cū uero

et hunc tenuissem dissolutus est; Cum autem de hoc hesitarem egressus sum inde. ut per ambularem in desertum; In quo rursus aliam reperio speluncam. et uestigia hominis ibidem; factus sum autem alacrior: et appinquans ad ipsā speluncam iterum pulsavi et nemo michi obediuit. ingressusque nullū inueni; Stans autem foras speluncam dicebam intra me ipsum. quia oportet huc uenire hunc seruum dei ubicumque fuerit; Cū uero iam preterisset dies uidi bubalos uenientes: et illum seruum dei uenientem cum eis nudum de capillis cooperientem que inhonesta erat corporis sui; Qui appropinquans michi existimabat me spiritū esse et stetit ad orationem; Nam multū temptatus fuerat a spiritibus sicut ipse

postea dicebat; Ego au-
tem hec intelligens. di-
cebam ei; Serue dei et
ego homo sum; Vide uel-
tigia mea et contrecta
me. quia caro et sanguis
sum; Cum uero post ora-
tionem dicto amen. re-
sperisset me et consola-
tus fuisset. introduxit
me in speluncam. et in-
terrogabat me dicens;
Quomodo huc aduenis-
ti. Cui ego dixi; Requie-
di gratia seruorum dei ue-
ni in hanc solitudinem.
et non me fraudauit deus
a desiderio meo; Rursus
autem ego interrogavi
eum dicens; Quomodo
et tu huc uenisti. et quantum
temporis hic habes. aut
quod alimentum tuum est.
uel quomodo cum sis.
nudus non indiges uel-
timento. Qui dixit mic-
hi; Ego in cenobio eram
thebayde. et opus meum
erat lini textura; Subin-
trauit autem in animo

meo cogitatus. ut erens
inde singulariter sede-
rem. et possim inquit
quietus esse et suscipe-
re peregrinos. ac plu-
riorem mercedem pos-
siderem ex eo. quod ac-
quirerem de ope meo;
Ut autem consensi co-
gitationi huic. et opere
perfectam eam. erens edi-
ficauit michi monaste-
rium: ibique ueniebant
qui michi iniungebant
opus; Cumque iam mul-
tum esset quod coge-
gaueram: festinabam
pauperibus ac pegen-
nis illud distribuere;
Sed aduersarius nos-
ter dyabolus inuidens
michi sicut semper. et
tunc futuram in me
retributionem machi-
nabatur. auferre eo quod
festinabam labores
meos offerre deo; Vi-
dens enim unam sanctam
uirginem iniungentem
michi species. et eas me

perficientem atq; red-
dentem. inmisit ei ut rur-
sus demonstraret mihi
hæc species alias; sic uero
ubi iam consuetudo fac-
ta est et fiducia maior.
postremum etiã tactus
manuum ac risus ac
simul conuersa. ad ulti-
mum concepimus do-
lorem. et p̄fecimus in-
quietatē. Cum autem
mansissem tū ea in eadē
ruina mensibus sex.
postea cogitavi dicens.
quia aut hodie aut cras-
tino. aut post multos
annos morti addictus
eternū habeo suppliciu;
Si enim uxorem alte-
rius quis uolauerit
hominis penis eternis
legitime subiacebit.
quantis tormentis dig-
nus est qui ip̄isti stup-
uerat sponsam. Et sic
occulte in hanc here-
mum cucurri omnia
relinquens illi mulie-
ri. ueniens q; huc iue-

243
ni speluncā hanc atq;
fontem hunc. et istam
palmam afferentem
mihi botriones duo-
decim dactylorū. et per
singulos menses afferit
unum botrionem qui
mihi sufficiat triginta
dies. et post hunc alius
maturescat; Post tēpus
autem multum creue-
runt capilli mei. et cum
dirumperentur uestimē-
ta mea de ipsis quam-
decet partem operio cor-
poris mei; Dum autem
rursus eum interroga-
rem. si in primordiis dif-
ficultatem habuisset
ibidem: aut mihi. Inuici-
is ualde afflictus sum
dolore iecoris: ita ut hu-
mi iacens non possem
stans psalmum dicere.
sed prostratus in terra
clamabam ad altissimū;
Cum autem in spelun-
ca essem in dolore uali-
do atq; defectione. ut
etiam nec egredi iam

possem uidi uirū intran-
tam et iuxta me stantē
ac dicentē michi; Quid
patens. Ego autem con-
fortatus ab eo modicū:
dixit ei. E par doleo; Qui
dixit michi; Vbi doles.
Cum uero ostendissem
ei digitos manus sue
indirectū coniungens
diuisit locum ipsū tam
quam cum gladio. et
euellens recur. ostēdit
michi uulnera. et raso
iecore manu sua. i pan-
num ipsas scabies mi-
sit. atq; rursū ipsum
recur imponens manu-
bus suis locum ipsum
reclusit: et ait michi;
Ecce sanus factus es.
serui domino ihu xpo
sicut oportet; Et ex tūc
factus sum sanus. et
sine dolore iam sū hic;
Ego autem multū eum
rogauī ut manerem in
terrou spelunca; Et ait
michi; Non potes suf-
ferre demonū impet;

Et ego hoc ipsum con-
siderans rogabam. ut
oraret pro me. et dimit-
teret me; Qui cū orass;
dominū ihesum xpistū
dimisit me. hec uobis
narraui edificacionis
gracia;

Dicebat rursū ali-
us quidam sener
qui etiam dignus ef-
fectus episcopatu ciui-
tatis orinuchi. tāquā
ab alio hec audisset.
sed ipse erat qui hec fe-
cerat; visum est inquit
michi aliquando ita-
re in interiozem her-
mū quod est circa oesa
ubi gens est in azicoz
ut uiderem si forte iue-
nirem aliquem xpisto
seruientem; Sumens
itaq; paucos panina-
tes. et quasi dierū quā-
or aquam in uas. iter
meum faciebam; Trans-
actis uero quatuor die-
bus. consumptis q; ti-
bis. hesitabam quid

agerem et confidens
 dedi me ipsum ad age-
 dum. ambulavi quoque
 alios quatuor dies sine
 cibo perdurans; Cumque
 ieiunium et laborem in-
 uenis corpus meum iam
 non ferret in pusillam
 imitatem ueni ac sic ia-
 cebam in terra; Veni-
 ens autem quidam di-
 gito suo tetigit labia
 mea tamquam si me-
 dicus de sputamentis
 oculum percurans. Sta-
 tim uero confortatus
 sum. ita ut putarem me
 neque ambulasse neque
 famem pertulisse; Cum
 ego uidissem in me
 ueram uirtutem hanc.
 surgens per ambula-
 uam in desertum; **Pr.** e-
 scitis itaque alios quatuor
 diebus. rursus fatiga-
 tus defeci; Cumque exten-
 dissem manus meas
 in celum. ecce uir ille
 qui pridem me confor-
 tauerat digito suo quasi

luens labia mea. con-
 fortauit me; **Per** acti
 sunt autem dies septem
 et decem. et post hec in-
 uenio tugurium et ar-
 borem palme et fonte
 aque et uirum stantem
 cuius capilli capitis e-
 rant pro indumento
 ipsius. qui capilli eius
 candidi erant ut nix. e-
 rat autem et terribilis
 aspectu; Cumque uidisset
 me. stetit ad orationem.
 et expleto amen. cogno-
 uit me esse hominem.
 tenensque michi manum.
 interrogabat me dicens.
 Quomodo huc aduenisti.
 et si ad huc constant
 omnia que sunt in mun-
 do. si ad huc etiam sunt
 persecutiones christianorum.
 Ego autem dixi ei; Quia
 uestri gratia qui in ueri-
 tate christo domino ser-
 uitis hanc per ambula-
 ui heremum. persecutio
 uero cessauit per potentiam
 christi; **Ed**issere nunc michi

obsecro te et tu quomodo huc aduenisti; Sic ille cum lamentatione plorans cepit dicere michi; Ego episcopus eram et persecutione facta multis michi illatis supplicis cum ferre iam non possem tormenta. poste a sacrificau; In me ipsu deinde reuersus agnou iniquitatem meam. et dedi me ipsum ad moriendum in hanc heremum. et sum degens hic. annis quadraginta nouem in confessione et obsecratione ad deum si forte dimittatur michi peccatum meum. et uictum quidem prestitit michi deus palmam hanc et hunc fontem. consolationem uero indulgentie non accepi usque ad quadraginta octo annos; In hoc anno consolatus est me deus. et indulxit michi; Hec autem dicens repente surrexit. et currens exiit

foras et stetit in oratione diu; Cum autem compleret orans. uenit ad me; Intuens autem ego faciem eius exterritus trepidaui. factus enim erat tamquam ignis; Dicit quoque mihi; Non timere. dominus enim te misit ut redas corpus meum sepulture; Cum autem consummasset hec dicens. statim extendens manus et pedes. finem uite fecit; Dissuta ergo tunica ego dimidiam michi tenui. et dimidia in uoluto sancto eius corpusculo abscondi in terram; Recondito igitur illo. continuo palmas illa aruit. et tugurium cecidit et fons efficcatus est; Ego autem fleui obsecrans deum si quomodo prestaret michi a palmam illam et fontem et perseuerarem in loco illo re

tempus meum;
in hoc non est
dicit apud me;
in uoluntate
mea experire
etiam in seculi.
domo ille qui
et uolens mea ue
apparet michi
interfuit me. et
in illa uenture
et narram
et agans eos ue
erant semet ipsos.
et penitentiam in
et dant;
et quidam
interrogauit semet
et monitum est quod
et in opus. Respon
et; Apus; Et
et; Sed non enim fratrem
et aliquando et
et exaudiebatur o
et; Subiit
et in uoluntate eius
et uelle uidere
et in peccatoris et
et quomodo adha
et a corpori. Et

245
fiduum tempus meū;
Vt autem hoc nō est
factum. dixi apud me;
Non est in uoluntate
dei; Drans ergo tende
bam iterum ad seculū.
et ecce homo ille qui
lunuit labia mea ue
niens apparuit michi
atq; confortauit me. &
ita conualui puenire
ad fratres. et narraui
eis hec. rogans eos ne
desperarent semet ipsos.
sed per penitenciam i
uenirent deum;

Pater quidam
interrogauit senē
dicens; Nomen ē quod
saluat an opus. Respo
dit ei sener; Opus; Et
ait sener; Sio enī fratē
orantem aliquando &
statim exaudiebatur o
ratio eius; Subintuit
autem in animo eius
cogitatus uelle uidere
animam peccatoris &
iusti. quomodo abstra
hantur a corpore; Et

non uolens deus contu
tare eum in desiderio ei.
dum sederet in cella sua
ingressus est lupus ad
eum. et tenens ore suo
uestimenta ipsius fratris.
traherat eum foras. fra
ter ille sequebatur eum;
Lupus autem duxit eū
usq; ad aliquam ciuita
tem. et dimittens fratē
illum recessit; Cū uero
sederet foras ciuitatem
in monasterio in quo e
rat habitans quidam
qui habebat nomen
quasi magni solitarii.
ipse uero solitarius in
firmus erat. expectans
horam mortis sue; fiat
igitur ille qui ibidē ne
nerat. uidebat multam
preparacionē fieri cereo
rum et lampadarum
propter solitariū illum.
tamquam per ipsū deus
panem & aquam in ha
bitantibus ciuitatē illā
prestaret atq; saluaret
eos. et dicebat quia si

hic finierit omnes mo-
riemur; facta autē hora
erit ipſius uidit fra-
ter ille tarcancū inferni
descendentem super so-
litarium illum habentē
tridentem igneum. et
audiuit uocem dicentē;
Sicut anima ista nō me-
fecit requiescere hora u-
na in se sic neq; tu mise-
reans euellens eā; Depo-
nens igitur tarcancus
ille quem tenebat tride-
tem igneum in corde so-
litarij illius: p̄ multas
horas torquens eū ab-
strahit animam eius;
Post hec autem ingres-
sus frater ille in ciuitate
inuenit hominē pegni-
nū iacentem in platea
egrotum non habentē
qui ei curam adhiberet;
et mansit cum eo diem
unū; Et cum uenisset
hora dormitionis eius.
conspicit frater ille mi-
chaelem et gabrielem
descendentes propter

animam eius. sedens
unus a dextris et alius
a sinistris eius rogabat
animam eius ut egre-
deretur et nō eribat:
quasi nolens relinque-
corpus suum; Dicit
autem gabriel micha-
eli; Assume iam animā
istam ut eamus; Cum
michael respondit; Iussi-
sumus a domino ut si-
ne eiciatur. ideoq; non ^{dolo}
possumus eū in euelle ^{re}
re eam; Et clamauit autē
michael uoce magna
dicens. Domine quid-
uis de anima hac. q̄a
non acquiescit nobis
ut egrediatur; Venit
eis uox dicens. Ecce
mittō dauid cum citha-
ra. et omnes psallen-
tes iherusalem. ut au-
diens psalmodiam ad-
uocem ipsorū egredia-
tur; Cumq; descendis-
sent omnes in circuitu
anime illius cantan-
tes psalmos. sic ep̄lēs

illa febre ma-
na et cū gudio;
et uocem qui
ap̄ de podam
ua uenit aliqñ
mucatur ue
ter uas que o-
is fuerit; Et eū
ueller illa: conti-
m febre ante ia
n ruidam diu
m am mdebat;
es autem fener
de equos negro
solos equum
et terribles ho-
es singuli baculo
in manib; suis
uen puenissent
nam illam fra-
equos suos fi-
trant uisq;
in rēnacione; In-
s autem ille mē-
amant uocē m-
a dicens. Domi-
uame; Et illa
ur a; san me-
tis es de qñd

anima illa sedit in manibus michaelis. et assumpta est cum gaudio;

Dicit iterum qui supra de quodam sene. quia uenit aliquando in ciuitatem ut uendatet uasa que operatus fuerat; Et cum explicauisset illa: contigit eum sedere ante ianuam cuiusdam diuitis. qui iam mouebat; Sedens autem sener ille. uidit equos nigros et ascensores eorum nigros et terribiles habentes singuli baculo igneos in manibus suis; Cum uero puenissent ad ianuam illam statuerunt equos suos foris: et intrauit unusquisque cum festinatione; Infirmus autem ille uidens eos: clamauit uoce magna dicens; Domine adiuua me; Ille illi dixerunt ei; Nunc memor factus es dei. quando

tibi sol obscuratus est; Nunc usque in hodiernum diem non exquisisti eum. dum ad huc splendor esset diei: Nunc autem in hac hora non est tibi portio spei: neque consolacionis;

Dixerunt patres fuisse quendam macharium. qui in scythia primus monasterium fecit; Est enim locus ipse heremi longe a nitua. habens interuallum itineris diei et noctis; Est autem grande periculum euntibus ibidem; Si enim modicum quis abeitrauerit. uagatur perclitans per heremum; Sunt autem omnes illic perfecti uiri. nec aliquis imperfectus potest in eodem loco tam ferociter durare. quia omnino arduus est. et absque ulla consolacione eorum que necessaria sunt; hic igitur predictus uir macharius cum esset homo de ciuitate. conuinctus est ali

quando machario illi
maiori; Et cum puenis-
sent ad transfiendam
nilum fluum. cōgic
eos ingredi in nauum
maiozem. in qua tribu-
ni quidam duo cū mul-
ta intrauerunt et collen-
cia. habentes intus redā
totam auream. ⁊ equos
quibus freni aurei erāt.
et obsecundantes quos-
dam milites ⁊ pueros
torques habentes. atq;
aliquos aureis utentes
cingulis; videntes ergo
tribuni illi hos duos nō
monachos ueteres pā-
uos indutos. et in agu-
lo sedentes. beatifica-
bant eriguitate ipsorū;
Vnus uero ex tribunis
illis ait ad illos; Beati
estis uos. quia mundo
huic illuistis; Respon-
dens autem ille urbanus
macharius: dixit ad il-
los; Nos quidem mūdo
isti illuimus. uobis au-
tem hic mundus illuist;

Scito tamen quia non
uolens hoc dixisti. uti
q; enim beati dicimur
idem macharij; Atq;
ille tribunus compūc-
tus in hys uerbis ei
regressus domi expo-
hauit se uestimenta
sua. et cepit esse mo-
nachus. faciens ele-
mosinas multas;
Oicebant de eodē
abbate macha-
rio maiore. quia dū
ambularet aliquōdo
in heremū inuenit
caput hominis i ter-
ra iacens; Quod cum
moueret de uirga pal-
mea quam i manu ha-
bebat. locutum est ca-
put illud ad eum; Qui
dixit sener; Quis es tu?
Respondit caput illud
ad senem; Ego eram
sacerdos gentiliū.
qui cōmanebant in
loco hoc; Tu uero es
abbas macharius. q
habes spiritū sanctū

dei; Quacumq; ergo ho-
 ra miseratus fuens eoru
 qui sunt in tormentis
 et orauens pro eis. tunc
 consolantur pusillum;
 Dicit ei sener; Et que est
 ista consolacio? Respon-
 dit illud caput; Quantu
 distat celum a terra. tan-
 tum ignis sub pedibus
 nostris. et super caput
 nostrum; S tautib; aut
 nobis in medio ignis?
 non est ut quis facie
 ad faciem uideat prom-
 mum suum; Sic ergo
 sener cum fletu; ve illi
 diei in qua natus est
 homo. si est hec conso-
 latio supplicij; Rursus
 dixit sener; Est penus tor-
 mentum ab hys. Res-
 pondit caput illud. Ma-
 ior pena subctus nos e;
 Dicit ei sener; Et qui sut
 in ipsa; Dicit ei caput
 illud; Nos qui ignora-
 uimus deum: vel mo-
 dicum aliquid habe-
 mus misericordie; hy

uero qui cognouerunt
 deum et negauerunt eu
 nec fecerunt uoluntate
 eius. hy sunt qui subctus
 nos sunt; Et post hec su-
 mens ille sener caput
 illud sepeluit;
O Rante eodem abba
 te machario in cella
 sua: uenit ei uox dicens.
 Machari. nondum pue-
 nisti ad mensuram me-
 riti illarum duaru muli-
 erum illius ciuitatis.
 Surgens ergo sener ma-
 ne accepit uirgam suam
 palmeam. et cepit pgerere
 in ciuitatem; Cumq; per-
 uenisset in eam: reperto
 loco pulsauit ad ianuam;
 Egressa autem una: sus-
 cepit eum in domu sua;
 Et cum sedisset uocauit
 eas. Que cum uenissent
 sederunt cum eo; Sic aut
 ad eas sener. Propter uos
 tantum laborem ptuli!
 dicite itaq; nunc michi
 operationem uestram;
 Sic ille direerunt; Crede

nobis quia hac nocte
non fuimus in cubili sū
maritis nostris; Quam
ergo operationem possu
mus habere. It uero se
ner satisfactione roga
bat eas. ut manifestarēt
ei actum suum. Tunc dire
runt ei; Nos quidem se
cundum seculum extra
nee sumus nobis. Placu
it autem nobis nubere
duobus fratribus. secun
dum carnem. Quindecim
annos hodie nos due ha
bitamus in hac domo. &
nescimus si aliquando
litigauimus adinuicē;
aut uel turpem sermonē
dixit una ad alteram sed
in pace atq; concordia pe
gimus totum tempus.
hoc; Subintrauit autem
nobis in animum ingre
di in monasterium uirgi
num: et rogati uiri nostri
non nobis consenserunt
in hoc; Cum uero minime
ualuissimus obtinere hu
iusmodi consilium dispo

suimus utraq; testamē
tum inter nos. et deum
ut usq; ad mortem non
egredieretur de ore nostro
sermo secularis; Audiēs
hoc abbas macharius
dixit. In ueritate quia
neq; est uirgo neq; sub
manto agens neq; mo
nachus neq; secularis.
sed deus secundum u
niuersumq; propositū
omnibus prestat spū
tum sanctum;

Dicebant patres de
quodam magno
sene. quia cum ambu
laret in heremū uidit
duos angelos comita
tes secum. vnum a dex
tris. et alium a sinistris
suis; Cum uero ambu
larent inuenerunt ca
daver in uia iacens. &
cooperuit sener ille na
res suas propter fetorē;
fecerunt autem et ange
li similiter; Et profecti
pusillum: dixit eis sener;
Et uos hec odorati estis:

Alii dixerunt ei; Nequaquam: sed propter te cooperuimus et nos, Nam immundiciam mundi huius non odoramus neque appropriat nobis: sed animos qui fetore peccatorum habent ipsorum odorem nos horremus;

Interrogauit quidam frater seniore[m] dicens, Quomodo anima mea diligit immundiciam? Dicit ei senior; Anime quidem corporales plerumque desiderant passionem, sed spiritus dei est qui eas continet; Et ille flere ergo debemus et in immundicias nostras attendere diligenter; **V**idisti mannam quemadmodum cum se ad sepulchrum domini inclinaret uocauit eam dominus, sic erit et anime; **I**ncipit capsa. **vij. uerborum** **quasi** abbas **moyses**

abbati p̄m̄mo ⁊ qui custodierunt ea liberantur a pena;

Dixit abbas moyses: Quia primo debet homo quasi mortuus esse socio suo, mortuo amico suo, ut non diu dicet eum in aliqua causa.

Secundo dicit quia debet homo mortificare se ipsum ab omni re mala prius quam egrediat[ur] de corpore ut non ledat illum hominem;

Tercio dicit, nisi habuerit homo in corde suo quia peccator est: deus non eraudit eum; Dicit ei frater; Quid est in corde habere quia peccator est; Dicit ei senior; Si quis portat peccata sua non uidet peccata proximi sui;

Quarto dicit; Nisi consensus actus orationi, inuanius laborat homo; Et dicit frater; Quid est consensus actus cum oratione? Respondit senior; ut

ea pro quibus oramus.
iam non illa faciamus;
Quando enim homo di-
miserit uoluntate sua.
tunc ei reconciliat deus.
et suscipit orationem
eius; **Q**uinto interro-
gavit pater quia in om-
ni labore hominis quid
est quod eum iuuat; Scip-
tum est enim; Deus nos-
ter refugium et uirtus;
adiutor in tribulacioni-
bus que inuenerunt nos
nimis. Dicit iterum frater.
Ieiunia et uigilie quas
facit homo quid effici-
unt; Dicit ei senex; Quod
ipse sunt que faciunt
humiliari animam; Scip-
tum est enim; uide humi-
litem meam et labo-
rem meum; et dimitte
omnia peccata mea; Si
enim fecerit anima labo-
res istos; miserabitur e-
am deus propter eos.

Sexto interrogavit
frater senem dicens; Quod
a faciet homo in omni

temptacione uemente
super se. aut in omni
cogitacione inimici.
Sic illi senex; flere debet
in conspectu bonitatis
dei ut adiuuet eum.
et requiescat uelociter si
rogat scienciam; Scip-
tum est enim; Dominus
michi adiutor est; non
timebo quid faciat mi-
hi homo.

Septimo interroga-
uit eum iterum frater
dicens; Ecce homo ce-
dit seruum suum prop-
ter peccatum quod egit.
quid dicit seruus ille?
Dicit ei senex; Si bonus
est. dicit; Peccavi; mise-
rere mei; Dicit ei frater;
nichil aliud dicit; Res-
pondit ei senex; Non.
Ex quo enim culpam
suam super se ipsum
posuerit et dixerit pec-
caui. statim miserabitur
ei dominus suus; finis
autem horum est non
iudicare proximum;

Quando enim manus
 domini cecidit omne
 primogenitum in egip
 to: non erat domus in
 qua non esset mortuus.
 Dicit ei frater; Quod est
 uerbum hoc? Respon
 dit ei senex; Quia si con
 spererimus peccata u
 nostra. non uidemus
 peccata proximi; Stul
 ticia est enim homini
 habenti mortuum suum:
 et relictio eo abire et fle
 re mortuum proximi
 sui. Non autem proximo
 tuo hoc est portare pec
 cata tua. et sine cogita
 tu esse ab omni homi
 ne. quia iste bonus est
 et ille malus est. et ne
 facias malum ulli ho
 mini: neque cogites ma
 lum in corde tuo in ali
 quem. neque spreueris
 aliquem faciente ma
 lum: et neque acquiescas
 facienti malum proxi
 mo suo et noli gaude
 re cum eo qui malum

facit proximo suo. et hoc
 est non pro proximo suo;
 Et noli obloqui de aliq:
 sed dicito quia deus no
 uit unumquemque; Noli
 ergo obedire detrahenti:
 neque congandeas ei in de
 tractione ipsius; Noli o
 bere obloquentem proxi
 mo suo: et hoc est non de
 trahere proximo; Nolite
 iudicare. et non iudica
 bimini; Non habeas ini
 micias cum quocumque
 homine: neque retinens
 inimicias in corde tuo.
 neque odio habeas eum
 qui inimicatur tui proxi
 mo suo: et non consensas
 inimicie ipsius; Noli
 desplicere eum qui inimi
 cias habet cum proxi
 mo suo: et hoc est par. In
 his temetipsum conso
 lare modicum tempus
 est labor: et in sempiter
 num requies gratie dei
 uerbi amen. # lib. v.

Dixit senex; Propter
 te inquit homo sal

Explicit lib' m' q' d' lib' m' isto lib' no' h'et'

uator est uatus; propter
hoc uenit filius dei ut
saluarens factus est ho
mo manens deus. factus
est puer. factus est lector;
accipiens namq; librū:
legit in ysaiā dicens; Spi
ritus domini super me
propter quod unxit me;
euuangelizare pauperi
bus misit me, faciens na
q; de fune flagellum om
nes eiecit de templo. Que
et boues. et postea icena
sicut iohannes scribit p
cingens se linteo. lauit
pedes discipulorū suorū.
precipiens fratriū pedes
lauari; factus est presbi
ter et resedit in medio in
magistorum populum
docens; factus est episco
pus. et accipiens panē.
benedixit ac fregit dedit
q; discipulis suis & cetera;
Flagellatus est propter
te magis autem ppter
nos; Crucifixus est & mor
tuus est. et tertia die re
surrexit. et assumptus ē.

Omnia propter nos sus
cepit in se; Omnia uirtu
dispensacionem. omnia
aper ordinem. omnia
consequenter est ope
ratus ut nos saluaret;
et nos propter eum ni
nichil toleramus; Sobri
uigilemus uacemus
orationibus. ut que pla
cita sunt ei faciamus.
ut saluari possimus;
Joseph nonne est uen
ditus in egypto in terra
aliena; Tres pueri in ba
bilonem captiui ducti
sunt. numquid cuius
quam habuerunt no
ticiam. Et tamen deus
patrocinatus est eis;
suscepit q; et glorifica
uit eos. quia timebat
eum; Qui dat animam
suam deo non habet
propriam uoluntate.
sed expectans dei ar
bitrium non laborat;
Nam si tuam uis face
re uoluntatem non co
operante deo nimis

fatigatis;
Interrogavit frater abbatem pastorem dicens; Quid est quod scriptum est nolite cogitare de crīno. Dicit ei sener; De homine qui in temptacione est constitutus et deficit ut non cogitet quāntum temporis in ea facturus sit. sed potius quōd hodiernum est cotidianum futurum libere ter suscipiat;

Interrogavit frater abbatem iohannem dicens; Quomodo anima habens propria vulnera non erubescit proximo suo detrahere. Cui respondit sener parabolam istam dicens; Erat quidam homo pauper habens uxorem. qui cum vidisset mulierem aliam pulchriorem. et ipsam quoque sortitus est in coniugio; Erant autem utraq; nude. sed cum essent in quodam

loco nudine rogaerunt eum ambe dicentes; Tecum venire desideramus; Quas mittens nudas in dolium. cum nauicula transfretavit. et venit ad locum; facta autem meridie cum una earum populo recedente vidisset silencium. exiit de dolio in quendam locum vicinum uelociter. et ueteres atq; consillos panos repperens se percussit. dehinc fiducialiter uisa est ambulare; Altera uero nuda sedens intrinsecus dicebat uiro suo; Ecce meretrix ista nuda est. nec confunditur sic ambulare; Cui maritus cum dolore atq; stupore respondit. O miraculum hec ut cumq; confusionem suam cooperuit. tu uero undiq; nuda non erubescis culpare uel ex parte uestita; Ita est et omnis detractor qui propria mala non uidens aliena semper incusat;

Frater quidam erat
probatus tempta-
tionibus in sath. et im-
mittit ei dyabolus com-
memoracionem mulie-
ris pulchre cuiusdam
in animo. et affligebat
eum ualde; Contigit au-
tem secundum dei dispe-
sacionem ut alter frater
quidam descendens de
egypto applicaret in sa-
th. et cum loquerentur.
nunciavit ei dicens; uxor
talis mortua est; erat au-
tem ipsa mulier de qua
frater ille inquietabat;
Quod cum audisset tu-
lit uestimentum suum
nocte et ascendit in egyp-
tum ubi sepultam eam
audierat. et fodit locum
et exersit putredinis
eius cruorem cum uesti-
mento suo. et reuersus
habebat illud in cella
sua; Et cum nimis fete-
ret ponebat illos feto-
res ante se. et imperans
cogitacioni sue dicebat;

Ecce desiderium quod
querebas habes. faci-
are ex eo; Et ita in hu-
iusmodi fetore fetore
castigabat semetipsu-
donec moreretur con-
cupiscencia eius;

Dicebat abbas io-
hannes quibus-
dam fratribus quia
fuerunt tres philoso-
phi amici. quorum unus
moriens. alter reliquit
filium suum comenda-
tum; Qui in etate iu-
uenili prouectus. nu-
tritius sui adultera-
uit uxorem; Quo sce-
lere cognito. missus
est foras; Deinde cum
plurimum peniteret
non ei concessit regres-
sum. sed ait ei; vade
esto tribus annis inter
dampnatos qui me-
talla in flumine depo-
nunt. et sic tibi indul-
geo culpam tua; Quo
post triennium rede-
unte. rursus ait illi;

vade alios tres annos.
da mercedes ut iniu-
as pacians; Ille uero
sic fecit alios tres an-
nos. et iterum dicit
ei; Veni ergo nunc ad
ciuitatem athenien-
sum ut phylosophi-
am discas; Erat autē
ad portam ciuitatis
quidam senex phylo-
sophus sedens. atq;
intranses contume-
lis afficiebat; Inui-
auit autem et iuue-
nem illum. et ille iu-
natus risit; Cui senior
ait; Quid est hoc qd
tibi ego iniurias faci-
o. et tu rides; Dicit
ei iuuenis; Non uis
ut rideam. quia tibi
annis ut iniurias pa-
terer dedi mercedes.
et hodie eas gratis
pacior; Proxus ego
ob hoc risi; Dicit q; ei
senex; Ascende et igre-
dere ciuitatem; Cum
hoc retulisset abbas

257
iohannes dicit; Hec
est porta dei. et patres
nostri per multas iuu-
nas gratulantes in eā
ingressi sunt;
Tem dicebat abbas
iohannes de anima q̄
desiderat penitere; Que-
dam pulcherrima mere-
tur fuit in quadam ciui-
tate. que habuit pluri-
mos amatores; Quidā
autem uir de duabus
ueniens ad eam dixit;
Promitte michi castita-
tem tuam. et ego accipio
te in uxorem; Illa igitur
promittente. accipiens
eam. introduxit in domū
suam; Cumq; a suis ama-
toribus quereretur. cog-
nito quod ille tam mag-
nus uir sortitus est eam
fuisse in uxorem. dixerūt;
Si accesserimus ad ianu-
am hominis tam poten-
tis cognouerit q; deside-
ria requirencium. procul
dubio puniemur; Sed ue-
nite post dorsum domus.

et utamur solito sibili.
Cumq; illa uocem sibilā
cum audierit descendet
ad nos. et inueniemur
innoxii; Que cum audis-
set signauit aures suas.
et exiens in interiora do-
mūs ingressa est atq; clau-
sit; Hec ita locutus seni-
or. dicebat meretricem
esse animam. amatores
autem uicia. ducem uero
uel principem dicebat
esse xpistum. domumq;
eius celorum perpetuam
mansionem; Sibilato-
res autem demones sūt
maligni; hec ergo si cal-
ta fuerit et fidelis semp
currit ad dominum;

Interrogauit frater se-
niores; Quid sunt pec-
cata? Dicit senex; Pecca-
ta sunt. cum homo sua
delicta uelut nichil despi-
ciens. alios docere conat.
Propterea dicit dominus.
ypocrita. eice primū tra-
bem de oculo tuo. et tunc
uidebis eicere festucam

de oculis fratris tui;

Interrogatus est seni-
or a quodam milita-
te. si deus reciperet
penitentem; Qui cum
eum edificasset multis
sermonibus. postremo
ait ad eum; Dic michi
dilectissime si clamis
tua consassa fuerit pi-
cis eam? Qui respon-
dit; Non. sed resarciens
utor ea; Dicit ad eum
senior. Si ergo tu par-
cis priori uestimento.
deus sue imagini non
indulget;

Pater quidam in
cellula. qui post ex-
pletas missas. cum di-
mitteret presbiter or-
clesiam expectabat
donec omnes egrede-
rentur. ut aliquis cu-
tineret ad manducan-
dum; Vna ergo die
expleto conuentu. ante
omnes egressus est. et
currebat ad cellam su-
am; Quem intuens

252
presbiter currentem mi-
ratus est; Cumq; trans-
acta septimana uenisset;
frater ille in conuentu
ecclesie dicit ei presbit;
Dic michi frater quod
uerum est; Quae causa
fuit circa te quia per
omnes quidem conuen-
tus ecclesie remanebas
ultimus omnium in
collectione autem pre-
tenta ante omnes e-
gressus es. Cui frater
ille respondit; Quia
abstinebam ne michi
coquerem et ideo ex-
pectabam ut aliquis
me teneret ad mandu-
candum; Illa uero col-
lecta priusquam in ec-
clesiam uenirem cori-
michi pulmentum len-
ticule. ideo q; post con-
summata misteria. an-
te omnes exiui; Audi-
ens autem hec presbi-
ter. dedit mandatum
in ecclesia dicens; Fra-
tres antequam uenia-

tis ad collectam ecclesie.
coquite uobis modicum
cocture ut propter illud
cum alacritate festinetis
recurrere in cellulas uel

Tenuit; **T**ras.
Aliquando uidet re-
gionis aliquem de pro-
uincia abbatis pastoris.
Venientes autem omnes
habitatores loci illius.
rogauerunt ipsum ab-
batem ut ueniens roga-
ret pro eo. et dimitteret
eum; Qui dixit eis; Si mi-
te me tres dies et tunc
uenio; Oravit autem
senex ad dominum di-
cens; Domine noli mic-
hi dare hanc gratiam;
alioquin non me pmit-
tunt homines sedere in
loco isto; Veniens ergo
senex rogabat iudicem
illum; Ille dixit; Pro-
lacione me rogas abba.
Gauisus est autem senex
quia non obtinuit apud
iudicem gratiam quam
postulauit; Et sic rediit

in cellam suam;

Dicebant seniores quida quando intrabat moyses in nubem cum deo loquebatur. quando autem exibat de nube cum populo erat. sic et monachus donec in cella sua est cum deo loquitur. egrediens autem de cella cum demonibus est;

Dicebant de quodam senesc in inferioribus quia sedebat quietus et unus secularis fidelis ministrabat ei. Contigit autem ut filius illius secularis infirmaretur. qui multum rogabat senesc ut ueniens oraret pro puero. Surgens autem senesc abiit cum ipso. Precurrens autem ille secularis introuit in domum suam dicens; Venite obuiam solitario illi; Videns autem eos senesc. a longe exeuntes cum lapidibus cognouit quia sibi uenirent in occursum.

et eruens se uestimenta sua misit in flumen. et cepit ea lauare stans nudus; Minister autem eius ille qui eum adduxerat erubuit uidens eum nudum. et rogauit homines illos dicens; Reuertimini. quia senesc iste mente excessit. ueniensque ad senesc dixit ei; Quid hoc fecisti. Omnes enim dicebant de te. quia demonium habet senesc iste. Ille dixit. Et ego uolebam hoc audire;

Interrogauerunt quidam seniores abbate pastorem dicens; Si uiderimus aliquem fratrem peccantem arguimus eum. Respondit eis abbas pastor; Ego intem si habuero necesse transire inde et uidero eum peccantem. preterea et non arguo eum; Sed quia scriptum est que inderunt oculi tui hys

testimonium perhibe :
 ideo et ego dico uobis
 quia si non palpaueritis
 manibus uestris nolite
 testificari; Aliquando e
 nim quidam frater seduc
 tus est in huiusmodi
 re; Apparuit ei quasi qd
 frater quidam cum mu
 liere peccaret; Qui cum
 per multum impugna
 retur a cogitationibus
 existimans simul eos co
 ure: abijt et pulsauit eos
 pede suo dicens; Cessate
 iam peccare. et ecce erat
 manipuli messis tria;
 Ideoq; dixi uobis; Nisi
 manibus uestris palpa
 ueritis. nolite testificari;

Dicebant de quoda
 fratre quia secebat
 in heremo et seduceba
 tur a demonibus p an
 nos plurimos ipse ue
 ro existimabat quia an
 geli sunt; Veniebat er
 go pater eius secundu
 carnem per tempus et
 uisitabat eum; vna au

tem dierum tulit secum
 bipennem dicens quia
 reuertens afferam pau
 ca ligna; Et preueniens
 unus demon ad filium
 eius dicit; Ecce dyabolus
 ueniet ad te in similitu
 dine patris tui. habens
 bipennem in sporta sua.
 ut impugnet te; Tu uero
 preueniens tolle bipen
 nem illam ab eo. et occide
 illum; Igitur pater eius
 uenit secundum consue
 tudinem. et accipiens
 filius ipsius bipennem
 ab ipso percussit eum et
 occidit. Et continuo ac
 cessit ei spiritus malus.
 et suffocabat eum;

Erat quidam mona
 chus solitarius in
 egypto. qui rogabat deu
 dicens; Domine. ostende
 michi iudicia tua; Et du
 multum deprecaretur
 deum. vna die astitit ei
 angelus domini in simi
 litudine cuiusdam senis
 dicens; Veni et ingredia

nuur istam heremum et
requiramus sanctos pa-
tres: ut audiamus ab eis
uerbum et benedicamur
ab eis. Et ingressi here-
mum post multos labo-
res inuenerunt spelun-
cam et pulsantes egres-
sus est ad eos senex qui-
dam uir sanctus. et ui-
dens eos cum gaudio sus-
cepit. et post laborem la-
uit pedes eorum. et posi-
ta mensa refecit eos: et
sternens eis quod habe-
bat pausauerunt; Mane
autem facto. dimisit eos
cum gaudio; Et exeuntes
tulit ille angelus absco-
se catinum in quo come-
derant et abierunt; Vi-
dens ille frater quod fe-
cerat: dixit intra se; Quid
uisum est huic seni. ut
homini sancto isti qui
nos cum tali caritate
suscepit raperet ei cati-
num istum? Et dum iter
facerent. misit post eos
abbas ille filium suum

dicens; Reddite catinū.
quem sustulistis uobis-
cum; Respondit ei an-
gelus dicens; Ante nos
est frater cui eum dedi-
uenu et reape eum; Et
dum ambularet cum
eis. impulsit eum ange-
lus domini per precipi-
cium. et contractus to-
tus. mortuus est; Vi-
dens frater ille quod
fecerat: contristatus
timuit dicens; Ve mic-
hi quod factum est ho-
mini tali bono; Non
sufficiebat quod cati-
num eius rapuimus.
ad huc et filium eius
interfecimus: Et am-
bulantibus eis in he-
remo per tres dies. in-
uenerunt cellam ubi
erat quidam abbas
senex cum duobus dis-
cipulis suis; Et dum
pulsarent. misit ad eos
vnum de discipulis su-
is dicens; Qui estis?
Quid queritis? Respō

254
deunt dicentes; De labo
re sumus et uolumus
benedicti a te. et audire
uerbum; Mandat eis
ille senex dicens; Disce
dite uos non michi ua
cat; Dicunt ei; Rogam
te suscipe nos hac nocte
in cellam tuam ut repau
semus modice quia de
gram labore sumus; Et
iterum mandauit eis;
Ecedite hinc. ut quid
ambulatis sicut uagi.
per heremum. et non re
sideris in cellis uestris.
It illi ceperunt supplica
re dicentes; Vespere est.
et ne a feris interficia
mur. suscipe nos hac
nocte tantum; Vir ali
quando precepit abbas
ille discipulo suo dicens;
Duc eos intus in stabu
lum; Et uespere facto ro
gabant dicentes; ut lu
men nobis modicum
prestetur ut uideamus
ubi iacere debeamus;
Et non eis concessit;

Post modicum uero pe
tebant dicentes; Propt
deum. uel modicum aque
nobis detur; Tunc unus
de discipulis eius miseri
cordia ductus. absconse
abbati suo dixit eis; Rogo
uos ut nesciat abbas
meus. de annona mea
modicum panis ad uo
bis et aquam; Et man
serunt sic tota nocte illa
in terra; Mane autem
facto. dicit ille angelus
ad unum de discipulis
eius; Roga dominum
abbatem ut det nobis
orationem. et habemus
quid offerre ei; Audiens
hoc abbas ille quia ali
quid accepturus esset.
ab eis mox descendit. et
optulit ille angelus ei
catinum illum. quem tu
lerat ab illo uiro sancto;
Et accepto reclusit se. et
precepit eis ut ambula
rent; Videns autem hoc
ille frater. qui cum eo co
mitabatur. nesciens qua

angelus esset indignatus
est. et dixit ei; Recede a
me. non ultra iam tecum
alicubi progredior; Ecce
quanta fecisti: ut homi
ni illi tam bono et sancto
qui nos cum tanta carita
te et gratia suscepit carum
eius rapuisti et filium in
terfecisti. et isti homini pes
simo qui nec deum timet
nec ante conspectum suum
eum ponit nec alicui mi
seretur. ei dedisti eum. Re
spondit angelus et dicit
ei; Nonne tu rogasti deum
ut tibi ostenderet iudicia
sua. Et missus sum mon
strare tibi; Latinum illum
quem a iuro sancto sustu
li non erat de bono et non
decebat ut ille uir tam
sanctus et bonus in cella
sua aliquid malum ha
beret sed quod erat de
malo uenit ad malum.
ut addatur ei in ruinam;
filium eius autem ideo
interfecit. quod si eum non
interfecissem. in hac noc

te ipse patrem suum oc
cideret; videns autem
hoc ille frater cecidit in
faciem suam ante pedes
eius. cognoscens quia
angelus domini esset. et
statim recessit ab eo; sic
ille cognouit. quia ius
ta sunt iudicia dei. **na**
Incipit de pacien
tiae quidam secu
laris habens unicam
filiam paruulam; ipse
uero conuerti cupiens
commendauit eam cui
dam parenti suo et a
biijt ad monasterium
quod longe erat de ci
uitate milia triginta
duo. et ingressus perf
ciebat omne opus quod
erat monasterij ita ut
abbas eius amplius
eum quam ceteros dili
geret qui in monasterio
erant. eo quod fidelis
esset et obediens; Con
git autem post aliquod
tempus ut recordaretur
caritatis filie sue et ce

pit contristari, atq; af-
 fligi intra se; Et cū per
 multos dies hoc face-
 ret. uidit eum abbas
 suus tribulatum ⁊ dicit
 ei; Quid habes frater
 quod sic tristis ambu-
 las? Dic michi. et deus
 qui consolatur omnes.
 dat tibi auxiliū; Tunc
 ille proci dens cum la-
 crimis ad pedes eius.
 dixit; habeo unum fi-
 lium in ciuitate quem
 reliqui paruulum. et
 recordatus affligor. p-
 ter eum; Et noluit in-
 dicare ei quod puella
 esset; Abbas uero eius
 ignorans causam ⁊ no-
 lens eum amittere qā
 necessarius esset mo-
 nasterio dicit ei; Si dili-
 gis eum. uade et adduc
 eum huc. et sit tecum;
 Et abiens adduxit eū.
 et dicebatur marina;
 Et mutauit ei nomen
 et uocauit eam man-
 num. et dedit eam ad

discendas litteras intra
 monasterium et erat cū
 ea. et nullus cognouit
 de fratribus eo quod pu-
 ella esset. sed uocabant
 eum omnes mannum;
 Et dum esset annorum
 quatuordecim. cepit eā
 pater suus uiam domi-
 ni docere. et dicebat ei;
 Vide filia ut nullus cog-
 noscat mysterium tuū
 usq; in finem tuum. et sol-
 licata sis ab insidijs dya-
 boli ne seducaris ab eo.
 et istud sanctum monas-
 terium uideatur p nos
 solui. et in conspectu ꝑ
 et sanctorum angelorū
 eius cum impijs eternā
 dampnationem accipi-
 amus; Et alia multa do-
 cebat eam per singulos
 dies de regno dei; Dum
 autem facta fuisset an-
 norum decem et septem.
 defunctus est pater eius.
 Remansit uero sola in cel-
 la patris sui. et erat obe-
 diens omnibus in mo-

nafterio ita ut ab abbate
fuo. et ab omnibus dili
geretur; Habebat autē
monasterium par bouū
et carrum quia uicinum
erat mare ubi erat em
porium. et ibant mona
chi et afferebant que ne
cessaria erant monaste
rio; vna uero die dicit
abbas eius; frater man
ne quare et tu nō uadis
cum fratribus et adiu
uas eos. Qui respondit.
Iussisti pater; Erat enim
in ipso emporio pondoci
um; Lepit frater manni
frequenter pergere cum
carro. et si fiebat tardus
ad reuertendum. manebat
in ipso pondocio cum ce
teris monachis; Contigit
autem per insidias inimi
ci ut pondox ille haberet
filiam uirginem ad quā
ingressus miles concubu
it cum ea. et concipit pu
ella de illo milite; Et dum
cognitum fuisset a paren
tibus eius ceperunt affli

gere puellam dicentes;
Dic nobis de quo conce
pisti; Respondit eis; De
illo monacho qui dicit
frater marinus qui hic
frequenter mansit cum
carro. ipse me oppressit
et concepi; Statim autē
perreuerunt parentes
eius ad monasterium.
et dicunt abbati eius;
Ecce domine abba qd
fecit monachus tuus
marinus qui decepti fili
am nostram; Dicit eis
abbas; Sinite uideam
si manifesta sunt que
dicatis; Et ueniente eo
dicit ei abbas eius; fra
ter marinne tu hoc scelus
operatus es in filia eorū.
Stans uero diuicius co
gitauit intra se. et inge
miscens dicit; Peccau
pater penitentiam ago
huic peccato. ora p me;
Ad uacundiam autem
commotus abbas eius.
iussit eam contundi et
affligi. et ait; In uenta

te dico quia tu qui hoc
malum operatus es
non manebis in hoc
monasterio; Et iactavit
eam foras; Ipsa uero nu-
quam ulli confessa est
mysterium suum. sed
habijt et iactavit se ad
fores monasterij et iace-
bat super terram in pe-
nitentia affligens se
tamquam si ipsa peccas-
set. et ab ingredientibus
fratribus postulabat
ut una buccella panis
ei daretur; hoc faciens
per tres annos. non re-
cessit de monasterio;
Pandocis autem filia
peperit filium masculu-
m et ablactavit et addux-
it eum mater puelle. et
dum iaceret ibi ante mo-
nasterium. dicit ei; Ecce
frater marine quomo-
do nosti nutri filium
tuum; Et reliquit eum
ibi et abiit; Sancta uir-
go suscipiens tamquam
proprium filium de ipsa

256.
buccella panis quam ex-
gebat ab introeuntibus
monasterium nutrebat
filium alienum; factum
est autem hoc duos alios
annos. Postmodum uero
uidentes fratres misericor-
dia compuncti ingressi ad
abbatem rogare ceperunt
ut eum reciperet in mo-
nasterium dicentes; Ab-
ba indulge et suscipe fra-
trem marinum; Ecce quinq;
anni sunt quod in peni-
tencia ante ianuam mo-
nasterij iacet. et non re-
cessit unquam hinc. Sus-
cipe eum in penitencia.
sicut dominus noster
ihesus xpistus precepit.
Vix autem impositum est
ei. et iussit eum ingredi.
et uocauit ad se et ait;
Pater tuus fuit uir sanc-
tus quod tu nosti. et par-
uulum introduxit te in
hoc monasterium. nunc
autem ingressus es cum
filio tuo quem de adul-
terio habes. unde oportet

te penitere; Graue enim
peccatum fecisti. et hoc
tibi iubeo ut omnes
mundicias monasterij
tu solus cotidie facias.
et aquam ad necessaria
purganda tu portes. et
calciarium per singulos
dies tu omnibus perficias
et omnibus seruias. in hoc enim
habebis meam gratiam; Sancta
uero libenti animo suscipiens
omne opus quod ei iussum
fuerat perficiebat; Contigit
autem eam intra paucos
dies dormire in domino; Euntes
fratres nunciauerunt
abbati dicentes; frater
marinus defunctus est;
Dicit eis abbas; videte
fratres quale peccatum
fuit ut nec meruit penitenciam.
sed tamen ite lauate eum
et sepe lite longe a monasterio;
Et euntes dum lauaret
eam cognouerunt quia
femina esset et ceperunt

omnes mittere voces
et tundentes se clamabant
quia talis confitacio et
paciencia sancta inuenta
est in ea. cuius mysterium
nullus cognouit. et sic ab
eis afflictata est; Et cum
lacrimis uenientes dicit
abbati; Abba ueni et uide
fratrem marinum; Dicit
eis; Quid est hoc? fratres
dicunt ei iterum; Veni et
uide mirabilia dei. et uide
quid de te agas; Ille territus
precepit et uenit ad corpus
et leuans pallium unde
cooperta erat uidit quod
mulier esset et mox cecidit
et caput suum percuciebat
in terra. et uociferabatur
dicens; Coniuro te per
ihesum xpm domuum ne
me condempnes ante
conspicuum dei eo quod
afflixerim te quia ignorans
feci; Tu domina non dixisti
mysterium tuum

et ego non cognoui in-
 uentate sanctam con-
 uersationem tuam; Et
 iussit sanctum corpus
 eius in monasterium
 intra oratorium repo-
 ni; Eadem uero die pu-
 ella illa arrepta a demo-
 nio uenit ad monaste-
 rium et confitebatur
 crimen quod comise-
 rat. et de quo concepis-
 set; Et in septima die
 repausationis eius in
 domino ibi intra ora-
 torium liberata est a de-
 monio; Audientes autē
 qui erant in ^{ib}emporio
 et uicina monasteria n-
 mirabilia que facta fu-
 erant. accipientes cru-
 ces et cereos cum ym-
 nis et canticis et psal-
 mis benedicentes deū.
 uenerunt in ipso mo-
 nasterio. et ingressi in
 oratorium ubi corpus
 eius quiescebat. be-
 nedixerunt dominum.
 ubi usq; modo deus ora-

tionibus sancte uirginis
 multa facit mirabilia;
Incipit uita scē pelagic
Magnas semper do-
 mino referre debe-
 mus gratias qui nō uult
 perire peccatores in mor-
 tem. sed omnes per peni-
 tenciam conuerti cupit
 ad uitam; Audite igitur
 miraculum quod gestum
 est in diebus nostris; Vi-
 sum est michi peccatori
 iacobo scribere uobis fra-
 tribus sanctis ut audien-
 do uel legendo credatis.
 et animabus uestris in
 maximum consolatio-
 nis auxilium acquiratis;
 Misericors enim dominus
 qui nullum uult homi-
 nem in hac mortali uita
 perire statuit in hoc secu-
 lo ut per satisfactionem
 delicta donentur. quia
 in futuro iustum iudiciū
 erit. in quo recipiet vnus
 quisq; secundum opera
 sua; Nunc ergo silenciū
 michi prebete intueni

ni mecum omni diligen-
cia cordis. quia relatio
compunctione satis u-
berima plena est.

Venerabilis antiochene
ciuitatis episcopus pro
quadam causa uocauit
ad se quosdam iuxta se
commanentes episcopos.
et conuenerunt octo nu-
mero. Inter quos fuit et
sanctus dei nonnus no-
mine episcopus meus
uir uenerabilis equi rec-
tiq; tenax. qui propter
in comparabilem uitam
et castissimam conuer-
sationem ex monacho
in tabeniensiotariū mo-
nasterio commorans or-
dinatus est pontifex. Con-
uenientibus ergo epis-
copis: iussit antistes ut
hospiciū acciperent
in basilica beati marty-
ris iuliani; una uero sab-
bati descendentes epis-
copi de meditatibus sui.
ante fores eiusdem basi-
lice conuenerunt. cum su-

pra memorato uenera-
bili nonno. Quem at-
tencius obsecrabant.
ut ab eo uerbum edifi-
cationis audirent. Qui
inor aperiens labia ce-
pit per spiritū sanctū
proloqui que ad salute
audiencium spectabat.
Et ecce cunctis ammi-
rantibus et stupentib;
de predicatione semis-
serinproiuiso transiebat
quedam nonnarum
prima antiochene ciui-
tatis quam uulgo or-
gistrā uocant sedes
super asinam cum igen-
ti phantasia ornamen-
torum: ut nichil aliud
super eam nisi aurum
iuderetur et margarite
et lapides pretiosi; q
Quam etiam multitu-
do puercorum et puel-
larum precedebat et
subsequebatur. quoru
erat habitus ualde cop-
tus. erant enim uestib;
predans induti. et ui-

ques ex auro ceruices eo-
rum circumdederant;
Et contemplatione
igitur eius nullam sa-
tietatem amatores sui
omnino capiebant; Nam
quocumque transiebat
vniuersum aerem odo-
rem musti ceterorumque
redolebant aromaticum.
Quam uidentes episco-
pi cum tanta pompa
et in pudencia preten-
re nec in honorem dei
et pontificum a sella des-
cendere; quasi a pecca-
to grauissimo suam fa-
ciem auerterunt; Sanc-
tus uero nonnus epis-
copus cum eam diuci-
us et studiosius inspi-
ceret. postea quam pre-
tenuit declinans faciem
suam posuit super ge-
nua et lacrimis tam
manuale quod tene-
bat in manibus quam
sinum omnem imple-
uit: atque ex intimo cor-
dis trahens suspiria

258
dixit ad coepiscopos;
Interrogo uos: nonne
estis delectati tantam
pulchritudinem istius
mulieris. Ipsi uero ta-
cuerunt; Ille autem fa-
ciem suam iterum super
genua sua inclinans ua-
lidissime suspirauit. pec-
tusque suum percussit.
clicium suum quo erat
indutus lacrimis irri-
gabat: ac deinde secundo
ait coepiscopis; Vere non
estis decore istius mulie-
ris delectati. Illis nichil
respondentibus. ait ipse;
Vere delectatus sum: et
eius michi placuit pul-
chritudo; In ueritate nam-
que dico uobis quoniam
hanc prelaturus est uo-
bis deus. et constitutus
ante conspectum tremen-
de sedis sue: ut nos et nos-
trum iudicet sacerdo-
cium; Nam quantas pu-
tatis pessimi moras ho-
rarum intra suum exe-
git cubiculum. abluens.

et stringens se ungentis
q; diuersis liniens. et ad
spectaculum diligenter
exornans ut presenti
seculo placeat. et omni
bus desiderabilis uite
atur ne cuiquam suorum
amatorum turpis ap
pareat. qui hodie uiden
tur esse. et cras plerumq;
non comparent. Nos ue
ro habemus in celis eter
num patrem in secula
iugiter permanentem
et sponsum in mortalem.
donantem bene seruien
tibus perennes delicias
que estimari nullatenus
possunt. quas nec ocu
lus uidit. nec auris au
diuit. nec in cor homi
nis ascendit. que prepa
rauit deus diligentibus
se. Et quid plura. habē
tes promissionem certā
ut celestis sponsi faciem
uideamus. quem cheru
bin et seraphim non au
dent omnino respicere.
non nos ornamus nec

detrahimus immundi
cias animabus nostris
insecras. sed immundi
cie nos tradentes iace
mus elisi. qui pro cete
rorum exemplo in uir
tutum tramite semper
deuimus stare. hys
ita dictis incubuit ex
more super manū meā.
atq; in hospicium cofes
tim intrauimus. Stā
q; prouens super pau
mentum facie sua fere
bat terram. et solium
omne lacrimis rigauit
dicens; Misissime deus
ignosce michi peccatori.
quia unius diei meritis
ornatus totius uite mee
superauit industrie or
namentum; Quo uultu
te conspiciam domine.
vel quibus uerbis me
coram tuis conspectibus
excusabo. Nec enim po
tero abscondi coram te.
qui secreta consideras.
ve michi peccatori. qui
a sancto altari tuo idig

289
nus assistens. nullos
iuxta uoluntatem tuam
ornatus mentis exhibui.
sed tu domine miserator
et misericors qui creasti.
cuncta de nichilo. qui me
quoque in mentum formasti.
et statuisti digne seruire tibi.
ne repellas me a celestium
sacramentorum. ne me confundat
unius meretricis ornatus
ante conspectum tremende
maiestatis tue. quia illa
pro terrenis et caducis se
summo studio deco-
rauit. ego uero tibi in
mortali domino placere
proposui. et pro meam
negligentiam non impleui.
Ego ergo tam in terris
quam in celo defrutum
et nudum me esse uideo.
quia mandatum tuorum
non custodiu precepta.
Illa uero quecumque
promisit hominibus cum
omni alacritate perfecit.

Non igitur est michi spes
salutis in operibus meis.
sed anima mea in sola
pietate tua et in mensitate
suspensa est. et in
multitudine misericordie
tue confidit. ut eam
saluam facias; hec autem
illo crebrius dicente. et
fortiter euilante dies
illucescebat dominicus;
Post nocturnas igitur
orationes ait ad me; frater
iacobe sompnum uidi.
et ualde conturbor quia
non queo quid sibi uelit
omnino discernere. Et
ait; uidebam me ad cornu
altaris assistere. et
columba plena tetro colore
et sordibus circumuolitabat
michi cuius fetorem
sordidum non poteram
sustinere. Illa uero
persestebat circumuolitans
michi donec oratio
pontificis dimittere
et catecuminos discedere
precepit. nusquam
omnino intra ecclesiam

comparuit; Post exple-
tas uero missas fidelium.
subito ecce illa columba
sordibus plena puenit.
et michi sicut paulo ante
aduolabat; Ego uero ex-
tendens manum appre-
hendi eam. et eieci in can-
tarum quod ante atrium
stabat ecclesie; Que con-
tinuo in aqua omnes
sordes squaloris exposu-
it atque exinde uelut nix
munda confestim ascen-
dit: tantamque altitudi-
nem aeris uolatu percipit
quantum oculi mei pro-
spicere non poterant.
hec ergo cum michi sac-
tus nonnus episcopus
retulisset tenuit manum
meam: et ad ecclesiam
cum alijs episcopis ue-
nimus; Cumque saluta-
sent episcopum ciuita-
tis: ad celebrandas mis-
sas simul cum eodem p-
cesserunt; Et post sancti
euuangelij lectionem
precepit episcopus cui

tatis sancto nonno ut
uerbum exhortationis
populo predicaret; Qui
consurgens: cepit per
dei gratiam que in eo
erat ad edificationem
ecclesie copiosius p-
dicare; Nichil in eo retho-
ricum nichil literarium.
nichil humane uento-
sitate doctrineque reso-
nabat. sed repletus spi-
ritu sancto corripuit
errantes. futurum uidi-
cum commemorans. et
labentes animos spe
benigna confortans;
Cuius monitis ita sunt
populorum corda con-
puncta: ut pauimentum
ecclesie lacrimis inun-
daret; Prouidencia ita-
que diuina contigit: ut
illa meretur de qua
nobis is sermo est. tunc
ibi esset; Erat namque
catecumina: et nunquam
ad ecclesiam ueniebat.
peccatorum multitu-
dine pregrauiata. Sed

tunc uoluntate dei af-
fuit. et ita timore do-
mini compuncta est ut
mirro modo ex oculis
eius fluerent flumina
lacrimarum; Que etiã
duobus pueris suis pre-
cepit. ut sustinerent. et
agnoscerent ubi hospi-
taretur episcopus nos-
ter; Quod ita factũ est.
Subsecuti enim sunt
nos et uiderunt ubi ma-
neremus nunciauerunt
q; domine sue; Que con-
festim scripsit per eoste
dipticia hec continen-
tia; Sancto episcopo
nonno discipulo xpisti.
pelagia peccatrix disci-
pula dyaboli; Auditu
compi de deo tuo que
colis quod inclinauit
celos et descendit ad
terras non ppter iustos
sed ut peccatores peni-
tencie medicina sana-
ret et tantus ac talis
publicanus et impijs
appropinquauit. atq;

260
hic quem cherubin et se-
raphin non audent re-
spicere cum peccatorib;
non dedignatus est con-
morari sicut et tu pater
uenerabilis predicas; Si
ergo uere huius domini p-
banis esse discipulus ne
me despicias. sed suscipe
me saluari cupientem;
Tunc sanctus episco-
pus taliter ad ista
rescripsit; Quicumq; es
deo nostro manifesta es.
attamen moneo ut hu-
militatem ineam omni-
no non temptes. quia
sum homo peccator; Si
autem in ueritate salua-
ri desideras et me uide-
re deposcas. inter alios
episcopos me uidebis.
nam solum uidere me
non poteris; Que cũ hec
legisset exurgens cursu
concito uenit ad basilicã
ubi hospicium habeba-
mus. et premittens de
suo nuntiauit aduentu;
Sanctus uero nonnus

hec audiens rogauit ad
se omnes episcopos co
uenire. sub quorum pre
sencia iussit eam ingredi.
Que cum intrasset pstra
uit se super pauimentū.
et apprehendens pedes
sancti nonni uehemen
ter euulabat. capiti q; su
o puluerem iaciens fle
tu pedes rigabat. et ca
pillis tergebat: clamans
et dicens; Misere me
hi domine peccatrix. imi
tare dominum ac docto
rem tuum xpistum. et
effunde super me uisce
ra misericordie: fac me
protinus xpistianā; Ego
enim sum pelagia. pela
gus iniquitatis. exundās
fluctibus peccatorū; Ego
sum perdicionis abyssus:
ego sum uorago et laque
us animarum; Ego delec
tatione mortifera uolup
tatibus multos decepta
decepi; Que nunc cuncta
phorū. et de tantis ma
lis penitens. obsecro bap

tizari ut peccata mea di
mittantur michi: et om
nes anime mee sordes
atq; in mundicie mee
deleantur; Credo namq;
quod baptismo sancti
ficationis renata decep
toris mei dyaboli manū
effugiam; Episcopi uero
qui aderant. nosq; om
nes clerici circumstan
tes cepimus ammiran
uidentes subito tantā
conuersionem meriti
cis et fidem. tantasq;
lacrimas quantas ne
mo nostrum unquā
aliquando uidisse me
mīnerat; Cui tamen e
piscopus nonnus uix
a suis pedibus surge
re peruasit: dicens ca
nones continere. non
debere meretricem ante
baptizari. nisi fidei uis
res ante dederit. se tem
ceps prauis actibus nō
inuolui; Que cum acci
pisset tale responsum.
iterum se proiecit in ter

et fletus an
abat dicitur
reddas deo
mei et ad re
nam meum
si me baptiz
tis; Timeo nan
per hanc morat
ille quem uolo
e suis me ritat
um laqueis in
Ego enim su
pripis hui uir
tis; Ego ergo t
quas cum sanct
deum porton
offeris anime
tatem. ne feru
ularis spaci
ille repenat
malis actibus
den quos eu
at; Ibaris qu
ne lamato reg
amis hodie mi
tas. et oration
po me offeras
uores cuncti q
unus glazifi
deum: uide

ram. et flens atq; euilas.
clamabat dicens; Ratio-
nem reddas deo de ani-
ma mea. et tibi reddat
factorum meorum iniqui-
tas: si me baptizare dis-
tuleris; Timeo namq;
ne per hanc moram hos-
tis ille quem uolo effu-
gere suis me nitatur
iterum laqueis urea-
re; Ego enim fui iniquus
et turpis huius uite mul-
cipula; Ego ergo te si
inuenias cum sanctis
apud deum portione.
ne differas anime me-
e salutem. ne ferus ille
singularis spacium in
fortasse reperiat. quo
me malis actibus iam
pudem quos euasi in-
uoluat; Idcirco queso
ut me lauacro regene-
rationis hodie mundam
efficias. et oblationem
deo pro me offeras. hec
audientes cuncti qui
aderamus glorifica-
uimus deum. uidentes

260
mulierem meretricem
tanto desiderio salutis
accendi; Confestim igitur
sanctus nonnus episco-
pus me peccatorem et
promptum diaconum
suum duxit ad episco-
pum ciuitatis ut ei cunc-
ta que gesta fuerant in-
inaremur. et unum de
suis diaconibus in pre-
senti transmitteret; Quo-
cum uenissemus. insinu-
auit episcopo que acta fu-
erant; Qui magno reple-
tus gaudio. statim man-
dauit uenerabili episco-
po nonno; Bene pater
sanctissime tibi mane-
bat opus hoc. te tece-
bat ecclesie sancte tales
fructus acquirere; Scimus
quod sermo dei est sic mo-
nentis; Si feceris inquit
gloriosum ex indigno.
quasi os meum eris; Ius-
sit quoq; uenire mecum
uenerabilem romanam
abbatissam; Cumq; ue-
nisset. repente pelagiam

ad huc iacentem ad pe-
des sancti nonni episco-
pi. et amare deflentem.
Quam cum leuasset dix-
it ei; Surge filia: et om-
nia circa te per exorasmū
et sacrum baptismum di-
uina mysteria compleam-
tur; Quae cum surrexisset.
dixit ei episcopus; Confi-
tere cuncta peccata tua;
Cui illa respondit; Si dili-
genter conspiciam consa-
entiam meam: nec uesti-
gium quidem in me um-
quam operis boni repe-
rio; Peccata namq; mea.
et numerum harenae ma-
ris excedunt: et pondere
grauiora sunt; Confido
tamen in domino quod
misericordiae eius me
ab iniquitatum mearū
oneribus abluant: et cūc-
torum criminū indulgē-
tiam prestent; Et episco-
pus ad eam; Dic inquit
quod est nomen tuum;
Et illa; Il natuuitate qui-
dem pelagia michi est

nomen: vniuersa uero
ciuitas antiochena mar-
gauram me uocabat
propter pompam or-
namentorum. quibus
ad scelera dyabolus me
exornabat: ut per me
conuenticula sua effice-
ret; Episcopus uero pe-
lagia inquit uocaris.
Et illa; Etiam domine;
Tunc episcopus exor-
tizans baptizauit eam
in nomine patris et fi-
lij et spiritus sancti. tra-
dens ei communionē
corporis et sanguinis
domini nostri ihesu cris-
ti in uitam eternam.
Facta est autem mater
eius in baptismo roma-
na abbatis; Tunc ue-
ro ait ad me sanctus
episcopus. frater iaco-
be letemur hodie cum
angelis dei: et oleum
percipiamus et uinum
spirituali gaudio prop-
ter huius puellae salu-
tem; Percipientibus

ergo nobis cibum. ecce
apparuit dyabolus quasi
nudus manus habens
super caput intertas. et
ita uociferabatur dicens.
O uolencia. o quid paci
or ab hoc sene decrepito.
Non tibi sufficebant tri
ginta milia sarracenoꝝ.
quos michi uolenter
eripiens deo tuo p bap
tismu optulisti. Non tibi
sufficiebat eliopolis ciui
tas. que quondam mea
fuit. Nam cuncti com
uertes mea me adora
bant. Quos a me abse
rens et baptizans. tuo
domino consecrasti. Non
tibi sufficebant tante
nationes quas michi
abstulisti et diuino cul
tui mancipasti. insuper
et nunc spem meam in
imam penitus absidisti.
O uolencia. o senectus
mala. iam ultra non fe
ro machinationes tuas.
Valedictus dies ille in
quo michi contrarius

262
natus es. Nam flumen
lacrimarum tuarum ue
lut torrens impexit do
miculum meum infirmu.
et spem meam funditus
subruit. hec omnia dice
bat dyabolus uehemen
ter uociferans. et pluuſi
lacrimis exaggerans. ita
ut ceteri episcopi clamo
rem eius audirent. et ip
sa uenerabilis romana
abbatissa eiusq; filia qua
nuper de fonte suscepe
rat pelagia. Ad quam co
uertens se dyabolus aie
bat. Quid est hoc quod
michi fecisti domina me
a pelagia. Et tu mecum
iudam imitata es. et ille
quidem gloria et honore
coronatus. et in apostoli
co constitutus fastigio de
um pprium tradidit. tu
autem cum eo existens.
similia michi fecisti. Tunc
mater eius romana dixit
ei. Signa te filia signo sac
te crucis. et ab renuncia
dyabolo. Que cum hoc fe

cisset. et inuocasset nomē
domini nostri ihesu xpi.
nusquam dyabolus com
paruit; **P**ost duos ue
ro dies cum dormiret me
morata pelagia cum ma
tre sua romana. iterum
uenit dyabolus. et excitās
eam. dixit; Domina mi
marganta. quid tibi um
quam mali feci. Numquid
non te ex lapidibus preci
osis et margaritis orna
ui. Numquid non auro
et argento et cunctis di
uitijs repleui; Quæso dic
quid est in quo te contris
tarem. et ego protinus
satisfaciam. tantū ne me
deseras. ne derelinquas.
ut obprobrium xpistia
nis efficiar; hanc uocem
illa pelagia audiens sig
nabat se. et exsufflans dy
abolum dixit ad eū; Ab
renuncio tibi. et abirenun
cio sathane; Deus meus
ihesus xpistus qui me li
berauit de medio faucium
tuarum et induxit in cha

lamum suum celestem.
interdicat tibi; Et exci
tans matrem suam dix
it ei; venerabilis mater
roga pro me dominum.
quia sicut leo ita appa
ruit michi dyabolus;
Que respondens. ne in
quid eum timeas filia.
nam ammodo umbrā
tuam quoque reformidat
et refugit; Die autem
tercio euocabat seruum
suum prefata pelagia
qui preerat omnibus
suis. et dixit ei; Vade in
domum. et sub diligen
ti noticia describe uniuersa
que tam in uestibus
quam in auro et argen
to uel ornamentiis sunt.
et defer michi; Illyc ser
uus et fecit cuncta que
sibi fuerant imperata.
deditque omnia ad do
minam suam; Que mox
per matrem suam sup
plicabat sancto nonno
dicens; Hec omnia tuis
sanctis uenerandisque ma

nibus trado; hec sunt
 diuitie quibus me dya-
 bolus ob scelera merite
 dis loco decepit; has ergo
 domine committo tue
 sanctitatis arbitrio; Mic-
 hi namq; sufficiunt diui-
 tie sponsi. ⁊ domini mei
 ihesu xpisti; Conuocans
 autem vniuersos seruos
 suos uel ancillas manu-
 misit eos donans singu-
 lis certam pecuniarum
 quantitatem. et como-
 nens eos ut curaret sol-
 licitius etiam a peccatis
 huius seculi semper ue-
 ram exhibere libertate.

Sanctus uero nonius
 episcopus conuo-
 cans equonodum hoc
 est dispensatorem eccle-
 sie. coram ipsa tradidit
 ei vniuersam substanci-
 am eius dicens; Adiu-
 te per dominum ut nic-
 hil de hac substancia sibi
 trahatur. nec quicquam
 ex ea inferatur non in
 domo ecclesie. non in do-

mo episcopi. non in tua. sed
 cuncta uiduis et pupillis
 et pauperibus distribu-
 tur. quid hoc congruit ut
 que male collecta sunt be-
 ne et salubriter erogent.
 et diuitie peccatorum vti-
 bus proficiant pauperu;
 Quod sine mora factu est.
 Ancilla uero dei pelagia die
 baptismatis de suis rebus
 nichil penitus degustauit
 sed pascebat eam mater
 sua romana. intantu ut
 nichil sibi de facinorum
 suorum facultatibus re-
 seruaret; Illucescente aut
 die dominico quando
 mos est baptizatis albas
 uestes exponere surgens
 pelagia nocte exiit se uel-
 tibus baptismatis et idu-
 it se tunicam et birrum
 cilicinum ignorantibus
 nobis. et ex illa die non
 est amplius uidem uisa.
 Cyater uero illius spiritu-
 alis ualde plangebatur. me-
 tuens ne forte dyabolus
 eam suis laqueis iterum

iretisset; Quam sanctus
episcopus nonnus conso-
labatur dicens; Noli fle-
re filia sed potius letare
cum angelis sanctis. quia
pelagia sicut maria me-
liorem partem elegit. que
non auferetur ab ea; hec
autem omnia uniuersa
ciuitas antiochena cogno-
uit: et deo maximas gra-
cias retulit; Post paucos
uero dies eiusdem ciuita-
tis pontifex cunctos epis-
copos qui fuerant euo-
cati ad propria redire p-
Igitur post **C**cepit;
tres annos uotū uouit
ut iherusalem peterem:
et sancta loca dominice
resurrectionis adorarem;
Cumq; memoratum pa-
trem et episcopum meū
nonnū peterem ut me
illuc ire permitteret: ut
erat clemens sine mora
concessit; Et ait michi;
frater iacobe cum deo p-
tante iherusalem uene-
ris post sanctorū locorū

uenerationem diligent
inquire quendam mo-
nachum pelagium no-
mine. qui plurimo tem-
pore solitariam uitam
agit reclusus. visita eū
quia uere seruus dei est.
et integer monachus;
Episcopus autem dice-
bat de pelagia ancilla
dei. sicut rei exitus docu-
it: nec michi tamen ali-
quid manifestius pate-
Uenimus **F**ecit;
itaq; ad sancta loca.
et adorauimus beatam
resurrectionem. et glori-
osum lignum crucis;
Sequenti uero die req-
sui sanctum pelagium.
et perueniens in monte
olueti ubi dominus
noster orauit quia ibi
memoratum monachū
habitare asserabant.
uidi cellulam eius un-
diq; circumclusam. par-
uam uero fenestram tan-
tum habebat; Quam cū
pulsarem aperuit mic-

hi. et cum uidisset me
 festum agnouit. neq; ta-
 men se michi manifestauit.
 ego uero non cognoui eum;
 Erant enim oculi eius pre nimia ab-
 stinencia concavi. & iuncture
 ossium eius diuumerabantur.
 facies q; emartuerat. et uelut
 rugis exarata uidebat;
 Cumq; poposassem ab ea
 benedictionem benedixit michi.
 et interrogauit dicens; habes
 episcopum? Cui ego respondi;
 Etiam domine pater; Que ait;
 Dicit pro me; quia uere episcopi
 xpisti est; Sed et tu frater
 diacone ora pro me; Ego
 uero hec audiens uehementer
 mirabar tam de episcopo quam
 etiam de me. quod etiam
 diaconum me uocasset; facta
 aute hora tertia. cepit domino
 psallere sollempniter; Ego
 quoq; iuxta cellu-

lam eius stans et orans
 deum ~~uocauit~~ discessi: multum
 de uisione eius angelica letus
 effectus; Singula etiam monasteria
 circuibam ut uiderem patres
 et fratres et ut ab eis benedictionem
 perciperem. et ubiq; qd diaconum
 me uocasset magna domini pelagii
 fama in monasteriis ferebatur;
 Cum iterum ad eius cellulam
 peruenissem et iuxta consuetudinem
 nichil audiuisse. intermisi unum
 et alterum diem metuens ne forte
 mortuus esset et nemo cognosceret;
 Tercio die ueni et aperiens fenestram
 eius. uidi eum mortuum; festinans
 q; ueni iherosolimam glorificans
 deum; et nunciaui quod abbas
 peragrasset ad dominum; Tunc
 uniuersa monasteria sibi inuicem
 nunciauerunt; **C**onuene-

runt etiam tam de ihericho quam de uniuersa regione iordanis. et congregata est multitudo monachorum in monte oliueti. Cumq; sanctum corpus eiecissent de cellula et posuissent super scamnum accessit iherosolimorum episcopus cum sanctis fratribus ut ex more corpus lauarent. et reperit quod mulier fuisset; Et exclamauerunt uoce magna dicentes; Gloria tibi domine qui multos habes sanctos absconditos: non solum uiros sed etiam mulieres; Et quia tante rei miraculum celari non potuit. congregata multitudo copiosa. necnon et plurima uirginum monasteria. ita cum psalmis et ymnis sanctum cadauer portatum est a beatissimis patribus et in loco mundissimo collocatum. ad laudem et gloriam patris et filij et

spiritus sancti; Ego uero uniuersa hec nunciam anthiochie sanctissime matri eius romane. et necnon et domino meo nonno episcopo. Tunc enim recordatus sum ipsam esse de qua michi memoratus pater dixerat. ut cum uenisse ad loca sancta requirerem pelagium monachum; Omnes autem qui audierunt. pre gaudio lacrimati sunt dicentes; Gloria in excelsis deo. et in terra pax hominibus bone uoluntatis; hec fuit uita quidam meretricis. et ista conuersatio. cum qua nos deus faciat inuenire misericordiam in illa die. quoniam ipsi est honor et gloria in secula seculorum. *In*

pit uita scē eufrosine

Fuit uir in *uirginis:*
alexandria patrum
cuius nomine. honorabi

us omnibus et custodiens mandata domini; hic accepit conjugem dignam generis sui et ipsam honestis in moribus plenam. sed sterilis non pariebat; Illa autem nimis fluctuans eo quod non haberet cui omnes facultates suas dimitteret. ut post obitum suum bene et congruenter suam substantiam gubernaret. indigentibus non cessabat ministrare. nocte et die ecclesiis adherens. ieiuniis et orationibus petens a deo sibi dari filium. maxime videns virum suum fluctuantem; Multam etiam pecuniam erogabat pauperibus postulans adimpleri desiderium suum; Similiter autem et vir eius circuebat. quarebat aliquem in amorem hominem dignum deo. qui possit precibus suis effectum desiderii

265
sui perficere. et ita ambulavit in monasterium. quia eiusdem magnum patrem dicebant apud deum esse illicque ingressus et multam pecuniam offerens. multam fiduciam etiam ab abbate et a fratribus consecutus est. Post multum vero temporis indicavit abbati causam desiderii sui. cui compagens illi postulavit a deo dari fructum ventris. et amborum orationem exaudiens deus largitur unam filiam; videns autem pascuus abbatis conversationem. nunquam a monasterio discedebat. unde et conjugem suam introduxit. ut benediceretur ab abbate et a fratribus. Tollens autem infantulam a lacte ut facta est annorum septem baptizata est. imposueruntque illi nomen eufrosina. Gaudebant autem super illam

parentes eius: quia erat
accepta deo et pulchra fa-
cie; facta igitur annorum
duodecim. mater eius mi-
grauit ex hoc seculo. Re-
mansit autem eius pater
erudiens litteras eam et
lectionibus; ceteraq; huius
mundi sapientia; Quella
uero tacitam excipiebat
disciplinam. ut inuaret
pater illius prudentiam;
Opinio autem illius pa-
trauit totam ciuitatem
de sapientia eius atq; doc-
trina et quia erat pulchra
nimis et composita uul-
tu et animo multos exci-
tauit ad accipiendam fi-
liis suis. multis decernan-
tibus cum patre eius per-
uenire ad finem non po-
terant. sed ipse tantum di-
cebat uoluntas dei fiat;
Vnus autem ex eis ersu-
perans omnes in hono-
re et diuicijs accersuit
patrem illius. et postula-
bat ab eo dari filiam ei
filio suo in matrimonio.

et concedente eo sunt
consuete desponsatiui
aure. Post multum uero
temporis accipiens eam
pascuicus cum esset an-
norum decem et octo. a-
bit in monasterium cum
ea in quo consueuerat
ambulare. multamq;
iterum pecuniam largi-
tus ad necessaria fratrum
dixit abbati; fructum
orationum tuarum ad-
duri tibi ut ores pro ea.
quia iam ad nuptias
eam tradere uolo; iussit
autem abbas introdu-
ci eam in synodo chion
monasterii locutusq;
est cum ea. et benedicens
exhortatus est eam de
castitate et patientia
timoris dei; facientes
autem ibi tres dies au-
rem cotidie ponebat
ad psalmos. et uidens
singulorum conuersa-
tionem et spirituale pro-
positum. mirabatur cor-
uitam dicens; Beati sunt

266
um isti qui in hoc seculo
similes angelis sunt et
propter hoc uitam eter-
nam consecuntur. Et ce-
pit cor eius sollicitans
esse in zelo timoris dei;
Post tres autem dies
dixit pafnucius ad ab-
batem; Veni pater ut
salutet te ancilla tua et
ora pro ea. quia am-
bulare uolumus in ci-
uitatem; Cum autem
uenisset abbas proie-
cit se ad pedes eius di-
cens; Obsecro te ora pro
me pater ut lucretur
deus animam meam;
Extendit ergo manum suam
et benedixit eam dicens.
Deus cognoscens homi-
nem antequam nasca-
tur tu huic ancille tue
curam habere digneris.
ut mereatur portionem
et consortium in regno
celorum; Et commendantes
se seui abierunt in
ciuitatem; Pater uero
eius si aliquando inue-

niebat monachum addu-
cebat eum in domum
suam petens ut oraret
pro ea; Vna autem die
anniuersaria qua ordina-
tus est abbas monaste-
rii de quo supra diximus.
misit unum de fratribus
ad pafnucium. ut inuita-
ret eum ad sollempnita-
tem abbatis; Qui abiit
in domum eius. et requi-
siuit eum; Pueri autem
dixerunt; Processit; Audi-
ens eufrosina aduocauit
illum fratrem. et cepit
interrogare eum; Sic
michi pro caritate domi-
ni frater? quanti fratres
estis in monasterio? Ille
dixit; Trecenti quin-
quaginta duo; Dicit ei
puella; Qui uoluerit ue-
nire illic ad conuersionem.
suscipit illum abbas pa-
ter uester. Respondit ei.
Etiam cum magno gau-
dio suscipit eum abbas.
maxime propter uocem do-
mini dicentis. qui uenit

ad me non etiam foras.
Dicit ei eufrosina; Omnes
in ecclesia uestra psallit
et equaliter ieiunatis. Di-
cit ei monachus ille; Con-
muniter quidem psallim.
ieiunat uero unusquisque
quomodo uult et quantum
ualet. ut non fiat contu-
max uoluntatis conuer-
satio. sed proprii arbitrii. et
spontanea uoluntate;
Omnes ergo perscrutans
conuersationem mona-
chorum; dicit ad mona-
chum; volebam abire et
peruenire ad huiusmo-
di inenarrabilem uitam
sed timeo inobediens
esse patri meo quia pro
uana et caduca huius
seculi substantia cupit
me tradere uis. Dicit ei
monachus ille; Soror non
permittas ut polluat ho-
mo corpus tuum et trada-
talem pulchritudinem
pati obprobrium. sed de-
sponsa te christo qui tibi
potest pro istis omnibus

transeuntibus dare reg-
num celorum. et cum an-
gelis consortium; Decul-
te autem exiens uade
ad monasterium muta-
to habitu seculari. indu-
ta ueste monachali. ut
possis euadere; Que cum
audisset placuit ei. et
dixit illi; Quis me habet
tondere? Nolebat autem
se alaico tondere. qui non
seruat fidem. Dicit ei
monachus; Ecce pater
tuus ueniet mecum in
monasterio. et faciet
ibi tres dies uel quatu-
or. tu autem adduc te
cum unum de mona-
chis. et quomodo uole-
occurreret tibi cum mag-
no gaudio; hec et huius-
similia eo dicente ad
eufrosinam uenit pas-
nucius. et uidens mo-
nachum interrogauit
eum dicens; Quid ad
nos fatigatus aduenis-
ti. Et dixit ad eum; An-
niversarius dies est

267
monasterij: misit q; ab
bas ut uenias. et acci
pias benedictionem.
Laurus autem patriu
cuis est. ingressus q; cu
eo in nauiculam. abie
runt in monasterium;
Cum autem essent ibi.
misit eufrosina unum
fidelissimum famulu
dicens; vade in monas
terium theodosij. et in
gressus in ecclesiam mo
nachum quem ibi inue
neris adduc tecum; Mi
sericordia autem dei. ecce
monachus quidam ue
nit de monasterio. uen
dens que secum habe
bat; Et uidens puer eu.
rogauit ut ueniret ad
eufrosinam; Qui cum
uenisset. uideus eum
puella surrexit. et salu
tauit eum dicens; Ora
pro me pater; Et orans
benedixit eam. et sedit;
Dixit autem eufrosina;
Domine mi habeo pa
trem xpistianu et seru

dei possessorem substan
cie nimie: habuit q; uxo
rem que me genuit. que
transiuit de hac uita. vlt
autem pater meus pro
omnibus rebus suis t
dere me seculo huic iniq
et ego nolo inquinari
ab eo. sed timeo inobedi
ens esse patri meo. et qd
faciam nescio; Lota eni
nocte sine somno ptian
si. postulans deum ut
ostenderet misere anime
mee misericordiam sua.
Et facto mane placuit
michi mittere ad eccle
siam et adducere unu
fratrem. ut audirem ab
eo uerbum dei. et quid
facere debeam; Postulo
autem te pater per mer
cedem anime tue. quia
scio quod a deo missus
es. doce me que dei sunt.
Dicit ei ille senior; Domini
diat; Si quis non abre
nunciauerit patrem. et
matrem. et fratrem. et fili
os insuper et propriam

animam: non potest esse
meus discipulus; Ego q̄
tibi dicere plus hys nescio.
Si potes tamen ferre tēp
tamenta carnis: relinque
omnia et fuge; facultate
enim patris tui multos
inueniunt heredes. Ecce
thophia. ierochemia. Ze
nodochia. monasteria. in
due pupilli. peregrini. in
fumi. captiu. si uoluerit
pater tuus illis relinquat.
tu solum ne perdas animā
tuam; Dicit ei puella. Con
fido in deum. et in oratio
nibus tuis. quia labora
re habeo pro anima me
a. deo auxiliante. Dicit ei
senex; Talia desideria a
firmitate non decidant:
ut ualeas sic tempus pe
nitentie peragere. Dicit
ei eufrosina; Et ideo te fa
tigavi ut impleas deside
rium meum: et facta ora
tione benedicas me: et ab
scidas comam capitis mei.
Et exurgens facta orati
one senex abscedit comam

capitis eius. et induit
eam tunica. et orans p
ea dixit; Deus qui libe
rauit sanctos suos. q̄
te custodiat ab omni m
malo; Et hec dicens se
nex discessit ab ea. et ita
ambulauit in uia suam
gaudens. et glorificans
deum; Eufrosina autem
in semetipsa cogitans
dixit; Si ambulauero i
monasterium puellam
pater meus requirens
inueniet me: et uolen
ter trahet me inde prop
ter sponsum meum;
Proinde pergam ad n
monasterium uirorum:
ubi nullus suspicet me
esse; Et hec dicens. pie
cit uestem muliebrem:
induit q̄ uirilem; Et tū
sero esset exiit de domo.
sua accipiens quingen
tos solidos. et abscedit
se in quodam loco per
totam noctem; Mane
autem facto uenit pa
ter eius in ciuitate. et uo

lente deo statim ambu-
 lauit in ecclesiam; Eu-
 frosina igitur uenit in
 monasterium illud ubi
 et pater eius erat notus
 et nuntiavit per ostia-
 rium abbati dicens; Eu-
 nuchus quidam de pa-
 latio ueniens ante osti-
 um stat: cupiens loqui
 tecum; Egressus autem
 abbas proiecit se in ter-
 ram: et facta oratione
 sederunt; Dicit ei senex;
 Quid est quod uenisti
 fili? Dicit eufrosina; E-
 go quidem uenio de pa-
 latio et sum eunuchus.
 et semper desideravi co-
 nversationem monacho-
 rum sed ciuitas nostra
 non habet hoc studiū
 conuersationis; locū
 autem factum est michi
 de bona uestra con-
 uersatione. et cupio ha-
 bitare uobiscum si pla-
 cuerit uobis; habeo e-
 nim possessiones pluri-
 mas. et si dederit michi

dominus requiem in
 hoc loco. adduco eas
 huc. Dicit ei senex ille;
 Bene uenisti fili. ecce
 monasterium: si tibi pla-
 cet habita nobiscū; Dix-
 it q; ei; Quod nomen est
 tuum? Dicit ei; Smarag-
 dus; Dicit ei senex; Iuue-
 nis es non potes sedere
 solus: opus est tibi habe-
 re magistrum ut discas
 regulam et conuersatio-
 nem monachorum. Tūc
 dixit abbati; Ut iubes
 domine mi pater. sic fa-
 cio; Et protulit quingē-
 tos solidos in manum
 abbatis dicens; Accipe
 pater interim istos: et si
 uidero si possum suffer-
 re. huc uenient et illa re-
 liqua; Vocauit ergo ab-
 bas vnum fratrem no-
 mine agapitum uirum
 sanctum et urephensi-
 lem et tradidit in manū
 eius smaragdum et dicit
 ei; Immmodo hic filius
 tuus erit et discipulus

talem q; eum conſigna. ut
exſuperet magiſtrum; Et
ſeris genibus facta q; o
ratione. conſignauit; Et
reſpondentibus omnibus
amen. ſuſcepit eum aga
pituſ in cellam ſuam; Et
quia habebat uultu deco
rum ſmaragdus non ue
nit in eccleſiam ad pre
candum deum. multos
dyabolus excitabat ad u
ſus decorem uultus illi
us per malas cogitatio
nes. ita ut omnes moleſ
ti eſſent abbati. qui tale
pulchritudinem introdux
iſſet in monaſteriu; ſu
diens autem hec abbas
uocauit ſmaragdum. &
dicit ei; frater pulcher
es. et facies tua fit ruina
infirmis fratribus; vo
lo autem ut ſedeas ſolus
in cella tua et pſallere te
ibi et ibi manducare. no
tamen egreſſurum te ite
alicubi; Et precepit aga
pito ut prepararet cella
ſolitaniam. ut in ea dege

ret ſmaragdus; Fecit
agapituſ omnia que ſi
bi a patre fuerant impe
rata. et introduxit ſma
ragdum in cellam ſoli
taniam et erat ibi uacans
orationibus. ieiunijsq;
et uigilijs nocte et die
operam agebat. ſeruiens
domino in ſimplicitate
cordis. ita ut miraret
predictus frater qui eum
ſuſceperat; Et omnibus
fratribus retulit conſtan
tiam. et omnes collau
dabant deum. qui in
firmitate talia operat;
Paſnuciuſ autem pater
illius cum reuerſuſ eſſet
domum. feſtinuſ iſte
diebatur cubiculum in
quo filia eius manere
conſueuerat; Et non i
uenta filia. triſtiſ me
rens q; effectus cepit p
quirere anxioſ ſeruos
et ancillas. quid de eu
froſina factum eſſet;
Pueris autem dicenti
bus quia nocte uide

is eum. man
non compari
odo purabam
illius pater
reſpondent
et miſer eam
uos ſuos ad de
s et non inueni
Audientis aut
tus & pater eius
ſtat ſunt ual
mientes ad paſi
inueniunt eu
menter afflictu
nem in terra &
it. forſitan alic
fugit cum illa
ſerui eius co
per totam d
nam et egypti
ſunt; Erant a
naues. intra
tas. inquireba
Tunc ſeruant
ſterea puellan
tu et ſpelunca
omos amicu
morum. et mi
tes. tamquam
nam lugebant

banus eam. mane aut
 facto. non comparuit
 sed modo putabam?
 quod illius pater qui
 eam desponsauerat ue
 niat et tulisset eam. mi
 sit seruos suos ad dom
 illius et non inuenerunt
 eam; Audientes autem
 sponsus et pater eius.
 contristati sunt ualde;
 Et uenientes ad pasnu
 cium. inuenerunt eum
 uehementer afflictum.
 iacentem in terra et dix
 erunt ei. forsitan aliquis
 eam. et fugit cum illa. ^{secundum}
 statim serui eius cum
 equis per totam alex
 andriam et egyptum
 missi sunt; Erant autem
 ibi et naues. intrantes
 in eas. inquirebant
 eam; Tunc scrutantes
 monasteria puellarum
 heremum et speluncas.
 per domos amicorum
 et uicinarum. et nusquam
 inuenientes. tamquam
 mortuam lugebant

eam; Socer nulum. spon
 sus sponsam flebat. et
 pater lugens filiam di
 cebat. heu heu filia dul
 cissima. heu lumen ocu
 lorum meorum. consola
 tio uite mee. quis mea
 possessionem sparsit. quis
 meam uincam sic cauit.
 quis meam lucernam
 extinxit. quis meam
 spem fraudauit. Quis
 pulchritudinem filie me
 e uiolauit. Quis putas
 meam agnam dissipauit.
 Qualis pelagus capti
 uam duxit illam imperi
 alem faciem. Illa genero
 sitatis constitutio. Illa ma
 lorum consolatrix. illa re
 quies malorum. gemen
 cum portus erat; Terra
 terra non celes sanguine
 meum. donec uideam
 quid euersine filie mee
 contigerit; Hec et hys
 similia pasnucio prose
 quente. eleuauerunt om
 nes uocem qui aderant
 et flebant. ita ut omnis

civitas lamentaretur eā,
hec non sufferens pas-
nucius. non inueniebat
consolationem. sed pre-
xit ad memoratū senem
de quo supra diximus. et
procidens ad pedes eius.
rogabat eum dicens; Pe-
to te pater ora. ut filia
mea inueniatur labore
orationum tuarū. nescio
enim quid acciderit filie
mee; Audiens uenerabi-
lis autem senex contrista-
tus est ualde. et iussit ad-
esse omnes fratres. et di-
xit eis; Ostendite caritatē
fratres. et postulemus a
domino ut dignetur nobis
ostendere quid factū sit
de filia amica nostri pas-
nucij; Et ieiunantes om-
nes et orantes p̄ totam
ebdomadam nichil reue-
latum est de eufrosina;
sicut solebat quando ali-
unde rogabant deū; Ora-
tio enim eufrosine erat
apud deum die noctu-
q̄. ut manifestam eam

non faceret in uita sua;
Cum autem nec seni nec
alicui fratri reuelatum
esset. cepit abbas con-
solari pasnucium dicens.
fili noli deficere ad disci-
plina domini. quia que
diligit dominus corri-
pit; Et hoc scias quia
sine uoluntate dei nec
passer unus cadit in ter-
ram. quanto magis fi-
lie tue absq̄ illius nu-
tu nichil prouenit. Scio
enim quia bonam p̄te
elegit. p̄pterea nichil
nobis de ea reuelatū
est; Si enim quod absit
in malis operibus in-
cidisset. numquam desper-
isset deus tantum la-
borem fratrum; habe-
o enim fiduciam in do-
mino. quia in hac ui-
ta ostendet tibi domi-
nus eam. Audiens hec
pasnucius recepit so-
lolationem. gratias a-
gens deo et orans co-
tidie. et bonis operib;

et elemosinis intentus erat. Post aliquos uero dies uisitabat monasterium: commendans se orationibus fratrum; vna autem die ueniens ad abbatem: proiecit se ante pedes eius dicens; Ora pro me pater quia non sufferre possū dolorem filie mee: sed magis ac magis de die in diem renouatur. et crescit uulnus meum. et tribulatur anima mea; Videns autem senex nimis afflictum: dixit ad eum; Vis habere colloquium cum uno fratre spiritali: qui uenit de palacio theodosij; Ignorabat quod ipsa esset filia eius; Dixit ei pafnucius; Volo; Et uocauit abbas agapitum: dixitque ei; Tolle pafnucium: et induc eum in cellam smaragdi; Et introduxit in cellam eius: nichil ei ante

a innotescens; Cum autem uidisset patrem suū: agnoscens eum subito lacrimis tota repleta est; Pafnucius sperabat esse compunctionem; Nō enim cognouit eam; quia species uultus eius emarcuerat per nimiam abstinentiam. et uigilias et lacrimas; De cuculla autem operuit faciem eius. ne aliquo modo agnosceret eam; facta autem oratione. sederunt; Cepit autem loqui ei de futura regni beatitudine et gloria sepepterna: quomodo per elemosinam et castam conuersationem per humilitatem et caritatem ad eam quis possit pertingere. et de contemptu seculi: nec diligendos esse filios suos plus quā deum. nec patrem super eum qui omnium extitisset factor. apostolicā quoque scripturam inter

pretans. quomodo pa-
ciencia tribulatio opera-
tur. paciencia autē pro-
bationem. videns autē
patrem suum in graui
merore. compaciebatur
ei; Sed timens ne agnos-
ceret eam. et impedimē-
tum ei faceret. uolens au-
tem consolari eum. dixit
ei; Crede michi quia non
despicit deus te. si in pō-
tione anime sue esset fi-
lia tua manifestaret eā
tibi ut nec illa retenta
a dyabolo inferret sibi et
tibi luctum perpetuum.
sed credo in deum quia
bonum consilium ele-
git sicut iam dixi secun-
dum uocem ewangely
quod dicit; Qui diligit
patrem aut matrem sup-
me. non est me dignus.
Et si quis non abrenun-
ciauerit omnibus que
possidet. non potest esse
meus discipulus; Potens
est autem deus eam in
hoc seculo manifestare

tibi; Sine iam sine. quid
te ipsum interficis con-
tristando. sed age gra-
as nichil desperans. Na
agapitus magister me-
us multociens nimis
tristis dicebat michi. q̄
uenit quidam pafnu-
us nomine operibus
bonus intentus qui fili-
am suam tamquam
mortuam luget nesa-
ens quid ei contigent.
et nimia lamentatio-
ne affligitur maxime
quia unica erat illi. et
cum lacrimis proiecit
se ad pedes abbatis ut
per orationes fratru
posset inuenire. et con-
paciens dicebat michi.
Quomodo omnes fra-
tres ita et tu roga deū
pro ea. et ego quamuis
indignus et meorum
consciū malorū sepi-
us deum deprecatus
sum pro te ut dignet
tibi tribuere sufferena-
am et longanimitatē.

et quod expedit imple
 at tam de te quam de fi
 lia tua: pro hoc et frequen
 ter te uidere uolui ⁊ col
 loqui tecum ut aliquam
 consolationem per me
 humilem forsitan inue
 nires; ut autem non ag
 nosceretur per multa col
 loquia. dixit ad pasnu
 cium; vade domine mi;
 Et cum recedere uellet
 pasnucius. anima eius
 compaciebatur ei: facies
 enim pallebat. et reple
 batur lacrimis; Pre ni
 mia autem et diurna
 media. sanguinem euo
 mebat; Vultum igitur
 confortatus pasnucius
 in ammonitione eius
 eius: discessit ab ea. Et
 dixit ad abbatem; Edi
 ficata est anima mea
 ab illo fratre: et ita sum
 lectus effectus in gracia
 dei et consolatione eius.
 quasi inuenissem filia
 meam. Commendans q;
 se orationibus abbatis

et omnium fratrum: re
 uersus est in domum sua
 magnificans deum; Con
 plens autem sinaragdum
 in cella solitaria triginta
 et octo annos incidit in
 firmitatem: qua ⁊ mortu
 us est. Quadam autem
 die secundum consuetudi
 nem uenit pasnucius ui
 sendi monasterium: et
 post orationem et saluta
 tionem fratrum dixit seni;
 Si iubes pater pmitte
 me sinaragdum uidere:
 quia ualde eum deside
 rat anima mea; Vocato
 itaq; agapito. precepit
 ei deduci pasnucium ad
 uidendum sinaragdum;
 Introiens autem pasnu
 cius in cellam ubi eger
 iacebat. cepit eum oscu
 lari lacrimans ⁊ dicens;
 Heu heu me ubi sunt uerba
 tua dulcia quibus michi
 uidendam promittebas
 meis oculis filiam mea.
 Ecce non solum illam no
 uideo. sed et tuum sepus

missio
 nes tue
 ubi sunt

quo consolationē tuam
modicam habebam te
relinquet me; heu me
quis consolabitur senec-
tutem meam. ad quem
ibo. et quis michi erit ad-
iutor? Duplex malum
quod modo lugeo; Trigi-
ta et octo anni sunt qđ
perdidi filiam meam. et
nichil michi actum est qđ
die noctuq; orabam pro
ea. et non similem illius
inueni; Detinet me in cō-
parabilis dolor; Quid
sperabo a modo? vbi con-
solationem inueniam?
Jam descendo lugens in
infernum; Videns autē
sinaragdus uehementer
plorantem. et nullatenus
consolationem recipien-
tem. ait ei; Quid turba-
ris. et te met ipsū interfi-
cis? Numquid est inuali-
da manus domini: aut ei
quicquam difficile ē. Jam
depone finem tristitie. Re-
cordare quomodo patri-
arche iacob manifestaue

deus ioseph. quē quasi
mortuum lugebat. S;
obsecro ut per tres dies
non me deseras neq; de-
relinquas; hesitans au-
tem pater intra semet
ipsum per triduum dixit;
forsitan aliquid ei
deus reuelauit de me;
Tercio autem die dixit
ad sinaragdum; Expec-
taui sicut me rogasti fr.
et non abcessi alicubi;
Post tres dies cognos-
cens eufrosina quia i-
stabat dies dormitio-
nis eius. uocauit pas-
nucium et dixit ad eū;
Quia deus bene dispo-
suit miseriam meam et
adimpleuit desiderium
meum. quod usq; ad fi-
nem uiriliter certando
perduri non in ea uirtu-
te. sed eius adiutorio
qui me custodiuit ab in-
sidys inimici pactoq;
cursu super est michi co-
rona iusticie. noli iam
esse sollicitus pro filia

affirmat
vbi non
vult id

Ego enim la-
tera. et cetera pe-
nis; Eter uidi
sanctum et
ne permissas
opus meum d
et lauan. pe-
trus hoc fa-
qua panis d
uere me posse
rimas. et si po-
sistere et p
in loco isto add
huc. imple q
quia uenera
locus iste. et o
A et dicens.
spiritu. Cum
uicus rabi
uidisset quia
ut commot
ma uiscera c
in terram
est uelut m
currens auter
uis. uidens q
sanctus esset
et pasnucū
seruituum
aquam sup f

tua; Ego enim sum illa
 misera. et tu es pater
 meus; Ecce uidisti me.
 et satisfactum est tibi.
 sed ne permittas ab ali
 o corpus meum denu
 dan et lauari. per te
 metipsum hoc facias;
 Et quia promisi abbati
 habere me possessiones
 plurimas. et si potuis
 sem sustinere. et pdura
 re in loco isto adducere
 eas huc: imple que p
 misi. quia uenerabilis
 est locus iste. et ora pro
 me; Hec dicens. tradi
 dit spiritum; Cum audisset
 pafnuus talia uerba.
 et uidisset quia obdor
 miuit commota sunt
 omnia uiscera eius ce
 ciditq; in terram. et fac
 tus est uelut mortuus.
 A currens autem aga
 pitus. uidens quoq; q
 a defunctus esset smang
 dus. et pafnuum iacen
 tem semiuuum iacta
 uit aquam sup faciem

eius. et eleuauit eum di
 cens; Quid habes dne
 mi pafnuu. Et ait ad
 eum; Dimitte me ut hic
 moriar. uidi enim mira
 bilia hodie. surgens au
 tem irruit in faciem eius.
 et multitudinem lacma
 rum effundens. clama
 bat dicens; heu me filia
 mea dulcissima. quare
 antea non manifestasti
 michi. ut et ego quoq;
 comorerer tecum spon
 tanea uoluntate. Aut
 michi quomodo latuisti
 et quomodo ptransisti
 insidias aduersariorum
 et nequicias spirituales
 tenebrarum uite huius
 et introuisti in uitam eter
 nam. Hec audiens a
 gapitus et cognoscens
 tam mirabilem causam
 stupefactus est. et accur
 rens nuntiavit abbati
 omnia; Veniens autem
 abbas cecidit super eam
 et euulans dicebat; Eu
 frosina sponsa xpisti et

filia sanctorū ne obliuis
caris conseruorum et
fratrum tuorū qui hui
monasterij sunt: sed ora
pro nobis ad dominū
ihesum xpistum ut faci
at nos iuuiliter certādo
peruenire ad portum sa
lutis. et portionem ha
bere secum et cū sanctis
suis; Et iussit ut congre
garentur omnes fratres.
et cum honore debito cor
pus illius sanctum sepl
ture traderetur; Dum
autem omnes congre
gati adessent et iudis
sent tam stupendū mi
raculum glorificabant
deum qui etiam in femi
neo sexu et fragili tanta
miracula operatur; Qui
dam ergo frater vnum
habens oculum oscula
tus est uultum eius cum
lacrimis: statim q̄ ut eā
tetigit otulus eius resti
tutus est; Et uidentes
omnes fratres qui ade
rant quod factum est be

nedixerunt deum. grati
as agentes ei cuius sūt
omnia que bona sunt:
multum q̄ confortati &
edificati sepelierūt eam
in monumento patrū;
Pater uero eius queq̄
habuit in ecclesia in sino
dochia in illud monaste
rium offerens conuūsus
est in eodem monasteri
o et plurimam partem
substantie sue illuc fra
tibus offerens in eadē
cella mortuus est. et in
eadem basilica dormi
uit in qua eufrosina;
Vixit autem in sancto
pposito annos decem
et migravit ad domi
num: ac iuxta filiam
suam sepultus est; Ab
bas autem glorificauit
deum cum omni cōgre
gatione: et diem mig
tionis eorum celebrant
ibi in eodem monaste
rio usq̄ in presentē diem
glorificantes deum pa
trem. qui uiuit & reg

nat in secula seculorum
amen. **Incipit uita scē
warie egyptiace;**

In monasterio palest
tinorum fuit uir uite
moribus q; et uerbo or
natus. qui ab ipsis cu
nabulis monachicis est
actibus diligenter istru
tus. et conuersationib;
ueris educatus. nomi
ne zosimas; Et cum in
eodem monasterio in sū
ma abstinentia z maxi
mis laboribus quinq;
ginta et tres annos se
affligeret. et cunctis cir
cūmanentibus arctissi
me uite regulam in se ipso
ostenderet ad altiora et
fortiora se mutare cōten
dit. et pulsatus est qui
busdam cogitationibus
quasi iam in omnibus
esset perfectus. alterius
non indigens in mona
chica disciplina; Et dice
bat; Numquid non est
interius monachus qui
possit nouum aliquid

tradere michi. aut adiu
uare in aliquo quod ig
nozem. aut quod ego in
monachico non expleue
im opere. Numquid
inuenitur aliquis eorū
qui in solitudine labo
rant qui prior me in ac
tibus sit; hec et hys si
milia eo cogitante. Asti
tit ei quidam et dixit; O zo
sima magnum te quidē
facis. et magnifice de te
statuisti; Bene cursum
monasticum cōsummasti.
tamen nullus est in hu
manis qui se perfectum
assumere debeat; Maior
enim labor tibi futurus
erit. quam ille qui p̄ten
it. licet tu nescias; Ut
cognoscas autem quēte
sunt et alie uite salutis.
exi de monasterio tuo isto
et sequere me ducem sa
lutis eterne; Ille autem
nichil dubitans. z fidem
firmam habens in domi
no. statim exijt de monas
terio in quo ab infancā

usq; ad illum diem lauda-
biliter conuersatus est.
et secutus est eum. Veni-
entes autem ad iordanē.
ostendit ei dux suus quō-
dam monasteriū in ripa.
eiusdem fluminis positū
et dixit; Abba zosima in-
gredere monasteriū illud.
et canonem istorum fra-
trum usq; ad obitū tuum
diligenter observa; Et
benedictione data: deces-
sit ab eo; Zosimas autē
festinato cursu uenit in
monasterium predictū;
Et uidens abbatem eius-
dem loci: prostrauit se
adorans eum et dixit;
Domine benedic; Et accep-
ta oratione: hīs uerbis
alloquitur eum abbas;
Vnde frater aduenisti: et
quam obrem apud humili-
les te monachos conuē-
isti; Zosimas respondit;
Vnde quidem uenerim.
non puto necessarium di-
cere; Edificationis quoq;
gratia pater adueni: au-

diui de uobis magnalia
et laude digna: et hic pos-
se superari terrena. Dixit
autem ei abbas; Deus
frater qui solus sanat a-
nime infirmitatē. ipse
te et nos doceat. diuina
mandata: et dirigat ad
ea facienda. que nobis
necessaria sunt. Homo
enim hominem edifica-
re non ualet. nisi quisq;
preuideat semetipsum
frequenter et cogitet que
dei sunt: et quod bonū
sit operetur. deū habens
cooperatorem. Tamq̄m
ut dixisti caritas te ep̄m
uidere nos humiles mo-
nachos produxit. mane
nobiscum si ob hoc uenis-
ti: et omnes nos nutriet
pastor pius sancti sp̄i-
tus sui gratia. qui sem-
ipsum tradidit pro nobis.
et pp̄ias oues uocat ex
nomine. Hec dicentē ab-
bate: precepit ei ut cano-
nem monasterij diligen-
ter addisceret; Et cōmen-

davit eum fratribus. et
 mansit in eodem monas-
 terio; vidit autem ibi se-
 niores actibus et iussio-
 ne splendentes. spiritu fer-
 uentes. et domino serui-
 entes. psallentes etiam
 ibi incessabiliter. et totius
 noctis habentes stabili-
 tatem. et in manibus semp
 operatio. et in ore psalmi
 diuini sine cessatione. Ser-
 mo ibi otiosus non profi-
 ciebat. cogitatio auri ar-
 genti que aut rerum aliqua-
 rum apud illos non erat.
 expensio anni totius aut
 mensura uel temporalis
 uite. aut meditationes
 doloribus congrue. nec
 nomen apud eos cognos-
 cebatur. sed unum erat
 primum solummodo ad quod
 festinabatur ab omnibus
 ut unusquisque mortuus
 esset corpore semel seculo.
 et eis qui in seculo sunt
 mortificatis etiam non
 uiuens; Cibum autem
 habebant indeficiente

diuinitatis eloquia; flu-
 triebant uero corpus ne-
 cessarijs pane et aqua.
 ut multo magis apud di-
 uinam caritatem appare-
 rent efficaces; Hec zosima
 ut dicebat prospiciens e-
 dificabatur ualde. pten-
 dens se ad perfectionem. et
 crescere faciens proprium
 cursum. cooperatores iue-
 niens. optime diuinum
 inuouantes paradysum.
 Transactis aliquot diebus
 appropinquauit tempus
 quando sacra ieiunia xpi-
 anis tradita sunt celebra-
 re. et purificare se ipsos
 ob diuine passionis resur-
 rectionis que salutatione.
 Ianua autem monasterij
 numquam aperiebatur
 sed semper fuit clausa. et
 absque ulla perturbatione
 monachi cursum suum ex-
 plebant; Nec enim aliquando
 aperiebatur. nisi fortas-
 sis monachus propter
 aliquod opus necessariu
 adueniret. aut exiret. So

litarius enim erat locus
ille: et plurimis vicinorum
non solum inuisitatus. sed
et incognitus. Canon au-
tem talis apertis ferebat
temporibus; Propter quod
ut considero deus zosima
in idem produxit monaste-
rium; Dominica quippe
que prima ieiuniorum eb-
domada nominari mos
est agebant diuina sacra-
menta consuevit. et vnus-
quisque particeps efficieba-
tur intemerati et iuueti
corporis et sanguinis do-
mini nostri ihesu xpisti:
et solito modicum cibi su-
muntur congregabant
omnes in oratorium et
curuatis genibus facta
que oratione simpliciter sa-
lucabant se inuicem mo-
nachi: et vnusquisque flexo
genu amplectebatur ab-
batem. postulantes ora-
tionem eius. et ut eum
haberent ad inchoatum
certamen cooperatorem;
his ita se habentibus

fores monasterij patefie-
bant. et psallentes con-
sona uoce dominus illu-
minatio mea et salus
mea quem timebo. do-
minus protector uite me-
e a quo trepidabo erubant
erubant omnes. vnus
multociens aut duos
monasterij custodes re-
linquentes. non ut cus-
todirent ea que intus
essent reposita. non enim
erant apud illos aliqua
ad furandum congrua:
sed ne oratorium absque
diuinis relinquerent
sollemnijs. vnusquis-
que autem se ammonerat
prout poterat aut uole-
bat; Nam vnus portabat
corpori ad mensuram suf-
ficiens. alius caricas. a-
lius palmarum fructus
dactilos. alius uero le-
gumina aquis infusa.
alius nichil preter corp-
proprium. et uestimen-
tum quo utebatur; Hu-
triebantur autem quodo

275
necessitas exigebat her-
bis que nascebantur p
solitudinem; Canon au-
tem erat unusquisq; sibi.
et lex absq; preuancatio-
ne: ut non cognosceret a-
liquis socium qualiter
abstinebat. aut quomo-
do agebat; Jordanem e-
nim mox transmeantes
longe abinuicem se seqs-
trabant. et nullus se iu-
gebat ad socium: cui-
tatem estimantes soli-
tudinem; Sed si unum
ex ipsis a longe uenien-
tem ad se uidebat mox
declinabat de itinere.
et ad aliam partem p-
gebat; viuebat autem
sibi et deo psallens fre-
quenter. et constituto te-
pore gustans cibum: et
ita omnia ieiunia cele-
brantes reuertebantur
ad monasterium. ante
diem iuuificum resur-
rectionis domini et sal-
uatoris nostri ihesu xpi
quam festam domini

cam cum ramis palma-
rum celebrare sancta ac-
cepit ecclesia. consciencia
cognoscente qualiter o-
peratus est. et qualia la-
borum seminavit semina.
et nullus alium interro-
gabatur quomodo aut q-
liter laboris certamina
consumasset; hic est itaq;
huius monasterij canon: et
ita perfecte et optime cus-
todiebatur; vnusquisq;
enim ut dictum est p soli-
tudinem deo iungebat.
et in semetipso decerta-
bat ne hominibus pla-
ceret sed soli deo; Illa au-
tem que propter homines
fiunt. et ut hominibus
placeant aguntur: non
solum non proderunt fa-
cientibus sed et multi d-
dampni hec agentibus
efficiuntur obnoxia; Tunc
itaq; zosimas consueta
monasterij lege transme-
auit iordanem modicum
quid pro corporis neces-
sitate deportans congrua

et ueste qua utebatur;
Et canonem quidem ce-
lebrabat solitudinem
pertransiens: et tempo-
re esse necessitatem fecit
nature; Sedebat autem
in terra modicum quies-
cens. et sompni gustas
ad modicum. quocumq;
eum uespertinum reperi-
bat tempus; Diluculo
autem properare incipi-
ebat: semper incessabile
habens eundi propositum;
Desiderium enim habes
ut dicebat intrare in so-
litudinem. et sperans in-
uenire aliquem patrem
in ea habitantem qui eum
aliquid possit edificare
sicut desiderabat: sic neces-
sitate iter agebat ac si sa-
ens ad aliquem certum
festinaret; Viginti autem
dierum iter faciens. cum
serte hore tempus adue-
nit stetit in eodem loco:
et conuersus ad orientem
agebat solitam orationem;
Consueuerat enim diei fe-

porē figere itineis cur-
sum: et stans psallere.
et genu flexo orare; Cū
autem staret psalleret
et intentis in celum in-
spiceret obtutibus. uidit
a parte dextera ubi stans
sertam cantabat uibrā
quasi humani corporis
apparentem; Et prius
quidem turbatus est.
phantasiam alicuius
spiritus existimans se
uidisse. et contremuit;
Signo enim crucis se-
muniens. et a se timo-
rem proiciens. iam enim
et orationis eius finis
instabat. conuertens
oculos. uidit in uerita-
te sperantem ad partem
occidentis; Mulier autem
erat quod uidebatur:
nigerimo corpore pre-
solis ardore denigrata.
et capillos capias ha-
bens ut lana albos mo-
dicos. et ipsos non am-
plus quam usq; ad uer-
ticem dependentes; hoc

itaq; zosimas uidens. et
desiderate dulcedinis ga-
uisus effectus: cepit festi-
nanter currere in eam par-
tem ubi et illud quod ap-
parebat festinabat; Gau-
debat enim gaudio mag-
no: non enim uiderat in
spacio dierum illorū spe-
ciem hominis aut anima-
lium. uel uolucrum besti-
arumq; formam; Deside-
rabat igitur cognoscere
que uel qualis bestia est:
que uidebatur: sperans
quoniam alicuius effice-
retur prospectus; Illa au-
tem ut uidit econtra zosi-
mam uenientem. cepit
fugiens currere ad inferi-
orem solitudinem; Zosi-
mas autem etatis senec-
tam obliuiscens et labore
non reputans itineris. te-
tendit rapido cursu: desi-
derans se coniungere fu-
genti; Erat autem zosi-
me cursus uelocior. et pau-
lulum efficebatur ppin-
quior; Postquam autē

276
sic appropinquauit ut
iam eius uox posset audi-
ri: cepit has uoces emitte-
re cum lacrimis; Cur me
fugis decrepitem peccato-
rem serue dei. Obsecro sus-
tine me quicumq; es; Per
illum te deprecor pro cuius
nomine hanc inhabitas
solitudinem. expecta me
infirmū et indignū. susti-
ne me per spem quā habes
pro tanti laboris remune-
ratione. Ita et tribue be-
nedictionem et orationem
senti; hec cum lacrimis zo-
sima postulante. uenerūt
sic currentes in quendam
locum. in quo quasi auto-
torrens designabatur. ut
uenerunt itaq; in predic-
tum locum illud quod
fugiebat descendit prius.
et iterum descendit ad a-
liam partem; Zosimas
autem clamans et nusq;
progredi ualens. stetit in
altera parte loci. qui spe-
ciem habere uidebatur
torrentis. et addidit la-

rimas lacrimis: et suspiria
a suspiriis. ampliauit. Tunc
illud corpus quod fugiebat
uocem talem emisit;
Abba zosima ignosce mihi
propter dominum. quoniam
manifestare tibi me
conuersa non possum. quia
mulier enim sum et omnino
corporeo tegmine nuda
ut ipse uides et corporis
turpitudinem habens
in te tectam; Sed si uis mu-
liebi peccatrici orationem
tribuere proice michi pal-
lium quo circumdatus es.
ut possim muliebrem fir-
mitatem aperire et con-
ueri ad te. et tuas accipere
orationes; Tunc metum
numiusque tremor et men-
tis excessus accepit zosi-
mam: audiens scilicet quod
eum ex nomine uocauerit;
Sed strenuus enim erat
uir ille ualde. et diuinitatis
dono prudentissimus.
et cognouit quia ex no-
mine non uocasset eum
quem nunquam uiderat

de quo nunquam audi-
erat: nisi manifestissime
prouidencie gracia fuit;
illustrata; fecit autem
cum festinatione quod
iustum est ei. Et exiens
se pallio quo erat indu-
tus: terga uersus proie-
cit ei; Illa autem accipi-
ens in quantum potuit
tegens partem corporis
quam oportet plus tege-
re ceteris precinxit se. et
conuersa ad zosimam ait
ei; Quid tibi iustum fuit
abba zosima peccatrice
uidere mulierculam? Tan-
tum non pigritasti labo-
rem perolerare? Ille au-
tem in terram prostratus:
poscebat benedictionem
secundum morem accipere;
Prostravit autem se et
ipsa. et utique iacebant
in terra unus ^{ab} alio be-
nedictionem poscens. et
non aliud ab alterutro
audiebatur nisi tantum
benedic. Post multarum
uero horarum spacium.

277
dixit mulier ad zosimā;
Abba zosima te cōuenit
benedicere et orare. tu e-
nim presbiterij honore
suffultus es. et plurimis
iam annis sancto assistis
altari et donis diuinita-
tis xpisti secreta rimans;
Hec uerba zosimam īmag-
num timorem et certamē
magis inducebant; Et
tremens senex. sudoris
guttis infundebatur; Di-
xit autem ei defectus. et
quasi iam habitus dux.
Tu manifesta es quidem:
ex ipsa uisione mea spiri-
talis mater. quam tu cū
deo tota es. et fortiori pte
seculo mortua es. tu ip̄a
benedic. et orationem tri-
bue; Stabilitate autem
deuicta senex dixit; Bene-
dictus deus. qui salutē
desiderat animarū; Et
zosima respondente amē;
Surrexerunt de terra utq;
et ait mulier seni; Dic
michi abba. quā obrem
ad me peccatrice uenisti.

Tamen quoniam quidē
te spiritus sancti grada
dixerit. ut aliquod ministe-
rium exhibeas mee erigu-
itatis corpori congruum.
dicito michi quomodo xpi-
anissima hodie regitur
tibus. quomodo impera-
tores. quomodo sancte ec-
clesie pascitur grex; zosi-
mas autem respondit;
pater tuus orationibus
sanctis pacem stabilem
deus largitus est. sed sus-
cipe indigni monachi con-
solationem. et propter
dominum ora pro omni
populo xpistiano. et pro
me peccatore. ut non huius
cursus itineris labor effica-
atur michi sine fructu. tan-
te solitudinis uia; Et illa
respondit ad eum; Te qdē
oportet ut dixi sacerdotij
habens honorem pro me
et pro omnibus orare. in
hoc enim et uocatus es.
sed quia obediencie p̄cep-
tum habemus qd michi
a te uisum est bona faciā

noluntate; Et hec dicens
ad orientem conuersa. et
oculis eleuatis in excelsu
manibusq; extensis cepit
orare motu tantum labio
rum cum silentio: et uox
penitus non audiebatur
ut intelligi posset; vnde
et rosimas nullam potuit
ex ea orationem cognosce
re; Stabat enim ut dice
bat tremens terram con
spiciens: et nichil ullom
loquens; vt autem uidit
eam pseuerantem in ora
tionis constancia. paulu
lum ab aspectu terre ele
uatis oculis uidit eam e
leuatam quasi cubitum
unum de terra. et in aere
pendentem orare; hoc
autem ut uidit nimio a
more correptus prostrauit
se in terram: sudore q; suf
fus et nimium pertur
batus. nichil dicere pre
sumebar; In se ipso autē
dicebat. Domine mise
rere; In terra autem pstra
tus iacens scandalizabat

in mente: putans ne spi
ritus esset qui se fingit
orare; Conuersa autem
mulier exiit monachū
ita dicens; Quid te abba
cogitationes tue pertur
bant. et scandalizas ani
mum tuum in me quod
spiritus sim. et fictam fa
ciam? Satisfactus esto ho
mo peccatricem esse me
mulierculam. nec non sa
cro sancto circumdatam
baptismate: et spiritus
non sum. sed fauilla et a
nis caro. et nichil spiri
tualis phantasiae dei a
liquando in mentem ve
nerat; hec dicens signo
crucis signat frontem
suam. oculos q; et labia.
simulq; pectori uerillū
sancte crucis inficiens
ita dixit; Deus abba de
aduersario et in missio
nibus eius liberet nos.
quam multa super nos
est inuidia eius; hec au
diens senex prostrauit
se: et apprehendens pe

des eius cum lacrimis
 dicens; Absecro te per
 dominum ihesum xpm
 uerum deum qui de uir-
 gine nasci dignatus est.
 ppter quem hanc nudi-
 tatem passa es & ppter
 quem has carnes ita ex-
 pendisti. ut nichil absco-
 das a seruo tuo que sis
 et unde uel quando et
 obquam occasione hanc
 solitudinem in habitasti;
 sed omnia que circa te
 sunt edicito michi. ut di-
 magnalia facias mani-
 festa; Sapiencia enim
 abscondita et thesaur^{us}
 absconditus. que utilita-
 in utraq; ; Dic michi p-
 ter dominum omnia. ne
 pro gloriacione aliquid
 dicas. aut ostensione. s-
 ut michi satisfacias pe-
 catori et indigno; Creto
 enim in deum cui uiuis.
 et cum quo conuersaris.
 quoniam obhuicemodi-
 rem directus sum i hanc
 solitudinem. ut ea que

circa te sunt faciat deus
 manifesta; Non enim nos-
 tre uirtutis est resistere
 iudicis dei; Nisi fuisset ac-
 ceptabile deo nostro ma-
 nifestare te. et qualiter
 decertasti. nec te pmissis;
 uideri ab aliquo. nec me
 confortaret tantam pro-
 perare uiam. nusquam
 ualentem progredi. aut
 potentem de cella mea
 procedere; Hec eo & alia
 multa dicente. eleuans
 eum mulier dixit; Vere
 erubesco abba meus. tibi
 dicere turpitudine actui
 meorum; Tamen nudum
 meum corpus uidisti. de-
 nudabo tibi et opera o-
 perum meorum. ut cog-
 noscas quanta turpitu-
 dine et luxuria et confu-
 sione et obprobrio reple-
 ta est anima mea; Non e-
 nim ut tu ipse dixisti p-
 aliquam gloriam meam
 hec tibi indicare desidero;
 Quid enim potero inde
 gloriari que dyaboli was

an d. m. m. m.

fini: Scio autem quia si ce-
pero narrare ea que sunt
facta de me fugies de me
quemadmodum quis fu-
giat a facie serpentis: au-
ribus non sustinens me
narrabilia que sum ope-
rata; Dicam tamen nic-
hil mutans sed uera refe-
ram: supplicans te prius
ut non deficias orare pro
me ut misericordiam pro-
merar a deo. et inueniam
illam in die iudicii; Et se-
nex suffusus lacrimis fle-
bat; Tunc mulier cepit
narrare ea que de se erant
ita dicens; Ego frater pa-
triam egyptum habui.
Parentibus autem meis
inuentibus et duodeci-
mum etatis gerens an-
num affectum eorum sper-
nens alexandriam ueni:
et quomodo ego in primis
uirginitatem meam uo-
lauerim et perdiderim.
et qualiter indefinenter
et insatiabiliter uicio libi-
dinis iacuerim subiuga

ta erubescio recordari;
Illud tamen cecius dica:
ut cognoscere possis in-
satiabili uicij mei ardo-
rem quem in ardore stru-
prij habui; Decem et sep-
tem annos publice me
populo transegi: iacens
in incendio luxurie; non
propter alicuius donum
perdidi uirginitatem q-
meam: neq; ab aliquibus
dare uolentibus aliquid
requirebam; hoc enim
libidinis furore succesa-
considerabam ut magis
concurrere ad me gratis
facerem: implens mei
scelens desiderium; nec
enim hoc spes pro di-
uicijs me aliquid non
accepisse: mendicans enim
uiuebam. et multociens
stuppam filando; Deside-
rium enim ut dixi habui
insatiabile: ita ut inde-
finenter me in sterquil-
ino luxurie uolutarem;
Et hoc michi erat placu-
bile. et hoc existimaba

279
vitam si indefinenter na-
ture iniuriam pegissem;
Hoc modo michi uiuē
n vidi in quodam estus
tempore libiorum. et
egyptiorum multitu-
dinem ad mare curren-
tem. et ex illis unum
uocaui et dixi ei. Dic in
quo festinant isti qui tā
ta celebritate ad mare g-
currunt. Respondit in;
Iherosolimam omnes
ascendunt ob sancte tu-
as exaltationem: que
post aliquot dies solito
ibi celebratur. Dixi au-
tem ei; Putas ne suscipi-
unt me. si uoluero abire
cum ipsis. Et ille dixit;
Si habueris nauulum.
nullus te prohibebit;
Dixi ei; Vere frater nau-
lum uel sumptum non
habeo. vadam autem
et ascendam in ipsam u-
nam nauim quam con-
duxerunt. et licet nolue-
rint enutrient me. mem-
ipsam eis tradam. Corp

enim meum in potestate
habentes. pro nauulo ac-
cipient. Ideo cum eis uo-
lebam ire abba. ut mul-
tos haberem cooperato-
res in mee libidinis pas-
sionem; Dixi tibi domine
mi sener ignosce michi.
nec compellas me meā
dicere confusionē; Con-
temisco enim dominus
nouit. maculant enim
et te et ipsum aerem isti
sermoneis mei; Zosimas
autem terram lacrimis
infundens. respondit ad
eam; Dic ppter dominū
o mater mea. dic et ne p-
termittas sequentia tā
salutifere narrationis;
Illa autem adiungens pa-
oxi narrationi addidit hec.
Ille autem adolescens ser-
monum meorum audies
scurrilitatem. ridens de-
cessit. Ego autem fuissem
quem manu tenebam p-
iciens cucurri ad mare u-
bi illos prosperi curren-
tes. et uidi iuuenes aliq̄s

stantes in litore numero
quasi decem satis corpo
re motuq; acerimos. et
ad id quod michi erat pla
cabile optimos uisos;
Erant autem et alij plu
res. qui iam in naues as
cenderant; Inpudenter
autem ut michi consue
tudo erat in medio eorū
me irreuerenter dedi di
cens; Accipite et me uo
biscum quo pergitis. nō
me ero uobis iplacabilis.
Sed et alios sordidiores
proferens sermones: om
nes ad uidendum cōmo
ui; Illi autem in erubitiū
mōtum meum uidentes:
accipientes me in nau
iculam portauerūt; Erūt
autem nauigare ceperūt;
Que autem post hec ac
ta sunt quomodo tibi e
narrare poterō homo dei.
Que lingua dicere potest.
aut auris ualet audire ea
que in nauigio uel in iti
nere facta sunt. quomodo
eos ad peccandum mise

ros ego compellerem e
ciam nolentes; Nequis
sima ego peccator cui
non sum infelicibus
magistra sceleris effecta.
Ego nunc rogo ut apud
te sis. quia nunc misera
stupesco quomodo meas
mare illud sustinuit i
quitatum luxurias. et
quomodo terra non a
peruit os suum et in
fernum uiuentem de
mergit me. que tantas
in laqueum deduxi ani
mas. Sed ut arbitror
meam deus qui nemi
nem uult perire sed om
nes fieri saluos. requie
bat penitentiam; Non
enim uult mortem pec
catoris. sed longanimit
expectat sustinens con
uersionem; Sic namq;
cum magna festinatio
ne ascendimus ihero
solimam; Et quantos
quidem dies ante festi
uitatem in ciuitate cō
morata sum similibus

nequissimis uacui ope-
ribus; magis q; peiori-
bus; Non enim suffici-
ens fui iuuenibus in-
man mecum luxurian-
tibus et in itinere sed &
alios multos peregru-
nos et ciues in mei sce-
leris actus congregas
conquinam seducens;
Quando autem uenit
sancte exaltationis
festiuitas preciose ci-
uis: ego quidem sicut &
prius preibam iuuenū
illa queans et capiens
animas; vidi autem pri-
mo diluculo omnes ad
ecclesiam vnanimiter
concurrentes; Abij et
ego currens cum curre-
tibus et ueni cum illis
in atrium templi; Et
cum aduenisset diuine
gracie exaltatio in pin-
gebam et repungebar &
repellebar quodammodo
festinans ingredi cum
populo: conanter usq;
ad ianuam templi cum

280
hys qui egrediebantur.
cum magna laboris tu-
bulatione appinquabā
ego infelix; Quando autē
ianuam ingredi uolebā
illi quidem omnes sine
impedimento ingredie-
bantur: me autem diui-
na aliqua uirtus prohi-
bebat. nec indulgebat
introitum; Vox igitur
repulsa eiciebar foras: &
sola electa inueniebar in
atrio stans; Sperans au-
tem per muliebrem ipo-
tentiam michi hoc eue-
nire. iterum me alijs im-
miscebam. uim michi quo-
dammodo faciens introe-
undi: sed laborabam in
uacuum; vt enim limina
vestigio contingebam.
omnes interius recipie-
bantur. nullum impedi-
mentum habentes. ego
autem sola non recipie-
bar: sed quasi multitudo
militaris michi ingredie-
di aditum clauderet ita
me repentina alicj prohi-

bebat uirtus: et iterum
ueniebam in atrium; hoc
ter et quater passa et fa-
cere conans et nichil pro-
ficiens. desperans de cete-
ro et amplius nusquam
progredi ualens. factum
fuerat quippe corpus me-
um a ui comprimentium
ualde contractum. Recedens
itaque inde in quodam
stercis angulo in et ob quam
causam prohiberet uiu-
ficum lignum cogitare
cepi; Tetigit enim mente
et cordis mei oculos intel-
lectus salutis. recogitans
quia squalida actuum et
meorum scelera. michi a-
dicum introeundi dene-
garent; Tepe namque ni-
mium conturbau. et pec-
tus tundere atque suspiria
de profundo cordis profer-
re. Tremens et euulans. pro-
speri in loco in quo stabam
sursum ymaginem sancte
dei genitricis depictam. et
aio. ad eam inclinanter
ad eam intendens; Domi-

na uirgo que uerum deum
secundum carnem ge-
nuisti. scio et uere scio
quia non est condecens
talem peccatricem ado-
rare ymaginem tuam
uel contemplari eam. ta-
tis pollutam sordibus.
Iustum enim est luxuri-
osam me a tua purissi-
ma castitatis mundicia
abominari et proici.
tamen quod uiam ut au-
dium ob hoc factus est
deus homo quem ipsa
digna genuisti ut pecca-
tores uocaret ad peni-
tenciam. adiuua me so-
litarum et nullum ha-
bentem adiutorium.
Precipe te michi licen-
ciam tribue ut hanc
ecclesiam ingredi me-
rear. et non efficiar ali-
ena a uisione preciosis-
simum ligni in quo affix-
us est homo deus. Quae
uirgo concipiens ipsa
uirgo peperisti. et pri-
mum sanguinem dedit

pro mea liberatione;
Iube o dominina et michi
indigne ob diuine cuius
saluationem ianuam patefieri et te faciam
dignissimam deo fide
iussorem quia nunquam
ultra meam carnem co
inquinabo per horrida
inmixtionum ludibria
sed mor ut filij tui uir
go sancta uideo lignum
seculo et omnibus acti
bus eius cum omnibus
que in eo sunt statim re
nuncio: et continuo e
grediar ubicumque ipsa
fide iussor me duxeris;
hec dicens et quasi ali
quam satisfactionem reci
piens: fidei succensa ca
lore et de pietatis uisce
ribus dei genitricis pre
sumens moui me de eo
dem loco in quo stans
feci orationem; Et ueni
ens iterum ingredienti
bus me miscui et ultra
non erat qui me expelle
ret neque qui me prohibe

28
ret appinquare ianue te
pli; Accipit ergo me tre
mor ualidus et exchasis:
et tota tremebunda tur
babar. Intrinsecus iterum
ueniens ad ianuam cuius
michi prius aditus clau
debatur: quasi omnis uir
tus que michi prius igres
sum prohibebat post in
grediendi uiam prepara
bat. ita absque impedime
ti dolore introiui. et sic in
tra sancta sanctorum re
perta sum. et preciosi ac
uiuifica ligni crucis adora
re mysterium digna habi
ta sum: et tunc uidi dei
sacramenta et qualiter
deus paratus est suscipe
re penitentiam intellexi.
Tunc proiciens me pnam
in terram. et sanctum illud
exosculans pavementum
eribam. Reuersa sum igitur
in locum illum ubi fide dic
tionis scriptum est crog
phum et genua curuans
coram ymagine sancte uir
ginis et dei genitricis ea

hys deprecata sum ubi;
Tu quidem semper o be-
nignissima domina tuam
michi ostendisti pietatis
misericordiam. tu mei in-
digne non proiecasti sup-
plicationem uidi gloriam
quam nos peccatores ni-
merito non uidemus; Glo-
ria omnipotentis deo qui
per te suscipit peccatorum
penitentiam; Quid amplius
peccatrix et misera ua-
leo dicere aut enarrare?
Tempus est iam implere
quod promissi. nunc ubi
tibi complacet dirige me;
Esto michi salutis ductrix
et ueritatis magistra. pre-
cedens quae me in uiam que
ducat ad penitentiam; Et
hec dicens. audiui uocem
alicuius a longe claman-
tis; Iordanem si transieris
bonam inuenies requiem;
Ego audiens uocem hanc.
et pro me esse hanc factam
credens lacrimans clama-
ui. et ad dei genitricis yma-
ginem prospiciens sic lo-

cuta sum; Domina do-
mina totius orbis regi-
na per quam humano
generi salus aduenit.
noli me derelinquere;
Et hec dicens de atrio
sum egressa templi. et
festinanter ambulauit;
Exeunte autem me uo-
cauit me quidam et de-
dit michi tres nummos
dicens; si cape hos nu-
mos; Ego autem ex eis
tres comparauit panes.
et hos accepi benedicti-
oni mei itinens cognos;
Interrogauit autem eum
qui panes uendebat.
qualis uia esset que ad
Iordanem duceret; Et cog-
noscentes ab eo portam
ciuitatis per quam ad
Iordanem iter erit. cur-
rens et festinanter ibam
plorans et euulans; Erat
autem ^{iam} hora diei tertia.
quando preciosam merui
et sanctam uidere crucem.
Et sole iam ad occasum
declinante ecclesiam

u beati iohanni
e postquam uide-
nem; Et in idem
um ingressa sanc-
tari et continuo
nem defendi. et
sancta aqua man-
suetudinem lau et tur-
is panis medici-
uidi et ex aqua io-
uidi in terra noc-
uicentis; Lucentis
om die comunicat
uicis et intemperat
u domini sacram-
uadem sancta pe-
u baptiste iohanni
uoluit. et sic tri-
uadanem. et ite-
u ducti cem me-
e dirigeret ubi
um esset. Deum
m in hanc soluti-
et nunc usque ho-
pens elongam gra-
is deum meum qu-
us facit apostulo a-
no et procella eos
uonu et uirtute ad
Zosimas autem

uidi beati iohannis bap-
tiste positam iuxta ior-
danem; Et in idem tem-
plum ingressa sancta a-
dorauit et continuo i ior-
danem descendit et ex il-
la sancta aqua manus
et faciem lauit et tunc u-
nius panis medietate
comedi et ex aqua iorda-
nis bibi in terra nocte
quiescens; Lucescente
autem die comunicauit
uiuifica et intemerata
xpisti domini sacramen-
ta in eadem sancti pcur-
soris et baptiste iohan-
nis basilica et sic tran-
siit iordanem et iterum
periu ductricem meam
ut me dirigeret ubi ei
placitum esset. Deueni
autem in hanc solitudi-
nem et nunc usque hodie
fugiens elongauit expec-
tans deum meum qui
saluos facit a pusillo a-
nimo et procella eos
qui conuertuntur ad ip-
sum; Zosimas autem

257
dixit ad eam. Quot anni
sunt o domina mea ex
quo hanc inhabitas so-
litudinem? Respondit
mulier. Quadraginta sep-
tem anni sunt ex quo de
ciuitate sancta egressa sum.
Dixit autem zosimas. Et
quid inuenire ad esum po-
tuiti aut o mi domina
inuenis; Respondit mu-
lier. Cum duobus panibus
et dimidio transiui iorda-
nem; Qui post modicum
arefacti quasi lapides ob-
duruerunt et modicum
quid usque ad aliquos an-
nos comedens transegi.
Dixit autem zosimas. V-
sic absque dolore transisti
tanti temporis longitudi-
nem nichil repentine im-
mutationis conturban-
tis te? Et illa dixit. Rem-
nunc me interrogas quoniam
dicens ualde contremisco.
si ad commemorationem
uenero tantorum que sus-
tinui periculorum et co-
gitationes que inique

perurbauerunt me; Timeo enim ne et iterum ab eisdem aliquam tribulationem paciar; Dixit zosimas; Michi relinquo o domina quod non iudices; Semel enim manifestam in hoc te cognouimus ordine: Omnia te indimnute oportet nos edocere; Illa autem dixit ei; Crede michi abba decem et septem annis fens in mansuetis et irrationabilibus reluctans desideriis. dum cibum sumere incipiam. desiderio michi carnes erant; Concupiebam pisces quos egyptus habebat. desiderabam vinum delectabile michi; Multum enim delectabar in vino: et immoderate illud sumebam. et michi erat tunc ualde in desiderio. eo quod multum illo uterer dum essem in seculo; hic aquam dum non haberem; uehementissime urebar; fiebat autem michi de luxuriosis canticis in

mium desiderium; Perturbans et reducens ad memoriam demoniorum cantica decantare que in seculo didiceram. Mox autem lacrimans et pectus manu percussus: me ipsam ad memoriam reducebam de conuenienti fide dictionis. quam feceram egrediens contra hanc solitudinem; Veniebam autem et per cogitationem ante imaginem sancte dei genitricis que me in suam fidem suscepit: et ante illam plorabam ut effugaret a me cogitationes malas. que meam miseriam animam affligebant; Quando autem superflue dolenter lacrimabar. et uulniter pectus meum tangebam. tunc uidebam lumen undique circumfulgens me. et serenitas michi quidam stabilis mor fiebat; Cogitationes autem que ad fornicationem iterum

compellebant me: quom
 tibi enarrare possum ab
 ba: Ignosce. ignis intus
 infelix corpus meum ni
 minus succendebat & to
 tam me per omnia eru
 rebat. et ad desiderium
 mixtionis traherebat; Dū
 michi ergo talis ascende
 rat cogitatio prosterne
 bam me in terram et ter
 lacrimis terram infun
 dens ipsam michi uera
 cter astare sperans cui
 fiducia huc ueneram. mi
 naci me compellatione
 exagitare furentem q̄si
 preuancantem & penas
 preuancationis michi
 imminentis iram mucro
 nis contra me agentem;
 Non antea enim surge
 bam de terra nisi prius
 illa dulcissima lux illumi
 naret me solito. et cogi
 tationes perturbantes
 me effugaret. Semper ita
 q; cordis mei oculos ad
 illam fideiulsozem meā
 sine cessatione erigebā

deprecans eam auxiliari
 michi in hac solitudine &
 penitencia; habui adiuto
 rem et cooperatricem ipsā
 que genuit castitatis auc
 torem. et sic decem et sep
 tem annorum curriculū
 periculis multis ut dixi
 eluctans. a tunc usq; hodi
 e adiutorium dei et eius
 genitricis michi assistit in
 omnibus dirigens; Dixit
 autem zosimas; vnde ha
 buisti cibum & uestimentū.
 Et illa dixit; Panes quide
 illos ut iam dixi expendes
 per decem et septem ānos.
 Deinceps nutrebar her
 bis que inueniebantur
 per solitudinem; Indumē
 tum quod habui transme
 ato iordane nimia uecus
 tate scissum. consuptū est;
 multa ergo glaciali frigo
 re et incendio estus susti
 nui. concremata estus in
 incendio; Et nimio corpus
 gelu rigescens et tremens
 multociens in terram tea
 di et diu misera iacui imo

bilis. etiam multis et di-
uersis necessitatibus et
temptationibus imen-
sis eleuata sum. **N** tunc
ergo usq; in hunc diem u-
tus dei et fideiussor mea
multis modis miseram
animam meam et corpus
custodiuit. **R**ecordans e-
nim de qualibus malis
liberauit me dominus:
esca enutrior in consum-
mabili et sacietatis possi-
deo epulas spem salutis
mee; **F**utrior autem et co-
operior tegimine uerbi
dei qui continet omnia;
Non enim in solo pane ui-
uit homo. et non haben-
tes operimentum petre
circumdati sunt tegimi-
ne hi qui se peccati expo-
liauerunt tunica. **A**udi-
ens autem zolimas qm
scripturarum testimonia
proferebat ex moysi libris
et beatissimi job seu psal-
morum dixit ad eam; **P**sal-
mos o mater didicisti. uel
alios libros scripture sac-

te legisti? **I**lla autem hoc
audiens. subridens dix-
it ad eum. **C**rede michi
non uidi hominem ex
quo iordanem transiui.
nisi hodie te; **S**ed neq; fe-
ram aut aliud quodcu-
q; animal ex quo deue-
ni in hanc solitudinem;
Litteras autem nuqua
alicubi didici: sed neq; p-
psallentem aut legentem
aliquem auscultau. **S**er-
mo autem dei uiuificus
et efficax intellectu inai-
secus docet humanum.
hucusq; finis eorum que
mea sunt. **H**unc autem
obsecrans queso te per
incarnationem uerbi
dei. ut pro me ores lux-
uriosa; **E**t cum hec dixis-
set cucurrit sene ex ut ge-
nu flexo se in terram pro-
sterneret. uociferans cu
lacrimis et exclamauit.
Benedictus deus qui fa-
cis mirabilia magna so-
lus. gloriosa et ueheme-
ter stupenda quib; non

est numerus; benedictus
 es domine deus qui ostendisti michi quanta largiaris timentibus te; Vere enim non derelinquis querentes te domine; Illa autem apprehendens senem non permisit ut in terram se prosterneret. sed dixit ei; hoc que audisti a me obtestor te per dominum salvatorem nostrum Iesum Christum uerum dominum nostrum ut nemini dicas quoad usque deus a uinculo carnis absoluat me; his omnibus acceptis uade in pace. et iterum hijsdem kalendis. et anno reuolvente apparebo tibi et uidebis me de nos gubernante gratia. sed fac quod te nunc rogo; In facis ieiunijs recurrentibus anni uenturi. non transeas iordanem ut consuetudinem habetis agere in monasterio; Stupbat autem Zosimas au-

diens quoniam et canonem monasterij sciebat. et expansis manibus dedit gloriam deo qui maiora quam petatur diligentibus se largitur; Illa autem dixit; Sustine ut dixi abba in monasterio. neque enim si exire uolueris ualebis; Vespere autem sacratissime cene accipe diuini corporis et uinifici sanguinis portionem in sacro uase dignoque tanti misterij et affer tecum. et sustine me in illa parte iordanis que coniungitur seculo. et ego ueniens sacra accipiam dona; Ex quo enim in ecclesia beatissimi precursoris priusquam transirem iordanem communicauim; Et ideo deprecor ut meam petitionem non rennuas. sed affer michi diuina atque uinifica mysteria. ea quibus dominus discipulos cene diuine participes fecit; Johanni abbati mo-

nafterij in quo habitas
edicto ut attendat sibi
ipsi et gregi suo aliqua
enim sunt ibi emenda
tione digna. sed hoc te
pore nolo ut dicas ei si
quando tibi preceperit
deus, hec dicens a se pos
tulans orationem. ad in
teriozem solitudinem ue
lociter festinauit; Zosi
mas autem prosternens
se osculabatur terram et
eius uestigia. dans glo
riam deo; Iterum autem
remeans eiusdem solitu
dinis iter quo uenerat
coniunxit se monasterio
eo uidelicet tempore
quo consueuerant hi qui
in eodem morabantur.
et totum quidem annu
illum tacuit. minime au
dens alicui dicere ex hijs
que uiderat et audierat.
Apud se autem deprecaba
tur deum ut iteru ostē
deret ei desiderabilem ui
tium; Suspirabat sepius
considerans tarditatem

anni cursus; Quando
autem aduenerat sacro
rum ieiuniorum prima
dominica mox post soli
tam orationem omnes
quidem de monasterio
exierunt ipse autem mo
dica febris infirmitate
detentus mansit intus
monasterio; Recordatus
est autem zosimas sanc
te illius sibi predictum.
quia uolens erire non ua
lebis; Aliquantis autē
elapsis diebus ab infir
mitate subleuatus. in
monasterio conuersaba
tur; Quando autem mo
nachi sunt reuersi. et con
iuncti uespere sacre cene
dominice fecit quod ei
iustum est. Et mittens
in modicum calicem ite
merati corporis porcio
nem et preciosi sanguini
domini nostri ihesu xpi.
posuit caricas modicas
in canistro et palmaru
fructus idest dactilos et
parum de lenticulis aq

infusus. et uenit tarde
hora iam uespera ad ri-
pam iordanis aduentū
prestolans sancte. Bea-
tissima autem illa tarda-
te muliere zosimas non
dormiuit. sed sollicitate in-
spexit solitudinem. exop-
tans quam uidere deside-
rabat; Cogitabat autē
senex apud se; Numquid
ueniens. et non me inue-
niens reuersa est? hec di-
cens lacrimas effudit et
oculos eleuans in celum.
suppliciter deum depreca-
batur sic dicens; Non
me alienes domine uide-
re iterum quam uidere
concessisti. et non hinc
recedam uacuis. pecca-
ta hec mecum portans;
hec orans cum lacrimis
alia in eum incidit cogi-
tatio; Quid itaq; et si ue-
nerit faciet? Quomodo
transiet iordanem quia
nauicula non est? Quali-
ter ad me perueniet in-
dignum? heu me infeli-

285
tem. heu peccata mea. tan-
ta^{re} me alienum fecerunt;
hec senex cogitante. ecce
illa sancta aduenit. et in
parte alia stetit fluminis.
unde uenerat; Zosimas
autem uidens eam surrex-
it gaudens et exultans
nimis glorificans deum;
Lucta autem certaminis
in eius fluctuabat cogita-
tionis intentione. quod
ad se transire non posset;
Et respiciens senex uidit
eam uerillo crucis aquas
iordanis signantē; Tocius
tunc noctis tenebras splē-
dor illuminabat lune. quia
tempus recursus illius
erat; Statim autem ut
signum crucis impressit
ascendit aquas etambu-
lans super liquidum flu-
minis fluctum ad se ueni-
ebat. quasi per solidam
terram; Zosimas autem
stupens et genua flectere
cupiens. sancta illa clamās
prohibuit dicens; Quid
facis abba? Sacerdos dei

es et diuina portas mys-
teria; Qui statim obedi-
uit dicenti; Illa autē des-
cendens de flumine dixit
seni; Benedic pater bene-
dic; Ille autem cū magna
festinatione respondit;
Stupor enim nimius in-
uasit eum. in tam mira-
bili aduentu et dixit; Ve-
re non est mentitus deus;
quia pollicitus est similes
esse eos. qui semet ipsos
purificant; Gloria tibi x-
deus noster. quia osten-
disti michi per hanc an-
cillam tuam quantum
inferior sum mensure ue-
re perfectionis; hec eo
dicente postulauit muli-
er sanctum dicere symbo-
lum. et ut dominicam i-
choaret orationem; Exple-
ta dominica oratione si-
cut moris erat pacis oscu-
lum optulit seniori; Et
sic sacrosancta mysteria
susiciens domina et ex-
tendens manus in celum
grauiter ingemuit cum

lacrimis. et sic clamauit;
Hunc dimittis domi-
ne ancillam tuam secun-
dum uerbum tuum in
pace. quia uiderunt o-
culi mei salutare tuum;
Et seni dixit; Indulge ab-
ba. et aliud mee petiti-
onis imple mandatum;
vade nunc ad monaste-
rium dei pace guberna-
tus; In recursu autem
anni uenturi iterum ue-
nies in illum torrentē.
in quo tecum sum prius
locuta. et uidebis me
iterum qualiter deus
uoluerit; Ille autem res-
pondit; Vanam esset pos-
sibile nunc tua sequi u-
estigia. et tui preciosis-
simi uultus uisione frui;
Pro mater ut unā semis
peticiunculam facias. &
modicum tibi ex eo quod
actuli digneris accipere;
Et hec dicens ostendit
ei quod secum detulerat
canistrum; Illa autem
extremis digitis lenta

culam contigit. et tria
 tollens grana intulit
 ori. sufficere dicens gra
 dam spiritus. ut custodi
 ret anime substantiam
 immaculatam; Tunc di
 cit senu; Ora pro me pat
 dominum. et mee infeli
 cis semper memor esto.
 At ille pedes sancte suis
 humefecit lacrimis & de
 precabatur eam ut ora
 ret pro ecclesia sancta.
 pro imperio. et pro se.
 Dimisit q; eam flens et
 emilans abire. Non eni
 audebat eam diucius
 retinere. que nec si uell
 poterat detineri. Illa au
 tem crucis impressione
 iterum iordanem signas
 ascendit ambulans sup
 liquidum iordanis ele
 mentum. et transiit
 sicut antea ueniens fe
 cerat; Senex autem re
 uersus est gaudio et tre
 more nimio repletus.
 semetipsum reprehen
 debat penitens qd no

men sancte non requisi
 uit; Sed in hoc consola
 batur ut in futuro anno
 sancte nomen addisceret.
 Transacto autem eodem
 anni cursu. uenit iterum
 in uasti deserti solitudine.
 Expletis autem omnib; ^{secundum}
 consuetudinem et festinas
 ad illam gloriosam uisio
 nem intuendam et p am
 bulans solitudinis iter.
 et inueniens aliqua cu
 pia loca indicantia signa.
 dextra leuaq; aspiciens
 intuitum oculoru dedu
 cens. illustrans ubiq; si
 cut scitissimus uenator
 sicubi suauius poss;
 comprehendere feram. &
 ut nichil omnino uidit
 nusquam se mouens. ce
 pit se ipsum infundere la
 crimis; Tunc ad celos ele
 uans oculos dicebat; Os
 tende michi domine ab
 sconditum thesauru que
 michi peccatori manifel
 tare dignatus es; Osten
 de michi obsecro domine

in corpore angelum cui
totus comparau indignus
est mundus; hec orando
peruenit ad locum qui in
similitudine fuerat designatus
torrentis. Et in extrema eius
stans uidit in superiori parte
splendentem solem. Et diligenter
aspiciens uidit sancte mortuum
iacens corpus. et manus sic
compositas sicut oportuit et ad
orientem uersum corpus iacens.
Lurrens autem lacrimis lauit
beatissime pedes. Non enim
corporis eius aliud membrum
audebat contingere; lacrimans
autem aliquodiu et psalmos
dicens temporis et rei congru-
entes fecit sepulture ora-
tionem et dicebat; Sibi ipsi
si forsitan non complacet
hoc fieri; hoc eo cogitante
designata scriptura erat in
terra ubi hec legebant.
Sepeli abba zosima misere
uane corpusculum redde
terre quod suum est et pul-

ueri adice puluerem. Ora-
tamen pro me transeun-
te mense parmothim
secundum egyptios qui
est secundum romanos
apulis die nona ad noc-
tem id est quinto idus
apulis salutifere passi-
onis post diuine ac sacre
cene communionem; has
fener litteras cum legisset
cogitabat quidem prius
quis nam esset qui scri-
beret. illa enim ut ipsa
dixerat litteras ignora-
bat; In hoc tamen exul-
tans gaudebat quia ei
nomen sanctum didicit.
Cognouit autem quia
mox ut diuinis myste-
rijs in iordane participa-
ta est. eadem hora ubi
in locum illum deuenit
statim hominem exiit
et idem iter quod zosima
per uiginti diesambu-
lans et uix consummauit
laborans unius hore
cursu maria consummauit.
et statim migravit ad

dominum; Glorificans
autem dominum zosima.
et lacrimis corpus eius
infundens. tempus est
inquit miser zosimas
quod iussus est perficere;
Sed quid faciam infelix
quia unde fodere ualeam
non habeo; Sarculum
deest. rastrum deest mic
hi. nichilq; pre manibus
habens ex omnib; hec
eo in corde suo cogitan
te. uidit paruum lignum
et per modicum iacens;
Quod assumens cepit
fodere; valde autem durior
erat terra et ualde fortis.
Et nequaquam ualebat
senex fodere eam. quia
et ieiunio confectus erat;
et itineris pene fatigan
one consumptus; labora
bat enim et suspirijs ni
mijis urgebatur. et sudori
bus madefactus. uidit
ingentis forme leonem
iuxta corpus sancte ma
rie stantem. et eius plan
tas lambentem; videns

autem contremuit pre pa
uore grandissime fere illi
us. precipue quia audie
rat sanctam illam dicen
tem quod numquam aliq
feram in illo deserto uide
ret. Signo autem crucis
se confirmans. armauit
se vndiq; credens quia
illesum eum custodire ua
leret uirtus iacentis; leo
autem cepit annuere se
mi. blandis eum motib;
salutans; Zosimas aut
dixit leoni; Quoniam a
deo missus uenisti o max
ime ferarum ut huius
dei famule corpus terre
comendetur. exple opus
officij; Ego enim senectu
te confectus non ualeo fo
dere. sed nec congruum
quid habeo ad hoc opus
exercendum. et iterum inne
ris tanti longitudine p
pare non ualeo ut affe
ram. tu diuino iussu hoc
opus cum unguis facto
ut commendem terre hoc
sancte corpus; Continuo

autem iuxta senis sermo-
nem leo fecit foueam quā
tū ad sepeliendū sancte
corpus sufficiebat. Senex
uero lacrimis pedes eius
abluens. et multipliciter
effusa prece exorans pro
omnibus eam tunc tam-
plius pro se exorare ope-
ruit terra corpusculum
astante leone. et nichil a-
liud habens supra corp-
ni illud solum uestimē-
tū quod iam antea proie-
cerat ei zosimas. ex quo
aliqua corporis sui tere-
rat manā membra. Tunc
recedunt pariter et leo.
quidem in interiora soli-
tudinis quasi ovis man-
suetā; Zosimas autem re-
uersus est in sua glorifi-
cans et benedicens deū.
et ymnū laudis decantās
xp̄sto deo nostro; Veniēs
autem in cenobiū suum
zosimas omnia fratribus
suis per ordinē reculit.
nichilq; abscondit ab hys
omnibus que uidit et au-

diuit; Illi autem audien-
tes magnalia dei. nimio
stupore ammirati sūt.
et cum timore et amore
et magna fide celebra-
bant beatissime sancte
transitus diem; Johan-
nes autem abbas eius-
dem monasterij inuenit
quedam apud fratres
suos correptione dig-
na iuxta sancte illius
sermonem. et hec mise-
rante deo emendauit.
Zosimas autem in eodē
laborans monasterio
impleuit annos centū.
et tunc migravit ad de-
um in pace; Gracia do-
mino nostro ihesu xp̄o
cum quo patii gloria
et honor et imperium.
vna cum sancto et uiui-
ficatore et adorando
spiritu nunc et semper
in secula seculorū amen.

Incipit uita beati abra-

Fratres hā monachi:
mei cupio uobis
enarrare conuer-

sacionem bonam pfecti
 atq; ammirabilis uiri.
 quam ita inchoauit ut
 consumans gloriam me
 reretur; Dauid autē tam
 admirandam et luculē
 tam hystoriam texere. cū
 ymaginem uirtutū eius
 considero; Ecce enim con
 uersatio quidem uiri p
 fecta et optima. ego uero
 infirmus ac rusticus. V
 quidem ymago uirtutis
 eius adoranda ac splen
 dida. colores autem uer
 borum quibus depingē
 da est. admodum tristes
 ac tetri sunt. attamen q̄si
 imperitus et impudens
 uel ex parte exordior. qm̄
 quam comprehendere
 perfecte non ualeam. e
 narrabo in quantū pos
 sum. non sufficiens de eo
 dem uirō disserere qui
 non inmerito secundus
 abraham appellatus est.
 quiq; extitit nostris tem
 poribus. et angelicam i
 teris conuersionē cre

git; Acquisiuit autem pa
 cienciam quam adama
 uit fortissimam p quam
 celestem gloriam adipis
 ci promeruit. Et quia a iu
 uentute castitatis pudici
 tiam conseruauit. tēplum
 sancti spūitus factus.
 seipsum exhibuit. ut ha
 bitatorem deum in mētis
 sue haberet hospicio; hic
 itaq; beatus habebat pa
 rentes ualde locupletes
 qui eum cum tenere ac
 supra modū diligerent.
 ita ut etiam affectū hu
 manū. affectus eorū trans
 cederet desponsauerunt
 ei puellam ad huc in pu
 ericia constituto. expectā
 tes in aliqua dignitate
 eum seculari proficere; spe
 autē non ita sed longe a
 liter gestiens. in ipso ado
 lescencie euo. ecclesiarum
 iugiter conuenticula fre
 quentabat et quecumq;
 ibi ex diuinis scripturis
 recitabantur. aurem libē
 ter accomodans audie

bat. et ita in cordis sui me-
moria reconderebat ut etiā
absens ea que didicerat.
in meditatione intentissi-
ma ruminaret;

Cumq; tempus nupa-
rarum p̄p̄inquabile
iudicarent. compellebāt
eū matrimonij uinculis
illigari. sed cum ille hoc
primo rennueret atq; mo-
lestiam eorū iugem sedu-
lamq; non ferens pudor-
is uerecundia superat.
acquiescere purget; Cūq;
celebratis nuptijs die sep-
timo cū sponsa in thala-
mo consederet repente
quasi lux quedā in corde
eius gratia diuinitatis
refulget; Quam uelut du-
cem quandā inueniens.
ilico exiliens consecutus
ab urbe egreditur duob;
ferme milibus cellam ua-
cantē repperit ubi se con-
stituens glorificabat deū.
et cū ingenti leticia p̄ma-
nebat; Stuporem uero n̄
maximū tam parentib;

suus quam uicinis de
hoc facto incusserat. Q̄
exercentes in diuersa disp-
si. ubiq; dei hominem p̄-
quirebant; Post dies au-
tem decem et septem in
memorata cellula eum
orantē inuenerūt; Bea-
tus autē uir cū eos stu-
pore percussos attende-
ret. quid mei inquit cau-
sa uos ammirantes as-
picio? Glorificate potius
misericordissimū deum.
qui me ex sceno iniqui-
tatiū mearū eripuit. et
orate pro ut sub iugo hoc ^{me}
suaui cui subicere me dig-
natus est dominus. in
finem usq; ualeam am-
bulare. conuersationem
quoq; meam beneplac-
tam secundū uolūtātē
bonitatis eius possim
in omnib; coaptare. Qui
cū audientes respondi-
sent amen. deprecatus
est eos ne ei uellent cre-
bro molestiam obtentu
uisitacionis inferre. Q̄

bus recedentib; aditu
 celle obturato conclusit
 semetipsum intrinsecus.
 solam parvissimā fenest
 ram reliquens p quam
 alimentū die statuto per
 ciperet; Itaq; mentē eius
 remotā a turbulentis i
 terpellationib; diuina
 graciā illustrabat & pro
 ficiens cotidie in optima
 conuersatione primum
 quasi fundamentū uite
 continentiam possidebat.
 necnon uigiliis & oratio
 nes cū fletib; humilita
 tem quodq; et caritatem;
 Cumq; in omni loco de
 eo sancta opinio puola
 ret. cuncti audientes ad
 uidendū eū. et ut profice
 rent ad eum undiq; con
 fluebant; Sermo quoq;
 ei sapientie et scientie et
 consolationis affluenter
 est collatus qui in men
 tibus audientū quasi
 luminare lucidissimum
Conti radiabat;
 git autē anno deci

mo renunacionis eius.
 ut parentes sui ex hac ui
 ta recedentes. aurum ei
 copiosum predia q; relin
 querent; Qui rogans a
 micū quempiam admodū
 sibi carū ad distribuendū
 uniuersa indigentib;. ac
 pupillis officiū religiosū
 iniungit. ut ne ipsi oratio
 nis impedimentū huius
 rei graciā gigneretur; Et
 hec cū fecisset securus ani
 mo et mente queta per
 mansit; Hoc enim beato
 uiro maximū studiū erat
 ut cor eius nullis terrenis
 negocijs uinceretur. et id
 curto super terram nichil
 aliud possidebat excepto
 uno sago et excepta una
 nichilominus ciliata tu
 nica qua utebat; Caneum
 etiam unū possidebat in
 quo edere seu bivere solit
 erat. necnon et unū siathi
 um in quo cubare solebat.
 Cum autem hys omnib;
 humilitate supra modū
 et caritatem equaliter ad

omnes possidebat; Pro
ponebat in honore locu
pleatib; pauperem neq;
principem uel nobilem
subiecto uel ignobili p̄fe
rebat. sed omnes similiter
diligens honorabat; Non
accipiebat personā homi
nis. non aliquando quēq;
procaciter increpabat. sed
erat sermo eius cū carita
te et mansuetudine condi
tus; Quis enim audiens
pulcherrimā responsionē
ex facili potuit aliquōdo.
que ex sermonū eius dul
cedine proferebat; vel q̄s
uultū eius sanctitatis y
maginē preferentē atten
dit. et non magis uidēdi
eū desiderū sumpsit. In
omni tempore abstinen
cie sue regulam quam se
mel arripuit non mutauit.
Non minus quinquaginta
annos institutū propum
omni cū alacritate cōple
uit. et ob uiniū amorem
ac desiderū quod habe
bat in xp̄isto omne tempus

illius quasi dies paucis
simos reputabat. et tot
rigor acerrime conuersa
tionis eius apud eum p̄
nichilo ducebatur;
Erat autem haut
procul ab urbe illa
uicus quidā admodum
spaciosus et magnus in
quo uniuersi eorū ami
nimo usq; ad maximum
pagani erant. quos
ab idolorum cultu null
omnino uolebat auer
tere; Non nulli quidem
presbiteri ac diaconi in
hoc ipso episcopio consti
tuti. sine ullo effectu rece
debat. nequaquā afflictio
nū ferentes laborem.
quia non solum suadere
ad consensū animos eor
feros poterant. uerū etiā
p̄secutionis in eos qui
se mouebant ac sedicio
nis uehementissime con
citabant; Sed et turba
nichilominus plurimā
monachorū semel atq;
iterum ad ueritatem

nihil amplius ad conu-
 sionem eorum agere potu-
Porro una. **C**erunt;
 diebus residens cum cleri-
 cis suis episcopus bea-
 tissimi uiri habuit me-
 tionem. dixitque ad eos;
 Ego talem uirum tempo-
 ribus meis uidere non
 potui ita in omni opere
 bonitatis perfectum et
 sic cunctis uirtutibus
 exornatum in quibus diligitur
 deus ut habetur
 nunc sanctissimus ab-
 ham. Respondentes
 autem clerici uerum esse
 famulum monachumque
 perfectum affirmabant.
 Et episcopus uolo inquit
 eum in uicium illum gen-
 tilium ordinare. potest
 enim per pacenciam
 suam ac nimiam carita-
 tem ad deum eos conuer-
 tere; Et consurgens p-
 nus. ad eius cellulam
 cum clericis properat.
 Cumque eum saluasset
 de gentilibus loci illius

insinuat. et ut ad eos ob-
 salutem eorum pergeret ro-
 gat; Qui cum audisset tris-
 tis uehementer effectus.
 ait ad episcopum; Quiesco in-
 quit pater. sine me ut me-
 as iniquitates defleam?
 nec michi hoc negocium infir-
 mo et eriguo existenti in-
 iungas. Ad quem rursus
 episcopus. per dei inquit
 gratiam potens es. Ne
 ergo uelis esse in hac bona
 obedientia cunctabundus;
 Tu uir beatus iterum repe-
 tens ait. Obsecro sanctita-
 tem tuam ut mala mea
 plangere me permittas;
 Ait ad eum episcopus; Ecce
 omnem mundum et ea que
 in eo sunt reliquisti et uitam
 crucifixam amplexus es.
 attamen cum hec uniuersa
 expleueris. agnosce te obe-
 dientiam que cunctis uir-
 tutibus eminent non habere;
 hec ille cum audisset cepit
 flere amare et dicere ad
 eum; Quis sum ego carnis
 mortuus. et que est uita

mea quoniam talia de me o sanctissime reputasti. Ait ad eum episcopus; Ecce hic refidens tuam solummodo salutem queris. ibi autem plurimi per te diuina gratia cooperante saluandi sunt. quoscumque ad dominum conuertens; Considera itaque unde ampliore mercedem inuenies si te metipsum saluaueris solum. an si tecum plurimos ad salutem duxeris; Tunc beatus ille flens ait; fiat uoluntas dei. uerumtamen propter obedientiam quocumque iusseris pergam;

Educentes ergo eum e cella in ciuitate ilico introducunt ibique per impositionem manus presbiterum ordinauit. et ad uicium eum paganorum cum gaudio sine mora duxerit; ubi cum sanctus abraham tenderet. precabatur dominum dicens; Clementissime ac benignissime deus perspicere infirmitatem meam et

et gratiam tuam celestem ad meum presidium dirige ut glorificet nomen sanctum tuum; Queniens autem ad uicium. uidit omnes insania ydolatrie uehementer esse detentos. et ex intimo cordis ingemiscens grauius fleuit. eleuansque oculorum obtutum ad celum dixit; Tu qui solus sine peccato es deus. ne despicias opera manuum tuarum; Et festinans misit in ciuitatem ad amicum suum carissimum ut sibi pecuniam ex reliquis patrimoniis suis transmitteret; Quam cum accepisset in paucis diebus ecclesiam construxit. ac uelut sponsam optimam. multo eam ac mirifico decore exornat. attamen donec edificaretur homo dei per media simulacra gentium precibatur. nichil penitus dicens nisi orans solummodo

in animo suo et gemit
 cum fleu p̄mittens ad
 dominū; Postquā uero
 consummata esset ecclesia
 quasi munus quoddā
 cū multis eam lacrimis
 offert deo. atq; ibi geni
 vus positus preces sup
 pliciter in sua oratione
 profundit; Tu inquit oī
 potens fili dei qui omnē
 mundū erroris caligine
 depressū ad cognitionē
 luminis tui per tuam p̄
 senciā p̄duxisti. etiam
 hunc pplm̄ tuū congre
 ga in sinum ecclesie tue
 et illumina oculos men
 tis eorū ut respuentes
 simulacrorum eorū cūl
 turam. te solum amato
 rem hominū ac benign
 um deum agnoscant;
Quē finisset continu
 o egressus ab ecclesia ad
 templū gentiliū pergit
 atq; aras eorū ac simu
 lacia manib; suis euer
 tit ac detraxit in terra;

Quod factum cum cerne
 rent gentiliū turbe quasi
 agrestes fere in eum insili
 unt. et inde eum laceratū
 multis uerbenb; effuga
 uerunt; Ipse autē noctu
 in ecclesiam reuertēs pla
 garū suarū lacerationē
 non curans pro hys tan
 tūmodo ut salui fierent
 cum fleib; et gemitibus
 precabatur; facto autem
 diluculo aduenientes pa
 gani ibi orantē eum iue
 niunt; Et nimio stupore
 percursi quasi enei quidē
 effecti sunt; Et exinde ad
 ecclesiam cotidie uenie
 bant. non tamen oratio
 nis gratia sed ut oculis
 suis ecclesie contēplātes
 ornatū ac pulchritudinē
 delectarentur;
Cepit itaq; quodā die
 uir beatus dep̄can
 eos. ut agnoscerent deū;
 Iū uero seniores effecti
 fustibus eum quasi lapi
 deum quendam atq; exa
 minem ceciderunt. atq; i

pedibus eius fimbriis; illigatis extra uicium pertrahunt lapidibus obruentes: atque eum mortuum arbitantes. pene seminecem relinquentes abscedunt; Medio autem noctis in semetipsum rediens cepit flere uehementer ac dicere; Ut quid domine desperasti humilitatem meam. et quare faciem tuam auertis a me. et cur repellis animam meam. et desperasti opera manuum tuarum. Et nunc domine respice super seruum tuum et exaudi deprecationem meam et corrobora me et absolue seruos tuos auinculis dyaboli. et da eis cognoscere te. quia tu solus es. et preter te non est alius deus;

Et consurgens ab oratione intrauit in uicium ingressusque in ecclesiam psalmos domino concinebat; Rursus facto diluculo uenientes uiderunt eum et obstupefacti atque

inimicam uersi nulla habentes uiscera misericordie aceruimus eum tormētis crudeliter conficiuit et solito eum extra uicium illigatum fimbriis pertraherent; Hec autem cum triennij temporis spacio pateretur quasi uerus adamas uiriliter perdurabat. nec tot tantisque insectationum tribulationibus cessit. sed cum cederetur. cum persequeretur. cum traheretur. cum lapidaretur. cum fame et siti laboraret. et in omnibus quecumque ei acciderant nunquam ad iracundiam perducatur. nunquam in indignationem commotus commotus est. nunquam pusillanimitate distabit. nunquam tedio fatigatus est. Et cum patienter perferret cuncta. magis in eo amor eorum et caritas augebatur; Denique eos precabatur modo. modo commonebat. modo uerbis

blandientis uniebat. Et quidem seniores ueluti patres rogabat. iuuenes ut fratres. pueros q̄i filios. cū econtrario ab eis subsannaretur. irideret. et mille obprobria pate

Una autē **C**retur. **U**e dieb; habitatores uia congregati in unum a minimo eoru usq; ad maximū nimio stupore perterriti. adinuicem loquebantur. Tenuis inquit tam magnam pacientiam uiri. p̄spicitis ineffabilem eius erga nos caritatem quomodo in tantis tribulationib; malis ac pessimis quib; ei ostendimus. nequaquā ex hoc loco abstessit. nec alicui nostrū uerbū malū locutus est. nec adūsatū est nobis. sed cum gaudio magno sustinuit hec omnia. nisi esset deus uiuus. quemadmodū dicit̄ regnum et paradus. ulq; quoq; ac retribucio. neq̄

quam hec anobis inaniter pateretur; Sed et deos nostros omnes quoq; modo cū esset solus euerit. et in nullo eum ledere ualuerūt. vere seruus dei uiuus est hic. et cuncta uera sunt que de eo fama dispersit; uenite itaq; credamus in eū quē predicat deum; Et hec dicentes; Omnes pariter ad eū in ecclesiam pergunt. clamantes et dicentes; gloria celesti deo qui misit famulū suum. ut nos a errore saluaret;

Beatus autē homo dei uidens eos leticia ingenti gauisus est. et facies eius quasi flos matutinus mutatus ē; et ueniens autē os suū ait ad eos; Patres mei fratres q̄ ac filij uenite demus gloriam deo qui illuminauit oculos mentis uestri ut eū possitis agnoscere et p̄cipite ~~regnū~~ signaculū uite ut purificemini ab ydolorū in mūdicia. et credite

ex toto animo quod sit d's
celi ac terre. et omnium
que in eis sunt. sine inu
o in enarrabilis. et in cō
prehensibilis et suauis
ac bonus. et in filiū eius
vnigenitū qui est sapien
cia eius. et in spīritū sanc
tum qui uiuificat omni
a. et credentes adipisci pos
sitis uitam celestem; Res
pondentes autē vnūsi
dixerunt; Ita pater noster.
ita doctor uite nostre. quē
admodū denuncias et di
cis nobis sic credimus et
facimus; Et confestim sac
tus assumens baptizauit
eos in nomine patris et
filij et spīritus sancti am
mo usq; ad maximū eorū
usq; ad mille animas; De
inceps per dies singulos
diuinam eis scripturam
legebat docens eos de reg
no dei. de paradisi delicijs.
de gehenne supplicijs. de
iusticia. et fide. et caritate.
Sicut enim terra bona et
optima percipiens semen

tem bonam affert fruc
tū aliud centesimū. et
aliud sexagesimū. aliud
tricesimū. sic uerba eius
cū alacritate maxima p
cipiebant. doctrinam eius
libentissime audientes.
et in conspectu oculorum
eorum quasi angelus dei
uidebatur. et quasi alliga
tura in edificio. sic caritas
eorū connexa erat ad eū;
Per doctrinam siquidem
sermonis sui mentē eorū
penitus ceperat. vno nāq;
anno postquam credide
rant uir beatus cū eis
ex acto. non desinebat die
bus ac noctibus uerbū
dei predicando; Postmo
dum uero studiū eorum
erga deum attendens ac
firmissimā fidem. et quod
erga se dū essent nimia
caritate districti honore
sibi maximū exhiberent
uerens ne obtentu eorum
abstinencie regulā destru
ere cogeretur. et ne quodā
modo mens eius terrens

293.
cuis astringeretur. con-
surgens noctis medio
hanc orationē fertur
ad dominū profudisse.
Tu qui solus sine pec-
cato es deus. qui solus
cum sis sanctus requi-
escis in sanctis. qui solus
amator es hominū et
misericors dominus.
qui mentis oculos tan-
te multitudinis huius
illuminasti. qui eos ab
aduersarij uinculis dis-
soluisti. qui implicatos
eos a simulacrorū erro-
rib; conuertisti. et tui cog-
nitionis eis scienciam
tribuisti. queso domine
ut usq; in finem eos cul-
todire et conseruare dig-
ners. ut et opem tuā
gregi huic optimo quē
possidere dignatus es.
per tuam copiosam cle-
menciam conferas et quasi
muro ualidissimo eos
gracia bonitatis tue cir-
cundes. et cor eorū semp
illumines. ut ea que ti

bi placita sunt pficientes
eternam uitam papere
mereant; michi quoq; in
firmissimo amminiculū
tribue. et hoc michi ne re-
putes in peccatū. Tu enī
nosti uniuersorū conditor
quod te desidero. et te so-
lum agnosco;

Et consumans orati-
onem accedens con-
signauit tertio uicū xpisti
signaculo. et secessit laten-
ter in alium locū. et ī quib;
se putauit latere occulta-
uit; Voce autem solito
ad ecclesiam turbe conue-
niunt. et cum eū minime
reperissent. maximo stupo-
re percussi sunt. et quasi
errantes oues diuersis in
locis pastorem ppriū per-
quirebat. ac nomen eius.
huc illuc q; puagantes.
cum lacrimis iclamabat;
Cumq; cum diutissime p-
quirentes nusquam iue-
nire potuissent nimio
merore confecti. id quod
sibi acciderat egressi epis

copo nunciauerunt; Ad
et ipse cū didicisset admo
dū nichilominus tristis
efficitur. et confestim plu
rimos ad requirendū dei
hominem destinauit. max
ime ad consolationē gre
gis eius. eo quod cerneret
eos lacrimabiliter lamen
tan; Cumq; et ab hys q̄si
lapis preciosissimus q̄re
retur et nusquam penit
inueniret. habito consilio
cum clericis sanctus epif
copus ingredit in uicium.
cepit q; ad eos consolato
rium proferre sermonē.
et dolorem animi eorum
blanda predicatione con
pescere; Cernens autē eos
in fide xp̄isti esse firmissi
mos eligens ex ipsis pro
babiles in omnib; uiros
presbiteros. ac diaconos.
lectores q; constituit.

Audicens autem hoc
postmodū beatus
abraham uehementer ē
gausus. et glorificās deū
ait; Quid retribuam tibi

domine meus pro om
nib; benignissime que
retribuisti michi. Hono
rifico et glorifico dispē
sationem tuam; Tum
continuo ad pristinam
reuertitur cellulam; fecit
autem etiam alteram
extrinsecus. et semetip̄m
cū magna cordis leticia
in interiori conclusit; O
miraculum carissimi ple
nū laudis et glorie; In
tantis ac talibus afflic
tionibus quas in uico
pessus est nunquam
abstinenciam regule in
mutauit. neq; in dexte
ram siue in sinistram ab
ea diuertit; Gloria et mag
nificencia deo qui talem
ei tolleranciam tribuit;
Cernens itaq; satha
nas bonorū omni
um emulus. qd̄ tantis
in eum emulationum
pressuris excitatis neq;
quam eum ualuit effu
gare. neq; mentē eius
a domino separe; Et

quia magis ut aurum
 in fornace fulgidior red
 debatur et in maiorem
 pacenciam et alacritate
 et caritate proficiebat
 et deo uehementer irat
 est. acriter efferatus adu
 sus eum. cu magnis pha
 ntasijs aduenit ut saltem
 sic ei pauorem incuciens
 decipere eum posset ac

Igitur **F**allere;
 cum staret medio noc
 tis et psalleret repente
 lux copiosa uelut solis
 in cellula eius effulsit. et
 uox quasi cuiusda mul
 titudinis audita est di
 centis; Beatus es iquit.
 beatus es abraham. ue
 beatus es. quia nullus
 tra pfectus ut tu in om
 ni conuersatione tua in
 uentus es. et nemo homi
 nu ut tu omnes uolun
 tates meas expleuit. ite
 oq; beatus es; Protinus
 aute uir sanctus dolum
 maligni agnoscens. exal
 tauit uocem suam et dixit;

Obscuritas tua tecum sit
 in perditionem. o plene
 dolo ac fallacia, Ego eni
 peccator homo sum. habes
 tamen spei presidium. p gra
 ciam dei in nullo te perti
 mescam. nec enim pluri
 me phantasiae tue pauore
 michi incuciunt; nomen
 siquidem domini salua
 toris mei ihesu xpisti que
 dilexi michi ualidissimus
 murus est. et in eius no
 mine increpo tibi carnis
 inmunde et t miserande,
 hec dicente eo confestim
 ut fumus exolefcens. ne
 quaquam apparuit; et ac
 tus aute cum multa ala
 citate. tranquillo animo
 benedicebat deum. quasi
 qui nullam phantasiam
 iam uidisset;

Rursus aute post dies
 rancos orante eo. n
 noctu tenens securim dy
 abolus cellam eius cona
 batur euertere; Et cu iam
 putaretur pforasse eam
 uoce magna clamauit ad

eos; festinate o amici mei.
festinate celeriter. et intro
cuntes uitam eius uolenti
ter cupite. Nunc autem ad eum
ueatus abraham; Omnes
gentes circumdederunt me.
et in nomine domini iudi
caui in eos; Et ille protin
us cum hanc uocem au
disset euauit; Lella autem
ueati uiri integra et illesa
permansit.

Tem post dies paucos
cum media nocte psalle
ret uidit sathium suum
super quo consistebat flama
uehementissima con
flagran; Tum ille intrep
idus conculcans flammam
ignis aiebat. Super aspi
dem et basiliscum ambula
bo et conculcabo leonem
et draconem. et omnem
uirtutem inimici in nomi
ne domini mei ihesu xpi
qui michi prebet auxilium.
Diffugiens autem sathanas.
uocem magna proclamabat.
Ego te inquit mala mor
te deuincam et inueniam

artes per quas te conte
ram qui nunc me quasi
contemptibilem repu
Una ergo **Gras;**
diebus; cum consue
ta hora sumeret cibum
transformans se demon.
in forma adolescentis.
cellulam eius ingreditur.
et appinquans caucum
eius uidebat euertere;
Nunc ille cum compisset
renitebatur ei. cibumque
appositum intrepidus ma
ducauit; Tunc exiliens
dyabolus aliam phan
tasiam repente cofinxit.
et ecce quasi candelabrum
statuens et lucernam sup
eum ardentem ore pollu
to ac fecido psalmos uo
ce maxima personabat.
Beati inquiens immacu
lata in uia qui ambulat
in lege domini; Tuncque
ex eodem psalmo uerba
plurima decantasset.
nullum ei sermonem sanctum
ille respondit donec as
sumeret cibum; Postquam

uero a mensa surrexiss; omni cum constancia ait ad eum. **T**anis inu-
 de **tibi** miserande infir-
 missime ac meticulose si nosti quod beati sunt quomodo eis molestus existis. Nam beati sunt teuera et ter beati sunt. omnes qui ex toto corde diligunt deum; Respon-
 dens autem dyabolus ait ad eum; Idcirco confessus sum ut superem eos ut ab omni opere bono spediti. meis faci-
 nobus socientur; **C**ui uir beatus ita respond; Non tibi inquit bene fit maledicte ut quepiam timentis deum supare aut impedire preualeas; Fos uero exsuperas qui tibi similes existentes. ppria uoluntate a deo discedunt; hos uincis et fal-
 lis. quoniam deus non est cum eis; Ab his aut qui diligunt deum ueluti fumus a uento sic faci-

le exolescas et deficias; vna siquidem oratio eorum ita psequitur te ac deturbat quemadmodum puluis a p-
 cella uenti insectat ac spar-
 situr; uiuit autem deus meus qui est benedictus in secula. quique est gloria-
 o mea non ptimesca te si totum tempus hic constite-
 ris; Sic te autem pro nichilo spernam uelut unius catulus contritus ab aliquo contempnatur; hec eo dicente confestim ut solebat euauit;

Rursus post dies quinque cum psalmodiam suam noctis medio consumasset. aliud phantasie sue argumentum ab inimico confingitur; Ecce quasi turbam plurimam cernens aduenisse et cellam eius funibus circumdedit et uelut trahentes adinuicem conclamare. mutuo se cohortantes ut proicerent in foueam; Quos circumspiciens uir beatus cir-

cum dederunt me inquit
sicut apes fauū et exar
serunt sicut ignis ī spinis.
et in nomine domini iū
dicaui in eis; Tunc satha
nas exclamans ait; heu
michi quid tibi de cetero
faciam nescio. Ecce me in
omnibus triumphatum
intelligo. et uirtutes me
as uniuersas esse cōcep
tas. et me undiq; concu
catum; Verumptamen nō
sic ate aliquando disce
dam. donec superans hu
miliem te. et subditū fac
iam; Qui ait ad eū; satha
theme tibi et omni uir
tuti tue pollutissime de
mon. gloria autem ⁊ ado
ratio domino soli factō
ac sapienti deo. qui te
nobis qui eum diligim⁹
tradidit concuscandum.
et idcirco uersucas tuas
subsannamus atq; con
tempnimus; Ignosce i
taq; infirmissime et infe
lix. quia nos neq; te neq;
tuas ptimescimus phan

tasias. multum autem
temporis plurimis ar
gumentis et machinis
contra uirū sanctissimū
dimicans. non quirit
cogitationi eius solidis
sime saltem pauorem ī
cutere. magis autem p̄
liando alacritatē in eo
et caritatem apud deū
maximam suscitabat;
Diligens namq; ex toto
corde deum. et secundū
uoluntatem eius con
uersationem suam īsti
tuens. affluenter graci
am dei promeruit ⁊ p̄te
rea non ualebat dyabo
lus ledere eum; Perse
ueranter namq; pulsa
uerat ut thesaurus dei
gracia panderetur. Cū
parefactus fuisset īgrel
sus tres sibi inde p̄ciao
sos lapides sumpsit. spē
scilicet fidem ⁊ caritatē
per quas in eo perfecte
ac firmiter uirtutes re
lique ornabantur; Ter
ens quoq; p̄ciosissimā

coronam regi regum do-
 mino. a quo munus re-
 acceperat offerebat; N's
 enim sic ex toto corde de-
 um et proximū quasi se-
 metipsum dilexit. Aut
 quis ita laborantibus
 compatiatur et mise-
 ricors existeret: Quem
 aliquando monachum
 audiens bene conuſari.
 non pro eo deprecatus
 est dominum ut ab
 omnibus dyaboli laq̄-
 is seruaretur. et cursum
 uite ſue inculpabiliter
 conſummareret. Et quē
 peccatorem uel impiū
 audiens. non pro eo ut
 ſaluaretur cum lacrimis
 ſupplicatus eſt: In om-
 ni tempore inſtitutio-
 nis eius non preterit
 ſine lacrimis dies. Non
 eſt abuſus labia ſua i-
 uſum. non appinqua-
 uit corpufculo eius ole-
 um. nec facies eius uel
 pedes aqua abluti ſūt.
 Sic enim ſe exhibebat

quali cotidie moriturus.
 Quere fratres glorioſum
 miraculum; In tanta ſiq̄-
 dem abſtinentia et ieu-
 nys. fletu uigiliis puri-
 tas chameunias quoq;
 et humiliacionem corpo-
 ris nunquam omnino
 laſſatus eſt; Numquam
 ſegnida obtorpuit. niſi qm̄
 tedio fatigatus eſt. ſ; ue-
 lut quis eſuriens aut ſi-
 ciens ſic ille auuiditatem
 quandam ſuſtinens. nū-
 quam mens eius dulce-
 dine inſtituti ſui potuit
 ſacari; Erat autem aſpec-
 tus eius tamquam flos
 et puritas anime eius
 in facie noſcebatur. Sed
 et totum corpufculum
 eius quali nichil egit;
 ualidum atq; robuſtum
 ut pote quod diuina gra-
 tia foueretur. et iocundi-
 tate ſpiritualeſ gracie po-
 tureretur; Nam et in eadem
 hora dormitionis eius.
 ita uultu ſplendido cer-
 nebatur. quali qui nūq̄

uite sue tempus in absti-
nencia exegisset; Sed et
aliud in eo per dei dispō-
sationem miraculū ges-
tum est; In omnes siqui-
dem quinquaginta an-
nos abstinentie eius uel-
tem cilicinam qua indu-
tus fuerat nō mutauit;

Uolo autem dilectis-
simi unitati uestre
etiam aliud admirandū
negocium quod in senec-
tute operatus est enarra-
re; Sapientibus siquidē
ac spiritualibus uiris ā-
mirabile est. plenumq;
humilitate atq; cōpunc-
tione; Res autem gesta
huiusmodi est;

Habuit uir beatus
carnis p̄p̄nitate
germanū; Quo defuncto.
unica eius filia annorū
septem relinquitur. Quā
cum parentibus orbata
noti amiciq; patris eius
intuerentur. ad auuncu-
lum eius sine mora pdu-
cunt; Cumq; eam senior

ueneret in cella extero-
ri conclusit; Erat autē
inter medium eorum fe-
nestra modica p̄ quam
docebat eam psalteriū
nec non et reliquas scrip-
turas; Cum eo itaq; in
laudibus dei uigilabat.
et psalmos nichilomi-
nus concinebat et in
omni abstinentia uite
batur imitari auuncu-
lum suum; Alacriter
quodq; in arrepto insti-
tuto proficiens. uniuersas
uirtutes animi p̄-
ficere festinabat; Siqui-
dem uir beatus sepius
pro ea dominum cum
lacrimis deprecabat
ne mens eius curis ter-
renorum actiū impli-
caretur. eo quod pater
eius moriens infinitā
pecuniam reliquisset
quam confestim sanc-
tus distribuendā ege-
nis ac pupillis prece-
perat; Necnon et hec
auunculum cotidie

precabatur ut pro se do-
minū oraret. quatinus
cogitationib; pessimis
et diuersorū laqueorū dy-
aboli experet insidijs;
Constante igit instituti
sui regule obediebat; et
ultabat autem auuncu-
lus eius quod sic eam
prompta sine ulla hesi-
tatione in cunctis vir-
tutib; cerneret pmoue-
ri in lacrimis scilicet in
humilitate. in modestia.
in quietudine. et quod
hys sublimius est erga
deum eximiam carita-
tem; viginti siquidem
annis secum in abstine-
tia degens uelut agna
prudētissima et in cō-
taminata columba. Nō
tempore annorū exple-
to seuebat aduersus
eam dyabolus. et insidi-
as suas pretendebat.
quomodo eam posset
suis casibus implicare
ut saltem sic mesticiam
ac sollicitudinem sancto

297
uero posset incutere. ut
uel quantulumcūq; mēs
eius a deo discederet.
Erat autem quidam
professionem tantū
monachi habens. qui sibi
obtentu utilitatis ad eū
pergere sepius simula-
bat; Sed et beatā illam
per fenestram nichilomi-
nus contemplantur. et
concupiebat confabulari
cum ea luxuriose stimulus
agitatus; Amor quippe
libidinis cor eius quasi
flamma succēderat ignis.
Insidiabatur quoq; ei p-
multū temporis spaciū-
ta ut unius anni circū-
uolueretur donec cogi-
tationē eius sermonum
molliae enervaret; Apeti-
ens deniq; fenestrā cellu-
le egredit ad eū; Qui pri-
mus eam in ceno iniquita-
tis cōtaminauit ac pollu-
it. Postquā uero peccati
facinus ppetrauit expa-
uit cor eius. et conscandens
saliciū quo induta erat

suam faciem manibus
uerberabat. nolebat q;
pre nimio merore morti
adicere; Cumq; ob nimiam
animi anxietate ignoras
quid deliberaret. diuersis
cogitationib; fluctuabat.
Nolebat enim intra se; Ego
iam ex hoc mortua e me
esse noui. et pdidi dies me
os. et laborem abstinentia
e mee; Oracionu lacune.
ac uigiliarum in nichilo
reputant. Deum meu era
cerbau. et memetipsam
pemi sanctumq; auuncu
lum meu in amantissimu
merorem adduxi: obpro
brum anima mea cooperu
i. et illusio dyaboli effec
ta sum; Quid michi ultra
infelici iam uiuere. heu me
quid egeram. heu me qd
factu est michi. heu me
quid mali perpessa sum.
heu me unde et qualiter
ceadi. Quomodo obscu
rata est mens mea; Non
intelleri quomodo abusa
sum. quomodo cotami

nata sum. non cognoui.
Nescio quomodo cor me
um nubes tenebrosa co
textit. ut non possem con
siderare quid egerim. ubi
abscondar. uel quo pga
uel in quam foueam me
metipsam precipitem.
ubi est magisteru sanc
tissimi auunculi mei.
ubi ammonicio etiam
college eius effrem. qm
dicebant michi ut spol
luta animam meam in
mortali sponso seruaie.
Sponsus namq; aiebat
tuus. sanctus est ac zel
lator; Non audebo iam
celum pspicere. cu ap deu
et homines mortuam
me esse sciam; Ego eni
ad fenestra illam appro
pinquare non ualeo;
Quomodo enim ego
peccatrix et plena imi
dicia: rursum cu sancto
illo loqui temptabo.
Quod et si ausa fuero.
in me ignis ex illa fenel
tra exiens confestim ex

298
uret me. Melius ergo ē
michi abire in patriam
aliam ubi nullus ē qui
me possit agnoscere eo
quod semel iam mortua
sim. nec ultra michi spes
salutis relicta est. Consur-
gens autem protinus
pergit in aliam ciuitatē.
et in stabulo se quodam
mutato pristino habitu
collocauit.

Quoniam cum hec ruina
memorate femine
contigisset talis uisio
beato uiro per soporē
ostenditur; uidebat siq-
dem draconē terribilem
atq; immanem. aspectu
quoq; fetidissimo. et in-
fortitudine sibilantem
quasi exiuntē de loco
quodā et usq; ad suam
cellam uenientē. reperi-
se uero ibi columbam ⁊
deglutisse eam ⁊ iterum
in suam foueam remeal-
se; Erpgefactus autem
contristatus est nimis
et fleuit amare. estimās

ne forte sathanas perse-
cutiones aduersus eccle-
sias dei suscitaret. et ple-
rosq; a fide ueritatis a-
uerteret. uel salina aliqd
in sancta ecclesia gigne-
retur; Prouolutis autē
genib; deprecabatur do-
minū dicens; Tu qui es
prescius uniuersorū ama-
tor hominū benignissi-
me deus. tu nosti quid
sibi uelit hec esse uisio;
Tunc rursum post dies du-
os uidit eundem draconē
eodem modo in cellulam
suam aduenisse et posu-
isse caput suū pedibus
suis. atq; ilico fuisse disrup-
tū. colūbam quoq; quam
deuorauerat uiuam in
uentre eius esse reuertam
et extendisse manū suam
et recepisse eam uiuam
nullam in se maculā ha-
bentē;

Expergefactus autem
uocauit beatā illam
semel atq; iterū reputans
eam esse in cellula; Cur

te inquit piguit hodie
duob; dieb; os tuum in
dei laudib; aperire. Sed
cū nullū ei responsum da
retur. et quod minime eā
iam duob; exactis dieb;
solito psallentē audisset
animaduertit uisionem
suam. ad illam certissime
ptinere. **T**unc ingemuit
ac fleuit et amare pfun
dens lacrimas ait; heu
me quia a guam meam
crudelissimus lupus di
rupuit. et filia mea capti
ua effecta est; trahans
autē uocem suam cum la
cimus ait; Saluator mū
di xpiste conuerte ad me
a guam meam. et in uir
le uite restitue eam. ut
non senectus mea cū me
more descendat ad inferos;
Ne despicias domine de
precationē meam. sed mit
te uelocius grāciam tuā
ut eiciat eam de ore draco
nis; Itaq; duo dies qui
per uisionē ei reuelati sūt
duorū annorū circulis

finiuntur quib; turpif
simam uitā neptis eius
quasi in uentre atrocis
simi draconis exegit; S;
sanctus homo dei per
omne tempus diei ac
noctis nūquam pro ea
dominū relaxabat de
precando;

Post duos uero an
nos ubi esset uel
quem ad modū se gere
ret comperit et de pccās
notissimū sibi quendā
usq; illuc eū dixerit qui
diligenter cuncta de ea
addisceret. et locū sibi ip
sum in quo degeret de
signaret. Pergens itaq;
ille quem miserat om
nia sub ueritate compe
rens. et quia quoq; ip
sam uidisset renūciavit.
Rogatus itaq; a sancto
uiro habitū ei deculic.
militarē. et equum ei
proculdubio ad seden
dū. et ostiū celle pate
factum egreditur. ha
bituq; militari iduit.

calamaucum quoq; longum capiti suo ut facies eius uelaretur iposuit. sed et solidū unū secum tulit; Ascendens equū concitus p̄p̄abat. & tamquam si quispiam cui libet patriam uel ciuitatē cupiens explorare. habitum loci illius ne facile cognoscatur assumit; sic beatus iste abrahā inimici habitu ut eum in fugam uerteret utebatur; venite igitur fratres. et ammiramini hunc secundū abrahā. Summus quidem abrahā egressus ad cedem p̄cuciens hostes. loth nepote suū reduxit. hic uero secundus abrahā cōt̄ dyabolū. p̄fect̄ est ad bellum. ut eo deuicto n̄ neptem suam cū maiorū triumpho reuocaret.

Itaq; cū puenisset ad locum diuertit in stabulū ac sollicitis oculis huc illucq; circūspiciēs

ut eam uideret pquirebat; Deinde cum multa hora preterisset. et uideri eam minime tribueretur occasio. subridens ait ad stabulariū. Audiuisti amice quod hic habeas puellam optimā. quam si uideres libentissime uiderem; Qui cū etatis eius caniciem intueret. senectute iam fessa quod obluxuriam uidere eam cuperet. non sperans sic dedit responsū. Est inquit ut tibi comptū est ad modū speciosa;

Erat siquidē hec maria pene super quod natura erigit forma pulcritudinis decorata; Cūq; senior nomen eius inquireret mariam uocari ille respondit; Tunc hylari uultu inquit; Quæso ut eius presenciam michi tantū exhibeas quo cū ea hodie epuler; quiltū namq; ex auditu cōperit ipsam laudari puellam;

Quae cum uocata adesset
et in habitu meretricum
sanctus eius auunculus
eam uidisset pene totum
corpus eius pro dolore
solutum est amaritudinemque
lecto uultu celauit. et lacri-
mas erumpentes uirili sen-
su retinuit. ne forte si eum
femina agnouisset refu-
geret. Residentibus itaque
eis et uidentibus. cepit cum
ea uir ammirabilis lude-
re. Quae exurgens complexam
cervicem eius osculis
demulcebat. Cumque de-
oscularet odorata corpus-
culum eius abstinentiae pre-
fragrantia suauissimo odo-
re. et recordata diebus suis
quibus in summa abstinē-
tia uixerat quasi zelo quo-
dam percussa in animo ue-
hementer iugemuit. et lac-
rimas fudit. et quasi uim-
perpessa intrinsecus in hec
uerba prorupit. Te iugiter
miserere michi soli. Tunc
stabilarius obstupefac-
tus ait. Quid inquit do-

mina mihi maria subito
in tanto grauissimo sus-
pirio prorupisti. hodie
duobus annis hic pma-
nes. et nunquam ex te ge-
mitus uel tristior sermo
auditus est. nunc uero
quid tibi contigerit nescio.
Quae respondit ad eum.
Beata inquit essem. si an-
te hoc triennium defunc-
ta fuisset.

Et beatus senior ne
agnosceret. quasi
cum quadam seueritate
ait ad eam. quod cum
leticia intersumus tu
peccata tua uenisti con-
memorare. Putas ne
ait puella in corde suo
qualiter aspectus uiri
huius auunculi mei as-
pectum simulat. Sed so-
lus amator hominum
ac sapiens deus ita dis-
pensauit ne eum omni-
no agnosceret. et mem-
ens ab eo discederet. Pro-
ferens autem solidum quod
attulerat sanctus uir

300
dedit stabulario dicit q;
ei. facto queso o amice
optimam cenā. ut epula
ti possim cū puella hac.
longo enim itinere int
uallo causa amoris ei
aduenio. Vere sapientia
secundū deū o uere intel
lectus spiritualis. ouere
indifferencia salutans;
Qui per quinquaginta
annos abstinentie ueq;
quā panem gustauit. rat
carnes sine hesitatione
comedit. ut saluaret a
nimā perditā. S̄ anctor
angelorū chorus in celo
super indifferentia. be
ati ouans. uehementer
expauit quomodo ala
criter sine ulla discreto
ne manducauit & bibit.
ut animam in lino de
fixam abstraheret. O sa
piencia sapientium. et in
tellectus prudentium.
o discreto discernentium.
uenite ammiramini su
per hanc impericia. ueni
te expauescite sup hac

indifferencia. quomodo p
fectus hic sapiens & discre
tor ac prudens. ideota in
discretor effectus est. ut ex
ore draconis animam ab
strusam & iunctam absoluet;

Igitur postquā epulati
fuisse prouocabat eū
puella ut ad cubitandum
cubiculū introiret. At ille
eū introisset cernit lectum
in sublime constructum.
in quo confestim alacrius
consedit. Quomodo te
appellem uel quomodo
te nominem pfectissime
adhleca xpisti ignoro. Co
tinentē te asseram aut ī
continentē. S̄ sapientem
discretorē aut indiscretorē.
Qui p quinquaginta
annos institutionis tue
super unū siathū cubita
ueras. quomodo tam cō
stanter super huiuscemo
di lectū resederas. hec au
tem uniuersa fecisti ad lau
dem & glouam xpisti et
mansionis iter fecisti. et
carnes comedisti & vinū

bibisti. et in stabulū di-
uertisti. ut saluares ani-
mam p̄ditā; nos autē
si uel uerbū utilitatis
loqui proximo uoluen-
mus. cuncta importune
discernimus;

Sedente itaq; eo sup̄
lectulum ait ad eū
puella; veni mi domine
ut calciamenta de pedi-
bus tuis auferā; sic ille
ad eam obsera ostiū dili-
genter. et ueni accipiam
te; contendebat uero in
proximo excalcāre eū;
Sed cū ille non patere-
tur obseratis ostiis ue-
nit ad eū; Cui senior com-
na inquit maria appro-
pinqna michi; Cumq; ad
proximasset tenuit fir-
miter manū eius quasi
qui putaret. deosculan-
eam; Auferet quoq; cala-
maicū de capite suo. et
erumpens uocē in fletu.
ait ad eam; filia mea n̄
maria nō me agnoscis.
Viscera mea nonne ego

sum qui te enutruui. Ad
tibi factū est filia mea.
Quis te interfecit; ubi
est habitus angelicus.
ubi continencia illa; ubi
fletus. ubi uigilie. ubi
chameunice. A celsitudi-
ne celi. in hanc foueam
demersa es filia mea.
Tur cū peccasti nō michi
ilico retulisti filia mea.
et ego pro te penitentiā
a gerem cū dilectissimo
meo effrem. ut quid sic
fecisti. et quare me dese-
ruisti. et in hanc me mes-
ticiam importabilem i-
duristi. Quis autē sine
peccato est nisi sol deus;

Qumq; hec illa au-
disset. quasi lapis
sine anima p̄mansit in
manib; eius. timore pa-
riter et confusione sup-
pleta; Rursus autē uir
beatus cū lacrimis ad-
iecit dicens. Non loque-
ris inquit tu filia mea
vana. non loq̄us michi
pars uiscerū meorū.

Nonne propter te huc filia
 mea adveni. Super
 me sic hoc peccatum filia
 mea; Ego pro te in die
 iudicii domino reddam
 rationem. ego pro pecca
 to hoc satisfaciam deo;
 usque in medium itaque noc
 tis huiusmodi sermo
 nibus consolabatur eam.
 et cum lacrimis uberibus
 ammonerebat; Tum illa
 cum parum fiducia precepisset
 taliter flens ad eum lo
 cuta est; Non ualeo inquit
 in te propter confusio
 nem uultus mei atten
 dere. et quomodo pos
 sum orationem deo fun
 dere. quando in inmundi
 tia sceni huius polluta
 sum; At ille ad illam sup
 me inquit iniquitas
 hec o filia. ex meis ma
 nibus peccatum hoc deus
 exquirat solummodo me
 audi. et ueniamus ad
 locum nostrum; Ecce enim
 et carissimus noster ef
 frem pro te nimium dol;

et tui causa o filia sedulo
 deum deprecatur; miserere
 queso senectutis mee.
 doceat te obsecro filia me
 a pro canicie mea. et erur
 ge ueni ad cellam meam;
 Ille aut ad eum; Si scis quod
 possum penitentiam age
 re et satisfactionem meam
 suscipiat deus. ecce ut
 iubes adueniam; Et pro
 cidens sanctitatem tuam
 rogo. et osculorum uestigia
 tua. quia sic super me mi
 seratus es. et uenisti huc
 ut me ex uoragine inmundi
 diae huius educeres;
 Et ponens caput suum
 ad pedes eius. tota noc
 te deflebat dicens; No
 tibi pro omnibus hys
 domine meus retribu
 am; Diluculo autem fac
 to. ait ad eam; Surge fi
 lia. et eamus hinc ad
 cellam nostram; Ille res
 pondens ait ad eum; hanc
 o hic modicum aurum et ali
 quid uestimentorum quid
 de hys iubes fieri; Ait

autem beatus; Relinquit
hic omnia hec. quia ex
parte maligni quesita
sunt; Et exurgentes ex-
iit protinus; Imponens
que eam super equum trahere
bat procedens et uehementer
exultabat incedens; Quae
admodum pastor qui inuenit
ouem perditam. cum gaudio
super suos humeros tollit.
ita et beatus ille gaudens
in corde suo incedebat; Et
cum puenisset in proprium locum.
illam quidem ubi ipse fu-
erat in interiori cella con-
clusit. ipse uero in exteriori
non permansit; Hec itaque cili-
cio induta in humiliatio-
ne cordis atque oculorum
perdurabat; vigilis quoque
atque arctissimis abstinenci-
is semetipsum conficiens.
et cum multa modestia ad
deum indefinenter procla-
mans facinus proprium pe-
nitebat; Vere hec penitenti-
do. ista est uera obsecratio;
Quis enim quamuis sine
uisceribus non conpunge-

retur. cum uocem fletuum
eius audisset; Vel quis
ita immisericors. si lamē-
tante eam auduit non glo-
rificauerit deum nostrum;
Penitencia namque eius
si eius supplicationibus
compensetur. quasi quicquam
sompnus esse uidetur;
Sic enim impensius do-
minum precabatur. quo sibi
ignoscere quod gesse-
rat. ut per eam signum
sibi si precepta fuisset di-
uinitus monstraretur;
Clementissimus itaque
deus sic eius condigni-
nam satisfactionem susce-
pit. ut orationibus eius
sanitates plurimas con-
sumaret; Beatus autem
abraham alios annos
decem in hac uita perdu-
rans. et cernens optima
penitenciam eius glori-
ficans deum. septuagesimo
uite sue anno quie-
uit in pace; Quinquaginta
siquidem annos
magna cum deuotione et

humiliatione cordis et
caritate non ficta insti-
tutum suum impleuit; Perso-
nam hominis nunquam
accepit. sicut apud ple-
rosque fieri nouimus. ut
unum quidem amore pre-
ferant. alium uero despi-
ant. neque abstinentie sue
regulam immutauit. non
pigritia obtorpuit. non
segniter egit. sed ita sem-
per exercit quasi cotidie
moriturus; hic fuit mo-
dus beatissimi abraham
et hec conuersatio. et cer-
tamina tolerantie eius.
Ita enim in acie contra
aduersarium stetit ut ne-
quaquam se post tergum
conuerteret. sed neque
in tribulationibus quas
in uico est neque in prelio
cum contra phantasias de-
monum dimicaret relax-
auit animi uel in aliquo
nepidauit; Maximum
autem atque mirabile cer-
tamen hoc fuit quod
erga mariam beatissimam

302
gessit. quomodo per sapien-
tiam spirituales per prudentiam
inquam et impericiam
per indifferentiam et continen-
tiam inuentam eam de uora-
gine iniquitatis abstrax-
it. O miraculum; cubile dra-
conum inuisum ingressus est
ubi eum pedibus conculcauit.
et ex medio dencium eius
escam eripuit; huiusmodi agones
ac sudores beati uiri exis-
tunt ut hec quidem ita
conscriptimus ad conuer-
sationem ac deuotionem
omnium qui uolunt prop-
te et alacriter uitam suam
iustitiam et in laudem et
gloriam dei cuius gratia af-
fluenter nobis cuncta que
oportuna sunt largitur.
in alio uero uolumine re-
liquas uirtutes eius de-
scripsimus;

Abraham autem ille
quando quieuit mi-
grans ad dominum pene
uniuersa ciuitas congre-
gata est. et unusquisque omni-
um cum deuotione castissimo

eius corpori appinquans
benedictionē sibi ex uesti-
mentis eius diripuit;
Et si quēcumq; languo-
re id quod direptum est
contigisset sine dubitatio-
ne curabat; vixit autem
beata maria alios qnq;
annos supra modū uitā
suam instituens. 7 dieb;
ac noctib; in lamentatio-
ne maximā ac lacrimis
pseuerans dominū de-
precabatur ut plerumq;
p̄tereuntes locū illū noc-
tu et audientes uocem
fletū eius nichilomin;
uerterent in planctū ut
fletū suū eius fletu co-
pularent; hora autē dor-
mitionis eius qua ex hac
uita ascripta est. omnes
qui uiderunt eam p̄pter
splendore uultus eius.
gloriam deo retulerunt;
heui mi dilectissimi mei.
quam hy quidē dormie-
runt. 7 ad dominū cū om-
ni fiducia p̄reuerūt. quoz
mens in nullo prorsus

mundanis negocijs col-
ligata est. sed in sola do-
mini caritate. ego uero
impromptus atq; ipa-
tatus mea uoluntate
p̄mansī; Et ecce compre-
hendit me hiemis infi-
nita tepestas. nudū me
atq; expoliatū absq; o-
perū bonoz inueniet p̄-
fectione; Ammīror ī me
in eipso carissimi quom̄
cotidie delinquo. 7 coti-
die penitentiam ago. p̄
horam edifico. 7 p̄ horā
constructa subuerto; Ad
uesperū dico sequenti di-
e peniteo. mane autem
facto. elatus diem p̄te-
reo; Rursū ad uesperam
dico nocte uigilabo. et
cū lacrimis obsecrabo
deū. ut peccatis meis
propicius fiat. cū autē
nox aduenient. sompno
pocius facior; Ecce qui
mecū acceperūt pecuni-
am die ac nocte negocia
au contendūt. ut 7 lau-
dem preconiū cōsequā

tur; et decem ciuitatib;
 presint; Ego autē ppter
 pigritiam meam occul-
 tauit eam in terra & domi-
 nus meus appinquauit
 uenire. ecce contremiscit
 cor meū. & defleo dies q̄
 negligencie mee. nō ha-
 bens qualem excusatio-
 nē obtendā. miserere
 mei qui solus sine pec-
 cato es deus. & saluum
 me fac qui solus benignus
 & clemens es. quia
 preter te benedictū pa-
 trem & unigenitū filiū
 tuū & spiritū sanctum
 qui uiuificat omnia a-
 lium nescio. neq; alium
 credidi; Et nunc memen-
 to mei amator hominū
 deus. & educ me de car-
 cere. ne que iniquita-
 tū mearū quia nostrum
 esse est tuū domine et
 quando uoluisti me in
 hunc mūdū intrare. et
 quando migrare me ex
 eo precepisti memora-
 re mei indefesso. & salua

me peccatorem. & gratia
 tua que michi in hoc se-
 culo opitulatio. refugiu.
 et gloriatio facta ē. ipsa
 me sub alas suas in die
 illa horrenda atq; terri-
 bili protegat. tu enim ag-
 noscis qui es scrutator
 cordis & renū qd̄ multas
 prauitates & scandaloz
 tramites declinaui; Pra-
 uitate assero & scandalo-
 rū tramites imprudenci-
 um prauitates & hereti-
 corū defensione; Et hoc
 non ex me sed ex gratia
 tua p̄ quam illuminata
 est mens mea; unde ou-
 scro sancte domine sal-
 ua me in regno tuo. & dig-
 nare me benedicere cum
 omnib; qui placuerūt
 ante te qm̄ decet te glo-
 ria adoratio & magnifi-
 cencia patri & filio et spi-
 ritui sancto in secula se-
 culorū;

*Incapit uita & pas-
 sio scōrum epictiti p̄sbū &
 emastionis monachi;
 porib; dioleciani*

aphanissimi imperatoris
erat quidam presbiter in par
tibus orientis nomine e
pictus religiosam vitam
agens. et castus in omni
sua conuersatione existens.
hic namque a parua etate
in seruitio domini enun
tius. exercebatur in om
nibus iustificationibus christi;
Cum autem ad maturam
peruenisset etate ut samu
el quondam ephor sacer
dotalem promeruit por
tare. eo quod multa sig
na et prodigia pro eum diuina
gratia in omnibus opera
bat; Denique sepe cecorum
oculos orationibus illumi
nabat. sed et leprosos ad
se uenientes emundabat.
et paraliticos sanabat. ac
de obsessis corporibus de
monia effugabat; Igitur
una e diebus cum solus in cel
la sua resideret ac solitas
orationes christo suo ex
hiberet. quedam puella co
mitis cuiusdam filia omni
bus membris preter lin

guam tota mortua ad
eum peruenit; Cumque pro fo
ribus eius pater filiam po
suisset ingressus ipse ad
sanctum genibus eius subi
to aduoluit taliter cla
mans et dicens; misere
re inquit mei o homo di
excelli. eo quod deus tu
us totus misericors et
miserator a suis seruis
pronunciat. ne uelis
me queso proicere a fa
cie tua cum ille gratant
suscipiat omnes ad se
confugientes; Igitur
unicam filiam habeo an
norum fere quindecim
etatis agens; sed hec per
triennium temporis a
nimia paralisi dissolu
ta est; Itaque non dubi
to ut ille qui
duodecim annis flux
um sanguinis restrix
it poterit si uoluerit
et filie mee per te inte
gram in columitatem
prestare. eo quod fidei
ipsius nos nouimus

⁊ filij sancte ecclesie ex
 istimus .atq; in nomine
 patris et filij ⁊ spiritus
 sancti sumus baptizati.
 hoc audiens sacerdos do
 mini iussit puellā int'
 ad se p̄ducā; Quam cum
 ante pedes ipsius pat'
 posuisset. taliter pro ea
 homo dei preces profu
 dit ad dominū deum
 dicens; Deus inquit e
 terne agicator cherubin.
 qui te celo descendisti. ut
 exulatū paradiso in an
 tiquo reducas possessio
 nē. qui p̄ humanitatis
 tue dispensationē nos
 tram infirmitatē susce
 pisti. ut te nos in nostris
 uasis fidelibus posside
 re pro mereamur. queso
 domine queso dignare
 respicere in fidem famu
 li tui. et sicut filiam ar
 chisynagogi de mortis
 ianuis reuocasti ad uitā.
 ita ⁊ nūc unūcū pignus
 p̄ tuam gratiam recupa
 re in priorem habitum

dignens. ut agnoscat hec
 generatio incredula ⁊ per
 uersa sanctū et terribile
 nomen tuū colere. ⁊ enac
 rare mirabilia tua in om
 ni tēpore; Et finita orati
 one de sanctificato oleo
 puelle. mēbra omnia per
 ungit; Que hac sanitate
 metelam. consecuta. una
 cū parentib; suis domi
 nū benedicebat. Tūc sac
 tus epictus p̄cepit pa
 tri puelle dicens; Si iquit
 cupis o carissime michi
 ut nulla dereliquo infir
 mitas. seu uexatio aliq̄
 in domo tua preualeat.
 p̄ singulas septimanas
 cū omni familia tua do
 minica sacramēta cū de
 uotione nimia ⁊ mundo
 corde papere festina; hec
 cū dixisset letū eū ⁊ bono
 animo cū omnib; ad pro
 pria abire imperauit;

Tem alio tēpore demo
 macus quidā ad eum
 deducit. quē cū secū dege
 re homo dei fecisset. cepit

post triuū taliter ad eū
dyabolus uociferari et di
cere; O crux o tormēta q̄
sine causa pacior; Quam
bene michi semper iphi
gie partib; erat. quom̄
cotidie hominib; mecum
sacrificiū ritūq; suadebā;
In quantis itaq; honori
bus ego miser illis dege
bam. sed nūc usq; non in
telleri eo quod leuitate
quadam inde recessi. et huc
perueni; Ego sū nāq; ille
qui p̄ montanū plurima
uerba. et blasphemie ple
na protuli; Ego p̄ maxi
millam diuersa scelera
ppetiaui. ego totā illam
regionē ad meam cultu
ram sordes q; detraxi;
Ego p̄ arriū alexandriā
urbem inuasi. atq; ut fi
liū dei uiuū creaturā dice
rent psuasi; Ego p̄ manē
manichor heresim institui.
atq; ut michi ieiunia cō
secrarent ostendi. ego per
donatū totā affricā deual
taui. ecce nūc ab uno fa

mulo tuo ut mancipiū
fugitiuū ligatus tene
or o xpe; hec et plura hor
demonē uociferante a
beato uiro increpatus
tertia die a suo domici
o recessit. purgata q; p
sona xp̄isto domino gra
tias referebat;

Alio rursus tēpore
ceca mulier ad eū
pducta est. et stans corā
ipso taliter deflebat di
cens; Qui sis itaq; agnos
co. sed et in quantū apd
deū ualeas credo; He
ergo uelis despiciere fle
bilitudinē meam. nec
in uanū ducere obsecra
tionē meā; Locus nāq;
provincie medice i me
suam periciam idustu
amq; exercentes i nullo
prodesse potuerūt. sed
et quantū in me artē
suam demōstrauerūt.
in tantū ego misera a
dolorib; exsoluebar;
vnde obsecro sanctitatē
tuam ut digneris tan

tūmodo dexteram tuam
sup oculos meos in no
mine xpisti tui iponere.
Et credo ut mox in eorū lu
minū uisio michi p te
tribuat. Tunc sanctus
epictitus admirans hui
femine fidē dexterā suā
sup oculos eius iposuit.
glorificans dñi bonitatē
Et dicens ad eam. Secun
dū quod credidisti inqt
o filia fiat tibi. Ad huc
uerbū xpisti sacerdotis
ore uoluebat. Et repente
patefactis oculis muli
er lumen aspexit. clamās
Et dicens. Bñā tibi inquit
deus xpianorū. qui non
despicias peccatores po
sitos in errore. sed ppter
magnā misericordiam
tuā suscipis Et saluas ad
te conuertentes. Et cū
hec dixisset statim cū v
niuersa domo sua credi
dit in deū saluatorem.
Et quia satis longū est
si uelū uniuersa mira
bilia q̄ per eū dñs ope

305
ratus est studioso lectori
exponere. hec interim pau
ca de multis intranscursu
pstrinxisse sufficiat. nunc
uero ad ppositū opus uer
Ona **U**taq; e dieb; dū quā
adolescens in miū decor
uultu et pulcher aspectu
astion nomine uisitatio
nis gracia ad eū uenisset
atq; iuxta se eū sedere ve
atus presbiter rogasset
ponens manū sup caput
eius cepit eū blandis ser
monib; taliter ad fidem
dñi cohortari dicens. Ad
inquit es tu o dulcissime
fili Et unde uenis et quo
uadis. et cui filius seu
generis sis indica michi.
At ille respondens. dixit
ad eū. Origine uel genus
meū qualiter ueritūdi
ni tue exponā sanctissime
pater ignoro. hoc igitur
tantūmodo quod scio uer
uiter Et intranscursu tibi
indicabo. Itaq; pater me
us primarius urbis hui

et in mū ditiſſimū habet.
mater uero de illuſtrum
genere ⁊ iuliani ſenato
ris exiit filia. qui me co
tidie quaſi unicū pignus.
ac p̄cioſiſſimā margaritā
inſpiciūt; Et ſanctus ad
hec; Bene dixiſti mi nate.
quia uelut margaritam
inſpiciūt. nō enī iā habet
ſed inſpiciūt tantūmodo.
eo qđ benedicta anima
tua p̄cioſior omni margari
ta ⁊ omni metallo habe
atur xp̄o. quā ſibi iā ipſe
ſaluator noſter in ſuū mi
niſterū ⁊ ad ſeruendū
elegit ut uideo; veni er
go mi nate ⁊ reſpue ea
que ī hoc mūdo uident
ut cū ſanctis omnib; illa
in futuro p̄cipias q̄ hic
nō uidentur; Iſta enī om
nia que hic intuent tran
ſitoria ſunt ⁊ peritura.
illa autē que deus ſe ſer
uendū; ſparauit manēt
in eternū. quom̄ manet ⁊
ipſe in eternū; Nam aurū
hoc qđ uidetur fili mi nō

est uerū. ſed quedam eſt
uanitas phantasię per
quā in hoc mūdo illudū
tur anime p̄fectoꝝ; ſimi
liter ⁊ argentū quod iſtis
oculis cernit falſū poſi
det nomen qđ ab homi
nib; fabricat. ⁊ limatur
tantūmodo ut decipiat
rapaces ⁊ ſuadeat iſpi
entes; veni ergo ⁊ audi
me dulciſſime fili ⁊ ego
tibi oſtendo quale aurū
tibi ſit concupiſcendum.
illud uidelicet qđ dñs
noſter atq; ſaluator in
ſe credentib; ſparatur
dicens; ſuadeo inquit
tibi emere a me aurum
ignitū probatū ut locu
ples ſias ⁊ ueſtimentiſ
albis induaris. ut non
appareat cōfuſio nudi
tatiſ tue; Aurū igitur
hoc ignitū. p̄batū. dñs
noſter eſt xp̄iſtus. Et fili
qui uoluerit eū in ſede
ſui pectoriſ habere. ſta
tim diuitias celeſtes p̄
meritū ⁊ ueſtimentiſ

albis induetur. id est spe
saluet fide et caritate
per quas de reliquo nō
hunc uisibilem mūdū
tantū. sed et dyabolum
quē nos ut deum coli
tis cū uniuersis eius an
gelis poteris superiare;
Nam ꝛ pater tuus iste
qui uidetur fili non est
uerus pater. sed omni
potens dicitur deus pa
ter tuus. et ideo alius
dicitur ille. alius iste p
nunciat; Ille namq; in
uisibilis et in enarrabi
lis existit. hic uero uisi
bilis ꝛ corruptibilis ha
betur; Ille in cōprehen
sibilis pmanet ꝛ imor
talis. hic uero corrupti
bilis ꝛ mortalis in om
nibus deget; Per illi
igitur dispositionem
constant uniuersa p
istius uero ordinatio
nem nichil pmanet
stabilitū; Iussit ille et
factus es. mandauit
ꝛ in utero matris for,

306
matus es. precepit et
egressus es. imperauit
et ad hanc inueniēta
tem perductus es; Et qui
dem iste uisibilis pater
honorandus est fili non
tamen sicut ille eo quod
ille ad ymaginē et simu
litudinē suam nos con
didit ꝛ creauit. intellectu
quoq; ac prudentiam to
nauit. sensum pugilem
ꝛ memoriā bonor habe
re concessit. atq; super
omnia opera sua nos cō
stituit dñatores. ex ser
uis in filios ꝛ fratres atq;
amicos nos sibi p suam
graciam adoptauit. ꝛ ide
o hunc uerū patre qui no
bis tanta prestitit bona
semp conuenit fili agnos
cere ꝛ adorare; Nam ꝛ isti
uisibili patri ad hoc tan
tū honor est deferendus
eo quod serui ministeriū
sepe erga nos exercuit in
parua etate cōstitutis. fre
quenter nos dū pauer.
sepius dū sollicitus fuit

ad ea que infancie nostre
erant necessaria dū oscu
lata est caro que carnis
sunt. dū sollicitudinem
habuit pro uiscerib; ppi
is; Ecce itaq; pro talibus
causis honor ei est defe
rendus; Sed & mater nos
tra alia habet fili nō hec
uisibilis sed immortalis
pmanet & que digna sal
uatori nostro est despon
sata. atq; p angelos est
adornata. p pphetas ex
ornata. p apostolos glo
rificata. p martires & con
fessores exaltata. atq; in
xpisto & p xpistū in celest
i thalamo est eleuata.
que & ab hominib; he
sancta mater pnūciatur
ecclesia; Cuius uox ut
turturis habet. ad cui
labia distillant aroma
ta scilicet aploy doctrina;
Cuius oculi duo sūt ceu
luminaria; Cuius dentes
sūt candidi & quasi de la
uacro ascendentes; Quē
misticū sensū uiginti q̄tu

or libri sacratissimi ha
bent figurā; De cuius
manib; stillat mura qd
ē iusticia & fides uera;
Cuius decem digiti de
calogi uirtute cōtinēt
& sacramentū. Cuius u
bera duo sūt testamēta
mosayca scilicet lex & e
uangelij gracia; Cui
pedes similes sūt auri
calco; Cuius uenter et
interiora sacratissimi
fontis baptisimi & om
niū gentiliū declarat
regenerationē; Vener
go dulcissime mi nate.
& huius uerissime ma
tris tue uera sugē. et
acquiescens monitio
nib; respue que in hoc
seculo uidentur ut illo
rū frui merearis q̄ in
futura uita suis filiis
se repromisit donare;
Sed et uerū patē nos
trū audi dicentē; Eri te
terra tua & de cognati
one tua & ueni i terrā
quam monstrauerō

tibi in terram scilicet iu-
 uenciu in regione sanc-
 tor. in terra fluente lac-
 te & melle. id est doctrina
 apoloru & prophetar; Et
 cum uniuersa que tibi
 pceperit expleueris.
 tunc tradet tibi posses-
 siones paradisi. pande
 tibi celestia sacrameta.
 donabit regni celorum
 gloriam. demonstrabit
 apoloru immensa leni-
 am. martyru choros a-
 geloz atq; archangelo-
 ru frequencia sepius
 declarabit. Sed super
 hec omnia ut filiu &
 fratre te sibi p gratia
 adoptabit; hec audi-
 ens iuuenis sapientis-
 simus procidit ad seu-
 genua. & rogare eu ce-
 pit ut illi se potius of-
 ferret cui ipse ab ineu-
 te etate deseruierit qui
 & tante potencie mag-
 nitudinis q; solus ha-
 beretur; Et quia ppter
 seruos seu ministros

qui ad eius erant obseq-
 um. ne quispiam eorum
 patri eius hec indicaret
 amplius nichil astion i
 die illa ad homine dei
 locutus est;

Alia uero die surgens
 primo diluculo ut a-
 pes prudentissima ad eu
 dem locu unde hesterni
 die celestes flores fuerat
 depastus pperauit; Et in-
 gressus in mansione sa-
 cerdotis domini. taliter
 eu salutauit dicens. Aue
 inquit o apostole episti.
 & noui testamenti minist-
 Et sanctus ad hec; Aue &
 tu iuuenis qui martyru
 stolam & corona uarijs
 gemis texta in capite gel-
 tas. Cumq; iuxta se sede-
 re fecisset taliter ad eum
 locutus est dicens. Quid
 est fili? Semen dnicum
 qd hesterni die i terram
 cordis tui p diuina gra-
 am seminatum ascendit
 ad fructu. an ad huc infi-
 delitatis uicio detinetur?

Et astion ait, vt nouit re
attitudo tua o sanctissime
pater unicus mei genito
ris nimium carus existo. et
satis timeo si xpistianus
effectus fuero. ille pre ni
mia desperatione. aut
spiritu uiolenter careat.
aut in manus profundum
semetipsum precipitet. et
aut ne qd absit ppter me
amens efficiatur ut canis.
atq; unde michi salutem
spero deuenire illi morte
ppectua et gehenne ppare
ignes; Ergo si dignus
consilium meum accipere fa
cito interim que dico; su
be me hodie fieri catecu
minum. et impone michi ie
iunium in quantos uolue
ris dies et post dies defi
nitos michi sacramentum
baptismatis tribue; Cumq;
omnia que xpiane perti
nent religioni expleuero.
tunc precor ut ambo ab
hac urbe pariter egredi
amur. et in regionem longi
quam ubi nos spiritus

sanctus pducent. ppre
mus ne immaculata con
sciencia mea p suas la
cimas polluat pater.
Cumq; prudentissimus
iuuenis que disposue
rat consummata fuissent.
post dies paucos oran
one ad deum premissa. ab
ab urbe egrediuntur. et
descendentes nauim in
syrtarum fines ingressi sunt.
atq; in almuindenium ciui
tatem deuenierunt. ubi nul
lus esset qui eos ul' eorum
patriam possit agnoscere.
Igitur cum hanc sanc
tam fugam beatissimi ui
ri ppetrassent. ceperunt
parentes sancti astio
nis p diuersa cum loca
requirere. et nomen eius
huc illucq; discurretes
cum merore nimio incla
mare; Siquidem pater
eius uociferabat dices.
fili dulcissime et unicum
pignus meum astion ca
rissime. quid tibi factum
est. uel qualis fera te

subito tenoravit. ut nec
 uel parū aliquid reliqui
 aīū tuar potuēum repe
 nire. O baculus mee senec
 titis. ⁊ uiscerū meorum
 lumen. ubi te iam ulter
 us requirā nescio. In quam
 regionē ppter te meos
 mittā famulos ignoro.
 Tu enim eras hui' urbis
 p̄ciosissima margarita.
 tu inter tuos ciues ut co
 lumba pulcherrima ince
 debas. tu ut radius solis
 inter omnes resulgebās.
 tu ut splendidissima lu
 na inter populare uul
 gus cœuscabas. tu inter
 tu inter sapientes sapi
 encior existebas. Et quid
 multa; Per tua mellī
 sua uerba uniuersos ad
 tui amoris desiderium
 puocabas; Hec quidem
 pater. sed ⁊ mater sandes
 uestimenta sua. ac feri
 ens pectus tali modo
 deflebat dicens; Nuis
 te a me separauit uel
 quis seduxit seu qualis

amis clemens te granius
 rapuit. O dulcissime fili as
 tion ignoro. Sed ut suspi
 cor forte ille xpianoy deus
 unū misit de suis ⁊ puer
 tit cor tuū. ⁊ ab alienauit
 te a nobis. Et nūc ue michi
 misere soli eo qđ infinita
 tristitia ⁊ intolerabilis do
 lor me apphendit. ⁊ tanto
 rum annoy labor iam
 inuentus est. Cecidit coro
 na capitis mei. aruit siq̄
 dem fructus uentus mei.
 ⁊ sedeo ut ciuitas desola
 ta; Water fui usq; hodie
 p te fili mi ac regina. Et
 nūc te amittens. nec re
 sine gloriā. nec matris
 gaudiū habeo. Sed ⁊ tu
 nate dulcissime arbor fu
 isti creta es margarita ⁊
 a galileis furata es. gem
 ma p̄iosa. ⁊ in obscuro col
 locata es; Ut lampas ex
 tincta es. columpna eras.
 ⁊ deiectus es. Regalis sta
 tua. ⁊ euersus es; Et quid
 multa; homo fuisti. ⁊ in
 momenti hora ut suspicor

subito mortuus es; & nunc
propter te fili mi amicus ef-
fecta sum. ut nec uel uitam
uel nomen meum intelligam;
hec et huiusmodi uerba
pater eius et mater dicen-
tes. in nullo modo poterant
se a merore maximo rele-
uare. Igitur cum in memora-
ta urbe sancti dei homi-
nes mansionem sibi aptam
elegissent. in ea gratiarum
actiones soli deo exhibe-
bant; Et quia scriptum est
non potest ciuitas abscondi
supra montem posita.
neque diuina gratia late-
re sub modio. cepit ite-
celestis uirtus per sanctum
epictitum plurima signa
et prodigia in regione
sytharum quam ea que in
orientis partibus fecerat opera

Nam una die **¶**
Quaedam mulier ad eum
ueniens. obtulit ei filium
suum annorum fere quindecim
mutum et surdum et aridum
existentem. proiciens quem
ad pedes sancti epictiti

taliter ad eum loquatur
dicens; Unde adueniens
nescio. uel de qua origine
existis ignoro. hoc tamen
tantummodo credo quia si
uis potes languentibus
sanitatis me delam presta-
re. eo quod habitus tu-
us atque religio nazare-
ni illius te discipulum esse
declarant; Audiuimus
siquidem quanta signa et
prodigia alij de nume-
ro tuo in illius nomine
sunt operati; Ergo unus
ex illius discipulis ha-
beris. subueni in firmi-
tatis nostris; Predica
nobis de mirabilibus
illius. ex pone te natio-
ne ipsius. seu diuinita-
tis sacramentum. ut et nos
serui eius pro te effici me-
reamur; hec audiens
sacerdos domini. taliter mu-
lieri locutus est dicens;
Si credere uis mulier
in eum quem ego predico
deum. et nullum deinceps
infidelitatis uicium

in animo tuo residet. sed
 credideris ex toto corde
 tuo qd ipse sit conditor celi
 & terre. maris quoq; & fon
 tium aquarum & omnium que
 in eis sunt; nec enim longe e
 ab uno quoq; nro eo qd
 in ipso vivimus moue
 mur & sumus; hec dices
 puerum dissolutum iubet e
 leuari. & subleuatis ocu
 lis ad celum. taliter p eo
 precabatur dominum dices;
 Omnipotens inquit
 deus qui es inmensus
 & invisibilis & inenarra
 bilis quoq; & incomphen
 sibilis. salus christianorum.
 & infirmorum medicus.
 gubernator navigantium.
 & periclitantium por
 tus. lumen cecorum. pes
 claudorum. et errantium
 via. respice donec queso
 super hunc famulum tuum.
 & solve vinculum lingue
 illius ad laudem nomi
 nis tui. aperit quoq; au
 res ipsius ad audiendum
 tua celestia sacramenta

Sana universa membra
 eius contrita tam animam quam
 etiam corpus sicut illius pa
 ralitici quem post triginta &
 octo annos tuus venera
 bilis adventus integra do
 navit sanitate ut agnos
 cant nomen tuum qui te non
 noverunt. & credant quia
 tu es solus et verus deus.
 qui regnas & permanes una
 cum patre & spiritu sancto
 in secula seculorum; Expleta
 oratione. eripuit ter in os
 infantis. atque interrogans
 eum dixit; fili in quem deum
 convenit credere in ydola
 que ab hominibus fiunt an
 in iesum christum crucifixum
 qui te hodie sanare dig
 natus est. At ille cum mag
 na voce exclamavit dices;
 In iesum christum nobis conve
 nit credere o beatissime
 qui tanta beneficia semp
 & usque in presentem diem in ho
 minibus operatur; Cumque hi
 miraculum cerneret almi
 ridensium multitudo dedit
 gloriam deo & plus quam

mille anime in die illa ce-
diderunt in dño saluatore,
Non solū igit̃ sanctus epic-
titus sed ⁊ beatissim⁹ astion
plurima miracula in nomi-
ne dñi operabat̃. Deniq;
collata ē eis plurima gra-
tia aduersus omnes īfir-
mitates. sed ⁊ contra demo-
nes maxima illis potestas
tributa est.

Qua igitur e dieb; dñi
ad hauriendā aquā
pgeret ad danubiū occi-
dit homo quidā qui a de-
monio uexabat̃. ⁊ appin-
quans iuxta illū ⁊ orans
pro eo sufficienter salu-
tare signū in fronte eius
fecit. et p̃ uniuersa mem-
bra eius depinxit. Qui ea-
dem hora egressus ē ab
eo fugiens tamen diabo-
lus dicebat; fides inquit
tua o astion ac puritas
mentis magnā aduersus
genus nostrū a saluato-
re accepit potestātē; Et
hec dicens. nusquā com-
paruit.

Tem alio tempore uidit
homine qui de nimia
altitudine lapsus semi-
mortuus a parentibus
in domū ppriā ducebat̃.
Lūq; intueret illos de re-
pentino facto nimium
lamentari. pia misera-
tione comotus. secessit
in quendā locū occultū.
⁊ stans taliter dominū
nostrū pro eo precatus
est dicens; Episte inquit
deus qui p̃ beatū pau-
lum apostolū euticum
de fenestra ruentē amox-
tis ianuis reuocasti ad
uitā. qui enee ab annis
octoginta in grabato
iacenti p̃ sanctū petrū
stabilitatē tribuisti mē-
broꝝ. ⁊ claudo ex utero
matus existenti ince-
grā sanitatē p̃buiisti. ⁊
nunc queso dñe respi-
ce super istū hominem
qui p̃ dyaboli opatio-
nē a tanta cecidit alti-
tudine dona ei integrā
sanitatē. factiq; cum

esse de numero gregū tu
 orū. quia tu es pastor n̄r
 uerus & dñs. qui in tuo
 sacro euan gelio locu
 tus es dicens; Ego sum
 pastor bonus & cognos
 co meas oues & cognos
 cunt me mee; Sicut no
 uit me pater. & ego ag
 nosco patre & animam
 meā pono pro ouibus
 meis; Et finita oratio
 ne accedens iuxta homi
 nē taliter ad eū locutus
 est dicens; In nomine
 ihesu xpisti surge & am
 bula; Et apprehensa ei
 manu dextera leuauit
 eū & protinus cōsolida
 te sūt bases eius & plan
 te & exiuit et ambula
 uit; Et ueniens una cū
 parentib; suis ad ha
 bitacula sanctor et ex
 clamauit uoce magna
 et dixit; Unus d̄s
 ep̄itici & astionis. uere
 unus est deus xpiano
 rū; Ideoq; nō recedo hīc
 nisi hodie xpianus cū

meis paren tib; fuero effec
 tus; Tunc sacerdos dñi as
 sumens hominē cū unū
 sis qui aduenerāt eadem
 hora catecuminos fecit &
 post paucos dies sac̄men
 tum eis baptismi t̄didit.

Alio quodā tempore
 dū ad haurendam
 aquā ex flumine ipse be
 atissim' astion sine iussio
 ne uel cōmendacione se
 nis prexisset turpis q̄dā
 cogitatio in uia eunte illo
 mentē eius subito inuasit;
 Et cū p̄triduli hic talis ac
 tantus uir nō potuisset
 a suo pectore eam extu
 dere nimū tristis effect'
 est. & uultus eius ualde
 pro hoc p̄manebat ofus;
 Quē intuens uenerabilis
 senior ait ad eū; Quid ē
 hoc fili. qd̄ sic triste te itū
 cor & in solito merore con
 spicio te effectū; hec siqui
 dem tristitia q̄ nunc te de
 tinere uidetur. nō est ma
 quā solent sancti habere
 in uultu. uel penitentes

pro sua cōmuni salute.
sed puto hanc illā esse mor-
tiferā tristitiā que aut ypo-
critā uidā uel achitofel cō-
siliatorē absalonis uoca-
uit. Tum ille; Ante hoc i-
gitur triduiū quando uene-
rabilitas tua cū homini-
bus illis de celesti myste-
rio loq̄bat. pudore uetante.
ego te nesciente ad hauriē-
dā aquā p̄xi. Funtē ue-
ro me in uia turpis q̄dam
et satis sordida cogitatio.
et ut puto p̄ dyabolū in-
mentē ascendit; Et nunc
itaq; ecce hodie p̄ triduiū
quantū ualeo cū lacrimis
et oratione scripturar la-
bore ad expellendā eam.
et nullom̄ ualeo supare;

Quoniam sanctus ep̄tit
terribilem ei suū uol-
tū ostendens et indignās
quodāmodo aduersus de-
monē. taliter ad eū locu-
tus ē dicens; Et quare
inquit absq; mea sentē-
tia hostiū cellule egressus
es. uel sine oratione sa-

cerdotis xp̄isti p̄xisti
ad fluiū. An igit igno-
ras quia cōmendatio
p̄positi semp̄ murus in-
morib; inexpugnabilis.
et lorica fidei ad superan-
dū dyabolū existit. Et
hec dicens. iubet eum
i orationē pariter secum
ante deū prosteruere,
Tumq; diu multūq; sal-
uatoris misericordiam
ambo p̄cati fuisset. et
finita oratione ex solo
surrexissent uidit beat-
simus astion puerum
quendā nigriū cū ignea
facula de sinu suo egre-
dientē. ac talia sibi dice-
tem. Confessio inquit
tua o astion magnas
meas hodie cōtruit ui-
res. et una oratio uestra
me incernem i omnib;
reddidit ac dissolutū;
Ideoq; egressus hīc
intrabo in cor latroni-
am ducas et exercitabo eū
aduersū uos celeriter
et p̄ uaria suppliciorū

genera uos expendet eo
quod ingressi estis ut q̄
dam latrones sine male
fia in prouinciā ipsius
et multos homines a cul
tura deorū ipsius p̄ uene
ficia uestra auerentes
deo uestro sociastis. Et
hec dicens demon ille
ulterius nō cōparuit.

Igitur cū in huiusmodi
spiritualib; exercitijs
sancti dei famuli cōuer
sarent. et saluatori nostro
iesu xp̄sto in psalmis
et orationib; unanimiter
deseruirent ac multa mi
rabilia nō solū in homi
nib; uerū etiam et in pe
coribus diuina gratia
p̄ eosdem operaret. su
bito aduenit latronia
nus dux in almiden
sū ciuitatē. Et cū per
triduiū opera publica
et impialia ministeri
a que ibidem erāt p̄ui
disset quarta die nuna
atur ei a quib; dā de of
ficio de beatissimis ui

311
uis dicentes ei eo qd̄ magi
sūt et malefia multos per
ueneficia sua auerterūt
iam a sacrificijs deor; hec
cū ille audisset cōtinuo i
perat aliquos ex questio
narijs ut post solis occa
sum p̄gerēt ad habitacu
lū sanctorū. et cōprehēsos
eos freno uinctos p̄duce
rent in custodiā carceris.
Cū igit̄ cōprehensi beatif
simi uiri in uinculatoziū
ducerent. psallebāt dicen
tes; Deus noster refugiū
et uirtus. adiutor in tribu
lationib; que inueniūt
nos nimis. Et iterū. Dñs
uirtutū nobiscū. susceptor
noster deus iacob. Rursū
q; multe tribulationes
iustor; et nō impior; et tam
ex hys omnib; liberabit
eos dñs. Custodit dñs
omnia ossa eor; unū ex
hys non conteretur. Cūq;
ingressi fuissent in carcerē.
totam noctē more sibi solū
to in psalmis et orationi
bus transegerūt. Post ex

pletam autē uigiliarum
sollemnitate. hoc modo
sanctus epictus ad bea-
tū astion locutus ē dicens.
Si nobis o dulcissime fili
crastino die interrogaue-
rit iudex dicens. qd̄ gen⁹
uel que nomina uestra. ur-
ex qua prouincia estis. et
unde huc uenistis. nos ni-
hil penitus illi respondea-
mus. neq; genus ei uel no-
mina nostra indicemus.
sed nec patriā unde sum⁹
oriundi illi fateamur. nisi
hoc tantū dicamus quia
xp̄iani sumus. ⁊ hoc nob̄
nomen. hoc genus. hec
patriā. ⁊ nichil aliud su-
mus. quā ueri dei culto-
res; Et iterū si nobis post
hanc cōfessionē supplicia
uissent adhiberi. nichil a-
liud in tormentis positi di-
cimus nisi dñe ih̄u xpc̄
tua uolūtas semp fiat in
nobis; **I**gitur alia die p̄-
mo diluculo iubet sibi la-
tronianus dux tribunal
pparan in media ciuitate

⁊ p̄conib; imperat ut
cū nimio clamore ad
tā nefandū ⁊ horrendū
spectaculū multitudinē
p̄pli inuarent; Et facta
iam hora diei tertia cū
furiunda bestia latro-
nianus procedit; Et po-
pulo undiq; expectante
sedens pro tribunali i-
perat adduci sanctos
in cōspectu suo; Cumq;
exhibiti corā eo astaret
mor ut uidit eos apa-
uore nimio totus obri-
guit. nō enī poterat in-
tendere in sanctos eo qd̄
instar solis p̄ nimia ḡ-
cia quā gerebāt fulge-
bant facies eorū; Erat
siquidē sanctus epicti-
tus annorū fere sexagi-
ta statura procerus. bar-
ba prolixa. ⁊ splendore
canicie decoratus; Si-
militer ⁊ beatissimus
astion monachus sta-
tura ⁊ ipse procerus
existebat. sed ⁊ nimis
pulcher ⁊ delicatus ⁊

quasi triginta quinq; an
 noui etatis agens; Cumq;
 unius hore spaciu tran
 sisset interrogauit eos la
 troniam dixit dicens; Que
 sut igitur uocabula ura
 quod genus seu de qua p
 uincia uos estis oriundi
 nobis in cōspectu huius
 multitudinis explanate;
 Respondentes sancti dix
 erūt; Nos xpiani sumi.
 & de xpianis parentib;
 nati. atq; de xpianor
 patria sumus oriundi;
 latronianus dixit dixit;
 Ego interim nomina uel
 tra uolui audire. Nam eo
 quod de illa maledicta
 pfidia estis & ego noui
 & uniuersi circūstantes;
 Ad hec sancti martires
 dixerūt; Nos xpiani su
 mus. & ihesu xpistū do
 minū nostrū in cuius
 potestate cuncta haben
 tur agnoscam; & adora
 mus. uniuersa ydola
 tua abhominabimur
 dicente scriptura; Sumi

les illis fiant qui faciūt
 ea & omnes qui cōfidūt
 in eis; hec audiens dix
 imū iratus ē & imperat
 ut exspoliatos fortiter uer
 berarent; Cumq; aminu
 tis xpisti martires dice
 rent. oculoꝝ suoz obtutu
 leuantes ad celsū taliter
 dixerūt; Dñe ihesu magi
 noster tua uolūtas fiat
 in nobis; Sed cū diu mul
 tūq; cederent. & nichil eius
 imanitas aduersus dei
 cultores pualuisset. talit
 uatus latronian; contra
 eos locutus est dicens;
 Sibi est mirabilis ille uel
 ter defensor. quē sine cessa
 tione uobis in auxilium
 iuocastis; Veniat itaq;
 nunc si potest de meis eu
 piat manib; Sancti mar
 tires dixerunt; xpiani
 sumus o tyrane fiat uo
 luntas dei nostri i nobis;
 hec cū audisset latronia
 nus iussit eos in eculeū
 eleuari & fortiter cū ungu
 lis ferreis radi; Cumq; ra

derent. uerū dicebant;
Epulianus sumus o tyrā
ne latromane fiat uolū
tas dei nostri in nobis;
Tunc deinde iussit tyran
nus ut lapides ardētes
dū ad huc i eculeo pende
rent ad latera eorū appli
carent; Cumq; et hoc tor
menti genus magnam
miser tolerarent. dicebāt;
Epulianus sumus o tyrāne
fiat uolūtas dei nostri in
nobis; Et cū iam hora sep
tima facta fuisset iussit
eos latromanus de ecu
leo deponi. et in custodia
carceris pduci. vnus au
tem ex questionarijs no
mine uigilancius audi
ens hunc uersiculū sanc
tos martyres i tormentis
positos frequenter sepi
usq; iterare id est xpustia
ni sumus o tyrāne lat
romane fiat uolūtas dei
nostri in nobis existimās
qd aliquam magnifice
p̄dicationis in se habe
rent uirtutē. quia dice

bant nullo m̄ posse me
ditantib; cū dolore sen
tire. cepit ipsū uersicu
lum incessabiliter rumi
nare meditatione ista
domū et in plateis. dom
miens atq; exurgens.
et in omni tēpore decan
tare. Cumq; p̄ triduum
iugiter nō quiesceret de
cantando. quarta demū
die cepit uoce publica
p̄clamare dicens; Ego
epulianus o tyrāne
latromane sū fiat uolū
tas dei nostri in nobis;
Et pueniens ad sanctos
martyres in custodia car
ceris signaculū uite ab
eis promeruit papere.
et cum omni domo sua
credidit in dām salua
torem. beatissimorum
sancta corpora ipse post
modū cū honore max
imo sepeliuit; **I**gitur
post quintā demū diē
sedens latromanus
dux pro tribunali ius
sic sanctū epictitum

presbiterū ⁊ astionē mo-
nachū in cōspectu suo p-
dua; Cumq; a ministris
demonū ducerent. psalle-
bant dicentes; In te iumi-
cos nostros uentilabimū
dne. ⁊ in nomine tuo sp-
nemus insurgētes ī no-
bis. Non enī in artu nos-
tro speramus. ⁊ gladius
humanus nequaquam
saluare nos poterit. sed
et dextera tua ⁊ brachiū
tuū. ⁊ illuminatio uultū
tui. qm̄ complacuit in
nobis; Cumq; ante sub-
sellū pphanissimi duas
xpisti martyres astitisset
aut ad eos latronianus
dixit; Ne quiescatis michi
⁊ sacrificans dys an ad
huc ī uestra insana p-
duratis; Sanct' epictet'
respondit; Sepius nos
interrogasti. frequenter
nos blanditus es. mul-
tociens q; dona pluri-
ma ⁊ honores nobis in-
maximos pmisisti. et
tamen penitus nichil

315
a nobis aliud potuisti au-
dire nisi quia xpiani sumi.
⁊ nunc hoc ipsū iterare nō
quiescimus; *DE QUIB' DNI*
Qum audisset autē la-
troniannus hec ūba
omnia dedit rugitū ut
leo. ⁊ exclamans uoce mag-
na taliter ad suos milites
locutus est dicens; velo-
citer inquit o ministri
huius splendidissimi cul-
minis sal huc ⁊ acetum
afferte ⁊ priorib; eorū
lacerationib; cōfricete
simulq; picem ⁊ adipem
in magnū enēū mittite.
⁊ cū cepit fortiter ebul-
lire. eos in eundē mittite.
Et sancti hec audientes
dicebāt; xpiani sumi
o tyranne. fiat uolūtas
dei nostri in nobis; Cūq;
hoc tormenti genus pro
nomine xpi magnam
miter tolerassent. et in
nullo penitus lesi fuisset.
imperat seuislimi tyran-
nus ut inde eos eicerēt
⁊ in custodiā carceris de-

uno p̄ducerent. ne forte
inquit eorū cōstantia et
nobis ignominia et xp̄ia
nis audaciam generare
uideatur; Et sic inquit ut
p̄ triginta dies nullus ad
eos introiret. neq; ab ali
quo eis cibis potus q;
deferret; Sed athlete xp̄i
de plenitudine uerbi diui
ni et de pane illo qui de ce
lo descendit cotidie refi
ciebant. atq; indefinēter
psallebat dicentes; Deus
miserere nostri et benedi
cat nobis. illuminet vi
tum suū sup nos et mise
reatur nostri; ut cognos
camus i terra mam tuā.
in omnib; gentib; salu
tare tuū; **I**gitur cum in
urbe almuidentiu sancti
martires hec tormēta
pro xp̄i nomine tolera
rent. quidā peregrinus die
quodam uidens beatissi
mū astone ante tribunal
iudicis cōsistentē et agnos
cens quis cuiusq; generis
haberet. festinanter nam

gans in partib; orientis
descendit et ueniens i ciui
tate unde erat oriundus
nunciauit patri et matri
eius hec vniuersa q̄ illi
acciderat dicens eū cum
quodā sene xp̄iano epic
tito nomine in martyrio
cōsistere; Similiter nom
ciuitatis i qua esset dili
gentissime edocuit. At illi
hec audientes. mox ad ge
nua sibi ista referentis ad
uolunt et fortiter eū ro
gare ceperūt. ut ea que
uera essent ediceret. At
ille iure iurando uera h
esse affirmabat; Tunc
cepit dicere pater eius;
Si ego inquit infelix me
ritus fuero ut uideam
faciem filij mei. qui quōd
illud ē qd̄ michi manda
uent docuerit q; hoc sū
aliqua mora facturis
sū; Similiter uero et ma
ter dicebat; Ego itaq;
miserabilis et humili
ata p̄ omnia si illū ad
huc in hoc corpore me

rita fuerd intueri. ⁊ domū
 ⁊ uniuersā substantiam
 derelinquo. ⁊ illi soli ad
 herebo. eo qd̄ super hec
 omnia ipse solus michi
 carior ⁊ dulcior habetur.
 Quod ⁊ si me impauerit
 fieri xpianā nec hoc face
 re recusabo. ⁊ cū ipso post
 modū si uoluerit parata
 sū comēta sustinere. et
 mortē gratanter suscipere.
 Et hec dicentes unū
 sam substantiā suam ⁊
 diuitias sub actoribus
 ⁊ procuratorib; reliq̄rūt.
 Et egressi cū trib; pueris
 de domo sua nauim p̄ti
 nus cōscenderūt ⁊ cepe
 rūt nauigare. ut in syra
 rū terrā atq; in alimūde
 sū ciuitate deueniret.
 Cuius prouincie tunc
 pontifex ⁊ p̄positus sac̄
 tarū dei ecclesiarū bea
 tissimus engelus ha
 bebat. **I**git̄ expleto nu
 mero triginta dierum
 iussit tyrannū ut sancti
 martyres corā se exhi

berent. Qui cū hylan̄ ani
 mo ⁊ multu splendido corā
 illo cōstitisset. sic ad eos la
 tronianū dux locutus est
 dicens. Sēpius uos tēno
 minū uocabulo interro
 gam uel genere. sine unde
 estis oriundi. ⁊ ueritatem
 nūquā michi dixistis. sicut
 itaq; cū nec patriā noui
 nec genus agnosco. sed
 neq; nomina uestra potui
 addiscere. hoc cogitavi a
 pud me ipsū dicens eo qd̄
 nichil aliud uos esse ui
 demini nisi corporei demo
 nes. qui sine nomine uel
 genere dinoscūt esse. et
 ideo secundū hoc quod
 digni estis. hoc uos uoca
 bulo nuncupabo. Et ad
 iecit dicere ad eos. Dite
 te michi inquit uos o cor
 porei demones. Si non
 sacrificatis imortalibus dijs.
 facio hodie ut capita ues
 tra absodant. ⁊ p̄isti mar
 tyres dixerūt. Hos xpia
 ni sumus ⁊ in nomine
 xp̄isti demones q̄s uos

ut deos adoratis & colitis.
nos de obsessis corporibus
effugamus; utinam igitur
inte demon pessimus non
habitaret; hoc audiens
uesanus ille & horrendus
nimium efferatus est & iussit
suis ministris ut de lapi-
dibus ora eorum contunderent.
Deinde impavit ut vir-
gas afferrent farineas
& sic ex eis tam diu verbe-
raret quam diu exalarent.
Beatissimi igitur athlete
christi taliter ^{patientes} nichil aliud
dicebant nisi domine deus vir-
tua uoluntas fiat in no-
bis; Sed cum diu multumque
cederent & semper hylares
magnanimis que in confes-
sione domini perduraret. uides
que minister ille dyaboli eo
quod nullomodo prevaluisset
eius uesania contra ipsorum
constantiam iussit ministris
scelerum duci eos foras ci-
uitatem & capita eorum gla-
dio amputari. Cumque du-
cerent psallebant dicen-
tes; laudate nomen domini

laudate serui domini. quia
facta est in nobis uolun-
tas dei per omnia; Cum autem
peruenissent ad locum ubi fe-
riendi erant. stantes con-
tra partem orientis expa-
sis manibus & subleuans
oculis in celum. taliter do-
minum orauerunt dicentes.
Benedictus es domine deus
patrum nostrorum & laudabi-
lis & super exaltatus in se-
cula. eo quod non humana
sed tua uoluntas per om-
nia facta est in nobis. Tu
es enim qui doces inter ce-
dentes ut faciant uolun-
tatem tuam. et ut annun-
tiant mirabilia tua in
omni tempore eo quod spi-
ritus tuus sanctus gu-
bernat unumquemque in
bono secundum propositum cor-
dis sui & secundum propriam
uoluntatem; Tu es enim
qui abraham secundum
tuam uoluntatem semper
gubernasti. ysaac sanc-
tificasti. & cum iacob col-
locatus es impones illi

nouū nomen israel. qui
 ioseph a psuasionibus
 et egypti blandimentis
 castū conseruasti. et susā
 nam similiter a polluti
 one insidiatorū inma
 culatā custodisti. qui s
 sanctor tuor pphetar
 corda purificasti. et bea
 tissimoz aploz mentes
 p donū sancti tui spiri
 tus illustrasti dicens
 ad eos. accipite spiritū
 sanctū. qui athletas
 tuos p tuam graciā
 coronasti. et pro tuo no
 mine dimicantib; sem
 per uictoriā tōdonas
 ti. qui nos humillimo
 et peccatores famu
 los tuos ad hanc pa
 triam pduxisti. ut et
 annunciemus in ea
 et predicemus euā
 gely tui doctrinā hys
 qui in ea habitāt. qui
 noster gubernator et
 magister ac bonus p
 uisor in omnib; extitit
 ti. qui usq; ad hanc e

tatē secundū tuam uolū
 tatē nos semp gubernasti.
 quesumus domine ut
 digneris nobis tuos sac
 tos angelos transmittē
 re. qui nos liberēt et de
 fendat ab aduersariorū
 potestatib; et uictores nos
 ac triūphatores p tuam
 graciā usq; ad tronū tue
 maiestatis pducat. Sed
 et uiros huius regionis
 seu ciuitatis cōserua in
 timore tuo. ptege in mi
 sericordia tua. custodi in
 bonitate tua. governa
 secundū uoluntatē tuā;
 Benedic pusillis eorū
 cū magnis atq; p hono
 rem quē nobis ppter no
 men tuū sanctū exhibu
 erūt. representa eis mer
 cedem i beatitudine sem
 pterna. tribue quoq; no
 bis fiduciā ut quoties
 cumq; tuam diuinā ma
 iestatē exorabim. adim
 pleas petitiones in bo
 no; Et nūc quesumī dñe
 suscipe nos in tuis ma

nub; sempiternis introduc
nos in iherusalē celestem
q̄ est mater omnium sanc
tor; cuius ipse es lumen
et sponfus conditor quoq;
ac fabricator ut una cum
archangelis. angelis. pa
trib; patriarchis. pphetis
apostolis. martirib; con
fessorib; iugiter collaude
mus et glorificem; patre
et filium et spiritum sanctum
in secula seculorum;

Et cum respondissent
circūstantes amen.
cepit rogare caruifices
sanctus epichitus ut an
te se prius beatissimum ac
tionē pariteret; Sed cum
ille diceret quia decet te
primum o beatissime pater
hanc saluiferā ppriā q;
ppinationē mereri. sanc
tus epichitus respondit;
veterana inquit callidi
tas serpentis satis sibi
lis et circūuentosa ē fili.
et ideo quod nūc iubeo
fieri pro tua salute et me
a requiem habet; hodie

namq; decem et septē an
nos p diuinā grāā mu
nus castū immaculatū
q; te cōseruauit et modo
uis ut in puncto unius
horę tantor; annor; p dā
laborē. Non ita; Quod
enim cupio facere mi fi
li. p inspirationē sancti
spiritus facio. Sic enim
abraham filium in holo
caustum optulit. ierthe
filiam dño in sacrificiū ex
hibuit. petrus quoq; an
te se stephanū in celesti
bus p̄misit; Et quāuis
ego nō possum esse iar
dulus de bonitate dei
eo qd̄ potest te et sine me
a p̄sencia in omnibus
cōseruare sicut et usq;
hodierna die custodi
uit immaculatū. tamen
agnoscere debes eo qd̄
bonus pastor semper
pouib; animā ponit;
Ergo qd̄ facio p te et pro
me facio fili; noli igit
ammodo de mea socie
tate dubitare. credo em̄

quod iam sanctus micha
el cū angelis. 7. abel cum
pphetis. petrus quo cum
apostolis. stephanus cū
martyrib; . daniel cū cofes
sorb; in occurſu tibi uene
unt fili. qui te nūc ī suis
gremijs suscipiāt 7 usq;
ad thronū xpisti saluato
ris nostri cū ymnis 7 can
tibus spiritalib; poucāt;
hec 7 hor; ampliora audi
ens beatissimus astion
respondit dicens; fiat
itaq; uoluntas dei 7 tua
o sacerdos dei. ac uene
rantissime pater. Et fa
ciens signaculū crucis
in fronte sua. taliter o
rauit ad dominū dicens;
Qm tu es inquit ptec
tor meus dñe. ī manus
tuas comendo spiritū
meū; Et hec dicens. sta
tim aspiciatore caput
eius amputat; hoc cū
factū fuisset cernēs sanc
tus epichitus tedit glo
riam deo. 7 piciens se
super corpusculū eius

316
rogare cepit a carnificib;
ut quom iaceret supra
cadauer sancti martyris
sic 7 ipsū pcuteret; Quod
cū expletum fuisset intu
entes uniuersi qui ade
rant xpiani 7 gentiles.
de bono magistro epic
tito ac de pfecti discipuli
obediencia cū lacrimis
deo gratias retulerunt;
Et cū illi darent deo glo
riam 7 honore. ecce sub
ito corpora sanctor; mar
tyrū. in modū niuis uisa
sunt candida. atq; p ni
metate splendoris q̄si
solis radij esse uidebant;
Omnes qui a quacumq;
infirmitate decenti esse
uidebant. statim ut cada
uera ipsor; ex fide cōtinge
bant. seu cū ueneratione
deosculabant. cōtinuo
uniuersa anxietas siue
dolor ab eis fugabat;
Circa solis uero occasū
ueniens uigilantius cū
omni domo sua 7 cū ali
is xpistianis occulte tu

lit corpora sanctorum mar-
tyrū et profundens ea myr-
ra et aromatis; preciosissi-
mus in loco congruo et ap-
tissimo cum hymnis et psal-
mis et cum magna deuotio-
ne sepeluit; In quo loco
multa signa ac prodigia
ad laudem nominis christi

Lusque in presentem diem cele-
brantur.

Lanus uero supueni-
ente nocte inuaditur a
demone pessimo; et sur-
gens primo diluculo
uenit in portum atque ibi-
dem positus cepit plu-
rima amencie inaniaque
uerba profere. deinde
arripito gladio cepit pro-
pores quosque de officio su-
o insequi et uulnerare. su-
per alios uero ut rabidus
canis in silire. atque aliorum
indumeta dilanians:
huc illucque discurrere.
hoc illi inuenientes et uide-
tes. quoniam amicus atque isa-
nus extiterit despolian-
tes illum pugnis ac uer-

beribus illum mactare forti-
ter ceperunt. ac deinde li-
gatis eius manibus; ac
pedibus; in paruissimo do-
mualio proiecerunt; Qui
post uidiu suffocatus
ad emone. uolenter spi-
ritum exalauit;

Igitur cum dies tertia sancto
martyri illuxisset
passionis et uigilans
ad sepulcrum eorum oratio-
nis gratia uenisset su-
bito apparuit ei beatissi-
mus astion et dicit
ad eum; Genitores itaque
ad querendum me de pa-
tria nostra hodie hic sunt
uenturi. rogo igitur te frater
carissime festina descen-
dere ad portum et suscipe
eos in domum. atque per
omnia consolare eo quod
propter me ualida sunt
tusticia macerati; Sed
et in postremo de salua-
toris nostri fide atque di-
uersis magnalys fac-
as eos monere; hec et
plura horum audiens in

gilancius dedit gloriam
 deo & statim cum festinaci
 one ad fluvium descendit.
Et ecce circa horam
 tertiam cernit nauic
 culam parua subito ap
 plicuisse ad portum; cumq;
 egressi de nauicurate
 fuissent ceperunt a cir
 cūstantib; ibidē uinis
 sollicite inquirere si ali
 quis eorū aliquando
 ibidem audisset aut ui
 disse iuuenē astion no
 men habentē; Cumq;
 multi multa de eo dice
 rent uigilancius super
 uenit & ait; Ego inquit
 uere & uidi & bene noui
 eū; Sed interim uenite
 ad domū meam & requi
 escite pusillū eo quod
 ualde fatigati estis a
 nauic & postmodū si uul
 tis ego uos ad eū cum
 oportunū fuerit sine a
 liqua mora pducam;
 At illi padentes ad ge
 nua eius ceperūt for
 titer plantas eius cō

stringere. osculantes atq;
 obsecrantes ut si possibi
 le sibi esset ante quā cibū
 caperent pduceret eos
Et uigi **A**d illū;
 lancius ad hec; fa
 cite prius interim que
 rogo ut & ego petitionē
 uestrā atq; uoluntatem
 ad impleam; Cumq; do
 mū ipsius ingressi fuil
 sent & ad mensam cōse
 dissent. cepit mater sachi
 astionis ad uigilancū
 dicere taliter; Si michi
 inquit locū illū demōl
 ueris o dulcissime frater
 ubi nunc meus unicū
 demoratur astion. hodie
 coronā auram tuā capi
 ti imponā; Similiter q;
 & pater eius dicebat; E
 go itaq; si illū hodie per
 te o iuuenis increar uide
 re. indumento autō tex
 to te ad operam. atq; di
 midū honorū meorum
 tibi condonabo; Ad hec
 uigilancius respondit;
 Ille igitur ad huc tidnū

hinc egressus in regione
ambulauit longinquā
atq; dimidiū ſubſtancie
ſue una cū domo michi
cū quadā cartula commi-
ſit dicens; Quod ſi aliq; ſ
aduenerit miſſus a patre
meo ad querendū me. iro-
duc eū in hanc domūcu-
lam meā ⁊ dicit ei; hec
dicit aſſion monachus;
Sustine me hic. quo aduf-
q; redeā ad te cū ſalute;
Quod ⁊ ſi uolueris heres
ſubſtancie mee eſſe. feſti-
na uniuersa illa q̄ in hoc
libro ſcripta ſūt. adimple.
⁊ eſto feliciter nichil du-
bitans; Et mater q̄ dicitur
inquit regio illa. ubi
p̄iexit dulciſſim⁹ meus
⁊ uincus aſſion; vigulā
cuius reſpondit; Regio
itaq; robuſtorū ſeu forcū
uirorū; Et mater: ſūt igitur
aliqui homines ibi
dem cōmanentes. ⁊ vigi-
lancius reſpondit; Plu-
res itaq; ⁊ ualde nobiles
habentur quoz poſter

ſio paradifus dicit; Quoz
tabernacula ex lumine
ſūt cōſtructa; Quoz uita
deus ē ⁊ cōuerſatio in
mortalis exiſtit. quoz
ueſtes ſanguine ſūt re-
ſperſe. et in capite coro-
ne ex auro puriſſimo. cū
geminis uarijs fabrica-
te habent; Sed ⁊ rex nimi-
um potentiffimus ac
metuendus ē in eadem
regione. cuius nomen
deus deoz ⁊ dñs domi-
nancū appellat. cuius
miniſtri angeli dicunt.
iuſti ac. quoz ueſtis una
eſt omnib; et tactus
eoz igni aſſimulatur
urenti; Sed ⁊ ſenatus
hui⁹ impatoris ualde
clarus habet. ⁊ media
pars p̄phete nūcipat.
aliꝝ uero apoſtoli p̄nū-
ciant; Sed ⁊ ciuitas il-
lius regis ualde ē pre-
clara. nomenq; eius
xp̄opolis p̄nunciatur;
cuius murus ex auro
puriſſimo eſt cōſtruct⁹

habens portas duode-
cim. et in ipsis singule de-
pendent margarite. atque
singuli ex senatoribus per
singulas sedent indefi-
nenter. Et prima quidem
dicit petri. secunda pauli. ter-
tia andree. quarta iohan-
nis. quinta iacobi. Sex-
ta philippi. Septima bar-
tholomei. Octava tho-
me. nona matthei. Deci-
ma thadei. undecima sy-
monis. duodecima ma-
thei. Sed et templum ierusa-
lem est in ea habens sanc-
ta sanctorum et altare aureum.
Ante cuius conspectum vir quidam
astat iherosolimitanus te-
nens decem cordarum psal-
terium. ac iugiter ibidem de-
gentes ad laudem regis
illius cohortatur dicens.
Laudate inquit dominum de
celis. laudate eum omnes
angeli eius. laudate eum
omnes uirtutes eius.
Huius itaque dauid no-
men filius iesse pronun-
ciatur. Sed et platee huius

318
ciuitatis ex auro sunt strata
pauissimum. cuius fluminis
uita eterna emanat cuius
pomifera per singulos me-
ses reddunt fructus suos.
et folia eorum ad medicamen-
tum procedunt animarum. cuius
lumen inenarrabile est. et
porte nunquam clauduntur
eo quod nunquam ibi nox erit
nec uille habent tenebre.
sed semper gaudium et petu-
a leticia ibidem iugiter com-
morat. Et mulier ad hec
respondit. Et non intellexi
carissime frater a quo uo-
catus illuc meus astion
prexit. ne itaque in aliqua
culpa deprehensus sit. uel
ne quispiam ex comitibus
aut ex senatoribus qui illic
demorantur eum uocauit. et
sibi forsitan per nimiam pul-
critudine eius in filium ad-
optauit. Et uigilans eius.
Ab ipso igitur principe re-
gionis illius cum multo ho-
nore et comitatu illuc uo-
catus prexit. Ego siquidem
tunc ministros ipsos uide

re nō potui. attamen ut
ipse michi referebat ual
de pulcherrimo ac splen
dido uultu habebantur
serentes arma aurea. et
iacinctina idumenta; Et
qua in hac nostra regio
ne fideliter & ex toto ani
mo que sibi ab illo in uic
ta fuerāt adimpleuit; hac
de causa eū illuc per suos
ministros dicebat uoca
tātū fuisse. ut principatū
ei uidelicet supra decem
ciuitates cōdonaret; Et
mater putas igit̄ iuue
i tanta gloria ibidē po
situs habet memoriam
nostri. Et uigilancius;
Ite quidē memoriam
uestri nimium hab; i mēte.
& ualde cupit uos iurta
se semper habere. si tamē
ea que scripta sūt in libro
illo quē michi dereliquit
ad implere uolueritis; Et
mater ad hec; Age ergo
& depositū nobis celerit̄
repleta; Et hec dicentes
e mensa pariter & surgūt;

Tunc uigilancius assumēs
eos in cellam factorum
martyrū introduxit et
ostendens eis dōmnicā
cruce & sacrosanctū ewā
gelū xp̄i. ait ad illos; hec
sunt que astion filius u
uester michi dereliquit;
Si ergo mysteriū huius
diuine uirtutis & ea que
in hoc codice scripta sūt
feceritis profecto uidebi
tis eū. & cū ipso in regio
ne illa in ppetuū eritis;
hec audiens pater eius
accepit euangeliū xp̄isti
p̄ manib; & aperiens p
uenit ad eū locū ubi dō
minus xp̄istus locut̄
est ad discipulos suos
dicens; Amen dico uo
bis quod uos qui secu
ti estis me in regenera
tione cū sederit filius
hominis in sede maiest
tatis sue sedebitis et
uos super sedes duode
cim iudicantes duode
cim trib; israel; Et om
nis qui reliquerit do

mū uel fratres aut sorores. aut patrē aut matrem. aut uxore aut filios. aut filias. aut agros ppter nomen meū. centuplū accipiet & uitā eternā possidebit; Multa autē sunt primi nouissimi & nouissimi primi; Et pater: quis est iquit iste dñs ihesus. et qui nā sunt hī qui secuti sunt eū. sed et qui sūt hī qui iubentur relinquere patrem aut matre uxore & filios ppter nomē ei. quos dicit pcepturos esse in futura beatitudine uitā eternā. Nunc sumus ergo te frater carissime. ut si aliquid in hīs que uera sūt nostri. nobis explanare nō pigueris; Apertens autē iugulans os suum & incipiens a scriptura ista euangelizauit illis dñm ihesum. quē ab origine mundi omnia p ipsum facta sunt

& qualiter hominē ad ymaginem suā et similitudinē fecerit. & in paradisu deliciarū posuerit & quomū unam costam tulit de latere eius & finxit eam in mulierē. sed et quomodo ppter serpente adam de paradiso deliciarū in hanc terrā mortalū expulit. ut qualiter eua quia ipsi serpenti magis obedire uoluit quam dño deo suo anxietatib; & dolorib; in pcuracione est cōdempnata. sed & qualiter sancti pphete ante primū aduentum filij dei uenientes p̄dicauerūt esse eū uenturū & nō sunt a iudeis recepti. uel quomū dñs noster ihesus xpistus qui est unicus patris uerbū ac sapientia uirtus salicet ac splendor dignatus sit in nouissimis dieb; de spiritu sancto & maria semp uirgine nasci in mundo. & quomodo illos qui secuti sunt eū discipulos

suos fecit esse et mittens
eos ad predicandum uerbum
salutis gentibus; apostolis
imposuerit nomen. sed et qui
a regni sui principes eos ef-
ficeret qui huius seculi contemp-
serunt uanitate et ipsum
solum super amore proximo-
rum diligeret. Tumque hec et
horum ampliora sapienter
eis uigilans disseruit.
Iterum uenerunt in locum ubi
scriptum est; Et dixit in eis
discipulis suis. Amen amen
dico uobis quia omnis
qui confessus fuerit me co-
ram hominibus; confitebor
et ego eum coram patre meo
qui est in celis; nolite itaque
arbitrari. quia ueni mit-
tere pacem in terram; non ue-
ni pacem mittere sed gladium;
ueni enim separare homi-
nem aduersus patrem suum.
et filiam aduersus matrem
suam. et inimici hominis do-
mestici eius; Qui amat pa-
trem aut matrem plus quam
me. non est me dignus; Et qui
inuenit animam suam perdet

eam; Et qui perdidit ani-
mam suam propter me et ewan-
gelium meum inueniet eam.
Et iterum; Cum autem tradide-
rint uos apud reges et
presides nolite cogitare quomodo
aut quid loquimini.
Non enim uos estis qui
loquimini sed spiritus
patris uestri qui loquitur
in uobis; Tradet autem
frater fratrem in mortem.
et pater filium. Et surgent
filii in parentes et morte
eos afficient. Et eritis
odio omnium; propter nomen
meum; Qui autem perseuera-
uerit usque in finem. hic
saluus erit. Rursumque
perueniens in ultimam
partem sancti ewangelii
cepit secundum iohannem
iterum legere dicens. Pa-
ter inquit quos dedisti
mihi uolo ut ubi ego
sum et illi sint mecum
ut uideant claritatem
meam quam dedisti mihi
quia dilexisti me an-
te constitutionem mundi

Et denuo; Et omnes igitur unum sint sicut tu pater in me et ego in te. ut et ipsi unum in nobis sint. ut credat mundus quia tu me misisti; Et ego claritatem quam dedisti michi dedi eis. ut sint unum sicut et nos unum sumus; Ego in eis et tu in me ut sint consummati in unum. et cognoscat mundus quia tu misisti. et dilexisti eos sicut me dilexisti; hec et horum ampliora cum legisset pater ad uigilantiu ait; Precor frater carissime iterum ex plana uobis diligentiis ea que modo legimus eo quod nos penitus nichil in his uerbis intelligimus;

Et uigilantiu respōdit. illos igitur quos dicit dominus ihesus noster. quia qui me confessi fuerint coram hominibus; confitebor et ego eos coram patre meo qui est in celis qui autem denega-

uerunt me coram hominibus denegabo et ego eos coram patre meo qui in celis est. nos sumus qui in eum credimus et in nomine sancto eius speramus; Si ergo uenerit tempus persecutionis et dixerint nobis principes huius seculi abnegate deum uestrum et adorate nobiscum ydola que sunt magni dei nostri qui et uniuersa fecerunt. si eis non consenserimus uel que iusserint non fecerimus. sed pro nomine eius tyrannorum minas tormentaque tolerauerimus. continuo et ipse in illa sua felici regione coram patre et coram angelis suis confitebitur nos id est amicos et innumerum caros sibi constituet nos; De quorum numero extitit uincit ille sanctus atheniensis; Nam ante hos paucissimos dies dixit puuicistius latronianus nomine dum compelleret eum ut abnegaret ihesum christum

uerū illum quē nos dicim⁹
impatorē celestē ut cōsen-
taret eius uoluntati ⁊ de-
monib; famulatū exulte-
ret. ille nullo in acquiescēs
iussionib; ipsius parere.
fortis infide sua ⁊ nimū
magnanimus aduersus
ea que sibi ingerebantur
mala. cū alio quodā uene-
rabili sene xpistiano epic-
tito nomine p̄stitit usq;
in finē immobilis in sua
sancta cōfessione; hoc itū
ens impator eius ille ce-
lestis ⁊ ualde admirans
de beniuolencia ⁊ sincera
ipsius erga se dilectione.
mittens suos ministros
hoc est salutiferos ange-
los cū iugenti illum hono-
re in illā ciuitatē uenire
demorat assumpsit. ut
illi p̄mia sempiterna pro
eo qđ uiciliter contra ip-
sius aduersarios decerta-
tus sit condonaret. Et de-
o tam astionē uestrū quā
eius similib; aptant ea
que legisti faciamēta ut

omnes inquit unū sint
sicut tu pater in me ⁊ ego
in te. ut ipsi unū in nobis
sint. ut credat mūdus qđ
tu me misisti. ⁊ ego clau-
tem quā dedisti michi dedi-
eis. ut sint unū sicut ⁊ nos
unū sumus. Ideoq; quicū-
q; meruerint de numero
astionis uestri o honora-
bilis pater saluatoris
nostri martyres uocant;

ET mater ad hec ne-
inquit mortuus ē
et nō uis nobis facere
manifestū. vigilans
respondit; Mortuus uero
nos sumus qui in hac
mortalī carne degimus.
et in hoc seculo uano abs-
q; uoticia saluatoris nū-
cristerē uidemur; si am-
uera uita ibi est ⁊ uerus
cibus potusq; ibi habe-
tur. ac dignitas sine fi-
ne. qui meruerint eam
accipere ibi sūt. ubi sem-
per immortalitas regnat.
⁊ perpetua gaudia con-
morant; Tūc mater uo-

levam inquit modo eū
 videre in illa gloria con
 sistente; Putas ne me
 agnoscere habeat. eo qd
 genitrix eius fuerim ali
 quando aut forte itau
 to honore ibide positus
 ut dias modo inspicere
 cōtempnet. eo qd pulci
 tudine mei vultus ipm
 lugendo amisi.

Et vigilancius; Si fe
 cecis itaq; q̄ scripta
 sut in libro hoc que mic
 hi dereliquit sanctus
 epictitus & astion & cre
 dideris ex toto corde tu
 o in ihesu xpistu regem
 ipsius. in que & iste cre
 didit potens eū videre.
 sin vero nolueris crede
 re impossibile ē ut eū
 videas uel matre suam
 nominet aliquido eo qd
 incredula exististi imā
 datis patris ipsius.

Et mater ecce inquit
 pater ipsius iste est;
 vigilancius respondit;
 verū pater eius ille est

qui & dominus cum quo
 nūc demorat. qui & tanta
 bona ei in futura beatitu
 dine cōdonavit; Et iste ue
 ro est mortalis. & morta
 les filios habet. & dū puta
 tur stare subito cadit; Dū
 dicit se vivere subito mo
 ritur. eo qd nec iste illum
 verū patre agnoscat que
 ille agnouit. de quo scrip
 tū est. Pater noster qui es
 in celis sanctificet nomē

Igit eū per **C**atum;
 unā septimanā inter se
 disputarent. & xpi mirabi
 lia dicerent adinuicem &
 libenter audirent. dnica
 die adueniente ambo pa
 riter crediderūt in xpistu.
 Quos assumens uigilā
 cius pduxit ad quendā
 sanctū presbiterū bonosū
 nomine qui psecutionis
 atrocitate euitans ī quo
 dā secreto loco occulte de
 gebat. Qui orans pro eis
 sufficienter. & catechizans
 eos. eadem hora catecu
 minos fecit.

Igitur cū inde egressi fu-
issent ceperūt dicere ad
uigilanciū; Ecce adimple-
uimus ea que in libro illo
quē nobis dedisti cōtinē-
tur. ueni modo ⁊ thesau-
rum illum ostende nobis
quē astion noster ut ipse
affirmas tibi cōmēdauit;
Et uigilancius; Sequi
tūmi me ego cum uo-
bis sine aliqua mora de-
monstrabo; Sed interim
cū habeo absconditum.
⁊ nescio si modo possim
cum inde eicere; Ergo si
uobis placet de noctib;
eamus ad locū. et usq;
in lucē ibidem pmanea-
mus orantes. forsitan
poterimus cū inuenire
eod quod satis illū in pro-
fundū abscondi; Et cum
sol declinasset assumens
eos uigilancius foras
ciuitatē cum illis egre-
ditur; Et puenientes ad
sepulcrū eorū sanctorū.
ammonet eos totā noc-
tem secū in orationibus

uigilare; Cumq; iā auro-
ra ascenderet ⁊ lucefce-
re inciperet dies. ecce in-
dent subito circa se lu-
men refulsisse imensum.
ac nimīū suauitatis o-
dorē fraglare. sanctosq;
martyres qui iam dor-
missent corpore iuxta se
consistere. ac dñm secum
collaudare;

Tunc sanctus astion
iuruens in āplexus
matris sue. cepit oscula-
ri eam dicens; Bene iqt
aduenisti ex orientis pa-
ribus o discipula xpi. et
mater mea marcellina.
Similiter ⁊ beatissimus
epichitus apprehenso ca-
pite uiri eius osculabat
eū dicens; Letare itaq;
⁊ domino o dulcissime
frater alexander. eo qd
dignus habitus es in
numero fidelū deputa-
ri ⁊ phennē beatitudi-
nem pmereri; Sed ⁊ ad
uigilanciū dixerunt;
Gaude ⁊ tu in domino

o dulcissime frater uigi-
lanti eo quod dignus
inuentus es ut imple-
atur in te illud qđ scrip-
tum est qm̄ qui conuer-
si fuerit peccatorē ab
errore ue sue saluabit
animam eius a morte
et opeuit multitudinē
peccatorum;

Tunc sanctus asti-
on cepit hoc modo
dicere ad matrem. O dulcis-
sima ac benedicta dñā
mea mater. illa omnia
que in sacro sancto ewā-
gelio dñi nostri scripta
sunt uera sunt & firma.
festina ergo sine mora
aliquā adimplere. ut ea
que illic promissa sunt
consequi p̄meraris. Igi-
tur portionē meam de
tua substantia obtigen-
te pro meā requie ac tu-
a salute pauperib; diui-
de ac distribue. ut sic me-
rearis cū iusticie corona
& bonis operib; decora-
ta ad nos peruenire;

Et mater inquit bene
habeus a rege tuo siue
a familiarib; eius dulcissi-
me fili. Respondit astion;
In tantū itaq; dego bene ut
qualiter tibi exponere uel-
cio. filium namq; suū do-
minus ac deus noster ex-
seruo per suam graciā ad-
optauit. in ciuitate sua mā-
sionem michi tribuit. ī pa-
lacio suo militare me fecit.
inter senatores maximā
dignitatē cōdonauit. pa-
radysi amenitatē michi
ad delicias tradidit. Sed
et ministri eius tamquā
unū de suis me habere
dignati sunt. ac diligunt;
Perigo namq; cū eis per
singulos dies ad uisitan-
dum infirmos. ad erigēdū
cecos. ad illuminandum
cecos. ad saluandū perich-
tantes in mari. ad expug-
nandū gentes barbaras
p̄liantes in terra. ad cōso-
landos mestos. ad defen-
dendū impotentes. atq;
ad effugandos demones

de obsessis corporibus
in nomine domini nos
tri ihesu xpisti; Sed et co
tidie de uobis michi pre
cipiunt dicentes; Ammo
ne patrem tuum et ma
trem ut ad hec pueniat
loca; Et mater; Agnoscat
itaq; nos fili mi. Respo
dit sanctus astion et dix
it; si unum uos agnos
cunt et diligunt domina
mater tantum si uestra
uoluntas est agnoscere
eos ut ad illam beatitu
dinem sine aliqua dubi
tate possitis puenire;
Et mater pre nimio gau
dio feruens pectus suu
dicebat; Putas quidam
infelix et misera illuc p
ueniam; Et beatissimus
astion respondit; Si cre
dideris inquit pfecte in
dominu ihesum xpistu
ac deum nostru que ad
modum credidit uigila
tus atq; omnia bona
tua distribuens indige
ntibus sine dubio et uide

re et exultare habes me
cum in illa in qua ego
dego beatitudine sem
piterna; Cumq; hys et
huiusmodi uerbis ath
lete xpisti instructi esset
recesserunt ab eis;

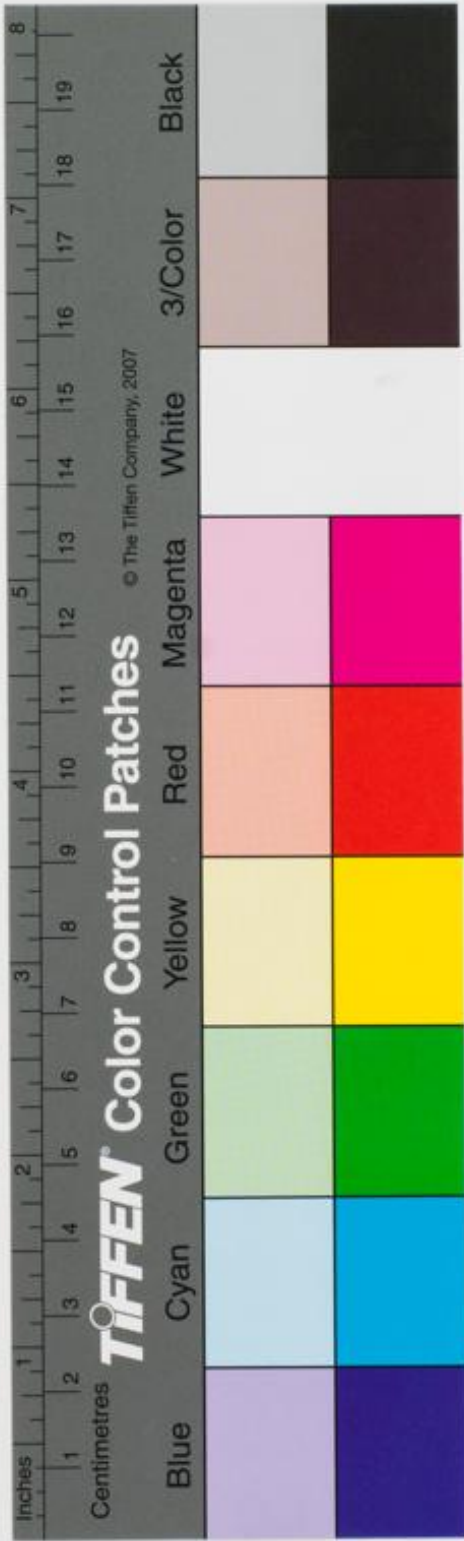
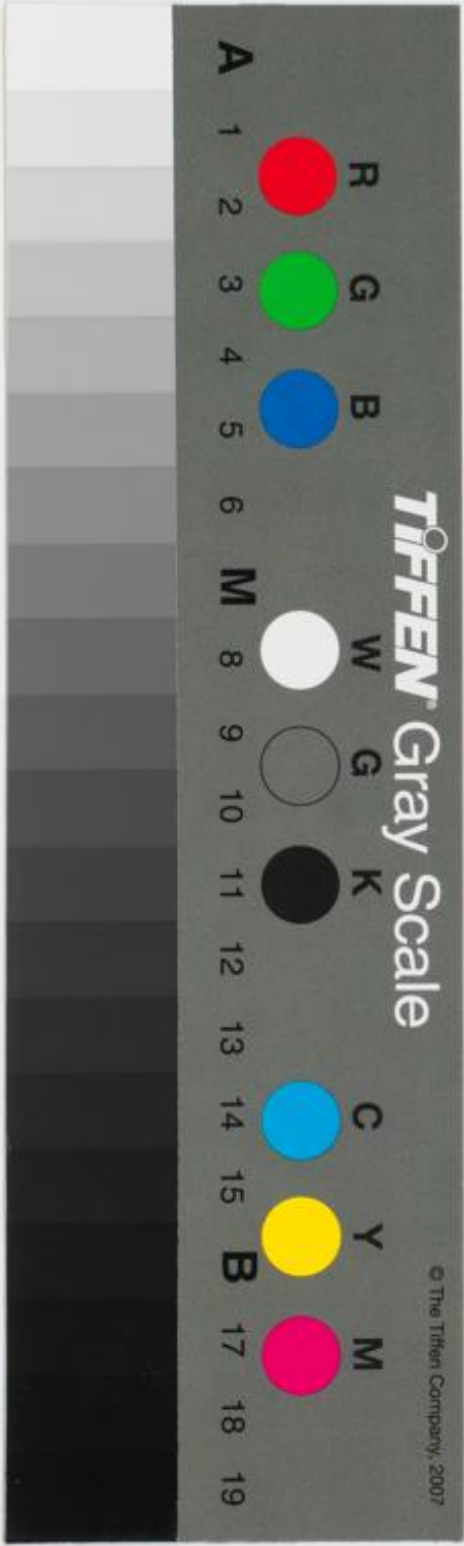
Igitur cum quadrage
sima dies dormitio
nis eorum illuxisset et
xpisti pontifex eugeli
us in urbem almurden
suum deuenisset assumens
eos uigilans una cu
sancto bonoso presbite
ro ad eum perduxerunt
exponentes illi per or
dinem cuncta que acta
fuerunt rogabant ut
in numero fidelium eos
xpisto consecraret; At
ille nimium gauisus
in domino assumens
eos et orans pro eis suf
ficienter sacramentu
baptismi tradidit; Et
exultans cum eis
dies octo in aliam ciui
tatem que in proximo
habetur remeauit; Cumq;

sacerdos domini inde
remeasset. taliter ad uigilancium alexander &
marcellina dicere cepe-
runt; Multa beneficia
tua erga nos habentur
o dulcissime ac nimium
nobis amabilis frater.
eo quod per tuam salu-
tiferam doctrinam iugū
dyaboli meruimus eua-
dere. et ad xpisti salua-
toris nostri noticiam p-
uenire. Siquidem nimis
existis in sapientia glo-
riosus in sancta ecclesi-
a. preclarus in gratia d-
doctrina. perfectam ha-
bens dilectionem erga
sancti euangeliū religi-
onem. nimium amorē
in pegrinorū susceptio-
ne. in enarrabilem beni-
uolenciam circa ipoten-
tum. defensionē. seu i fir-
morum uisitacionem.
feruens fidei calore erga
ydolorū destructionē uel
sanctorū martyriū amorē.
ac secundū tui nominis

sacramentū uigilans ex-
istis in cunctis bonis ope-
rib; p dei timorē; Igitur
nichū aliud de te ē pnun-
ciandū nisi eo qd uinū ser-
uimus dei amicis habe-
ris; Et hec dicentes tam-
cū quam sanctū ac uene-
rabilem presbiterū bono-
sū ducentes secū ad ppriā
ciuitatē hylares animo
& pfecti remearūt. atq; u-
niuersa bona sua egeni-
b; distribuentes glori-
cabat dnm omnipoten-
tē qui eos de tenebris ad
cognicionis sue lumen
pducere dignatus fuisse;
Pertrulerūt autē marti-
riū sancti atq; athlete xpi
epictitus presbiter & asti-
on monachus i almu-
densiū ciuitate octauo
die mensis iulij teporib;
diocletiani tyranni sub
duce latroniano secundoū
nos uero regnante in ce-
lis ihū xpo saluatore nro
quē detet gla & iperū vna
cū patre & cū spū scō i scā
scloz am;

Handwritten Latin text in a medieval script, likely Gothic or similar, on the top left page of the manuscript.

Handwritten Latin text in a medieval script, likely Gothic or similar, on the top right page of the manuscript.

Handwritten Latin text in a medieval script, likely Gothic or similar, on the bottom right page of the manuscript.

Handwritten Latin text in a medieval script, likely Gothic or similar, on the bottom left page of the manuscript.

